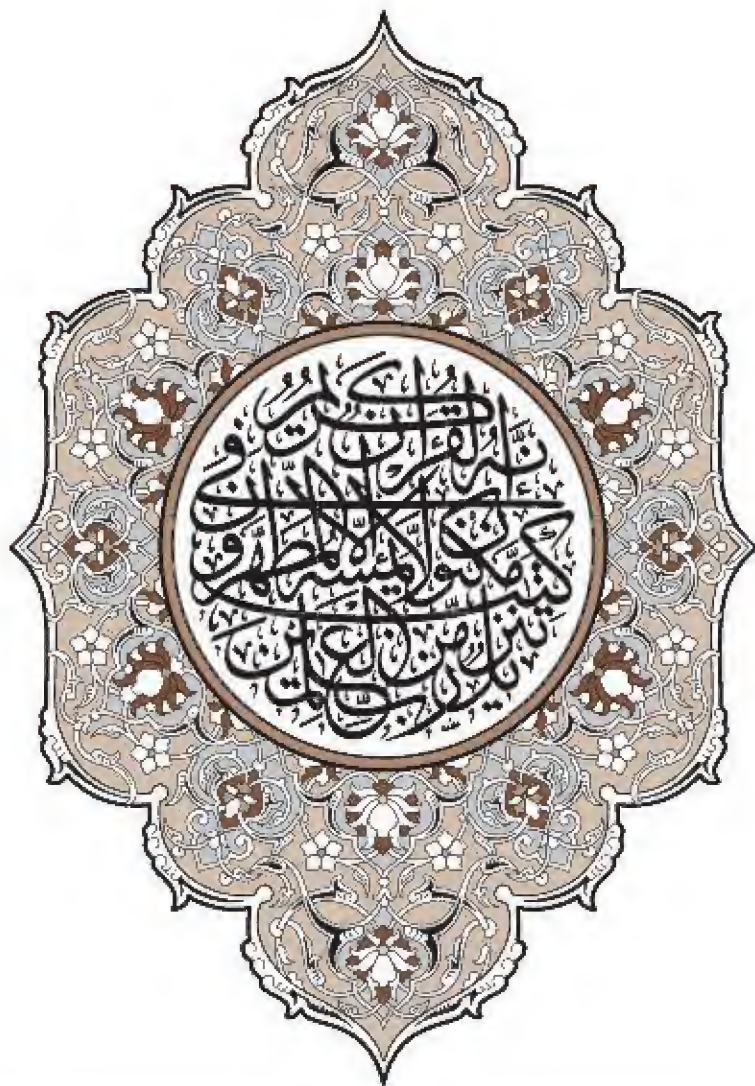


إِنَّا نَحْنُ رَبُّكَ إِنَّا ذَكِّرُوا بِالْحَقِّ قُطُوبًا



Mai kula da Masallatai biyu masu alfarma, kuma Sarkin Kasar Saudi Arebiya, Sarki Abdullah Dan Abdul Aziz Al Su'ud yana farin cikin ba da umarnin a buga wannan Alkur'ani Mai girma da fassarar ma'anoninsa

تَشْرِيفًا بِالْأَمْرِ بِطَاعَةِ هَذِهِ الْمُصَلِّينَ الشَّرِيفِينَ وَرَحْمَةً مَعَالِيهِ
خَاتَمُ الْمَوْلَانَا الشَّرِيفِينَ الْمَلِكِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّعُودِي
مَلِكُ الْمَمْلُوكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

وَقَفَّ يَلَهُ تَعَالَى مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ
الْمَلِكِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سُعُودٍ
وَلَا يَجُوزُ بَيْعُهُ
سُورَةُ مَجَازًا



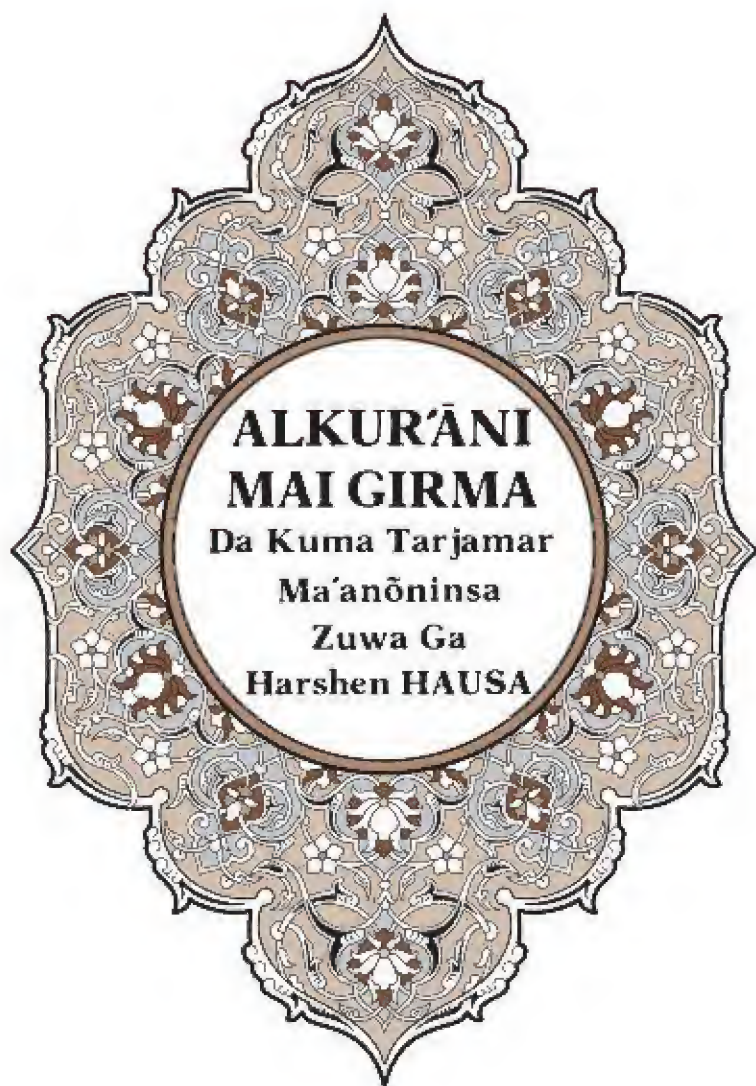
مَجْمَعُ الْمَلِكِ وَفِيهِ طَبَايعُ الْأَصْحَافِ الشَّرِيفِينَ

Waƙaƙi ne domin Allah Mai Girma, daga Mai kula da Masallatai

biyu māsu alfarma, Sarki Abdullah Dan Abdul Azeez.

Bā ya halatta a sayar da shi.

Anā rabā shi kyauta



Wuri Da Aka Tānada Musamman
Don Buga Alkur'ani Mai Girma Na
Sarki Fahd.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :

﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .

والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
« خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ » .

أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين الملك عبد الله بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله بالعناية بكتاب الله ، والعمل على تيسير نشره ، وتوزيعه بين المسلمين ، في مشارق الأرض ومغاربها ، وتفسيره ، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية ، بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم ، إلى جميع لغات العالم المهمة ، تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية ، وتحقيقاً للبلاغ المأمور به في قوله ﷺ : « بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً » .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الهوساوية ، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة ، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الهوساوية ، التي قام بها فضيلة الشيخ أبي بكر محمود جومي ، وراجعها الأستاذ أبو بكر عثمان (صكتو) ، والأستاذ أحمد بللو ابن والي كاتسنا ، والأستاذ محمد إنوا ديكو بن آدم باكو ديكو من بلد زاربا . كما راجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين بشير علي عمر ، ومحمد ثاني عمر كلاهما من الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة ، والدكتور أحمد جومي ابن المترجم .

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم ، الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم ، وأن ينفع به الناس .

إننا لنذكر أن ترجمة معاني القرآن الكريم ، مهما بلغت دقتها ، ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز ، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم ، وأنه يعتريها ما يعتري عمل البشر كله من خطأ أو نقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة النبوية بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة ، للإفادة من الاستدراكات في الطباعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق ، وهو الهادي إلى سواء السبيل ، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم .



DA SUNAN ALLAH, MAI RAHAMA, MAJI JIN KAI. GABATARWA

**Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh
Ministan Harkokin Addinin Musulunci da
Wakafai da Wa'azi da Shiryarwa.**

Daga Mai girma Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh Ministan Harkokin Addinin Musulunci da Wakafai da Wa'azi da Shiryarwa Babban Mai Kula da Ma'aikatar buga Al-kur'ani.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah, Ubangijin talikai, Mai cewa a cikin littafin Sa Mai Daraja: «HaRifa, wani haske da littafi mai bayyanawa ya zo muku daga Allah».

Tsira da Aminci su tabbata ga mafi darajar Annabawa da Manzanani, Annabin mu Muhammad, mai cewa:

«Mafi alherinku shi ne wanda ya nemi sanin Alkur'ani kuma ya sanar da shi».

Bayan haka:

Bisa zartarwa da umarnin Mai hidimar Masallatan nan biyu masu alfarma, Sarki Abdullah dan Abdulaziz Aal-Su'ud, Allah ya kiyaye shi, kan kula da Littafin Allah, da aiki domin sauƙaƙe buga shi, da rarraba shi ga musulmi a ko ina cikin duniya, gabas da yamma, da kuma fassara shi da bayyana ma'anonsa cikin harsunan duniya daban-daban;

Kuma bisa imanin Ma'aikatar harkokin Addinin Musulunci, da Wakafai, da Wa'azi da Shiryarwa, ta Kasar Saudi Arebiya, akan muhimmancin fassarar ma'anonin Alkur'ani Mai Girma zuwa ga dukkan harsunan duniya masu muhimmanci, domin sauƙaƙe fahimtar sa ga Musulmin da ba su jin harshen larabci, kuma domin isar da saƙon da aka yi umarnin da shi a cikin faɗin sa, tsira da amincin Allah su tabbata gare shi: «Ku isar daga gare ni, koda aya ɗaya ce»;

Kuma bisa hidima ga 'yan uwan mu masu jin harshen Hausa; yana daɗaɗawa Ma'aikatar Sarki Fahd ta buga Alkur'ani Mai Alfarma ta Madinatul Munawwara, ta Kaddamar wa makaranta, wannan fassara ta Alkur'ani da harshen Hausa, wadda Mallam Abubakar Mahmud Gumi, Allah ya jiƙan sa, ya yi, kuma malamai da suka haɗa da Ustaz Abubakar Usman Salisu Sokoto, da Ustaz Ahmad Bello dan Walin Katsina, da Ustaz Muhammad Inuwa Dikko dan Alhaji Adam Bako Dikko Zaria, suka yi bitar ta. Haka kuma daga faɗkar Ma'aikatar buga Alkur'ani, malamai da suka haɗa Mallam Bashir Ali Umar, da Mallam Muhammad Sani Umar, dukkansu a Jami'ar Islamiyya ta Madina, da kuma dan mai wannan Fassara Dr. Ahmad Gumi na Jami'ar Ummul Kura ta Makkah, duka sun yi bitar fassarar da gyare-gyare a cikinta.

Muna godiya ga Allah Maɗaukaki, da ya yi mana muwafakar cika wannan aiki mai girma, wanda muke fatan ya zamo saboda Allah, kuma mutane su amfana da shi.

HaRifa muna sane da cewa fassarar ma'anonin Alkur'ani Mai Girma, komai isar ta a cikin tsantseni, ba za ta iya nuna dukkan ma'anonin dake cikin nassin Alkur'ani ba wanda mutane suka gajiya ga zuwa da makamancinsa. Kamar yadda muke sane da cewa ma'anonin da fassara take bayarwa, basu kasance ba face matuƙar abin da mai fassarar ya fahimta daga Littafin Allah Mai Girma, kuma kamar yadda dukkan aikin dan adam yake, ana iya samun kuskure da kasawa a cikinsa.

Domin haka ne muke fata daga dukkan makaranta ga wannan fassarar, su aiko wa Ma'aikatar buga Alkur'ani Mai Alfarma ta Madina, abinda watakila za su samu a cikin fassarar na kuskure ko ragi ko kari, domin ayi amfani da waɗannan gyare-gyare a cikin bugun da zai zo nan gaba, in Allah ya yarda.

Allah shi ne Mai Gamɗakatar, kuma shi ne Mai Shiryarwa ga madaidaicin tafarki. Ya Ubangiji Ka amsa mana domin Kai ne Mai ji kuma Mai gani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم الذي أرسل سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا ﷺ بالكتاب المبين هدى للناس والجان. لقد فاز من استجاب لدعوته وخاب من أعرض عنه في الدنيا والآخرة.

وبعد فلما رأينا أن الإسلام ينتشر فهمه والمسلمين في ازدياد في حين بعد آخر وأصبح المسلمون في حاجة إلى تعلم مبادئ الإسلام في بلادنا خاصة وفي غربي أفريقيا عامة، ورأينا أن أكثرهم لا يستطيعون فهم اللغة العربية بسهولة ومع أن أكثر سكان تلك البلاد يتكلمون بلغة الهوسا وهي اللغة السائدة فيها مع قلة المعرفة باللغة العربية التي نزل بها القرآن الكريم لعدم الاهتمام لما صار الناس في هذه الأزمنة من قلة التوجيه إلى طلب العلم. وأصبح الأمر واجباً دينياً على رابطة العالم الإسلامي أن تبذل جهودها في ترجمة تفسير القرآن الكريم إلى لغة الهوسا ليعم جميع المسلمين النفع من ذلك الجهد العظيم. ويفسح لهم باباً في تعليم مبادئ الإسلام على ما أنزله الله به يسر وسهولة فقمنا أولاً بترجمة تفسير الآيات في جزءين: جزء تبارك وجزء عم لأنهما أكثر ما يقرأ عند المبتدئين في الصلاة وغيرها. وبعد ذلك بعون الله تعالى أنعمنا ترجمة تفسير القرآن كله في عام ١٩٧٩ م وقبل أن نبدأ كل سورة من سور القرآن حاولنا أن نبين موضوعها الرئيسي لما تضمنته السورة ليكون دليلاً للقارئ ومرشداً له لفهم السورة والآيات التي يقرأها والمناسبات فيها وأسباب تكرار القصص في السور. وبعد هذه الترجمة بعون الله تعالى سنقوم بترجمة بعض كتب التفسير إلى لغة الهوسا.

وفي هذه الترجمة التي أماننا بوجود ثلاثة أمور كلها مفيدة للقارئ: الأول دليل للقارئ لمعرفة أماكن الوقوف والثاني جعلنا في آخر هذه الترجمة قاموساً لمعرفة معاني الكلمات وأماكنها في آيات المصحف. والثالث الفهارس على الترتيب الأبجدي. وهناك زيادات أخرى منها إرشاد القارئ إلى كيفية المدود وبيان أماكن الوقوف بالنسبة للحروف اللاتينية. ولقد قمنا بهذا العمل في خلال سبع سنوات وعم بعون الله تعالى ووجد قبولاً لدى الجميع في أول وهلة عند طباعتنا لهذه الترجمة.

وكما يعرف كل منا أن هذه الترجمة هي الترجمة الأولى من نوعها: إذاً فلا بد لها من قراء على النحو التالي وذلك أنه سيوجد من يقرأها ليطلع على الأخطاء حتى يجد مكاناً للظعن فيها كما يوجد من يقرأها بحسن النية لتصحيح ما يراه غير مناسب. ومع ذلك فكلاهما قدم مساعدة لا يستهان بها وقد أصبح هذا العمل خيراً للأمة الإسلامية عامة ولي خاصة فآله تبارك وتعالى المسؤول أن يجازي الكل بخير وأن يصلح نباتنا لقبول الحق من أين جاءنا.

وأقدم شكري لمن قاموا بمساعدتنا في هذه الترجمة في مجال التصحيح وفي مجالات أخرى فمن هؤلاء الأشخاص أبو بكر عثمان الثالث (صكتو) والأستاذ أحمد بللو ابن والي ولاية كاتسنا لما قام به من قراءة الترجمة وتصحيحها. والأستاذ محمد إنا ديكو ابن الحاج آدم باكو ديكو من بلد زاربا بما قدمه من مساعدة جلية في قيامه بقراءة الترجمة وتصحيح الأخطاء وجعل في آخر الكتاب القاموس للكلمات لتسهيل الحصول على معاني الآيات والكلمات. لقد قام بهذا العمل الجليل في مدة سنتين. جزاه الله خيراً في الدنيا والآخرة.

وأخيراً نسأل الله أن يجعل عملنا هذا جميعاً خالصاً لوجهه الكريم ويغفر لنا جميعاً ويكون عملنا هذا دليلاً على إعلاء كلمة الله ونشر دينه في هذه البلاد (غربي أفريقية) ويجزينا في الدنيا والآخرة ويجعل الجنة مأوانا مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين.

آمين.

أبو بكر محمود جومي



Gabatarwa

Yabo da godiya su tabbata ga Allah Mai girma, Mai rahama, Mai jin Rai, Ubangijin halittu. Wanda Ya aiko shugabanmu Muhammad, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da littafinSa mai bayani domin ya shiryar da mutane da aljannu game da shi. Wanda ya karbi kiransa ya yi aiki da abin da ya kawo masa, shi ne mai arziki a duniya da Lahira, kuma wanda ya kafirce masa, ga bin son zuciyaarsa, shi ne tãbaãbãe.

Bayan haka, lokacin da ya zamana adadin Musulmi na Karuwa kullum a Kasarmu, Afirka Ta Yamma, Karuwa mai tsananin yawa, kuma mafi yawan Musulminta suna magana da harshen Hausa ne, kuma ba kowane Musulmi ke iya koyon Larabci ba, saboda halayen da duniya take ciki yanzu, Kungiyar Rābidatul Ālam el-Islāmi ta ga ba makawa ga bukatar a yi tarjamar ma'anonin Alkur'ani mai girma da littafan addini na Larabci, a cikin harshen Hausa, don amfanin ya hada dukan Musulmi, su koyi addininsu kamar yadda Allah Ya saukar da shi, don su sami babban rabo.

Mun fara tarjamar tun farko da juzu'i na ɗaya na Tabaraka da Amma, domin shi ne mafi yawan mutane ke tsayawa a kai don karatun sallarsu. Da sannu, kuma da yardar Allah, muka kammala tarjamar Alkur'ani gaba ɗaya, wanda aka wallafa shi cikin 1979.

A kowane farkon sura ana bayar da takaitaccen bayanin abin da ta kunsu ko take karantarwa domin mai karatu ya ji sauƙin gane ma'anonin ayoyin surar da dangantakarsu.

In Allah Ya so za mu bi bayan wannan da tarjamar littafan tafsirai cikin harshen Hausa.

A wannan wallafar an sami ƙarin abubuwa uku: akwai jagora ga mai karatu, inda aka yi bayanin ina ake tsayawa. Sai kuma ƙaramin ƙamus ɗauke da kalmomin da ke bukatar fassara. Abu na uku shi ne fihirisa cikin tsarin abacada.

Kamar yadda aka yi a shiri na farko, a wannan ma an ci gaba da nuna alamar jan sauti a ajamin boko.

Bayan shekara bakwai na hidimar bugawa ta farko, wannan aiki ya sami karɗuwa ga hannun mutane, kuma sun ba da taimako mai yawa wajen gyara shi zuwa ga wannan matsayi. Akwai wanda ya karanta da niyyar alheri, kuma akwai wanda ya karanta da niyyar sũka, amma su duka sun gamu a kan abin da ya zama alheri ga Musulmi. Allah Ya sũka ma dukansu da alheri.

Akwai mutane da dama da suka taimaka wajen shirya tarjamar nan. Da farko dai muna miƙa godiyarmu don goyon bayan da muke samu daga Abubakar III (Sokoto). Sai kuma Malam Ahmad, ɗan Wālin Katsina, Malam Bello, wanda ya taimaka ƙwarai da karanta abin da ya sawwaka.

Malam Inuwa Diko, ɗan Alhaji Adamu B. Diko na Zaria, ya ɗauki nauyin tsara dukan wannan aiki a cikin layi kuma ya tsara jagorar karatu, ƙamus da fihirisa don taimakon mai karatu ga fahimtar kalmomi masu wuya da neman ayoyin da suka shafi hukunce-hukunce dabam-dabam a cikin surori dabam-dabam ta hanya mai sauƙi. Ya ɗauki nauyin wannan aiki a cikin shekara biyu. Allah Ya sũka masa da irin sakamakon waɗanda suka tsayu ga aiki na gina addinin Allah.

Muna fata Allah Ya karɓi aikinmu gaba ɗaya, ya zama sanadin ɗaukakar addinin Musulunci a wannan ƙasa, mu kuma Ya saka mana da alheri, mu da duk wanda ke yin aiki domin Allah. Allah Ya sa aikinmu ya zama sanadin shigarmu Aljanna, a Lahira, tare da manyan mutanen da Ya yi wa ni'ima, daga Annabawa da siddikai da shuhada'u da kuma salihai.

Amin.

Abubakar Mahmud Gumi

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
الْصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلَا الضَّالِّينَ

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْم ١ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى
لِّلْمُتَّقِينَ ٢ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ٣ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَيَا أَلْخِرَةَ هُمْ يُوقِنُونَ ٤
أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٥



Āyōyinta 7 ne. Ana kiran ta Uwar Littafi dōmin ta tāra ilmin da yake a cikin Alkur'āni a dunkule. Basmala a cikinta take ga kirā'ar Asim, ruwāyar Hafs, amma banda ga kirā'ar Warsh.

1. Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

2. Godiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu;

3. Mai rahama, Mai jin kai;

4. Mai nuna Mulkin Rānar Sakamako.

5. Kai muke bauta wa, kuma Kai muke neman taimakonKa.

6. Ka shiryar da mu ga hanya madaidaiciya,

7. Hanyar waɗanda Ka yi wa ni'ima, ba waɗanda aka yi wa fushi ba, kuma ba batattu ba⁽¹⁾.

(1) Da cewa Ubangijin halittu ya tara ilmin tauhidi na Ilāhiyya da Rububiyya, Mai rahama ya tāra dukan rahamar dūniya da rāyarwa da matarwa da ciyarwa da shāyarwa da tufatarwa. Mai jin kai yā tāra ni'imar dūniya mai dōgēwa zuwa Lāhira kamar imāni da na Lāhira. Mai mallaka ko Mai nuna mulkin rānar sakamako, yā haɗa dukan wa'azi. Kai muke bautā wa kuma Kai muke nēman taimako, ya tāra tauhīdin Ilāhiyya da ibāda amaliyya ko kauliyya. Hanya madaidaiciya, tā haɗa dukan shari'a da hukunce-hukunce. Waɗanda aka yi wa ni'ima, yā tāra dukan tārihin mutānen kirki. Waɗanda aka yi wa fushi, yā tāra dukan tārihin māsu tsaurin kai. Batattu, yā tāra tārihin dukan mai aiki da jāhilci ko bata.



Tana karantar da kira zuwa ga addīni da yadda ake ginin sābuwar al'umma daga mutāne daban-daban, na Jāhiliyya.

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Wancan ne Littāfī, bābu shakka a cikinsa, shiriya ne ga māsū taƙawa. ⁽¹⁾

3. Waɗanda suke yin īmāni game da gaibi, kuma suna tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzuta su suna ciyarwa;

4. Kuma waɗanda suke yin īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka saukar daga gabāninka, kuma game da Lāhira suna yin yaƙīni.

5. Waɗannan suna kan shiriya, daga Ubangijinsu, kuma waɗannan su ne māsū cin nasara.

(1) Yā sifanta Littāfī; watau Alkur'āni da kamāla ya ce “wancan” maimakon “wannan” dōmin māsū son su yi aiki da shī, su ne māsū taƙawa. Taƙawa na da sharuɗɗa biyu, su ne īmāni da aiki da abin da manzancin Annabi Muhammadu ya ƙunsa. Sa'an nan mutāne a farkon Musulunci ko a inda Musulunci yake sābo, sun kasu kashi huɗu. Kashi na farko sū ne māsū taƙawa waɗanda aka faɗi sifōfinsu a nan.

6. Lalle ne, waɗanda suka kã-firta⁽¹⁾ daidai ne a kansu, shin kã yi musu gargadi kô ba ka yi musu gargadi ba, ba zã su yi ãmãni ba.

7. Allah Ya sa hãtimi a kan zu-kãtansu, da a kan jinsu, kuma a kan ganin su akwai wata yãna; kuma suna da wata azãba mai girma.

8. Kuma akwai daga mutãne wanda⁽²⁾ yake cewa: “Mun yi ãmãni da Allah kuma da Yinin Lãhira,” alhãli kuwa sũ bã mũminai ba.

9. Suna yaudarayya da Allah da waɗanda suka yi ãmãni, alhãli bã su yaudarar kôwa fãce kansu, kuma bã su sakankancẽwa!

10. A cikin zukãtansu akwai wata cûta; sai Allah Ya fãra musu wata cûta, kuma suna da azãba mai radadi sabôda abin da suka kasance suna yi na farya.

11. Kuma idan aka ce musu: “Kada ku yi ñarna a cikin fasa,” sukan ce: “Mũ mãsu kyautatawa kawai ne”!

12. To, lalle ne su, sũ ne mãsu ñarna, kuma amma bã su sansan-cewa.

13. Kuma idan aka ce musu: “Ku yi ãmãni kamar yadda mutãne

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
أَبْصَارِهِمْ غَشْوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَيَأْتِيهِمْ
الْآخِرُ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا
يُخَادِعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا
نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن
لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ

(1) Kashi na biyu daga cikin jama'a sũ ne kãfiran da suka dõge a kan kãfircinsu, bãbu wani gishshi kuma Allah Yã san bã zã su musulunta ba.

(2) Kashi na uku su ne munãfukai da suka bayyana Musulunci da bãki amma zũciyarsu tanã a kan kãfirci.

suka yi ĩmāni”, sukan ce: “Zā mu yi ĩmāni ne kamar yaddā wāwāye suka yi ĩmāni?” — To, lalle ne su, sū ne wāwāye, kuma amma bā su sani.

14. Kuma idan sun haɗu da waɗanda suka yi ĩmāni, sukan ce: “Mun yi ĩmāni.” Kuma idan sun wōfinta zuwa ga shaidānunsu,⁽¹⁾ sukan ce: “Lalle ne, muna tāre da ku: Mu māsū izgili kawai ne.”

15. Allah Yana yin izgili⁽²⁾ gare su kuma Yana taimakon su a cikin batarsu, suna ɗimuwa.

16. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi ɓata da shiriya, sai fataucinsu bai yi rība ba, kuma ba su kasance māsū shiryuwa ba.

17. Misālinsu⁽³⁾ shi ne kamar misālin wanda ya hūra wuta, to, a lōkacin da ta haskake abin da yake gēfensa (na abin tsōro), Allah Ya tafi da haskensu, kuma Ya bar su a cikin duffai, bā su gani.

18. Kurāme, bēbāye, makāfi, sabōda haka bā su kōmōwa.

قَالُوا أَنْزِلْ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ
هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا قُلُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا
إِلَى شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ
مُسْتَهْزِئُونَ ﴿١٥﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدِّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا
رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٧﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا
أُضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمٍ لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٨﴾

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٩﴾

(1) Kashi na huɗu su ne Yahudāwa waɗanda suke sun san gaskiyar annabcin Muhammadu da manzancinsa, amma hāsada ta hana su su bi shi, sunā kōkārīn ɓata abin da ya zo da shi ta hanyar jēfa shibhōhi a ciki, dōmin su kange mutāne daga shigarsa. Sabōda haka aka ce musu shaidānu. Duk wanda ya san gaskiya amma kuma ya yi girman kai daga binta, to, shi ne shaidān, daga aljannu kō daga mutane.

(2) Allah Yanā mayar masu da sakamakon izgilinsu.

(3) Allah Yā bayyana misālin munāfuki da misālai biyu, na farko, kamar mutum a cikin duhu, yanā kēwaye da abūbuwan ban tsōro bai sani ba, sai ya hūra wuta, ta yi haske ya ga abūbuwan na ban tsōron sa'an nan wutar ta mutu, ta bar shi a cikin duhu, sai tsōron ya hauhawu a kansa. Haka munāfuki yake a bāyan ya yi ikrārī da Musulunci, a kullum yanā cikin tsōron abin da zā a ce a kansa. Ana sifanta hasken wuta da hasken ĩmāninsa. Bayan hasken ya tafi, sai ya zama kurma, bēbe, makāho, sabōda haka bā ya māgantūwa.

19. Ko kuwa kamar girgije mai zuba⁽¹⁾ daga sama, a cikinsa akwai duffai da tsāwa da wal'kiya: Suna sanyāwar yātsunsu a cikin kunnuwansu daga tsāwarwakin, dōmin tsōron mutuwa. Kuma Allah Mai kēwayewa ne ga kāfirai!

20. Wal'kiyar tana yin kusa ta fizge gannansu, ko da yausha ta haskakā musu, sai su yi tafiya a cikinta, kuma idan ta yi duhu a kansu, sai su yi tsaye. Kuma dā Allah Yā so, sai Ya tafi da jinsu da gannansu. Lalle ne Allah a kan dukan kōme Mai ikōn yi ne.

21. Yā kū mutāne! Ku bauta⁽²⁾ wa Ubangijinku, Wanda Ya halicce ku, kū da waɗanda suke daga gabāninku, tsammāninku, ku kāre kanku!

22. Wanda Ya sanya muku fasa shimfiɗa, kuma sama gini, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fītar da abinci daga 'ya'yan itāce game da shi, sabōda ku. Sabōda haka kada ku sanya wa Allah wasu kīshiyōyi, alhāli kuwa kuna sane.

23. Kuma idan kun kasance a cikin shakka daga abin da Muka

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمٌ وَرَعْدٌ
وَيَبْرُقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبِيحَهُمْ فِيءًا إِذَا أَنَّهُمْ مِّنَ
الصُّوعِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ
لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ
بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ
الشَّجَرِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا
وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَإِنْ كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا

(1) Misāli na biyu munāfukai sunā kamar matafa a cikin jēji da dare, ruwa kuma ya same su a cikin duhu, ba su iya mōtsāwa sai da wal'kiya, watau āyar da suke so, kuma ga jin tsōron tsāwa; watau bayānin halāyensu a cikin Alkur'āni, bā su son su ji, har sunā sanya kānun yātsunsu sunā tōshe kunnuwansu, dōmin kada su ji. Ganin ido da basīra da jin kunne da na hankali duk ɗaya suke, Allah Yana iya karɓe su ya bar su a cikin ɗimuwa.

(2) Bāyan ya gama faɗin kasusuwan mutāne da siṭōfinsu, sai kuma ya kira su gabā ɗaya zuwa ga bauta Masa, Shi kaɗai. Ma'anar bauta Masa Shi kaɗai, kōwa ya ajiye al'ādarsa, ya koma ga hukuncin Allah kawai; umurni kō hani. Wanda ya bi wani hukunci na al'ādarsa, ya bar abin da Allah Ya ce, to, shi ya sanya wa Allah kishiya ke nan.

sassaukar ga BāwanMu, to, ku zō da Sūra guda daga misalinsa (Alkur'āni). Kuma ku kirāwo shaidunku,⁽¹⁾ baicin Allah, idan kun kasance māsū gaskiya.

24. To, idan ba ku aikata (kāwo Sura) ba, to, bā zā ku aikata ba. Sabōda haka ku ji tsōron Wuta wadda makāmashinta mutāne da duwātsu ne, an yi tattalinta dōmin kāfirai.

25. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, cewa lalle ne, suna da gidājen Aljanna, kōramu nā gudāna daga karkashinsu. Ko da yausha aka arzuta su da abinci daga wasu 'ya'yan itāce daga gare su,⁽²⁾ sai su ce: "Wannan shi ne aka arzuta mu da shi daga gabānin haka." Kuma a jē musu da shi yana mai kama da jūna. Kuma sunā da, a cikinsu, mātān aure māsū tsarki, kuma su, a cikinsu madawwama ne.

26. Lalle ne, Allah bā Ya jin kunyar Ya bayyana wani misāli, kōwane iri ne, sauro da abin da yake bisa gare shi. To, amma waɗanda suka yi imāni, sai su san cewa lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinsu, kuma amma waɗanda suka kāfirta, sai su ce: "Mēne ne

فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ
مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
وُقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ
لِلْكَافِرِينَ ﴿١٤﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أَنَّ لَهُمْ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رَّرَقَا قَالُوا
هَٰذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنُوبُوا ۚ
مُتَشَبِهًا ۚ وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٥﴾

﴿١٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا
مَّا بَعُوضَةٌ فَمَّا قُوقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا
فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ

(1) Gumākanku su taimake ku kēra sura mai kama da Alkur'āni wajen fasāha da tsāri da kāwo asirai. An ce wa gumaka shaidu dōmin sunā cewa su ne za su yi musu shaida a Rānar Kiyāma, kuma su cēce su, kuma ko da yausha suna tāre da su.

(2) Gōnaki kō gidājen Aljanna.

Allah Ya yi nufi da wannan⁽¹⁾ ya zama misāli?" Yana batār da wasu māsū yawa da shi, kuma Yana shir-yar da wasu māsū yawa da shi, kuma bā Ya batarwa da shi fāce fasiḳai.

27. Waɗanda suke warware alkawarin Allah daga bāyan kulla shi, kuma su yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi a sādar, kuma suna barna a cikin ƙasa, waɗannan sū ne māsū hasāra.

28. Yaya kuke kāfirta da Allah, alhāli kuwa kun kasance matattu sa'an nan Ya rāyar da ku, sa'an nan kuma Ya matar da ku, sa'an nan kuma Ya rāya ku, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

29. Shi ne Wanda Ya halitta muku abin da ke a cikin ƙasa gaba ɗaya, sa'an nan kuma Ya dai-daita⁽²⁾ zuwa sama sa'an nan Ya aikata su, sammai bakwai. Kuma Shi ga dukan kōme Masani ne.

30. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinka Ya ce ga malā'iku: "Lalle ne, Ni Mai sanya wani halifa ne a cikin ƙasa," suka ce: "Ashe, zā Ka sanya a cikinta, wanda zai yi barna a cikinta, kuma ya zubar da jinainai, alhāli kuwa mu, muna yi Maka tasbihi game da gōde Maka,

بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا
وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفَالِسِينَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ
أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٨﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ
أَمْوَانًا فَأَخِيكَمُ تُرْمِيكُمْ ثُمَّ
يُخَيِّبُكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٩﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ
فَنَسَوْنَ لَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ
فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَيَنحُ نُسْجُوحًا
يَحْمَدُكَ وَيُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

(1) Misāli da kamar mātān Aljanna māsū tsarki. Ba mātā ba kō da sauro ko abin da ya fi, kō ya ƙāsa sauro, to, akwai hikima a cikin halittarsa, wadda zā ta jāwo hankalin mai hankali ga imāni da Allah sabōda ita.

(2) Ya daidaita, watau Yā yi nufi; "sa'an nan" yanā amfānar da jēranta aiki bā jerantar nufi ba, dōmin sifōfin Allah dukansu, bā fārarru ba ne.

kuma⁽¹⁾ muna tsarkakewa gare Ka” Ya ce: “Lalle ne Ni, Na san abin da ba ku sani ba.”

31. Kuma Ya sanar da Ādam sūnāye dukansu, sa'an nan kuma ya gitta su a kan malā'iku, sa'an nan Ya ce: “Ku gaya Mini sūnāyen wadannan, idan kun kasance māsū gaskiya.”

32. Suka ce: “Tsarki ya tabbata a gare Ka! Bābu sani a gare mu fāce abin da Ka sanar da mu, lalle ne Kai, Kai ne Masani, Mai hikima.”

33. Ya ce: “Ya Ādam! Ka gaya musu sūnāyensu.” To, a lōkacin da ya gaya musu sūnāyensu, (Allah) Ya ce: “Ashe, ban ce muku⁽²⁾ ba, lalle Ni, Inā sane da gaibin sammai da kasa, kuma (Inā sane da) abin da kuke bayyanāwa da abin da kuka kasance kuna bōyewa?”

34. Kuma a lōkacin da Muka ce ga malā'iku: “Ku yi sujada ga Ādam,” sai suka yi sujada, fāce Iblīsa ya kī, kuma ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

35. Kuma Muka ce: “Ya Ādam! Ka zauna, kai da mātarka a Al-janna, kuma ku ci daga gare ta, bisa wadāta, inda kuke so, kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَٰؤُلَاءِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

قَالَ يٰٓأَدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ
بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يٰٓأَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

(1) Malā'iku sun yi tambaya ne irin ta mai nēman ya rinjāyi mai jāyayya da shi ga nēman hālīftaka a kan kasa. Sun san hālāyen jinn da bunn wadanda suka fāra zama a kan kasa suka yi barna da zubar da jini.

(2) Wannan kīssa ta nūna cewa shūgabanci da ilmi ake yin sa, bā da yawan ibāda wadda mutum yake kēbanta da yin ta ba. Dōmin an nūna wa malā'iku fīftar Ādam a kansu da ilmi, bā da ibāda ba. Kuma da wannan sifa zai zama Halīfa, kō dā Iblis bai fītar da shi ba, daga cikin Aljanna, zai fīta ta wata hanya dōmin zartar da hukuncin Allah.

36. Sai Shaidan ya talālābantar da su daga barinta, sai ya fitar da su daga abin da suka kasance a cikinsa. Kuma Muka ce: “Ku sauka, sāshenku, nā maḳiyi ga sāshe, kuma kuna da, a cikin ƙasa, matabbata da jin dāḍi zuwa ga wani lōkaci.”

37. Sai Ādam ya karḅi wasu kal-mōmi daga Ubangijinsa, sabōda haka Ya karḅi tūba a kansa. Lalle ne Shi, Shī ne Mai karḅar tūba, Mai jin ƙai.

38. Muka ce: “Ku sauka daga gare ta gabā ḍaya. To, imma lalle shiriya ta je muku daga gare Ni, to, wanda ya bi shiriyaTa, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.”

39. “Kuma waḍanda suka kā-firta, kuma suka ƙaryata game da āyoyinMu, waḍannan sū ne abōkan Wuta; sū a cikinta madawwama ne.”

40. Yā Banī Isrā’īla⁽¹⁾! ku tuna ni’imāTa, wadda Na ni’imta a kanku, kuma ku cika alkawariNa, In cika muku da alkawarinku. Kuma Ni, ku ji tsōroNa.

41. Kuma ku yi īmāni da abin da Na saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, kuma kada ku kasance farkon kāfiri game da

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ
وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَّىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي
هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يٰٓبَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِنِّي
فَارْهَبُونَ ﴿٤٠﴾

وَأٰمِنُوا بِمَا أَنزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ
وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ ۚ وَلَا تَشْتَرُوا

(1) Bāyan kiran mutāne gabā ḍaya zuwa ga addinin Musulunci, sai kuma ya kēbance Yahūdu da kira zuwa ga addinin, dōmin sun bambanta da sauran kāfirai, sabōda ilminsu ga gaskiyar Musulunci. Yā gabata cēwa jama'ar, kashi huɗu ce; mūminai, da kāfiran Lārabāwan da bā zā su musulunta ba, da munāfukai da Yahūdu. Ya kira Yahūdu da Bani Isrā’īla, dōmin Ya tunātar da su, cēwa anā kiransu ne zuwa ga addini irin na ubansu Ya'akūbu bāwan Allah.

shi. Kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kaɗan da āyōyiNa. Kuma ku ji tsōrōNa, Nī Kaɗai.

42. Kuma kada ku lulluɓe gas-kiya da ƙarya, kuma ku ɓōye gas-kiya, alhāli kuwa kuna sane.

43. Kuma ku tsayar da salla; kuma ku bāyar da zakka; kuma ku yi rukū'i tāre da māsū yin rukū'i.

44. Shin, kuna umurnin mutāne da alhēri, kuma ku manta da kanku alhāli kuwa kuna karatun Littāfi? Shin, bā zā ku hankalta ba?

45. Kuma ku nēmi taimako da yin haƙuri, da salla: Kuma lalle ne ita, haƙīka, mai girma ce fāce fa a kan māsū tsōron Allah.

46. Waɗanda suka tabbata cēwa lalle ne su māsū haɗuwa ne da Ubangijinsu, kuma lalle ne sū zuwa gare Shi māsū kōmāwa ne.

47. Yā Banī Isrā'īla! Ku tuna ni'imāTa, wadda Na ni'imta a kanku, kuma lalle ne Ni, Na fifita ku a kan tālikai.

48. Kuma ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) rai bā ya waɗatar da wani rai da kōme, kuma bā a karɓar ceto daga gare shi, kuma bā a karɓar fansa daga gare shi, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

49. Kuma a lōkacin da Muka tsittsīrar da ku daga mutanen Fir'au-na, suna taya muku mugunyar azā-ba, suna yayyanke ɗiyanku maza kuma suna rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangijinku.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّحْمِ مَا كُنتُمْ تَأْكُلُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنتُمْ كَاذِبُونَ ﴿٤٣﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٤﴾

۞ أَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٥﴾

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٦﴾

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٧﴾

يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٤٨﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفْعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٩﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا كُفْرًا مِّنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَوْمُؤْنَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٥٠﴾

50. Kuma a lõkacin da Muka raba tēku sabōda ku, sai Muka tsīrar da ku, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna, alhāli kuwa kū, kuna kallo.

51. Kuma a lõkacin da Muka yi wa'adi ga Mūsa, dare arba'in, sa'an nan kuma kuka riƙi maraƙi daga bāyansa, alhāli kū, kuna māsu zālunci (da bauta masa).

52. Sa'an nan kuma Muka yāfe muku daga bāyan wancan, tsammāninku, kuna gōdēwa.

53. Kuma a lõkacin da Muka bai wa Mūsa Littāfi da Rarrabēwa, tsammāninku, kuna shiryuwa.

54. Kuma a lõkacin da Mūsa ya ce ga mutānensa: "Ya mutānena! Lalle ne ku, kun zālunci kanku game da riƙonku maraƙin, sai ku tūba zuwa ga Mahaliccinku, sai ku kashe kanku. Wancan ne mafi al-hēri a gare ku a wurin Mahaliccinku. Sa'an nan Ya karɓi tūba a kanku. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karɓar tūba, Mai jin ƙai."

55. Kuma a lõkacin da kuka ce: "Ya Mūsa! Bā zā mu yi īmāni ba dōminka, sai mun ga Allah bayyane," sabōda haka tsāwar nan ta kāmā ku, alhāli kuwa kuna kallo.

56. Sa'an nan kuma Muka tayar da ku daga bāyan mutuware, tsammāninku, kuna gōdēwa.

57. Kuma Muka sanya girgije ya yi inuwa a kanku, kuma Muka saukar da darɓa da tantabarun a kanku: "Ku ci daga māsu dādin abin da Muka arzuta ku." Kuma ba

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا
آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ أَخَذْنَا
الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ ۖ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىَ الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ۖ يَقُومُوا إِنَّكُمْ كُمْ
أَنْفُسُكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ
بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ
اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَوَضَعْنَا عَلَىٰ كُمُ الْعِمَامَةَ وَآتَيْنَاكُمْ
الْعَمْنَ وَالسَّلَامَ ۖ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا

su zālunce Mu ba, kuma amma kansu suka kasance suna zālunta.

58. Kuma a lõkacin da Muka ce: “Ku shiga wannan alƙarya. Sa'an nan ku ci daga gare ta, inda kuka so, bisa wadāta, kuma ku shiga kōfa kuna māsū tawālu'i, kuma ku ce: “Kāyar da zunubai” Mu gāfarta muku laifukanku, kuma za Mu ƙara wa māsū kyautatawa.

59. Sai waƙanda suka yi zālunci suka sāke magana watar wannan da aka ce musu, sabōda haka Muka saukar a kan waƙanda suka yi zālunci da azāba daga sama sabōda abin da suka kasance suna yi na fāsikanci.

60. Kuma a lõkacin da Mūsā ya nēmi shāyarwa domin mutānensa, Muka ce: “Ka dōki dūtsen da sandarka.” Sai marmaro gōma sha biyu suka buɓɓuga, haƙiƙa, kowaɗanne mutāne sun san wurin shansu. “Ku ci kuma ku sha daga arzikin Ubangijinku, kuma kada ku yi fasādi, a cikin ƙasa, kuna māsū ɓarna.”

61. Kuma a lõkacin da kuka ce: “Ya Mūsā! Bā zā mu yi haƙuri ba a kan abinci guda. Sai ka rōka mana Ubangijinka, Ya fitar mana daga abin da ƙasa take tsirarwa daga ganyenta, da dumanta, da alka-marta, da wākenta, da albasarta.” Ya ce: “Kuna nēman musanya abin da yake mafi ƙasƙanci da wanda yake mafi alhēri? Ku sauƙa wani birni (daga cikin birane), dōmin lalle ne, kuna da abin da kuka rōka”. Kuma Muka dōka musu wulākanci da talauci. Kuma

أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرَ لَكُمْ خُطْيَاكُمْ وَسَزِّدُوا الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ أَسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّنَا يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلَهَا قَالَ أَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهَيِّظُوا مَضْرَاقَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ وَصُرِّيتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءَ وَبَغَضِبَ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ

suka kōma da wani fushi daga Allah. Wancan sabōda lalle ne su, sun kasance suna kāfirta game da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da hakki ba. Wancan, sabōda sābawarsu ne, kuma sun kasance suna kētarewar haddi.

62. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, da waɗanda suka tūba⁽¹⁾, da Nasāra da Makarkata, wanda ya yi īmāni da Allah da kuma Yinin Lāhira, kuma ya aikata aikin kwarai, to, suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.

63. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku, kuma Muka ɗaukaka dūtse bisa gare ku: “Ku kāma abin da Muka bā ku da ƙarfi. Kuma ku ambaci abin da yake a cikinsa, tsammaninku, ku kare kanku.”

64. Sa'an nan kuma kuka jūya daga bāyan wancan, to, bā dōmin falalar Allah ba a kanku da raha-marSa, haƙiƙa, dā kun kasance daga māsu hasāra.

65. Kuma lalle ne, haƙiƙa, kun san waɗanda suka ƙetare haddi daga gare ku a cikin Asabar, sai Muka ce musu: “Ku kasance birai ƙasƙantattu.”

الَّذِينَ يَغْيِرُ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾

وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ
فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

(1) Waɗanda suka kōma; watau Yahūdu, daga maganar Mūsā, “Mun kōma gare Ka” Sura ta 7 aya ta 156, kuma Makarkata, jama'a ce daga Lārabāwa suka karkata daga addinin ubanninsu zuwa ga bauta wa malā'iku. A farkon Musulunci sunā cewa ga wanda ya musulunta, wai ya yi kamā da su.

66. Muka sanya ta (mas'alar) azāba, dōmin abin da yake a gaba gare ta, da abin da yake a bāyanta, kuma wa'azi ga māsū taḳawa.

67. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce ga mutānensa: “Lalle ne, Allah Yana umurnin ku da ku yanka wata sāniya.” Suka ce: “Shin, kana rikon mu ne da izgili?” Ya ce: “Ina nēman tsari ga Allah da in kasance daga jāhilai.”

68. Suka ce: “Ka rōḳa mana Ubangijinka, Ya bayyana mana, mēce ce ita?” Ya ce: “Lalle ne Shi, Yana cewa: ‘Lalle ne ita sāniya ce, bā tsōfuwa ba, kuma bā budurwa ba, tsattsaki ce a tsakānin wancan,’ sai ku aikata abin da ake umurnin ku.”

69. Suka ce: “Ka rōḳa mana Ubangijinka, Ya bayyana mana abin da yake launinta.” Ya ce: “Lalle ne, Shi, Yana cewa: ‘Ita wata sāniya ce fatsi, mai tsantsan launinta, tana faranta ran māsū kallo.’”

70. Suka ce: “Ka rōḳa mana Ubangijinka, Ya nūna mana abin da yake ita, lalle ne shānu suna yi mana kamā da jūna, kuma mū, idan Allah Yā so, haḳīḳa, māsū shiryuwa ne.”

71. Ya ce: “Lalle ne Shi, Yana cewa: ‘Ita wata sāniya ce, bā hō-rarra ba tana noman ƙasa, kuma bā ta shāyar da shūka, lāfiyayya ce, bābu wani sōfane a cikinta.’” Suka ce: “Yanzu kā zo da gaskiya.” Sai suka yanka ta, kamar ba zā su aikata ba.

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ
أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا
قَالَ أَعُودُوا بِاللَّهِ أَن أَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ
يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ
عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فافْعَلُوا مَا تُؤْمُرُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا لَوْ هِيَ قَالَ
إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا
تَسْرُ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ
تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ
وَلَّا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَمَّمَةٌ لَّا شِيشَةٌ فِيهَا قَالُوا
أَلَكُنْ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَذْبَحُوهَا وَمَا كَادُوا
يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

72. Kuma a lõkacin da kuka yi kisan kai, kuka dinga tunkuda wa jūna laifi a cikinsa⁽¹⁾, kuma Allah Mai fitar da abin da kuka kasance kuna ñōyēwa ne.

73. Sai Muka ce: “Ku dōke shi da wani sāshenta.” Kamar wancan ne Allah Yake rāyar da matattu, kuma Ya nūna muku āyōyinSa, tsammāninku, kuna hankalta.

74. Sa'an nan kuma zukātanku, suka kēkashe daga bāyan wancan. Sabōda haka suka zama kamar duwātsu ko mafi tsanani ga kēkashewa. Kuma lalle ne daga duwatsu, haḳīka, akwai abin da maremari suke ñuḅḅuga daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳīka, akwai abin da yake tsat-tsāgēwa har ruwa ya fita daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳīka, akwai abin da yake fādōwa dōmin tsōron Allah, kuma Allah bai zama Gāfili ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ
مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

فَقُلْنَا أَصْرَبُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُخَيِّ اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ
كَالْحِجَارِۖ أَوَّسَدُ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارِ
لَمَ تَصْفَى مِنْهُ إِلَّا نَهْرٌۢ وَابٌّ مِنْهَا لَمَّا يَشْقُ
فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَّا يَغْطِ مِنْ
خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

(1) Asalin Kissar, wani mutum ne mai arziki da yawa daga cikin Banī Isra'īla amma bā shi da magaji sai ñan ñan'uwansa. Sabōda ya yi gādo, sai ya kashe shi da dare, ya kuma ñauke shi, ya aza shi a bākin kōfar wani mutum, a cikinsu. Da sāfiya ta wāye, sai suka tāshi dōmin su yi faḍa a tsakānin dangin wanda aka kashe da dangin wanda aka sāme shi a kōfarsu, sa'an nan suka haḍa ra'ayi ga su kai kāra ga Manzon Allah, Mūsā. Suka isa gare shi, suka bā shi lābārin. Sai ya ce musu: “Lalle ne, Allah Yā ce: ‘Ku yanke wata sāniya.’” Dā sun yanke kōwace irin sāniya dā sai buḳātarsu ta biya musu, amma sai suka yi ta yin tambayōyi anā bā su amsa, kuma yana kāra yi musu wuya, har suka kai ga a sifanta musu sāniyar yāro mai ñā'a ga uwarsa wadda aka ce, bā zā a sayar musu da ita ba sai da zināriya cike da fātarta kō daidai da nauyinta sau gōma. Bayan sun saye ta suka yanka ta sai Mūsā ya ce musu, su dōki wanda aka kashen nan da wani juzu'i nāta. Suka dōke shi da kashinta kō harshenta, sai ya tashi ya ce: “Wani ñan ñan'uwāna, ya kashe ni.” Sai suka kāma wanda ya yi kisar suka kashe shi. Tartibin Alkur'ani ya yi ishāra da mas'alar tsaurin kan Banī Isra'īla da hikimar bin umurnin Allah, da ikon tāyar da matattu da gaskiyar wahayin annabāwa, da asiran da Allah Yake sanyāwa a cikin wasu abūbuwa dōmin su zama sanadi ga aukuwar wasu, da yadda Yake arzūta māsu yi Masa ñā'a, da sauransu, duk a cikin Kissa guda, ba da Yā ambaci tsārin asalinta ba. Tsarki yā tabbata ga Allah.

75. Shin fa, kuna tsammānin zā su yi īmāni sabōda ku, alhāli kuwa, hakīka, wata kungiya daga gare su sun kasance suna jin maganar Allah, sa'an nan kuma su karkatar da ita daga bāyan sun gāne ta, alhāli sū, suna sane?

76. Kuma idan sun haɗu da waɗanda suka yi īmāni sukan ce: “Mun yi īmāni,” kuma idan sāsh-ensu ya wōfinta zuwa ga sāshe, sukan ce: “Shin, kuna yi musu magana da abin da Allah Ya būɗa muku ne dōmin su yi muku hujja da shi a wurin Ubangijinku?” Shin fa, bā ku hankalta?

77. Shin, kuma bā su sanin cēwa lalle ne Allah Yana sanin abin da suke bōyēwa da abin da suke bayyana nāwa?

78. Kuma daga cikinsu akwai ummiyyai, bā su da sanin Littāfi, fāce tātsūniyoyi, kuma sū bā kōme suke yi ba fāce suna yin zato.

79. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suke rubūta littāfi da hannuwansu, sa'an nan kuma su ce wannan daga wurin Allah yake, dōmin su sayi kuɗi kaɗan da shi, san nan bone ya tabbata a gare su daga abin da hannayensu ke rubūtāwa, kuma bone ya tabbata a gare su daga abin da suke sanā'antāwa.

80. Kuma suka ce: “Wuta bā zā ta shāfe mu ba, fāce 'yan kwānuka kidāyayyu.” Ka ce: “Ashe kun riƙi wani alƙawari a wurin Allah, sa'an nan Allah ba zai sāba wa alƙawarinSa ba, ko kuwa kuna faɗin abin da ba ku sani ba bisa ga Allah?”

﴿أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا الْكُفْرَ وَقَدْ كَانَ
فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ
يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ٧٥﴾

وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا
خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا
أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ٧٦﴾

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ٧٧﴾

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ
إِلَّا أَمَانِينَ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ٧٨﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ
ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْرَوْا
بِهِ ثُمَّ قَلِيلًا قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كُتِبَتْ
أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ٧٩﴾

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا
مَعْدُودَةً قُلْ أَتُخَذُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا
فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ ؕ أَمْ تَقُولُونَ
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ٨٠﴾

81. Na'am! Wanda ya yi tsiwur-wurin mūgun abu, kuma laifinsa ya kēwaye shi, to, wadannan su ne 'yan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

82. Kuma wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, wadannan 'yan Aljanna ne, sū a cikinta madawwama ne.

83. Kuma a lōkacin da Muka karɓi alkawarin Banī Isrā'īla⁽¹⁾: Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah, kuma ga mahaifa ku kyautata, da mai zumunta da marāyu da mata-lauta, kuma ku faɗi magana mai kyau zuwa ga mutāne, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, sa'an nan kuka jūya bāya, fāce kaɗan daga gare ku, alhāli kuwa kuna māsū bijirēwa.

84. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku; bā zā ku zubar da jininku ba, kuma bā zā ku fitar da kanku daga gidājenku ba; sa'an nan kuka tabbatar, alhāli kuwa kuna bāyar da shaida (a kanku).

85. Sa'an nan kuma, gā ku, yā wadannan! Kuna kashe kanku, kuma kuna fitar da wani ɓangare daga gare ku daga gidājensu, kuna taimakon jūna a kansu da zunubi

بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ
خَطِيئَتُهُ رَأَىٰ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَرِزْقِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا
مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ
وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِينِكُمْ ثُمَّ
أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ
وَتُخْرِجُونَ فِرْقًا مِّنْكُمْ مِنْ دِينِهِمْ
تُظَاهِرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

(1) Tunatar da Banī Isrā'īla alkawurra gōma da Allah Yā yi da Mūsā a cikin Attaura a kansu. Na farko, bā zā su bauta wa kōwa ba fāce Allah. Na biyu kyautata wa iyāye da dangi da marāyu da matalauta. Na uku, faɗin magana mai kyau zuwa ga mutāne. Na huɗu, tsayar da salla. Na biyar, bāyar da zakka. Na shida, bā zā a kashe rai bābu hakki na shari'a ba. Na bakwai, bā zā a fitar da kōwa daga gidansa ba. Na takwas, bā zā a taimaki azzālumi a kan zāluncinsa ba. Na tara, idan abōkan gābā sun kāma wani daga cikinsu, su yī fansarsa. Na gōma, ɗā'a ga kōwane Manzōn Allah wanda bai sābā wa Taurata ba ga aƙiɗa.

da zālunci, kuma idan kāmammu suka je muku, kuna fansarsu, alhāli kuwa shī fitar da su, abin da aka haramta muku ne. Shin fa, kuna īmāni da sāshen Littāfin ne, kuma ku kāfirta da sāshe? To, mēne ne sakamakon wanda ke aikata wancan daga gare ku fāce wulākanci⁽¹⁾ a cikin rāyuwar dūniya? Kuma a Rānar Kiyāma ana mayar da su zuwa ga mafī tsananin azāba. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

86. Wadannan su ne wadanda suka sayi rāyuwar dūniya da Lāhira, dōmin haka, bā zā a sauḳaḳa azāba ba daga kansu, kuma sū, bā a taimakonsu.

87. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun biyar daga bāyansa da wasu manzanni, kuma Muka bai wa Īsā ḁan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafa shi da Rūhi mai tsarki.⁽²⁾ Shin fa, kō da yaushewa wani manzo ya je muku tāre da abin da rāyukanku bā su so, sai ku kangara, wani ɓangare kun ƙaryata, kuma wani ɓangare kuna kashēwa?

88. Kuma suka ce: “Zukatanmu suna cikin rufi.” A’a, Allah Yā la’ane su, dōmin kafircinsu kaḁan ƙwarai suke yin īmāni!

وَإِنْ يَأْتُواكُمْ أُسْرَىٰ فَذَلِكُمْ اللَّهُمَّ وَهُوَ
مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إخراجُهُمْ أَتَوْمُنُونَ
بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ
فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ
إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَوْمَ الْقِيَمَةِ
يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٦﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٧﴾

وَلَقَدْ أَتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا
مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَنذَرْنَا بَرُوجَ الْقُدُسِ
أَفْكَالَ مَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ
أَنفُسُكُمْ أَتَكْتَبِرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ
وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٨﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾

(1) Aiki da sāshen wasu abūbuwa na addini da barin wasu kāfirci ne mai wajabta wulākanci a kan Musulmi.

(2) Rūhul Kuds; watau ran tsarki kō rai mai tsarki, shi ne Jibirilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Ya zauna tāre da Īsā inda duk yake sunā tāre. Āyōyin da aka bai wa Īsā sū ne rāyar da matattu da wākar da kutāre da makāfi da marasa lāfiya. Wannan ya sanya cēwa māsu da'awar bin sa suka fito da aikin maristan, watau asibiti.

89. Kuma a lōkacin da wani Lit-tāfi daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, alhāli kuwa sun kasance daga gabānin haka suna fātar taimako⁽¹⁾ da shi a kan waɗanda suka kāfirta. To, a lōkacin da abin da suka sani ya je musu, sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka la'anar Allah ta tab-bata a kan kāfirai.

90. Tir da abin da suka sayi rāyukansu da shi; watau su kāfirta da abin da Allah Ya saukar sabōda zālunci;⁽²⁾ kada Allah Ya saukar da falalarSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa. Sai suka kōmo da fushi game da wani fushi. Kuma ga kāfirai akwai azāba mai wulākan-tarwa.

91. Kuma idan aka ce musu: “Ku yi ĩmāni da abin da Allah Ya saukar.” Sai su ce: “Muna ĩmāni da abin da aka saukar a gare mu,” kuma suna kāfircēwa da abin da ke bāyansa, alhāli kuwa, shi ne gas-kiyar (da suka sani) mai gaskatawa ga abin da yake tāre da su (na Attaura). Ka ce: “To, don me kuke kashe annabāwan Allah gabānin wannan, idan kun kasance māsū bāyar da gaskiya?”⁽³⁾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِن قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

بِسْمَا أَشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَن يُنْزَلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ فَبَاءُ
بِغَضَبٍ عَلَىٰ غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَنَكْفُرُ بِمَا
وَرَاءَهُ ۚ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ
فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِن قَبْلُ إِن
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

(1) Sunā cēwa idan Annabin ƙarshen zāmaninsa ya zo, zā su yāƙi kāfiran Lārabāwa da shi. Sunā zaton a cikinsu zai bullo. Sai ya fito a cikin Lārabāwan.

(2) Bisa ga zālunci, watau hāsada. Sun yi hāsadar Allah Ya saukar da abin da Yake so na falalarSa a kan wanda Yake so, shi ne Muhammadu, a cikin Lārabāwa.

(3) Waɗannan annabāwan da kuka kashe ko kuka ƙaryata a cikinku suke, kū ne aka saukar wa da abin da aka bā su, sabōda haka da'awarku ta cēwa kunā ĩmāni da abin da aka saukar muku ƙarya ce.

92. Kuma lalle ne, haḳīka, Mūsā ya zo muku da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuka riḳi maraḳi⁽¹⁾ daga bāyansa, alhāli kuwa kuna māsu zālunci.

93. Kuma a lōkacin da Muka riḳi alkawarinku, kuma Muka ḍaukaka⁽²⁾ dūtse a bisa gare ku, (Muka ce:) "Ku riḳi abin da Muka kāwo muku da ḳarfi, kuma ku ji." Suka ce: "Mun ji kuma mun ḳi." Kuma aka zuba son maraḳin a cikin zukatansu sabōda kāfircinsu. Ka ce: "Tir da abin da īmāninku yake umurnin ku da shi, har idan kun kasance māsu īmāni!"

94. Ka ce: "Idan Gidan⁽³⁾ Lāhira ya kasance sabōda ku, a wurin Allah, kēbe bā da sauran mutāne ba, to, ku yi gūrin mutuwa, idan kun kasance māsu gaskiya."

95. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada, sabōda abin da han-nayensu, suka gabātar. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

96. Kuma lalle ne, zā ka sāme su mafiya kwaḍayin mutāne a kan rāyuwa, kuma sū ne mafiya

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ
اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ
ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا
فَوْقَكُمْ الطُّورَ خُذُوا مَاءَ آتَيْنَتْكُمْ
بِقُوَّةٍ وَاسْمِعُوا أَلْوَا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَشْرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ
يَكْفُرْهُمْ قُلُوبُهُمْ بِمَا أَمَرْتُمْ بِهِ
إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ دَارُ الْآخِرَةِ عِنْدَ اللَّهِ
خَالِصَةً مِّن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا
الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾
وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ

(1) Riḳo a nan ma'anarsa bauta wa; watau kōmāwa ga maraḳi da ibāda, ku bar Allah, bāyan Musa ya nuna muku āyōyin Allah, yana ḳāra ḳaryata maganarku, ta cēwa kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku kawai. Dā kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku, dā waḍannan abubuwa ba su auku ba daga gare ku.

(2) A lōkacin da aka bā su Taurata sai suka ḳi aiki da ita, sai da aka ḡamḡari dutse aka ḍaukaka shi sama a kansu, idan ba su yi aiki da ita ba ya fādā a kansu. Sai suka ḳarḑa, sa'an nan daga bāya kuma suka warware dōmin haka Ya ce: "Suka ce: 'Mun jiya kuma mun ḳiya.'" Hāsali dai Yahūdu sun ḳi aiki da Littāfinsu, Attaura.

(3) Ya shiga bāyanin rūḍuwar Yahūdu, da alfahari da iyāye, ya sanyā su har suka gina ransu, cēwa sū ne mafifitan mutāne a wurin Allah.

kwadayin rāyuwa daga waɗanda suka yi shirka. 'Dayansu yana son dā zā a rāyar da shi shēkara dubu, kuma bā ya zama mai nīsantar da shi daga azāba dōmin an rāyar da shi. Kuma Allah, Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

97. Ka ce: Wanda ya⁽¹⁾ kasance ma'iyi ga Jibirīlu, to, lalle ne shi ya saukar da shi a kan zūciyarka da izinin Allah, yana mai gaskatāwa ga abin da yake gaba gare shi, kuma da shiriya da bishāra ga mūminai.

98. Wanda ya kasance ma'iyi ga Allah da malā'ikunSa da manzan-ninSa, da Jibirīla da Mikā'ila, to, lalle ne, Allah Ma'iyi ne ga kāfirai.

99. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun saukar, zuwa gare ka, āyōyi bay-yanannu, kuma ba wanda yake kā-firta da su fāce fāsikai⁽²⁾.

100. Shin, kuma a kō da yausha suka kulla wani alkawari, sai wani ɓangare daga gare su ya yi jīfa da shi? Ā'a, mafi yawansu bā su yin īmāni.

101. Kuma a lōkacin da wani manzo (Muhammadu) daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, sai wani ɓangare daga waɗanda aka bai wa

سَنَنْتُمْ وَمَا هُوَ بِمُرْجَاهُ مِنَ الْعَذَابِ
أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ
نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٨﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ
عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٩﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿١٠٠﴾

أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدَ آبْتَدُهُمْ فَبَرِّقَ
مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَهُمْ بَبَدَّلَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ

(1) Mai ƙin gaskiya kullum yanā nēman dalīlin da zai kāma ya zama wani uzuri a gare shi wajen ƙin aiki da gaskiyar. Yahūdu sunā cēwa bā su son Jibirila dōmin shi ne ake aikōwa da azāba, yā halakar da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Lūdu, sunā nufin su ƙi abin da ya kāwo wa Annabi na Alƙur'āni.

(2) Wannan āya tana umurnin bin Alƙur'āni da aiki da shi kamar yadda āyōyin da ke bin ta suke hana barin aiki da shi dōmin a kōma ga son zūciya kamar sihiri da surkulle waɗanda yake bin su kāfirci ne.

Littāfi, suka yar da Littāfin (Alkur'ānin) Allah a bāyan bāyansu, kamar dai sū ba su sani ba.

102. Kuma suka bi abin da Shaidānu⁽¹⁾ ke karantawa a kan mulkin Sulaimānu, kuma Sulaimānu bai yi kāfirci ba, kuma Shaidānun, sū ne suka yi kāfirci, suna karantar da mutāne sihiri da abin da aka saukar da shi a kan malā'iku biyu a Bābila, Harūta da Mārūta. Kuma ba su sanar da kōwa ba fāce sun ce: "Mū fitina kawai ne, sabōda haka kada ka kāfirta." Suna nēman ilmin abin da suke rarrabēwa tsakānin mutum da mātarsa da shi daga gare su. Kuma su (māsu yin sihirin) ba su zama māsu cūtar da kōwa da shi ba, fāce da iznin Allah. Kuma suna nēman ilmin abin da yake cūtar da su, kuma bā ya amfaninsu. Kuma lalle ne, haḳīka, sun sani, tabbas, wanda ya

ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَى مُلْكٍ
سُلَيْمَنَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ
الشَّيْطَانَ كَفَرُوا يَعْلَمُونَ النَّاسَ
الْيَحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ
هَرُوتَ وَمَرْوُتَ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ
حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا فِتْنَةٌ فَلَا
تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ
بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ
بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ

(1) Shaidān shi ne dukan wanda ya san gaskiya kuma ya ki yin aiki da ita, mutum ne kō aljani. Sabōda haka a nan anā nufin miyagun malamai māsu dauke mutāne daga abin da Allah Ya saukar musu na addini zuwa ga abin da suke so dōmin su cūce su. Hanyar dauke mutāne daga addinin gaskiya ita ce a wajen jingina magana ga wani mutum sālihi wanda aka yarda da shi a bāyan yā mutu kamar Sulaimanu, kō kuma a jingina ta ga wanda bā zā a iya tambayarsa ba kamar malā'iku. A wannan āyā an jingina asalin sihiri ga Sulaimānu aka ce da sihiri ya kai ga mulkinsa, kuma aka ce asalin sihirin nan ilmi ne daga Allah Ya saukar da shi ta kan wasu mala'iku biyu waɗanda suke a garin da ake ce wa Bābila a Kasar Irak, anā kiransu Hārūta da Mārūta waɗanda suke, kāfin su gaya wa mai nēman ilmin sihirin daga gare su abin da yake so, sai sun yi masa gargadi da cewa: "Kada ka yi kāfirci," sa'an nan su gaya masa abin da suke iya raba miji da mātā da shi na sihiri. To, Allah Yā farkar da mu cēwa Sulaimānu bai yi sihiri ba, dōmin yin sihiri kāfirci ne. Sū mālaman māsu faɗin haka, sū ne suka yi kāfirci. Mai aiki da sihiri bai cūtar kōwa sai da iznin Allah. Nēman saninsa cūta ne, bābu wani amfani.

saye shi, bâ ya da wani rabo a cikin Lāhira. Kuma tir da abin da suka sayar da rāyukansu da shi, dā sun kasance suna sani.

103. Kuma dā lalle ne sū, sun yi īmāni, kuma sun yi taḳāwa, haḳīka, dā sakamako daga wurin Allah shi ne maḳi alhēri, dā sun kasance suna sani.

104. Yā kū waḳanda suka yi īmāni! Kada ku ce: 'Rā'inā',⁽¹⁾ kuma ku ce: 'Jinkirtā manā', kuma ku saurara. Kuma kāfirai suna da azāba mai raḳaḳi.

105. Waḳanda suka kāfirta daga Ma'abuta Littāfi, bâ su son a saukar da wani alhēri a kanku daga Ubangijinku, kuma mushirikai mā bâ su so. Kuma Allah Yana kēḳan-cēwar wanda Yake so da raha-marSa. Kuma Allah Ma'abūcin falala mai girma ne.

106. Abin da Muka shāfe⁽²⁾ daga āya, ko kuwa Muka jinkirtar da ita, zā Mu zo da maḳi alhēri daga gare ta ko kuwa misālinta. Ashe, ba ka sani ba, cēwa lalle ne, Allah a kan dukkan kōme Mai īkon yi ne?

107. Shin, ba ka sani ba, cēwa lalle ne Allah, Shī ne da mulkin

أَنفُسُهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ
اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٥﴾

مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَاللَّهُ
يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٦﴾

* مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ
مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٧﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ

(1) "Rā'ina" magana ce mai ma'ana iri biyu; ta yabo da ta zāgi. Ta farko ita ce a lōkacin da Annabi ke karantar da Sahabbansa, sai su ce 'ra'inā' watau dākata mana har mu gane wannan; ta biyu ita ce 'rā'inā!' watau yā ruḳaḳḳe! To, idan Sahabbai sun ce 'rā'ina' sunā nufin ma'anar farko, sai Yahūdu da mushirikai su jūya musu magana da ma'ana ta biyu.

(2) Wannan āya da abin da yake a bayanta sunā kōrēwar shubuhātu watau rikice-rikicen addini da maḳiyan addini suke sanyāwa a cikinsa, dōmin su sanya Musulmi a cikin shakka da rūḍu.

sammai da ƙasa, kuma bā ku da, baicin Allah, wani majibinci, kuma bā ku da wani mataimaki?

108. Kō kuna nufin ku tambayi Manzonku, kamar yadda aka tambayi Mūsā a gabānin haka? Kuma wanda ya musanya kāfirci da īmāni, to, lalle ne yā ɓace tsakar hanya.

109. Māsu yawa daga Ma'abuta Littāfi sunā ġurīn dā sun mayar da ku, daga bāyan īmāninku, kāfirai, sabōda hāsada daga wurin rāyukansu, daga bayān gaskiya tā bayyana a gare su. To, ku yāfe, kuma ku kau da kai, sai Allah Yā zo da umurninSa. Lalle ne Allah, a kan dukkan kōme Mai īkon yi ne.

110. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka. Kuma abin da kuka gabatar dōmin kanku daga alhēri, zā ku sāme shi a wurin Allah. Lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

111. Kuma suka ce: “Bābu mai shiga Aljanna fāce waɗanda suka zama Yahūdu ko Nasāra.” Waɗancan tātsūniyōyinsu ne. Ka ce: “Ku kāwo dalilinku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

112. Na'am! Wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yana mai kyautatāwa, to, yana da ijārarsa, a wurin Ubangijinsa, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

113. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Nasāra ba su zamana a kan kōme ba,” kuma Nasāra suka ce: “Yahūdāwa ba su zamana a kan kōme

وَالْأَرْضِ وَمَالِكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٨﴾

أَمْ تُرِيدُونَ أَن تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ وَمَن يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٩﴾

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُم مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفْرًا حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصُوا وَأَصْحَابُ حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٠﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ يَّجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١١﴾

وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرِيًّا تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿١١٢﴾

بَلَىٰ مَن أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِندَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرِيَّةُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرِيَّةُ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ

ba,”⁽¹⁾ alhāli kuwa sū, suna karātun Littāfi. Kamar wancan ne waɗanda ba su sani ba suka faɗa, kamar maganarsu, sabōda haka Allah ne ke yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma, a cikin abin da suka kasance suna sāba wa jūna a cikinsa.

114. Kuma wāne ne mafi zā-lunci⁽²⁾ daga wanda ya hana masal-lātan Allah, dōmin kada a ambaci sūnanSa a cikinsu, sai kuma ya yi aiki ga rushe su? Waɗannan bā ya kasancēwa a gare su su shigē su fāce suna māsū tsōro. Suna da, a cikin dūniya, wani wulākanci, kuma suna da, a cikin Lāhira, azāba mai girma.

115. Kuma Allah ɗai yake da gabas da yamma, sabōda haka, inda duk aka jūyar da ku, to, a can fuskar Allah take. Lalle ne, Allah Mawadāci ne, Mai ilmi.

116. Kuma suka ce: “Allah Yā riḳi⁽³⁾ ɗā.” Tsarki yā tabbata a gare Shi! A’a, Shi ne da abin da yake a

وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٤﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولَٰؤْا فَتَمُوجُهُ إِلَٰهُ إِنَّا اللَّهُ وَسِعَ عَلَيْهِ ﴿١١٦﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ ۚ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ

(1) Mai gaskiya idan marasa gaskiya sun tāru sunā faɗa da shi, to, rashin jituwar tsakāninsu zai sanya Allah Ya kange shi daga sharrinsu, sū duka, kamar husumar da ke tsakānin Yahūdu da Nasāra da kuma tsakānin sū mushirikai, su duka māsū yāḳi da Musulmi ne kuma māsū sābā wa jūnā ne wajen aḳīdōjinsu.

(2) Misālīn sābāni tsakāninsu; Nasāra suka taimaki Bukht Nassara ga bata masal-lacin Baitil Maḳdis da jēfa mūshe da shāra a ciki, dōmin ƙin Yahūdu. Wannan ƙiyayya tā bayyana har a cikin takardar alƙawari a tsakānin Nasāra da Halifa Umar bn Khattāb suka ce kada ya bar Yahūdu su shiga Baitil Maḳdis. Sabōda haka idan wasu sun hana ku isa ga masallacinku kō kuma suka jūyar da ku daga Alḳibla, to, kada ku ji kōme, sun yi irin aikin danginsu. Gabas da yamma na Allah ɗai ne, duk inda aka jūyar da ku, to, a can yardar Allah take. A lōkacin Musulmi na dūbin baitil Maḳdis ga salla a bāyan hijira daga Makka, bā su son haka.

(3) Misālī na biyu Yahūdu na cēwa Uzairu ɗan Allah, kuma Nasāra sunā cēwa Īsa ɗan Allah, Lārabāwa na cēwa malā'iku 'ya'yan Allah. Wannan zai hana su jituwa har adāwarsu ga Musulmi ta yi tāsiri.

cikin sammai da ƙasa, dukansu, a gare Shi, māsū ƙanƙan da kai ne.

117. Mai kyautata halittar sammai da ƙasa, kuma idan Ya hukunta wani al'amari, sai kawai Yā ce masa: “Kasance,” sai ya yi ta kasancewa.

118. Kuma waɗanda bā su da sani suka ce: “Don me Allah bā Ya yi mana magana, ko wata āyā ta zo mana?”⁽¹⁾ Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu suka faɗa, kamar maganarsu. Zukātansu sun yi kamā da jūna. Lalle ne, Mun bayyana āyōyi ga mutāne māsū yin yaƙini.

119. Lalle ne, Mun aike ka da gaskiya, kana mai bāyar da bishāra, kuma mai gargadi, kuma bā zā a tambaye ka ba, game da abōkan Wuta.

120. Kuma Yahūdu bā zā su yarda da kōme daga gare ka ba, kuma Nasāra bā zā su yarda ba, sai kā bi irin aƙidarsu. Ka ce: “Lalle ne, shiriyar Allah ita ce shiriya.” Kuma lalle ne, idan ka bi son zūciyōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bā ka da, daga Allah, wani majibinci, kuma bābu wani mataimaki.

121. Waɗanda Muka bai wa Lit-tāfi suna karātunsa a kan hakkin karātunsa, waɗannan suna īmāni da shi (Alkur'ani). Kuma wanda ya kāfirta da shi, to, waɗannan sū ne māsū hasāra.

كُلُّ لَهُ قَلِيلٌ ۝١١٧

يَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَاِذَا قَضٰى اَمْرًا
فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ ۝١١٨

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْلَا يُعْلِمُنَا
اَللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَا اٰيَةٌ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ تَشٰبَهَتْ قُلُوْبُهُمْ
فَدَبَبْنَا اَلَا يَلٰتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُوْنَ ۝١١٩

اِنَّا اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا وَنَذِيْرًا
وَلَا تُسْئَلُ عَنْ اَصْحٰبِ الْجَحِيْمِ ۝١٢٠

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصٰرَىٰ حَتّٰى
تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ قُلْ اِنْ هٰدَىٰ اللّٰهُ هُوَ الْهٰدِىُّ
وَلٰكِنْ اَتَّبَعْتَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِىْ جَاءَكَ مِنَ
الْعِلْمِ ۗ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِىٍّ وَلَا نَصِيْرٍ ۝١٢١

الَّذِيْنَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُوْنَهُ حَتّٰى يَلٰوِيْهِ
اَوَّلٰتِكُمْ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ ءَاوَّلَتِكَ
هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝١٢٢

(1) Misāli ne ga irin rikicin mushirikai ga addini kuma da yadda suka yi kamā da Yahūdu, waɗanda suka ce wa Mūsā: “Ka nūna mana Allah bayyane.”

122. Yā Banī Isrā'īla! Ku⁽¹⁾ tuna ni'imaTa wadda Na ni'imtar da ita a kanku, kuma lalle ne Nī, Nā fīfītā ku a kan tālikai.

123. Ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) wani rai bā ya tunkude wa wani rai kōme, kuma bā a karḅar fansa daga gare shi, kuma wani cēto bā ya amfanin sa, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

124. Kuma a lōkacin da Ubangi-jin Ibrāhīm Ya jarrabē shi da wasu kalmōmi, sai ya cika su. Ya ce: "Lalle ne Nī, Mai sanya ka shugaba dōmin mutāne ne." Ya ce: "Kuma daga zūriyata." Ya ce: "AlkawariNa bā zai sāmu azzālumai ba."

125. Kuma a lōkacin da Muka sanya 'Dākin ya zama makōma ga mutāne, da aminci, kuma ku riḳi wurin salla daga Maḳāmi Ibrāhīm, kuma Muka yi alkawari zuwa ga Ibrāhīm, da Ismā'ila da cēwa: "Ku tsarkake 'DākiNa dōmin māsu ḁawāfi da māsu lizimta da māsu rukū'i, māsu sujada."

126. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Yā Ubangi-jina! Ka sanya wannan gari amintacce, Ka arzūta mutānensa, daga 'ya'yan itācen, wanda ya yi imāni, daga gare su, da Allah da Ranar Lāhira." Allah Ya ce: "Wanda ya kāfirta ma Ina jiyar

بَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْرِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾

﴿١٢٤﴾ وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ ۖ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۖ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٦﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ ۖ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ

(1) Kira na ƙarshe zuwa ga Yahūdu dōmin shiga Musulunci. An biyar da gargadi gare su da tunatar da su cēwa wannan addinin fa, shi ne addinin kākansu Ibrāhīm, dōmin kada su fannare daga addinin ubanninsu na ƙwarai. Kuma sunā da lābārin ginin 'Dakin Ka'aba da addu'ar da Ibrahim ya yi a lōkacin, wadda ta ƙunsa zuwan annabi daga cikin zuriyar Isamā'ila a Makka, watau Fārāna.

da shi dāḍi kaḍan, sa'an nan kuma Ina tīlastā shi zuwa ga azābar Wuta. Kuma makōmar, ta mūnana."

127. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm yake ḍaukaka harsāshin gini ga Dākin, da Ismā'īla (suna cewa:) "Yā Ubangijinmu! Ka karɓa daga gare mu, lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Mai sani.

128. "Yā Ubangijinmu! Ka sanyā mu, mu biyu, waɗanda suka sallama (al'amari) gare Ka, kuma daga zuriyarmu (Ka sanya) al'umma mai sallamāwa zuwa gare Ka, kuma Ka nūna mana wurāren ibādar hajjinmu, kuma Ka karɓi tūba a kanmu. Lalle ne Kai, Kai ne Mai karɓar tūba, Mai rahama.

129. "Yā Ubangijinmu! Ka aiko, a cikinsu, wani manzo⁽¹⁾ daga gare su, yana karanta musu āyō-yinKa, kuma yana karantar da su Littāfin⁽²⁾ da hikimar, kuma yana tsarkake su. Lalle ne Kai, Kai ne Mabuwayi Mai hikima."

130. Kuma wāne ne yake gudu daga aḳidar Ibrāhīm, fāce wanda ya jāhilta ga ransa? Kuma lalle ne, haḳīka, Mun zābe shi, a cikin dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin Lāhira, haḳīka, yana daga sālihai.

131. A lōkacin da Ubangijinsa Ya ce masa: "Ka sallama," ya ce: "Nā sallama ga Ubangijin tāli-kai."

إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيُشِ الْمَصِيرُ ﴿١٢٧﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
وَاسْمَعِيلُ رَبُّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٨﴾

رَبُّنَا وَأَجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا
أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٩﴾

رَبُّنَا وَأَنْبِثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٣٠﴾

وَمَنْ يُرَغِّبْ عَنْ قَوْلِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ
نَفْسَهُ وَلَقَدْ صَبَطَ قَيْنَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ
فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣١﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٣٢﴾

(1) Addu'ar, an karɓa, ta aiko Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Littāfin – ya bayyana cewa Alkur'ani ne, dōmin bābu wani, sai shi. Hikima kuwa ita ce shari'un da ke a cikinsa. Ya tsarkake su daga daudar shirki idan sun bī shi.

132. Kuma Ibrāhīm ya yi wasiyya da ita ga dīyansa, kuma Yā' akūbu (ya yi wasiyya, suka ce:) "Yā dīyāna! Lalle ne, Allah Ya zābā muku addini, don haka, kada ku mutu, lalle, fāce kuna Musulmi."

133. Ko kun⁽¹⁾ kasance halarce a lōkacin da mutuwa ta halarci Yā'a-kūbu, a lōkacin da ya ce wa dīyansa: "Mēne ne zā ku bauta wa daga bāyāna?" Suka ce: "Muna bauta wa Abin bautawarka kuma Abin bautawar ubanninka Ibrāhīm da Ismā'ila da Is'hāka, Ubangiji Guda, kuma mu a gare Shi māsu sallamāwa ne."

134. Waccan, wata al'umma ce, ta riga ta shige, tana da abin da ta sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta. Kuma bā zā a tambaye ku ba daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

135. Kuma suka ce: "Ku kasance⁽²⁾ Yahūdāwa ko Nasāra, kwā shiryu." Ka ce: "A'a, akīdar Ibrāhīm dai, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

136. Ku⁽³⁾ ce: "Mun yi īmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu, da abin da aka saukar

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰٓبَنِيَّ
إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ
إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي
قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ
وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُاتِنَا وَحَدًّا وَحَنُورًا
مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا قُلْ
بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

(1) Lamīrin Yahūdāwan Madīna ne na zāmanin Annabi, waɗanda ake kira zuwa ga Musulunci anā tunatar da su abin da kakansu Isrā'ila ya yi wasiyya da shi zuwa ga dīyansa, kāfin ya mutu; watau wannan akīda da ake kiran su yanzu zuwa gare ta.

(2) Yahūdu suka ce: "Ku kasance Yahūdawa ku shiryu," Nasara suka ce: "Ku kasance Nasāra ku shiryu". Allah Ya nūna addinin Yahūdu da na Nasāra yā sābā wa abin da suke yi, su duka biyu, kuma yā sābā wa na mushirikai.

(3) Musulmi ake yi wa umurni.

zuwa ga Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā, da abin da aka bai wa annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu rarrabēwa a tsakānin kōwa daga gare su, kuma mū, a gare Shi, māsū sallamawa ne."

137. To, idan sun yi ĩmāni⁽¹⁾ da misālin abin da kuka yi ĩmāni da shi, to, lalle ne sun shiryu, kuma idan sun jūya bāya, to, suna a cikin sābāni kawai, sabōda haka, Allah zai isar maka a gare su, kuma Shī ne Mai ji, Masani.

138. Rinin Allah! Kuma wāne ne mafi kyau ga rini daga Allah? Kuma mū, a gare Shi, māsū baut-āwa ne.

139. Ka ce: Shin kuna jāyayyar hujja ne da mu a cikin al'amarin Allah, alhāli kuwa Shi ne Ubangi-jinmu kuma Ubangijinku, kuma muna da ayyukanmu, kuma kuna da ayyukanku, kuma mū, a gare Shi, māsū tsarkakēwa ne?

140. Ko kuna cēwa: Lalle ne, Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jīkōki, sun kasance Yahūdāwa kō kuwa Nasāra? Ka ce: Shin, kū ne kuke mafi sani, kō Allah? Kuma wāne ne ya zama mafi zālunci daga wanda ya bōye shaida a wurinsa daga Allah? Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa!

وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى
وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٧﴾

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ
أَهْتَدُوا وَقَدْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ
فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٨﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٩﴾

قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُدًى وَرَبُّكُمْ
وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُخْلِصُونَ ﴿١٤٠﴾

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا
هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَنتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ
مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

(1) ĩmāni irin na Musulmi shi ne rinin Allah watau baptisma.

141. Waccan, wata al'umma ce, tã riga ta shige, suna da abin da suka sanã'anta, kuma kuna da abin da kuka sanã'anta, kuma bã a tam-bayar ku daga abin da suka kasance suna aikatãwa.

142. Wãwãye daga mutãne zã su ce: Mẽne ne ya jũyar da su daga alḳiblarsu wadda suka kasance a kanta? Ka ce: Allah Dai ne Yake da gabas da yamma, Yana shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidaiciya.

143. Kuma kamar wancan, Muka sanya ku al'umma matsa-kaiciya⁽¹⁾ dõmin ku kasance mãsu bãyar da shaida a kan mutãne. Kuma Manzo ya kasance mai shaida a kanku. Kuma ba Mu sanya Alḳibla⁽²⁾ wadda ka kasance a kanta ba, fãce dõmin Mu san wanda yake biyar Manzo daga wanda yake jũyãwa a kan duga-dugansa. Kuma lalle ne, tã kasance, haḳiḳa, mai girma, sai a kan waɗanda Allah Ya shiryar. Kuma ba ya yiwuwa ga Allah Ya tãzartar da imãninku.⁽³⁾ Lalle ne, Allah, ga mutãne, haḳiḳa, Mai tausayi ne, Mai jin kai.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مِمَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ
عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْنَاهُمْ
عَمَّا كَانُوا عَلَيْهِمْ قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا
لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ
عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي
كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعَ الرَّسُولَ
مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ
لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ
اللَّهُ لِيُضِلَّكُمْ إِنَّا اللَّهُ
بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

(1) Ādilai, kō matsakaita ga kōme, bābu zurēwa, bābu kāsawa ga addini da rāyuwa da sauran mu'āmalōli duka.

(2) A lōkacin da Annabi ya yi hijira zuwa Madīna, alhāli a cikin mutānenta akwai Yahūdu Allah Ya umurce shi da ya fuskanci Baitil Maḳdis. Sai Yahūdu suka ji dāḍi. Sai Manzōn Allah ya fuskance ta wata gōma sha wani abu kuma Manzōn Allah ya kasance yana son Alḳiblar Ibrāhīm kamar yadda ya gabata ga āyā ta 115. Kuma ya kasance yana addu'a yanā dūbi zuwa ga sama, har Allah Ya saukar da hukuncin jũyãwa zuwa gare ta.

(3) Īmāninku watau sallarku da kuka yi wajen Baitil Maḳdis, dõmin kun yi ta ne a kan umurnin Allah da ĩmāni da Shi.

144. Lalle ne, Muna ganin jujjū-yāwar fuskarka a cikin sama. To, lalle ne, Mu jūyar da kai ga Alkibla wadda kake yardā da ita. Sai ka jūyar da fuskarka wajen Masallāci Tsararre, kuma inda duk kuka kasance, to, ku jūyar da fuskōkinku jiharsa. Kuma lalle ne wadanda aka bai wa Littāfi, haḳiḳa, su, sunā sanin lalle ne, shī ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da suke aikatāwa.

145. Kuma haḳiḳa, idan ka je wa wadanda aka bai wa Littāfi da dukan āyā, bā zā su bi Alkiblarka ba, kuma kai ba ka zama mai bin Alkiblarsu ba, kuma sāshensu bā mai bin Alkiblar⁽¹⁾ sāshe ba ne. Kuma haḳiḳa, idan ka bi son zūci-yōyinsu daga bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, lalle ne kai, sa'an nan, haḳiḳa, azzālumi kake.

146. Wadanda Muka bā su Littāfi, suna saninsa kamar yadda suke sanin diyansu. Kuma lalle ne wani ɓangare daga gare su, haḳiḳa, suna ɓōyēwar gaskiya alhāli kuwa sū, suna sane.

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ
قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

وَلَيْنِ اتَّيْتُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ
آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ
قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْنِ اتَّبَعَتْ أَهْوَاءَ هُمُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

الَّذِينَ اتَّبَعَتْهُمْ إِلَى الْقِبْلَةِ يَعْرِفُونَهُ كَمَا
يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ
لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

(1) AlKiblar Yahūdu ita ce falalen dūtsen da ke Baitil Maḳdis. Kuma ita ce AlKiblar Nasāra a zāmanin Īsā. A bāyansa AlKiblarsu ta kōma ga mafitar rānā, da kāgensu sabōda St. Paul kō Bulis el Kissi, ya ce musu bāyan an dauke Īsa cewa: "Nā haḳu da Īsā yā ce mini lalle ne ranā tauraro ne wanda yake inā son sa. Yanā kai gaisuwa a cikin kōwane yini sabōda haka ka umurci mutānena, su fuskanta zuwa gare ta." Da haka ya karkatar da su daga alKiblarsu. Kuma inā zaton haka abin yake ga girmamāwar Lahadi maimakon Asabar dōmin Rūmāwa, ranā suke bauta wa a rānar Lahadi, wannan kuwa shi ne ma'anar "Sunday" da Tūrancin, watau 'yinin rānā.'

147. Gaskiya daga Ubangi-jinka⁽¹⁾ take, sabōda haka; lalle kada ka kasance daga māsu shakka.

148. Kuma kōwane ḡangare yana da alḡibla wadda yake shi mai fuskantar ta ne. Sai ku yi tsēre zuwa ga ayyukan alhēri, inda kuka kasance duka, Allah zai zo da ku gabā ḡaya. Lalle ne Allah, a kan kōme, Mai ḡikon yi ne.

149. Kuma daga inda ka fita, to, sai ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma lalle, tabbas, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa.

150. Kuma daga inda ka fita, to, ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma inda kuke duka, to, ku jūyar da fuskōkinku a wajensa, dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kanku, fāce waḡanda suka yi zālunci daga gare su. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōrōNa, kuma dōmin In cika ni'imaTa a kanku, kuma tsammāninku zā ku shiryu.

151. Kamar⁽²⁾ yadda Muka aika Manzo a cikinku, daga gare ku,

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ مُّوَلِّيَهَا فَاسْتَبِقُوا
الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا
إِنَّا اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَأَخْشَوْنِي وَلَا تَتَّبِعُوا تَعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا

(1) Jūyāwar alḡibla abu ne na gaskiya daga Allah dōmin rarrashin wanda Allah bai yi nufi da tsirarsa ba ya kāre. Bāyan rarrashi sai yankēwa, wannan shi ne matakin farko da Musulmi suka fara tsiraita da shi daga maḡiyansu bayyane. Yanzu kuma Musulmi sun zama dabam.

(2) Jūyar da alḡibla da yankēwa daga dukan kāfirai da hani daga tsōronsu, kuma Allah Ya farkar da Musulmi ga ni'imōmin da Ya yi musu game da aiko Annabi daga gare su, zuwa gare su, a cikinsu, dōmin ya tsarkake su, bayyane da ḡōye, daga dukan Rūrar kāfirai. Wannan ya nūna cēwa sai an yi rarrashin mutāne wajen kira zuwa ga addini da kōwace hanya mai yiwuwa. Bāyan haka a yanke wa wanda ya ḡi bin gaskiya bayyane, kuma kada a ji tsōronsa. Kuma aka umurce su da fuskanta zuwa ga Allah kawai da tunāwa gare Shi da ḡōdiya, da nisantar kāfirai.

yana karanta āyōyinMu a gare ku kuma yana tsarkake ku, kuma yana sanar da ku Littāfi da hikima, kuma yana sanar da ku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

152. Sabōda haka ku tuna Ni, In tunā ku, kuma ku yi gōdiya gare Ni, kuma kada ku butulce Mini.

153. Ya ku waḍanda⁽¹⁾ suka yi īmāni! Ku nēmi taimako da haḳuri da salla. Lalle ne, Allah na tāre da māsū haḳuri.

154. Kada ku ce ga waḍanda⁽²⁾ ake kashēwa a cikin hanyar Allah: “Matattu ne.” Ā’a, rāyayyu ne, kuma amma bā ku sansancēwa.

155. Kuma lalle ne, Muna jar-rabar ku da wani abu daga tsōro da yunwa da naḳasa daga dūkiya da rāyuka da ‘ya’yan itāce. Kuma ka yi bishāra ga māsū haḳuri.

156. Waḍanda suke idan wata masīfa ta sāmē su, sai su ce: “Lalle ne mū ga Allah muke, kuma lalle ne mū, zuwa gare Shi, māsū kōmāwa ne”.

157. Waḍannan akwai albarku a kansu daga Ubangijinsu da wata rahama. Kuma waḍannan sū ne shiryayyu.

158. Lalle ne Safā da Marwa⁽³⁾

عَلَيْكُمْ ءَايَاتُنَا وَنُنحِيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي
وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ءَمُوتٌ
بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ شَيْءًا مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ
وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَنَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ
وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْتَخِرُونَ ﴿١٥٧﴾

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ

(1) Magana kuma ta fuskanta zuwa ga mūminai kawai dōmin a shirya zamansu.

(2) Wanda ya tsiraita da kansa, to, maḳiyinsa bā zai bar shi ba, sabōda haka an fara kulla zukātan mūminai ga tarbon wahalar tsiraita da dōgara ga kai, bāyan Allah.

(3) Al’umma bā ta haḍuwa sai an wanke ta daga al’ādun Jāhiliyya, har dai waḍanda suka haḍu da ibāda, sabōda haka aka fāra da Safā da Marwa, dōmin a ije cēwa dawāfi a tsakāninsu aikin Jāhiliyya ne, sū suna cikin ayyukan ibāda da Allah Ya shar’anta, kuma dawāfin mutāne da sa’ayi a kansu da tsakāninsu duka daidai suke, Baḳuraishe da Balārabe da Ajama duka daidai suke.

suna daga wurāren ibādar Allah, to, wanda ya yi hajin 'Dāki kō kuwa ya yi Umra, to, bābu laifi a kansa ga ya yi dawāfi gare su, su biyu. Kuma wanda ya kāra yin wani aikin alhēri, to, lalle ne Allah Mai gōdiya ne, Masani.

159. Lalle ne waɗanda suke bōyēwar abin da Allah Ya saukar da ga hujjōji bayyanannu, da shir-iyi, daga bāyan Mun bayyana shi ga mutāne, a cikin Littāfi (Alkur'āni), waɗannan Allah Yana la'anar su, kuma māsu la'ana suna la'anar su.

160. Sai waɗanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka bayyana, to waɗannan Ina karɓar tūba a kansu, kuma Nī ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai.

161. Lalle ne, waɗanda suka kāfirta, kuma suka mutu, alhāli kuwa suna kāfirai, waɗannan akwai, a kansu, la'anar Allah da malā'iku da mutāne gabā daya.

162. Suna madawwama a cikinta, bā a saukaɓa azāba daga barinsu, kuma ba su zama ana jin-kirta musu ba.

163. Kuma Ubangijinku Ubangiji⁽¹⁾ Guda ne. Bābu wani Ubangiji fāce Shi, Mai rahama, Mai jin kai.

164. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa, da sābāwar dare

حَاجَّ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرَ فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعِنُونَ ﴿١٦٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ أُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦٢﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٦٣﴾

وَاللَّهُ كَرِيمٌ ﴿١٦٤﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِثَاتِ

(1) Ubangiji Shi ne Mai rāyarwa da matarwa, Mai umurni da hani kuma Mai halattāwa da haramtāwa. Āyar da ke bin wannan, tanā nūna dalīlan sāmūwarSa da kaɗaitarSa.

da yini, da jirāge waɗanda suke gudana a cikin tēku (ɗauke) da abin da yake amfānin mutāne, da abin da Allah Ya saukar daga sama daga ruwa, sai Ya rāyar da ƙasa da shi a bāyan mutuwarda, kuma Ya wātsa, a cikinta, daga dukan dabba, kuma da jūyāwar iskōki da girgije hōrarre a tsakānin sama da ƙasa; haƙīka, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

165. Kuma akwai daga mutāne wanda yake rikon kināye, baicin Allah, suna son su, kamar son Allah, kuma waɗanda suka yi īmāni ne mafiya tsananin so⁽¹⁾ ga Allah. Kuma dā waɗanda⁽²⁾ suka yi zālunci, suna ganin lōkacin da zā su ga azāba, da cewa lalle ne ƙarfi ga Allah yake duka, da cewa lalle ne Allah Mai tsananin azāba ne.

166. A lōkacin da waɗanda aka bi suka barranta daga waɗanda suka bi, kuma suka ga azāba, kuma sabubba suka yanke da su.

167. Kuma waɗanda suka bi, suka ce: “Dā lalle ne muna da wata kōmāwa (dūniya) sai mu barranta daga gare su kamar yadda suka barranta daga gare mu (dā ba su riƙi kināyen ba).” Kamar wancan ne Allah ke nūna musu ayyu-

الْأَيْلِ وَاللَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ
الرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِينَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي الْقَوْمُ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا
يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ
حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ سَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٦﴾

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا
وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا لَنَا كَرَّةٌ
فَنَتَّبَرَأَ مِنْهُمُ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ
يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ
وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٨﴾

(1) So mai kai ga karɓar umurni daga abin son, wanda ba Allah ba, shi ne shirki da ƙāfirci. Amma so sabōɗa ihsānin abin son, kō dōmin zamansa sālihi dōmin a yi kōyi da aikinsa na cikin haddōdin shari'a, bā shirki ba ne, dōmin bai kai yadda mūminai ke son Allah ba.

(2) Ayōyi na 165 da 166 da 167 duka dīnke suke ga ma'anoninsu. Āyā ta 166 zarafi ce ga ta 165, sa'an nan ta 167 an haɗa rabinta ga āyā ta 166. Sa'an nan sauran āyā 167 ta zama ta'akibi da bayāni gare su duka.

kansu, suna da nadāmōmi a kansu, kuma ba su zama māsū fita daga Wutar ba.

168. Yā ku mutāne⁽¹⁾! Ku ci daga abin da yake a cikin ƙasa, wanda yake halal, mai dāḍi. Kuma kada ku bi zambiyōyin⁽²⁾ Shaidan. Lalle ne shi, a gare ku, maḳiyi ne bayyananne.

169. Yana umurnin ku ne kawai da mugun aiki da alfāsha, kuma da ku faḍi abin da ba ku sani ba ga Allah.

170. Kuma idan aka ce musu: “Ku bi abin da Allah Ya saukar,” sai su ce: Ā’a, muna bin abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu bā su hankaltar kōme, kuma bā su shiryuwa?

171. Kuma misālin (mai kiran) waḍanda suka kāfirta, kamar misālin wanda ke yin me! me! ga abin da ba ya ji ne, fāce kira da ƙāra, kurāme, bēbāye, makafi, sabōda haka bā su hankalta.

172. Yā ku waḍanda suka yi ĩmāni! Ku ci daga māsū dāḍin abin da Muka arzūta ku. Kuma ku gōde wa Allah, idan kun kasance Shī kuke bauta wa.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ كُلُوْا مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلٰلًا
طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ
اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٦٨﴾

اِنَّمَا يٰۤاَمْرُكُمْ بِالسُّوْءِ وَالْفَحْشَآءِ وَاَنْ
تَقُوْلُوْا عَلٰى اِلٰهٍ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٦٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوْا مَا اَنْزَلَ اِلٰهُهُ قَالُوْا بَلْ
تَسْمِعُ مَا الْقَيْنَا عَلَيْهِ ءَاۤيٰةً نَّآءُوْلُوْكَانَ
ءَاۤبَآءُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا كَمَثَلِ الَّذِى يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَاۤءَ وَبِدَاۤءَ صُغُرٍ لِّكُمْ عَنْۢى
فَهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٧١﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ
اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿١٧٢﴾

(1) Yā kira mutāne a nan, bai ce mūminai ba, dōmin ba dukan Musulmi yake mūmini ba, sai wanda ya tsīra daga āyōyin da ke tafe. A cikinsu akwai abin da zai mai da Musulmi kāfiri kō mai bidī'a.

(2) Hanyōyin Shaidan ga halattar da abin da Allah Ya haramta kō haramtar da abin da Allah Ya halatta dōmin ƙāga hukuncin da bai zo daga Allah ba, shirki ne tāre da Allah. Yā ce zambiyōyin Shaidan, dōmin Shaidan bā ya da hanya miƙaƙkiya.

173. Kawai abin da Ya haramta a kanku, mūshe da jini da nāman alade da abin da aka kurūrūta game da shi ga wanin Allah. To, wanda aka matsā, wanin ḍan tāwāye, kuma banda mai zālunci, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

174. Lalle ne waḍannan da suke bōye abin da Allah Ya saukar daga Littāfi, kuma suna sayen kuḍi kaḍan da shi; waḍannan bā su cin kome a cikin cikkunansu fāce Wuta, kuma Allah bā zai yi musu magana ba a Rānar Kiyāma, kuma bā zai tsarkake su ba, kuma suna da azāba mai raḍaḍi.

175. Waḍannan su ne waḍanda suka sayi bata da shiriya, kuma azāba da gāfara. To, me ya yi haḱurinsu a kan Wuta!

176. Wancan dōmin lalle ne, Allah ya saukar da Littāfi da gaskiya, kuma lalle ne waḍanda suka sābā a cikin Littāfin, haḱīka, suna a cikin sābāni mai nisa.

177. Bai zama addini⁽¹⁾ ba dōmin kun jūyar da fuskōkinku wajen gabas da yamma, kuma amma addini shi ne ga wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira da malā'iku da littattafan sama da annabāwa, kuma ya bāyar da dūkiya, a kan yana son ta, ga mai zumunta da marāyu da matalauta da ḍan hanya da māsū rōko, kuma

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ
الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلَ بِهِ لغيرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ
غَيْرِ بَاعٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ
وَلَا يَكْلِمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَى
وَالْعَذَابِ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ
عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

* لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قَبْلَ
الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ
ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
وَالسَّابِلِينَ فِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ

(1) Bayānin cēwa Musulunci bā yin salla dai ba ne. A'aha! Musulunci tsarēwar rāyuwa ne kamar yadda Allah Ya ce a tsare ta.

a cikin fansar wuya, kuma ya tsayar da salla, kuma ya bāyar da zakka, da māsū cika alkawari idan sun kulla alkawarin da māsū haḳuri a cikin tsanani da cūta da lōkacin yāki. Waɗannan su ne suka yi gaskiya. Kuma waɗannan su ne māsū taḳawa.

178. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! An wajaɓta, a kanku, yin kisāsi⁽¹⁾ a cikin kasassu; da da da, kuma bāwa da bāwa, kuma mace da mace, to, wanda aka yi rang-wamen wani abu gare shi daga ḏan'uwansa, to, a bi da alhēri, da biya zuwa gare shi da kyautatāwa. Wancan saukaḳēwa ne daga Ubangijinku, kuma rahama ce. To, wanda ya yi zālunci a bāyan wancan, to, yana da azāba mai raɗaɗi.

179. Kuma kuna da rāyuwa a cikin kisāsi, yā ma'abuta hankula; tsammāninku, zā ku yi taḳawa.

180. Kuma an wajaɓta⁽²⁾, a kan-ku, idan mutuwa ta halarci ḏayanku, idan ya bar wata dūkiya, wasiyya dōmin mahaifa da dangi bisa ga abin da aka sani; wajaɓce a kan māsū taḳawa.

181. To, wanda ya musanya masa a bāyan ya jī shi, to, kawai laifinsa yana a kan waɗanda suke musanya shi. Lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

وَأَتَى الزَّكَاةَ وَالْمَوْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْبُ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَعْهُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَّ إِلَيْهِ بِإِحْسَنٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾
كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

(1) Bayānin hukuncin kisāsi: Ana kashe namiji sabōda ya kashe mace, bā a kashe da da Musulmi saboda kashin bāwa da kāfiri sai idan ya zama kisan gila ne kō Rŵāce. Gila shi ne kashe mutum dōmin dūkiyarsa kō mātarsa.

(2) Bayānin hukuncin wasiyya: Sunna ta bayyana cēwa bābu wasiyya ga wanda zai yi gādo, kuma wasiyya bā zā ta shige sulusin dūkiyar tarika ba.

182. To, wanda ya ji tsōron kar-kata ko kuwa wani zunubi daga mai wasiyyar, sai ya yi sulhi a tsakāninsu, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

183. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! An wajabta⁽¹⁾ azumi a kan-ku kamar yadda aka wajabta shi a kan waḍanda suke daga gabā-ninku, tsammāninku, zā ku yi ta-ḳawa,

184. Kwanuka ḳidāyayyu. To, wanda ya kasance daga gare ku majinyaci ko kuwa yana a kan tafiya, sai (ya biya) adadi daga wasu kwanuka na dabam. Kuma a kan waḍanda suke yin sa da wahala akwai fansa; ciyar da matalauci, sai dai wanda ya ḳāra alhēri, to, shi ne mafi alhēri a gare shi. Kuma ku yi azumi (da wahalar) ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

185. Watan Ramalāna ne wanda aka saukar da Alḳur'āni a cikinsa yana shiriya ga mutāne da hujjōji bayyanannu daga shiriya da rarra-bēwa. To, wanda ya halarta daga gare ku a watan, sai ya azumce shi, kuma wanda ya kasance majinyaci ko kuwa a kan tafiya, sai ya biya adadi daga wasu kwanuka na dabam. Allah Yana nufin sauḳi gare ku, kuma ba Ya nufin tsanani gare ku, kuma dōmin ku cika adadin, kuma dōmin ku girmama

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ
بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الضِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامٍ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ
بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَىٰكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

(1) Bayānin hukuncin azumi da darajar watan Ramalāna wanda aka saukar da Alḳur'āni a cikinsa.

Allah a kan Yā shiryar da ku, kuma tsammāninku, zā ku gōde.

186. Kuma idan bāyiNa suka tambaye ka daga gare Ni, to, lalle Ni Makusanci ne. Ina karɓa kiran mai kira idan ya kirā Ni⁽¹⁾. Sabōda haka su nēmi karɓawāTa, kuma su yi īmāni da Ni: tsammāninsu, su shiryu.

187. An halatta a gare ku, a daren azumi, yin jima'i⁽²⁾ zuwa ga matanku, sū tufa ne a gare ku, kuma kū tufa ne a gare su, Allah Yā sani, lalle ne ku, kun kasance kuna yaudarar kanku. Sabōda haka Yā karɓi tūbarku, kuma Yā yāfe muku. To, yanzu ku rungume su, kuma ku nēmi abin da Allah yā rubūta muku. Kuma ku ci kuma ku sha har sīlīli fari ya bayyana a gare ku daga sīlīli baƙi daga alfijiri, sa'an nan kuma ku cika azumi zuwa ga dare. Kuma kada ku rungume su alhāli kuna māsū itikāfi a cikin masallātai. Wadancan iyāko-kin Allah ne: don haka kada ku kusance su, kamar haka ne Allah Yake bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu, zā su yi taƙawa.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلِّهِمْ
يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى
نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ
لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلَوْنَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا
عَنكُمْ فَاتْلُوا بَشِيرًا وَنَذِيرًا
مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ
الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى
الْأَيْلِ وَلَا تُبْشِرُوا هُنَّ وَأَنْتُمْ عَنْكُمُ فِي
الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا
كَذَلِكَ يبينُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

(1) Bayānin yin addu'a: Anā son addu'a a cikin Ramalāna, yadda nēman karɓar addu'a da aikin dā'a yake bāyan īmāni. Aikin kwarai shī ne gōdiyar addu'a.

(2) Abūbuwan da aka hana, a cikin azumi, da ranā, an halatta su da dare har zuwa fitar alfijiri wato sīlīli fari na hasken sāfiya da sīlīli baƙi na duhun dare. Bā a yin jima'i kō da dare a hālin itikāfi, kuma bā a yin itikāfi sai a cikin masallāci.

188. Kada ku ci dukiyōyinku⁽¹⁾ a tsakāninku da ƙarya, kuma ku sādu da ita zuwa ga mahukunta dōmin ku ci wani yanki daga dūkiyōyin mutāne da zunubi, alhāli kuwa kū, kuna sani.

189. Kuma suna tambayar ka⁽²⁾ daga jirajiran wata. Ka ce: "Su lōk-atai ne dōmin mutāne da haji, kuma bā addini ba ne ku je wa gidāje daga bāyansu: kuma amma abin da yake addini shi ne wanda ya yi taƙawa. Kuma ku je wa gidāje daga ƙōfōfinsu, kuma ku bi Allah da taƙawa: tsammāninku, ku ci nasara.

190. Kuma ku yāƙi waɗanda⁽³⁾ suke yāƙinku, a cikin hanyar Allah, kuma kada ku yi tsōkana, lalle ne Allah bā Ya son māsū tsōkana.

191. Kuma ku yāƙe su inda kuka sāmē su, kuma ku fītar da su daga inda suka fitar da ku. Kuma fītina ita ce maƙi tsanani daga kisa. Kuma kada ku yāƙe su a wurin Masallāci Tsararre (Hurumin Makka) fāce fa idan sun yāƙe ku a cikinsa. To, idan sun yāƙe ku, sai ku yāƙe su. Kamar wancan ne sakamakon kāfirai yake.

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
وَتَذْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا
فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

﴿١٨٩﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ
لِلنَّاسِ وَالْحُجَّةِ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ
اتَّقَى وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا
وَأْتُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٩٠﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩١﴾

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ
أَخْرَجُوهُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقَاتِلُوهُمْ
عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يَقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ
قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩٢﴾

(1) Haramun cin dūkiyar mutāne da zālunci. An haɗa wannan āyā da ta gaɓāninta, ta azumi, dōmin haɗin hana ci da ya gama su. Sāduwa da mahukunta da dūkiya, shi ne rashawa, Allah Yā la'ani mai bāyar da ita da mai karɓarta.

(2) Shiga Musulunci yarda ne da barin al'ādu da hukunce-hukuncen Jāhiliyya, sabōda haka ake sāmūn tambayōyi da yawa daga sābon Musulmi kāfin ya kammala da canza tsōfaffin al'ādunsa da sābabbi. Allah Yā yi tarbiyar Sahabban Annabi a cikin rāyuwar Annabi, bāyan saukar wahayi.

(3) An umurci Musulmi da tsare kansu da yāƙi ga duk wanda ya yāƙe su, a kō'ina yake. Sai dai an hana su tsōkanar wasu, kuma an hana su su yi yāƙi a cikin Hurumin Makka sai fa idan an fāda su da yāƙi a cikinsa.

192. Sa'an nan idan sun hanu, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin Kai.

193. Kuma ku yāke⁽¹⁾ su har ya zama wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini ya zama na Allah. Sa'an nan idan sun hanu, to, bābu tsōkana fāce a kan azzālumai.

194. Watan alfarma da wani watan alfarma — alfarmōmi māsū dūkar jūna ne. Sabōda haka wanda ya yi tsōkana a kanku, sai ku yi tsokana a kansa, da misālin abin da ya yi tsōkana a kanku. Kuma ku bi Allah da taḳawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Yana tāre da māsū taḳawa.

195. Kuma ku ciyar⁽²⁾ a cikin hanyar Allah. Kuma kada ku jefa kanku da hannayenku, zuwa ga halaka. Kuma ku kyautata; lalle ne, Allah Yana son māsū kyauta-tāwa.

196. Kuma ku cika⁽³⁾ hajji da umra dōmin Allah. To, idan an kange ku, to, ku bāyar da abin da ya sauḳaḳa na hadaya. Kuma kada ku aske kāwunanku, sai hadaya ta kai wurinta. To, wanda ya kasance

فَإِنْ أَنْتَ هُوَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقَتِّلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْتَ هُوَ فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامَ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ
مَنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ
مَا أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى
التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَاتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا
أَسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَخْلُقُوا زُورًا وَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ
رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَاءٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكَ فَإِذَا

(1) An umurci Musulmi da tsōkana ga kāfiran da suke nūna musu Kiyayya bayyane, dōmin su hana su yin addininsu da kyau, kamar yadda Allah Ya umurce su, suna fitinar su da wahalōli. Kuma kada ku bar su, su laɓe da wani watan alfarma kō hurumi, duk yadda hālī ya yi, a yi haka nan, alfarmōmi nā da kisāsi.

(2) Bā a iya yāki sai da abinci, kuma bā kōwa ke iya zuwa yāki ba, kamar yadda yake bā kowa yake da abinci ba. Sabōda haka sai a ciyar da dūkiya, a tāra ta dōmin ɗaukaka kalmar Allah. Rashin bāyar da ita, to, halaka kai ne.

(3) Hukunce-hukuncen hajji a cikin fitina kō a cikin rashin lāfiya, idan sun auku a bāyan harama, da hukuncin wanda ya ji dāɗi da umra sa'an nan ya yi hajji, kō kuma ya haɗa su a cikin harama guda, watau kirāni, hukuncinsu daya.

majinyaci daga cikinku, kō kuwa akwai wata cūta daga kansa (ya yi aski) sai fansa (fidiya) daga azumi ko kuwa sadaka ko kuwa yanka. To, idan kuna cikin aminci, to, wanda ya ji dādi da umra zuwa haji, sai ya biya abin da ya sauḳaḳa daga hadaya, sa'an nan wanda bai sāmu ba, sai azumin yini uku a cikin haji da bakwai idan kun kōma, waɗancan gōma ne cikakku. Wancan yana ga wanda iyālinsa ba su kasance mazaunan Masallāci Tsararre ba. Kuma ku bi Allah da taḳawa. Kuma ku sani cewa Allah Mai tsananin ukūba ne.

197. Hajji watanni ne sanannu. To, wanda ya yi niyyar hajji⁽¹⁾ a cikinsu, to, bābu jimā'i, kuma bābu fāsikanci, kuma bābu jāyayya a cikin hajji. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, Allah Ya san shi. Kuma ku yi guzuri. To, mafi alhērin guzuri yin taḳawa. Kuma ku bi Ni da taḳawa, ya ma'abuta hankula.

198. Bābu laifi a kanku ga ku nēmi falala daga Ubangijinku. Sa'an nan idan kun malālo daga Arafāt, sai ku yi ta ambatar Allah a wurin Mash'aril Harāmi, kuma ku tuna Shi kamar shiriyar da Ya yi muku, kuma lalle ne kun kasance, a gabāninsa, haḳīka, daga batattu.

199. Sa'an nan kuma ku malālo daga inda mutāne suke malālōwa. Kuma ku nēmi gāfara ga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

أَمِنْتُمْ مَن تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي
الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ
لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٧﴾

الْحُجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَن فَرَضَ
فِيهِمُ الْحُجَّ فَلَا رَفْتَ وَلَا فَسُوفَ
وَلَا جَدَالَ فِي الْحُجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ
خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ
الزَّادِ الشَّقْوَى وَاتَّقُوا إِنِّي الْآلِيبُ ﴿١٩٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَبْتَغُوا فَضْلًا
مِّن رَّبِّكُمْ فَإِذَا أَفْضَيْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَىٰكُمْ وَإِن كُنْتُمْ
مِّن قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٩٩﴾

ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ
وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka hana a cikin hajji da waɗanda ake son a yi.

200. To, idan kun kâre ayyukan hajji, sai ku ambaci Allah kamar ambatarku ga ubanninku, kô kuwa mafi tsanani ga ambato. To, daga cikin mutâne akwai wanda yake cewa: “Ya Ubangjinmu! Ka bã mu a cikin dūniya!” Kuma bã ya da wani rabo a cikin Lāhira.

201. Kuma daga gare su akwai wanda yake cewa: “Yā Ubangjinmu! Ka bã mu mai kyau a cikin dūniya da mai kyau a cikin Lāhira, kuma Ka tsare mana azābar Wuta!”

202. Wadannan suna da rabo daga abin da suka sanā'anta; kuma Allah Mai gaggāwar sakamako da yawa ne.

203. Kuma ku ambaci Allah a cikin kwanuka kidayayyu.⁽¹⁾ To, wanda ya yi gaggawa a cikin kwana biyu, to, bābu laifi a kansa, kuma wanda ya jinkirta, to, bābu laifi a kansa, ga wanda ya yi taƙawa. Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma ku sani cewa lalle ne kû, zuwa gare Shi ake tārā ku.

204. Kuma akwai daga mutāne⁽²⁾ wanda maganarsa tana bã ka sha'awa a cikin rāyuwar dūniya, alhāli yanā shaidar da Allah a kan abin da yake cikin zuciyarsa, kuma shi mai tsananin husūma ne.

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ
كَدَّ كُرِّكُمْ ءَابَاءَ كُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا
فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِن خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

﴿٢٠٣﴾ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
وَمَن تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ
وَأَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٤﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي
قَلْبِهِ ۖ وَهُوَ الذَّاخِرُ الْخَصَامِ ﴿٢٠٥﴾

(1) Bayānin kabbarōri, bāyan sallōlin farillai gōma sha biyar, anā fārawa da sallar azahar ta ranar salla a kâre da sallar asuba ta rāna ta huɗu daga rānar salla. Kwānukan Mina uku ne daga rānar salla, sai ga wanda ya yi gaggawa ya fita daga Mina bāyan fitar rānar nan kuma gabānin fāɗuwar rāna.

(2) Bayānin munāfuki da hālayensa, a cikin jama'a, a san shi, dōmin kada a dōgara a kansa. Haka mutumin kirki shi ma anā son a san shi dōmin a dōgara da shi kamar yadda ya yi bayāninsa.

205. Kuma idan ya jūya sai ya yi gaggawa a cikin ƙasa dōmin ya yi ɓarna a cikinta, kuma ya halaka shūka da 'ya'yan dabbōbi. Kuma Allah bā Ya son ɓarna.

206. Kuma idan an ce masa: “Ka ji tsōron Allah,” sai girman kai da yin zunubi ya ɗauke shi. To abin da yake mai isarsa Jahannama ce. Kuma haḳiḳa, shimfiɗa tā munana.

207. Kuma akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake sayar da ransa, dōmin nēman yardar Allah: Kuma Allah Mai tausayi ga bāyi ne.

208. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku shiga cikin Musulunci gabā ɗaya; kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan; lalle ne shi a gare ku makiyi ne, bayyananne.

209. To, idan kun karkace daga bayan hujjōji bayyanannu sun zo muku, to, ku sani cēwa lalle ne Allah, Mabuwayi ne, Mai hikima.

210. Shin, suna jira, fāce dai Allah Ya je musu a cikin wasu inuwōyi na girgije, da malā'iku, kuma an hukunta al'amarin? Kuma zuwa ga Allah al'amurra ake mayar da su.

211. Ka tambayi Banī Isrā'ila, da yawa Muka bā su daga āyōyi bayyanannu. Kuma wanda ya musanya ni'imar Allah daga bāyan tā je masa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ
بِالْإِسْمِ ۖ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ
الْمُهَادَىٰ ﴿٢٠٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي
السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾
فَإِن زَلَلْتُم مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَن يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ
مِّنَ الْعَمَامِرِ وَالْمَلَكِ مُكَفَّةً وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَالِىَ اللَّهُ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ إِسْرَءِيلَ كَرَّمَ وَاتَّيْنَاهُم مِّنْ ءَايَةٍ بَيِّنَةٍ
وَمَن يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

(1) Bayānin mūmini sōsai a cikin Musulmi da halayensa, a san shi dōmin a dōgara a kansa.

212. An ƙawata rāyuwar dūniya ga waɗanda suka ƙāfirta, kuma suna izgili daga waɗanda suka yi īmāni, alhāli waɗanda suka yi taka-wa suna bisa gare su, a Rānar Kiyā-ma. Kuma Allah Yana arzūta wan-da Yake so, bā da lissāfi ba.

213. Mutāne sun kasance al'um-ma guda. Sai Allah Ya aiki an-nabāwa suna māsu bāyar da bish-āra kuma māsu gargadi; kuma Ya saukar da Littāfi da gaskiya tāre da su dōmin (Littāfin) ya yi hukunci a tsakānin mutānen, a cikin abin da suka sābā wa jūna a cikinsa; kuma bābu wanda ya sābā, a cikinsa, fāce waɗanda aka bai wa shi daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu, dōmin zālunci a tsakāninsu. Sai Allah Ya shiyar da waɗanda suka yi īmani ga abin da suka sābā a cikinsa daga gaskiya da izninSa. Kuma Allah Yana shiriyar da wanda Yake so, zuwa ga hanya madaidaiciya.

214. Ko kuna zaton ku shiga Aljanna, kuma tun misālin waɗan-da suka shige daga gabāninku bai zo muku ba? Wahalōli da cūta sun shāfe su, kuma aka tsōratar da su har manzonsu da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi su ce: "Yaushe taimakon Allah zai zo?" To! Lalle ne, taimakon Allah yana kusa!

215. Suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar. Ka ce: Abin da kuka ciyar daga alhēri sai ga mahaifa ⁽¹⁾

رُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ
مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ
النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا
اختلفوا فيه وما اختلف فيه إلا الذين
أوتوه من بعد ما جاءتهم البينات بغيا
 بينهم فهدى الله الذين آمنوا لما
اختلفوا فيه من الحق بإذنه والله
يهدي من يشاء إلى صراط مستقيم ﴿٢١٣﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ
مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ
وَالضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ
قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُنفِقُوا قُلْ مَا أُنْفِقُ
مِنْ خَيْرٍ فَلْيَوْلُوا الدِّينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى

(1) Ciyar da mahaifa matalauta wājibi ne haka dīya da 'ya'ya ƙanāna waɗanda bā su da dūkiya har yāro ya balaga a kuma aurar da yārinya ta tāre a gidan mijinta. Amma

da mafi kusantar dangantaka da marāyu da matalauta da ɗan hanya. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah gare shi Masani ne.

216. An wajabta ⁽¹⁾ yāki a kanku, alhāli kuwa shi abin ƙi ne a gare ku, akwai fātar cēwa ku ƙi wani abu, alhāli shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma akwai fātar cēwa kuna son wani abu alhāli kuwa shi ne mafi sharri a gare ku. Kuma Allah ne Yake sani, kuma kũ ba ku sani ba.

217. Suna tambayar ka game da Watan Alfarma: yin yāki a cikinsa. Ka ce: “Yin yāki a cikinsa babban zunubi ne. Kuma hani daga hanyar Allah, da kuma kāfirci da Shi da kuma Masallaci Tsararre, da fitar da mutānensa daga gare shi, shi ne mafi girman zunubi a wurin Allah.” Kuma fitina ita ce mafi girma daga kisa. Kuma bā su gushēwa suna yāƙinku har su mayar da ku daga barin addininku idan za su iya. Kuma wanda ya yi ridda daga gare ku ga barin addininsa har ya mutu alhāli kuwa yana kāfiri, to, waɗannan ayyukansu sun ɓāci a cikin dūniya da Lāhira. Kuma waɗannan abōkan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٦﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٧﴾

يَنْهَوْنَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكَفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقْتَلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَعِمْتَ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٨﴾

mātar aure da bāwan mutum ciyar da su wājibi ne kō dā sunā da dūkiya. Liyāfa ga bāko har kwāna uku gwargwadon bukāta wājibi ne, sauran ciyarwa mustahabbi ce bāyan an fitar da zakka idan tā wajaba.

(1) Bayānin hukuncin yāki da wuri da lōkacin da aka hana yinsa, da dalilin yinsa.

218. Lalle ne waɗanda suka yi ĩmāni, da waɗanda suka yi hijira kuma suka yi jihādi a cikin hanyar Allah, waɗannan suna fātar (sā-mun) rahamar Allah, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

219. Suna tambayar ka game da giya da cācā⁽¹⁾. Ka ce: “A cikinsu akwai zunubi mai girma da wasu amfānōni ga mutāne, kuma zunubinsu ne mafi girma daga amfaninsu.” Kuma suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar; ka ce: “Abin da ya rage.”⁽²⁾ Kamar wancan ne Allah Yake bayyanawar āyōyi a gare ku: tsammāninku, kuna tunāni.

220. A cikin dūniya da Lāhira. Kuma suna tambayar ka game da marāyu.⁽³⁾ Ka ce: “Kyautatāwa gare su ne mafi alhēri, kuma idan kun haɗa da su (wajen abinci), to, 'ya'uwanku ne; kuma Allah Yana sanin mai bātāwa daga mai kyautatāwa. Kuma dā Allah Yā so, dā Ya tsananta muku. Lalle ne Allah Ma-buwāyi ne, Mai hikima.

221. Kuma kada ku auri mātā⁽⁴⁾ mushirikai sai sun yi ĩmāni: Kuma lalle ne baiwa mūmina ita ce mafi

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَولَئِكَ يَرْجُونَ
رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا
إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْ لَفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا
أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ ءَالَائِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الَّتِي
قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ
فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدِينَ
الْمُضِلِّينَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَىٰكُمْ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّىٰ تُؤْمِنَ
وَلَا مَؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ

(1) Bayānin hukuncin cāca da giya da ciyarwa ta alhēri. Cāca da giya harāmūn ne dōmin cūtarsu tā fi amfaninsu yawa, ana hukunci da abin da ya rinjāya. Ayōyin wata sura sun bayyana haramcin.

(2) Abin da ya rage daga larūrarku da ta iyālanku da wanda ciyar da shi yake wājibi a kanku, saura shi ne afwu. Daga afwu ake sadakar taɗawwu'i.

(3) Bayānin gama abinci da yāra marāyu māsu dūkiyar kansu.

(4) Bayānin irin maza da mātān wani addini da bā zā a aure su ba sai sun musulunta, watau mushirikai, banda mātān Mutānen Littāfi, sū kam anā auren 'ya'yansu tāre da kāfircinsu. Bā a auren wanda ya yi ridda daga addinin Musulunci.

alhēri daga ḍiya kāfira, kuma kō da tā bā ku sha'awa. Kuma kada ku aurar wa maza mushirikai, sai sun yi īmāni, kuma lalle ne bāwa mūmini shi ne mafi alhēri daga ḍa mushiriki, kuma kō da yā bā ku sha'awa, waḍannan suna kira ne zuwa ga Wuta, kuma Allah Yana kira zuwa ga Aljanna da gāfara da izninSa. Kuma Yana bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu suna tunāwa.

222. Kuma suna tambayar ka game da haila⁽¹⁾. Ka ce: Shi cūta ne. Sabōda haka ku nīsanci māta a cikin wurin haila, kuma kada ku kusance su sai sun yi tsarki. To, idan sun yi wanka sai ku je musu daga inda Allah Ya umurce ku. Lalle ne, Allah Yana son māsū tūba, kuma Yana son māsū tsarkakēwa.

223. Mātanku gōnaki ne a gare ku, sabōda haka ku je wa gōnankinku yadda kuka so. Kuma ku gabātar⁽²⁾ (da alhēri) sabōda kan-ku, ku bi Allah da taḳawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne kū māsū haḍuwa da Shi ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga mūminai.

وَلَوْ أَنجَبْتُمْ ۖ وَلَا تَكْفُرُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ
يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ
أَعْجَبَكُمْ ۚ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ
وَاللّٰهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ
وَيُبَيِّنُ ءَايَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذَى
فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ
وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ ۚ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ
فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّٰهُ ۚ إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٣﴾

نِسَاءُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ
شِئْتُمْ ۖ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّكُم مُّلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٤﴾

(1) Bayānin hukuncin sāduwa da mātan aure a lōkacin hailsu; watau jimā'i ya haramta a cikin haila kō bāyan haila gabānin ta yi wanka. Kō da ta yi taimama tā yi salla duk da haka dai sai tā yi wanka sannan farjinta yake halatta ga mijinta. Amma anā iya mubāshara da rungumayya ko a cikin haila bāyan tā ḍaura gyauto, tā rufe cībiya zuwa gwiwa.

(2) Mutum na iya sāduwa da mātarsa yadda yake so kuma yadda ya sauḳaḳa a gare shi, daga gaba kō daga bāya, amma ga farji banda ga dubura. Ma'anar ku gabātar da alhēri dōmin rāyukanku, shi ne ku yi basmalā ku nēmi tsari daga Shaidan sabōda 'ya'yanku. Ba a jimā'i da mace alhāli tanā barci, ana son gabātar da wāsa.

224. Kuma kada ku sanya⁽¹⁾ Allah kambu ga rantsuwōyinku dōmin kada ku yi wani alhēri, kuma ku yi taḳawa, kuma ku yi wani gyara tsakānin mutāne, kuma Allah Mai jī ne, Masani.

225. Allah bā Ya kāmā ku da laifi sabōda yāsasshiya a cikin rantsuwōyinku. Kuma amma Yana kāmā ku sabōda abin da zukātan-ku⁽²⁾ suka sanā'anta. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai haḳuri.

226. Ga waḍanda suke yin rantsuwa⁽³⁾ daga mātansu akwai jinkirin watā huḍu. To, idan sun kōma, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jīn kai.

227. Kuma idan sun yi niyyar saki, to, lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

228. Kuma mātā waḍanda⁽⁴⁾ aka saki aurensu, suna jinkiri da kansu tsarki uku. Kuma bā ya halatta a gare su, su bōye abin da

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا
وَتَقْتُلُوا وَتَصْلِحُوا بِبَيْنِ النَّاسِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

لَا يُوَاحِدُكُمْ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ
يُوَاحِدُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ
أَشْهُرٍ فَإِن فَاءَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

وَإِن عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي

(1) Bāyanin rantsuwa da hukunce-hukuncenta. Kada ku sanya rantsuwa da Allah sababin rashin aikata wani alhēri, kō wani aikin dā'a, kō kuma sanya sulhu a tsakanin mutāne, kamar a rōḳe shi ga wani abu daga cikinsu, sai ya yi rantsuwa ya ce: "Wallāhi bā zan yi ba" dōmin tsare kansa daga aikatāwar abin da aka nema gare shi. Yin irin wannan rantsuwa makarūhi ne kō haram, gwargwadon nauyin abin da aka yi ta sabōda rashin yin sa. Kambu shi ne wurin gwada harbi.

(2) Yasasshiyar rantsuwa ita ce, a wurin Mālik, rantsuwa a kan abin da mutum ke ganin sa tabbatacce ne, sai ya bayyana daga bāya akasin tunāninsa. Kamar ya ce Wallāhi bā ni da kuḍi, ga saninsa kuwa haka ne bā ya da su, bai sani ba ashe wani yā mutu, yā yi gādo. A Shafī'i ita ce: ā'aha Wallahi, i, Wallāhi, a cikin magana bā da nufi ba.

(3) Hukuncin ilā'i, watau rantsuwa a kan barin tākin matarsa dōmin ya wahalar da ita, a jira shi wata huḍu. idan yā ki kōmāwa a sake ta daga gare shi.

(4) Bayānin iddar saki da hukunce-hukuncen da suka rāṭayu da ita iddar tsarki uku ga mātār aure ḍiya, baiwa tsarki biyu. Kwarḳawara tsarki guda. Istibrā'in zina kō kuskure kamar idda yake.

Allah Ya halitta a cikin mahai-funsu, idan sun kasance suna yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma mazan aurensu su ne mafiya hakki ga mayar da su a cikin wancan, idan sun yi nufin gyārawa. Kuma sū mātan suna da kamar abin da yake a kansu, yadda aka sani. Kuma maza suna da wata daraja a kansu (su mātan). Kuma Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

229. Saki sau biyu⁽¹⁾ yake, sai a riḳa da alhēri, ko kuwa a sallama bisa kyautatāwa. Kuma ba ya halatta a gare ku (maza) ku karɓe wani abu daga abin da kuka bā su, fāce fa idan su (ma'auran) na tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba. Idan kun (danginsu) ji tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba, to, bābu laifi a kansu a cikin abin da ta yi fansa da shi. Wadancan iyākōkin Allah ne, sabōda haka kada ku kētare su. Kuma wanda ya kētare iyākōkin Allah, to wadannan su ne azzālumai.

230. Sa'an nan idan ya sake ta (na uku), to, bā ta halatta a gare shi, daga bāya, sai tā yi jima'i da wani miji, waninsa. Sa'an nan idan (sābon mijin, watau na biyu) ya sake ta, to, bābu laifi a kansu ga su kōma wa (auren) jūna, idan sun (mijin farko da matar) yi zaton cēwa zā su tsayar da iyākōkin Allah, kuma

أَرْحَمُهُنَّ إِنَّ كُنْ تَوْمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَيُعُولَهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا
إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٢٩﴾

الطَّلُقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكِ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ
بِإِحْسَنِ وَلَا يَحِلُّ لَكُمُ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا
حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ
اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا يَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ أَنْ يَنْكِحَ زَوْجًا
غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ
يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

(1) Sakin aure da hukunce-hukuncen da suka rātayau da shi. Wanda ya saki matarsa sau daya ko sau biyu, yanā iya mayar da ita kō dā ba ta so ba matuƙar ba ta kare idda ba. Wanda ya yi saki uku, bā ya iya kōma aurenta, sai tā yi jimā'i da wani sābon miji a cikin aure sahihi. Sakin bāwa biyu ne.

wadancan dōkōkin Allah ne, Yana bayyana su ga mutāne wadanda suke sani.

231. Kuma idan kun saki mātā, sa'an nan suka isa ga ajalinsu (id-darsu), sai ku riƙe su da alhēri ko ku sallame su da alhēri, kuma kada ku riƙe su a kan cūtarwa dōmin ku yi zalunci (ta tsawaita idda). Kuma wanda ya aikata wancan, to, haƙiƙa, yā zālunci kansa. Kuma kada ku riƙi āyōyin Allah da izgili. Kuma ku tuna ni'imar Allah da abin da Ya saukar a kanku na Littāfi da hikima. Yana yi muku wa'azi da shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma ku sani cewa lalle ne Allah ga dukan kōme Masani ne.

232. Kuma idan kuka saki mata, har suka isa ga ajalinsu (iddarsu), to, kada ku (waliyyansu) hana su, su auri mazansu (da suka sake su) idan sun yarda da jūna a tsakāninsu (tsōhon miji da tsōhuwar mātā) da alhēri. Wancan ana yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance daga gare ku yana imāni da Allah da Rānar Lāhira. Wancan ne maƙi mutunci a gare ku, kuma maƙi tsarki. Kuma Allah Yana sani, kuma kū ba ku sani ba.

233. Kuma māsu haifuwa (sa-kakku)⁽¹⁾ suna shāyar da abin haifuwarsu shēkara biyu cikakku ga wanda ya yi nufin ya cika shāyarwa. Kuma ciyar da su da tufātar

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْتَمَنَّ أَجَلَهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوا
آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ
بِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَعْمَلُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلْتَمَنَّ أَجَلَهُنَّ فَلَا
تَعْصِلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَصَّوْا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ
وَأَظْهَرُ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾

* وَالْأُولَٰئِكَ يُرْضَعْنَ أَوْلَادُهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ
لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْعِمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ
رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ

(1) Bayānin shāyar da māma ga jinjirin da ubansa ya saki uwarsa a lōkacin shāyarwa ko kuma ta haife shi bāyan sakin yā auku.

da su yana a kan wanda aka haifar masa, da alhëri. Bã a kallafã wa rai fãce iyãwarsa. Bã a cūtar da uwa game da ñanta, kuma bã a cūtar da uba game da ñansa, kuma a kan magãji akwai misãlin wancan. To, idan suka yi nuñin yãye, a kan yardatayya daga gare su, da shã-wartar jūna, to, bãbu laifi a kansu. Kuma idan kun yi nuñin ku bãyar da diyanku shãyarwa, to, bãbu laifi a kanku, idan kun mĩka abin da kuka zo da shi bisa al'ãda. Kuma ku bi Allah da taḳawa. Kuma ku sani cẽwa lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatawa, Mai gani ne.

234. Kuma waɗanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku suna barin mātān aure, mātān suna jinkiri da kansu wata huɗu da kwāna goma. To, idan sun isa ga ajalinsu, to, bãbu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu ga al'ãda. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

235. Kuma bãbu laifi a kanku a cikin abin da kuka gitta⁽²⁾ da shi daga nēman auren mātā ko kuwa kuka ñoye a cikin zuka tanku. Allah Ya san cẽwa lalle ne ku, za ku ambata musu (shi). Kuma amma kada ku yi wa jūna alkawari da shi a ñoye, fãce dai ku faɗi magana sananniya. Kuma kada ku kulla

نَفْسٍ إِلَّا أَوْسَعَهَا لَا تَضَارُّ وَالِدَةَ يُؤَلِّدُهَا
وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ يُولَدُ لَهُ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ
فَإِنْ أَرَادَ إِفْصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْرِعُوا
أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ
مَاءَ أَلْبَتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاعْمَلُوا
أَنَّ اللَّهَ يَمَآعَمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا لَا يَرَى لَكُمْ
بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ
أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي
أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ يَمَآعَمَلُونَ حَبِيرٌ ﴿٢٣٥﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ
خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ
اللَّهُ أَنَّكُمْ سَمِعْتُمْ كُرُونَهُنَّ وَلَئِنْ
لَا تَوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا
مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عَقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى

(1) Bayānin iddar mutuwar maza; mace ñiya za ta zauna wata huɗu da kwana goma. Baiwa mātān aure tanā a kan rabi. Wadda ke shakkar ciki sai ta zauna sai shakka tā ñe. Ana takaba watau mai iddar mutuwa ta nisanci kawa kōwace iri ce, sai tā kare idda.

(2) Bayānin hukuncin nēman auren mace a cikin iddarta. An hana sai dai da bananci, kamar ya ce mata, "Ina zan sãmi kamarki?"

niyyar ɗaurin auren sai littāfin (idda) ya kai ga ajalinsa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Yana sanin abin da yake cikin zukatanku, sabō-da haka ku ji tsōronSa. Kuma ku sani cewa Allah Mai gāfara ne, Mai haḳuri.

236. Kuma bābu laifi⁽¹⁾ a kanku idan kun saki mātā, matuḳar ba ku shāfe su ba, kuma ba ku yanka musu sadāki ba. Kuma ku bā su kyautar dāɗaɗāwa, a kan mawadā-ci gwargwadonsa, kuma a kan ma-ḳuntaci gwargwadonsa; dōmin dāɗaɗarwa, da alhēri, wājibi ne a kan māsū kyautatāwa.

237. Kuma idan kuka sake su daga gabānin ku shāfe su, alhāli kuwa⁽²⁾ kun yanka musu sadāki, to, rabin abin da kuka yanka fāce idan sun yāfe, kō wanda ɗaurin auren yake ga hannunsa ya yāfe. Kuma ku yāfe ɗin ne mafi kusa da taḳawa. Kuma kada ku manta da falala a tsakāninku. Lalle ne Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

238. Ku tsare⁽³⁾ lōkatai a kan sallōli da salla mafificiya. Kuma ku tsayu kuna māsū ḳanḳan da kai ga Allah.

يَتْلُغُ الْكِتَابَ أَجَلُهُ، وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاخْذَرُوا، وَأَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٦﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ
تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً
وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدَرُهُ، وَعَلَى
الْمُقْتَرِ قَدَرُهُ، مَتَّعِيًّا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٧﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَوَضَعُوا مَا فَرَضْتُمْ
إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ
الزَّكَاجِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا
الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ، إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢٣٨﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ
الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٩﴾

(1) Bayānin sadākin wadda aka saki gabānin shāfa da yanka sadaki, watau mijin ya saki tun bai sādū da ita ba kuma bai yanka sadāki ba. Bābu sadāki gare ta sai kyautar dāɗaɗāwa kawai.

(2) Bayānin sadākin wadda aka yanka wa sadāki amma kuma aka sake ta gabānin shāfa, to, ita tanā da rabin sadākinta, sai idan tā zauna a ɗakinsa shēkara guda cikakkiya, to, sai a biya ta dukan sadākinta.

(3) Bayānin hukuncin tsare lōkatan salla a cikin kōwane hāli: aminci ko tsōro, da bāyar da salla yadda hāli ya bāyar duka; tsaye kō da tafiya kō gudāne. Hikimar sanya wannan hukunci a tsakānin hukunce-hukuncen aure, dōmin farkarwa a kan muhimman-cin salla, dōmin kada mu'āmala ta shagaltar da Musulmi daga gare ta.

239. To, idan kun ji tsōro, to (ku dai yi salla gwargwadon hali) da tafiya kasa kō kuwa a kan dabbobi. Sa'an nan idan kun amince, sai ku ambaci Allah, kamar yadda Ya nūna muku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

240. Kuma waɗanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku, alhāli suna barin mātan aure, wasiyya ga mātan aurensu da dāɗaɗāwa zuwa ga shekara guda bābu fitarwa, to, idan sun fita, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu daga abin da aka sani, kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

241. Kuma waɗanda aka saki suna da dāɗaɗāwa gwargwadon hāli, wajabce a kan māsu takawa⁽²⁾.

242. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa: tsammāninku, kuna hankalta.

243. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda suka fita⁽³⁾ daga gidājen-su, alhāli kuwa sū dubbai ne, dōmin

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا
أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم
مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

وَالَّذِينَ يَتُوفُونَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ
أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ
غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ مَتَّعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُسْقِينِ ﴿٢٤١﴾

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

۞ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ

(1) Al'āda idan ba ta sābā wa rukunin sharī'a ba, bā a hana ta, sai dai bābu tilastāwa ga yinta. A zamanin Jāhiliyya mātā suna iddar mutuwar mazansu shēkara guda. Wanda ya yi wasiyyar kada matarsa ta fita daga dākin ta har shēkara, ana karɓar masa, sai dai bābu tīlas a gare ta da ta zauna, dōmin an shāfe hukuncin iddar shēkara ta al'ādar Jāhiliyya.

(2) Bayānin hukuncin dāɗaɗāwa ga mātan da aka saki bāyan an yi zaman aure da su. Tamattu'i gare su wājibi ne a kan mazansu, gwargwadon hāli.

(3) Wasu mutāne ne daga cikin Bani Isrā'ila, annōba tā auku a kansu, sai suka fita daga gidājen su dōmin gudun mutuwa. sū dubū huɗu kō takwas kō wanin wannan adadi, sai Allah Ya ce musu; "Ku mutu," sai suka mutu kwana takwas kō hiyāka. Sa'an nan kuma Allah Ya tayar da su dōmin Ya nūna musu cewa gudun mutuwa, bā ya hana ta, sai abin da Ya so, shi ke aukuwa. Wannan kisa tanā amfānar da karfafa rāyuka dōmin jihādi, sabōda haka umurni da yāki ya bī ta; watau ita shimfida ce ga umurnin jihādi da fita zuwa yāki. Kuma sūrar na karantar da tattalin arziki daga nan zuwa karshenta. Watau kafa gari wajibi ne ga tattalin arziki.

tsōron mutuwa? Sai Allah Ya ce musu: “Ku mutu.” Sa’an nan kuma Ya rāyar da su, lalle ne Allah, haḳī-ka, Ma’abūcin falala a kan mutāne ne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gödēwa.

244. Kuma ku yi yāḳi a cikin hanyar Allah, kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

245. Wāne ne wanda⁽¹⁾ zai bai wa Allah rance, rance mai kyau, dōmin Ya ribanya masa, ribanyāwa mai yawa? Kuma Allah Shi ne ke damḳewa, kuma yana shimfidawa, kuma zuwa a gare Shi ake mayar da ku.

246. Shin, ba ka gani ba zuwa ga wasu mashāwarta⁽²⁾ daga Bani Is-rā’īla daga bāyan Mūsā, a lōkacin da suka ce ga wani annabi nāsu: “Nadā mana sarki, mu yi yāḳi a cikin hanyar Allah.” Ya ce: “Ashe, akwai tsammāninku, idan an wa-jabta yāḳi a kanku cēwa bā zā ku yi yāḳin ba?” Suka ce: “Kuma mēne ne a gare mu, ba zā mū yi yāḳi ba, a cikin hanyar Allah, alhāli kuwa, haḳīka, an fitar da mu daga gidājen-mu da dīyanmu?” To, a lōkacin da aka wajabta yāḳin a kansu, suka jūya, sai kaḍan daga gare su. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

وَهُمُ الْوُفُ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ
مُوتُوا ثُمَّ أَخَذَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٤﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٥﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيُضْعِفُهُ لَهُ أَمْ يَضْعَفُ أَكْثَرُهُ وَاللَّهُ
يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلِإِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ
لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ
عَسَيْتُمْ إِنْ كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا
تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا
وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ
قَالُوا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٧﴾

(1) Bāyāni ga cēwa jihādi bā ya yiwuwa sai mutāne kōwa ya bāyar da taimakonsa na dūkiya kō na ma’ana. Kuma duk wanda ya bāyar da taimako, to, rance ne ya bai wa Allah, wanda yake Shi ne Ya bāyar da asalin dūkiyar, da yawa kō kaḍan, kuma Mai sakamako ga wanda ya yi aiki da umurninSa da babban sakamako, bāyan an kōma zuwa gare Shi. Jihādi wājibi ne ga tattalin arziki domin tsaro.

(2) Wannan Kissa tana nūna cēwa ba a iya yin yāḳi sai da Sarki, shūgaba. Kuma ta faḍi dalīlin da ke sanya jama’a su yi yāḳi; watau dōmin tsaron addini da rāyuka da nasaba da mutunci da dūkiya.

247. Kuma annabinsu⁽¹⁾ ya ce musu: “Lalle ne, Allah ya naɗa muku Dālūta⁽²⁾ ya zama sarki.” Suka ce: “Yāya ne sarauta zā ta kasance a gare shi, a kanmu, alhāli kuwa mū ne maɗi cancanta da sarauta daga gare shi, kuma ba a bā shi wata wadata ba daga dūkiya?” Ya ce: “Lalle ne, Allah Yā zābe shi a kanku, kuma Ya kāra masa yalwa a cikin ilmi da jiki. Kuma Allah Yana bāyar da mulkinSa ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadaci ne, Masani.

248. Kuma annabinsu ya ce musu: “Lalle ne, alāmar mulkinSa ita ce akwatin⁽³⁾ nan ya zo muku, a cikinsa akwai natsuwa daga Ubangijinku da sauran kaya daga abin da Gidan Mūsā da Gidan Hārūna suka bari, malā'iku suna ɗaukarsa. Lalle ne a cikin wancan akwai alāma a gare ku (ta naɗin Dālūta daga Allah ne) idan kun kasance māsu īmāni.”

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آءَالُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهَا الْمَلَائِكَةُ إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

(1) Sūnan annabinsu Shamwīlu daga Sibṭ Lāwaya. A bāyan Mūsā, Yāush'u bin Nūn, sa'an nan Kālīb, sa'an nan Hizkīl, sa'an nan Ilyas sa'an nan Alyasa'u, daga nan Banī Isra'īla suka rasa mai jan su har Amālīka ɗiyan Amlik bn Ād, waɗanda ke zaune a Falastīn suka rinjāyi Banī Isra'īla, suka karkashe su suka kōre su daga gidājensu suka kāma 'ya'yansu, har a lōkacin da wata mace daga Sibṭ Lāwaya ta haifi Shamwīlu Annabi. Ya naɗa musu sarki Dālūta.

(2) Dālūta yana a cikin gidan Binyāminu ɗan Ya'akūbu talakāwa ne sunā dōgara a kan sanā'a. Zūriyyar Yahūza, sū ne sarākuna dōmin haka sunansu ya rinjāya a kan Banī Isra'īla. Zūriyyar Lāwaya sū ne annabāwa da mālamai.

(3) 'Akwaṭin Natsuwa' an saukar da shi tāre da Ādam, a cikinsa akwai sūrōrin annabāwa, da gādon riKonsa ya kai ga Mūsā yanā sanya Attaura a ciki, sabōda haka aka sāmi karyayyun allunan Attaura a ciki da rawanin Harūna da wani abu daga Mannu da Salwa. A lōkacin da Amālīka suka rinjāye su, sai suka karɓe wannan akwāti, suka ajiye shi inda bai ɗace da shi ba, har a lōkacin da malā'iku suka ɗauke shi zuwa ga Dālūta.

249. A lōkacin da 'Dālūta ya fita⁽¹⁾ da rundunōnin, ya ce: "Lalle ne Allah Mai jarrabarku ne da wani kōgi. To, wanda ya sha daga gare shi, to, ba shi daga gare ni, kuma wanda bai dandane shi ba, to, lalle ne shi, yana daga gare ni, fāce wanda ya kamfata, kamfata guda da hannunsa." Sai suka sha daga gare shi, fāce kaɗan daga gare su. To, a lōkacin da ('Dālūta) ya kētare shi, shi da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, (sai waɗanda suka sha) suka ce: "Bābu īko a gare mu yau game da Jālūta da rundunōninsa." Waɗanda suka tabbata cēwa lalle sū māsu gamuwa ne da Allah, suka ce: "Da yawa kungiya kaɗan ta rinjayi wata kungiya mai yawa da iznin Allah, kuma Allah Yana tāre da māsu haḳuri."

250. Kuma a lōkacin da suka⁽²⁾ bayyana ga Jālūta da rundunōninsa, suka ce: "Yā Ubangijinmu! Ka zuba haḳuri a kanmu, kuma Ka tabbatar da sāwayenmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

251. Sai suka karya su da iznin Allah. Kuma Dāwudu ya kashe Jālūta, kuma Allah Ya bā shi mulki da hikima, kuma Ya sanar da shi daga abin da Yake so. Kuma bā

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ
إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ
مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً
بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ قَالَ لُوطُ لَأَظَاقَهُ لَنَا الْيَوْمَ
بِجَاوِزَتِمْ وَجُنُودُهُ قَالَ الَّذِينَ
يُظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْكُوا اللَّهَ كَرُمٌ
فِئَةً قَلِيلَةً غَلَبَتْ فِئَةُ كَثِيرَةٍ
بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٢٤٩﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَاوِزَتِمْ وَجُنُودُهُ قَالُوا
رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَكَانَتْ
أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾

فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ
جَاوِزَتِمْ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا

(1) Sōja na bukātar tarbiya, su sābā da wahala da kishirwa da magana mai shiryarwa. Kōgin kuwa shi ne kōgin Urdun tsakanin Urdun da Falastin.

(2) Dāwūdu ḍan Āisha ya gāji annabein Shamwīlu da mulkin 'Dālūta, shi ne ya fāra haḳa su a cikin Bani Isrā'ila bāyansa sai ḍansa Sulaimān ya gāje shi haka nan. Yawan mutānen 'Dālūta da suka yi yāki kamar adadin mutānen Badar ne waɗanda suka yi yāki tāre da Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

dōmin tunkudēwar Allah ga mutā-ne sāshensu da sāshe ba, lalle ne, dā ƙasa tā bāci; kuma amma Allah Ma'abūcin falala ne a kan tālikai.

252. Waɗancan āyōyin Allah ne: Muna karanta su a kanka da gas-kiya: Kuma lalle ne kai, haƙiƙa, kana daga manzanni.

253. Waɗancan manzannin⁽¹⁾ Mun fiɗita sāshensu a kan sāshe: daga cikinsu akwai wanda Allah Ya yi masa magana; kuma Ya daukaka sāshensu da darajōji; kuma Muka bai wa Īsā ɗan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafā shi da Rūhi mai tsarki. Kuma dā Allah Yā so dā waɗanda suke daga bāyansu, bā zā su yi yāki ba, daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Kuma amma sun sāba wa jūna, sabōda haka daga cikinsu akwai wanda ya yi ĩmāni, kuma daga cikinsu akwai wanda ya ƙāfir-ta. Kuma dā Allah Yā so, dā bā zā su yāki jūna ba, kuma amma Allah yana aikata abin da Yake nufi.

254. Ya ku waɗanda⁽²⁾ suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin wani yini ya

دَفَعَ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو
فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِلُهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

﴿ تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
مِّنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ
وَمَا إِنَّا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ الْبَيْتِ وَأَيَّدْنَاهُ
بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلَ
الَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَاتُ وَلَٰكِنَّ اخْتَلَفُوا فِيْهُمْ مَّنْ
ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
مَا أَقْتَلُوا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيْهِ وَلَا خِلَءٌ

(1) Allah Yanā tunkude Barna a cikin ƙasa da wāsīdar karantar da māsu alhēri, dōmin su yāki māsu sharri. Ya saukar da ilminSa da wāsīdar manzanninSa waɗanda Ya tabbatar da cewa Muhammadu, tsira da amincinSa su tabbata a gare shi, yana cikinsu kuma shi ne ya fi daukaka daga cikinsu. Daga wannan āyā zuwa ƙarshen Sūra duka, ƙārin bāyani ne da shiryarwa ga hukunce-hukuncen da suka gabāta da kuma yadda zā a zartar da aiki da su, kamar yadda tsārin magana zai nūna in Allah Ya so.

(2) Bāyan tabbatar da manzancin Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, sa'an nan ya sābunta fuskanta da kira zuwa ga waɗanda suka yi ĩmāni da Annabi, kuma ya farkar da su game da zuwan babbar rāna ta Kiyāma. Sa'an nan ya faɗi sūnanSa Ta'āla, Allah Mai siƴōfin da ke cikin āyā ta 255.

zo, bābu ciniki a cikinsa, kuma bābu abūta, kuma bābu cēto, kuma kāfirai sū ne azzālumai.

255. Allah, bābu wani Ubangiji fāce Shi, Rāyayye, Mai tsayuwa da kōme, gyangyadi bā ya kāma Shi, kuma barci bā ya kāma Shi, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasa. Wane ne wanda yake yin cēto a wurinSa, fāce da izninSa? Yana sanin abin da yake a gaba gare su da abin da yake a bāyansu. Kuma bā su kēwayēwa da kōme daga ilminSa, fāce da abin da Ya so. KursiyyunSa ya yalwaci sammai da kasa. Kuma tsare su bā ya nauyayarSa. Kuma Shi ne Maḍaukaki, Mai girma.

256. Bābu tīlastāwa⁽¹⁾ a cikin addini, haḳīka, shiriya tā bayyana daga ḡata: Sabōda haka wanda ya kāfirta da Dāgūta kuma ya yi imāni da Allah, to, haḳīka, yā yi riḳo ga igiya amintacciya, bābu yankēwa a gare ta. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

257. Allah Shi ne Masōyin waḡanda suka yi imāni: Yana fitar da su daga duffai zuwa ga haske, kuma

وَلَا شَفَعَةُ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ
سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٦﴾

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ
لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٧﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

(1) Abūbuwan bautāwa, iri biyu ne; Ubangijin da Yā aiko Muhammadu da wannan gaskiya da shiriya Shi ne Allah, da sauran iyāyengiji māsu dōkōkin kai da na son zūkāta kamar nafsū da Shaidan, na aljannu da mutāne, māsu kāga abin da suke so, su kira mutane a kansa ana ce musu Dāgūtu. Ya yi bayānin sakamakon mabiyin kōwane irin bautawar. Sa'an nan ya biyar da Kissōshi uku dōmin bayānin abin da wannan magana ta kusa; ta farko Namarūzu tāre da Ibrāhīm, tanā nūna cēwa mai mulki anā umurtar sa da bin Allah da taḳawa, idan ya bi son zūciyarsa, to, ya zama Dāgūtu. Allah zai halakar da shi. Ta biyu Kissar Uzairu, tanā nūna cēwa bābu abin da yake da wuya ga Allah. Ta uku Kissar Ibrāhīm da yadda Allah ke rāyar da matattu, tanā nūna cēwa bābu laifi ka roki Allah Ya gānar da kai dukan abin da ya shige maka duhu dōmin ka kārā imāni.

wadanda suka kāfirta, masōyansu Dāgūtu ne: suna fitar da su daga haske zuwa ga duffai. Wadannan abokan Wuta ne, sū a cikinta madauwama ne.

258. Shin, ba ka gani⁽¹⁾ ba zuwa ga wanda ya yi hujjatayya da Ibrāhīm a cikin (al'amarin) Ubangi-jinsa, dōmin Allah Yā bā shi mulki, a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: “Ubangi-jina Shi ne Wanda Yake rāyawa kuma Yana matarwa.” Ya ce: “Nī ina rāyarwa kuma ina matarwa.” Ibrāhīm ya ce: “To, lalle ne Allah Yana zuwa da rana daga gabas: to, ka zo da ita daga yamma.” Sai aka dimautar da wanda ya kāfirta. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

259. Kō kuwa⁽²⁾ wanda ya shūde a kan wata al'karya, alhāli kuwa tana wōfintacciya a kan gadājen rēsunanta. Ya ce: “Yaya Allah zai rāyar da wannan a bāyan mutuwarda.” Sai Allah Ya matar da shi, shēkara dari; sa'an nan kuma ya tāyar da shi. Ya ce: “Nawa ka zauna?” Ya ce: “Na zauna yini daya ko kuwa rabin yini.” Ya ce: “A'a, kā zauna shēkara dari.” To, ka dūba zuwa ga abincinka, da abin shanka, (kōwanensu) bai sāke ba, kuma ka dūba zuwa ga jākinka, kuma dōmin Mu sanya ka wata āyā ga mutāne. Kuma ka dūba zuwa ga

أُولَئِكَ أَهْمُ الظَّالِمُونَ خُجِرُوا مِنْ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٨﴾

الَّذِي إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ
آتَهُ اللَّهُ الْمَلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ
الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ
مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٩﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْبَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى
عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَٰذِهِ اللَّهُ بَعْدَ
مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
قَالَ كَمْ لَيْتَ قَالَ لَيْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضُ
يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَيْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ
إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ
إِلَى حِمَارِكَ وَلَجَعَلْنَا آيَةً لِلنَّاسِ
وَأَنْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ

(1) Kissar farko ta Ibrāhīm da Namarūzu.

(2) Kissa ta biyu Uzairu da al'karya matacciya, da jākinsa, da abincinsa bāyan shēkara dari.

ƙasūsuwa yadda Muke mōtsar da su, sa'an nan kuma Mu tufātar da su da nāmā." To, a lōkacin da (abin) ya bayyana a gare shi, ya ce: "Ina sanin cēwa lalle Allah a kan dukan kōme Mai īkōn yi ne."

260. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ya Ubangijina! Ka nūna mini yadda Kake rāyar da matattu." Ya ce: "Shin, kuma ba ka yi īmāni ba?" Ya ce: "Na'am! Kuma amma dōmin zūciyāta, ta natsu." Ya ce: "To, ka riƙi huɗu daga tsuntsāye, ka karkatar da su zuwa gare ka, ka yanka su, sa'an nan kuma ka sanya juzu'i daga gare su a kan kōwane dūtse, sa'an nan kuma ka kira su, zā su zo maka gudāne. Kuma ka sani cēwa lalle Allah Mabuwayi ne, Masani."

261. Sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, kamar sifar ƙwāyā ne wadda ta tsirar da zangarniya bakwai, a cikin kōwace zangarniya akwai ƙwāya ɗari. Kuma Allah Yana riɓinyawa ga wanda Ya so. Kuma Allah Ma-waɗāci ne, Masani.

262. Waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, sa'an nan kuma bā su biyar wa abin da suka ciyar ɗin da gōri, ko cūta, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

263. Magana mai kyau da gāfar-tawa su ne mafi alhēri daga sadaka wadda wata cūtarwa take biyar ta. Kuma Allah Waɗatacce ne, Mai haƙuri.

نَكْسُوها لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ
أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُحْيِي
الْمَوْتِ قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَظْمِنَ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ
فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ
مِّنْهُنَّ جُزْأً ثُمَّ أَدْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا
وَأَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي
كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ
يُضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾

﴿قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ
صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَفِيٌّ حَلِيمٌ﴾ ﴿٦٢﴾

264. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku ɓāta sadakōinku da gōri da cūtarwa, kamar wanda yake ciyar da dūkiyarsa dōmin nūna wa mutāne, kuma bā ya yin ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira. To, abin da yake misālinsa, kamar falalen dūtse ne, a kansa akwai turɓāya, sai wābilin hadari⁽¹⁾ ya sāme shi, sai ya bar shi kanƙara. Bā su iya amfani da kōme daga abin da suka sanā'anta. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

265. Kuma sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyarsu dōmin nēman yardōjin Allah, kuma da tabbatarwa daga kansu, kamar misālīn lambu ne a jigāwa wadda wābilin hadari ya sāmu, sai ta bāyar da amfānin-ta ninki biyu. To, idan wābili bai sāme ta ba, sai yayyafi (ya ishe ta). Kuma Allah ga abin da kuke aika-tawa Mai gani ne.

266. Shin ɗayanku nā son cēwa wani lambu ya kasance a gare shi daga dabīnai da inabōbi, marēmari suna gudāna daga ƙarƙashinsa, yana da, a cikinsa, daga kōwane 'ya'yan itāce, kuma tsūfa ya sāme shi, alhāli kuwa yana da zūriyya masu raunī — sai gūguwa wadda take a cikinta akwai wuta, ta sāme shi, har ta kōne? Kamar wancan ne Allah Yana bayyanāwar āyōyi a gare ku; tsammāninku kuna tunāni.

267. Ya ku waɗanda suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga mai kyaun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَبْطُلُوا
صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ
مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَعَمَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ
فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى
شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ
أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ مِّنْ رَّيْحٍ أَصَابَهَا
وَابِلٌ فَتَأْتَتْ أَكْطُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن
لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾

أَيُّودُ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا
فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ

(1) 'Wābilin hadari' wātau ruwan sama kamar da bakin ƙwarya.

abin da kuka sanā'anta, kuma daga abin da Muka fitar sabōda ku daga ƙasa, kuma kada ku yi nufin mummunu ya zama daga gare shi ne kuke ciyarwa, alhāli kuwa ba ku zama māsu karɓarsa ba fāce kun runtse ido a cikinsa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mawadāci ne, Gōdadde.

268. Shaidan yana yi muku alka-warin talauci, kuma yana umurnin ku da alfasha,⁽¹⁾ kuma Allah Yana yi muku alkawarin gāfara daga gare shi da ƙāri, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.

269. Yana bāyar da hikima (ga fahimtar gaskiyar abubuwa) ga wanda Yake so. Kuma wanda aka bai wa hikima, to, lalle ne, an bā shi alhēri mai yawa. Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abuta hankula.

270. Kuma abin da kuka ciyar daga ciyarwa, kō kuka cika alwāshi daga wani bākance, to, lalle ne, Allah Yana sanin sa. Kuma az-zālumai bā su da wasu mataimaka.

271. Idan kun nūna sadakōki to, yana da kyau ƙwarai kuma idan kuka bōye su kuma kuka je da su ga matalauta, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma Yana karkarēwa, daga barinku, daga miyāgun ayyu-kanku. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتِمَّمُوا الْحَيَاةَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخْذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ حَمِيدٌ ﴿٢٦٨﴾

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٩﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٧٠﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ. وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧١﴾

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧٢﴾

(1) Alfāsha ita ce ayyukan zunubi kamar zina da shan giya, alhāli ɓatar da dūkiya a nan, ya fi tsanani, kuma bābu wani badali don sakamako, sabōda haka ƙin ciyarwa dōmin gudun talauci da umurninku da alfāsha sun sābā wa jūna, ga abin da shi Shaidan yake gaya muku; watau kada ku ciyar. dōmin gudun talauci, amma ku sha giya, ku yi zina!

272. Shiryar da su bā ya a kanka, kuma amma Allah Shi ne Yake shiryar da wanda Yake so, kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, dōmin kanku ne, kuma bā ku ciyarwa, fāce dōmin nēman yardar Allah, kuma abin da kuke ciyarwa daga alhēri zā a cika lādarsa zuwa gare ku, alhāli kuwa kū bā a zāluntar ku.

273. (Ciyarwar a yī ta) ga matalautan⁽¹⁾ nan waɗanda aka tsare a cikin hanyar Allah, bā su iya tafiyar fatauci a cikin ƙasa, jāhilin hālin su yana zaton su waɗātattu sabōɗa kāmuni kai, kana sanin su da alāmarsu, bā su rōƙon mutāne da nācēwa. Kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, lalle Allah gare shi Masani ne.

274. Waɗanda suke ciyar da dukiyōyinsu, a dare da yini, bōye da bayyane, to suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu. Kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

275. Waɗanda suke cin riba⁽²⁾, bā su tāshi, fāce kamar yadda wan-

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُوا إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُخْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْئِيلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾
الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا

(1) Matalautan nan 'muhājiruna' ne waɗanda suka bar dūkiyarsu da iyālansu dōmin hijira. Kuma ba su sāmi wata mataka ba a Madīna, sai aka yi musu rumfuna, sunā kwāna a ciki, suka tsare kansu dōmin jihādi da yāki da karātun Alkur'āni da ibāda kamar matsayin sōja a yanzu. Sū wajen ɗari huɗu ne, shugabansu, shi ne Abdur Rahman bn Sakhar, Abu Huraira el Dawsy.

(2) Riba ita ce ƙāri ga adadi ko ga lōkaci. Amma ƙārin adadi shi ne ƙari a cikin mu'āmala da zināri da azurfa, da abūbuwan ci ga rāyuwa. Yana haramta ga jinsi guda kawai, kuma ana shardantāwa ga abinci ya zama abinci kō abin gyāransa, kuma anā iya ajiye shi, ban da 'ya'yan itācen marmari da duma da ruwa. Amma ga jinkiri an hana riba mudlaƙan kō dā ga 'ya'yan itācen marmari. Takardun kuɗi kamar sil'ō'i suke dōmin haka ƙimarsu tana hawa kuma tanā sauka. Har yanzu malamai ba su yanke hukunci a kansu ba sōsai. Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: "Ka bar abin da yake sanya maka shakka zuwa ga wanda bā yā sanya maka shakka."

da Shaidan yake dimautarwa daga shafa yake tashi. Wancan, dōmin lalle ne sun ce: “Ciniki kamar riba yake.” Kuma Allah Ya halatta cini-ki kuma Ya haramta riba. To, wanda wa’azi daga Ubangijinsa ya je masa, sa’an nan ya hanu, to yana da abin da ya shige, kuma al’amarinsa (ana wakkala shi) zuwa ga Allah. Kuma wanda ya kōma, to, wadannan sū ne abōkan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

276. Allah Yana shāfe albarkar riba, kuma Yana fāra sadakōki. Kuma Allah bā Ya son dukan mai yawan kāfirci, mai zunubi.

277. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, suna da sakamakonsu a wurin Ubangi-jinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin bakin ciki ba.

278. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma ku bar abin da ya rage daga riba, idan kun kasance māsū īmāni.

279. To, idan ba ku aikata ba, to, ku sani fa da akwai yāki daga Allah da ManzonSa. Kuma idan kun tūba, to, kuna da asalin dūki-yōyinku, bā ku zālunta, kuma bā a zāluntar ku.

280. Kuma idan ma’abucin wahala ya kasance (mabacci) to, jinkirtāwa ake yi zuwa ga sauḳin al’amarinsa, kuma dā kun yi sadaka, shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَيْمَنِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتِغُوا فَلََكُمْ رُوْسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرٍ فَنُظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ نَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

281. Kuma ku ji tsōron wani yini wanda ake mayar da ku a cikin-sa zuwa ga Allah, sa'an nan kuma a cika wa kōwane rai abin da ya sanā'anta, kuma sū bā a zāluntar su.

282. Yā ku waḍanda suka yi imāni! Idan kun yi mu'āmalar bāyar da bāshi zuwa ga wani ajali ambatacce, sai ku rubūta shi. Kuma wani marubuci ya yi rubūtu a tsakaninku da ādalci. Kuma kada marubūci ya ƙi rubūtāwa, kamar yadda Allah Ya sanar da shi, sai ya rubūta. Kuma wanda bāshin yake a kansa sai ya yi shibta, kuma ya ji tsōron Allah, Ubangijinsa, da taƙawa, kuma kada ya rage wani abu daga gare shi. To, idan wanda bāshin yake a kansa yā kasance wāwā ne kō kuwa rarrauna, kō kuwa shi bā ya iya shibta, to, sai waliyyinsa ya yi shibtar da ādalci. Kuma ku shaidar da shaidu biyu daga mazanku, to, idan ba su zama maza biyu ba, to, namiji guda da mātā biyu, daga waḍanda kuke yarda da su daga shaidun, dōmin mantuwar ḍayansu, sai gudarsu ta mazākūtar⁽¹⁾ da ḍayar. Kuma kada shaidun su ƙi, idan an kira su. Kuma kada ku ƙōsa ga rubūta shi, ƙarami ya kasance kō babba, zuwa ajalinsa. Wancan ne mafi ādalci a wurin Allah, kuma mafi tsayuwa ga shaida, kuma mafi kusa ga rashin shakkarku. Sai idan ya kasance fatauci ne halartacce

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ
إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبْ
بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ
كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ
فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ
اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْعًا فَإِنْ
كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا
أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمْلِعَ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ
بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ
رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ
فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشَّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ
إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا
مَادُّوهُوَ وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ
كَبِيرًا إِلَى أَجَلٍ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ
اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا
أَنْ تَكُونَ تِجْرَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَ وَنَهَائِكُمْ
فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا

(1) Watau mātā biyu su zama kamar namiji guda ga bāyar da shaida. Kuma ana fassara shi da "ta tunātar da ḍayar".

wānda kuke gēwayarwa da shi hannu da hannu a tsakāninku, to bābu laifi a kanku, ya zama ba ku rubūta shi ba. Kuma ku shaidar idan kun yi sayayya. Kuma kada a wahalar da marubuci, kuma kada a wahalar da shaidu, kuma idan kun aikata, to, lalle ne, shi fāsikanci ne game da ku. Kuma ku bi Allah da taḳawa, kuma Allah Ya sanar da ku. Kuma Allah ga dukan kōme Masani ne.

283. Kuma idan kun kasance a kan tafiya, kuma ba ku sāmi marubūci ba, to, a bāyar da jingina karbaḅḅiya (ga hannu). To, idan sāshenku ya amince wa sāshe, to, wanda aka amincē wan nan sai ya bāyar da amānarsa, kuma ya bi Allah, Ubangijinsa, da taḳawa. Kuma kada ku ḅōye shaida, kuma wanda ya ḅōye ta, to, shi mai zunubin zūciyarsa ne. Kuma Allah ga abin da kuke aikatāwa Masani ne.

284. Allah ne, da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, kuma idan kun bayyana abin da yake a cikin zukatanku (na shaida), ko kuka ḅōye shi, Allah zai bincike ku da shi, sa'an nan Ya yi gāfara ga wanda Yake so, kuma Ya azabta wanda Yake so. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ƙon yi ne. ⁽¹⁾

وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَكَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ
بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَ اللَّهُ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا
فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا
فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُوتِيَ أَمْنَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ
يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٤﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ
تَبَدَّلُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْتَحَفُوا
يُحَاسِبُكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٥﴾

(1) Wannan āyā ita ce ƙarshen bayāni a kan bāyar da shaida. A kan shaidar da mutum ya bayyana kō ya ḅōye a cikin rai, Allah Yake yi masa bincike dōmin hakkin wani da ya rātaya a kan wannan bayyanawar kō ḅōyewar. Ita ayar da biyu na bayanta sun ƙunsa ilmin Baḳara dukanta.

285. Manzon Allah yā yi īmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi īmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin ḍaya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce, “Mun ji kuma mun yi ḍā'a: (muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take⁽¹⁾”

286. Allah ba Ya kallafā wa rai fāce ikon yinsa, yana da lādar abin da ya tsirfanta, kuma a kansa akwai zunubin abin da ya yi ta aikatāwa: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka kāmā mu, idan mun yi mantuwa, ko kuma mun yi kuskure. Yā Ubangijinmu! Kuma kada Ka aza nauyi a kanmu, kamar yadda Ka aza shi a kan waḍanda suke a gabāninmu. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu ḍaukar abin da bābu īko gare mu da shi. Kuma Ka yāfe daga gare mu, kuma Ka gāfarta mana, kuma Ka yi jin kai gare mu. Kai ne Majibin-cinmu, sabōda haka Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai.”

ءَاٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ ءَاٰمَنَ بِاللهِ
وَمَلٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ
لَا نَفَرٍ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ وَقَالُوْا
سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرٰنَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ
الْمَصِيْرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا لَهَا
مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا
لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِيتَا اَوْ اَخْطَا رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الدِّينِ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طٰقَةَ لَنَا بِهِ وَاغْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ
لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰنَا فَاَنْصُرْنَا عَلٰى
الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ ﴿٢٨٦﴾

(1) Aya ta 285 da ta 286 sun kunsbi aikin Annabi da waḍanda suka bi shi daga aḳīda da magana da aiki da kyautatāwa da mayar da al'amari ga Allah, da addu'ar tsari da nema daga Ubangijinsu. Aya ta 286 ita ce ma'ali kyaun addu'a. Kuma ta nūna Musulmi sun sāba wa Yahūdāwa māsu cewa 'Mun ji, mun ki!'

سُورَةُ آلِ اِمْرَانٍ
SŪRATU ĀL 'IMRĀNA

Tanā karantar da cēwa Allah Yana karɓa addu'ar wanda ya kira Shi da gaskiyar niyya, kuma Yana keta al'ādu da wannan kira. Bābu abin da yake da wuya ga Allah idan an kaɗaita Shi da tsarkakēwa daga shirki da abin da ya yi kama da shirki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ĺ. M̃.

2. Allah, bābu wani abin bauta-wa fāce Shi, Rāyayye Mai tsayuwa da kōme.

3. Yā sassaukar da Littāfi a gare ka da gaskiya, yana mai gaskatāwa ga abin da ke gaba gare shi, kuma Allah Yā saukar da Attaura da Linjilā.

4. A gabāni, suna shiryar da mutāne, kuma Ya saukar da littattafai māsu rarrabēwa. Lalle ne waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, suna da azāba mai tsanani. Kuma Allah Mabuwayi ne, Ma'abucin azābar rāmuwa.

5. Lalle ne, Allah bābu wani abin da ke bōyuwa gare Shi a cikin ƙasa, kuma bābu a cikin sama.

المر ١

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ١

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ٢

مَنْ قَبُلْهُ هَدَىٰ لِلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ٣
إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ٤

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ٥

6. Shi ne Wanda Yake suranta ku a cikin mahaifu yadda Yake so. Bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

7. Shi ne Wanda ya saukar da Littāfi a gare ka, daga cikinsa akwai āyōyi bayyanannu, su ne mafī yawan Littāfin, da wasu māsu kamā da jūna. To, amma waɗanda yake a cikin zukātansu akwai karkata, sai suna bin abin da yake da kamā da jūna daga gare shi, dōmin nēman yin fitina da tāwīlinsa. Kuma bābu wanda ya san tāwīlinsa fāce Allah. Kuma matabbata a cikin ilmi sunā cēwa: “Mun yi īmāni da shi; dukan-sa daga wurin Ubangijinmu yake.” Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abūta hankula.

8. Yā Ubangijinmu! Kada Ka karkatar da zukātanmu bāyan har Kā shiryar da mu, kuma Ka bā mu rahama daga gunKa. Lalle ne, Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

9. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Mai tāra mutāne ne dōmin wani yini wanda bābu shakka a gare shi. Lalle ne Allah bā Ya sābāwar lōka-cin alkawari.”

10. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, dūkiyōyinsu bā su tunkudē musu kōme daga Allah, kuma 'ya'yansu bā su tunkudēwa, kuma waɗannan, sū ne makāmashin wuta.

11. Kamar ḍabi'ar mutānen Fir-r'auna da waɗanda ke a gabāninsu, sun kāryata āyōyinMu, sai Allah Ya kāmā su sabōda zunubansu, kuma Allah Mai tsananin ukūba ne.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ
مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ
مُتَشَبِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ
مَاتَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ
وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي
الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا
وَمَا يَذْكُرُ إِلَّا أُولَ الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾

كَذَابِ مَالِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾

12. Ka ce wa waɗanda suka kā-firta: “Za a rinjāye ku, kuma a tāra ku zuwa Jahannama, kuma shimfiɗar tā mūnana!

13. “Lalle ne wata āyā tā ka-sance a gare ku a cikin kūngiyōyi biyu da suka haɗu; kūngiya guda tana yāki a cikin hanyar Allah, da wata kāfira, suna ganin su ninki biyu nāsu, a ganin ido. Kuma Allah Yānā karkafa wanda Yake so da taimakonSa. Lalle ne a cikin wannan, haḳiḳa, akwai abin kula ga ma'abūta basīra.”

14. An kawata wa mutāne son sha'awōyi daga mātā da ɗiya da dūkiyōyi abūbuwan tārāwa daga zinariya da azurfa, da dawāki kiwātattu da dabbōbin ci da hatsi. Wannan shi ne dāɗin rāyuwar dūniya. Kuma Allah a wurinSa kya-kkyāwar makōma take.

15. Ka ce: Shin kuma, in gaya muku mafi alhēri daga wannan? Akwai gidājen Aljanna a wurin Ubangiji sabōda waɗanda suka bi Shi da takawa, kōguna suna gudāna daga karkashinsu, suna madawwama a cikinsu, da mātān aure tsarkakakku, da yarda daga Allah. Kuma Allah Mai gani ne ga bā-yinSa.

16. Waɗanda suke cēwa: “Ya Ubangijinmu! Lalle ne mu, mun yi īmāni, sai Ka gāfarta mana zunubanmu kuma Ka tsare mu daga azābar wuta.”

17. Māsu haḳuri, da māsu gas-kiya, da māsu kanḳan da kai, da

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْلَبُونَ
وَيُخْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَيُسْأَلُونَ عَنِ الْمِهَادِ ١٢

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فَعْتَيْنِ الثَّقَاتِ
فَعَةٌ تَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ
كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَهُمْ رَأَىٰ
الْعَيْنِ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَن يَشَاءُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ١٣

رُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ
وَالْأَنْعَامِ وَالْخَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَعَآبِ ١٤

قُلْ أَوْثَقْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَٰلِكُمْ
لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ١٥

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا
فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ ١٦

الصَّادِقِينَ وَالصَّالِحِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ

māsu ciyarwa, da māsu istingifari a lōkutan asuba.

18. Allah Ya shaida cewa: Lalle ne bābu abin bautāwa fāce Shi, kuma malā'iku da ma'abūta ilmi sun shaida, Yana tsaye da ādalci, bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

19. Lalle ne, addini a wurin Allah, shi ne Musulunci. Kuma wa-danda aka bai wa Littafi ba su sādā ba, fāce a bāyan ilmi ya je musu, bisa zālunci a tsakāninsu. Kuma wanda ya kāfirta da āyōyin Allah, to, lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako ne.

20. To, idan sun yi musu da kai, sai ka ce, "Nā sallama fuskata ga Allah, kuma wanda ya bi ni (haka)." Kuma ka ce wa wa-danda aka bai wa littāfi da Ummiyyai: (1) "Shin, kun sallama?" To, idan sun sallama, haḳīka, sun shiryu, kuma idan sun jūya, to, kawai abin da ke kanka, shi ne iyarwa. Kuma Allah Mai gani ne ga bāyinSa.

21. Lalle ne wa-danda suke kāfir-ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani haḳki ba, kuma suna kashe wa-danda ke umurni da yin ādalci daga mutāne, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raḍaḍi.

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَأَلَمَلِكٌ كَهُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَاجَاءِ هُمْ الْعِلْمُ بَعَثْنَا نَبِيِّهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِنَائِكَ اللَّهُ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾

فَإِنْ حَاجَّكَ فَقُلْ أَسَلَّمْتُ وَجْهِي لِلَّهِ
وَمَنْ أَتَّبَعْنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَالْأُمِّيِّينَ أَسَلَّمْتُ فَإِنْ أَسَلَّمُوا فَقَدْ
أَهْتَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِنَائِكَ اللَّهُ
وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾

(1) Ummiyyi shi ne wanda bai iya karatu da rubutu ba. A cikin Alkur'āni anā nufin Lārabawa da wannan sunan, dōmin bā su da wani littāfin sama da suke da shi a lōkacin nan. Amma ba anā nufin bā su da rubutu ba. Haruffan rubutun Alkur'āni tun a zamānin Ismā'ila ḍan Ibrāhīma aka san su. Kuma a cikin Lārabāwa da yawa sun san su, har suna rubuta kaṣidu māsu kyau, suna rātayewa a cikin Ka'aba. Jahiliyya ita ce lōkacin da bā a aiki da wani littāfi na sama kamar yadda mafi yawan mutāne suke a yanzu, kaṙnin ishirin. Shi ma kaṙnin wata Jahiliyya ne.

22. Waɗannan ne waɗanda ayyukansu suka ɓāci a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu mataimaka.

23. Shin, ba ka ga waɗanda aka bai wa rabo daga littāfi ba ana kiran su zuwa ga Littāfin Allah dōmin ya yi hukunci a tsakāninsu sa'an nan wata ƙungiya daga cikinsu ta jūya bāya, kuma sunā māsū bijirēwa?

24. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce: “Wutā bā zā ta shāfe mu ba, fāce a 'yan kwānaki ƙidāyayyu.” Kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirāwa na ƙarya ya rūɗē su a cikin addininsu.

25. To, yāya idan Mun tāra su a yini wanda bābu shakka a cikinsa, kuma aka cikā wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta, alhāli kuwa, sū bā zā a zālunce su ba?

26. Ka ce: ⁽¹⁾ “Yā Allah Mamal-lakin mulki, Kanā bayar da mulki ga wanda Kake so, Kanā zāre mulki daga wanda Kake so, kuma Kanā buwāyar da wanda Kake so, kuma Kanā ƙasƙantar da wanda Kake so, ga hannunKa alhēri yake. Lalle ne Kai, a kan kōwane abu, Mai īkon yi ne.

27. “Kanā shigar da dare a cikin yini, kuma Kanā shigar da yini a cikin dare, kuma Kana fitar da mai

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يَدْعُونَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا
فِرْيُونَ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا
أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ
مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٤﴾

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
وُوفِيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ
تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ
مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ يَدُكَ الْخَيْرُ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

تُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي
الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ

(1) Wato ka mayar da īkon kōme ga Allah, Yana yin sa yanda Yake so, bābu mai iya hanāwa, sa'an nan kuma ka ce wa mūminai, kada su yi wata mu'amala da kāfirai, su bar yan'uwansu mūminai, sai dai a kan lalūra kawai. Wanda ya riƙi kāfirai ya bar mūminai, to, bā shi tāre da Allah a cikin kōme.

rai daga mamaci, kuma Kanā fitar da mamaci daga mai rai, kuma Kanā arzūta wanda Kake so bã da lissāfi ba.”

28. Kada mūminai su riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Kuma wanda ya yi wannan, to, bai zama a cikin kōme ba daga Allah, fāce fa dōmin ku yi tsaro daga gare su da 'yar kāriya. Kuma Allah Yana tsōratar da ku Kansa. Kuma zuwa ga Allah makōma take.

29. Ka ce: “Idan kun ɓōye abin da ke a cikin ƙirāzanku, kō kuwa kun bayyana shi, Allah Yana sanin sa. Kuma Yana sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah a kan kōwane abu Mai ikon yi ne.”

30. A rānar da kōwane rai yake sāmūn abin da ya aikata daga alhēri, a halarce, da kuma abin da ya aikata daga sharri, alhāli yana gūrin, dā dai lalle a ce akwai fage mai nīsa a tsakāninsa da abin da ya aikata na sharrin! Kuma Allah yanā tsōratar da kū Kansa. Kuma Allah Mai tausayi ne ga bāyinSa.

31. Ka ce: “Idan kun kasance kunā son Allah, to, ku bī ni, Allah Ya sō ku, kuma Ya gāfarta muku zunubanku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.”

32. Ka ce: “Ku yi dā'a ga Allah da Manzo”. To, amma idan sun jūya bāya, to, lalle ne Allah bã Ya son kāfirai.

33. Lalle ne Allah Yā zāɓi Ādama da Nūhu da Gidan Ibrāhīma da Gidan Imrāna a kan tālikai.

أَلَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ نَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتَهُ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ. وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾

قُلْ إِنْ تَخْشَوْنَ مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُونَ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ يَجْذِ كُلُّ نَفْسٍ مِمَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُخَضَّرًا وَمِمَّا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ. وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

34. Zuriyya ce sāshensu⁽¹⁾ daga sāshe, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

35. A lōkacin da mātar Imrāna⁽²⁾ ta ce: “Yā Ubangijina! Lalle ni, nā yi bākancen abin da ke cikin cikina gare Ka; ya zama ‘yantacce, sai Ka karɓa daga gare ni. Lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Masani”.

36. To, a lōkacin da ta haife ta, sai ta ce: “Ya Ubangijina! Lalle ne nī, nā haife ta mace!” Kuma Allah ne Mafi sanin abin da ta haifa. “Kuma namiji bai zama kamar mace ba. Kuma nī, nā yi mata suna Maryamu⁽³⁾, kuma lalle ne nī, ina nēma mata tsari gare Ka, ita da zūriyarta daga Shaidan jēfaffe.”

37. Sai Ubangijinta Ya karɓe ta karɓa mai kyau. Kuma Ya yabanyartar da ita yabanyartarwa mai kyau, kuma Ya sanya rēnonta ga Zakariyya. Ko da yausha Zakariyya ya shiga masallāci, a gare ta, sai ya sāmi abinci a wurinta. (Sai kuwa) ya ce: “Yā Maryamu! Daga ina wannan yake gare ki?” (Sai) ta ce “Daga wurin Allah yake. Lalle

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ إِلَّا لِي وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَ هَارٍ زَقَاتًا قَالَ يَمْرِؤُا أَنَّىٰ لَكَ هَٰذَا قَالَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

(1) Sū duka daidai suke ga mai da al'amari ga Allah.

(2) Mātar Imrāna sunanta Hannatu diyar Fākūza, bā ta haifuwa, sai wata rāna ta ga tsuntsuwa tanā ciyar da tsākonta, sai ta yi sha'awar sāmuni da, sabōda haka ta rōki Allah Ya bā ta da. Da mijinta Imrāna ya tāketa sai ta sāmi ciki, dōmin murna sai ta yi alkwarin 'yanta shi da bākance ga Masallacin Baitil Muḥaddas dōmin ya riƙa yi masa hidima. To, a lōkacin da ta haihu sai ta sāmi diya mace. Ga shari'arsu bā a 'yanta mace ga irin wannan aiki na hidimar masallaci, dōmin haka ta nēmi uzuri da cēwa, tā haife ta mace, mace bā kamar namiji take ba. Har ta yi ruɗu ta jūya, ta ce, namijin bā kamar mace ba, dōmin namiji ne a cikin zūciyarta.

(3) Maryam, ma'anarta mai ibāda. Abinci da ake kai mata a cikin Masallaci shi ne 'ya'yan itāce, irin na dāri, a lōkacin bazara, kuma irin na bazara a lōkacin dāri. Wannan kuma ya mōtsar da bēgen Zakariyya ga sāmuni dā, bāyan shi da mātarsa sun tsūfa ba su haifu ba. Sai ya rōki Allah kuma Ya karɓa masa. Ya ba shi Yahaya Annabi.

ne, Allah Yana arzuta wanda Ya so, bā da lissāfi ba.”

38. A can ne Zakariyya ya rôki Ubangijinsa, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka bā ni zuriyya mai kyau daga gunKa. Lalle ne Kai Mai jin addu'a Kake”.

39. Sai malā'iku suka kirāye shi, alhāli kuwa shi yanā tsaye yanā salla a cikin masallāci. (Suka ce), “Lalle ne, Allah Yana bā ka bushāra da Yahaya, alhāli yana mai gaskatāwar wata kalma daga Allah, kuma shugaba, kuma tsarkakke, kuma annabi daga sālihai.”

40. Ya ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai sāmu a gare ni, alhāli kuwa, lalle tsūfa ya sāme ni, kuma mātāta bakarāriya ce?” Allah ya ce, “Kamar hakan ne, Allah Yanā aikata abin da Yake so.”

41. Ya ce: “Yā Ubangijinā! Ka sanya mini wata alāma!” (Allah) Ya ce “Alāmarka ita ce ba zā ka iya yi wa mutāne magana ba har yini uku fāce da ishāra. Sai ka ambaci Ubangijinka da yawa. Kuma ka yi tasbihi da marece da sāfe.”

42. Kuma a lōkacin da malā'iku suka ce: “Ya Maryamu! Lalle ne, Allah Ya zābe ki, kuma Ya tsarkake ki, kuma Ya zaɓe ki a kan mātān tālikai.

43. “Yā Maryamu! Ki yi kanƙan da kai ga Ubangijinki, kuma ki yi sujada, kuma ki yi rukū'i tāre⁽¹⁾ da māsū rukū'i.”

هَٰذَاكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي
مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ۖ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي
الْمِحْرَابِ أَنْ اللَّهُ يُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ مُّصَدِّقًا
بِكَلِمَةٍ مِنْ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا
مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِي
الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَٰلِكَ
اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً ۚ قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا
وَأَذْكُرَ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَتَحِبُّ بِالْعِشِيِّ
وَالْإِبْكَرِ ﴿٤١﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ
أَصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ
عَلَىٰ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾

يَمْرُؤُا أَفْنَتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي
وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

(1) Wannan ya nuna muhimmancin salla tare da jama'a a masallaci, ko da ga mata. Sai dai hali ya nuna an fi son mace ta yi salla a dakinta.

44. Wannan yana daga lābarun⁽¹⁾ gaibi, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance ba a wurinsu, a lōkacin da suke jēfa alƙalumansu (domin ƙuri'a) wāne ne zai yi rēnon Maryam. Kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke ta yin husūma⁽²⁾.

45. A lōkacin da malā'iku suka ce “Yā Maryamu! Lalle ne Allah Yana bā ki bushāra da wata kalma daga gare Shi; sūnansa Masīhu Īsa dan Maryama, yana mai daraja a dūniya da Lāhira kuma daga Makusanta.

46. “Kuma yana yi wa mutāne magana a cikin shimfiɗar jariri, da kuma lōkacin da yanā dattijo, kuma yana daga sālilai.”

47. Ta ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba?” (Allah) Ya ce: “Kamar wannan ne, Allah Yana halittar abin da Yake so. Idan Ya hukunta wani al'amari, sai ya ce masa, ‘Ka kasance!’ Sai yanā kasancēwa.”

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُ أَفْلَحَ أَهْمُهُمْ
يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ
يُبَشِّرُكَ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا
وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي
بَشَرٌ قَالَ ڪَذَٰلِكَ ٱللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ
أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ ڪُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan yana daga cikin dalīlan annabcin Annabi Muhammad, tsira da aminci su tabbata a gare shi, wajen faɗar lābārīn abin da bai halarta ba.

(2) Uwar Maryamu tā ɗauke ta, tā kai ta ga Bani Kāhīn ɗan Hārūna ɗan'uan Mūsā, a lōkacin nan, sū ne suke tsaron Baitil Mukaddas, ta mīka musu ita, ta ce: “Ku karɓa. Na 'yantar da ita, kuma mace mai haila bā ta shiga masallaci, kuma bā zan mayar da ita a gidanā ba.” Sai suka ce: “Wannan ɗiyar Līmāminmu ce kuma Shugaban Kurbāninmu.” Zakariyya ya ce: “Ku bā ni ita dōmin innarta tanā tāre da ni.” Su ka ce: “Rāyukanmu bā su iya barin ta ga wani.” Sai suka yi ƙuri'a da alƙalumansu da suke rubūtun Attaura da su. Sai Zakariyya ya rinjāya. An ce sun tafi kōgin Urdun ne suka jēfa alƙaluman nāsu, a kan cēwa wanda alƙalamīnsa bai bi ruwa ba, ya tsaya, shī ne ya rinjāya. Sai Zakariyya ya rinjāya, ga shi kuma shī ne shugabansu, kuma malamīnsu, kuma annabīnsu, sai ya sanya ta a cikin bēne, a cikin masallacīnsa.

48. Kuma Ya sanar da shi rubūtu da hikima da Taurata da Injila.

49. Kuma (Ya sanya shi) manzo zuwa ga Bani Isrā'ila (da sãko, cẽwa), "Lalle ne, ni haƙiƙa, nã zõ muku da wata âyã daga Ubangi-jinku. Lalle ne, ni, ina halitta muku daga lãka, kamar siffar tsuntsu, sa'an nan in hũra a cikinsa, sai ya kasance tsuntsu, da izinin Allah. Kuma ina warkar da wanda aka haifa makãho, da kuturu, kuma ina rãyar da matattu, da izinin Allah. Kuma ina gayã muku abin da kuke ci da abin da kuke ajiyẽwa a cikin gidãjenku. Lalle ne, a cikin wannan akwai âyã a gare ku, idan kun kasance mãsu yin ãmãni.

50. "Kuma inã mai gaskatãwa ga abin da yake a gabãnina daga Taurata. Kuma (nã zo) dõmin in halatta muku sãshen abin da aka haramta muku. Kuma nã tafo muku da wata âyã daga Ubangi-jinku. Sai ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dã'a.

51. "Lalle Allah Shi ne Ubangi-jina, kuma Ubangi-jinku, sai ku bauta Masa. Wannan ce hanya madai-daiciya."

52. To, a lõkacin da Īsã ya gane kãfirci daga gare su, sai ya ce: "Su wãne ne mataimakãna zuwa ga Allah?" Hawãriyãwa suka ce: "Mu ne mataimakan Allah. Mun yi ãmãni da Allah. Kuma ka shaida cẽwa, lalle ne mu, mãsu sallamãwa ne.

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَإِلَّا نَجِدَ ۝

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ
جِئْتُكُمْ بِآيَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ
لَكُمْ مِنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ
وَالْأَبْرَصَ وَأُخْرِى الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ
بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۝

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيَّنَّ بِيَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَلِأُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَأَتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ۝

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا
صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ۝

﴿فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ
قَالَ مَنِ النَّصَارَىٰ إِلَى اللَّهِ قَالَ الْخَوَارِثُ
نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ
بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ۝

53. “Yā Ubangijinmu! Mun yi ĩmāni da abin da Ka saukar, kuma mun bi ManzoniKa, sai Ka rubūta mu tāre da māsū shaida.”⁽¹⁾

54. Kuma (Kāfirai) suka yi mā-kirci, Allah kuma Ya yi musu (saka-makon) makircin, kuma Allah ne Mafi alhērin māsū sāka wa mākirci.

55. A lōkacin da Ubangiji Ya ce: “Yā Īsa! Lalle Nī Mai karɓar ranka ne, kuma Mai ɗauke ka ne zuwa gare Ni, kuma Mai tsarkake ka daga waɗanda suka kāfirta, kuma Mai sanya waɗanda suka bī ka a bisa waɗanda suka kāfirta, har Rā-nar Kiyāma. Sa'an nan kuma zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In yi hukunci a tsakāninku, a cikin abin da kuka kasance kuna sābā wa jūna.

56. “To, amma waɗanda suka kā-firta, sai In azabta su da azāba mai tsanani, a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu māsū taimako.

57. Kuma amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyu-kan ƙwarai, sai (Allah) Ya cikā musu ijārōrinsu. Kuma Allah bā Ya son azzālumai.

58. “Wannan Muna karantashia gare ka (Muhammad) daga āyōyi, da Tunatarwa mai hikima (Alkur'ani).”

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ
فَاكْتُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَكُرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ
الْمَكِرِينَ ﴿٥٤﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَرَافِعُكَ
إِلَى وَمُطَهَّرِكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ
الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذُّهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُؤْتِيهِمْ أَجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

(1) Masu shaida su ne Musulmi dōmin a cikin Attaura sūnansu māsū shaida, mabiya Annabi Ummyyi.

59. Lalle, ne misālin Īsā a wurin Allah kamar misālin Ādama ne, (Allah) Yā halitta shi daga turbāya, sa'an nan kuma Ya ce masa: "Ka kasance." Sai yanā kasancewa.

60. Gaskiya daga Ubangijinka take, sabōda haka kada ka kasance daga māsū shakka.

61. To, wanda ya yi musu⁽¹⁾ da kai a cikinsa, a bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, to ka ce: "Ku zo mu kirāyi 'yā'yanmu da 'yā'yanku da mātānmu da mātanku da kanmu da kanku, sa'an nan kuma mu kan-kantar da kai, sa'an nan kuma mu sanya la'anar Allah a kan maƙar-yata."

62. Lalle ne wannan, haƙīka, shi ne lābāri tabbatacce, kuma bābu wani abin bautawa fāce Allah, kuma lalle ne, Allah, haƙīka, Shi ne Mabuwa'yi Mai hikima.

63. To, idan sun jūya bāya, to, lalle Allah Masani ne ga ma-bannata.

64. Ka ce: "Yā ku Mutānen Littāfi!⁽²⁾ Ku tafo zuwa ga kalma

إِنَّمَا مَثَلُ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ
آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنَ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ
فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاتَنَا كُفْرًا
وَنِسَاءَنَا وَنَفْسَنَا كُفْرًا وَأَنْفُسَكُمْ
ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلُ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمِمَّنْ إِلَهٍ
إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ
سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ

(1) Wanda ya yi hujjacewa da Annabi a kan sha'anin Īsā; kamar Nasāran Najrān, sun tafi dōmin su yi jāyayya da Annabi. Ya kira su zuwa ga mubāhala, suka ce, sai sun yi shāwara, suka ce wa jūnansu: "Kun san gaskiya mutumin nan Annabi ne. Ku bar ra'ayinku na mubāhala, dōmin wani Annabi bai taɓa yin ta tāre da wasu mutāne ba, fāce sun halaka." Bāyan haka suka iske Annabi yā fito, shi da Hasan da Husaini da Fātima da Ali, kuma ya ce musu: "Idan na yi addu'a ku ce, 'Āmin'". Sai suka ƙi mubāhalar, suka yi sulhu a kan jizya.

(2) Mutānen Littāfi sū ne Yahūdu da Nasāra kō da yake an ƙare magana ne a kan Īsā, dōmin kira zuwa ga addini mai aƙiɗa sahihiya ya haɗa kōwanensu.

mai daidaitāwa⁽¹⁾ a tsakāninmu da ku; kada mu bauta wa kōwa fāce Allah. Kuma kada mu haɗa kōme da Shi, kuma kada sāshenmu ya riki sāshe Ubangiji, baicin Allah.” To, idan sun jūya bāya sai ku ce: “Ku yi shaida cēwa, lalle ne mu māsū sallamāwa ne.”

65. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke hujjacēwa a cikin sha'anin Ibrāhīma, alhāli kuwa ba a saukar da Attaura da Injīla ba fāce daga bāyansa? Shin bā ku hankalta?

66. Gā ku yā waɗannan! Kun yi hujjacēwa a cikin abin da yake kunā da wani ilmi game da shi, to, don me kuma kuke yin hujjacēwa a cikin abin da bā ku da wani ilmi game da shi? Allah Yana sani, kuma kū, ba ku sani ba!

67. Ibrāhīma bai kasance Baya-hūde ba, kuma bai kasance Bana-sāre ba, amma yā kasance mai kar-kata zuwa ga gaskiya, mai salla-māwa, kuma bai kasance daga māsū shirki ba.

وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا
أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٥﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمُتَّخِذُونَ فِي بُرْهَانٍ
وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٦﴾

هَآأَنْتُمْ هَآؤِلَآءِ حَآجَجْتُمْ فِيمَآ لَكُمْ
بِهِ عِلْمٌ فَلِمُتَّخِذْتُمْ فِيمَآ لَيْسَ
لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٨﴾

(1) Kalma mai daidaitāwa ita ce kalmar shahāda, dōmin tā tabbatar da cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah. Bauta ita ce bin wani ga hukunce-hukunce na wajabtāwa kō haramtāwa kō halattāwa ko sanya wasu sharuɗɗa waɗanda shari'a ba ta zo da su ba. Wannan āyā ba ta tsaya ga Yahūdu da Nasāra waɗanda suka ɗauki Ahbār da Ruhbān da māsū ƙirƙira wasu hukunce-hukunce ba. A'a tā kai har ga Musulmi māsū raunin hankali da īmāni, waɗanda suke zaton waliyyai sunā iya cūtārwa, kō sunā iya amfānin wani da zātinsu, kuma sunā iya halattāwar abin da Allah Ya haramta, kuma suna iya haramtāwar abin da Ya halatta, tāre da haka kuma sunā ƙāga bidi'ō'ī māsū girma waɗanda Allah bai saukar da wani dalīli a kansu ba, sunā sanya waɗannan bidi'ō'ī su zama ɗariƙu ga waɗannan waliyyan. Sunā riya cēwa sū ne māsū cēton mutum, kō da suke sunā sābā wa shari'a, sunā zaton cēwa sunā kan wani abu. To, sū ne maƙaryata, Shaidan yā rinjāye su har ya mantar da su daga tuna Allah. Waɗannan sū ne ƙungiyar Shaidan. (Dubī Sāwi).

68. Lalle ne mafi hakkin mutāne da Ibrāhīma, haḳīka, sū ne waɗan-da suka bi shi a (zamaninsa) da wannan Annabi (Muhammadu) da waɗanda suka yi imāni. Kuma Allah ne Majibincin mūminai.

69. Wata kungiya daga Mutānen Littāfi sun yi gūrin su ɓatar da ku, to, ba su ɓatar da kōwa ba fāce kansu, kuma bā su sansancewa!

70. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuka kāfirta da āyōyin Allah, alhālī kuwa kū, kuna shaida (cēwa sū gaskiya ne)?

71. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke lulluɓe gaskiya da karya, kuma kuke ñoƴe gaskiya, alhālī kuwa kuna sane?

72. Kuma wata kungiya daga Mutānen Littāfi ta ce: “Ku yi imāni da abin da aka saukar a kan waɗan-da suka yi imāni (da Muhammadu) a farkon yini, kuma ku kāfirta a ƙarshensa; tsammāninsu, zā su kōmō.

73. “Kada ku yi imāni fāce⁽¹⁾ da wanda ya bi addininku”. Ka ce: “Lalle ne, shiriya ita ce shiriyar Allah. (Kuma kada ku yi imāni) cēwa an bai wa wani irin abin da aka bā ku, kō kuwa su yi musu da ku a wurin Ubangijinku.” Ka ce: “Lalle ne falala ga hannun Allah take, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.”

إِنَّ أَوَّلَى الْإِنسَانِ بِإِبْرَاهِيمَ الَّذِي اتَّبَعُوهُ
وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِمَا بَيَّنَّتِ اللَّهُ
وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْسِنُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
وَتَكْمُنُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا
بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجِئَتْهُمْ
وَأَكْفُرُوا ءَاخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ
الْهُدَى هَدَى اللَّهُ أَنْ يُوَفَّى أَحَدٌ مِثْلَ
مَا أُوتِيَتْكُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(1) Maganganu sun shiga jūna dōmin a yi raddin kōwace guntuwar magana da jawābin da ya dāce da ita tāre da ita. A lūra da kyau.

74. Yana keɓance wanda Ya so da rahamarSa, kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

75. Kuma daga Mutānen Littāfi akwai wanda yake idan ka bā shi amānar kindāri⁽¹⁾, zai bāyar da shi gare ka, kuma daga gare su akwai wanda idan ka bā shi amānar dīnari, bā zai bāyar da shi gare ka ba, fāce idan kā dawwama a kansa kanā tsaye. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce, "Bābu laifi a kanmu a cikin Ummyiyai⁽²⁾." Suna faɗar karya ga Allah, alhāli kuwa suna sane.

76. Na'am! Wanda ya cika alkawarinsa, kuma ya yi taɓawa, to, lalle ne Allah Yana son māsu taɓawa.

77. Lalle ne waɗanda suke sayen 'yan tamani kaɗan da alkawarin Allah da rantsuwōyinsu, waɗannan bābu wani rabo a gare su a Lāhira, kuma Allah bā Ya yin magana da su, kuma bā Ya dūbi zuwa gare su, a Rānar Kiyāma, kuma bā Ya tsar-kake su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

78. Kuma lalle ne, daga gare su akwai wata kungiya suna karkatar da harsunansu da Littāfi, dōmin ku yi zaton sa daga Littāfin, alhāli kuwa bā shi daga Littāfin. Kuma suna cēwa, "Shi daga wurin Allah

يَخْتَصُ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

﴿٧٥﴾ وَمَنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
يَقْنَطَارُ يُؤْذِيهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
يَدِينَارُ لَا يُؤْذِيهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ
قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمَمِينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾

بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْرُونَ عَهْدَ اللَّهِ وَآيْمَانِهِمْ
ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
وَلَا يَكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَلَا يَزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٧٨﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُمْ
بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ
وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ

(1) Kindar shi ne ūkiyya dubū gōma sha biyu, kuma ūkiyya ɗaya tanā daidai da dirhami dubū biyu da ɗari biyar kō dīnari dubu.

(2) Bābu laifi idan mun ci dūkiyarsu: watau Bayahūde yanā ganin cin dūkiyar wanda bā Bayahūde ba irinsa halal ne a gare shi.

yake.” Alhāli kuwa shi, bā daga wurin Allah yake ba. Sunā fadar karya ga Allah, alhāli kuwa sunā sane.

79. Ba ya yiwuwa ga wani mutum, Allah Ya bā shi Littāfi da hukunci da annabci, sa'an nan kuma ya ce wa mutāne: “Ku kasance bāyi gare ni, baicin Allah.” Amma (zai ce): “Ku kasance māsū aikin ibāda da abin da kuka kasance kuna karantar da Littāfin, kuma da abin da kuka kasance kuna karantāwa⁽¹⁾.”

80. Kuma ba ya umurnin ku da ku riƙi malā'iku da annabāwa Iyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bāyan kun riga kun zama māsū sallamāwa (Musulmi)?

81. Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin annabāwa: “Lalle ne ban bā ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi.” Ya ce: “Shin, kun tabbatar, kuma kun riƙi alƙawarīNa a kan wannan a gare ku?” Suka ce, “Mun tabbatar.” Ya ce: “To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsū shaida.”

82. To, waɗanda kuma suka jūya bāya a bāyan wannan, to, waɗannan sū ne fāsīkai.

عِنْدَ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٩﴾

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٨١﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَضُكُمْ وَلَأَنْتُمْ عَلَى ذَلِكَ إِصْرِي قَالُوا أَأَقْرَضْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾

(1) Wannan ya nuna karatun Alƙur'āni kawai bā da sanin ma'anarsa ba, dōmin a yi aiki da shi, bā ya isar mutum. Amman wanda ya kōyi ibāda sōsai, sa'an nan ya karanta Alƙur'āni, to, zā a bā shi lāda kō dā bā ya faɓimtar ma'anarsa.

83. Shin wanin Addinin Allah suke nēma, alhāli kuwa a gare Shi ne waɗanda ke cikin sama da kasa suka sallama Wa, a kan sō da kī, kuma zuwa gare Shi ake mayar da su?

84. Ka ce: “Mun yi ĩmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana, da abin da aka saukar wa Ibrāhima da Isma'ila da Is'hāka da Yākūba da Jikōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakanin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsū sallamāwa ne.”

85. Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yanā daga cikin māsū hasāra.

86. Yāya Allah zai shiryyar da mutāne waɗanda suka kāfirta a bāyan ĩmāninsu, kuma sun yi shaiɗar cēwa, lalle Manzo gaskiya ne, kuma hujjōji bayyanannu sun je musu? Allah bā Ya shiryyar da mutāne azzālumai.

87. Waɗannan, sakamakonsu shi ne, lalle a kansu akwai la'anar Allah da māla'iku da mutāne gabā ɗaya.

88. Sunā māsū dawwama a cikinta, bā a sauƙaƙa azābar gare su, kuma ba su zama ana yi musu jinki-ri ba.

89. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka yi

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْعُوثَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ
عَلَىٰ إِبْرٰهِيْمَ وَإِسْمٰعِيْلَ وَإِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ
وَالنَّبِيُّوْنَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُّقْبَلَ
مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٨٥﴾

كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ
إِيْمٰنِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرُّسُوْلَ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٨٦﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ
وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِيْنَ ﴿٨٧﴾

خٰلِدِيْنَ فِيْهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَأَصْلَحُوا

gyāra, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne Mai jin kai.

90. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta a bāyan īmāninsu, sa'an nan kuma suka kāra kāfirci, bā zā a karbi tūbarsu ba. Kuma waɗannan sū ne batattu.

91. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, kuma suka mutu alhāli kuwa suna kāfirai, to, bā zā a karbi cike da kasa na zināri daga ɗayansu ba, kō dā ya yi fansa da shi. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi, kuma bā su da wasu mataimaka.

92. Bā zā ku sāmi kyautatāwa ba, sai kun ciyar daga abin da kuke so. Kuma abin da kuka ciyar, kō mēne ne, to, lalle ne Allah, gare shi, Masani ne.

93. Dukan abinci yā kasance halal ne ga Bani Isrā'īla, fāce abin da Isrā'īla ya haramta wa kansa daga gabānin saukar da Attaura. Ka ce: "To, ku zo da Attaura, sa'an nan ku karantā ta, idan kun kasance māsu gaskiya ne.

94. "To, wanda ya kirƙira karya ga Allah daga bāyan wannan, to, waɗannan sū ne azzālumai."

95. Ka ce: "Allah Ya yi gaskiya, sabōda haka ku bi aƙīdar Ibrāhīma, mai karkata zuwa ga gaskiya; kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

96. Kuma lalle ne, 'Daki na far-ko⁽¹⁾ da aka aza dōmin mutāne,

فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ نُّقَبِّلَ تَوْبَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يُقَبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مَلَأَ الْأَرْضَ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٩٢﴾

لَن تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٣﴾

﴿٩٤﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٥﴾

فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٦﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٧﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ

(1) Dākunan Allah a cikin kasa dōmin mutāne su yi ibāda zuwa gare su biyu ne; Ka'aba a Makka da Baitil Muƙaddas. An gina Ka'aba a gabaninsa da shekara arba'in. Dākin Bakka kuwa Ibrāhīma ne ya gina shi, alhāli Yahūdu da Nasāra sunā cewa a kan addininsa suke. Dā sunā faɗar gaskiya dā sun kōma a gare shi gabā ɗaya.

hakīka, shi ne wanda ke Bakka⁽¹⁾, mai albarka kuma shiriya ga tālikai.

97. A cikinsa akwai āyōyi bayyannanu; (ga misāli) matsayin Ibrāhīma. Kuma wanda ya shige shi yā kasance mai amincewa. Kuma akwai hajjin Dākin dōmin Allah a kan mutāne, ga wanda ya sāmi īkon zuwa gare shi, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle Allah Mawadāci ne daga barin tālikai.

98. Ka ce: “Yā kū Mutānen Littāfi! Don me kuke kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa Allah Mai shaida ne a kan abin da kuke aikatāwa?”

99. Ka ce: “Ya ku Mutānen Littāfi! Don me kuke taushe wanda ya yi īmāni, daga hanyar Allah, kuma kunā nēman ta zama karkatacciya, alhāli kuwa kunā māsū shaida? Kuma Allah bai gushe daga abin da kuke aikatāwa ba Yana Masani.”

100. Ya ku waɗanda suka yi īmāni! Idan kun yi dā'a ga wani ɓangare daga waɗanda aka bai wa Littāfi, zā su mayar da ku kāfirai a bāyan īmāninku!

101. Kuma yāyā kuke kāfircēwa alhāli kuwa anā karanta āyōyin Allah a gare ku, kuma a cikinku akwai manzonSa? Kuma wanda ya nēmi tsari da Allah, to, an shiriyar da shi zuwa ga hanya miƙaƙƙiya.

102. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taƙawa, a kan hakkin binSa da taƙawa, kuma

مَبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيْرٌ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِلَّهِ شَهَادٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ تَبِعُونَهَا ءَوْجًا وَانْتَرَفَ شُهُودًا وَمَا لِلَّهِ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَطِيعُوا فِرْعَانَ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ﴿٢٠﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢١﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ

(1) Anā ce wa Makka Bakka.

kada ku mutu fāce kuna māsu salla-mawa (Musulmi).

103. Kuma ku yi daidami da igiyar Allah gabā ḍaya, kuma kada ku rarraba. Kuma ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da kuka kasance ma'kiya, sai Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātanku, sabōda haka kuka wāyi gari, da ni'imarSa, 'yan'uwa. Kuma kun kasance a kan gāḡar rāmi na wutā, sai Ya tsāmar da ku daga gare ta. Kamar wannan ne Allah Yake bayyanā muku āyōyinSa, tsammāninku, zā ku shiryu.

104. Kuma wata jama'a daga cikinku, su kasance suna kira zuwa ga alhēri, kuma suna umurni da alhēri, kuma suna hani daga abin da ake fi. Kuma waɗannan, sū ne māsu cin nasara.

105. Kuma kada ku kasance kamar waɗanda suka rarrabu, kuma suka sābā wa jūna, bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu, kuma waɗannan sunā da azāba mai girma.

106. A rānar da wasu fuskōki suke yin fari kuma wasu fuskōki suke yin baki, (zā a ce wa waɗanda fuskokinsu suke yin baki): "Shin, kun kāfirta a bayan īmāninku? Don haka sai ku ḡandani azāba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci."

107. Kuma amma waɗanda fuskōkinsu suka yi fari, to sū, suna cikin rahamar Allah, kuma su, a cikinta, madawwama ne.

وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٥٦﴾

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ
أَعْدَاءً فَآلَفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ
مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٥٩﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
أَسْوَدَتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٦٠﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فَبِمَا رَحْمَةِ
اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٦١﴾

108. Wadannan āyōyin Allah ne, muna karanta su a gare ka da gas-kiya, kuma Allah bā Ya nufin wani zālunci ga tālikai.

109. Kuma abin da ke cikin sam- mai da abin da ke cikin fasa, na Allah ne, kuma zuwa gare Shi ake mayar da al'amurra.

110. Kun kasance mafi alhērin al'umma wadda aka fitar ga mutā- ne, kuna umurni da alhēri, kuma kunā hani daga abin da ake kī, kuma kunā īmāni da Allah. Kuma dā Mutānen Littāfi sun yi īmāni, lalle ne, dā (haka) yā kasance mafi alhēri a gare su. Daga cikinsu akwai mūminai, kuma mafi yawansu fāsi- kai ne.

111. Bā zā su cūce ku ba, fāce dai tsangwama. Kuma idan sun yāke ku zā su jūya muku bāya, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

112. An dōka faskanci a kansu a inda duk aka sāme su, fāce da wani alkawari daga Allah da alkawari daga mutāne. Kuma sun kōma da fushi daga Allah, kuma aka dōka talauci a kansu. Wannan kuwa dō- min sū, lalle sun kasance suna kāfir- ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani haḳḳi ba. Wannan kuwa dōmin sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance suna yin ta'adi.

113. Ba su zama daidai ba; daga Mutānen Littāfi akwai wata al'um- ma wadda take tsaye, suna karātun ayōyin Allah a cikin sā'ō'in dare, alhāli kuwa sunā yin sujada.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلَمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَالِلَّهِ اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿١٠٩﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ
لَكَانَ خَيْرَ لَّهُمْ فَمِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

لَنْ يَضُرَّكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ
يُؤْلَوْكُمْ الْأَذَى لَا يَنْصُرُونَ ﴿١١١﴾

ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدِّلَّةُ أَنْتَ مَا تَقْفُوا إِلَّا
يَحْبِلُ مِنَ اللَّهِ وَحَبِلَ مِنَ النَّاسِ وَبَاءَ
بِغَضَبِ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَةُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

* لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ
قَابِئَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ أَنْتَاءَ اللَّيْلِ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

114. Suna ĩmāni da Allah da Yinin Lāhira, kuma suna umurni da abin da aka sani kuma suna hani daga abin da ba a sani ba, kuma sunā gaugāwa a cikin alhērai. Kuma waɗannan suna cikin sālihai.

115. Kuma abin da suka aikata daga alhēri, to, bā zā a yi musu musunsa ba. Kuma Allah Masani ne ga māsū taƙawa.

116. Lalle ne waɗanda suka kāfirta, dūkiyōyinsu kō dīyansu bā zā su wadatar musu da kōme ba daga Allah kuma waɗannan abōkan Wuta ne, sū, a cikinta, madawwama ne.

117. Misālin abin da suke ciyarwa, a cikin wannan rāyuwar dūniya, kamar misālin iska ce (wadda) a cikinta akwai tsananin sanyi, ta sāmī shukar wasu mutāne waɗanda suka zālunci kansu, sai ta halakar da ita. Allah bai zālunce su ba, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

118. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku riƙi abōkan asiri daga waninku, bā su taƙaita muku bārna. Kuma sun yi gūrin abin da zā ku cūtu da shi. Haƙīka, ƙiyayya tā bayyana daga bākunansu, kuma abin da zukātansu ke bōyēwa ne mafi girma. Kuma lalle ne, Mun bayyana muku āyōyi, idan kun kasance kunā hankalta.

119. Gā ku yā waɗannan! Kunā son su, bā su son ku, kuma kuna ĩmāni da Littāfi dukansa. Kuma idan sun haɗu da ku sukan ce “Mun

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِأُمُورٍ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ
وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِّنْ
دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ
قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ
الْآيَاتِ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَآأَنَتُمْ ءُولَآءِ حِجْبُونَ لَهُمْ وَلَا يَجِئُونَكُم
وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ ؕ وَإِذَا الْقُكُوفُ قَالُوا

yi ĩmāni". Kuma idan sun kadaita sai su ciji yātsu a kanku don takaici. Ka ce, "Ku mutu da takaicinku. Lalle ne, Allah Masani ne ga abin da ke cikin kirāza."

120. Idan wani alhēri ya shāfe ku sai ya baƙanta musu rai, kuma idan wata cūta ta shāfe ku sai su yi farin ciki da ita. Kuma idan kun yi haƙuri kuma kuka yi taƙawa, kullinsu bā ya cūtar ku da kōme. Lalle ne, Allah ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa ne.

121. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da ka yi sauko daga iyālanka kana zaunar da mūminai a wurāren zama dōmin yāƙi, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

122. A lōkacin da ƙungiyōyi⁽²⁾ biyu daga gare ku suka yi niyyar su karye, kuma Allah ne Majiɓincinsu, don haka, ga Allah mūminai sai su dogara.

123. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Allah Yā taimake ku a Badar, alhāli

ءَامِنًا وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلٰى كُمُ الْاَتَامِلَ
مِنَ الْغِيْظِ قُلْ مُوتُوا يَعِظُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١٢٠﴾

اِنْ تَمَسَسْتُمْ حَسَنَةً تَّسُوْهُمْ وَاِنْ تُصِبْكُمْ
سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوْا بِهَا وَاِنْ تُصِبْكُمْ وَاُوتِيتُمْ
لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا اِنَّ اللّٰهَ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿١٢١﴾

وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ
مَقْعِدًا لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٢﴾

إِذْ هَمَّتْ طَّائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ
وَلِيَهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٣﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ

(1) Misāli ne ga cēwa idan kun yi ĩmāni, kuma kun yi taƙawa, to, kullinsu bā ya cūtar da ku da kōme, dōmin abin da ya auku a Yāƙin Uhdu yā isa misāli ga cēwa, sai kun karka-ce daga hanya sa'an nan wani abu zai sāme ku. Asalin maganar shī ne, Annabi yā fita Uhdu da mutum ɗari tara da hamsin, kuma kāfirai sunā dubū uku. Annabi ya sauka a Uhdu rānar Asabat, bakwai ga Shawwal, shekara ta uku ga Hijira, ya sanya bayansa wajen dūtsen Uhdu, ya gyāra safūfuwan mayāƙa, kuma ya zaunar da wata runduna ta maharba a gefēn dūtsen da shugabancin Abdullahi ɗan Jubair. Sa'an nan ya ce musu: "Ku kāre mu da harbi, kada su zo mana daga bāya, kada ku ɗaga daga nan, mun rinjāya kō an rinjāye mu." Sai suka sābā wa umurnin, don haka masīfar Uhdu ta auku.

(2) Banū Salimah da Banū Hārīsa sun tāshi kōmāwa gida, su bar yāƙi, a lōkacin da Abdullahi bn Ubayyi bn Salūl ya kōma da jama'arsa, Allah Ya tsare musu ĩmāninsu, ba su kōma ba. Watau yanā cēwa idan wani abu na masīfa ya sāme ku, to, kun sābā wa Allah ne kamar yadda ya auku a Uhdu, suka sanya Annabi ya fito daga Madīna kuma maharba suka bar wurin da aka ayyana musu. Amma kuma ai Allah Ya Taimake ku, a Badar a lōkacin da ƙarfinku bai kai haka ba. sabōda rashin saḅāwarku ga umurninSa.

kuwa kunā mafiya rauni, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa tsammāninku, kuna gōdēwa.

124. A lōkacin da kake cēwa ga mūminai, “Shin, bai ishe ku ba, Ubangijinku Ya taimake ku da dubu uku daga malā'iku saukakku?

125. “Na'am! Idan kuka yi haƙuri, kuma kuka yi taƙawa, kuma suka zo muku da gaugawarsu, irin wannan, Ubangijinku zai ƙāre ku da dubu biyar daga malā'iku māsu alāma.”

126. Kuma Allah bai sanya shi⁽¹⁾ ba, fāce dōmin bushāra a gare ku, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi. Taimako bai kasance ba fāce daga wurin Allah, Mabuwāyi, Mai hikima.

127. Dōmin Ya katse wani gēfe daga waɗanda suka ƙāfirta, ko kuma Ya ƙasƙantā su, har su jūya, suna māsu ruɓushi.

128. Bābu kōme a gare ka game da al'amarin (shiryar da su banda iyar da manzanci). Ko Allah Ya karɓi tūbarsu, kō kuwa Ya yi musu azāba, to lalle ne sū, māsu zālunci ne.

129. Allah ne da mulkin abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, Yana gāfarta wa wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ
يُمَدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَكِ
مُنزِلِينَ ﴿١٢٥﴾

بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ
قُدْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ
آلَافٍ مِنَ الْمَلَكِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ
قُلُوبُكُمْ بِهِ ۚ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ
اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٧﴾

لِيَقْطَعَ طَرَقًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
أَوْ يَكْتَسِبَ غُلَامًا يَتَّبِعُهُمْ فَيَنقَلِبُوا خَآبِينَ ﴿١٢٨﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ ۚ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ
أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٩﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٠﴾

(1) Taimako da mala'iku.

130. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku ci riba ninki ninki, ribanye, kuma ku bi Allah da taƙawa, tsammāninku zā ku ci nasara.

131. Kuma ku ji tsōron wutā wadda aka yi tattali dōmin kāfirai.

132. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, tsammāninku a yi muku rahama.

133. Kuma ku yi gaugāwa zuwa ga nēman gāfara daga Ubangijinku da wata Aljanna wadda fāɗinta (daidai da) sammai da ƙasa ne, an yi tattalinta dōmin māsū taƙawa.

134. Waɗanda suke ciyarwa a cikin sauƙi da tsanani, kuma suke māsū haɗiyēwar fushi, kuma māsū yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsū kyautatāwa.

135. Kuma waɗanda suke idan suka aikata wata alfāsha ko suka zālunci kansu sai su tunā da Allah, sabōda su nēmi gāfarar zunubansu ga Allah. Kuma wāne ne ke gāfara ga zunubai, fāce Allah? Kuma ba su dōge a kan abin da suka aikata ba, alhāli kuwa suna sane.

136. Waɗannan sakamakonsu gāfara ce daga Ubangijinsu, daga Gidajen Aljanna (waɗanda) kōramu na gudana daga ƙarƙashinsu, suna madawwama a cikinsu. Kuma mā-dalla da ijārar māsū aiki.

137. Lalle ne, misālai sun shūɗe a gabāninku, sai ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba, yāyā āƙi-bar māsū ƙaryatāwa ta kasance.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمُ
أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ

تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

* وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ

وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ

أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ

وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ

عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا

أَنفُسَهُمْ دَكَرُوا وَاللَّهُ فَاسْتَغْفَرُوا

لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ

يُبْصِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ

وَجَنَّتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا وَيَعْمَرُ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾

فَدَخَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَيَسِيرُوا

فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُكْذِبِينَ ﴿١٣٧﴾

138. Wannan bayāni ne ga mutāne, kuma shiryuwa ce da wa'azi ga māsu taƙawa.

139. Kuma kada ku yi rauni, kuma kada ku yi baƙin ciki, alhāli kuwa kū ne mafiya ɗaukaka, idan kun kasance māsu īmāni.

140. Idan wani mīki ya shāfe ku, to, lalle ne, wani mīki kamarsa ya shāfi mutānen, kuma waɗancan kwānaki Muna sarrafa su a tsakānin mutāne, dōmin Allah Ya san waɗanda suka yi īmāni kuma Ya sāmi māsu shahāda daga gare ku. Kuma Allah ba Ya son azzālumai.

141. Kuma dōmin Allah Ya ɗau-raye waɗanda suka yi īmāni, kuma Ya kōke kāfirai.

142. Ko kun yi zaton ku shiga Aljanna alhāli kuwa Allah bai wāda sanin waɗanda suka yi jihādi daga gare ku ba, kuma Ya san māsu haƙuri?

143. Kuma lalle ne, haƙīka, kun kasance kuna gūrin mutuwa tun a gabānin ku haɗu da ita, to, lalle ne, kun gan ta,⁽¹⁾ alhāli kuwa kuna kallo.

144. Kuma Muhammadu bai zama ba face manzo, lalle ne manzanni sun shūde a gabāninsa. Ashe idan ya mutu ko kuwa aka kashe shi, zā ku jūya a kan dugaduganku? To wanda ya jūya a kan dugadugansa, bā zai cūci Allah da kōme ba. Kuma Allah zai sāka wa māsu gōdiya.

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

إِنْ يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ
مِثْلُهُ. وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ
النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ
مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ
الْكَاذِبِينَ ﴿١٤١﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ
اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ
الصَّادِقِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ
الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى
أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ
يُضْرَّ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ
الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Mutuwa watau, kunā gūrin wani yāki a bāyan na Badar yā zo.

145. Kuma bā ya yiwuwa ga wani rai ya mutu fāce da iznin Allah, wa'adi ne mai kayyadadden ajali. Kuma wanda yake nufin sakamakon dūniya Muna bā shi daga gare ta. Kuma wanda ke nufin samakon Lāhira Muna bā shi daga gare ta. Kuma zā Mu sāka wa māsū godiya.

146. Kuma da yawa wani annabi wanda ya yi yāki, akwai jama'a māsū yawa tāre da shi, sa'an nan ba su yi laushi ba ga abin da ya same su a cikin hanyar Allah, kuma ba su yi rauni ba kuma ba su sad da kai ba. Kuma Allah Yana son māsū haƙuri.

147. Kuma bābu abin da ya kasance maganarsu fāce faɗarsu cēwa: "Yā Ubangijinmu! Ka gāfar-ta mana zunubanmu da ɓarnarmu a cikin al'amarinmu, kuma Ka tabbatar da dugaduganmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

148. Allah Yā sāka musu da sakamakon dūniya da kuma kyakkyawan sakamakon Lāhira. Kuma Allah Yana son māsū kyau-tatāwa.

149. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan kun yi dā'a ga waɗanda suka kāfirta zā su mayar da ku a kan dugaduganku, har ku jūya kunā māsū hasāra.

150. Ā'a, Allah ne Majiɓincinku, kuma Shī ne Mafi alhērin matai-maka.

وَمَا كُنَّا لِنَفْهِسَ أَنْ نَمْوْتَ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ كَتَبْنَا مُؤَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا
نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

وَكَايْنٍ مِّنْ نَّبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِيشُونَ كَثِيرٌ
فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَمَا ضَعُفُوا وَمَا أَشْكُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَنْشِرْ أَرْوَاقَنَا فِي أَمْرِنَا وَتَبَيَّنَتْ أَقْدَامُنَا
وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَنَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَّ ثَوَابَ
الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا يُرْدُّوكُمُ عَلَى
أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ
الْمَوْلَىِٰينَ ﴿١٥٠﴾

151. Zā Mu jēfa tsōro a cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sabōɗa shirkin da suka yi da Allah gāme da abin da bai saukar da wani dalili ba game da shi. Kuma makōmarsu Wuta ce, kuma tir da maza-unin azzālumai!

152. Kuma lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi muku gaskiya ga wa'adinSa, a lokacin da kuke kashe su da izninSa, har zuwa lōkacin da kuka kāsa⁽¹⁾, kuma kuka yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma kuka sābā, a bāyan (Allah) Ya nūna muku abin da kuke so. Daga cikinku akwai wanda yake nufin duniya kuma daga cikinku akwai wanda ke nufin Lāhira. Sa'an nan kuma Ya jūyar da ku daga gare su, dōmin Ya jarra-be ku. Kuma lalle ne, haḳīka, Ya yāfe muku laifinku. Kuma Allah Ma'abucin falala ne ga mūminai.

153. A lōkacin da kuke hawan dūtse, gudāne. Kuma ba ku karkata a kan kōwa ba, alhāli kuwa Manzōn Allah nā kiran ku a cikin na ƙarshenku⁽²⁾. Sa'an nan (Allah) Ya sākā muku da baƙin ciki a tāre da wani baƙin ciki. Domin kada ku yi

سَنَلْقَىٰ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
بِمَا أَشْرَكُوا بِاللهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَيُئْسِرُ
مَنْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللهُ وَعْدَهُ
إِذْ تَحْسُرُونَهُمْ بِإِذْنِهِ حَتَّىٰ إِذَا
فَاشَلْتُمْ وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَا تُحِبُّونَ
مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمَنْكُمْ
مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ
وَاللهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾

﴿١٥٣﴾ إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ
عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ
فِي الْأَخْرَاجِ فَأَتَابَكُمُ عَمَّا
بَغِمْتِكُمْ كَيْلًا تَحْزَنُونَ عَلَىٰ

(1) A lōkacin da aka fāra Yāƙin Uhdu, Musulmi suka fāra kōra sunā kisa, sunā kāmū. Sai wasu maharba suka ce: "Kada a kāme ganīma a bar mu". Shugabansu Abdullahi bn Jubair ya ce musu "Ku tuna da maganar Manzōn Allah da ya ce kada mu bar wurinmu sai idan shi ne ya kirāye mu." Sai suka ƙi saurāran maganarsa suka tafi kāmūn ganīma. Sai Allah Ya biyō musu da Khālīd bn Walīd ta bāya, ya kashe Abdullahi da sauran waɗanda suka rage. Sa'an nan kuma sai yāƙin Musulmi ya karye, suka gudu suka hau dūtse, sai mutum gōma sha ɗaya ko shā biyu kawai aka bari tāre da Annabi, yanā kiran su sunā gudu.

(2) Bāyan da hankalinsu ya kōma gare su sai suka ga sakamakon sābā wa umurnin Allah, ya zama karyēwar yāƙi da rashin ganīma.

baƙin ciki a kan abin da ya kuɓuce muku, kuma kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya sāme ku. Kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

154. Sa'an nan kuma (Allah) Ya saukar da wani aminci a gare ku daga bāyan baƙin cikin; gyangyadi yanā rufe wata ƙungiya daga gare ku, kuma wata ƙungiya, lalle ne, rāyukansu sun shagaltar da su, suna zaton abin da bā shi ne gaskiya ba, a game da Allah, irin zaton jahiliyya, suna cewa: "Ko akwai wani abu a gare mu dai daga al'amarin?" Ka ce, "Lalle ne al'amari dukansa na Allah ne." Suna bōyewa, a cikin zukatansu, abin da bā su bayyana shi a gare ka. Suna cewa: "Da munā da wani abu daga al'amarin dā ba a kashe mu ba a nan." Ka ce: "Kō dā kun kasance a cikin gidājenku, dā waɗanda aka rubūta musu kisa sun fīta zuwa ga wurāren kwanciyarsu;" kuma (wannan abu yā auku ne) dōmin Allah Ya jarrabi abin da ke cikin ƙirāzanku. Kuma dōmin Ya tsarkake abin da ke cikin zukā-tanku. Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

155. Lalle ne, waɗanda suka jūya daga gare ku a ranar haɗuwar jama'a biyu, Shaidan kawai ne ya talālābantar da su, sabōda sāshen abin da suka tsirfanta. Kuma lalle ne haƙiƙa, Allah Ya yāfe laifi daga gare su. Lalle Allah ne Mai gāfara Mai haƙuri.

مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِ أَمْنَةً
نُعَاسًا يَغْشَى طَآئِفَةً مِنْكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ
أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ
الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ
الْأَمْرِ شَيْءٌ قُلْ إِنْ الْأَمْرُ كُلُّهُ لِلَّهِ
يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ
مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي
قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى
الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ
بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٦﴾

156. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku kasance kamar waɗanda suka kāfirta, kuma suka ce wa 'yan'uwansu idan sun yi tafiya a cikin ƙasa kō kuwa suka kasance a wurin yāki: “Dā sun kasance a wurinmu, dā ba su mutu ba, kuma dā ba a kashe su ba.” (Wannan kuwa) Dōmin Allah Ya sanya wac-can magana ta zama nadāma a cikin zukātansu. Kuma Allah ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma Allah, ga abin da kuke aika-tāwa, Mai gani ne.

157. Kuma lalle ne, idan aka kashe, ku a cikin hanyar Allah, ko kuwa kuka mutu, haƙiƙa, gāfara daga Allah da rahama ne mafi alhē-ri daga abin da suke tārāwa.

158. Kuma lalle ne idan kun mutu ko kuwa aka kashe ku, haƙi-ka, zuwa ga Allah ake tārā ku.

159. Sabōda wata rahama ce daga Allah ka yi sanyin hali a gare su. Kuma dā kā kasance mai hushi, mai kaurin zuciya, dā sun wātse daga gēfenka. Sai ka yāfe musu laifinsu, kuma ka nēma musu gāfa-ra, kuma ka yi shāwara⁽¹⁾ da su a cikin al'amarin. Sa'an nan kuma idan ka yi niyyar zartarwa, to, ka dōgara ga Allah, lalle ne, Allah Yana son māsū tawakkali.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ
أَوْ كَانُوا غَزَى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
وَمَا قَتَلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾

وَلَيْنَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتْتُمْ لَمَغْفِرَةً
مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وَلَيْنَ مُتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَآلِ اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَيْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا
غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ
عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

(1) Annabi shi ne makomar al'amurra ga dukan kome, amma Allah Ya lizimta masa sauƙin hali zuwa ga Sahabbansa, da yin ma'āmala da su, ma'āmala mai kyau, da yi musu addu'a a kōwane hāli, kuma a wurin yāki kō abin da ya shāfi yāki, Yā lizimta masa ya yi shāwara da su, kuma Ya bā shi damar yin ijtihādi a nan, sa'an nan Ya umarce shi da ya dōgara ga Allah wajen zartaswa, a kan ra'ayin da ya gani daga gare su.

160. Idan Allah Ya taimake ku, to, bābu marinjayi a gare ku. Kuma idan Ya yarbe ku, to, wānē ne wanda yake taimakon ku bāyanSa? Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

161. Kuma bā ya yiwuwa ga wani annabi ya ci gulūlu.⁽¹⁾ Wanda ya ci gulūlu zai je da abin da ya ci na gulūlun, a Rānar Kiyāma. Sa'an nan a cika wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta. Kuma sū, bā zā a zālunce su ba.

162. Shin fa, wanda ya bībiyi yardar Allah, yana zama kamar wanda ya kōma da fushi daga Allah, kuma makomarsa Jahannama ce? Kuma tir da makōma ita!

163. Sū, darajōji⁽²⁾ ne a wurin Allah, kuma Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

164. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi babbar falala⁽³⁾ a kan mūminai, dōmin Yā aika, a cikinsu, Manzo daga ainihinsu yana karanta āyō-yinSa a gare su, kuma yana tsarkake su, kuma yana karantar da su Littāfi da hikima, kuma lalle, sun kasance daga gabāni, haḳīka suna cikin bata bayyananniya.

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ
وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ
بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ
بِمَا غُلِّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ
نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطِ
مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَيَتْسَاءَلُ الْمُصِيرُ ﴿١٦٢﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
رُسُلًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُتِينٍ ﴿١٦٤﴾

(1) Gulūlu shī ne satar wani abu daga ganīmar yāki a gabānin raba ta a tsakanin mayāka. Allah Yā ce, "Yin gulūlu haram ne a kan kōwane annabi ko da waɗanda ba a halatta wa cin ganima ba, balle ga wanda aka halatta wa. Kamar yadda gulūlu yake haram a kan annabāwa haka yake haram a kan mabiyansu."

(2) Mūminai māsu darajōji ne a wurin Allah gwargwadon īmāninsu da takawarsu da kuma falalar da Allah Ya yi musu. Haka sū kuma kāfirai sunā da magangara zuwa kasa gwargwadon mugun aikinsu.

(3) Allah Yā nūna falalar da Ya bai wa Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi, da yake har Yanā yi wa mūminai gōri da kyautar da Ya yi musu ta hanyar aiko musu shi.

165. Shin, kuma a lōkacin⁽¹⁾ da wata masīfa, haḳīka, ta sāme ku, alhāli kuwa kun sāmā da biyunta, kun ce: “Daga ina wannan yake?” Ka ce: “Daga wurin rāyukanku⁽²⁾ yake.” Lalle ne, Allah, a kan dukan kōme, Mai īkon yi ne.

166. Kuma abin da ya sāme ku a rānar haḍuwar jama'a biyu, to, da izinin Allah ne, kuma dōmin (Allah) Ya san mūminai (na gaskiya).

167. Kuma dōmin Ya san waḍanda suka yi munāfunci, kuma an ce musu: “Ku zo ku yi yāki a cikin hanyar Allah, kō kuwa ku tunkude.”⁽³⁾ Suka ce: “Dā mun san (yadda ake) yāki dā mun bī ku.” Sū, zuwa ga kāfirci a rānar nan, sun fi kusa daga gare su zuwa ga īmāni. Sunā cēwa da bākunansu abin da bā shi ne a cikin zukātansu ba. Allah ne Mafi sani ga abin da suke bōyewa.

168. Waḍanda suka ce wa 'yan'uwansu kuma suka zauna abinsu: “Dā sun yi mana dā'a, dā ba a kashe su ba.” Ka ce: “To, ku tunkude mutuwa daga rāyukanku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

169. Kada ka yi zaton waḍanda aka kashe a cikin hanyar Allah matattu ne. A'a, rāyayyu ne su, a

أَوَلَمَّا أَصَبْتُمْ مَوْصِيَّةً قَدْ أَصَبْتُمْ
مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

وَمَا أَصَبْتُمْ يَوْمَ اتَّقَى الْجَمْعَانِ فَيَا ذِي اللَّهِ
وَلْيَعْلَمْ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلْيَعْلَمْ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْ أَفْتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا
لَا تَبْعُنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفَرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِلْإِيمَنِ يَقُولُونَ يَا فَوَهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا
مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا
بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

(1) Duk masīfar da ta sāme ku, tō, ku ne kuka jāwo wa kanku ita da wani laifi na sābā wa umurnin Allah. Kuma kāmin masīfa guda ta sāme ku, to, alhēri biyu sun sāme ku.

(2) Kowace irin masīfa ta sāmī mutum, to, shī ne ya yi sababinta a kansa. Kuma yā kamata ya yi bincike ya gāne sababin, a inda ya jāhilce shi. Kuma duk da haka kāmin masīfa guda ta sāme shi, yā sāmī ni'ima biyu kō fiye da haka.

(3) Ku tunkude mana maḳiyā da duhunku, kō dā ba ku yi yāki ba.

wurin Ubangijinsu.⁽¹⁾ Ana ciyar da su.

170. Suna māsū farin ciki sabōda abin da Allah Ya bā su daga falalar-Sa, kuma suna yin bushāra ga waɗanda ba su risku da su ba, daga bayansu; “Bābu tsōro a kansu kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.”

171. Suna yin bushāra sabōda wata ni'ima daga Allah da wata falala. Kuma lalle ne, Allah bā Ya tozartar da ijārar mūminai.

172. Waɗanda suka karɓa⁽²⁾ kira zuwa ga Allah da ManzonSa, daga bāyan miki ya sāme su. Akwai wata lāda mai girma ga waɗanda suka kyautata⁽³⁾ yi daga gare su, kuma suka yi taƙawa.

173. Waɗanda mutāne⁽⁴⁾ suka ce musu: “Lalle ne, mutāne sun tāra

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ
مَنْ خَلْفَهُمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

*يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ
مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ
وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا

(1) A cikin Hadisi an ruwaito cēwa, Annabi yā ce Allah Yanā sanya rūhinsu a cikin cikkunan tsuntsāye māsū kōren launi, sunā tafiya da su a cikin Aljanna sunā ci daga 'ya'yan itācenta da rāna, sa'an nan su kōma zuwa ga wasu fitillu waɗanda aka rātaƙe a cikin inuwar Al'arshi.

(2) Bāyan kōmawar Musulmi daga Uhdu da miyākun da suka sāme su, sai Annabi ya umurce su da fita a bāyan kāfirai, dōmin kada su yi tunānin kōmāwa. Sai suka fita bāyansu, aka dāce kuwa Abu Sufyāna ya umurci mutānensa da kōmāwa Madīna dōmin su tumbuke Musulmi. An yi Uhdu ta farko ran Asabat, sa'an nan suka fita a bāyansu a rānar Lahadi, suka riskē su a Hamra'al Asad. Sai aka yi tawāfuƙi (yarjējeniya) tsakanin Annabi da Abu Sufyāna a kan a bar yāƙi a lōkacin, sai shekara mai zuwa, a haɗu a Badar. Allah Ya yabi Musulmi, da suka karɓa wannan kira, a cikin miyākū. Haka duka mai karɓawa irinsu, yā shiga a cikin irin wannan yabo har ya zuwa tāshin Kiyāma.

(3) Kyautata yi shi ne tsarkake aiki dōmin Allah watau ihsani kō ihlasi.

(4) Yāƙin Badar na Uku, a cikin shēkara ta huɗu yake, a watan Sha'aban, Badar kāsūwa ce babba ga Rabīlun Lārabāwa a kōwace shekara. A bāyan Uhdu an yi alkawari da Abu Sufyāna, a kan a haɗu a Badr shēkara mai zuwa. Sabōda haka sai Abu Sufyāna ya fita daga Makka har ya sauka Marriz Zahrān, sai Allah Ya sanya masa tsōro a cikin zūciyarsa, sai ya gamu da Nu'aima bn Mas'ūd el Ashja'iy, ya ce masa: “Ni nā yi alkawari da Muhammadu a kan mu haɗu a Kāsūwar Badar. Wannan kuwa shēkar fari ce. Inā son

(rundunōni) sabōda ku, don haka ku ji tsōronsu. Sai (wannan magana) ta kara musu ĩmāni, kuma suka ce: "Mai isarmu Allah ne, kuma mādalla da Wakili Shi."

174. Sa'an nan suka jūya da wata ni'ima daga Allah da wata falala, wata cūta ba ta shāfe su ba, kuma suka bi yardar Allah. Kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

175. Wancan, Shaidan ne kawai yake tsōratar da ku masōyansa. To, kada ku ji tsōronsu, ku ji tsōroNa, idān kun kasance māsū ĩmāni.

176. Kuma waɗannan da suke gaugāwa a cikin kāfirci kada su bāta maka rai. Lalle ne su, bā zā su cūci Allah da kōme ba. Allah Yanā nufin cēwa, bā zai sanya musu wani rabo ba a cikin Lāhira, kuma suna da wata azāba mai girma.

177. Lalle ne, waɗanda suka sayi kāfirci da ĩmāni, ba zā su cūci Allah da kōme ba. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

178. Kuma kada waɗanda suka kāfirta su yi zaton cēwa, lalle ne, jinkirin da Muke yi musu alhēri ne ga rāyukansu. Munā yi musu jinkirin ne dōmin su kāra laifi kawai, kuma suna da azāba mai wulā-kantarwa.

لَكُمۡ فَآخِسُوهُمۡ فَرَادَهُمۡ اِيْمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿٧٦﴾

فَاَنْقَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَّمۡ
يَمَسُّهُمۡ سُوْءٌ وَّاَتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللّٰهِ
وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيْمٍ ﴿٧٧﴾

اِيْمَانًا لَّكُمۡ الشَّيْطٰنُ يَخُوْفُ اَوْلِيَآءَهُ
فَلَا تَخَافُوْهُمْ وَّخَافُوْا اِنْ كُنْتُمْ مُّوْمِنِيْنَ ﴿٧٨﴾

وَلَا يَخْزِيْكَ الَّذِيْنَ يُسَلِّعُوْنَ فِي الْكُفْرِ اِنَّهُمْ
لَنْ يَضُرُّوْا اللّٰهَ شَيْئًا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ
حِطًا فِي الْاٰخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٧٩﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰشْرَوْا الْكُفْرَ بِالْاِيْمٰنِ لَنْ يَضُرُّوْا
اللّٰهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٨٠﴾

وَلَا يَخْسِبُنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنَّا نَمْلِكُ لَهُمْ
خَيْرًا لِّنَفْسِهِمْ اِنَّمَا نَمْلِكُ لَهُمْ لِيَزَادُوْا اِيْمَانًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِِيْنٌ ﴿٨١﴾

sābāwar alkawarin ta zama daga gare shi, bā daga gare ni ba. Ka tafi Madīna ka yi Rōkarin hana su fitōwa, zan bā ka rākuma gōma." Sai Nu'aimu ya tafi Madīna ya iske Annabi da Sahabbansa suna shirin fita. Sai ya ce musu: "Me kuke nufi?" Suka ce: "Alkawarin Abu Sufyāna." Sai ya ce: "Bā zā ku iya ba, dōmin kuwa sun tāra rundunōni sabōda ku." Sai Annabi ya ce: "Zan fita kō dā ni kadai ne." Sai Annabi ya fita da mutum dubu da ɗari biyar, suka tafi Badar bābu Abu Sufyāna. Suka ci kāsūwa suka kōmo.

179. Allah bai kasance Yana barin mūminai a kan abin da kuke kansa ba, sai⁽¹⁾ Ya rarrabe mummūna daga mai kyau. Kuma Allah bai kasance Yanā sanar da ku gaibi ba.⁽²⁾ Kuma amma Allah Yana zāfen wanda Ya so daga manzanninSa.⁽³⁾ Sabōda haka ku yi ĩmāni da Allah da manzanninSa. Kuma idan kun yi ĩmāni kuma kuka yi taƙawa, to, kunā da lādā mai girma.

180. Kuma kada waɗannan da suke yin rōwa da abin da Allah Ya bā su daga falalarSa su yi zaton shī ne mafi alhēri a gare su. A'a, shī mafi sharri ne a gare su. Zā a yi musu saƙandami da abin da suka yi rōwa da shi a Rānar Kiyāma. Kuma ga Allah gādon sammai da ƙasa yake, kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

181. Lalle ne, haƙīka, Allah Yā ji maganar waɗanda suka ce: "Lalle ne, Allah faƙiri ne, mū ne waɗa-tattu." Zā mu rubūta abin da suka faɗa, da kisan da suka yi wa annabāwa bā da wani haƙki ba. Kuma Mu ce: "Ku dāndani azābar gōb-ara!

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِنْ رُسُلِهِ مَن يَشَاءُ ۚ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَعَلَيْكُمْ أَجْرُ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۚ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بِمَا هُمْ شَرُّ لَهُمْ ۚ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ ۚ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾

(1) Watau Allah bā zai bar mutāne su ce, 'Mun yi ĩmāni,' da bāki kawai ba, sai Yā jarraba su Ya fitar da mūminan ƙwarai daga munāfukai. Sabōda haka Ya sanya rānaiku kamar rānar Uhdu wadda Allah Ya jarrabi mūminai da ita har haƙurinsu da dā'arsu suka bayyana, kuma munāfukai suka bayyana.

(2) Allah bai sanar da gaibi ga mutāne waɗanda ba annabāwa ba, sabōda haka, bā ku iya sanin ĩmānin mutum ko rashin ĩmāninsa, sai da alāma ta wani aiki ko magana wadda take da ita za a iya yin hukunci da ƙāfirci ko ĩmāni ga mutum.

(3) Allah Yā zāfi wanda Ya so daga manzanninSa, watau Yā zafi Annabi Muham-madu da ƙārin daraja a kan sauran annabāwa da falalarSa. Wannan ne mafificin yabo a gare shi.

182. “Wannan (azābar) kuwa sabōda abin da hannuwanku suka gabatar ne. Kuma lalle ne Allah bai zama mai zālunci ga bāyinSa ba.”

183. Waɗanda suka ce: “Lalle ne Allah Yā yi alkawari zuwa gare mu, kada mu yi imāni sabōda wani manzo sai yā zo mana da Baiko wadda wuta za ta ci.” Ka ce: “Lalle ne wasu manzanni sun je muku, a gabānina, da hujjōji bayyanannu, kuma da abin da kuka faɗa, to, don me kuka kashe su, idan kun kasance māsu gaskiya?”

184. To, idan sun karyata ka, to lalle ne, an karyata wasu manzanni a gabāninka, sun je musu da hujjōji bayyanannu da littattafai, da kuma Littāfi mai haske.

185. Kōwane rai mai dandandar mutuwa ne. Kuma ana cika muku ijārōrinku kawai ne a Rānar Kiyāma. To, wanda aka nisantar daga barin wuta, kuma aka shigar da shi Aljanna, to, lalle ne yā tsira. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce jin dāɗin rūɗi.

186. Lalle ne zā a jarraba⁽¹⁾ ku a cikin dūkiyōyinku da rāyukanku, kuma lalle ne kuna jin cūtarwa mai yawa daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku da kuma waɗanda suka yi shirki. Kuma idan kun yi haƙuri, kuma kuka yi taƙawa, to lalle ne, wannan yana daga manyan al'amurra.

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتِ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا عَاهَدَ إِلَيْنَا أَلَّا
نُؤْمِنَ بِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا بُرْهَانٌ
تَأْكُلُهُ النَّارُ فَلْ قَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ
قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلَمَّ
قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّنْ
قَبْلِكَ جَاءَهُ وَبِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ
وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ
أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَن رُّجِحَ
عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
الْعَرُورِ ﴿١٨٥﴾

لَتَبْلُوكَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ
وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا
فَإِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

(1) Duk wanda ya tsayu da gaskiya ko umurni da alhēri, ko hani daga abin da ba a so, to lalle ne sai an cūtar da shi, kuma ba shi da māgani sai haƙuri, dōmin Allah, da nēman taimako daga Allah, da kōmāwa zuwa ga Allah.

187. Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin waƙanda aka bai wa ⁽¹⁾ Littāfi, “Lalle ne kuna bayyana shi ga mutāne, kuma bā zā ku bōye shi ba.” Sai suka jēfar da shi a bāyan bāyansu, kuma suka sayi 'yan kuɗi kaɗan da shi. To, tir da abin da suke saye!

188. Kada lalle ka yi zaton waƙanda suke yin farin ciki da abin da suka bāyar, kuma suna son a yabe su da abin da ba su aikatā ba. To, kada lalle ka yi zaton su da tsīra daga azāba. Kuma suna da azāba mai raɗaɗi.

189. Kuma ga Allah mulkin sammai da ƙasa yake. Kuma Allah, a kan kōme, Mai īkon yi ne.

190. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa da sābāwar dare da yini akwai āyōyi ga ma'abūta hankali.

191. Waƙanda suke ambatar Allah a tsaye da zaune da a kan sāsan-ninsu, kuma suna tunāni a kan halittar sammai da ƙasa: “Yā Ubangijinmu! Ba Ka halitta wannan a kan banza ba. TsarkinKa! Sabōda haka Ka tsare mu daga azābar wuta.

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتَحِبَّنَّهُ لِّلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُوتُوا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازٍ مِّنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ أَلْوَانِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

(1) A cikin wannan akwai gargadi ga mālaman Musulmi, kada su shiga hanyar Yahūdu ta bōye ilmin gaskiya, ko kuwa abin da ya sāme su, sū mā ya sāme su, kuma ya shiga da su mashigarsu. Wājibi ne a kan mālamai su bāyar da abin da ke hannuwansu na ilmi mai amfāni, mai nūni a kan aikin ƙwarai, kada su bōye kōme daga gare shi. Idan sun bōye, to, la'anar Allah da malā'iku da ta mutāne zā ta tabbata a kansu, kamar yadda ta tabbata a kan mālaman Yahūdu.

192. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, wanda Ka shigar a cikin wuta, to, haƙiƙa, Kā tozarta shi, kuma bābu wasu mataimaka ga azzālu-mai.

193. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne mū, mun ji Mai kira yanā kira zuwa ga imāni cēwa, ‘Ku yi imāni da Ubangijinku.’ Sai muka yi imāni. Yā Ubangijinmu! Sabōda haka Ka gāfarta mana zunubanmu, kuma Ka kankare miyāgun ayyukanmu daga gare mu. Kuma Ka karbi rāyukanmu tāre da mutānen kirki.

194. “Yā Ubangijinmu! Ka bā mu abin da Ka yi mana wa’adi (alkawari) a kan manzanninKa, kuma kada Ka tozarta mu a Rānar Kiyāma. Lalle ne Kai, bā Ka sābā-war alkawari.”

195. Sabōda haka Ubangijinsu Ya karba musu cēwa, “Lalle ne Nī, bā zan tozartar da aiki wani mai aiki ba daga gare ku, namiji ne ko kuwa mace, sāshenku daga sāshe. To, waƙanda suka yi hijira kuma aka fitar da su daga gidājensu, kuma aka cūtar da su a cikin hanya-Ta, kuma suka yi yāki, kuma aka kashe su, lalle ne zan kankare musu miyagun ayyukansu, kuma lalle ne zan shigar da su gidājen Aljanna (waƙanda) ƙoramu ke gudāna daga ƙarƙashinsu, a kan sakamako daga wurin Allah. Kuma a wurinSa akwai kyakkyawan sakamako.

196. Kada jujjuyawar waƙanda suka kāfirta a cikin garūruwa ta rūde ka.

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْعَفْنَا مَنَّادِيَا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ
أَن آءِ امْنُوا بِرَبِّكُمْ فَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
دُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا
مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ
عَامِلٍ مِّنْكُمْ مَّن ذَكَرَ وَأُنْتِ بَعْضُكُمْ مِّنْ
بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ
وَأُودُوا فِي سَبِيلِ وَقْتَلُوا وَقُتِلُوا
لَأَكْفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ
حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يُغْنِيكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

197. Jin dāḍi ne kaḍan, sa'an nan makōmarsu Jahannama ce, kuma tir da shimfida ita!

198. Amma waḍanda suka bi Ubangijinsu da taḥawa, sunā da Gidājen Aljanna (waḍanda) kora-mu ke gudāna a karkashinsu, suna madawwama a cikinsu, a kan liyāfa daga wurin Allah, kuma abin da ke wurin Allah ne mafi alhēri ga bar-rantattu.

199. Kuma lalle ne daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, haḳīka, akwai wanda yake yin īmāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare ku, da abin da aka saukar zuwa gare su, sunā māsu tawālu'i ga Allah, bā su sayen tama-ni kaḍan da āyōyin Allah. Waḍan-nan suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu. Lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako da yawa ne.

200. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Ku yi haḳuri kuma ku yi dauriya, kuma ku yi zaman dāko, kuma ku yi taḥawa, tsammāninku zā ku ci nasara.⁽²⁾

مَتَّعَ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَفِيهَا الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْعُرُونَ بِعَاقِبَتِ اللَّهِ
ثُمَّ قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا
وَصَابِرُوا وَرَاطِبُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

(1) A cikin Mutānen Littāfi akwai mutānen kwarai, na kirki waḍanda hāsada ba ta hana su bin gaskiya ba. Sun sifantu da sifōfin kamāla; watau ba dukkansu ne miyagu ba. Akwai na kwarai a cikinsu kamar yadda hāli yake a kōwane tāron mutāne.

(2) Haḳuri a kan ibāda da daukar wahalōlin shari'a gabā daya gwargwadon ikon yi. Dauriya a kan abokan gaba; watau kada maḳiya su fi mūminai haḳuri wajen yāki da daukar wahalōlinsa. Zaman dāko ga taushēwar hanyōyin abōkan gaba daga barin shiga kasar Musulmi. Bābu bambanci ga maḳiyi bayyananne da maḳiyi bōyayye. Maḳiyi bōyayye ya fi aibi dōmin kasasshensa, zai shiga wuta, amma kasasshen maḳiyi bayyananne, zai shiga Aljanna. Taḥawa ita ce bin umurnin Allah da kangēwa daga barin haninSa kamar yadda Ya faḍa. Wannan shī ne kan ibāda duka bāyan īmāni, dōmin haka ya ce kō zā ku ci nasara, idan kun riƙe waḍannan abūbuwa da kyāwo.

SŪRATUN NISĀ' سُورَةُ النِّسَاءِ

Tana karantar da hanyōyin tsare haƙƙōƙin jama'a, da alāƙōƙin da suke a tsakānin al'ummar Musulmi kanta, ko kuma a tsakaninta da tsakānin wata al'umma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya ku mutāne! Ku bi Ubangi-jinku da taƙawa, Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya halitta, daga gare shi, ma'auransa, kuma Ya watsa daga gare su maza māsu yawa da mātā. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda kuke rōƙon jūna da (sūnan) Shi, da kuma zumunta⁽¹⁾. Lalle ne Allah Ya kasance, a kanku, Mai tsaro ne.

2. Kuma ku bai wa marāyu dūki-yōyinsu, kuma kada ku musanya mummūna da mai kyau. Kuma kada ku ci dūkiyōyinsu zuwa ga dūkiyōyinku. Lalle shi, yā kasance zunubi ne mai girma.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا
كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ
بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ قَرِيبًا ۝

وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ
بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ
إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ۝

(1) Bin Allah wanda Ya halitta ku, kira ga tabbatar da tauhidin Ulūhiyya da Rubūbiyya. Fitar mutāne daga asali guda, wanda bābu wani surki a cikinsa, yana wajabtar da girman jinsin mutum, kōwane iri ne, kōwane launi, kuma kōwace halitta yake ɗauke da ita. Tsōron Allah da tsaronSa a kan mutāne yana wajabtar da tsayāwa a cikin haddōdin shari'arsa. Tsōron zumunta ko rantsuwa da ita yana wajabtar da tausayi da rahama a kan halittar Allah na kusa da na nesa. Hadisi ya nūna ba a yin rantsuwa da wanin Allah, sabōda haka ma'anar ayār ita ce, 'Ku ji tsōron Allah ku tsare mahaifa da zumunta!'

3. Kuma idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba a cikin marāyu⁽¹⁾, to, (akwai yadda zā a yi) ku auri abin da ya yi muku daɗi daga mātā; biyu-biyu, da uku-uku, da huɗu-huɗu. Sa'an nan idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba, to, (ku auri) guda ko kuwa abin da hannayenku na dama suka mallaka. Wannan shi ne mafi kusantar zama ba ku wuce haddi ba.

4. Kuma ku bai wa mātā sadā-kōkinsu da saukin bāyarwa. Sa'an nan idan suka yāfe muku wani abu daga gare shi, da dāɗin rai, to, ku ci shi da jin dāɗi da saukin haɗiya.

5. Kada ku bai wa wāwāye⁽²⁾ dūkiyarku, wadda Allah Ya sanya ta a gare ku, kunā māsu tsayuwa (ga gyāranta). Kuma ku ciyar da su a cikinta, kuma ku tufātar da su, kuma ku gaya musu magana sanan-niya ta alhēri.

6. Kuma ku jarraba marāyu, har a lōkacin da suka isa aure. To, idan kun lura da shiriya daga gare su, to, ku mīka musu dūkiyōyinsu. Kada ku ci ta da barna, kuma da gaggawa kāfin su girma. Kuma wanda yake

وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَقْسُطُوا فِي النِّسَاءِ فَأَنْكِحُوا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّا قَدْ بَلَغْتُمْ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آذَنُكُمْ أَنْتُمْ ۖ

وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنَاءً مَرِيئًا ۖ

وَلَا تَوْرَثُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ
فِيهَا زُرُوعًا وَحَبًّا وَأَنْسَارًا وَأَعْيُنًا لَكُمْ ۚ وَلَكُمْ
فِيهَا أَنْسَارٌ لَكُمْ ۚ وَلَكُمْ فِيهَا أَنْسَارٌ لَكُمْ ۚ

وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ
أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا ۚ وَمَنْ كَانَ

(1) Asalin marāya shī ne yāron da bai balaga ba, kuma ubansa ya mutu. Amma a cikin āya-Allah Yā sani-anā nufin dukkan mai rauni a cikin al'umma, wanda yake nēman a tsare haḳkinsa da Allah Ya dōra wa Musulmi su tsare. Sabōda haka Ya shāfe jawābin sharāɗin, kuma Ya fāra da hukunce-hukunce, a kan tafsīlin yadda zā a tsare māsu rauni a cikin al'umma. Ya fāra da mātā a wajen aure, adadinsu daga ɗaya zuwa huɗu, gwarg-wadon ƙarfin mutum da iyāwarsa ga tsai da ādalci a gare su, kō a tsakāninsu. Ādalci na kwāna da ciyarwa da tufātarwa.

(2) Sa'an nan yadda ake riƙon dūkiyar wāwā wanda bai san yadda ake riƙon dūkiya ba, ko dā shī bāligi ne, yā yi aure, kuma ko dā shī ne yake nēman dūkiyarsa da kansa; kamar da ijāra. Wannan wata hanya ce ta tsaron haḳkin māsu rauni.

wadātacce, to, ya kāma kansa, kuma wanda yake fakīri, to, ya ci, gwargwadon yadda ya kamata. To, idan kun mīka musu dūkiyōyinsu, sai ku shaidar a kansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai bincike.

7. Maza suna da rabo⁽¹⁾ daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, kuma mātā suna da rabo daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, daga abin da ya karanta daga gare shi kō kuwa ya yi yawa, rabo yankakke.

8. Kuma idan ma'abūta zumunta da marāyu da matalauta suka halarci rabon, to, ku azurta su daga gare shi, kuma ku fada musu magana sananniya ta alhēri.

9. Kuma waɗanda suke, dā sun bar⁽²⁾ zurriyya māsu rauni a bāyan-su, zā su ji tsōro a kansu, su yi sauna, sa'an nan su bi Allah da takawa, kuma su fadi magana madaidaiciya.

10. Lalle ne, waɗanda suke cin dūkiyar marāyu da zālunci, to, wuta kawai suke ci a cikin cikku-nansu, kuma za su shiga cikin wata wuta mai tsanani.

11. Allah Yanā yi muku wasiyya a cikin 'ya'yanku; namiji yanā da rabon mātā biyu. Idan sun kasance

غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ
بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى بِاللهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرُ نَصِيبًا
مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ
ذُرِّيَّةً ضِعَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا
إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا
وَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِ مِثْلُ

(1) Hukunce-hukuncen rabon gādo, hanya ce ta tsaron haƙƙin māsu rauni.

(2) Watau yadda mutum mai kanānan 'ya'ya yake tsōron ya mutu ya bar su bābu wata dūkiya da zā ta taimake su, haka kuma su Musulmi waɗanda aka sanya aikin rabon gādo a hannunsu, su yi tunāni, dā su ne suka mutu suka bar 'ya'yansu haka. Sabōda haka wannan zai karya zūciyar mai son ya yi zālunci daga dūkiyar marāyu.

mātā ne fiye da biyu kuwa, to, suna da biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari, kuma idan ta zama guda ce (kawai), to, tana da rabi. Kuma iyāyensa biyu kōwane ḡaya daga cikinsu yanā da ḡaya daga kashi shida dīn abin da ya bari idan wani rēshe ya kasance gare shi, to, idan reshe bai kasance gare shi ba, kuma iyāyensa ne (kawai) suka gāje shi, to, uwa tanā da sulusi (ḡaya daga cikin kashi uku). Sa'an nan idan 'yan'uwa sun kasance gare shi, to, uwarsa tana da sudusi (ḡaya daga cikin kashi shida) daga bāyan wasiyya wadda ya yi kō kuwa bāshi. Ubanninku da 'yā'yanku, ba ku sani ba, wannensu ne mafī kusantar amfani a gare ku. Yankawa daga Allah. Lalle ne, Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

12. Kuma kunā da rabin abin da mātanku na aure suka bari idan rēshe bai kasance gare su ba. Sa'an nan idan rēshe ya kasance gare su, to, kunā da rubu'i (ḡaya daga cikin kashi huḡu) daga abin da suka bari, daga bāyan wasiyya wadda suka yi kō kuma bāshi. (Sū) kuma suna da rubu'i daga abin da kuka bari idan rēshe bai kasance ba gare ku, idan kuwa rēshe ya kasance gare ku, to, sunā da sumuni (ḡaya daga cikin kashi takwas) daga abin da kuka bari, daga bāyan wasiyya wadda kuka yi kō kuwa bāshi. Idan wani namiji ya kasance ana gādon sa bisa kalāla, ko kuwa wata mace, alhāli kuwa yana da ḡan'uwa kō

حَظَّ الْأُنثَيَيْنِ إِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
أَثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ
وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلَا يُوْرِيهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ
مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ
فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ آبَاؤُهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ
فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ
وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنْ اللَّهِ إِنْ أَلَّهَ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

* وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا
أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ إِنْ
لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ
لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْنَ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ
وَإِنْ كَانَتْ رَجُلٌ يُورِثُ كَلَلَةً
أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ

'yar'uwa⁽¹⁾ to, kōwane daya daga cikinsu yana da sudusi (daya daga cikin kashi shida), sai idan sun kasance mafi yawa daga wannan, to, sū abōkan tārāyya ne a cikin sulusi (daya bisa uku), daga bāyan wasiyya wadda aka yi kō kuma bāshi. Bā da yana mai cūtarwa ba, ga wasiyya, daga Allah. Kuma Allah Masani ne Mai haƙuri.

13. Waɗancan iyākōkin Allah ne. Wanda ya yi dā'a ga Allah da Manzonsa, (Allah) zai shigar da shi gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu suna gudana daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan shi ne rabo babba.

14. Kuma wanda ya sābā wa Allah da Manzonsa, kuma ya kētare iyākōkinSa, zai shigar da shi Wuta, yana madawwami a cikinta, kuma yana da wata azāba mai walā-kantarwa.

15. Kuma waɗanda suka je wa alfāsha daga mātanku, to, ku nēmi shaidar mutāne huɗu daga gare ku a kansu. To, idan sun yi shaida, sai ku tsare su a cikin gidāje har mutuwa ta karbi rāyukansu, ko kuwa Allah Ya sanya wata hanya a gare su.⁽²⁾

مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ
مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يَوْصَىٰ بِهَا أَوْ ذَيْنِ
غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٣﴾

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ
حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا
وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٥﴾

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ
فَأَسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ
فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ
حَتَّىٰ يَتَوَفَّيَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ
لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٦﴾

(1) 'Dan'uwa kō 'yar'uwa, a nan, ana nufin li'ummi kō li'ummiya, kōwane ɗayansu yana da sudusi; idan sunā da yawa, watau sun kai biyu kō abin da ya fi biyu, to, suna da sulusi. Babu bambanci tsakanin namiji da mace gare su, dōmin jihar gadonsu mace ce, watau uwar mamacin.

(2) Āyōyi na 15 da 16 an shāfe hukuncinsu wajen haddi da āyar Sūratun Nūr ta biyu da Hadisin Rajami ga zawari da zawara waɗanda suka yi zina, kuma da bŭlāla ɗari da kōrar babane namiji, da kuma bŭlāla ɗari ga budurwa. Kuma ana jēfe mai liwāɗi da wanda ake yi a kansa idan sun balaga, ko dā su banāwa ne. Ana ladabi ga mai liwāɗi da matārsa, amma ba a kashe shi. Liwāɗi da wata mace kamar zina yake ga namijin.

16. Kuma waɗanda (mazā biyu) suka je mata⁽¹⁾ daga gare ku, to, ku cūtar da su, sa'an nan idan sun tūba kuma suka kyautata hālāyensu, sai ku kau da kai da ga barinsu. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai karɓar tūba ne, Mai jin kai.

17. Abar da take tūba kawai ga Allah, ita ce ga waɗanda suke aika-tāwar mugun aiki da jāhilci sa'an nan su tūba nan kusa⁽²⁾. To, waɗannan Allah Yanā karɓar tūbarsu. Kuma Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

18. Bā tūba ba ce ga waɗanda suke aikatāwar mūnanan ayyuka har idan mutuwa ta halarci ɗayansu ya ce: "Lalle ne ni, na tūba yanzu." Kuma bā tūba ba ce ga waɗanda suke mutuwa alhāli kuwa sunā kāfirai. Waɗannan Mun yi musu tatta-lin wata azāba mai raɗaɗi.

19. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Bā ya halatta a gare ku, ku gaji mātā a kan tilas. Kuma kada ku hana su aure dōmin ku tafi da sās-hen abin da kuka ba su, fāce idan suka zo da wata alfāsha⁽³⁾ bayyannaniya. Kuma ku yi zamantakewa da su da alhēri. Sa'an nan idan kun kī su, to, akwai tsammānin ku kī

وَالَّذَانِ يَأْتِيٰنِيَهٗمَا مِنْكُمْ فَعَادُوهُمَا
فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿١٦﴾

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السُّوءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ
فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمْ
الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ وَلَا الَّذِينَ
يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا
لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

يَتَأَيَّمَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَرِيُوْا النِّسَاءَ كُرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا
بِبَعْضِ مَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَحْشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا

(1) Maza biyu māsū je wa alfasha su ne māsū yin liwāɗi da jūnansu.

(2) Nan kusa, watau a gabānin mutuwa.

(3) Mugun halin da sharī'a ba ta yarda da shi ba kamar kiyo kō yāwon banza, a nan bābu laifi ku hana su aure sai sun yi muku hul'i, kuma Allah Yā hana gādon mātā kamar dūkiya. Sun kasance sunā yin haka, ba da sāke bāyar da sadāki ba, dōmin dōgara da wanda ubansa ya bāyar, sai su aurar da ita a kan haka ga wani ɗan'uan mamacin, kō kuma wanda suke so ya aure ta.

wani abu alhāli kuwa Allah Ya sanya wani alhēri mai yawa a cikinsa.

20. Kuma idan kun yi nufin musanya mātā a matsayin wata mātā, alhāli kuwa kun bai wa ḍayarsu kindāri⁽¹⁾, to, kada ku karbi kōme daga gare shi. Shin, zā ku karbe shi da karya da zunubi bāyyananne?

21. Kuma yāyā zā ku karbe shi alhāli kuwa, haḳīka, sāshenku yā sādu zuwa ga sāshe, kuma sun riki alkawari⁽²⁾ mai kauri daga gare ku?

22. Kuma kada ku auri abin da ubanninku suka aura daga mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne shi, ya kasance alfāsha da abin kyāma. Kuma yā mūnana ya zama hanya.

23. An haramta muku uwāyenku, da 'yā'yanku, da 'yan'uwanku mātā, da goggoninku, da innoninku, da 'yā'yan ḍan'uwa, da 'ya'yan 'yar'uwa, da uwāyenku waḍanan da suka shāyar da ku māma, da 'yan'uwanku mātā na shan māma, da uwāyen mātanku, da agōlolinku waḍanda suke cikin ḍākunanku daga mātanku waḍanda kuka yi duhūli da su, kuma idan ba ku yi duhūli da sū ba, to, bābu laifi⁽³⁾ a kanku, da mātān 'yā'yanku waḍanda suke daga tsatsonku, kuma kada ku haɗa tsa-

وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٥﴾

وَأَنْ أَرَدْتُمْ أَسْتِدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ إِحْدَهُنَّ قِطَارًا فَلَا تَأْخُذْوا مِنْهُ سَنَةً أَتَأْخُذُونَهُ بِهْتَنًا وَإِنَّمَا مَيْتَا ﴿١٦﴾

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٧﴾

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَالنِّسَاءُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَخَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَن تَجْمَعُوا

(1) Kindāri, shi ne dūkiya mai yawa; ūkiya dubu gōma sha biyu, na azurfā.

(2) Alkawarin rikonsu da alhēri ko kuma sallamarsu da kyautatāwa. Baḳara Āya ta 231.

(3) 'Daurin aure a kan ḍiya yana haramta uwarta, amma ḍaurin aure a kan uwa, bā ya haramta ḍiyar sai in an yi duhūli da ita, kō kuma an yi tamattu'i da ita.

kanin 'yan'uwa biyu mâtâ, fāce abin da ya shige. Lalle ne, Allah Yâ kasance Mai gāfara ne Mai jin kai.

24. Da tsararrun auren⁽¹⁾ wasu maza, fāce dai abin da hannuwanku suka mallaka. (Ku tsare) Littāfin Allah a kanku. Kuma an halatta muku abin da yake bayan wancan. Ku nēma da dukiyōyinku, kunā māsū yin aure, bā māsū yin zina ba. Sa'an nan abin da kuka ji dadī da shi daga gare su, to, ku bā su ijārō-rinsu bisa farillar sadāki. Bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi yarda-tayya⁽²⁾ da shi a bāyan farillar sadāki. Lalle ne Allah Yâ kasance Masa-ni ne, Mai hikima.

25. Kuma wanda⁽³⁾ bai sāmī wa-dāta ba daga cikinku bisa ga ya auri 'ya'ya mūminai, to, (ya aura) daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, daga kuyanginku mūminai. Kuma Allah ne Mafī sani ga īmāninku, sāshenku daga⁽⁴⁾ sāshe. Sai ku aurē su da izinin mutānensu. Kuma ku bā su ijārō-rinsu bisa ga abin da aka sani, suna māsū kāmūn

بَيِّنَاتِ الْأَخْتِيَابِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾
وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَأُجْلٌ لَّكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَلِكَ أَن تَبْتَغُوا
بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا
أَسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا تَرَضَيْتُمْ
بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٥﴾

وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَن
يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَمِنْ
الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ
بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَإِنْ كُحُوهُنَّ بِإِذْنِ
أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ

(1) An haramta muku matan auren wasu maza, matuƙar mazansu ba su sake su ba, Musulmi ne kō kuwa Kitābāwa, sai fa idan kun kāmō su ne daga ƙasar da take ta abōkan gaba, a nan kunā iya tākinsu haka, dōmin kāmū yā warware aurensu. Idan kun yi tamattu'i da wasu mâtâ a kan kuskure, ba da aure ba, sai ku biya su sadāki a kan haka. An hana auren tamattu'i, watau yin aure zuwa ga ajali. Abdullahi bn Abbas ya ce yin sa yā fi zina.

(2) Bāyan sadākin da aka yanka bābu laifi idan kun yi yardatayya da ƙāra wani abu a kan farilla, kuma bābu laifi idan ita matar tā yarda da kāyar da ƙarin kō kuwa shi mijin ya yarda da biyan ƙarin.

(3) Hukunce-hukuncen auren kuyanga ga wanda bai sāmī ikon auren 'ya ba. Aibin auren kuyangi shi ne bautar da zuriya, domin bauta daga uwa take. Saboda haka bā ya halatta ga Musulmi ya auri baiwar kafiri, kome larurar da take ciki, sai dai ya saye ta daga gare shi.

(4) Ku duka daidai kuke wajen īmāni da Musulunci. Dubi kuma Āl 'Imrāna 195.

kai, bã māsū zina ba, kuma bã māsū rikon abōkai ba. To, idan aka aure su, sai kuma suka zo da wata al-fāsha, to, akwai a kansu rabin abin da ke a kan 'ya'ya daga azāba. Wancan (auren kuyanga) ga wanda ya ji tsōron wahala ne daga gare ku. Kuma ku yi hakuri shi ne mafi alhēri a gare ku. Kuma Allah Mai gāfara ne Mai jin ƙai.

26. Allah Yanā nufin Ya bayyana muku, kuma Ya shiryar da ku hanyōyin waƙanda suke a gabāninku kuma Ya karɓi tūbarku. Kuma Allah Masani ne Mai hikima.

27. Kuma Allah Yanā nufin Ya karɓi tūbarku. Kuma waƙanda suke bin sha'awōyi suna nufin ku karkata, karkata mai girma.

28. Allah Yana nufin Ya yi muku sauƙi, kuma an halitta mutum yana mai rauni.

29. Yā ku waƙanda suka yi īmāni! Kada ku ci dūkiyōyinku a tsakāninku da yaudara, ⁽¹⁾ fāce idan ya kasance daga fatauci ne, bisa yardatayya daga gare ku. Kuma kada ku kashe kānku. Lalle ne Allah Yā kasance, game da ku, Mai jin ƙai ne.

30. Wanda ya aikata wancan bisa ta'adi da zālunci, to, zā Mu ƙōne shi da Wuta. Kuma wannan yā kasance ga Allah (abu ne) mai sauƙi.

مُحْصَنَاتٍ غَيْرِ مُسَفِّحَاتٍ وَلَا
مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَّ فَإِنْ أَتَيْنَ
بِفَاحِشَةٍ فَلَهُنَّ نِصْفُ مَا عَلَى
الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ
خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا
خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٦﴾
يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ
سَبِيلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ
عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٨﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ
الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٠﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا فَسَوْفَ
نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣١﴾

(1) Hukuncin cin dukiyyar mutane da ƙarya ko yaudara, haramun ne, domin yana kai ga mutane su kashe kansu.

31. Idan kuka nīsanci manyan abubuwan da ake hana ku aika-tāwa, to, zā Mu kankare mūnanan ayyukanku daga gare ku, kuma Mu shigar da ku mashiga ta karimci.

32. Kuma kada ku yi gurin abin da Allah Ya fifita sāshenku da shi a kan sāshe; maza suna da rabo daga abin da suka tsirfanta, kuma mātā suna da rabo daga abin da suka tsirfanta. Ku rōki Allah daga falalarSa. Lalle ne, Allah Yā kasance, ga dukkan kōme, Masani.

33. Kuma ga kōwa, Mun sanya magada daga abin da mahaifa da mafiya kusancin zumunta suka bari. Kuma waɗanda rantsu-wōyinku suka kulla⁽¹⁾ ku bā su rabonsu. Lalle ne, Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mahalarci.

34. Maza māsū tsayuwa ne⁽²⁾ a kan mātā, sabōda abin da Allah Ya fifita sāshensu da shi a kan sāshe, kuma sabōda abin da suka ciyar daga dūkiyōyinsu. To, sālīhan mātā māsū dā'a ne, māsū tsarēwa ga gaibi sabōda abin da Allah Ya tsare. Kuma waɗanda kuke tsōron bijire-warsu, to, ku yi musu gargadi,

إِنْ تَحْتَبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ
نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلَكُمْ
مُدْخَلَ كَرِيمٍ ﴿٣١﴾

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى
بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلُوا
اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوْلًى مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَآتَوْهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ
اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ
أَمْوَالِهِمْ فَإِلَّا فَتُحْتِ قَيْتُكَ حَفِظَتْ
لِلْعَیْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي
تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ

(1) A zāmanin Jahiliyya ana kullin amana a tsakanin kabilu ko a tsakanin mutum da wani mutum. Wannan kullin amānar yakan haɗa har da sudusin dukiyyar wanda ya mutu daga cikinsu. Wasu Musulmi sun shiga Musulunci a bāyan sun kulla irin wannan amānar, saboda haka Allah Ya yi umurni da cika wannan alkawarin, kuma Ya kashe al'adar, Ya musanya ta da hukunce-hukuncen Musulunci. Kuma ana fassara masu kullin rantsuwa da masu gudānar da aikin rabon dūkiyyar gādo. Ana biyan su ijārar wahalarsu daga kāwunan magāda kamar yadda ya kamata.

(2) Allah Ya sanya shugabancin gida da gudanar da tasarrufinsa a hannuwan maza, domin ginari jikinsu, da hankalinsu da kuma dukiyyarsu da suke ciyarwa ga sadaki da kuma nafaɗar (ciyarwar) gidan. Kuma Allah Ya aza wa mātā dā'a ga maza da kuma tsare farjojinsu domin kada su kawo wani baƙon da ba ɗan gida ba, a cikin gidan.

kuma ku kaurace musu a cikin wu-rāren kwanciya, kuma ku dōke su. Sa'an nan kuma, idan sun yi muku dā'a, to, kada ku nēmi wata hanya a kansu. Lalle ne Allah Yā kasance Maɗaukaki, Mai girma.

35. Kuma idan kun ji tsōron sã-bāwar tsakāninsu, to, ku aika da wani mai sulhu daga mutānensa da wani mai sulhu daga mutānenta.⁽¹⁾ Idan sun yi nufin gyārāwa, Allah zai daidaita tsakāninsu (ma'auran). Lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai jarraɓāwa.

36. Kuma ku bauta wa⁽²⁾ Allah, kuma kada ku haɗa wani da Shi, kuma ga mahaifa ku yi kyautatāwa, kuma ga ma'abūcin zumunta da marāyu da matalauta, da maƙwabci ma'abūcin kusanta, da maƙwabci manīsansci, da abōki a gēfe da ɗan hanya, da abin da hannuwanku na dāma suka mallaka. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai tākama, mai yawan alfahari.

37. Waɗanda suke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa, kuma suna ɓōyewar abin da Allah Ya bā su na falalarSa. Kuma Mun yi tattali, sabōɗa kāfirai, azā-ba mai walākantarwa.

وَأَضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا
مِّنْ أَهْلِهِ، وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ
يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٦﴾

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا احْسِنُوا إِلَى الْوَالِدَيْنِ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجُنُبِ وَأَيْنَ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن
كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٧﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَاءَ آثَنَهُمُ اللَّهُ
مِّنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٣٨﴾

(1) Hakamāni ko masu sulhu biyu, su tafi su yi binciken abin da ya hana auren kyau, su tsawaci maras gaskiya daga cikin ma'auran, ko kuma su hukunta rabuwa da hul'i, ko ba da hul'i ba. Abin da suka hukunta alƙāli ya zartar da shi.

(2) Bauta wa Allah shi ne a bi umurninSa, a bar haninSa a kome. Sa'an nan ya biyar da nau'ukan mutane waɗanda mutum zai yi ihsani zuwa gare su gwargwadon darajarsu kuma da halinsa. Sa'an nan zargi a kan marowaci da sakamakonsa, da mai ciyarwa amma ba a bisa hanyar bauta wa Allah ba.

38. Kuma waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu dōmin nūna wa mutāne, kuma bā su yin īmāni da Allah, kuma bā su yin īmāni da Rānar Lāhira, kuma wanda Shaiɗan ya kasance abōkin haɗi a gare shi, to, yā mūnana ga abōkin haɗi.

39. Kuma mēne ne a kansu, idan sun yi īmāni da Allah, kuma da Rānar Lāhira, kuma sun ciyar da abin da Allah Yā azurtā su, kuma Allah Ya kasance, gare su, Masani?

40. Lalle ne, Allah bā Ya zā-luncin gwargwadon nauyin zarra, idan ta kasance alhēri ce, zai riɓa-nyā ta, kuma Ya kāwo daga gunSa ijāra mai girma.

41. To, yāyā, idan Mun zo da shaidu daga dukan al'umma, kuma Muka zo da kai a kan waɗannan, kana mai shaida!

42. A rānar nan, waɗanda suka kāfirta kuma suka sābā wa Manzo, sunā gūrin dā an baje kasa da su, kuma bā su ñoye wa Allah wani labāri.

43. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku kusanci salla alhāli kuwa kuna māsu māye⁽¹⁾, sai kun san abin da kuke faɗa, kuma haka idan kuna māsu janaba, fāce mai kētare hanya, har ku yi wanka.

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِيقَةً النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ
حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُوا
الرُّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ
اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ
سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ
وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

(1) A lokacin ba a hana shan giya ba. Sa'an nan aka hana ta da ayar Suratul Ma'idah ta 90. Mai janaba kuma ba ya yin salla kuma ba ya shiga masallaci sai ya yi wanka ko taimama, sai dai yana iya shiga da niyyar wucewa daga kofa zuwa ga wata, ko kuwa ya shiga ya debo ruwa ya fita. Ana yin taimama saboda rashin ruwa haɗiƙatan, ko ma'anana, kamar mai rashin lafiya. Shafar mace na karya alwala, amma ba ya sabbaba wanka idan an yi shafar da niyyar jin daɗi ko kuma an sami jin daɗin ba da nufi ba. Mai shafar da wanda aka shafa duka ɗaya suke.

Kuma idan kun kasance majinyata, ko kuwa a kan tafiya ko kuwa wani daga cikinku, idan ya zo daga gāyadī, kō kuwa kun shāfi mātā, ba ku sāmī ruwa ba, to, ku nufi fuskar ƙasa mai kyau, ku yi shāfa ga fusko-kinku da hannuwanku⁽¹⁾. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai yāfēwa Mai gāfara.

44. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda aka bai wa rabo daga Littāfi, suna sayen ɓata, kuma suna nēman ku ɓace daga hanya?

45. Kuma Allah ne Mafī sani ga maƙiyanku, kuma Allah Yā isa Ya zama Majibinci, kuma Yā isa Ya zama Mataimaki.

46. Daga waɗanda suka tūba (Yahūdu), akwai wasu sunā karkatar da magana daga wurārenta, suna cēwa: “Mun jiya⁽²⁾ kuma mun ƙiya, kuma ka jiya a wanin wurin jiyāwa, kuma rā'ina (da ma'anar “ruɓaɓɓe”), ka tsare mu,” dōmin karkatarwa da harsunansu, kuma dōmin sūkā a cikin addini. Kuma

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ
مِّنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لِمَسَمَرِ النِّسَاءِ فَلَمْ
تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا
فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٢٣﴾

الَّذِينَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الضَّلَلَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَبْذُلُوا السَّبِيلَ ﴿٢٤﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ
بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٢٥﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُخَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ
مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعَيْنَا لِيَّا بِالْأَسْنَةِ
وَطَعْنَا فِي الَّذِينَ وَلَّوْا أَنفُسَهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ

(1) Wātau ku yi taimama sabōda rashin ruwa.

(2) Yahudu, ana kiran su da maganar Mūsa da ya ce wa Ubangiji, ‘Mun tuba zuwa gare Ka, yā Allah,’ (A’arāf, āyā ta 155) dōmin izgili da suke yi na ƙin bin haddōdin Allah. Sunā karkatar da magana da asalin ma'anarta zuwa ga wata ma'ana ta izgili, sunā cēwa ‘Mun ji’ amma aikinsu yanā nūna cēwa, ‘Sun ƙi’ suke nufi. Kuma ‘Ka jiya a wanin wurin jiyāwa’ addu'a ce mai ɗaukar ma'anar alhērī da ma'anar sharri, su kuwa sunā nufin ta sharrin. Haka kalmar ‘rā'ina’ tanā da ma'anar ‘tsāre mu’ ko ‘saurāra mana’, kuma tanā da ma'anar ‘Yā ruɓaɓɓe’. Sunā nufin ma'anar ƙarshen.

Wannan bayāni shi ma taimako ne ga Musulmī māsū raunin hankali dōmin a tsare musu addininsu kamar yadda ake tsaron dūkiyarsu. An cūsa irin wannan māƙirci a wata addu'a da suke cewa ‘Jauharatul Kamāli’ inda suka sifanta wanda suke yi wa salāti da “askam” mafi cūta. Wannan tā yi daidai da kalmar rā'ina, ko ma ta fi mūni, dōmin rā'ina tanā da wata ma'ana ta yabo, amma askam bā ta da wata ma'ana sai ta zāgi kawai. Allah Ya tsare mu daga sharrin maƙiyan addini.

dā lalle sū, sun ce: “Mun jiya kuma mun yi dā’a, kuma ka saurara kuma ka dākata mana,” haḳīka, dā ya kasance maḳī alhēri a gare su, kuma maḳī daidaita; amma Allah Yā la’anē su, sabōda kāḳircinsu don haka bā zā su yi īmāni ba, sai kaḳan.

47. Yā kū waḳanda aka bai wa Littāfi! Ku yi īmāni da abin da Muka saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, tun gabanin Mu shāfe wasu fuskōki, sa’an nan Mu mayar da su a kan bāyayyakinsu, ko Mu la’ane su kamar yadda Muka la’ani māsū Asabar. Kuma umurnin Allah ya kasance abin aikatāwa.

48. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki game da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan ga wanda Yake so, kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya kirkiri zunubi mai girma.

49. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waḳanda suke tsarkake kansu? Ā’a, Allah ne Yake tsarkake wanda Yake so. Kuma ba za a zalunce su da zaren gurtsun dabino ba.

50. Ka dūba yadda suke kirkira karya ga Allah! Kuma shi ya isa ga zama zunubi bayyananne.

51. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waḳanda aka bai wa rabo da ga Littāfi, suna īmāni da gunki da Shaidan⁽¹⁾, kuma suna cēwa ga waḳan-

وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِمَا
نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
نَطْمِسَ وُجُوهَ فَرَدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا
أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ النَّبِيِّ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَى
إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٩﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي
مَنْ يَشَاءُ وَلَا يظْلُمُونَ شَيْئًا ﴿٥٠﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُبِينًا ﴿٥١﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ

(1) Jibti sunan kowane gunki ne. Dāgūtu sunan Shaidan ne mai kirkira karya ya jingina ta ga Allah, shedānin da yake zama tāre da gumāka ko waninsu, mutum ne ko aljani, domin ya batar da māsū raunin bankali, a cikin Yahūdu ko a cikin Musulmi.

da suka kāfirta: “Wadannan ne mafiya shiriya daga wadanda suka yi imāni ga hanya”?

52. Wadannan ne wadanda Allah Ya la'ane su, kuma wanda Allah Ya la'ana, to, bā zā ka sāmi matai-maki a gare shi ba.

53. Kō suna da rabo ne daga mulki? To, a sa'an nan bā zā su iya bai wa mutāne hancin gurtsun dabi-no ba.

54. Ko suna hāsadar mutāne⁽¹⁾ ne a kan abin da Allah Ya bā su daga falalarSa? To, lalle ne, Mun bai wa gidan Ibrāhīm Littāfi da hikima kuma Mun bā su mulki mai girma.

55. To, daga cikinsu akwai wanda ya yi imāni da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kange daga gare shi. Kuma yā isa Jahannama ta hūru da shi.

56. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta da ayōyinMu za Mu kōne su da Wuta, kō da yausha fātunsu suka nuna, sai Mu musanya musu wasu fātun, dōmin su dandani azāba. Lalle ne Allah Yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

57. Kuma wadanda suka yi imā-ni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, zā Mu shigar da su gidājen Aljanna, (wadanda) kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā dawwamammu a cikinsu har aba-

وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَهَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُوَفُّونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ ءَاتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَعَتْهُ وَلَكِنَّ جَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِءَايَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَمَا نَصَلَّجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَلَتْهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

(1) Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah sun tabbata a gare shi. An ce masa ɗan gidan Ibrahim domin Yahūdu su san shi ba kasasshe ba ne ga dangantaka, daga gare su. Kuma bai fita ba daga tsārin cewa Annabāwa māsu Littāfi a bāyan Ibrāhīm, daga zuriyarsa zā su fito. Kuma sun san wannan a cikin littāfinsu, watau Attaura.

da, suna da, a cikinsu, mātān aure māsu tsarki. Kuma Munā shigar da su a wata inuwa matabbaciyyar lumshi.

58. Lalle ne Allah Yanā umurin ku ku bāyar da amānōni zuwa ga māsu sū.⁽¹⁾ Kuma idan kun yi hukunci a tsakānin mutāne, ku yi hukunci da ādalci. Lalle ne, Allah mādalla da abin da Yake yi muku wa'azi da shi. Lalle ne Allah Yā kasance Mai jī ne, Mai gani.

59. Yā kū wafanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga ManzonSa, da ma'abūta al'amari daga cikinku.⁽²⁾ Idan kun yi jāyayya a cikin wani abu, to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance kunā īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wannan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

60. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga wafanda suke riyāwar cēwa sunā īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka da abin da aka saukar daga gabāninka, sunā nufin su kai kāra zuwa ga Dāgūtu⁽³⁾ alhāli kuwa, lal-

أَبْدَأُ لَهُمْ فِيهَا آزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَنُدَّخِلُهُمْ
ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ
أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ﴾
﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾ ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ
إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّهُمْ آمَنُوا
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ

(1) Talakāwa mutāne ne māsu rauni a cikin hannuwan shugabanninsu. Su da dukiyarsu amānōni ne na Allah a cikin hannuwan shugabanni, saboda haka tsaronsu da dukiyarsu, gwargwadon shari'a, da yin hukunci a tsakaninsu da ādalci, bāyar da amāna ne ga māsu ita. Wanda ya bi son zuciyarsa duka ga ḍāyan wafannan abūbuwa, to, yā yi yaudara ga Allah ke nan. Allah kuma zai kāma shi da hukuncin mayaudari.

(2) Haka su kuma mutāne talakāwa, amāna ce a kansu su yarda da hukuncin Allah da ManzonSa, a kome na al'amurransu da mu'āmalōlinsu. Kuma wājibi ne a kansu su yarda da abin da aka hukunta a kansu daidai da shari'ar Allah. Su kuma idan sun sāba, to, sun yaudari amānar Allah ke nan.

(3) Dāgūtu shi ne dukan mai yin dōkōki wafanda ba dōkōkin Allah ba. Dukan wanda ya bi dōka wadda ba ta Allah ba a cikin ibāda, ko wadda ta safa wa haddin Allah a cikin mu'āmalōli na haḳḳōki ko na laifuka, to, ya shiga cikin wannan tarkon.

le ne, an umurce su da su kâfirta da shi, kuma Shaidan yanā nēman ya batar da su, batarwa mai nīsa.

61. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo” zā ka ga munāfukai⁽¹⁾ sunā kange mutāne daga gare ka, kangēwa.

62. To, yaya, idan wata masīfa ta sāme su, sabōda abin da hannuwansu suka gabatar sa'an nan kuma su je maka sunā rantsuwa da Allah cēwa, “Ba mu yi nufin kōme ba sai kyautatawa da daidaitāwa.”?

63. Wadannan ne wadanda Allah Ya san abin da ke cikin zukātansu. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka yi musu gargadi, kuma ka gaya musu, a cikin sha'anin kansu, magana mai nauyi da fasāha.

64. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba fāce dōmin a yi masa dā'a da izinin Allah. Kuma dā dai lalle sū, a lōkacin da suka zālunci kansu,⁽²⁾ sun zo maka, sa'an nan suka nēmi gāfarar Allah kuma Manzo ya nēma musu gāfara, haḳīka, dā sun sāmi Allah Mai karḅar tūba, Mai jin kai.

وَقَدْ أَمَرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتِ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦٢﴾

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ يَمَّا قَدِمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَلَّا يَحْسَبُنَا وَتَوَفَّىٰهَا ﴿٦٣﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

(1) Miyagun shugabanni māsu karkatar da mūminai daga hukuncin Allah da hujjar wai suna nufin su daidaita domin a haɗa Musulmi da kâfirai ga hukunci; ta haka har kâfiri ya kasance mai yin hukunci a kan Musulmi. Su wadannan masu yin haka, ba Musulmi ba ne, munāfukan Musulmi ne. Musuluncinsu na bāki ne kawai, dā yā kai ga zūciya dā ba su yi ko tunānin yarda da haka ba. Allah Ya tsare mu daga sharrin Shaidan.

(2) Wanda ya ƙi hukuncin Allah, ya yi laifi biyu, domin sāba wa Allah da ManzonSa. Kuma wannan ya nūna rashin īmāninsa da Allah da ManzonSa. Saboda haka ne āyā mai bin wannan ta ce Musulmi bā su da īmāni sai sun yarda da hukuncin Allah ga kome daga al'amurransu, kuma su yarda da hukuncinSa, bā da jin wani ƙunci a cikin zukatansu ba.

65. To, a'aha! Ina rantsuwa da Ubangijinka, ba za su yi imāni ba, sai sun yarda da hukuncinka ga abin da ya sâba a tsakāninsu, sa'an nan kuma ba su sâmi wani kunci a cikin zukatansu ba, daga abin da ka hukunta, kuma su sallama sal-lamāwa.

66. Kuma dā dai lalle Mū, Mun wajabta musu cēwa, "Ku kashe kanku, ko kuwa ku fita daga gi-dājenku", dā ba su aikata shi ba, fāce kadan daga gare su. Kuma dā dai lalle sū sun aikata abin da ake yi musu gargadī da shi, haḳīka, dā yā kasance mafī alhērī daga gare su, kuma mafī tsanani ga tabba-tarwa.

67. Kuma a sa'an nan, haḳīka, dā Mun bā su, lāda mai girma, daga gunMu.

68. Kuma lalle ne, dā Mun shi-ryar da su hanya madaidaiciya.

69. Kuma wadannan da suka yi dā'a ga Allah da ManzonSa, to, wadannan sunā tāre da wadanda Allah Ya yi ni'ima a kansu, daga annabāwa da māsū yawan gaska-tāwa, da māsū shahāda⁽¹⁾, da sālī-hai. Kuma wadannan sun kyautatu ga zama abōkan tafīya.

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ
فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
أَوْ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ
مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ
لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيثًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا لَا تَأْتِيَهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ
أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

(1) Darajar ḍaukaka ga addini shi ne zama Annabi sa'an nan Siddīk, watau manyan sahabban kowane Annabi. Wadannan darajōji biyu yanzu an rufe su daga kowa, domin bābu sauran annabci wanda yake tāre da siddīkanci. Ta uku ita ce shahāda watau a kashe mutum a wurin yāki domin ḍaukaka kalmar Allah da tsare haḳḳōkin Musulmi. Wannan ita ce maḳasudin abin faḍa a nan, dōmin abin da sūrar ke karantarwa, kuma domin ya zama shimfidar magana a kan darajar jihādī da amfanōninsa. Ta huɗu zama sālīhi mai son abin da Allah Yake so kuma mai kin abin da Allah Yake ki.

70. Waccan falalar daga Allah take, kuma Allah Yā isa zama Masani.

71. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku riƙi shirinku⁽¹⁾, sa'an nan ku fitar da hari jama'a jama'a, ko ku fitar da yaƙi gabā ɗaya.

72. Kuma lalle ne daga cikinku akwai mai fāsarwa⁽²⁾. To, idan wata masīfa ta sāme ku, sai ya ce: "Lalle ne, Allah Yā yi mini ni'ima, dōmin ban kasance mahalarci tāre da su ba."

73. Kuma lalle ne, idan wata falala daga Allah ta sāme ku, haƙiƙa, tabbas, yanā cēwa, kamar wata sōyayya ba ta kasance a tsakāninku da shi ba: "Yā kaitona! Dā na zama tāre da su dai, dōmin in rabonta da rabo mai girma!"

74. Sai waɗanda suke sayar da rayuwar duniya su karɓi ta Lāhira su yi yaƙi, a cikin hanyar Allah. Kuma wanda ya yi yāƙi a cikin hanyar Allah, aka kashe shi ko kuwa ya rinjāya, to da sannu zā Mu je masa da ijāra mai girma.

75. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā ku yin yāƙi a cikin hanyar Allah, da waɗanda aka raunanar daga maza da mata da yāra, sunā cewa: "Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga wannan alƙarya wadda mutānenta suke da zālunci, kuma Ka

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ
فَإِنِ فَرَّوْا ثُبَاتٍ أَوْ فَرُّوْا جَمِيعًا ﴿٧١﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَن لَّيْطَأَنَّ فَإِنْ أَصَبْتَكُمْ
مُصِيبَةٌ قَالْ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ
أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾

وَلَمَنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لِيَقُولَنَّ كَأَن
لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْسَ بِي
كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

﴿٧٤﴾ فَلْيَقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ
يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ
فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٥﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ

(1) Bā ya halatta Musulmi su zauna bābu tattalin yāƙi da fitar da yāƙi ko hari a kan maƙiyansu, saboda abin da ke cikin wannan āyar ta 71.

(2) Sifar munāfuki ita ce ya ƙi fita zuwa yāƙi, kuma ya fāsar da waninsa, ya yi murnar hasārar Musulmi, kuma ya yi baƙin cikin nasararsu, ya so a raba ganīma da shi.

sanya mana majibinci daga gunKa, kuma Ka sanya mana mataimaki daga gunKa”?

76. Waɗanda suka yi ĩmāni, sunā yāki a cikin hanyar Allah, kuma waɗanda suka kāfirta sunā yāki a cikin hanyar ‘Dāgūtu (Shaidan). To, ku yāki majibintan Shaidan. Lalle ne kaidin Shaidan yā kasance mai rauni.

77. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waɗanda aka ce musu: “Ku kange hannuwanku, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka.”? To, a lōkacin da aka wajabta musu yāki sai gā wani ɓangare daga cikinsu sunā tsōron mutāne kamar tsōron Allah, kō kuwa mafi tsanani ga tsōron, kuma suka ce: “Yā Ubangijinmu! Don me Ka wajabta yāki a kanmu? Me ya hana Ka jinkirta mana zuwa ga wani ajali na kusa?” Ka ce: “Jin dāɗin dūniya kaɗan ne, kuma Lāhira ce mafi alhēri ga wanda ya yi taƙawa. Kuma bā a zāluntar ku da sīlilin hancin gurtsun dabino!

78. “Inda duk kuka kasance, mutuwa zā ta riske ku, kuma kō da kun kasance ne a cikin gānuwōyi ingātattu!” Kuma idan wani alhēri ya sāme su sai su ce: “Wannan daga wurin Allah ne,” kuma idan wata cūta ta sāme su, sai su ce, “Wannan daga gare ka ne”. Ka ce: “Dukkansu daga Allah ne.” To, me ya sāmi waɗannan mutāne, bā su kusantar fahimtar magana?

79. Abin da ya sāme ka daga alhēri, to, daga Allah yake, kuma

الظَّالِمَ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَّنَا
مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا
أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ
اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَالْوَارِثُ لَهُم كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقِتَالُ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَّعُ
الْدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَى
وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يُذَكِّرُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي
بُرُوجٍ مُّسْتَوِيَةٍ وَإِنْ نُصِيبَهُمْ حَسَنَةً يَقُولُوا
هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ نُصِيبَهُمْ سَيِّئَةً يَقُولُوا
هَٰذَا مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ قُلْ
هَٰؤُلَاءِ الْقَوْمُ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ

abin da ya sāme ka daga sharri, to, daga kanka yake, kuma Mun aike ka zuwa ga mutāne, (kana) Manzo, kuma Allah Yā isa ga zama Shaida.

80. Wanda ya yi dā'a ga Manzo, to, haḳīka, yā yi dā'a ga Allah. Kuma wanda ya jūya bāya, to, ba Mu aike ka ba don ka zama mai tsaro a kansu.

81. Kuma sunā cēwa, "Dā'a," sa'an nan idan sun fita daga wurinka, sai wata kungiya daga cikin-su ta kwāna da niyyar wanin abin da take fada, alhāli kuwa Allah na rubūta abin da suke kwāna da niyyarsa. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka dōgara ga Allah, kuma Allah Yā isa ya zama Wakili.

82. Shin, bā su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah, haḳīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sābā wa jūna mai yawa?

83. Kuma idan wani al'amari⁽¹⁾ daga aminci ko tsōro ya je musu, sai su watsa shi. Dā sun mayar da shi zuwa ga Manzo da ma'abūta al'amari daga gare su, lalle ne, wa-ḍanda suke yin bincikensa, daga gare su, zā su san shi. Kuma bā dōmin falalar Allah bā a kanku da rahamarSa, haḳīka, dā kun bi Shai-ḍan fāce kaḍan.

سَيِّئَةٌ مِّنْ نَّفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ
رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ﴿٨٠﴾

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ
طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ
مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ إِنَّا وَلَوْ كُنَّا مِن
عِندِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا
بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ
مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ
وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا أَعْيُنًا
لِّتَلْذِذُوا أَجْزَالًا مِّنْهُ لَآتَبِعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾

(1) Umurnin al'umma da cēwa idan sun ga wani al'amari da ba su san kansa ba, ko kuwa idan wani abu na ban tsoro ya auku, to, haram ne su yi ta bārārarsa domin su firgitar da mutāne. Abin da yake wājibi a kansu sa'an nan, shi ne su kai rahotonsa ga shūgabanni māsu sanyāwa a bincika a san yadda abin yake, da kuma yadda zā a yi māganinsa.

84. Sabōda haka, ka⁽¹⁾ yi yāki a cikin hanyar Allah, ba a kallafa maka ba, face a kanka, kuma ka kwadaitar da mūminai. Akwai tsammānin Allah Ya kange gāfin waɗanda suka kāfirta, kuma Allah ne Mafi tsananin gāfi, kuma Mafi tsananin azabtāwa.

85. Wanda ya yi⁽²⁾ cēto, cēto mai kyau, zai sāmī rabo daga gare shi, kuma wanda ya yi cēto, cēto mummūna, zai sāmī ma'auni daga gare shi, Kuma Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mai kayyade lōkaci.

86. Kuma idan an gaishe⁽³⁾ ku da wata gaisuwa, to, ku yi gaisuwa da abin da yake mafi kyau daga gare ta, kō kuwa ku mayar da ita. Kuma Allah Yā kasance a kan dukkan kōme Mai lissāfi.

87. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Lalle ne, haḳīka, Yana tāra⁽⁴⁾ ku har zuwa ga Yinin Kiyā-

فَقَتِّلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ الْإِنْفْسَ
وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِ بِأَسْ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بِأَسْ وَأَشَدُّ
تَنْكِلا

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ
نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ
لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا

وَإِذَا حُيْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ
مِنْهَا أَوْ رَدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
حَسِيبًا

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ كُفْرًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ

(1) Umurni zuwa ga Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Ma'anar cēto: watau wani ya yi wa wani hanya a kan biyan bukātarsa ta kowace iri, saboda darajar mai yin cēton. Yā kamāta ya yi cēton domin Allah Wanda Ya bā shi darajar, bā da ya bai wa Allah kome ba. Idan kuma sayar da ceton yake yi, Allah zai karɓe darajar daga gare shi. Ci da cēto harāmūn ne. Sakamakonsa shi ne Allah Ya karɓe darajar cēton daga gare shi.

(3) A gaisuwa idan an ce muku: "Assalāmu alaikum" ku mayar da cewa, "Wa'alaikum salāmu wa rahamatul Lāhi wa barakātuH." Kō ku mayar kamar yadda aka yi muku. Watau kada ku naḳasa 'yan'uwanku kō da ga gaisuwa ne. Fadakarwa: Fara sallama mustahabbi ne, mayarwa kuma farilla ne, amma wanda ya fāra, ya fi lāda. Haka yin tsarki a gabānin lokaci mustahabbi ne, amma a bayān shigar lokaci ya zama wajibi. Wanda ya yi mustahabbi a nan yā fi lāda. Haka jinkirtar da biyan bāshi ga matsattse wājibine, amma barrantar da shi mustahabbi ne. Yin mustahabbi a nan yā fi lada.

(4) Idan kun tsare hukunce-hukunce da Allah, Wanda babu abin bautawa sai Shi, Ya umurce ku da su, to zai haɗa kalmarku ta tabbata guda har ya zuwa Rānar Kiyāma.

ma, bābu shakka a cikinsa. Kuma wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga lābāri?

88. To, mēne ne ya sāme⁽¹⁾ ku a cikin munāfukai, kun zama kun-giya biyu, alhāli kuwa Allah ne Ya mayar da su sabōda abin da suka tsirfanta? Shin, kunā nufin ku shir-yar da wanda Allah Ya batar ne? Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmi wata hanya ba zuwa gare shi.

89. Suna gūrin ku kāfirta kamar yadda suka kāfirta, dōmin ku ka-sance daidai. Sabōda haka kada ku riƙi wasu masōya daga cikinsu, sai sun yō hijira a cikin hanyar Allah. Sa'an nan idan sun jūya, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka sāme su. Kuma kada ku riƙi wani masōyi daga gare su ko wani mataimaki.

90. Fāce dai waɗanda suke sā-duwa zuwa ga wasu mutāne, wa-ɗanda a tsakāninku da su akwai alkawari, kō kuwa waɗanda suke sun je muku (domin) ƙirāzansu sun yi ƙunci ga su yāke ku, kō su yāki mutānensu. Kuma dā Allah Yā so, lalle ne, dā Yā bā su iko a kanku, sa'an nan, haƙiƙa, su yāke ku. To, idan sun nīsance ku, sa'an nan ba su yāke ku ba, kuma suka jēfa sulhu zuwa gare ku, to, Allah bai sanya wata hanya ba, a gare ku, a kansu.

لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾

﴿٨٨﴾ قَمَالِكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فَوَيْتَيْنِ وَاللَّهُ
أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٩﴾

وَرُدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً
فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَعُدُّوهُمْ وَأَقْبُلُوهُمْ
حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَرِيَاءً
وَلَا نَصِيرًا ﴿٩٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِثْقَلُ أُوْنَةٍ وَكُمْ حَصَرْتُمْ صُدُّوا عَنْهُمْ
يَقْتُلُوكُمْ أَوْ يَقْتُلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَسَاطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَذَقْتُمُوهُمْ فَإِنْ
اعْتَرَلُوكُمْ فَلَمْ يَقْتُلُوا قَوْمَهُمْ وَالْقَوَا إِلَيْكُمْ
السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩١﴾

(1) Hani ne kada mūminai su rarraba kansu domin jāyayya a cikin sha'anin kāfirai. Sai su bi abin da Allah Ya ce a yi da su, kamar yadda bāyaninsa yake tafe a cikin wannan āyā da āyōyin da suke a bāyanta. Yā yi bayāni da tafsili daki-daki.

91. Za ku sâmi wasu⁽¹⁾ sunā nu-
fin su amintar da ku, kuma su
amintar da mutānensu, kō da yaush-
he aka mayar da su ga fitina, sai a
dulmuyā su a cikinta. To, idan ba
su nīsanke ku ba, kuma sun jēfa
sulhu zuwa gare ku, kuma sun kan-
ge hannuwansu, to, ku kāmā su,
kuma ku kashe su inda duk kuka
kāmā su, kuma wadannan, Mun
sanya muku dalīli bayyananne a
kansu.

92. Kuma bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga
mūmini ya kashe wani mūmini,
fāce bisa ga kuskure. Kuma wanda
ya kashe mūmini bisa ga kuskure,
sai 'yantāwar wuya mūmina da
diyya abar mīkāwa ga mutānensa,
fāce idan sun bari sadaka. Sa'an
nan idan (wanda aka kashe) ya
kasance daga wasu mutāne ma'kiya
a gare ku, kuma shi mūmini ne, sai
'yantāwar wuya mūmina. Kuma
idan ya kasance daga wasu mutāne
ne (wadanda) a tsakāninku da tsa-
kāninsu akwai alkawari, sai diyya
abar mīkāwa zuwa ga mutānensa,
da 'yantāwar wuya mūmina. To,
wanda bai sâmi (wuyan ba) sai

سَجِدُونََ الْآخِرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوا كُمْ
وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ
أُرْكِسُوا فِيهَا إِنَّ لَمُتَعَتِرٍ لَكُمْ وَيُلْقُوا
إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَكْفُرُوا أَيْدِيَهُمْ فَخَذُوا مِنْهُمْ
وَأَقْلَبُوا قَوْمَهُمْ حَيْثُ تَقِفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ
جَعَلْنَا لَكُمُ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

وَمَا كَانَ لِلْمُؤْمِنِينَ أَنْ يَقْتُلُوا مُؤْمِنًا إِلَّا
خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ
رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى
أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ
قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدْيَةٌ
مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةٌ مِنَ اللَّهِ وَكَانَ

(1) Sun bayyana ĩmāninsu gare ku domin ku amince musu, kuma sun bayyana kāfirai a wurin mutānensu kāfirai domin su amince musu, watau suna ido ruwa ido tudu. Su kam kāfirai ne, ku yāke su, sai fa idan sun musulunta, ko kuma sun bayyana sulhunsu sosai a gare ku.

(2) Kisan kuskure bābu kisāsi a cikinsa, sai dai biyan diyya da kuma kaffāra. Amma biyan diyya yana kan dukkan dangin mai kisan, gwargwadon farfinsu, shi daya ne daga cikinsu. Idan danginsa ba su isa ba, ko kuwa bābu su, to, sai baitulmāli na Musulmi ya biya. Ana biyan diyya a cikin shekaru huɗu. Ana bāyar da ita ga magādan wanda aka kashe. Amma kaffāra, ita kam a kan mai kisan kawai take a kan tartibinta. Wanda ya kashe bāwa bisa kuskure zai biya kimarsa ga mai shi, kuma ana son ya yi kaffāra.

azumin watanni biyu jēre, dōmin tūba daga Allah. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

93. Kuma wanda ya kashe wani mūmini da ganganci,⁽¹⁾ to, saka-makonsa Jahannama, yana madawwami a cikinta, kuma Allah Yā yi fushi a kansa, kuma Ya la'ane shi, kuma Ya yi masa tatta-lin azāba mai girma.

94. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Idan kun yi tafiya (a cikin kasa), dōmin jihādi, to, ku nēmi bāyani.⁽²⁾ Kuma kada ku ce wa wanda ya jēfa sallama zuwa gare ku: "Bā Musul-mi kake ba." Kunā nēman hājar rāyuwar dūniya, to, a wurin Allah akwai ganimōmi māsu yawa. Ka-mar wannan ne kuka kasance a gabānin ku musulunta, sa'an nan Allah Ya yi muku falala. Sabōda haka ku zan nēman bayāni. Lalle ne Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

95. Māsu zama⁽³⁾ daga barin yāki daga mumina, wasun ma'abūta larūra, da māsu jihādi a cikin hanyar Allah da dūkiyōyinsu da rāyukansu, bā su zama daidai.

اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٣﴾

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا
فَجَزَاءُوهٖ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَقَ
إِلَيْكُمْ أَسْلَمْنَا لَمَسْتَ مُؤْمِنًا
تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ بَ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٥﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي
الْأَضْمَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ

(1) Wanda ya kashe mūmini da ganganci, kuma yana kudurcin halaccin kashe shi dīn, to, shi kāfiri ne. Amma idan yana kudurcin haramcin kisa, amma duk da haka ya kashe shi domin wata fā'ida ta dūniya, ko domin adāwa, to yana nan mūmini, hukuncinsa kisāsi. Surar Baḳara, āya ta 179.

(2) Bayānin cewa ana daukar wanda aka ji ya yi kalmar shahāda mumini, sai fa idan an ga ya yi wani aiki, ko aka ji ya yi wata magana wadda take warware ma'anar kalmar shahadar, bābu kuma wani tāwili ko jāhilcin da yake iya zama uzuri ga mai shi.

(3) Falalar māsu jihādi a kan waɗanda ba su jihādi daga cikin mumina. Faɗar falalar tana karfafa zukāta ga yin jihādi domin tsaron addini da rāyukan māsu rauni da dūkiyarsu.

Allah Yâ fîfita mâsu jihâdi da dūki-yoyinsu da rāyukansu a kan mâsu zama, ga daraja. Kuma dukansu Allah Yâ yi musu alkawari da abu mai kyau⁽¹⁾. Kuma Allah yâ fîfita mâsu jihâdi a kan mâsu zama da lâda mai girma.

96. Darajōji daga gare Shi da gāfara da rahama. Kuma Allah Yâ kasance Mai gāfara ne, Mai jin kai.

97. Lalle ne, waɗanda ma-lā'iku⁽²⁾ suka karɓi rāyukansu, (al-hāli) sunā mâsu zāluntar kansu, sun ce (musu): "A cikin me kuka kasance?" (Su kuma) suka ce: "Mun kasance waɗanda aka rau-nana a cikin kasa." Suka ce: "Ashe kasar Allah ba ta kasance mayal-waciya ba, dōmin ku yi hijira a cikinta?" To, waɗannan makō-marsu Jahannama ce. Kuma tā mū-nana ta zama makōma.

98. Fāce waɗanda aka raunana daga maza da mātā da yāra waɗan-da bā su iya yin wata dabāra, kuma bā su shiryuwa ga hanya.

99. To, waɗannan akwai tsa-mmānin Allah Ya yāfe laifi daga gare su, kuma Allah Yâ kasance Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

100. Kuma wanda ya yi hijira a cikin hanyar⁽³⁾ Allah, zai sāmu, a

وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحَسَنَىٰ وَقَضَلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ
عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ
قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
قَالُوا لَيْتَ بَيْنَ يَدَيْكُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

قَالُوا لَيْتَ بَيْنَ يَدَيْكُمْ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَغْفُو عَنْهُمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ

(1) Aljanna.

(2) Hukuncin rashin hijira zuwa wurin yardar Allah dōmin tsayar da haƙƙōkin Allah. Hukuncin mai dogewa ne, idan an sāmi daƙilin yin hijirar, kuma bābu abin da ya hana ta na uzurori.

(3) Allah Yana kwaɗaitar da mūminai ga yin hijira zuwa wurin neman yardarSa. Hukuncin hijira yana nan a ko da yausha hāli ya hukunta da a yi ta.

cikin ƙasa, wurāren jūyāwa māsu yawa da yalwa. Kuma wanda ya fita daga gidansa yana mai hijira zuwa ga Allah da ManzonSa, sa'an nan kuma mutuwa ta riske shi, to, lalle ne, lādarsa tā auku ga Allah. Kuma Allah Yā kasance, Mai gāfara, Mai jin ƙai.

101. Kuma idan kun yi tafiya a cikin ƙasa, to, bābu laifi a kanku ku rage⁽¹⁾ daga salla idan kun ji tsōron waɗanda suka kāfirta su fitine ku. Lalle ne kāfirai sun kasance, a gare ku, maƙiyi bayyannanne.

102. Kuma idan kā kasance a cikinsu, sai ka tsayar musu da salla, to, wata ƙungiya daga gare su ta tsaya tāre da kai, kuma sai su riƙe makāmansu. Sa'an nan idan sun yi salla, to, sai su kasance daga bāyanku. Kuma wata ƙungiya ta dabam (ta) waɗanda ba su yi sallar ba, ta zo, sa'an nan su yi sallar tāre da kai. Kuma su riƙi shirinsu da makāmansu. Waɗanda suka kāfirta sun yi gūrin dā dai kuna shagala daga makamanku da kāyanku dōmin su karkata a kanku, karkata guda. Kuma bābu laifi a kanku idan wata cūta daga ruwan sama ta kasance a gare ku, kō kuwa kun kasance māsu jinya ga ku ajiye

مَرَّعَمَا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ
مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ تُرِيدُكَ الْمَوْتُ فَقَدْ
وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠١﴾

وَإِذَا ضَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاؤُكُمْ مُبِينًا ﴿١٠٢﴾

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ
فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا
أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ
وَرَاءِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا
فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ
وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ
فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَحِيدَةً وَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَى مِنْ مَطَرٍ
أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ

(1) Rage salla a nan ba ana nufin sallar ƙasaru ta tafiya ba, wanda take ta tabbata da Sunna. Wannan rage salla, shi ne sallar tsōro wadda ake yi gwargwadon hālin da ake ciki na tsōro. Idan yana yiwuwa a yi ta da līmāmi, sai ya kasa jama'a kashi biyu, to, sai a yi kamar yadda āya ta tafe zā ta yi bayāni, idan kuwa bā zai yiwu ba, sai a yi yadda hāli ya sauƙaƙa duka, kamar a āyā ta 239 daga Suratul Baƙara.

makāmanku. Kuma dai ku riki shirinku. Lalle ne, Allah Yā yi tattali, ga kāfirai, azāba mai walakan-tarwa.

103. Sa'an nan idan kun käre salla, to ku ambaci Allah tsaye da zaune da a kan sāsanninku. Sa'an nan idan kun natsu, to, ku tsayar da salla. Lalle ne, salla tā kasance a kan mūminai farilla mai kayyadaddun lōkuta.

104. Kuma kada ku sassauta a cikin nēman mutānen, idan kun kasance kuna jin zōgi, to, lalle sūma, suna jin zōgi kamar yadda kuke jin zōgi. Kuma kuna tsammāni, daga Allah, abin da bā su tsammāni. Kuma Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

105. Lalle ne, Mū, Mun saukar⁽¹⁾, zuwa gare ka, Littāfi da gaskiya, dōmin ka yi hukunci a tsakānin mutāne da abin da Allah Ya nūna maka, kuma kada ka kasance mai husūma dōmin māsu yaudara.

وَحُذُّوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٣﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ فِيمَا
وَقَعْتُمْ وَأَوْعَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا
أَطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ
كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّقْشُورًا ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا
تَأْمُونُ فَإِنْ هُمْ بِلَا مَوْنٍ كَمَا تَأْمُونُ
وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٥﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ
لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٦﴾

(1) Gudānar da hukunci a cikin mahakama, kada mai shari'a ya taimaki kowane sāshe, duk yadda suke a gare shi, sai ya dauke su daidai a gabansa, kamar yadda ya auku a gaban Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Wani mutum Musulmi ana ce masa Mat'ama bn Ubairak ya yi satar sulke ya bōye shi a wurin wani Bayahūde. A lōkacin da aka gāne sulken a wurin Bayahūden, sai Mat'ama ya yi masa Kazafi da sātarsa, shi kuma ya yi rantsuwa cewa bā shi ne ya sātā ba. Kuma mutānensa suka rōri Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin ya yi musu jāyayya ya ku butar da Mat'ama, Annabi kuwa bai yarda ba. Kamar yadda āyōyin nan suka bayyana, domin ya zama abin kōyi.

Wannan kuma ya nūna cewa, ga gudānar da shari'a Annabi yana yin ijthādi gwargwadon abin da ya bayyana daga hujjoji ya yi hukunci, kamar wajen shāwara a wurin yāki. Ya zama abin kōyi.

106. Kuma ka nēmi Allah gāfara. Lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

107. Kuma kada ka yi jāyayya dōmin tunkude wa wafanda suka yaudari kansu. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai yawan hā'inci mai yawan zunubi.

108. Suna nēman bōyewa daga mutāne kuma bā su nēman bōyewa daga Allah, alhāli kuwa Shi Yana tāre da su a lōkacin da suke kwāna da niyyar yin abin da bā Yā yarda da shi daga maganar. Kuma Allah Yā kasance ga abin da suke aika-tāwa Mai kēwayēwa.

109. Gā ku, yā wafannan⁽¹⁾! Kun yi jidāli, dōmin tunkude musu (kunya) a cikin rāyuwar dūniya, to, wāne ne zai yi jidāli dōmin tunkude musu a Rānar Kiyāma? Ko kuwa wāne ne zai kasance wakili a kansu?

110. Kuma wanda ya aikata cūta kō kuwa ya zālunci kansa, sa'an nan kuma ya nēmi Allah gāfara, zai sāmī Allah Mai gāfara, Mai jin kai.

111. Kuma wanda ya yi tsirfar zunubi, to yanā tsirfarsa ne a kan kansa kawai. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَجِدُ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا
يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَٰذَا نَشْرُهُمْ لَآءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ
نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

(1) Wannan yana nūna aikin lauya (Lawyer) dōmin ya taimaki marasa gaskiya sabōda ya kuɓuta harāmūn ne, har dai idan zā a mayar da laifi ga wani barrantacce, ko kuwa za a karɓe hakkin mai hakki a bai wa wanda bai cancanta da shi ba. Amma wakilin shari'a yana halatta idan bai zama dōmin bōye gaskiya ba. Wakilai irin na zāmanin nan māsu sanā'a da wannan, sū ne karnukan dūniya na farautar haram dōmin su sha jini.

112. Kuma wanda ya yi tsiwir-wirin kuskure ko kuwa zunubi, sa'an nan kuma ya jëfi wani barrantacce da shi, to, lalle ne yā tattali kirkiren karya da zunubi bayyananne.

113. Kuma bã dōmin falalar Allah ba, a kanka, da rahamarSa, haḳīka, dā wata kungiya daga gare su ta himmatu ga su batar da kai. Kuma bã su batarwa fāce kansu, kuma bã su cūtar ka daga kōme. Kuma Allah Yā saukar da Littāfi da hikima gare ka, kuma Ya sanar da kai abin da ba ka kasance kā sani ba. Kuma falalar Allah tā kasance mai girma a gare ka.

114. Bābu wani alhēri a cikin māsu yawa daga gānawarsu⁽¹⁾, fāce wanda ya yi umurni da wata sadaka kō kuwa wani alhēri kō kuwa gyāra a tsakānin mutāne. Wanda ya aikata haka dōmin nēman yardōdin Allah, to, zā Mu bã shi lāda mai girma.

115. Kuma wanda ya sābā wa⁽²⁾ Manzo daga bāyan shiriya tā bayyana a gare shi, kuma ya bi wanin hanyar mūminai, zā Mu

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿١١٢﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ رَهَمَتْ ظِلْفَةً مِنْهُمْ أَنْ يَضْلُوكَ وَمَا يَضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

* لَأَخِيرَ فِي كَثِيرٍ مَنْ تَجَوَّلَهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ أَصْلَحَ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ

(1) Hukuncin gānawa da Annabi ko wani shūgaban jama'a mai tsayuwa matsayin Annabi ga gyāran sha'aninsu, bã ya halatta sai idan akwai wani alheri a ciki, wanda amfaninsa zai shafi jama'a duka.

(2) Hana fassarar Alkur'āni ko Sunnar Annabi, ba a kan hanyar da Annabi ko Sahabbansa da waḳanda suka bi hanyarsu suka fassara ba. Da mutum ya yi tāwīlin Alkur'āni, gāra ya ce bai sani ba. Tāwīlin Alkur'āni ko Hadīsi da hankali yana kai ga būḍe kōfar kāfirci bōyayye da yin hukunci da abin da Allah bai saukar ba. Na'am ba a hana ijthādi ga abin da ba a sāmi nassi a kansa ba, ko kuma aka sāmi nassi wanda bã bayyananne ba. Jingga ijthādi ga ra'ayi ya fi tāwīlin abin da bai bayyana ba daga Alkur'āni ko Hadīsi, domin ra'ayi ba ya batar da wasu, amma tāwīli yana batarwa.

jibintar masa abin da ya jibinta, kuma Mu kōne shi da Jahannama. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

116. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan, ga wanda Yake so. Kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya face bata mai nisa. ⁽¹⁾

117. Bā su kiran kōwa, baicin Shi, fāce mātā, kuma bā su kiran kōwa fāce Shaidan, mai tsaurin kai.

118. Allah Yā la'ane shi. Kuma ya ce: "Lalle ne, zā ni riki rabo yankakke ⁽²⁾, daga bāyinKa.

119. "Kuma lalle ne inā batar da su, kuma lalle ne inā sanya musu gūri, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su kātse ⁽³⁾ kunnuwan dabbōbi, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su canza halittar Allah." Kuma wanda ya riki Shaidan maji-binci, baicin Allah, to, haḳīka yā yi hasara, hasara bayyananniya.

120. Yanā yi musu alkawari, kuma yanā sanya musu gūri, alhāli Shaidan bā ya yi musu wani wa'adin kōme face rufi.

قُولِهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٦﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٧﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتَاوَانِ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٨﴾
لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا تُخْذِلْ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٩﴾

وَلَا ضِلَّيْنَهُمْ وَلَا مَنِيْنَهُمْ وَلَا مَرْئِيْنَهُمْ فَلَيُبَيِّنَنَّ أَذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا مَرْئِيْنَهُمْ فَلَيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ﴿١٢٠﴾
يَعِدُّهُمْ وَيُمَيِّنُهُمْ وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢١﴾

(1) Bayānin shirki da hukunce-hukuncensa da abin da yake rāṭayuwa da shi. Sanin ma'anar shirki wajibi ne, dōmin a kan tauhīdi ne aka gina shikāshikan Musulunci.

(2) Rabon Shaidan daga kowane dubu, shi ne dari tare da cas'in da tara, kamar yadda aka ruwaito a cikin Hadisi.

(3) Suna kātse kunnuwan dabbōbi dōmin su nūna cewa na gumākansu ne. Sūnan mātā shi ne ga duk abin da ba ya da rai, kamar watā, itātuwa duka mātā ne. Canza halitta kamar tsāgen fuska da fāke haḳōra da karkarar gēmu dōmin neman kyau, duka umurnin Shaidan ne.

121. Wadannan matattararsu Jahannama ce, kuma bā su sāmūn makarkata daga gare ta.

122. Kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, zā mu shigar da su gidājen Aljanna (wadanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā māsū dawwama a cikinsu har abada bisa ga wa'adin Allah tabbatacce. Wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga magana?

123. (Al'amari) bai zama gūrace-gūracenku ba, kuma⁽¹⁾ ba gūrace-gūracen Mutānen Littāfi ba ne. Wanda ya aikata mummunan aiki zā a sāka masa da shi, kuma bā zai sāmī wani masōyi ba, baicin Allah, kuma bā zai sāmī mataimaki ba.

124. Kuma wanda ya yi aiki daga ayyukan kwarai, namiji ne ko kuwa mace, alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan sunā shiga Aljanna kuma bā zā a zālunce su da gwargwadon hancin gurtsun dabi-no ba.

125. Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatāwa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riķi Ibrāhīm badādayi⁽²⁾.

أُولَٰئِكَ مَا أُولَٰئِهِمْ جَهَنَّمُ
وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَنَدُّ خَلْفَهُمْ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَ اللَّهُ
حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ
الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ
وَلَا يَحِذْلَهُ مِنْ دُورِ اللَّهِ وَلَيْتَ وَلَا تَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ
ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ
وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

(1) Addini bā tatsuniyar baki ba ne, aiki ne, ko mutum ya yi mugu ya shiga Wuta, ko kuma ya yi na kwarai ya shiga Aljanna.

(2) Akwai kwadaitarwa ga cewa, wanda yake son Allah Ya so shi, to sai ya bi akida da aiki irin na Ibrāhīma, sai Allah Ya so shi.

126. Kuma Allah ke da ⁽¹⁾ (mallakar) abin da ke cikin sammai da kuma abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā kasance, ga dukan kōme, Mai kēwayewa.

127. Sunā yi maka fatawa a cikin sha'anin mātā. Ka ce: Allah Yanā bayyana fatawarku a cikin sha'aninsu, da abin da ake karantāwa a kanku a cikin Littāfi, a cikin sha'anin marāyun mātā waɗanda ba ku bā su abin da aka rubūta musu ⁽²⁾ (na gādo) ba, kuma kunā kwadāyin ku aurē su, da sha'anin waɗanda aka raunana daga yāra, da sha'anin tsayuwarku ga marāyu da ādalci. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani a gare shi.

128. Kuma idan wata mace ta ji tsōron ƙiyo daga mijinta kō kuwa bijirēwa, to, bābu laifi a kansu, su yi sulhu a tsakāninsu, sulhu (mai kyau). Kuma yin sulhu ne mafi alhēri. Kuma an halartar wa rayūka yin rōwa. Kuma idan kun kyautata, kuma kuka yi taƙawa, to, lalle ne, Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

وَلْيَسْتَفْتُواكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ
يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي
الْكِتَابِ فِي يَتْلَىٰ النِّسَاءِ الَّتِي
لَا تُولَدْنَ لَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَن
تَنكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَن
تَقُومُوا لِلنِّسَاءِ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ
خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِن أَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ
إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ
وَأُخْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِن تُحْسِنُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

(1) Ko da yake Allah Yā riƙi Ibrāhīma “Khalīl” watau masoyi, amma bai hana Ibrahima ya zama a cikin bāyin Allah kuma mulkinSa ba, domin yana daga cikin abin da sama da ƙasa suka ƙansa a cikinsu.

(2) A cikin Jahiliyya bā su bai wa yāra da mātā gādo. Musulunci ya soke wannan al'āda da āyar gādo, āyā ta 11. Kuma idan akwai wata marauniya ga hannun wani tana da dūkiya, sai ya jefa mata mayafinsa domin ya hana ta auren wani namiji. Shi kuma ko ya aure ta ko kuma ya bar ta bābu aure har ta mutu, su yi gādonta.

129. Kuma bā zā ku iya yin ādalci ba a tsakānin⁽¹⁾ mātā, kō dā kun yi kwadayin yi. Sabōda haka kada ku karkata, dukan karkata, har ku bar ta kamar wadda aka rātaye. Kuma idan kun yi sulhu, kuma kuka yi taƙawa, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

130. Kuma idan sun rabu, Allah zai wadātar da kōwanne daga yalwarSa. Kuma Allah Yā kasance Mayalwaci, Mai hikima.

131. Kuma Allah ne da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa. Kuma lalle ne, haƙi-ka, Mun yi wasiyya ga wadanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, da kū, cēwa ku bi Allah da taƙawa, kuma idan kun kāfirta, to, lalle ne, Allah Yanā da abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Wadā-tacce, Gōdadde.

132. Kuma Allah ne da mulkin abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

133. Idan Yā so, zā Ya tafi da ku, yā kū mutāne! kuma Ya zo da wasu. Allah Yā kasance a kan haka, Mai ikon yi ne.

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ
حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُوهَا
كَالْمَعْلَقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ
تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى
بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ
بِعَاكِرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(1) Wajen so, bā zā a iya daidaita su ba, sai a daidaita ga kwāna da ciyarwa da wurin kwāna da tufāfi gwargwadon hālin kōwace.

134. Wanda ya kasance⁽¹⁾ yanā nufin sakamakon dūniya, to, a wurin Allah sakamakon dūniya da Lāhira yake. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Mai gani.

135. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsu tsayuwa da ādalci, māsu shaida⁽²⁾ sabōda Allah, kuma kō dā a kanku ne kō kuwa mahaifa da mafi kusantar zumunta, ko (wanda ake yi wa shaida kō a kansa) ya kasance mawadāci kō matalauci, to, Allah ne Mafi cancanta da al'amarinsu, sabōda haka kada ku bībiyi son zūciya, har ku karkata. Kuma idan kuka karkatar da magana, kō kuwa kuka kau da kai, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani ga abin da kuke aikatāwa.

136. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Ku yi ĩmāni⁽³⁾ da Allah da ManzonSa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

* يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوَّامِيْنَ بِالْقِسْطِ
شٰهَدَةً لِّلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰ اَنْفُسِكُمْ اَوْ اِلْوَالِدِيْنَ
وَالْاَقْرَبِيْنَ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا ۗ فَاللّٰهُ
اَوَّلٰى بِهِمَاۤ اَفْلَاحًا تَتَّبِعُوْنَ اَلْهٰوٰى اَنْ تَعْدِلُوْا
وَإِنْ تَلُوْا اَوْ تُعْرَضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿١٣٥﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِۦ
وَالْكِتٰبِ الَّذِىۡ نَزَّلَ عَلٰى رَسُوْلِهِۦ
وَالْكِتٰبِ الَّذِىۡ اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۗ وَمَنْ
يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖۙ وَكِتٰبِهٖۙ

(1) Wannan shi ne ƙarshen wasiyya ga Yahūdu da Nasāra da kuma Musulmi, kuma ma'anar wasiyya ita ce Allah Yā yi umurni da ku yi Masa dā'a, amma bā domin Yana neman wani abū daga gare ku ba, domin bā zā ku ƙāra Masa mulki ba, domin Shi ne da sammai da ƙasa da abin da ke tsakaninsu, kū kuma kuna cikinsu. Saboda haka neman dā'ar nan domin amfanin kanku ne.

(2) Bāyar da shaida da hukunce-hukuncen da suka rātayau da shi. Bāyar da shaida amāna ce ta Allah daidai da tsaron dūkiyar amāna, ko mā ta fi tsanani, domin takan kai ga rai. Karkatar da magana, watau a faɗe ta bā yadda take ba. Bijirewa ita ce a ƙi bāyar da shaida.

(3) ĩmāni da dukan rukunna ĩmāni shida yana cikin tsaron amāna. Rukunna ĩmāni su ne, ĩmāni da Allah da ManzanninSa, da malā'iku da LittattafanSa da Rānar Lāhira da ƙaddara.

ManzanninSa, da Rānar Lāhira,
to, lalle ne Yā bāce, bata mai nīsa.

137. Lalle ne waɗanda suka yi
īmāni, sa'an nan kuma suka kāfir-
ta, sa'an nan kuma suka yi īmāni,
sa'an nan kuma suka kāfirta, sa'an
nan kuma suka k̄āra kāfirci, Allah
bai kasance Yanā gāfarta musu ba,
kuma bā zai shiryar da su ga hanya
ba.

138. Ka yi wa munāfukai bus-
hāra da cēwa lalle ne sunā da azāba
mai raɗaɗi.

139. Waɗanda suke rikon kāfi-
rai masōya, baicin mūminai. Shin
sunā nēman izza ne a wurinsu? To,
lalle ne izza ga Allah take gabā
ɗaya.

140. Kuma lalle ne, Yā sassau-
kar⁽¹⁾ muku a cikin Littāfi cēwa
idan kun ji āyōyin Allah, anā kāfir-
ta da su, kuma anā izgili da su, to,
kada ku zauna tāre da sū, sai sun
shiga cikin wani lābāri. Lalle ne kū,
a lōkacin nan misālinsu kuke. Lalle
ne, Allah Mai tāra munāfukai da
kāfirai ne a cikin Jahannama gabā
ɗaya.

141. Waɗanda suke jiran dāko
game da ku; har idan wata nasara
daga Allah ta kasance a gare ku, sai
su ce: “Ashe, ba mu kasance tāre
da kū ba?” Kuma idan wani rabo
ya sāmu ga kāfirai sai su ce, “Ashe
ba mu rinjāye ku ba, kuma muka
tsare ku daga mūminai?” To, Allah

وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ
كَفَرُوا ثُمَّ ءَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ
لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٨﴾

بَشِيرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّهُمْ عَذَابُ الْإِيمَانِ ﴿١٣٩﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ
فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَن إِذَا سَمِعْتُمْ
ءَايَةَ اللَّهِ يَكْفُرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَعْدُوا
مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا
مِثْلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤١﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ
فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ
كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعِكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

(1) A cikin AlKur'āni, Sūratul An'ām, āyā ta 68.

ne Yake yin hukunci a tsakāninku a Rānar Kiyāma, kuma Allah bā zai sanya hanya ba ga kāfirai a kan mūminai.

142. Lalle ne munāfukai sunā yaudarēwa da Allah, alhāli kuwa Shi ne mai yaudararsu; kuma idan sun tāshi zuwa ga salla, sai su tāshi sunā māsū kasāla. Suna nunā wa mutāne, kuma ba su ambatar Allah sai kaɗan.

143. Māsū kai-kawo ne a tsakānin wancan; bā zuwa ga waɗannan ba, kuma bā zuwa ga waɗannan ba. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wata hanya ba.

144. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Shin, kunā nufin ku sanyā wa Allah daʔili bayyananne a kanku?

145. Lalle ne, munāfukai sunā a magangara mafi kaƙanci daga wuta. Kuma bā zā ka sāma musu mataimaki ba.

146. Sai waɗanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka nēmi fakuwa ga Allah, kuma suka tsar-kake addininsu dōmin Allah, to, waɗannan sunā tāre da mūminai, kuma Allah zāi bai wa mūminai lāda mai girma.

147. Mēne ne Allah zai amfāna da yi muku azāba idan kun gōde, kuma kun yi ĩmāni? Allah Yā kasanƙe Mai gōdiya Masani.

فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ
اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ
خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
كُتَالَىٰ بُرَاءٍ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٣﴾

مُذَبِّحِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَلَا إِلَىٰ
هَٰؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ
أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ
تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٤٥﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ
وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا
بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٧﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ
وَعَٰمِنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

148. Allah bã Ya son bayyana-nawa da mūnāna daga magana⁽¹⁾ fāce ga wanda aka zālunta. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Masani.

149. Idan kun bayyana alhēri, kō kuwa kuka ñōye shi, kō kuwa kuka yāfe laifi daga cūta, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai yāfewa, Mai ikon yi.

150. Lalle ne, waɗanda suke kā-firta da Allah da ManzonSa kuma sunā nufin su rarrabe⁽²⁾ a tsakānin Allah da manzanninSa, kuma sunā cēwa: “Munā ĩmāni da sāshe, kuma munā kāfirta da sāshe”. Kuma sunā nufin su riƙi hanya a tsakānin wannan.

151. Waɗannan sū ne kafirai sō-sai, kuma Mun yi tattali, dōmin kāfirai, azāba mai walākantarwa.

152. Kuma waɗanda suka yi ĩmāni da Allah da manzanninSa, kuma ba su rarrabe a tsakānin kōwa ba daga gare su, waɗannan zā Mu bã su ijārōrinsu, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

153. Mutānen Littāfi sunā tam-bayar ka ka saukar da wani littāfi daga sama, a kansu, to, lalle ne sun

* لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ
إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تَخَفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ
نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾
وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ
يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

يَسْتَلِكْ أَهْلُ السُّبُلِ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ

(1) Magana mummuna. Allah bã Ya son bayyana mugunyar magana, sai dai wanda aka zālunta, yana iya kai ƙara, kuma yana iya yin addu'a a kan wanda ya zālunce shi. Sa'an nan ya shiga bayyanawar abin da ake nufi da miyagun maganganu a cikin āyōyin da suke bin wannan.

(2) Rarrabēwa tsakānin Allah da manzanninSa, shi ne mutum ya ce ga misāli, “Na yarda Allah gaskiya ne, zan yi duka abin da yake mai kyau saboda Shi, amma bãbu ruwāna da wani annabi ko wani manzo”, ko kuma ya ce ai duk addinai daya ne, ana nufin Allah da su, sai mutum ya bi abin da ya ga dama. Duka irin waɗannan maganganu bã su da kyau, kāfirci ne.

tambayi Mūsā mafi girma daga wannan, suka ce: “Ka nūna mana Allah bayyane.” Sai tsāwa ta kāmā su sabōda zāluncinsu, sa’an nan kuma suka riƙi maraƙi (abin bautāwa) bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Sa’an nan Muka yāfe laifi daga wancan. Kuma Mun bai wa Mūsā dalīli bayyananne.

154. Kuma Muka ɗaukaka dūtse sāma da su, sabōda alkawarinsu, kuma Muka ce musu: “Ku shiga ƙōfar kunā māsu tawālī’u,” kuma Muka ce musu: “Kada ku ƙētare haddi a cikin Asabat,” kuma Muka riƙi alkawari mai kauri daga gare su.

155. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu, da kāfirtarsu da āyōyin Allah, da kisansu ga annabāwa, bā da hakki ba, da maganarsu; “Zukātanmu sunā cikin rufi.” Ā’a, Allah ne Ya yunke a kansu sabōda kāfircinsu, sabōda haka bā zā su yi īmāni ba fāce kaɗan.

156. Kuma sabōda kāfircinsu da faɗarsu, a kan Maryama, ƙiren ƙarya mai girma.

157. Da faɗarsu⁽¹⁾: “Lalle ne mu, mun kashe Masihu Īsā ɗan

كُتِبَٰ مِنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ
مِنَ ذَٰلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ
الصَّاعِقَةُ بِظُلُوغِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَقَوْنَا عَنْ
ذَٰلِكَ وَعَٰتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٧﴾

وَرَفَعْنَا قَوْفَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَلِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ
ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ
لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِثْقًا
عَلِيظًا ﴿١٥٨﴾

فِيمَا تَقْضِيهِمْ مِثْقَهُمْ وَكُفِّرْهُمْ بِعَٰيَةِ اللَّهِ
وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا
غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٩﴾

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ نَهْنَأْنَا عَظِيمًا ﴿١٦٠﴾

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ

(1) Faɗarsu ta izgili watau suna cewa: “Mun kashe Īsā ɗan Maryama wanda yake da’awar shi Manzon Allah ne.” Asalin maganar Yahūdu suka karkatar da Dāwūda Sarkin Dimashka, da cewa ga wani mutum nan yana bāta kasa da aƙidar mutāne, a Baitil Maƙdis. Sabōda haka ya bāyar da ōda ga hākimansa a Baitil Maƙdis da a kashe Īsā. Sai suka tafi suka tsare shi a cikin gida shi da sahabbansa, watau Hawāriyawa. Īsā ya rōƙi waninsu da yarda da kisa a kan sākamon Aljanna. Sai ƙaraminsu ya yarda, Allah Ya sanya masa sifar Īsā, a bāyan haka Ya ɗauke Īsā. Shi kuma aka kashe shi matsayin Īsā. Daga nan, Yahūdu suna zaton sun kashe shi, kuma waɗanda suka halarci Kissar, suka sābā wa jūna wajen sifar Īsā da cewa shi ne Allah, ko ɗan Allah, ko ɗayan uku, ko manzon Allah, kamar yadda ya gabāta a cikin Baƙara.

Maryama Manzon Allah," alhāli kuwa ba su kashe shi ba, kuma ba su kēre shi ba, kuma amma an kamanta shi ne a garē su. Lalle ne waɗanda suka sâbâ wa jûna a cikin sha'aninsa, lalle ne, sunâ shakka daga gare shi, bâ su da wani ilmi fāce bin zato, kuma ba su kashe shi ba bisa ga yaƙini.

158. Ā'a, Allah Ya ɗauke shi zuwa garē Shi, kuma Allah Yâ kasanƙe Mabuwayi, Mai hikima.

159. Kuma bâbu kôwa daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, fāce lalle yanā imāni da shi a gabānin mutuwarƙa, kuma a Rānar Kiyāma yana kasanƙewa mai shaida, a kansu.

160. To, sabôda zālunci daga waɗanda suka tûba (Yahûdu) Muka haramta musu abûbuwa masu dādî, waɗanda aka halatta su a gare su, kuma sabôda taushêwarsu daga hanyar Allah da yawa.

161. Da karɓarsu ga riba, alhāli kuwa an hana su daga gare ta, da cin su ga dūkiyar mutāne da ƙarya. Kuma Muka yi tattali, dōmin kāfirai, azāba mai raɗaɗi.

162. Amma tabbatattu⁽²⁾ a cikin ilmi daga gare su, da mūminai, suna imāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka sau-

رَسُولَ اللَّهِ وَمَاقْتُلُوهُ وَمَا صَلْبُوهُ وَلَئِكَ
شُبُهَةٌ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٩﴾

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٠﴾

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ
مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٦١﴾

فَيُظْلَمُونَ مِنْ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
طَبَيْعَتِ أَجَلَتْ لَهُمْ وَبَصَدِهِمْ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ كَبِيرًا ﴿١٦٢﴾

وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ
أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦٣﴾

لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ
يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

(1) An ce Mutanen Littafi na zamanin Annabi Isa lalle suna imani da shi gabanin mutuwarƙa cewa shi ba Allah ne ba, kuma ba ɗan Allah ne ba; kowannensu kamin ya mutu yana imani da cewa Isa Manzon Allah ne, a lokacin da imanin ba ya amfanin sa. Allah Ya fi sani.

(2) Kabila mai asali tana lâlācewa sabôda rashin bin addini, har ta zama mafi sharrin halittar Allah, kamar Yahûdu. Kuma a cikin haka wanda ya koma wa gaskiya sai ya koma ga tsohon asalin, ya ƙāra ɗaukaka da shi, kamar waɗanda suka musulunta daga cikinsu.

kar daga gabāninka, madalla da masu tsai da salla, da māsū bāyar da zakka, da māsū īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Waɗannan zā Mu bā su lāda mai girma.

163. Lalle ne Mu, Mun⁽¹⁾ yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da annabāwa daga bāyansa. Kuma Mun yi wahayi zuwa ga Ibrāhima da Ismā'ila da Is'hāka da Yakūbu da Jikōki da Īsa da Ayūba da Yūnusa da Hārūna da Sulaimān. Kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.

164. Da wasu manzanni, hakīka, Mun bā da lābarinsu a gare ka daga gabāni, da wasu manzanni waɗanda ba Mu bā da lābarinsu ba a gare ka, kuma Allah Yā yi magana da Mūsā, magana sōsai.

165. Manzanni māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bāyan manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

166. Amma Allah Yanā shaida da abin da Ya saukar zuwa gare ka. Yā saukar da shi da saninSa. Kuma malā'iku sunā shaida. Kuma Allah Yā isa Ya zama Shaida.

وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٣﴾

* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَءَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ
مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِنَاسٍ لَعَلَّ يَكُونُ
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٦﴾

لَئِنْ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٧﴾

(1) Muhammadu bā shi ne farkon manzanni ba, kuma bā shi ne aka fāra yi wa wahayi ba, bā shi ne aka fāra bai wa Littāfi ba. Sai dai shi ne karshensu ga dukkan waɗannan abūbuwa, kamar yadda bushārarsu ta bayyana tun a gabāninsa. Kuma yawan annabāwa da manzanni bābu wanda ya san shi sai Allah. Wahayi shi ne ishāra ko yanda Allah ke aiko malā'iki da manzanci zuwa ga wani annabi ko manzonSa.

167. Lalle ne waɗanda suka kâ-firta kuma suka kange (wasu mutā-ne) daga hanyar Allah, haḳīka, sun baɗe, baɗa mai nīsa.

168. Lalle ne waɗanda suka kâ-firta, kuma suka yi zālunci, Allah bai kasance Yana yi musu gāfara ba, kuma bā Ya shiryar da su ga hanya.

169. Fāɗe hanyar Jahannama, sunā māsū dawwama a cikinta har abada, kuma wannan yā kasance, ga Allah, mai sauḳi.

170. Yā kû mutāne! Haḳīka, Manzo yā je muku da gaskiya daga Ubangijinku. Sabōda haka ku yi īmāni yā fī zama alhēri a gare ku. Kuma idan kun kâfirta, to, Allah Yanā da abin da ke cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

171. Yā Mutānen Littāfi! Kada ku zurfafā a cikin addininku. Kuma kada ku faɗa, ga Allah, fāɗe gas-kiya. Abin da aka sani kawai, Maṣīhu Īsa ɗan Maryama Manzon Allah ne, kuma kalmarSa, yā jēfa ta zuwa ga Maryama, kuma rūhi ne daga gare Shi. Sabōda haka, ku yi īmāni da Allah da manzanninSa, kuma kada ku ce, “Uku”. Ku hanu (daga faɗin haka) yā fī zama alhēri a gare ku. Abin da aka sani kawai, Allah Ubangiji ne Guda. TsarkinSa yā tabbata daga wani abin haifuwa ya kasance a gare Shi! Shī ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakīli.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ فَدَجَّاءُ كُرُ الرُّسُولِ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَتَأْمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أُلْقِيَتْهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ أَنْتُمْوَ خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

172. Masīhu bā ya kyāmar ya kasance bāwa ga Allah, kuma haka malā'ikun nan makusanta. Kuma wanda ya yi kyāmar bautarSa kuma yi yi girman kai, to, zai tāra su zuwa gare Shi gabā daya.

173. To, amma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, zā Ya cika musu ijārō-rinsu, kuma Yanā kāra musu daga falalarSa. Kuma amma waɗanda suka yi kyāma, kuma suka yi girman kai, to, zā Ya yi musu azāba, azāba mai raɗaɗi, kuma bā su samun wani masōyi dōmin kansu, baicin Allah, kuma bā su samun mataimaki.

174. Yā kū mutāne! Haḳīka, wani dalīli daga Ubangijinku yā je muku, kuma Mun saukar da wani haske bayyananne zuwa gare ku.

175. To, amma waɗanda suka yi imāni da Allah, kuma suka faku a gare Shi, to, zai shigar da su cikin wata rahama daga gare Shi da wata falala, kuma Ya shiryar da su zuwa gare Shi ga tafarki madaidaici.

176. Sunā yi maka fatawa⁽¹⁾. Ka ce: "Allah Yanā bayyana muku

لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا
لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ
يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِي وَسْتَكْبِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيَّ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوفِيهِمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ
فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا
وَأَسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ كُفْرَهُنَّ مِنْ رَبِّكُمْ
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٧٥﴾

يَسْأَلُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ

(1) Bāyan dogon bayāni a kan tauhidin Allah, da kōrewar shubhōhin Yahūdu da Naṣāra a cikin addini, domin sai zūciya ta yarda da kaɗaita Allah sa'an nan za tā ji ƙarfin riƙo da ƙarfin ɗauka ga hukunce-hukuncen da Allah Yake aza mata. To, yā kōma ne ga abin karantawar sūrar na tsaron dūkiya, ya rufe ta da shi. Ya yi magana a kan mas'alar 'Kalāla'. watau mutum ya mutu bai bar rēshensa ba, ko wani asali sai fukafukai kawai, watau 'yan'uwa, maza ko mātā waɗanda ba li'ummai ba. Magana a kan li'ummai kuwa tā gabāta a farkon sūra. Ana gabātar da shaḳīki a kan li'abi, kuma ana gabātar da na kusa a kan na nēsa, mafi kusantar zumunta. Ana ƙiyasin bai wa 'ya'ya mata biyu, biyu daga uku na dukiya a kan 'yan'uwa mātā, domin sū ba a ce fiye da biyu ba. 'Diyar tsatso tā fi 'yar'uwa ƙarfin zumunta, kuma tā fi kusanci.

fatawa a cikin 'Kalāla', idan mutum ya halaka, ba shi da rēshe kuma yana da 'yar'uwa, to, tana da rabin abin da ya bari, kuma shi yana gādon ta, idan wani rēshe bai kasance ba a gare ta. Sa'an nan idan ('yan'uwa mātā) suka kasance biyu, to, suna da kashi biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari. Kuma idan sun kasance, 'yan'uwa, maza da mātā, to, namiji yana da misālin rabon mātā biyu. Allah Yana bayyanawa a gare ku, dōmin kada ku ɓace. Kuma Allah ne, Masani ga dukan kōme.

إِنْ أَمْرُ أَهْلِكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا أَثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلَثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٦﴾

سُورَةُ الْمَائِدَةِ SŪRATUL MĀ'IDA

Tana karantar da cikāwar alkawurra da abin da ya rātaya da su wajen rarrabēwa a tsakānin halat da haram, da kyautata akīda da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kù waɗanda suka yi ĩmāni! Ku cika alkawurra. An halatta muku dabbobin jin dādi, fāce abin da ake karantāwa a kanku, bā kunā māsū halattar da farauta ba alhāli kuwa kunā māsū harama. Lalle ne, Allah Yanā hukunta abin da Yake nufi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿٦٧﴾

2. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku halattar da ayyukan ibādar Allah game da hajji, kuma da Watā Mai alfarma, kuma da haɗaya, kuma da rātayar raƙumar haɗaya, kuma da māsū nufin 'Dāki Mai alfarma, sunā neman falala daga Ubangijinsu da yarda. Kuma idan kun kwance harama, to, ku yi farauta. Kuma kada ƙiyayya da wasu mutāne ta ɗauke ku, dōmin sun kange ku daga Masallāci Mai alfarma, ga ku yi zālunci. Kuma ku taimaki junā a kan aikin ƙwarai da taƙawa. Kuma kada ku taimaki jūna a kan zunubi da zālunci, kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

3. An haramta muku mūshe da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah a gare shi, da mākararriya da jēfaffiya da mai gangarōwa da sōkakkiya, da abin da māsū dāgi suka ci, fāce abin da kuka yanka, da abin da aka yanka a kan gunki (shī ma an haramta). Kuma kada ku yi rabo da kibau na cāca, wannan fāsikanci ne. A yau waɗanda suka kāfirta sun yanke ƙauna daga addininku. Sa-bōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōroNa. A yau Nā kammalā muku addininku, kuma Nā cika ni'imaTa a kanku, kuma Nā yarda da Musulunci ya zama addini a gare ku. To, wanda aka sanyā wa lalūra a cikin yunwa mai tsanani, bā yana mai karkata zuwa ga wani zunubi ba, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعِيرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ
وَلَا ءَامِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنْ
رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ ۚ أَن صَدُّوا عَنِ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ إِن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَوْا عَلَى
الْبَيْرِ وَالتَّقْوَىٰ ۚ وَلَا تَعَاوَوْا عَلَى الْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ۝

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ
وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ۖ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ
إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ ۚ وَأَن
تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْوَٰدِ ۚ لَكُمْ فِسْقٌ ۚ ٱلْيَوْمَ يَبَيِّنُ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِن دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَأَخْشَوْنَ ٱلْيَوْمَ ۚ أَكَمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ
لِّإِثْمٍ ۚ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

4. Suna tambayar ka cēwa mēne ne aka halatta musu? Ka ce: “An halatta muku abūbuwa māsu dāḍi, da abin da kuka sanar (farauta) daga māsu yin mīki, kunā māsu sakinsu daga hannuwanku, kunā sanar da su daga abin da Allah Ya sanar da ku. To, ku ci daga abin da suka kama sabōda ku, kuma ku ambaci sūnan Allah a kansa, kuma ku bi Allah da taḥawa. Lalle ne Allah Mai gaugawar sakamako da yawa ne.

5. A yau an halatta muku abūbuwa māsu dāḍi, kuma abincin waḍanda aka bai wa Littāfi⁽¹⁾ halal ne a gare ku, kuma abincinku halal ne a gare su, da mātā māsu kāmūn kai daga mūminai da mātā 'yā'ya daga waḍanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, idan kun je musu da sadā-kōkinsu, kuna māsu yin aure, ba masu yin zina ba, kuma bā māsu rikon abōkai ba. Kuma wanda ya kāfirta da īmāni, to, lalle ne aikinsa yā ḥāci, kuma shī, a cikin Lāhira, yanā daga māsu hasāra.

6. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan kun tāshi⁽²⁾ zuwa ga salla, to, ku wanke fuskōkinku da hannu-

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ
الْطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ
تُعَلِّمُونَهُنَّ وَمَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فُكُلُوا مِمَّا
أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ٥

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ حَلَلٌ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلَلٌ لَهُمْ
وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ
مُسْفَحِينَ وَلَا مَسْخُذِي أَخْدَانٍ وَمَن يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
مِنَ الْخَاسِرِينَ ٥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى

(1) Wātau Yahūdāwa da Kiristāwa.

(2) Abin da ake halatta salla da shi ruwa mai tsarki domin ḍauke hadasi Karami da alwala, da hadasi babba da wanka. Idan bābu ruwa a yi taimama da wuri na fuskar Kasa wanda bai sāke ba da wata sana'ar mutum. Bauli da wadiyyi da gāyadī da rībi da shāfar jin dāḍi na namiji ga mace ko mace ga namiji, da shafar zakarin kansa, duka suna wajabtar da alwalla. Fitar maniyyi da hailsu suna wajabtar da wanka. Maziyyi na wajabtar da wanke dukkan zakari sa'an nan a yi alwalla. Yankan hannun ḥarāwo yā nuna iyaka inda ake shāfar farilla na taimama, da sunna, kamar yadda ake yin sauran ayyuka duka a kan kiyāsinsu bisa ga wasu.

wanku zuwa ga magincirōri, kuma ku yi shāfa ga kânunku, kuma ku (wanke) kafāfunku zuwa idānun sāwu biyu. Kuma idan kun kasance māsu janaba, to, ku yi tsarki, kuma idan kun kasance majinyata, kō kuwa a kan tafiya, kō kuwa daya daga gare ku ya zo daga gāyadī, kō kuka yi shāfayyar junā da mātā, sa'an nan ba ku sāmi ruwa ba, to, ku yi nufin wuri⁽¹⁾ mai kyau, sa'an nan ku yi shāfa ga fuskōkinku da hannuwanku daga gare shi. Allah bā Ya nufi dōmin Ya sanya wani kunci a kanku, kuma amma Yanā nufi dōmin Ya cika ni'imarSa a kan-ku, tsammāninku kunā gōdewa.

7. Kuma ku tuna ni'imar Allah a kanku, da alkawarinku wanda Ya ḍaure ku da shi, a lōkacin da kuka ce: "Mun ji kuma mun yi ḍā'a." Kuma ku bi Allah da taḵawa. Lalle ne Allah Masani ne ga abin da ke a cikin zukata.

8. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku kasance māsu tsayin daka dōmin Allah, māsu shaida da ādalci. Kuma kada kiyayya da wasu mutāne ta ḍauke ku a kan bā zā ku yi ādalci ba. Ku yi ādalci. Shī ne mafi kusa ga taḵawa. Kuma ku bi Allah da taḵawa. Lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

9. Allah Yā yi wa'adi ga waḍanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai. Sunā da wata gā-fara da lāda mai girma.

الصَّلَاةَ فَأَغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ
إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ
جُنُبًا فَأَطْفِئُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى
سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ
وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ حَرْجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ
لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِثْلَهُ
الَّذِي وَاتَّقُوا بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ يَدَاتِ
الْصُّدُورِ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ عَلَى الْآخَرِ لَوْ أَنَّ أَهْلَ هَذَا
لِلشَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٩﴾

(1) Wātau ku yi taimama.

10. Kuma wadanda suka kāfirta, kuma suka karyatā, game da āyō-yinMu, wadannan sū ne abōkan wuta.

11. Yā kū wadanda suka yi īmā-ni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da wasu mutāne suka yi niyyar su shimfida hannuwansu zuwa gare ku⁽¹⁾ sai Ya kange hannuwansu daga gare ku, kuma ku bi Allah da taƙawa. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah kawai.

12. Kuma lalle Allah Yā riki alkawarin Banī Isrā'īla, kuma Muka ayyana wakilai gōma shā biyu⁽²⁾ daga gare su kuma Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, Inā tāre da ku, haƙīka, idan kun tsayar da salla, kuma kun bāyar da zakka, kuma kun yi īmāni da manzanniNa, kuma kuka taimake su, kuma kuka bai wa Allah rance mai kyau, haƙīka, Inā kankare laifukanku daga gare ku, kuma haƙīka, Inā shigar da ku gidājen Aljanna (wadanda) kōramu sunā gudāna a ƙarƙashinsu, sa'an nan wanda ya kāfirta a bāyan wannan daga gare ku, to, lalle ne, yā bace daga tsakar hanya.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَتَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا
إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
وَعَسْنَا مِنْهُمْ اثْنَتَيْ عَشَرَ نَقِيبًا
وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ
أَقِمْتُمُ الصَّلَاةَ وَءَاتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
وَأَمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَرْتُمْ أَوْهُهُمْ
وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾

(1) Wannan kiyāyewa ya auku a wurāre da yawa tun Musulmi suna da rauni kuma kāfirai suna da ƙarfi, kuma suna son su kashe Musulmi da Musulunci. Allah Ya tsare su. Saboda haka yanzu da Musulmi suka yi ƙarfi da ƙarfin Allah, yā wajaba a kansu su gode wa Allah da taƙawa. Watau su riƙe alkawarin Allah, su yi abin da Ya aza musu gwargwadon hāli.

(2) An ayyana wakilai goma sha biyu daga ƙabilun Bani Isrā'īla goma sha biyu domin su ɗaukar musu alkawari daga wurin, kuma su tsare mutānensu ga ganin ba a sāba wa alkawarin ba. An gina addinin Bani Isrā'īla a kan ƙabilanci. Saboda haka addininsu bā ya fita daga dā'irarsu.

13. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu Muka la'ane su, kuma Muka sanya zukātansu kēkasassu, sunā karkatar da magana daga wurārenta, kuma suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, kuma bā zā ka gushe ba kana tsinkāyar yaudara daga gare su fāce kaɗan daga gare su. To, ka yāfe laifi daga gare su, kuma ka kau da kai. Lalle ne, Allah Yanā son māsū kyautatāwa.

14. Kuma daga waɗanda suka ce: “Lalle ne mū, Nasāra ne,” Mun riƙi alkawarinsu, sai suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka shūshūta adāwa da kēta a tsakāninsu har ya zuwa ga Rānar Kiyāma. Kuma Allah zai bā su lābāri da abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

15. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ne, ManzonMu yā jē muku, yanā bayyana muku abu mai yawa daga abin da kuka kasance kunā bōyēwa daga Littāfi, kuma yanā rangwame daga abu mai yawa. Haƙiƙa, wani haske da wani Littāfi mai bayyanāwa yā je muku daga Allah.

16. Da shī, Allah Yanā shiryar da wanda ya bi yardarSa zuwa ga hanyōyin aminci, kuma Yanā fitar da su daga duffai zuwa ga haske da izninSa, kuma Yanā shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

17. Lalle haƙiƙa, waɗanda suka ce: “Lalle Allah, Shī ne Masihu ɗan Maryama”, sun kāfirta. Ka ce: “To, wane ne ke iya mallakar wani abu daga Allah, idan Yā nufi Ya

فَمَا نَقِضُهُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ
وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلِيلَةً يُحَرِّفُونَ
الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا
مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ
عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا
مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا
بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا
مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْلَمُ أَعْنِ كَثِيرٌ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ
اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ

halakar da Mašihu dan Maryama da uwarsa da wanda yake a cikin ƙasa gabā ɗaya?" Kuma Allah ne da mallakar sammai da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu, Yanā halitta abin da Yake so. Kuma Allah, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi ne.

18. Kuma Yahūdu da Nasāra sun ce: "Mū ne ɗiyan Allah, kuma masōyanSa." Ka ce: "To, don me Yake yi muku azāba da zunubanku? Ā'a kū mutāne ne daga waɗanda Ya halitta, Yanā gāfar-tāwa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so. Kuma Allah ne da mulkin sammai da ƙasa da abin da ke tsakāninsu, kuma zuwa gare Shi makomā take."

19. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ManzonMu yā jē muku yanā bayyana muku, a kan lōkacin fatara daga manzanni, dōmin kada ku ce: "Wani mai bāyar da bushāra bai zo mana ba, kuma haka wani mai gargadi bai zo ba." To, haƙiƙa, mai bāyar da bushāra da mai gargadi sun jē muku. Kuma Allah ne, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi.

20. Kuma a lōkacin da Mūsa ya ce wa mutānensa: "Yā ku mutānena! Ku tuna ni'imar Allah a kanku; dōmin Yā sanya annabāwa a cikinku, kuma Yā sanya ku sarā-kuna, kuma Yā bā ku abin da bai bai wa kōwa ba daga tālikai.

21. "Yā mutānena! Ku shiga ƙasar nan, abar tsarkakēwa, wadda Allah Ya rubūta sabōda ku, kuma kada ku kōma da bāya, har ku jūya kunā māsu hasāra."

أَبْنِ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَنْهَمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَأَحِبُّوهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ
بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ
لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا
مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَنْقُورُ أَذْكُرُوا
نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ
وَجَعَلَ لَكُم مَّلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا تَرْتُبُونَ
أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

يَنْقُورُوا أَذْكُرُوا الْأَرْضَ الْمَقْدَسَةَ الَّتِي
كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى
أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾

22. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne, a cikinta akwai wasu mutāne māsū karfi, kuma lalle ne bā zā mu shige ta ba sai sun fice daga gare ta, to, idan sun fice daga gare ta, to, lalle ne mū, māsū shiga ne.”

23. Wasu maza biyu⁽¹⁾ daga wa-
danda suke tsōron Allah, Allah Yā
yi ni'ima a kansu, suka ce: “Ku
shiga gare su, daga kōfar, dōmin
idan kuka shige shi, to, lalle ne kū,
māsū rinjāya ne, kuma ga Allah sai
ku dogara idan kun kasance
mūminai.”

24. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne
mū, bā zā mu shige ta ba har abada
matuƙar sun dawwama a cikinta,
sai ka tafi kai da Ubangijinka dō-
min ku yi yāki. Lalle ne mū, munā a
nan zaune.”

25. Ya ce: “Yā Ubangijina! Lal-
le ne nī, bā ni mallakar kōwa fāce
kaina da ɗan'uwāna, sai Ka rarrabe
a tsakāninmu da tsakānin mutāne
fāsikai.”

26. (Allah) Ya ce: “To, lalle ne
ita abar haramtāwa ce a gare su,
shēkara arba'in, sunā yin ɗimuwa a

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمَ جَبَّارِينَ
وَإِنَّا لَن نَدْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن
يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنَّ اللَّهَ
عَلَيْهِمَا أَدْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَأَنذَرُكُمْ عَلَيْهِمْ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّآ لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا
فِيهَا فَادْهَبْ أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا
إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي
فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
يَتِيهِمْ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَىٰ

(1) Maza biyu su ne Yūsha'u da Kālib daga Nuƙabā'u, watau wakilai goma sha biyu waɗanda Annabi Mūsā ya aike su domin su yiwo binciken hālāyen mutanen da suke zaune a cikin Kudus. Yadda ya fāru shi ne, bāyan da Allah Ya halaka Fir'auna sai Bani Isrā'īla suka koma Masar, daga nan sai Allah Ya rubuta musu cewa su tashi, su koma Ariha'a a cikin ƙasar Sham alhāli mazaunanta kuwa Kan'āniyyāwa ne. Sai Mūsā ya gaya musu cewa, ga ƙasar da Allah Ya bā su, su fitar da waɗanda ke a ciki su zauna. Mūsā ya aika da mutum goma sha biyu domin su yiwo leƙen asiri su zo masa da lābāri, kada su gaya wa mutāne abin da suka gani domin kada su firgita. Bayan da suka kōmo, sai suka warware alkawarin: sai mutum biyu daga cikinsu, Yusha'u da Kālib.

cikin ƙasa. ⁽¹⁾ Sabōda haka kada ka yi baƙin ciki a kan mutāne fāsikai.”

27. Kuma karantā musu ⁽²⁾ lābā-rin dīya biyu ⁽³⁾ na Ādamu, da gas-kiya, a lōkacin da suka bāyar da baiko, sai aka karɓa daga ɗayansu kuma ba a karɓa daga ɗayan ba, ya ce: “Lalle ne, zan kashe ka.” (Dayan kuma) ya ce: “Abin sani dai, Allah Yana karɓa daga māsu takawa ne.”

28. “Lalle ne, idan ka shimfiɗa hannunka zuwa gare ni dōmin ka kashe ni, ban zama mai shimfiɗa hannuna zuwa gare ka ba dōmin in kashe ka. Lalle ne nĩ, inā tsōron Allah Ubangijin tālikai.

29. “Lalle ne nĩ, inā nufin ka kōma da zunubina game da zunubinka, har ka kasance daga abōkan wuta. Kuma wannan shi ne saka-makon azzālumai.”

30. Sai ransa ya ƙawātar masa kashēwar ɗan'uwansa, sai kuwa ya kashe shi, sa'an nan ya wayi gari daga māsu hasāra.

الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبَأُ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٨﴾

لَنْ يَسُطَ إِلَى يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطِ يَدَيَّ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَيَايَ وَإِنَّمَا كُنْتُ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾

فَطَوَعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣١﴾

(1) Wannan shi ne sakamakon sabbāwar alkawari, da aka ce wa magewaya kada su fadi abin da suka gani, saboda da aƙibar abin, kusan duka sai da suka mutu a cikin halin ɗimuwar.

(2) Kuraishawa ko kuwa al'ummarka.

(3) 'Diyan Ādamu biyu, Kābīla da Hābīla. Asalin maganar kamar yadda aka ruwaito, mātār Ādamu, Hauwa'u, tana haifuwar namiji da mace a kowane ciki, wajen aure sai a shirɓata dōmin bābu wasu mutāne sai su. Sai Kābīla ya ƙi yarda a bai wa Hābīla 'yar'uwarsa, har Ādam ya sanya su yin baiko da abin sana'arsu. Kābīla manōmi ne, ya bāyar da mūnāna daga kāyan nōmansa, shi kuma Hābīla ya bāyar da rāgo mai kyau dōmin sana'arsa kiwo ne. Sai wuta ta sauko ta ɗauki rāgon Hābīla, alāmar karɓa. Wannan kuwa ya ɗauki Kābīla ga tunānin kashe shi. Laifi guda yana sabbaba wasa laifuka māsu yawa.

31. Sai Allah Ya aiki wani hankāka, yanā tōno a cikin ƙasa dōmin ya nūna masa yadda zai turbude gāwar ɗan'uwansa. Ya ce: “Kaitōna! Nā kāsa in kasance kamar wannan hankāka dōmin in turbude gāwar ɗan'uwana?” Sai ya wāyi gari daga māsu nadāmā.

32. Daga sababin wannan,⁽¹⁾ Muka rubūta a kan Banī Isrā'ila cēwa, lalle ne wanda ya kashe rai bā da wani rai ba, ko ɓarna a cikin ƙasa, to kamar yā kashe mutāne duka ne, kuma wanda ya rāya rai, to, kamar yā rāyar da mutāne ne gabā ɗaya. Kuma lalle ne, haƙiƙa, ManzanninMu sun jē musu da huj-jōji bayyanannu, sa'an nan kuma lalle ne, māsu yawa daga gare su, a bāyan wannan, haƙiƙa, māsu ɓarna ne a cikin ƙasa.

33. Abin sani kawai, saka-makon⁽²⁾ waɗanda suke yākin Allah da ManzōnSa, kuma sunā aiki a cikin ƙasa dōmin ɓarna, a kashe su, ko kuwa a kēre su, kō kuwa a kakkātse hannuwansu da ƙafā-funsu daga sābāni, kō kuwa a kōre su daga ƙasa. Wannan gare su wulakanci ne a cikin rāyuwar dūniya, kuma a Lāhira sunā da wata azāba mai girma.

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ
لِرَبِّهِ، كَيْفَ يُؤَدِّي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ
يُؤَدِّيَ أَخِيَّتِي أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُؤَدِّي سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
الْمُتَدِمِّينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ
أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ
فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا
بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنْ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعْدَ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ
وَرُسُلَهُ، وَتَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ
فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ
أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا
مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي
الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

(1) Aikata ƙaramin laifi yana sabbaba babban laifi har ɓarna mai yawa ta wātsu a cikin ƙasa.

(2) Muhārib shi ne ɗan fashi mai tare hanya da makamai. Ana yi masa ɗayan abin da aka ga yā ɗace da shi. Wanda aka yi wa “Salbu” sai kuma a kashe shi. Amfanin Salbu shi ne a gan shi, domin hankalin mutāne ya natsu. Korewa yanzu sai ta koma ga ɗauri har ya mutu ko ya tūba.

34. Fāce fa waɗanda suka tūba tun a gabānin ku sāmi ũko a kansu, to, ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

35. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku nēmi tsari zuwa gare Shi, kuma ku yi jihādi⁽¹⁾ a cikin hanyarSa, tsammāninku, za ku ci nasara.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, lalle dā sunā da abin da ke a cikin kasa gabā ɗaya da misālinsa tāre da shi, dōmin su yi fansa da shi daga azābar Rānar Kiyāma, bā a karɓar-sa daga gare su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

37. Sunā nufin su fita ne daga wuta, kuma ba su zama māsū fita daga gare ta ba, kuma sunā da azāba zaunanniya.

38. Kuma ɓarāwo da ɓarauniya sai ku yanke hannuwansu, bisa sakamako ga abin da suka tsirfanta, a kan azāba daga Allah. Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

39. To, wanda ya tūba a bāyan zāluncinsa, kuma ya gyāra (halin-sa), to, lalle ne Allah Yanā karɓar tūbarsa. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَ أَنَّ لَهُمْ مَائِ الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٦﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

(1) Wasīla ita ce dukkan aikin ibāda wanda zai kusantar da mutum zuwa ga Ubangijinsa, amma da sharadin an gina shi a kan taƙawa. Kuma taƙawa ita ce bin Allah kamar yadda Ya yi umurni a bi Shi, ta hanyar manzonSa kawai. Jihādi yana cikin taƙawa amma Yā kuma ambatonsa ne domin muhimmancinsa. Shi kuma iri biyu ne: ƙarami, watau yāƙin abokan gābā na bayyane, da babba, shi ne yāƙin abokan gābā na ɓoye, watau rai da Shaidan. Wanda maƙiyinsa na bayyane ya kashe shi yā mutu Shahīdi, wanda maƙiyinsa na ɓoye ya kashe shi ya mutu fāsiki ko kāfiri watau shaƙiyyi.

40. Shin, ba ka sanī ba cēwa lalle ne, Allah Shi ne da mulkin sammai da ƙasa, Yanā azābtar da wanda Yake so, kuma Yanā yin gāfara ga wanda yake so, kuma Allah, a dukkan kōme, Mai īkon yi ne?

41. Yā kai Manzo! Kada waɗanda suke tsēren gaugawa a cikin kāfirci su bāta maka rai, daga waɗanda suka ce: “Mun yi īmāni” da bākunansu, alhāli zukatansu ba su yi īmānin ba, kuma daga waɗanda suka tūba (watau Yahūdu) māsu yawan saurāre ga wasu mutāne na dabam waɗanda ba su jē maka ba, sunā karkatar da zance daga bāyan wurarensa, sunā cēwa: “Idan an bā ku wannan, to, ku karɓa, kuma idan ba a bā ku shī ba, to, ku yi sauna.” Kuma wanda Allah Ya yi nufin fitinarsa, to, bā zā ka mallaka masa kōme ba daga Allah. Waɗannan ne waɗanda Allah bai yi nufin Ya tsarkake zukātansu ba. Sunā da kunya a cikin dūniya, kuma sunā da wata azāba mai girma a cikin Lāhira.

42. Māsu yawan saurāre⁽¹⁾ ga ƙarya ne, māsu yawan ci ga haram, to, idan sun zo maka, sai ka yi hukunci a tsakāninsu, kō ka bijira daga gare su. Kuma idan ka bijira daga gare su, to, bā zā su cūce ka da

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ لَا يَحْزَنْكَ الَّذِينَ
يُكَفِّرُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا
ءَامَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ
الَّذِينَ هَادُوا وَسَمِعُوا لِلْكَذِبِ
سَمْعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ
يُخْرِطُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ
يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ
وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ
فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ
قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

سَمِعُوا لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ
لِللُّسُخَةِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ
أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ

(1) An bai wa Annabi zaɓi da ya yi hukunci ko kada ya yi, a tsakānin kāfirai biyu, idan sun yarda da hukuncinsa. Wannan dāmā tana aiki a kotunan Musulmi ga abin da ya shafi haƙƙoƙi kawai, amma ga ‘jara’im’ a ƙasar Musulmi tilas sai a bi shari’ar Musulunci domin tsaron aminci, sai dai kāfiri yana iya shan giyarsa, ga misāli a boye, banda a cikin jama’a. Haka kuma laifuka na al’adunsu kuma Musulmi bā zā su taɓa masu su ba, sai su yi hukuncinsu a tsakāninsu.

kōme ba, kuma idan ka yi hukunci, to, sai ka hukunta a tsakāninsu da ādalci. Lalle ne, Allah Yanā son māsu ādalci.

43. Kuma yāya suke gabātar da kai ga hukunci, alhāli a wurinsu akwai Attaura, a cikinta akwai hukuncin Allah, sa'an nan kuma sunā karkacēwa a bāyan wannan? Wadannan bā mūminai ba ne!

44. Lalle ne Mū, Mun saukar da Attaura, a cikinta akwai shiriya da haske, annabāwa waɗanda suke sun sallamā, sunā yin hukunci da ita ga waɗanda suka tūba (Yahūdu), da mālamai tarbiyya, da manyan malamai ga abin da aka nēme su da su tsare daga Littāfin Allah, kuma sun kasance, a kansa, māsu bā da shai-da. To, kada ku ji tsōron mutāne, kuma ku ji tsōroNa, kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kaɗan da āyoyiNa. Wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne kāfirai.

45. Kuma Mun rubūta a kansu, a cikinta cēwa, lalle (anā kashe) rai sabōda rai, kuma (anā dēbe) idō sabōda idō, kuma (ana katse) hanci sabōda hanci, kuma kunne sabōda kunne, kuma haḳōri sabōda haḳōri, kuma a raunuka a yi sakayya. To, wanda ya yi sadaka da shi, to, shi kaffāra ce a gare shi. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne azzālumai.

46. Kuma Muka biyar a kan gurābansu da Īsa ɗan Maryama,

يَضْرُوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٦﴾

وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَخْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٨﴾

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأَذْنَ بِالْأَذْنِ وَاللِّسْنَ بِاللِّسَنِ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ. وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٩﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma Muka bã shi Injīla, a cikinsa akwai shiriya da haske, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma shi shiriya ne da wa'azi ga māsu takawa.

47. Kuma sai mutānen Injīla su yi hukunci da abin da Allah ya saukar a cikinta. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah ya saukar, to, wadannan sū ne fāsikai.

48. Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Taurata da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa. Sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu ga barin abin da ya zo maka daga gaskiya⁽¹⁾. Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya shari'a da hanya (ta bin ta). Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bã ku. Sai ku yi tsēre ga ayyukan alhērī. Zuwa ga Allah makōmarku take gabā daya. Sa'an nan Ya bã ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikinsa.

49. Kuma ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu, kuma ka yi saunar su fitine

مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ
الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ
وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٤٨﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا
عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن
لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَآءِ اتِّكُمْ فَاسْتَفِقُوا
الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٩﴾

وَأَن آخِرُكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ وَآخِذْهُمْ أَنَّ يَفِضُّوكَ عَنْ بَعْضِ

(1) Allah. Kuma Mun bai wa kowa shari'ō'insa da dōkōkinsa, sa'an nan kuma da hanyar da ake bi wajen zartar da shari'ar.

ka daga sāshen abin da Allah Ya saukar zuwa gare ka. To, idan sun jūya bāya, to, ka sani cēwa, kawai Allah yana nufin Ya sāme su da masīfa ne sabōda sāshen zunubansu. Kuma lalle ne, māsu yawa daga mutāne, haḳīka, fāsikai ne.

50. Shin, hukuncin Jāhiliyya⁽¹⁾ suke nēma? Kuma wane ne mafi kyau ga hukunci daga Allah sabōda mutāne waɗanda suke yin yaḳini (tabbataccen īmāni)?

51. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riḳi Yahūdu da Nasāra majibinta. Sāshensu majibinci ne ga sāshe. Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, lalle ne shī, yaṅa daga gare su. Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

52. Sai ka ga waɗanda a cikin zukatansu akwai cūta, sunā tsēren gaugawa a cikinsu, sunā cēwa: “Munā tsōron kada wata masīfa ta sāme mu.” To, akwai tsammānin Allah Ya zo da būḍi, kō kuwa wani umurni daga wurinSa, har su wāyi gari a kan abin da suka ḃōye a cikin zukatansu, sunā māsu nadāmā.

53. Kuma waɗanda suka yi īmāni sunā cēwa: “Shin, waɗannan ne waɗanda suka yi rantsuwa da Allah iyākar rantsuwōyinsu, cēwa sū, lalle sunā tāre da kū?” Ayyukansu sun ḃāci, sabōda haka suka wāyi gari sunā māsu hasāra.

مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٥٠﴾

أَلْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْعُونَ وَمِنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا الْقَوْمُ يُوقِنُونَ ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

فَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا آيَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْحِكُوهُمْ أَوْ مَا آسَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ تَلْمِيزِينَ ﴿٥٣﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ أَنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٤﴾

(1) Hukuncin Jahiliyya shi ne wanda ake gināwa a kan son rai da al'āda da kuma ra'ayin azzalumai, ba ya da wani asali daga wani littafī na Allah.

54. Yā kū waɗanda suka yi ʾīmāni! Wanda ya yi ridda daga gare ku daga addininsa, to, Allah zai zo da wasu mutāne, Yanā son su kuma sunā son Sa, māsu tawālu'i a kan mūminai, māsu izza a kan kāfirai. Sunā yin jihādi a cikin hanyar Allah, kuma bā su tsōron zargin wani mai zargi. Waccan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah Mayalwaci ne, Mai ilmi.

55. Abin sani kawai, majiɓin-cinku Allah ne da ManzonSa, da waɗanda suka yi ʾīmāni, waɗanda suke sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka kuma sunā rukū'i.

56. Kuma wanda ya jibinci Allah da ManzonSa da waɗanda suka yi ʾīmāni, to, ƙungiyar Allah sū ne māsu rinjāya.

57. Yā ku waɗanda suka yi ʾīmāni! Kada ku riƙi waɗanda suka riƙi addininku bisa izgili da wāsa, daga waɗanda aka bai wa Littāfi daga gabāninku da kāfirai, masōya. Kuma ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mūminai.

58. Kuma idan kuka yi kira zuwa ga salla, sai su riƙe ta bisa izgili da wāsa. Wannan dōmin lalle ne sū, mutāne ne (waɗanda) bā su hankalta.

59. Ka ce: “Ya Mutānen Littāfi! Shin, kunā ganin wani laifi daga gare mu? Fāce dai dōmin mun yi ʾīmāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare mu da abin da aka

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ
يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
فَإِنَّ جَرْيَهُمُ الْغُلْيُومَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا
دِينَكُمْ هُزُوءًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَافِرَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقِيمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ
ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ
وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾

saukar daga gabāni, kuma dōmin mafi yawanku fāsikai ne.”

60. Ka ce: “Shin, in gaya muku mafi sharri daga wannan, dōmin sakamako⁽¹⁾ daga wurin Allah? Wanda Allah Ya la'ane shi kuma Ya yi fushi da shi, kuma Ya sanya daga gare su birai da aladai, kuma ya bauta wa 'Dāgūta. Waɗannan ne mafiya sharrin wuri, kuma mafiya bata daga tsakar hanya.”

61. Kuma idan sun zo muku sai su ce: “Mun yi imāni.” Alhāli kuwa haḳīka, sun shigo da kāfirci, kuma sū lalle ne, sun fita da shi, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da suka kasance sunā ɓōyēwa.

62. Kuma kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā tsēren gaugawa a cikin zunubi da zālunci da cinsu ga haram. Haḳīka, tir da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

63. Don me Malaman Tarbiyya⁽²⁾ da manyan malamai (na Yahūdu) ba su hanā su daga faɗar-su ga zunubi da cinsu ga haram ba? Haḳīka, tir daga abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

64. Kuma Yahūdu suka ce: “Hannun Allah abin yi wa kuƙu-mi ne⁽³⁾.” An sanya hannuwansu a

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثْوًى عِنْدَ اللَّهِ مِنْ
لَعْنَةِ اللَّهِ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ
وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا
وَأَضْلُ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٥٠﴾

وَإِذَا جَاءَ وَكُفَّاؤُهُمْ أَمَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ
وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا
يَكْمُونَ ﴿٥١﴾

وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَثَرِ
وَالْعُدُونِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٢﴾

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّيُّونَ وَالْأَخْبَارُ عَنْ
قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ

(1) Kunā son in gaya muku ba dōmin ku bā ni wani sakamako ba, sai dōmin Allah Ya sākā mini. Mutānen da aka jūyar suka kōma birai da aladai kuma suka bauta wa wanin Allah, su ne mafi sharrin mutāne.

(2) Don me malamansu bā su yin wa'azi ga jāhilansu? Tir da rashin wa'azi!

(3) Suna nufin wai Allah marowaci ne.

cikin kuƙumi! Kuma an la'ane su sabōda abin da suka faɗa. Ā'a, hannuwanSa biyu shimfiɗaɗɗu ne, Yanā ciyarwa yadda Yake so. Kuma lalle ne abin da aka saukar zuwa gare ka yanā k̄ara wa m̄asu yawa daga gare su, girman kai da k̄āfirai. Kuma Mun jēfa a tsakā-ninsu, kiyayya da k̄eta, zuwa Rānar Kiyāma, kō da yausha suka hūra wata wuta dōmin yāki, sai Allah Ya bice ta. Sunā aiki a cikin kasa dōmin barna, alhāli kuwa Allah bā Ya son m̄asu fasādi.

65. Kuma dā dai lalle Mutānen Littāfi sun yi īmāni, kuma sun yi taƙawa, haƙiƙa, dā Mun kankare miyāgun ayyukansu daga gare su, kuma dā Mun shigar da su gidājen Aljannar Ni'ima.

66. Kuma dā dai lalle sū, sun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare su daga Ubangijinsu, haƙiƙa, dā sun ci daga bisansu da kuma daga karkashin kafāfunsu. Daga gare su akwai wata al'umma mai tsakaitāwa, kuma m̄asu yawa daga gare su, abin da suke aikatāwa yā mūnana.

67. Yā kai Manzo! Ka iyar da⁽¹⁾ abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanā tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne k̄āfirai.

وَلَعَنُوا بِمَا قَالُوا أَلَّ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ
كَيْفَ يَشَاءُ وَلِيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَّا أُنْزِلَ
إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَاتِ يَتَّبِعُهُنَّ
الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ كُلَّمَا
أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَا دَخَلَتْهُمْ جَهَنَّمَ النَّعِيمِ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ
إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ
وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ
مَّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءٌ
مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٧﴾

يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ
رَبِّكَ وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ
رِسَالَاتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

(1) Wannan āya tā k̄āfirta dukan wanda ya ce kō ya yarda da cewa Annabi yā bōye wani abu daga Allah, ko kuma yā kēbe wasu mutāne da wani abu daga manzancinsa daga Allah.

68. Ka ce: “Yā ku Mutānen Lit-tāfi! Ba ku zama a kan kōme ba, sai kun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku.” Kuma lalle ne, abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka, yanā kara wa māsu yawa daga gare su girman kai da kāfirci. To, kada ka yi baƙin ciki a kan mutāne kāfirai.

69. Lalle ne, waɗanda suka yi īmāni da waɗanda suka tūba (Ya-hūdu) da Karkatattu da Nasāra, wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya aikata aiki na kwarai, to, bābu tsōro a kansu, kuma ba su zamo sunā baƙin ciki ba.

70. Lalle ne haƙīka, Mun riƙi alkawarin Bani Isrā'īla, kuma Mun aiki manzanni zuwa gare su, ko da yausha wani manzo ya je musu da abin da rāyukansu bā su so, wani ɓangare sun ƙaryata, kuma wani ɓangare sunā kashēwa.

71. Kuma suka yi zaton cēwa wata fitina bā zā ta kasance ba, sai suka makanta, kuma suka kurunta, sa'an nan Allah Ya karɓi tuba a gare su, sa'an nan suka makanta kuma suka kurunta māsu yawa daga gare su, alhāli Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

72. Lalle ne, haƙīka, waɗanda⁽¹⁾ suka ce: “Lalle ne Allah, Shī ne

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى
تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
مِّن رَّبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ
مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا
فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغُونَ
وَالنَّصَارَىٰ مَن ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَرَسَلْنَا إِلَيْهِم
رُسُلًا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ
أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا
يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوا أَنَّ أَتَّكُونَ فَتَنَةً فَعَمُوا وَصَمُّوْهُمْ
تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوْهُمْ كَثِيرٌ
مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ

(1) Sū ne Ya'aḡūbiyya. Bāyan bayāni a kan aibōbin Yahūdu sai Ya shiga bayāni a kan aibōbin Nasāra.

Masīhu, ḍan Maryama,” sun kāfir-ta. Alhāli kuwa Masīhu yā ce: “Yā Banī Isrā'īla! Ku bauta wa Allah Ubangijina, kuma Ubangijinku.” Lalle ne shi, wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne, Allah Yā haram-ta masa Aljanna. Kuma bābu wasu mataimaka ga azzālumai.

73. Lalle ne, haḳīka, waḍanda suka ce: “Allah na ukun uku ne,” sun kāfir-ta, kuma babu wani abin bautāwa fāce Ubangiji Guda. Kuma idan ba su hanu daga abin da suke faḍa ba, haḳīka, wata azāba mai raḍaḍi tānā shāfar waḍanda suka kāfir-ta daga gare su.

74. Shin fā, bā su tūba zuwa ga Allah, kuma su nēmē Shi gāfara, alhāli kuwa Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai?

75. Masīhu ḍan Maryama bai zama ba fāce Manzo ne kawai, haḳīka, manzanni sun shige daga gabāninsa, kuma uwarsa siddikā⁽¹⁾ ce. Sun kasance sunā cin abinci. Ka dūba yadda Muke bayyana musu āyōyi. Sa'an nan kuma ka dūba yadda ake karkatar da su.

76. Ka ce: “Ashe, kunā bauta wa, baicin Allah, abin da ba ya mallakar wata cūta sabōda ku, kuma haka wani amfani⁽²⁾, alhāli kuwa Allah Shi ne Mai ji, Masani?”

مَرِّمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي إِسْرَءِيلَ اعْبُدُوا
اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ وَمِمَّنْ إِلَهٌ إِلَّا إِلَهُ وَحِدٌ وَإِنْ لَمْ
يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابُ الْيَوْمِ ﴿٧٧﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٨﴾

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ
الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ
ثُمَّ أَنْظِرْ أَفَى يُؤْفَكُونَ ﴿٧٩﴾

قُلْ اتَّعَبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٨٠﴾

(1) Siddīk shi ne mai yawan gaskatāwar annabāwa, shi ne mafi ɗaukakar daraja a waliyyan Allah, kamar Abubakar Siddīk Sahābin Annabi.

(2) Idan bauta wa Īsā, Annabin Allah, ya zama kāfirci, bauta wa waliyyi yā zama hiyāka. Kuma idan Īsā bai mallaki kōme ba, to, waliyyi hiyāku.

77. Ka ce: “Yā kũ Mutānen Lit-tāfi! Kada ku zurfafa a cikin addininku, abin da bā gaskiya ba, kuma kada ku bībiyi son zuciyōyin waɗansu mutāne waɗanda suka rigā suka ɓace a gabāni, kuma suka ɓatar da wasu māsu yawa, kuma suka ɓace daga tsakar hanya.”

78. An la'ani waɗanda suka kā-firta daga Banī Isrā'īla a kan har-shen Dāwūda da Īsā ɗan Maryama. Wannan kuwa sabōda sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance sunā ta'addi⁽¹⁾.

79. Sun kasance bā su hana jūna daga abin kī, wanda suka aikata. Haḳīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā mūnana.

80. Kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā jībintar waɗanda suka kāfirta. Haḳīka, tir da abin da rāyukansu suka gabatar sabōda su, watau Allah Yā yi fushi da su, kuma a cikin azāba sū māsu dawwama ne.

81. Kuma dā sun kasance sunā ĩmāni da Allah da Annabi da abin da aka saukar zuwa gare shi, dā ba su riƙe su masōya ba. Kuma amma māsu yawa daga gare su, fāsikai ne.

82. Lalle ne kana sāmūn mafiya tsananin mutāne a adāwa ga waɗanda suka yi ĩmāni, Yahūdu ne da waɗanda suka yi shirki. Kuma lalle ne kanā sāmūn mafiya kusantarsu a sōyayya ga waɗanda suka yi ĩmāni sū ne waɗanda suka ce: “Lalle mū

قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِىْ دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْا اَهْوَاۗءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ قَبْلُ وَاَضَلُّوْا كَثِيْرًا وَضَلُّوْا عَنْ سَوَاۗءِ السَّبِيْلِ ۝۷۷

لُعِنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ بَنِيۤ اِسْرَٔۡىلَ عَلٰٓى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسٰى ابْنِ مَرْيَمَ ۚ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ۝۷۸

كَانُوْا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوْهُ لَبِْسَ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ۝۷۹

تَرٰى كَثِيْرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَبِْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخَطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِى الْعَذَابِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ۝۸۰

وَلَوْ كَاْنُوْا يُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِۭ مَا اتَّخَذُوْهُمُ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنْ كَثِيْرًا مِنْهُمْ فَسِقُوْنَ ۝۸۱

*لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا الْيَهُودَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِّلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا الَّذِيْنَ قَالُوْا اِنَّا نَصْرِيْكَ ذٰلِكَ يٰٓاَب

(1) Ta'addi shī ne kētare iyāka da nufin zālunci.

ne Nasāra.” Wancan kuwa sabōda akwai Kissīṣuna da ruhubānāwa⁽¹⁾ daga cikinsu. Kuma lalle ne sū, bā su yin girman kai.

83. Kuma idan suka ji abin da aka saukar zuwa ga Manzo, kanā ganin idānunsu sunā zubar da ha-wāye, sabōda abin da suka sani daga gaskiya, sunā cēwa: “Yā Ubangiḡinmu! Mun yi īmāni, sai ka rubūta mu tāre da māsū shaida.

84. “Kuma mēne ne yake gare mu, bā zā mu yi īmāni da Allah ba, da kuma abin da ya zo mana daga gaskiya, kuma munā gūrin Ubangi-jinmu Ya shigar da mu tāre da mutāne sālīhai?”

85. Sabōda haka, Allah Yā sāka musu, dōmin abin da suka faḍa, da gidājen Aljanna (waḍanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wanan ne sakamakon māsū kyauta-tāwa.

86. Kuma waḍanda suka kāfīrta, kuma suka karyata game da āyōyinMu, waḍancan ne abōkan wuta.

87. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Kada ku haramta abūbuwa māsū dāḍi da Allah Ya halatta muku, kuma kada ku kētare haddi.

مِنْهُمْ قَتِيلِينَ وَرُحْبَانَا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٤﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

فَأَنبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحْزَمُوا طَيِّبَتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَقْتَدُوا

(1) Kissīṣi shī ne īmānin kiristāwa, ruhubānanci shī ne mutum ya tsabbaɓɓe daga mutāne dōmin ibāda, kuma ba ya yin aure. Baruhubāne guda, ruhubānāwa jam'i.

Lalle ne, Allah bã Ya son māsū kêtare haddi. ⁽¹⁾

88. Kuma ku ci daga abin da Allah Ya arzuta ku, halat mai dadi, kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake kû, māsū ĩmāni ne da Shi.

89. Allah bã Ya kāmā ku sabōda yāsassa ⁽²⁾ a cikin rantsuwōyinku, kuma amma Yanā kāmā ku da abin da kuka ƙudurta rantsuwōyi (a kansa). To, kaffārarsa ita ce ciyar da miskīni gōma daga matsakaicin abin da kuke ciyar da iyālanku, kō kuwa tufātar da su, kō kuwa 'yantāwar wuya. Sa'an nan wanda bai sāmu ba, sai azumin kwāna uku. Wannan ne kaffārar rantsuwōyinku, idan kun rantse. Kuma ku kiyāye rantsuwōyinku. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana muku āyoyinSa, tsammāninku kunā gōdēwa.

90. Yā kû wadanda suka yi ĩmāni! Abin sani kawai, giya da cāca da

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

وَكُلُوا وَمِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ
فَكَفَرْتُمْهُ وَإِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ
أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسْوَتُهُمْ
أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ قَمَنَ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا
حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ

(1) Haramta abin da Allah Ya halatta kō kuwa halatta abin da Allah Ya haramta kāfirci ne, dōmin wanda ya kêtare haddi da kansa, yā yi da'awar Ilāhiyya kō annabci, haka wanda ya bi shi a kan wannan abin, yā yi shirki da Allah, dōmin yā sāmī wani mai wadansu dōkōki wanda bã Allah ba, kuma ya bi shi a kansu, ko kuwa ya bi wani mai da'awar annabci, bāyan Alƙur'āni yā ce an rufe annabci daga Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Rantsuwa alkawari ce da sunān Allah, cēwa mai rantsuwar zai aikata, ko kuwa bã zai aikata ba, kō kuwa a kan tabbatar wani abu a kan sifar da ya ambata, kō kuwa kōruwarsa daga wannan sifar. Wanda ya yi rantsuwa sa'an nan ya yi hinsī, to, sai ya yi kaffāra, kamar yadda aka ambata a cikin āyar. Sai fa idan ta zama yāsassar rantsuwa ce, wadda mutum ya yi a kan saninsa, sa'an nan sanin nan ya warware, sabōda bayyanar wani abu. Wasu sun ce ita ce rantsuwar da ake yi a cikin magana bã da nufi ba, kamar ā'a wallāhi, ko ī, wallāhi. Kuma akwai rantsuwar gamūsa a kan ƙarya. Ita ma bābu kaffāra sabōda ita, sai tūba zuwa ga Allah da istigfāri, kuma tanā sanya tsiya.

rēfu da kiban Kuri'a,⁽¹⁾ Kazanta ne daga aikin Shaidan, sai ku nisan shi, wa la'alla ku ci nasara.

91. Abin sani kawai, Shaidan yanā nufin ya aukar da adāwa da kēta a tsakāninku, a cikin giya da cāca, kuma ya kange ku daga ambaton Allah, kuma daga sallah. To, shin, ku māsu hanuwa ne?

92. Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga Manzo, kuma ku kiyāye. To, idan kun jūya, to, ku sani abin da kawai yake kan ManzonMu, iyarwa bayyananniya.

93. Bābu laifi a kan waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, a cikin abin da suka ci, idan sun yi taƙawa kuma suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sa'an nan suka yi taƙawa kuma suka yi īmāni, sa'an nan kuma suka yi taƙawa kuma suka kyautata.⁽²⁾ Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

94. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Lalle ne, Allah zai jarraba ku da wani abu daga farauta, hannuwanku da mā sunku sunā sāmun sa, dōmin Allah Ya san wanda yake tsoron Sa a fake. To, wanda ya yi ta'addi a bāyan wannan, to, yanā da azāba mai raɗaɗi.

وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ يَجْسُ مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩١﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ
ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩٢﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا
فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَلَى رَسُولِنَا
الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٩٣﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا ءَامَنُوا
ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَبِئْسَ مَا كَفَرَ اللَّهُ بِشَيْءٍ
مِنَ الصِّيدِ تَسَالُهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْتَدَى
بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٥﴾

(1) Yin cāca da shan giya da rēfu da kiban Kuri'a, aikatar da su warware alkawari ne na hana cin dūkiyar mutāne da bādili (Karya), da tsaron salla da Allah Ya yi umurni a tsare; watau rashin taƙawa ke nan.

(2) Yā yi takararin taƙawa sau uku ga wanda ya tūba da shan giya da cāca dōmin ya nūna nauyinsu. Wanda ya shā giya kō ya yi cāca, yā kēta haddin Allah da alfarman mutāne da darajar kansa. Sai yā yi taƙawa daga waɗannan zai iya rabuwa da su. Tsare su yanā cikin cika alkawari a tsakānin mutum da Allah da kuma mutāne da ransa.

95. Yā kû wafanda suka yi imāni! Kada ku kashe farauta alhāli kunā māsū harama⁽¹⁾. Kuma wanda ya kashe shi daga gare ku, yanā mai ganganci, sai sakamako, misālin abin da ya kashe, daga dabbōbin ni'ima, ma'abuta ādalci biyu daga cikinku sunā yin hukunci da shi. Ya zama hadaya mai isa ga Ka'aba, ko kuwa kaffāra da abincin miskīnai, ko kuwa a matsayinsa ya yi azumi, dōmin ya dandani masifar al'amarinsa. Allah Yā yafe laifi daga abin da ya gabāta. Kuma wanda ya kōma, to, Allah zai yi azābar rāmuwa daga gare shi, kuma Allah Mabuwayi ne, ma'abūcin azābar rāmuwa.

96. An halatta muku farautar ruwa da abincinsa, dōmin jin dāfi a gare ku, kuma dōmin matafiya. Kuma an haramta farautar tudu a kanku, matuƙar kun dawwama māsū harama. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake zuwa gare Shi ne ake tāra ku.

97. Allah Ya sanya Ka'aba, Daki Tsararre, ma'aunin addini ga mutane, kuma Yā sanya Watā Mai alfarma da hadaya da rātayōyin hadaya, dōmin ku sani cēwa lalle Allah Yā san abin da yake a cikin

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ
وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا
فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا
عَدْلٍ مِنْكُمْ هَذَا يَبْلُغُ الْكَعْبَةَ أَوْ كَفَرَةً
طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا
لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللَّهُ عَنْمَا سَلَفٌ
وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا
لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرْمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ
مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

﴿جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
فِي مَكَّةَ لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ
وَالْقُلُوبِ ذَلِكَ لِيَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ

(1) Barin farauta a cikin Harami yanā a cikin cikāwa da alkawari. Wanda ya sāba, sai ya yi fansa da biyan misālin abin da ya kashe daga dabbōbin gida na jin dāfi; watau a biya barēwa da akuya kō tunkiya. Amma kuma sai an sāmi mutum biyu ādalai sun hukunta abin da mutum zai bayar dīn. Idan bā ya da dabbar, sai ya biya kīmarta da abinci, ya bai wa kōwane miskīni daya mudu guda. Idan bā ya iyāwa kuwa, sai ya yi azumi, kōwane mudu guda kwāna daya, guntun mudu a biya shi da cikakken kwāna.

sammai da abin da yake a cikin kasa, kuma cēwa lalle Allah, ga dukkan kōme, Masani⁽¹⁾ ne.

98. Ku sani cēwa lalle Allah Mai tsananin ukūba ne, kuma lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

99. Bābu abin da yake a kan Manzo, sai iyarwa, kuma Allah Yanā sanin abin da kuke bayyana da abin da kuke bōyēwa.

100. Ka ce: "Mummūna da mai kyau bā su daidaita, kuma kō dā yawan mummūnan yā bā ka sha'awa. Sabōda haka ku bi Allah da tafawa, yā ma'abūta hankula ko la'alla zā ku ci nasara."

101. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku yi tambaya ga abūbuwa, idan an bayyana muku (hukuncinsu) su bāta muku rai. Kuma idan kuka yi tambaya a gare su a lōkacin⁽²⁾ da ake saukar da Alkur'āni, zā a bayyana muku. Allah Yā yāfe laifi daga gare su, Allah Mai gāfara ne, Mai haƙuri.

102. Lalle ne wasu mutāne sun tambaye su daga gabāninku, sa'an nan kuma suka wāyi gari da su sunā kāfirai.

شَيْءٍ عَلَيْهِ ١٧

أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ١٨

مَّا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ١٩

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ
وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
يَتَذَكَّرُوا أَلَيْسَ بِالْعَذَابِ لَكُمْ تَقْلِيلٌ ٢٠

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ
إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْأَلُوا وَإِنْ تُسْأَلُوا عَنْهَا
حِينَ يُنْزَلِ الْقُرْءَانُ يُبْذَلْ لَكُمْ عَنْهَا اللَّهُ
عَنْهَا وَاللَّهُ عَفُورٌ حَلِيمٌ ٢١

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا
بِهَا كَافِرِينَ ٢٢

(1) Dōmin ku san haka kuma ku himmatu ga tsare alkawurranSa.

(2) Wannan lōkacin yā nūna shi dai ne lōkacin saukar hukunci kōwane iri ne daga Allah. Wanda ya ce Annabi yā faɗa masa wani hukunci a kan wata mas'ala, bāyan wafātinsa, tsira da aminci su tabbata a gare shi. to, bā zā a karɓar masa ba, dōmin yā sābā wa nassin Alkur'āni. Kuma mafarki bā ya zama hujja, balle a ɗauke shi hukunci wanda ake yin aiki da shi. Mafarkin annabāwa ko mafarkin da annabāwa suka tabbatar, shi ne gaskiya, saura kuma sai abin da ya bayyana, kuma bai sābā wa shari'a ba.

103. Kuma Allah bai sanya wata bahīra ba, kuma haka sâ'iba, kuma haka wasīla, kuma haka hāmi, ⁽¹⁾ amma waɗanda suka kāfirta, sū suke kirkira karya ga Allah, kuma mafi yawansu bā su hankalta.

104. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo,” sai su ce: “Mai isarmu shi ne abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu sun kasance bā su sanin kōme, kuma bā su shiryuwa?

105. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku lazimci ⁽²⁾ rāyukanku, wanda ya ɓace bā zai cūce ku ba idan kun shiryu, zuwa ga Allah makōmarku take gabā ɗaya. Sa'an nan Ya bā ku lābari ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

106. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Shaɗidar ⁽³⁾ tsakāninku, idan

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَأَكْثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
ءَابَاءَنَا أُولَئِكَ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ
لَا تَضرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا

(1) Bahīra da sâ'iba da wasīla da hāmi sūnāyen dabbōbi ne waɗanda ake bari dōmin tsāfi. Bukhāri yā ruwaito daga Sa'īd ɗan Musayyab ya ce: “Bahīra ita ce rākumar da ake hana nōnōnta dōmin aljannu, bābu mai tātsar ta daga mutāne. Sâ'iba kuma sunā 'yanta ta dōmin gumāka, ba a ɗaukar kōme a kanta. Kuma wasīla ita ce rākuma budurwa wadda ta fāra haifuwar mace, a ciki na farko, sa'an nan kuma na biyu haka mace. Suna barin ta ga gumāka idan ta sādār da rākuma mātā biyu bābu namiji a tsakāninsu. Hāmi kuwa shi ne ƙaton rākumi wanda ya yi barbarā shēkaru sanannu a wurinsu. Idan ya ƙāre, sai su bar shi ga gumāka, bā a aza kōme a kansa. Kuma waɗannan dabbōbin duka, māsu hidimar gumākan, sū ne suke cin su.”

(2) Wanda yake son ya gyāra wani sai ya gyāra kansa daga farko. Wanda ya gyara kansa ɓatar wani bā ta cūtarsa. Ba a nufin a bar wa'azi watau a ƙyāle mutāne da jāhilcinsu.

(3) Idan husūma ta auku a tsakānin Musulmi da tsakānin kāfirai, kuma su kāfiran suka zama mudda'a alaihim (waɗanda ake tuhuma), kuma bābu wata shaida sai su, to, sai su yi rantsuwa a wurin ibādarsu, a kan sū ne da gaskiya, a hukumta musu da hakkin. Bayan haka, idan an sāmi wata shaida a kan ƙaryarsu ana warware hukuncin a bāyan mudda'i (māsu ƙāra) biyu Musulmi sun yi rantsuwa cēwa abin da waɗancan suka faɗa karya ne, abin da shaidunsu suka yi shaida da shi, shi ne gaskiya.

mutuwa ta halarci dayanku, a lōka-
cin wasiyya, maza biyu ne ma'abūta
ādalci daga gare ku, kō kuwa wasu
biyu daga wasunku idan kun tafi a
cikin ƙasa sa'an nan masīfar mutu-
wa ta sāme ku. Kunā tsare su daga
bāyan salla har su yi rantsuwa da
Allah; idan kun yi shakka: “Bā mu
sayen kuɗi da shi, kō dā ya kasance
ma'abūcin zumunta, kuma bā mu
bōye shaidar Allah. Lalle ne mu, a
lōkacin, haƙīka, munā daga māsu
zunubi.”

107. To, idan aka gane cēwa lalle
sū, sun cancanci zunubi, to, sai
wasu biyu su tsayu matsayinsu daga
wadanda suka karɓa daga gare su,
mutāne biyu mafiya cancanta, sa'an
nan su yi rantsuwa da Allah: “Lalle
ne shaidarmu ce mafi gaskiya daga
shaidarsu, kuma ba mu yi zālunci
ba. Lalle mū, a lōkacin, haƙīka,
munā daga azzālumai.”

108. Wannan ne mafi kusantar
su zo da shaida a kan fuskarta, kō
kuwa su yi tsōron a tūre rantsuwōyi
a bāyan rantsuwōyinsu. Kuma ku
bi Allah da taƙawa, kuma ku sau-
rara, kuma Allah bā Ya shiryar da
mutāne fāsikai.

109. A ranar da Allah Yake tāra
manzanni, sa'an nan Ya ce: “Mēne
ne aka karɓa muku?” (Zā) su ce:
“Bābu ilmi a gare mu. Lalle ne Kai,
Kai ne Masanin abūbuwan
fake.”⁽¹⁾

حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ
أَشْهَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْءَاخِرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ
إِنْ أَنْتُمْ صَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَكُمْ
مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسِبُوهُمَا مِنْ بَعْدِ
الْصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتَبْتُمْ
لَا تَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا
نَكْمُهُ شَهَادَةٌ لِلَّهِ إِنَّا إِذَا لَمِنَ الْأَثِمِينَ ﴿١٠٧﴾

فَإِنْ عُرِيَ عَلَىٰ أَنْهُمَا اسْتَحَقَّ إِثْمًا فَآخِرَانِ
يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْأَوَّلِينَ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهِدْتُمَا أَحَقُّ مِنْ
شَهِدَتِيهِمَا وَمَا أَعْتَدْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾

ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا
أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَنٌ بَعْدَ أَيْمَنِهِمْ وَأَتَقُوا
اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٩﴾

*يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا
أُحْبَبْتُمْ قَالُوا لَا أَعْلَمُ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ
الْغَيْبِ ﴿١١٠﴾

(1) A nan hukunce-hukuncen alkawurra suka ƙāre a wannan sūra daga āyā ta sama
da wannan. Kuma da wannan āyā ta 109 Allah Yanā yi mana hikāyar abin da zai auku a
Lāhira da bincinkenSa ga tsare alkawari, kō rashin tsarēwa. Ya fāra da annabāwanSa da

110. A lōkacin da Allah Ya ce: “Yā Īsā ḍan Maryama! Ka tuna ni'imaTa a kanka, kuma a kan mahaifiyarka, a lōkacin da Na ƙar-fafa ka da Rūhul Kudusi, kanā yi wa mutāne magana a cikin shimfi-dar jariri, da kuma kanā dattijo. Kuma a lōkacin da Na sanar da kai rubūtu da hikima, da Attaura da Injīla, kuma a lōkacin da kake yin halitta daga lākā kamar sūrar tsunt-su da iziniNa, sa'an nan ka hūra a cikinta, sai ta zama tsuntsu da izi-niNa, kuma kanā warkar da haifaf-fen makaho da kuturu, da iziniNa, kuma a lōkacin da kake fitar da matattu da iziniNa, kuma a lōkacin da Na kange Banī Isrā'ila daga gare ka, a lōkacin da ka jē musu da hujjōji bayyanannu, sai waɗanda suka kāfirta daga cikinsu suka ce: ‘Wannan bā kōme ba ne, fāce sihiri bayyananne.’

111. “Kuma a lōkacin da Na yi wahayi zuwa ga Hawāriyāwa⁽¹⁾ cēwa ku yi ĩmāni da Ni, kuma da ManzoNa. Suka ce: “Mun yi ĩmā-ni, kuma ka shaida da cēwa lalle mū, māsu sallamāwa ne.”

112. A lōkacin da Hawāriyāwa suka ce: “Yā Īsā ḍan Maryam! Shin, Ubangijinka Yanā iyāwa Ya saukar da kaɓaki a kanmu daga

إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَذْكُرُ
نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ
بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ
وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ
تَخَافُ مِنَ الطَّاغُوتِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي
فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي
وَتُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ
تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي
إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِن هَٰذَا
إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾

وَإِذْ أُوحِيَٰتُ إِلَى الْحَوَارِيِّنَ أَنْ ءَامِنُوا بِي
وَبِرَسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ
يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً

Ya aiko, da ƙarin bāyani a kan irin muhāwarar da zā ta shiga a tsakāninSa da annabāwa. Yā yi misāli da Īsā dōmin mutānensa nā nan a cikin wannan al'umma, anā kiran su zuwa ga Musulunci, kuma dōmin shi ne annabi na ƙarshen da ba a manta abūbuwan da mutānensa suka yi ba a gabānin ɗauke shi, da kuma a bāyan ɗauke shi ɗin.

(1) Hawāriyāwa sū ne Sahabban Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sunā sanyāwar farāren tufāfi, dōmin haka aka yi musu sūna da haka.

kasance mai shaida a kansu matu-
kar nā dawwama a cikinsu, sa'an
nan a lōkacin da Ka karɓi raina⁽¹⁾,
Kā kasance Kai ne mai tsaro a
kansu, kuma Kai, a kan dukkan
kōme, Halartacce ne.

118. "Idan Ka azabta su, to, lalle
ne su, bāyinKa ne, kuma idan Ka
gāfarta musu, to, lalle ne Kai ne
Mabūwāyi Mai hikima."

119. Allah Ya ce: "Wannan ce
rānar da māsu gaskiya, gaskiyarsu
take amfāninsu. Sunā da gidājen
Aljanna, kōramu sunā gudāna daga
karƙashinsu, sunā madawwama a
cikinsu har abada. Allah Yā yarda
da su, kuma sun yarda da Shi.
Wannan ne babban rabo mai
girma.

120. Allah ne da mallakar sam-
mai da ƙasa da abin da ke a cikinsu,
kuma Shi, a kan dukkan kōme, Mai
īkon yi ne.

فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَقَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٨﴾

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٩﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّالِحِينَ صِدْقُهُمْ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢٠﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢١﴾

(1) Karɓar ran Īsā biyu ne, na dūniya da na mutuwa.

SŪRATUL AN'ĀM

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

Tanā karantar da tauhīdi da tsarkake aḳīda da ayyuka daga al'ādu na shirki da kāfirci. Bābu mai yanka hukunci a kan kōme sai Allah kawai, watau Tauhīdin Rubūbiyya ke nan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya halitta sammai da ƙasa, kuma Ya sanya duffai da haske⁽¹⁾, sa'an nan kuma waƙanda suka kāfirta, da Ubangijinsu suke karka-cēwa.

2. Shi ne Wanda Ya halitta ku daga lāḳā, sa'an nan kuma Ya yanka ajali, alhali wani ajali ambatacce yanā wurinSa. Sa'an nan kuma ku kunā yin shakka.

3. Kuma Shī ne Allah a cikin sammai, kuma a cikin ƙasa, Yanā sanin asīrinku da bayyanenku, kuma Yanā sanin abin da kuke yi na tsirfa.

4. Kuma wata āyā daga Ubangijinsu bā zā ta jē musu ba, fāce sun kasance, daga gare ta, māsu biji-rēwa.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا
وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ②

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ
سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ③

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

(1) Duffai na dare da zālunci da bin hukunce-hukuncen al'ādu, haske kuma shī ne na taurāri da wuta da shari'u na Littāfi da annabci.

5. Sabōda haka, lalle sun ƙar-yata (Manzo) game da gaskiya, a lōkacin da ta jē musu, to, lābārun abin da suka kasance sunā izgili da shi, zā su jē musu.

6. Shin, ba su gani ba, da yawa Muka halakar da wani ƙarni daga gabāninsu, Mun mallaka musu, a cikin ƙasa, abin da ba Mu mallaka muku ba, kuma Muka saki sama a kansu tanā ta zuba, kuma Muka sanya kōguna sunā gudāna daga ƙarƙashinsu, sa'an nan Muka halakā su sabōda zunubansu, kuma Muka ƙāga halittar wani ƙarni na dabam daga bāyansu?

7. Kuma dā Mun sassaukar da wani littāfī, zuwa gare ka, a cikin takarda, sa'an nan suka taɓa shi da hannuwansu, lalle dā waɗanda suka kāfirta sun ce: "Wannan bai zama ba, face sihiri bayyananne."

8. Suka ce: "Don me ba a saukar da wani malā'ika ba a gare shi?" To, dā Mun saukar da mala'ika, haƙīka, dā an hukunta al'amarin⁽¹⁾, sa'an nan kuma bā zā a yi musu jinkiri ba.

9. Kuma dā Mun sanya malā'ika ya zama manzo, lalle ne dā Mun mayar da shi mutum, kuma dā Mun rikita musu abin da suke rikitāwa.

10. Kuma lalle ne, haƙīka, an yi izgili da manzanni daga gabāninka, sai waɗanda suka yi izgilin, abin da suka kasance sunā izgili da shi ya fāɗa musu.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ
أَنْبُؤُا مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾

الَّذِينَ رَأَوْا أَهْلَ الْكَافِ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ
مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يُمْكِنْ لَهُمْ وَأَرْسَلْنَا
السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ فِضْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهِمْ فَاهْلَكْنَاهُمْ يَوْمَهُمْ وَأَنشَأْنَا مِنْ
بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَامْسُوهُ
بِأَيْدِيهِمْ لَقَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِسْحَرٌ
مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا
لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا
وَلَلْبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يُلْبَسُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَسْتَهْزِئُوا بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

(1) Dā an hukunta al'amari da halakarsu, dōmin idan malā'ika ya sauka ga mutānen da ake yi wa wa'azi bayyane, to, halakarsu tā je ke nan.

11. Ka ce: “Ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan kuma ku dūba yadda ākibar māsu ƙaryatāwa ta kasance.”

12. Ka ce: “Na wāne ne abin da yake a cikin sammai da ƙasa?” Ka ce: “Na Allah ne. Yā wajaɓta rahaɓa ga kanSa. Lalle ne Yanā tāra ku zuwa ga Rānar Kiyama, bābu shakka a gare Shi. Waɗanda suka yi haɓarar rāyukansu, to, sū bā zā su yi imani ba.

13. “Kuma Shī ne da mallakar abin da ya yi kawaici a cikin dare da yini, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

14. Ka ce: “Shin, wanin Allah nika riƙo majiɓinci, (alhāli Allah ne) Mai ƙāga halittar sammai da ƙasa, kuma Shi, Yanā ciyarwa, kuma bā a ciyar da Shi?” Ka ce: “Lalle ne nī, an umurce ni da in kasance farkon wanda ya sallama, kuma kada lalle ku kasance daga māsu shirki.”

15. Ka ce: “Lalle ne nī, inā tsōron azābar Yini Mai girma, idan nā sābā wa Ubangijina.

16. “Wanda aka jūyar da shi daga gare shi, a wannan rānar, to, lalle ne, (Allah) Yā yi masa rahama. Kuma wannan ne tsīra bayyannanniya.

17. “Idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai kuranyēwa gare ta, fāce Shī, kuma idan Ya shāfe ka da wani alhēri, to, Shī ne, a kan kōme, Mai īkon yi.

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

قُلْ لِمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ
كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ
لِيَجْمَعَ كُفْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْآيِلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾

قُلْ أَغْيَرَ اللَّهُ أَخْذُ وَلِيكَ فَاطِرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا
يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ يُضَرْفُ عَلَيْهِ يُومٌ مِّذٍ فَقَدْ رَجِعَهُ وَذَلِكَ
الْقَوْمُ الْمُسِينَ ﴿١٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

18. “Kuma Shī ne Tanƙwasa a kan bayinSa, kuma Shi ne Mai hikima, Masani.”

19. Ka ce: “Wane abu ne mafi girma ga shaida?” Ka ce: “Allah ne Shaida a tsakānina da tsakaninku. Kuma an yiwo wahayin wannan Alkur’āni dōmin in yi muku gargadi da shi, da wanda lābāri ya kai gare shi. Shin lalle ne ku, haƙīfa, kunā shaidar cēwa, lalle ne tāre da Allah akwai wasu abūbuwan bautawa?” Ka ce: “Bā zan yi shaidar (haka) ba.” Ka ce: “Abin sani, Shi ne Abin bautāwa Guda, kuma lalle ne nī, barrantacce ne daga abin da kuke yi na shirki.”

20. Waɗanda Muka bā su Littāfi sunā sanin sa⁽¹⁾ kamar yadda suke sanin dīyansu. Waɗanda suka yi hašārar rāyukansu, to, sū bā su yin imāni.

21. Wāne ne mafi zālunci daga wanda yake ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata game da āyōyinSa? Lalle ne shī, azzalumai bā zā su ci nasara ba.

22. Kuma rānar da Muka tāra su gabā ɗaya, sa'an nan Mu ce wa waɗanda suka yi shirki: “Inā abō-kan tārayyarku waɗanda kuka kasanƙe kunā riyāwa?”

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ
الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ أَن لَّا تُذْكُرُ بِهِ وَمَن
بَلَغَ أَيْتَانَكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَن مَعَ اللَّهِ إِلَهٌ آخَرُ
قُلْ لَّا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ
مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَلِكُتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ
أَبْنَاءَهُمْ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَمَن أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِعَايَاتِهِ إِنَّهُ لَأَبْغَضُ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّنَّ
شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Yahūdu da Nasāra sunā sanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, da abin da ya zo da shi na Alkur’āni, kamar yadda suka san dīyan tsatsōnsu; kamar yadda Abdullahi ɗan Salāmi ya ce wa Umar: “Lalle ne na san shi a lōkacin da na gan shi, kamar yadda nake sanin dāna, kuma lalle ne, ni, māfi tsananin sani ne ga Muhammadu fiye da dāna.”

23. Sa'an nan kuma fitinarsu ba ta kasance ba, fāce dōmin sun ce: "Munā rantsuwa da Allah Ubangi-jinmu, ba mu kasance māsū yin shirki ba."

24. Ka dūba yadda suka karyata kansu! Kuma abin da suka kasance sunā kirkira karyarsa, ya fāce daga gare su.

25. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake saurāre gare ka. Kuma Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu, dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi. Kuma idan sun ga kōwace āyā bā zā su yi imāni da ita ba, har idan sun jē maka sunā jāyayya da kai, waɗanda suka kāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce tātsūniyōyin mutānen farko."

26. Kuma sunā hanāwa daga gare shi, kuma sunā nīsanta daga gare shi, kuma bā su halakarwa, fāce kansu, kuma bā su sansan-cēwa.

27. Kuma dā kanā gani, a lō-kacin da aka tsayar da su a kan Wuta, sai suka ce: "Yā kaitōnmu! Dā ana mayar da mu, kuma bā zā mu karyata ba daga āyōyin Ubangi-jinmu, kuma zā mu kasance daga mūminai."

28. Ā'aha, abin da suka kasance suna bōyēwa, daga gabāni, ya bayyana a gare su. Kuma dā an mayar da su, lalle dā sun kōma ga abin da aka hana su daga barinsa. Kuma lalle ne sū, haḳīka, maḳar-yata ne.

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا
مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٢٤﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ
أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا
كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ
يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ
إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتُنَا نَرَى
وَلَا نَكْذِبُ بِمَا كُنَّا نَعْمَلُ لَكُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

بَلْ بَدَأَ اللَّهُ مَا كَانُوا يَحْتُمُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا
لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾

29. Kuma suka ce: “Ba ta zama ba, face rayuwarmu ta duniya, kuma ba mu zama waɗanda ake tāyarwa ba.”

30. Kuma dā kana gani, a lōka-cin da aka tsayar da su ga Ubangi-jinsu, Ya ce: “Ashe, wannan bai zama gaskiya ba?” Suka ce: “Nā'am, muna rantsuwa da Ubangijinmu!” Ya ce: “To, ku dandani azaba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci.”

31. Lalle ne, waɗanda suka ƙar-yata game da gamuwa da Allah sun yi hasara, har idan Sa'a ta je musu kwatsam, sai su ce: “Yā nadām-armu a kan abin da muka yi sakaci a cikinta!” Alhali kuwa su, suna ɗaukar kayansu masu nauyi a kan bayayyakinsu. To, abin da suke ɗauka yā mūnana.

32. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba, fāce wāsa da shagala, kuma lalle ne Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi taƙawa. Shin, bā za ku yi hankali ba?

33. Lalle ne Muna sani cewa, haƙīka, abin da suke faɗa yana bāta maka rai. To, lalle ne su, bā su ƙaryata ka (a cikin zukatansu), kuma amma azzalumai da āyōyin Allah suke musu.

34. Kuma lalle ne, haƙīka, an ƙaryata manzanni daga gabāninka, sai suka yi haƙuri a kan abin da aka ƙaryata su, kuma aka cūtar da su, har taimakonMu ya je musu, kuma bābu mai musanyāwa ga kalmōmin Allah. Kuma lalle ne (abin da yake

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ نَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا لَوْلَا نَحْشَرَ تَنَا عَلَىٰ مَا قَرَّرْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّاتِلَ اللَّهِ بِجَحْدُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَنَّهُمْ نَصَرْنَا وَلَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَ مِنْ بَنِي

natsar da kai) yā zo maka daga lābārin (annabāwan) farko.

35. Kuma idan yā kasance cewa finjirewarsu tā yi nauyi a gare ka, to, idan kana iyāwa, ka nemi wani bulo a cikin kasa, ko kuwa wani tsāni a cikin sama dōmin ka zo musu da wata āyā, (sai ka yi). Kuma dā Allah Yā so, haḳīka, dā Yā tāra su a kan shiriya. Sabōda haka, kada lalle ka kasance daga jāhilai.

36. Abin sani kawai, waɗanda suke saurare ne suke karɓāwa, kuma matattu Allah Yake tāyar da su, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da su.

37. Kuma suka ce: "Don me ba a saukar da āyā ba, a kansa, daga Ubangijinsa?" Ka ce: "Lalle ne Allah Mai iko ne a kan Ya saukar da āyā, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba."

38. Kuma bābu wata dabba a cikin kasa, kuma bābu wani tsuntsu wanda yake hīra da fukafukinsa, fāce al'umma ne misālanku. Ba Mu yi sakacin barin kōme ba a cikin Littāfi, sa'an nan kuma zuwa ga Ubangijinsu ake tāra su.

39. Kuma waɗanda suka kar-yata game da āyōyinMu, kurāme ne kuma bebāye, a cikin duffai. Wanda Allah Ya so Yanā batar da shi, kuma wanda Ya so zai sanya shi a kan hanya madaidaiciya.

40. Ka ce: "Shīn, kun gan ku, idan azābar Allah ta zo muku, kō sār Tashin Kiyāma ta zo muku,

الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥﴾

وَإِنْ كَانَ كِبُرُ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ
اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ
سَلَمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِعَآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهَدْيِ فَلَا تَكُونَنَّ

مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٢٦﴾

﴿٢٥﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى
يَعْبَهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٢٦﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ
اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَيْرٍ يَطِيرُ
بِجَنَاحِهِ إِلَّا أَمٌّ أَمْثَلُكُمْ مَا فَزَعْنَا فِي
الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوهُمْ وَبُكِّرُوا فِي
الْظُلُمَاتِ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَنْ يَشَأِ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَاكُمْ

shin wanin Allah kuke kira, idan dai kun kasance māsu gaskiya?"

41. "Ā'a, Shī dai kuke kira sai Ya kuranye abin da kuke kira zuwa gare Shi, idan Ya so, kuma kunā mantāwar abin da kuke yin shirkin tāre da shi."

42. Kuma lalle Mun aika zuwa ga al'ummai daga gabāninka, sai Muka kāmā su da tsanani da cūta, tsammāninsu zā su kanƙan da kai.

43. To, don me, a lōkacin da tsananinMu ya jē musu ba su yi tawālu'i ba? Kuma amma zukā-tansu sun kēkashe, kuma Shaidan yā ƙawāta musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

44. Sa'an nan kuma a lōkacin da suka mantā da abin da aka tunatar da su da shi, sai Muka būde, a kansu, kōfōfin dukkan kōme, har a lōkacin da suka yi farin ciki da abin da aka bā su, Muka kāmā su, kwat-sam, sai gā su sun yi tsuru-tsuru.

45. Sai aka katse ƙarshen mutānen, waƙanda suka yi zālunci. Kuma gōdiya tā tabbata ga Allah Ubangijin tālikai.

46. Ka ce: "Shin, kun gani, idan Allah Ya riƙe jīnku, da ganānanku, kuma Ya sanya hātimi a kan zukā-tanku, wane abin bautāwa ne, wanin Allah, zai jē muku da shi?" Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, sa'an nan kuma sū, sunā finjirēwa.

47. Ka ce: "Shin, kun gan ku, idan azābar Allah ta jē muku, kwat-sam, kō kuwa bayyane, shin, anā

النَّاسُ أَغْيَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١﴾

بَلْ إِلَٰهَ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ
إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْبَاسِ وَالْأَضْرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَنْصَرُّونَ ﴿٣﴾

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِن قَسَتْ
قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٤﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا
أَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ فَإِذَا هُمْ مُمْلَسُونَ ﴿٥﴾

فَقُطِعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ
وَحَنَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِّنَ اللَّهِ عِزًّا اللَّهُ يَأْتِيكُمْ
بِهِ أَنْظِرْ كَيْفَ نَصْرُفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ
يَصْذِقُونَ ﴿٧﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً

halakarwa, fāce dai mutāne azzālumai?"

48. Kuma bā Mu aikāwa da manzanni fāce māsū bāyar da bus-hāra, kuma māsū gargadī. To, wanda ya yi īmāni kuma ya gyāra aiki, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin bakin ciki.

49. Kuma waɗanda suka karya-ta game da āyōyinMu, azāba tanā shāfar su sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

50. Ka ce: "Bā zan ce muku, a wurina akwai taskōkin Allah ba. Kuma bā ni sanin gaibi, kuma bā ni gaya muku cēwa ni malā'ika ne. Bā ni bi, fāce ābin da ake yiwo wahayi zuwa gare ni." Ka ce: "Shin, makāfo da mai gani sunā daidaita? Shin fa, bā ku yin tunāni?"

51. Kuma ka yi gargadī da shi ga waɗanda suke jin tsōron a tāra su zuwa ga Ubangijinsu, bā su da wani masōyi baicinSa, kuma bābu mai cēto, tsammāninsu, sunā yin taƙawa.

52. Kuma kada ka kōri waɗanda⁽¹⁾ suke kiran Ubangijinsu sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa, bābu wani abu daga hisābinsu a kanka, kuma bābu wani abu daga hisābinka a kansu, har ka kōre su, ka kasance daga azzālumai.

أَوْ جَهَنَّمَ هَلِ لَّيُفْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٧﴾

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
فَمَنْ أَمِنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا تَسْهُرُ الْعَذَابُ بِمَا
كَانُوا يُفْسِقُونَ ﴿١٩﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا
أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ
إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يَوْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٠﴾

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخْشَرُوا إِلَىٰ
رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ
لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ
وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٢﴾

(1) Musulunci addinin Allah ne, wanda yake faƙirin dūkiya da mawadācinta, duka daya suke a gare shi. Sabōda haka wanda duka ya rigayi wani a cikinsu, to, bā za a kore shi ba dōmin ɗayan ya shiga. Allah īmāni Yake so, kō daga wane irin mutum yake, bā Ya buƙatar dūkiya.

53. Kuma kamar wannan ne, Muka fitini sāshensu da sāshe, dōmin su ce: “Shin, waɗannan ne Allah Ya yi falala a kansu daga tsakāninmu?” Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga māsu gōdiya?

54. Kuma idan waɗanda suke yin imāni da āyōyinMu suka jē maka, sai ka ce: “Aminci ya tabbata agareku: Ubangijinku Ya wajaɓta rahama ga kanSa, cēwa lalle ne wanda ya aikata aibi da jāhilci daga cikinku, sa'an nan kuma ya tūba daga bāyansa, kuma ya gyāra, to, lalle Shi, Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

55. Kuma kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, kuma dōmin hanyar māsu laifi ta bayyana.

56. Ka ce: “Lalle ne ni, an hana ni in bauta wa waɗanda kuke kira daga baicin Allah.” Ka ce: “Ba ni bin son zūciyōyinku, (dōmin in nā yi haka) lalle ne, nā ɓace. A sa'an nan, kuma ban zama daga shirya-yu ba.”

57. Ka ce: “Lalle ne inā kan hujja daga Ubangijina, kuma kun karyata (ni) game da Shi; abin da kuke nēman gaugāwarsa, bā ya wurina, hukunci kuwa bai zama ba fāce ga Allah, Yanā bāyar da lābārin gaskiya, kuma Shī ne mafi alhērin māsu rarrabēwa.”

58. Ka ce: “Lalle ne, dā a wurina akwai abin da kuke nēman gauga-wa da shi, haḳīka, dā an hukunta al'amarin, a tsakānina da tsakāninku, kuma Allah Shī ne Mafi sani ga azzūlumai.”

وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِعَائِلَتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَكَذَٰلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ لَّئِيْمِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ لَوْ أَنِّي عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Kuma a wurinSa mabū-dan⁽¹⁾ gaibi suke, bābu wanda yake sanin su fāce Shi, kuma Yanā sanin abin da ke a cikin tudu da ruwa, kuma wani ganye bā ya fāduwa, fāce Yā san shi, kuma bābu wata kwāya a cikin duffan kasa, kuma bābu danye, kuma bābu kēkas-asshe, fāce yanā a cikin wani Littāfi mai bayyanāwa.

60. Kuma Shī ne Wanda Yake karḅar⁽²⁾ rāyukanku da dare, kuma Yanā sanin abin da kuka yāga da rāna, sa'an nan Yanā tayar da ku a cikinsa, dōmin a hukunta ajali ambatacce, sa'an nan kuma zuwa gare Shi makōmarku take, sa'an nan kuma Ya bā ku lābāri da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

61. Kuma Shī ne Mai rinjāya bisa ga bāyinSa, kuma Yanā aikan māsu tsaro a kanku, har idan mutuwa ta jē wa dayanku, sai man-zanninMu su karḅi ransa, alhāli su, bā su yin sakaci.

62. Sa'an nan kuma a mayar da su zuwa ga Allah Ubangijinsu na gaskiya. To! A gare Shi hukunci yake, kuma Shi ne Mafi gaugāwar māsu bincike.

وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَةٍ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْفَاحِشُ قَوَّعَ عِبَادَهُ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاكِمِينَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin aukuwar abūbuwa na alhēri da na azāba da rāyuwa da mutuwa da sauransu, bābu wanda ya san su sai Allah. Wanda ya ce ya san wani abu na gaibi alhāli kuwa, shi bā wani manzon Allah ba, to, kāfiri ne. Haka kuma wanda yake cewa, annabāwa sun san dukkan gaibi, kamar yadda Allah Ya sani, shī mā kāfiri ne.

(2) Karḅar rai da dare dōmin barci, tayarwa a cikin ranā, watau yini daga barci. Akwai misalta dare da dūniya kuma rāna da Rānar Kiyāma, kuma mutuwa da barci, da farkawa daga barci da Tāshin Kiyāma. Āyar tā kunsu asirai māsu yawa.

63. Ka ce: “Wane ne Yake tsīrar da ku daga duhūhuwan tudu da ruwa, kunā kiran Sa bisa ga kanƙan da kai, kuma a ɓōye: ‘Lalle ne idan Ka tsīrar da mu daga wannan (ma-sīfa), haƙīka, muna kasancēwa daga māsu gōdiya?’”

64. Ka ce: “Allah ne Yake tsīrar da ku daga gare ta, kuma daga dukan baƙin ciki, sa'an nan kuma ku, kunā yin shirki!”

65. Ka ce: “Shī ne Mai īko a kan Ya aikā da wata azāba a kanku, daga bisanku, kō kuwa daga ƙar-ƙashin ƙafāfunku, kō kuwa Ya gau- rayu ku ƙungiyōyi, kuma Ya dan- dana wa sāshenku masīfar sāshe.” Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, tsammāninsu sunā fahimta!

66. Kuma mutānenka sun ƙar- yata (ka) game da shi, alhāli kuwa shi ne gaskiya. Ka ce: “Nī ban zama wakīli a kanku ba.

67. “Akwai matabbata ga du- kan lābāri, kuma zā ku sani.”

68. Kuma idan kā ga waɗanda suke kūtsawa a cikin āyōyinMu, to, ka bijire daga gare su, sai sun kūtsa a cikin wani lābāri waninsa. Kuma imma dai Shaidan lalle ya mantar da kai, to, kada ka zauna a bāyan tunāwa tāre da mutāne azzālumai.

69. Kuma bābu wani abu daga hisābinsu (māsu kutsāwa a cikin āyōyin Allah) a kan māsu taƙawa, amma akwai tunātarwa (a kansu), tsāmmāninsu (māsu kutsawar) zā su yi taƙawa.

قُلْ مَنْ يُجِيبُكُمْ مِنْ طُلُوعِ النَّوَارِ وَالْبَحْرِ
تَدْعُوهُمْ وَتَضُرُّعًا وَخَفِيَةً لَّيِّنَ أَنْجَلْنَاهُمْ
هَذِهِ لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ اللَّهُ يُجِيبُكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ دُوبٍ ثُمَّ أَنْشِرْ
تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ
فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْضِكُمْ أَوْ يَلْسَمَكُمْ شَيْعًا
وَيَذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظَرْكُمْ نَصْرَفُ
الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

وَكَذَبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا
يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ
الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ
شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرِي لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

70. Kuma ka bar waɗanda suka riƙi addininsu abin wāsa⁽¹⁾ da wargi alhāli rāyuwar dūniya tā rūde su, kuma ka tunātar game da shi (Alƙur'āni): Kada a jēfa rai a cikin halaka sabōda abin da ya tsirfanta: ba shi da wani majiɓinci baicin Allah, kuma bābu wani mai cēto: kuma kō ya daidaita dukan fansa, bā zā a karɓa ba daga gare shi. Waɗancan ne aka yanke wa tsam-māni, sabōda abin da suka tsirfanta: sunā da wani abin shā daga ruwan zāfi, da wata azāba mai raɗaɗi, sabōda abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

71. Ka ce: “Shin, zā mu yi kiran abin da bā ya amfāninmu, baicin Allah, kuma bā ya cūtar da mu, — kuma a mayar da mu a kan dugādu-ganmu, a bāyan Allah Yā shiriyar da mu, — kamar wanda shaidanu suka kāyar da shi a cikin ƙasa, yanā mai dīmuwa, yanā da abōkai sunā kiran sa zuwa ga shiriya, ‘Ka zo mana⁽²⁾’”? Ka ce: “Lallene, shiriyar Allah ita ce shiriya. Kuma an umur-ce mu, mu sallama wa Ubangijin tālikai.

72. “Kuma (an ce mana): Ku tsai da salla kuma ku bī Shi (Allah) da taƙawa, kuma Shi ne Wanda Yake, zuwa gare Shi ake tāra ku.”

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا
وَعَزَّيْتَهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَذَكَرِيَّةً
أَنْ يُسَلِّ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ
لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ
كُلَّ عَدْلٍ لَا يَأْخُذَ مِنْهَا أُولَئِكَ
الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا
يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِدْ
هِدَانَا لِلَّهِ كَالَّذِي أُسْتَهْوَتْهُ
الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانًا لَهُ
أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أُنْتِنَا
قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمِرًا لِّلنَّاسِ
لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتَوْهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

(1) Suka sanya sābabbin abūbuwa a cikinsa, waɗanda suke bābu su a cikinsa, kamar Khawārijāwa da sāshen wanda ke da'awar danganuwa zuwa ga sālihāi, inda suka sanya Tarīka mai sādārwa zuwa ga Allah, bandiri da algaita, kuma suka fāra abūbuwa waɗanda ba su halatta ba ga shari'a. Daga Sāwī.

(2) Shi kuma ba ya karɓāwa balle ya nufi wurin shiriyar da suke kiran sa ya tafi, sabōda yā riga yā fāɗi daga sama zuwa ƙasa, kuma dīmuwa tā kāmā shi.

73. Kuma Shī ne Wanda Ya ha-litta sammai da ƙasa da mulkinSa, kuma a rānar da Yake cewa: “Ka kasance,” sai abu ya yi ta kasancewa. MaganarSa ce gaskiya, kuma gare Shi mulki yake a rānar da ake būsā a cikin ƙaho. Masanin fake da bayyane ne, kuma Shi ne Mai hiki-ma Masani.

74. Kuma a lōkacin da Ibrāhīma ya ce wa ubansa Āzara: “Shin, kanā rikon gumāka abūbuwan bautāwa? Lalle nī, inā ganin ka kai da mutānenka, a cikin ɓata bayyananniya.”

75. Kuma kamar wancan ne, Muke nunā wa Ibrāhīma mulkin sammai da ƙasa, kuma dōmin ya kasance daga māsū yakīni.

76. To, a lōkacin da dare ya rufe a kansa, ya ga wani taurāro, ya ce: “Wannan ne, ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fāḍī, ya ce: “Ba ni son māsū fāḍuwa.”

77. Sa'an nan a lōkacin da ya ga watā yanā mai bayyana, ya ce: “Wannan ne Ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fāḍī, ya ce: “Lalle ne idan Ubangijina bai shir-yar da ni ba, haƙīka, inā kasancewa daga mutāne batattu.”

78. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rānā tanā bayyana, ya ce: “Wannan shī ne Ubangijina, wannan ne mafi girma?” Sa'an nan a lōkacin da ta fāḍī, ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne ni barrantacce nake daga abin da kuke yi na shirki.

79. “Lalle ne nī, na fuskantar da fuskata ga Wanda Ya ƙāga halittar

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ
الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ
عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

❖ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَرَزَرَأْتَتَّخِذُ
أَصْنَامًا مَاءِ الْهَيْمَةِ إِنِّي أَرَأَيْتَكَ وَقَوْمَكَ فِي
ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٧٤﴾

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكُوكَبَ قَالَ هَذَا
رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَ مِنَ
الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي
بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ

sammai da ƙasa, inā mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bā ni cikin māsu shirki.”

80. Kuma mutānensa suka yi musu da shi. Ya ce: “Shin kunā musu da ni a cikin sha'anin Allah, alhāli kuwa Yā shiryar da ni? Kuma bā ni tsōron abin da kuke yin shirki da shi, fāce idan Ubangijina Ya so wani abu. Ubangijina Ya yalwaci dukkan kōme da ilmi. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

81. “Kuma yāyā nake jin tsōron abin da kuka yi shirki da shi, kuma bā ku tsōron cēwa lalle ne kū, kun yi shirki da Allah, abin da (Allah) bai saukar da wata hujja ba game da shi? To, wane ɓangare daga sāshen biyu ne mafi cancanta da aminci, idan kun kasance kunā sani?

82. “Wadanda suka yi īmāni, kuma ba su gauraya īmāninsu da zālunci ba, wadannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu.”

83. Kuma waccan ita ce hujjar-Mu, Mun bayār da ita ga Ibrāhima a kan mutānensa. Munā ɗaukaka wanda Muka so da darajōji. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.

84. Kuma Muka bā shi Is'hāfa da Yākubu, dukansu Mun shiryar, kuma Nūhu Mun shiryar da shi a gabāni, kuma daga zūriyarsa akwai Dāwūda da Sulaimanu da Ayyūba da Yūsufu da Mūsā da Hārūna, kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾

وَحَاجَّةَ قَوْمِهِ. قَالَ أَنُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَاءٍ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾

85. Da Zakariyya da Yahaya da Īsā da Ilyāsu dukansu daga sālihai suke.

86. Da Ismā'ila da Alyasa'a da Yūnusa da Luḍu, kuma dukansu Mun fīfita su a kan tālikai.

87. Kuma daga ubanninsu, da zūriyarsu, da 'yan'uwansu, kuma Muka zābe su, kuma Muka shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

88. Wancan ne shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Yake so daga bāyinSa. Kuma dā sun yi shirki dā, haḳīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā lālāce.

89. Waɗancan ne waɗanda Muka bai wa Littāfi da hukunci da annabci. To, idan waɗannan (mutāne) sun kāfirta da ita, to, haḳīka, Mun wakkala wasu mutāne gare ta, ba su zama game da ita kāfirai ba.

90. Waɗancan ne Allah Ya shiryar, sabōda haka ka yi kōyi da shiriyarsu. Ka ce: “Bā ni tambayar ku wata ijāra. Shi (Alkur'ani) bai zama ba fāce tunātarwa ga tālikai.”

91. Kuma ba su kaddara Allah a kan hakkin kaddara Shi ba, a lōkacin da suka ce: “Allah bai saukar da kōme ba ga wani mutum.” Ka ce: “Wāne ne ya saukar da Littāfi wanda Mūsā ya zo da shi, yanā haske da shiriya ga mutāne, kunā sanya shi takardu, kūna bayyana su, kuma kunā bōye mai yawa, kuma an sanar da ku abin da ba ku sani ba, ku

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِيلَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ ۖ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هَٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْ لَهُمْ آفَاقُهُ ۖ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۚ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ تَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا طَيْسَ بُدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا

da ubanninku?" Ka ce: "Allah,"⁽¹⁾ sa'an nan ka bar su a cikin sharhōliyorsu sunā wāsā.

92. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, mai gaskata wanda yake a gabansa ne, kuma dōmin ka yi gargadī ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda yake gefenta. Kuma waɗanda suke yin īmāni da Lāhira sunā īmāni da shi (Alkur'āni), kuma sū, a kan sallarsu, sunā tsarēwa.

93. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirkira karya ga Allah, kō kuwa ya ce: "An yi wahayi zuwa gare ni," alhāli kuwa ba a yi wahayin kōme ba zuwa gare shi, da wanda ya ce: "Zan saukar da misālin abin da Allah Ya saukar"? Kuma dā kā gani, a lōkacin da azzālumai suke cikin māyen mutuwa, kuma malā'iku sunā māsū shimfida hannuwansu, (sunā ce musu) "Ku fitar da kanku: a yau anā sāka muku da azābar wulā-kanci sabōda abin da kuka kasance kunā faɗa, wanin gaskiya, ga Allah, kuma kun kasance daga āyōyinSa kunā yin girman kai."

94. Kuma lalle ne, haḳīka, kun zo Mana dai dai, kamar yadda Muka halittā ku a farkon lōkaci. Kuma kun bar abin da Muka mal-laka muku a bāyan bāyayyakinku, kuma ba Mu gani a tāre da kū ba,

وَعَلَّمَهُمْ مَا لَمْ يَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاءُكُمْ قُلِ
اللَّهُ تَزِدُّهُمْ فِي خَوَاضِعِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿١١﴾

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا
وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى
صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١٢﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ
أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ
سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ
بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ
تَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٣﴾

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَّدَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا
نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ

(1) Allah ne Ya saukar da shi, sabōda haka bā zai zama abin māmāki ba ko abin musu ga Ya saukar da wani littāfi kamar Alkur'āni ga wani mutum a bāyan Taurāta ga Mūsā. Kuma a cikin Taurātar ba a ce ita ce ƙarshen Littāfin Allah ba, kuma Mūsā bā shi ne ƙarshen annabāwa ba.

macêtanku waɗanda kuka riya cewa lalle ne sū, a cikinku māsu tārāyya ne. Lalle ne, hāḱīka, kōme yā yanyanke a tsakāninku, kuma abin da kuka kasance kunā riyāwa ya baɗe daga gare ku.

95. Lalle ne, Allah ne Mai tsāgewar ḱwāyar hatsi da kwalfar gurtsu. Yanā fitar da mai rai daga mamaci, kuma (Shi) Mai fitar da mamaci ne daga mai rai⁽¹⁾. Wannan ne Allah. To, yāya ake karkatar da ku?

96. Mai tsāgēwar sāfiya, kuma Ya sanya dare mai natsuwa, kuma da rānā da watā a bisa lissāfi. Wannan ne ḱaddarāwar Mabuwayi Masani.

97. Kuma Shi ne Ya sanya muku taurāri dōmin ku shiryu da su a cikin duffan tudu da ruwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke sani.

98. Kuma shi ne Ya ḱāga halittarku daga rai guda, sa'an nan da mai tabbata da wanda ake ajēwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke fahimta.

99. Kuma Shi ne Ya saukar da ruwa daga sama, Muka fitar da tsiron dukan kōme game dā shi, sa'an nan Muka fitar da kōre daga gare shi, Muna fitar da ḱwāya

فِيكُمْ شُرَكَّاءُ أَفَلَا تَقْطَعُ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٥﴾

* إِنَّ اللَّهَ قَالِيَ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٩٦﴾

قَالِيَ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٧﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٨﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٩﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ

(1) Mai ĩmāni daga kāfiri kō kāfiri daga mai ĩmāni, da mai arziki daga matalauci da matalauci daga mawadāci, sarki daga talaka da talaka daga sarki, da mai sanyi daga mai zāfi ko mai zāfi daga mai sanyi, haka dai ga kōme Allah Yanā fitar da kishiyarsa.

damfararriya daga gare shi (kōren),⁽¹⁾ kuma daga dabīno daga hirtsinta akwai dumbuje-dumbuje makusanta, kuma (Muka fitar) da gōnaki na inabōbi da zaitūni da rummāni, māsū kama da jūna da wasun māsū kama da jūna. Ku duba zuwa 'ya'yan itācensa, idan ya yi 'ya'yan, da nunarsa. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga waɗanda suke yin imāni.

100. Kuma suka sanya wa Allah abōkan tārāyya, aljannu, alhāli kuwa (Shi) Ya halitta su. Kuma sun kirƙira masa dīya da 'yā'yā, bā da ilmi ba. TsarkinSa yā tabbata! Kuma Ya ɗaukaka daga abin da suke sifantāwa.

101. Mafārin⁽²⁾ halittar sammai da ƙasa. Yāya dā zai zama a gare Shi, alhāli kuwa mātā ba ta kasance ba a gare Shi, kuma Ya halitta dukan, kōme, kuma Shī, game da dukan kōme, Masani ne?

102. Wancan ne Allah Uban-gijinku. Bābu wani abin bautāwa fāce Shī, Mahaliccin dukan kōme. Sabōda haka ku bauta Masa, kuma Shi ne Wakīli a kan dukan kōme.

103. Gannai bā su iya risku-warSa, kuma Shī, Yanā riskuwar gannai, kuma Shī ne Mai tausa-sāwa, Masani.

طَلِعَهَا فَيَنُوتَانُ دَائِبَةً وَجَعَلَتْ مِنْ أَغْنَابٍ
وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ
أَنْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي
ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِبَتِ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا
لَهُ بَيْنِينَ وَبَنَتِ بَيْنَهُمْ سُبُحْنَةً وَفَعَلَ عَلَىٰ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠١﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ
وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠٢﴾

ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٣﴾

لَا تَدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٤﴾

(1) Allah na halitta kōren ganye daga hasken rānā, sa'an nan Ya halitta gārin ƙwāyā daga kōren.

(2) Shi ne wanda Ya fāri halittar su bā da Yā kōya daga wani ba. Sautin jan was-alin (fa) zai yi sama dōmin bambanci daga mafāri watau sababin abu, ana mīke sautin maddi a gare shi.

104. Lalle ne, abūbuwan lūra sun je muku daga Ubangijinku, to, wanda ya kula, to, dōmin kansa, kuma wanda ya makanta, to, laifi yanā a kansa, kuma nī, a kanku, bā mai tsaro ba ne.

105. Kamar wannan ne, Muke sarrafa āyōyi, kuma dōmin su ce: “Kā karanta!” Kuma dōmin Mu bayyana shi ga mutāne waɗanda sunā sani.

106. Ka bi abin da aka yi wahayi zuwa gare ka daga Ubangijinka: Bābu wani abin bautāwa fāce Shi, kuma ka bijire daga māsū shirki.

107. Kuma dā Allah Yā so, dā ba su yi shirki ba, kuma ba Mu sanya ka mai tsaro a kansu ba, kuma bā kai ne wakili a kansu ba.

108. Kuma kada ku zāgi waɗanda suke kira, baicin Allah, har su zāgi Allah bisa zālunci, bā da ilmi ba. Kamar wannan ne Muka kawā-ta ga kōwace al'umma aikinsu, sa'an nan zuwa ga Ubangijinsu ma-kōmarsu take, sa'an nan Ya bā su lābāri da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

109. Kuma suka yi rantsuwa da Allah iyakar rantsuwōyinsu (cewa) lalle ne idan wata āyā ta jē musu, haḳīka, sunā yin īmāni da ita. Ka ce: “Abin sani kawai, āyōyi a wurin Allah suke. Kuma mēne ne zai sanya ku ku sansance cēwa, lalle ne su, idan āyōyin sun je, bā zā su yi īmāni ba?”

110. Kuma Munā jujjūya zukā-tansu da ganansu, kamar yadda ba

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَلِكَ نَصْرِفُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِتُبَيِّنَ رَلِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

أَسْمِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْبُوا اللَّهَ عَدُوًّا بَعِيدٍ عَلَيْهِمْ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشِيرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

وَنُقَلِّبُ أَفْعَادَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ

su yi ĩmāni da shi ba a farkon lōkaci, kuma Munā barin su a cikin kūtsā-warsu, sunā dīmuwa.

111. Kuma dā a ce, lalle Mū, Mun saukar da malā'iku zuwa gare su, kuma matattu suka yi musu magana, kuma Muka tāra dukan kōme a kansu, gungu-gungu, ba su kasance sunā iya yin ĩmāni ba, sai fa idan Allah Yā so, kuma amma mafi yawansu sunā jāhiltar haka.

112. Kuma kamar wancan ne Muka sanya wa kōwane annabi ma'kiyi; shaidānun mutāne da al-jannu, sāshensu yanā yin ishāra⁽¹⁾ zuwa sāshe da rawātaccen zance bisa ga rūdī. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā ba su aikatā shi ba, don haka ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

113. Kuma dōmin zukātan wa-danda ba su yi ĩmāni da Lāhira ba su karkata saurārē zuwa gare shi, kuma dōmin su yarda da shi, kuma dōmin su kamfaci abin da suke māsū kamfata.

114. Shin fa, wanin Allah nake nēma ya zama mai hukunci⁽²⁾, alhā-li kuwa Shī ne Wanda Ya saukar

يُؤْمِنُوا بِهِ أَوْلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١١﴾

* وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ إِلَيْهِمُ الْمَلَكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٢﴾

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَٰطِطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى الْآخَرِ بِزُخْرَفٍ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٣﴾

وَلَيَصْنَعِ اللَّهُ أَفْعَدَهُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآلِ الْآخِرَةِ وَلَيَرْضَوهُ وَيَقْتِرُوا مَا هُمْ مُقْتَرُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَعَبَرَ اللَّهُ أَبْتَنَى حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ

(1) Wahayin shaidanu sāsensu zuwa ga sāshe da rawāta karya ta zama kamar gaskiya. Kamar Shaidan ya sanya waswāsi: dā da'awar annabi gaskiya ce, ai dā manyan mutāne ne zā su fāra bin ta, bā matalauta ba, ko kuwa annabi mai sihiri ne dōmin yanā raba miji da mātā, da dā da uba. Watau su karkatar da magana, dōmin su karkatar da wāwāye daga bin gaskiya.

(2) Duka wanda ya shirya wani abu wanda shari'a ba ta zo da shi ba, sa'an nan ya nēmi mutāne su hau shi, su yi aiki da shi, yā zama mai hukunci, wanin Allah. Wanda ya bi shi da dā'a kan bidi'arsa, to, yā yi shirki da Allah, yā rikfi wanin Allah mai yi masa hukunci ke nan.

muku da Littāfi abin rabēwa daki-daki? Kuma waɗanda Muka bai wa Littāfi sunā sanin cēwa lalle shi (Alkur'āni) abin saukarwa ne daga Ubangijinka, da gaskiya? Sabōda haka kada ku kasance daga māsu shakka.

115. Kuma kalmar Ubangijinka tā cika, tanā gaskiya⁽¹⁾ da ādalci. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

116. Kuma idan ka bi mafiya yawan waɗanda suke a cikin kasa da dā'a sunā ɓatar da kai daga hanyar Allah. Ba su bin kōme sai fāce kaddari-fadī⁽²⁾ suke yi.

117. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafi sani ga wanda yake ɓacēwa daga hanyarsa kuma Shi ne Mafi sani ga Masu shiryuwa.

118. Sabōda haka ku ci daga abin da aka ambaci sūnan Allah⁽³⁾ kansa, idan kun kasance māsu īmāni da āyōyinSa.

119. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā zā ku ci ba daga abin da aka ambaci sūnan Allah a kansa, alhāli kuwa, haḳīka, Ya rarrabe muku daki-daki, abin da Ya haramta a

ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٥﴾

وَقَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٦﴾

وَإِنْ تُطِيعِ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ ﴿١١٧﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَن يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٨﴾

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ أَسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ
إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٩﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ أَسْمُ اللَّهِ
عَلَيْهِ وَقَدْ فُصِّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا

(1) Musulunci kō Alkur'āni ne cikon addinin Allah, bābu mai iya zōwa da wani abu sābo kō ya kārā wani abu a cikinsa ta kōwace hanya kuma bābu mai iya musanya wani abu a cikinsa. Yā cika yā kammala, sai biya kawai. Annabi ya ce, "Wanda ya yi wani aiki bā da umurninsa a kan abin da ya aikata dīn nan ba, to, an mayar masa; ba a karɓa ba."

(2) Kamar maganarsu cēwa mūshe wanda Allah da kansa Ya kashe, ya fi dācēwa da a ci shi, bisa ga abin da mutāne suka yanka.

(3) An sani daga nan cēwa ambaton sūnan Allah wajen yankan dabba wājibi ne, idan an tuna. Wanda ya manta, anā cin yankansa, amma wanda ya bari da gangan, bā zā a ci yankansa ba.

kanku, fāce fa abin da aka bukatar da ku bisa lalūra zuwa gare shi? Kuma lalle ne māsū yawa sunā batarwa, da son zūciyōyinsu, bā da wani ilmi ba. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafī sani ga māsū ta'addi.

120. Kuma ku bar bayyanannen zunubi da bōyayyensa. Lalle ne waɗanda suke tsiwurwurin zunubi za a sāka musu da abin da suka kasance sunā kamfata.

121. Kada ku ci daga abin da ba a ambaci sūnan Allah ba a kansa ⁽¹⁾. Kuma lalle ne shī, fāsikanci ne. Kuma lalle ne, shaidānu, hakīka, suna yin ishāra zuwa ga masōyansu, dōmin su yi jayayya da ku. Kuma idan kuka yi musu dā'a, lalle ne kū, hakīka, māsū shirki ne.

122. Shin, kuma wanda ya kasance matacce, sa'an nan Muka rāyar da shi, kuma Muka sanya wani haske dōminsa, yanā tafiya da shi, yanā zama kamar wanda misā-linsa yanā cikin duffai, shī kuma ba mai fita ba daga gare su? Kamar wancan ne aka fawāta wa kāfirai abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

123. Kuma kamar wancan ne, Mun sanya a cikin kōwace alkarya, shugabanni sū ne māsū laifinta, dōmin su yi mākirci a cikinta, alhāli

مَا أَضْطَرُّرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيُضِلُّوْنَ
يَاهُوَآبِيُّهُمْ بَغَيْرَ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١٢٠﴾

وَدَرُّوْا ظَهْرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنُهُۥٓ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا
يَفْتَرُوْنَ ﴿١٢١﴾

وَلَا تَاْكُلُوْا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ اَسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ
وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ وَّ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَيُخُوْنٌ اِلَى
اَوْلِيَآئِهٖمْ لِيُجَدِّوْكُمْ وَاَنْ اَطَعْتُمْهُمْ
اِنَّكُمْ لَمُشْرِكُوْنَ ﴿١٢٢﴾

اَوْ مِّنْ كَانَ مِيْنًا فَاُخِيْنَتْهُ وَجَعَلْنٰهُ
نُوْرًا يَمْشِيْ بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُہٗ فِى
الْظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذٰلِكَ زُيِّنَ
لِّلْكَافِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٣﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰ فِى كُلِّ قَرْيَةٍ اَكْبَرَ
مُجْرِمِيْهَا لِيَمْكُرُوْا فِيْهَا وَمَا

(1) Sabōda haka ba a cin yankan majūsu. Anā cin yankan Bakitābe, bābu ruwanmu da abin da yake fada, tun da Allah Ya halatta mana cin abincinsu alhāli kuwa Ya san sun riga sun musanya addininsu. Idan Musulmi ya bar sūnan Allah da gangan, amma bai ambaci sūnan kōwa ba, to, akwai riwāya biyu game da haka, ci kō rashin ci. Amma idan ya haɗa sūnan Allah da na wani, to, bā zā a ci ba, dōmin yā yi ridda.

kuwa bā su yin makirci fāce ga rayukansu, kuma bā su sans-ancēwa.

124. Kuma idan wata āyā ta je musu sai su ce: “Bā zā mu yi imāni ba, sai an kawo mana kamar abin da aka kāwo wa manzannin Allah.” Allah ne Mafi sanin inda Yake sanya manzancinSa⁽¹⁾. Wani wulaƙanci⁽²⁾ a wurin Allah da wata azāba mai tsanani zā su sāmī waɗanda suka yi laifi, sabōda abin da suka kasance sunā yi na mākirci.

125. Dōmin haka wanda Allah Ya yi nufin ya shiryar da shi sai ya būɗa kirjinsa dōmin Musulunci, kuma wanda Ya yi nufin Ya ɓatar da shi, sai Ya sanya kirjinsa mai ƙunci matsattse, kamar dai yanā tākāwa⁽³⁾ ne a cikin sama. Kamar wannan ne Allah Yake sanyāwar ƙazanta a kan waɗanda bā su yin imāni.

126. Wannan ita ce hanya ta Ubangijinka madaidaiciya. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki ga mutāne māsū karɓar tunatarwa.

127. Sunā da gidan aminci a wurin Ubangijinsu, kuma Shī ne Maji-ɓincinsu, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مِّنْ رُّسُلِ اللَّهِ أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِندَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٥﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَقُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٦﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٨﴾

(1) Manzanci da zābin Allah yake, bā da kuɗi kō 'ya'ya kō kabila yake ba, sai a wurin da Allah Ya aza shi.

(2) Mai girman kai ga bin umurnin Allah, sakamakonsa wulaƙanci ne.

(3) Mai tākāwa zuwa sama kirjinsa ƙunci yake yi, sabōda iskar numfashi tanā raguwa gare shi. Kuma shi yanā shasshekar gajiya da rashin iska. Wannan ilmi yanā a cikin mu'ujizar Alkur'āni.

128. Kuma rānar da yake tāra su gaba daya (Yānā cēwa): “Yā jama’ar aljannu! Lalle ne kun yawaita kanku daga mutāne.” Kuma maji-bantansu daga mutāne suka ce: “Yā Ubangijinmu! Sāshenmu⁽¹⁾ ya ji dādi da sāshe, kuma mun kai ga ajalinnu wanda Ka yanka mana!” (Allah) Ya ce: “Wuta ce mazau-narku, kunā madawwama a cikinta, sai abin da Allah Ya so. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.”

129. Kuma kamar wancan ne Muke jibintar da sāshen azzālumai ga sāshe, sabōda abin da suka kasance sunā tārāwa.

130. Yā jama’ar aljannu da mutāne! Shin, manzanni daga gare ku ba su jē muku ba, sunā lābarta āyōyiNa a kanku, kuma sunā yi muku gargadin haɗuwa da wannan yini nāku? Suka ce: “Mun yi shaida a kan kāwunanmu.” Kuma rāyu-war dūniya tā rūdē su. Kuma suka yi shaida a kan kāwunansu cēwa, lalle ne sū, sun kasance kāfirai.

131. Wancan kuwa sabōda Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryōyi sabōda wani zālunci ba ne, alhali kuwa mutānensu sunā jāhilai.⁽²⁾

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَلْمَعُشَرُ الْجِنَّ قَدْ
اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ
أُولِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ
بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَكَلَّمْنَا آجَلًا الَّذِي أَجَلَتْ
لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوًى لَكُمْ فَخَلَدْنَ فِيهَا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

وَكَذَلِكَ قَوْلُ بَعْضِ الظَّالِمِينَ بَعْضًا يَمَّا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

يَلْمَعُشَرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ
رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ
آيَاتِي وَيُزِدُّونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمْ
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ
أَنَّهُمْ كَاذِبُونَ ﴿١٣٠﴾

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى
بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Haka dai mai lafi a bāyan azābar laifinsa ta tabbata a kansa bā ya ɓōyēwar abin da ya riga ya bayyana, sai ya faɗa da kansa dōmin ya bayyanar da nadāmarsa a lōkacin da nadāma bā ta da amfāni.

(2) Allah ba Ya halaka mutāne sabōda wani laifi, sai bāyan Ya aiki mai gargadi ya tāfi ya yi musu gargadi, sun san laifinsu, sun kī bari, sa'an nan azāba ta jē musu.

132. Kuma ga kōwanne⁽¹⁾, akwai darajōji daga abin da suka aikata. Kuma Ubangijinka bai zama Mai shagala ba daga abin da suke aikatāwa.

133. Kuma Ubangijinka Wadācce⁽²⁾ ne Ma'abūcin rahama. Idan Yā so, zai tafi da ku, kuma Ya musanya daga bāyanku, abin da Yake so, kamar yadda Ya kāga halittarku daga zūriyar wasu mutāne na dabam.

134. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi, lalle mai zuwa ne, kuma ba ku zama māsu buwāya ba.

135. Ka ce: "Yā ku mutānena! Ku yi aiki a kan halinku, lalle ne nī, mai aiki ne, sa'an nan da sannu zā ku san wanda ākibar gida zā ta kasance a gare shi. Lalle ne shi, azzālumai bā zā su ci nasarā ba."

136. Kuma sun sanya wani rabo ga Allah daga abin da Ya halitta daga shūka da dabbōbi, sai suka ce: "Wannan⁽³⁾ na Allah ne", da riyāwarsu "Kuma wannan na abūbuwan shirkinmu ne." Sa'an nan

وَلِكُلِّ دَرَجَتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾

إِنْ مَا تُوْعَدُونَ لَأَتِي وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾

قُلْ يَنْقُومِ أَعْمَلُوا عَلَى مَا كُنْتُمْ تُكْرِمُونَ عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَقِيبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِرَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ

(1) Kōwace jama'a, ta māsu dā'a da ta māsu sābō, sunā da sakamako gwargwaddon matsayin kōwanne, ga ūmāninsa da aikinsa kō kuwa kāfirein sābonsa.

(2) Rashin gaugāwar yin sakamako ga māsu laifi sabōda wadātar Allah ne. Bā Shi yin uḡūba dōmin Ya yi fushin an rage masa mulki, haka kuma bā Shi yin ni'ima dōmin an kāra Masa mulki. Sai dai dōmin Ya nūna ādalci da falala ne kawai.

(3) Sun kasance a cikin Jāhiliyya idan suka yi nōma kō kuwa idan suka sāmi 'yā'yan itāce, sai su sanya wani juz'i daga gare shi ga Allah, wani juz'i kuma ga gumāka. Abin da yake rabon gumaka, sai su tsare shi, kuma su lissafce shi. Idan wani abu yā fādī daga abin da aka ambace shi ga Samad, sai su mayar da shi zuwa ga rabon gumāka, amma rabon gumakan, bā ya zuwa ga na Allah. Anā bayār da rabon Allah ga miskīnai, kuma rabon gumaka ga matsaransu.

abin da ya kasance na abūbuwan shirkinsu, to, bā ya sāduwa zuwa Allah, kuma abin da ya kasance na Allah, to, shī yanā sāduwa zuwa ga abūbuwan shirkinsu. Tir da hukuncinsu!

137. Kuma kamar wancan ne abūbuwan shirkinsu suka kawāta wa māsu yawa, daga māsu shirkin; kashewar⁽¹⁾ 'ya'yansu, dōmin su halaka su, kuma dōmin su rikitar da addininsu a gare su, kuma dā Allah Yā so, dā ba su aikatā shi ba. Sabō-da haka, ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

138. Kuma suka ce: "Wadannan dabbōbi da shūka hanannu ne; bābu mai dandandar su fāce wanda muke so," ga riyāwarsu. Da wasu dabbōbi an hana bāyayykinsu, da wasu dabbōbi bā su ambatar sūnan Allah a kansu, bisa kirhiren karya gare Shi. Zai sāka musu da abin da suka kasance sunā kirkirāwa.

139. Kuma suka ce: "Abin da yake a cikin cikkunan wadannan dabbōbi kēbantacce ne ga mazannmu, kuma hananne ne a kan mātan aurenmu. Kuma idan ya kasance mūshe, to, a cikinsa, sū, abōkan tārayya ne." Zai sāka musu sifantāwarsu. Lalle ne Shī, Mai hikima ne, Masani.

لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا
كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى
شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٧﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ
شُرَكَاءُؤُهُمْ لِيُرْثُوهُمْ وَلَيْلِيَسُوا
عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ
فَقَدْ رُفِعَ وَمَا يَفْقَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَعْنَمُ وَحَرَّتْ جِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا
إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِرِغْمِهِمْ وَأَنْعَمُ حَرِمَتْ
ظُهُورُهَا وَأَنْعَمُ لَا يَذْكُرُونَ
أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ
سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْقَرُونَ ﴿١٣٩﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَمِ خَالِصَةٌ
لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ
يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ
سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ خَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٤٠﴾

(1) Sunā turbude 'yā'yā mata, dōmin tsōron talauci kō dōmin tsōron kunya. Sai mai haihuwa ta haihu a bākin rāmi, idan mace ta haifa, sai ta tūra ta cikin rāmin, ta rufe, idan kuma namiji ne sai ta bar shi. Haka kuma kashe 'yā'ya, a kan bākance da alwāshi, sunā ganin sa ibada ne.

140. Lalle ne wadanda suka kashe dīyansu sabōda wauta, ba da ilmi ba, sun yi hasāra! Kuma suka haramta abin da Allah Ya arzūta su, bisa kirkira karya ga Allah. Lalle ne, sun ɓace, kuma ba su kasance māsū shiryuwa ba.

141. Kuma Shī ne Wanda Ya kāga halittar gōnaki māsū rumfuna da wasun māsū rumfuna, da dabiñai da shūka, mai sābāwa ga 'yā'yansa na ci, da zaituni da rum-māni mai kāmā da jūna da wanin mai kama da jūna. Ku ci daga 'yā'yan itācensa, idan ya yi 'yā'yan, kuma ku bāyar da hakkinSa a rānar girbinsa, kuma kada ku yi ɓarna. Lalle ne Shī, ba Ya son maɓarnata.

142. Kuma daga dabbōbi (Ya kāga halittar) mai daukar kāya da kanāna: Ku ci daga abin da Allah Ya arzūta ku, kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan: Lalle ne shi, a gare ku, maikiyi ne bayyananne.

143. Nau'ō'i takwas daga tumā-kai biyu, kuma daga awākai biyu; ka ce, shin mazan biyu ne Ya haramta ko mātān biyu, ko abin da mahaifar mātān biyu suka tattara a kansa? Ku bā ni lābāri da ilmi, idan kun kasance māsū gaskiya.

144. Kuma daga rākuma akwai nau'i biyu, kuma daga shānu biyu; ka ce, shin, mazan biyu ne Ya hana ko mātān biyu Ya hana, kō abin da mahaifar mātān biyu suka tattara a kansa? Kō kun kasance halarce ne a lōkacin da Allah Ya yi muku wasiyya da wannan? To, wāne ne mafi

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
بَغْيِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
أَفْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

﴿ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ
وَعَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالْخَلَّ وَالزَّرْعَ
مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ
مُتَشَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا
تَسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾

ثَمْنِيَّةٌ مِنْ الْأَنْعَامِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ وَمِنَ
الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ أَلَذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ
أَمْ الْأُنثَيَيْنِ أَمْأَ اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُهُ
الْأُنثَيَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ
أَلَذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمْ الْأُنثَيَيْنِ أَمْأَ
اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُهُ الْأُنثَيَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيَكُمُ اللَّهُ
بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ

zālunci daga wanda ya kirƙira ƙarya ga Allah, dōmin ya ɓatar da mutāne, bā da wani ilmi ba? Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

145. Ka ce: “Bā ni sāmu⁽¹⁾, a cikin abin da aka yō wahayi zuwa gare ni, abin haramtawa, a kan wani mai ci wanda yake cin sa fāce idan ya kasance mūshe, kō kuwa jini abin zubarwa, kō kuwa nāman alade, to, lalle ne shi ƙazanta ne, kō kuwa fāsikanci wanda aka kurūrūta, dōmin wanin Allah, da shi.” Sa'an nan wanda larūra ta kāmā shi, bā mai fita jama'a ba, kuma bā mai ta'addi ba, to, lalle Ubangijin-ka Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

146. Kuma a kan waɗanda suka tūba (Yahūdu) Mun haramta⁽²⁾ dukan mai akaifa, kuma daga shānu da bisāshe Mun haramta musu kit-sattsansu fāce abin da bāyukansu suka ɗauka, kō kuwa kāyan ciki, kō kuwa abin da ya garwaya da ƙashī. Wannan ne Muka sāka musu, sabōda zāluncinsu, kuma Mu, haƙīka, Māsu gaskiya ne.

147. To, idan sun ƙaryatā ka, sai ka ce: “Ubangijinku Ma'abūcin rahama ne Mai yalwa; kuma bā a mayar da azābarSa daga mutāne māsu laifi.”

كَذَّبَ الْبَاطِلُ النَّاسَ يَغْتَرِبُ عَلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى
طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ
دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ
رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاعٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٦﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي
ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا
عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا
أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ
جَزَاءُكُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٧﴾

فَإِنْ كَذَّبَوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ
وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٨﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka haramta cinsu daga dabbōbi waɗanda Allah Ya hana, bā waɗanda al'āda ta hana ba.

(2) Bayānin abūbuwan da Allah Ya hana a kan Yahūdu, shi ma hanin an yī shi sabōda wani laifinsu ne.

148. Waɗanda suka yi shirki⁽¹⁾ zā su ce: “Dā Allah Yā so, dā ba mu yi shirki ba, kuma dā ubanninmu ba su yi ba, kuma dā ba mu haramta wani abu ba.” Kamar wannan ne mutānen da suke a gabāninsu suka karyata, har suka ɗandani azā-barMu. Ka ce: “Shin, kunā da wani ilmi a wurinku dōmin ku fito mana da shi? Bā ku bin kōme fāce zato, kuma ba ku zama ba fāce kīri-faɗi kawai kuke yi.”

149. Ka ce: “To, Allah ne da hujja isasshiya, sabōda haka: dā Yā so, dā Yā shiryar da ku gabā ɗaya.”

150. Ka ce: “Ku kāwo shaidun-ku, waɗanda suke bāyar da shai-ɗar cēwa Allah ne Ya haramta wannan.” To, idan sun kāwo shaida, kada ka yi shaida tāre da su. Kuma kada ka bi son zūciyōyin waɗanda suka karyata, game da āyōyinMu, da waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, alhāli kuwa sū daga Ubangijinsu suna karkacēwa.

151. Ka ce: “Ku zo, in karanta abin da Ubangijinku Ya haramta.” Wājibi ne a kanku kada ku yi shirkin kōme da Shi, kuma ga mahaifa biyu (ku kyautata) kyautatāwa, kuma kada ku kashe ɗiyanku sabōda talauci, Mū ne Muke arzūta ku, kū da su, kuma kada ku kusanci abūbuwan alfāsha, abin da ya

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَوْلَا أَنْ تَسْمَعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِيغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾

قُلْ هَلْ سَأَلْتُمْ مَنْ يُشْهِدُونَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا إِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بَيْنَ يَدَيْنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرِيهِمْ يَحَدِّثُونَ ﴿١٥٠﴾

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ أَن تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَلَا تُولَدِ الَّذِينَ إِحْسَنُوا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمَائِنِي مَنْ نَزَرُكُمْ وَيَتَاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْقَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾

(1) Wahayin Shaidan zuwa ga māsu shirki da hana dabbōbi da kāga wasu hukunce-hukunce. Kalmar gaskiya ce ake yin nufin karyata da ita, da bāyanin warware rikicin. Jūyar da maganar gaskiya dōmin a yi karyata da ita yanā sabbaba saukar azāba. Kuma dukan maganar da bā ta da asali ga Littāfi kō sunna, to, bā gaskiya ba ce, bin ta nau'in shirki ne.

bayyana daga gare ta da abin da ya
bōyu, kada ku kashe rai wanda
Allah Ya haramta, fāce da hakki.
Wannan ne (Allah) Ya yi muku
wasiyya da shi: tsammāninku, kunā
hankalta.

152. Kada ku kusanci dūkiyar
marāya fāce da wadda take ita ce
mafi kyau, har ya kai ga ƙarfinsa.
Kuma ku cika mūdu da sikēli da
ādalci, bā Mu kallafā wa rai fāce
iyāwarsa. Kuma idan kun fadī ma-
gana, to, ku yi ādalci, kuma ko dā
yā kasance ma'abūcin zumunta ne.
Kuma da alkawarin Allah ku cika.
Wannan ne Ya yi muku wasiyya da
shi: tsammāninku, kunā tunāwa.

153. Kuma lalle wannan ne ta-
farkīNa, yana madaidaici: sai ku bī
shi, kuma kada ku bi wasu hanyōyi,
su rarrabu da ku daga barin hany-
āTa. Wannan ne Allah Ya yi muku
wasiyya da shi, tsammāninku, kunā
yin taƙawa.

154. Sa'an nan kuma Mun bai
wa Mūsā Littāfi, yanā cikakke bisa
ga wanda ya kyautata (hukuncin
Allah) da rarrabēwa, daki-daki, ga
kōwane abu, da shiriya da rahama,
tsammāninsu⁽¹⁾, sunā yin imāni da
haɗuwa da Ubangijinsu.

155. Kuma wannan Littāfi ne,
Mun saukar da shi, mai albarka ne,
sai ku bī shi kuma ku yi taƙawa,
tsammāninku, anā jin ƙanku.

وَمَا بَطُنْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَ الَّتِي حَرَّمَ
اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَالِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَقًّا يَبْلُغْ أَشَدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ
بِالْقِسْطِ لَأَنْكَلِفَ نَفْسًا إِلَّا أَوْسَعَهَا وَإِذَا
قُلْتُمْ قَاعِدُوا وَلَوْ كُنَّا ذَا قُرْبَىٰ
وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَالِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَأَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ
ذَالِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ أَنزَلْنَا مُوسَىٰ أَلْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى
الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لَّعَالِمِهِمْ يُلْقَاهُ رَبُّهُمْ فَيَرْمِيهِمْ
فَيُؤْمِنُونَ ﴿١٥٥﴾

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ
وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾

(1) Mabiya Littāfin Mūsā watau Yahūdu, idan sun san cewa Alƙur'āni kamar
Attaura yake daga Allah aka saukar da shi, kuma Muhammadu Annabin Allah ne kamar
Mūsā kuma sū duka suna gaskata jūnā, sai su ji saukin imāni da shi.

156. (Dōmin) kada ku ce: “Abin sani kawai, an saukar da Littāfi a kan ƙungiya⁽¹⁾ biyu daga gabāninmu, kuma lalle ne mū, mun kasance daga karatunsu, haƙīka, gāfilai.”

157. Kō kuwa ku ce: “Dā dai lalle mū, an saukar da Littāfi a kanmu, haƙīka, dā mun kasance mafiya shiryuwa daga gare su.” To, lalle ne wata hujja bayyananniya, daga Ubangijinku, tā zo muku, da shiriya da rahama. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙaryata game da āyōyin Allah, kuma ya hinjire daga barinsu? Zā Mu sāka wa waɗanda suke hinjirēwa daga barin āyōyinMu da mugunyar azāba, sabōda abin da suka kasance sunā yi na hinjirēwa.

158. Shin, sunā jiran (wani abu), fāce dai malā'iku⁽²⁾ su je musu, kō kuwa Ubangijinka Ya je, kō kuwa sāshen āyōyin Ubangijinka ya je. A rānar da sāshen āyōyin Ubangijinka yake zuwa, īmānin rai wanda bai kasance yā yi īmānin ba a gabāni, kō kuwa ya yi tsiwirwirin wani alhēri, bā ya amfāninsa. Ka ce: “Ku yi jira: Lalle ne mū, māsu jira ne.”

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ
لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ آيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ
عَنْهَا سَتَجِدِ الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا
سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُصَدِّفُونَ ﴿١٥٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ
آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ
إِيْمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا
خَيْرًا قُلِ انْتَضَرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾

(1) Ana magana da māsu shirkin Lārabāwa, ƙungiyōyin biyu kuwa su ne Yahūdu da Nasāra, littāfin shī ne Attaura da Linjīla.

(2) Zuwan malā'iku dōmin karɓar rāyukansu, zuwan Allah shine zuwanSa domin hisābin bāyi, zuwan sāshen āyōyin Ubangiji shī ne fitōwar rānā daga yamma da fitar Rākumar Salīhu. Waɗannan abūbuwa duka idan sun auku a kan wanda bā shi da īmāni a gabānin aukuwarsu, kuma ya zama yā aikata ayyukan alhēri da shari'a ta umurce shi da yi, to, bā za a karɓi wani īmāninsa ba.

159. Lalle ne waɗanda⁽¹⁾ suka rarraba addininsu, kuma suka kasance ƙungiya-ƙungiya, kai ba ka zama daga gare su ba, a cikin kōme: abin sani kawai, al'amarinsu zuwa ga Allah yake. Sa'an nan Ya bā su lābari game da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

160. Wanda ya zo da kyakkyāwan aiki guda, to, yanā da gōma dīn misālansa. Kuma wanda ya zo da mugun aiki gūda, to, bā zā a sāka masa ba fāce da misālinsa. Kuma sū, bā a zāluntar su.

161. Ka ce: "Lalle nī, Ubangi-jina Yā shiryar da ni zuwa ga tafarki madaidaici, addini, ƙimantāwa (ga abūbuwa), mai aƙidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsū shirki ba."

162. Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikonā, da rāyuwāta, da mutu-wāta, na Allah ne Ubangi-jin tālikai.

163. "Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsū sallamāwa."

164. Ka ce: "Shin, wanin Allah nake nēma ya zama Ubangi-ji, alhālī

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا أَنتَ
مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ تُرِيبُنَّهُمْ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥٩﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلًا وَمَنْ
جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ
لَا يُظَاهَرُونَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا
قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَتْ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

قُلْ أَغْنَى اللَّهُ عَنِّي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ

(1) Bāyan bayānin wanda bai yi īmāni ba sai bayānin sababin rashin karɓar īmānin ya zo, sai kuma ya ci gaba da bayānin cewa, kō wanda ya yi īmānin idan yā ƙāra wasu abūbuwa a cikin addini bisa ga abin da Allah Ya saukar, ta haka har mutāne suka zama ƙungiya ƙungiya, kamar māsū darikōki na tasawwufi, to, su ma Annabi bā ya tāre da su ga kōme dōmin sun kōma wa hanyar Jahiliyya a lōkacin da wasu suke ƙāga hukunce-hukunce a kan mutāne, suka zama da yin haka nan abūbūwan bautāwa, kuma māsū bin su suka zama mushirikai. Daga nan har zuwa ga ƙarshen Sūrar duka ta'alīki ne ga dukan abin da Sūrar ta ƙunsa na Tauhīdin Rubūbiyya da taƙaitāwa ga bayānin muhimman mas'alōlin da ta ƙunsa. Saninata shi ne rūhin addini.

kuwa Shī ne Ubangijin dukan kōme? Kuma wani rai bā ya yin tsirfa fāce dōmin kansa, kuma mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani, sa'an nan kuma kōmawarku zuwa ga Ubangijinku take: sa'an nan Yā bā ku lābāri ga abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūnā?

165. “Kuma Shī ne Wanda Ya sanya ku māsū maye wa jūna ga Kasa. Kuma Ya daukaka sāshenku bisa ga sāshe da darajōji: dōmin Ya jarraba ku, a cikin abin da Ya bā ku.” Lalle ne, Ubangijinka Mai gaggawar ukūba ne, kuma lalle ne Shi, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضُكُم فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا ءَاتَاكُمُ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٦﴾

SŪRATUL A'ARĀF

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

Tanā karantar da tsēre a tsakānin gaskiya da karya, tun farko, kuma hālin ba zai gushe ba yanā a kan haka, har Tāshin Sā'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M. Š.

2. Littāfi ne aka saukar zuwa gare ka, kada wani kunci ya kasance a cikin kirjinka daga gare shi, dōmin ka yi gargadi da shi. Kuma tunatarwa ne ga mūminai.

الْمَصِّ ﴿١﴾

كُتِبَ أَنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

3. Ku bi abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, kuma kada ku dinga bin wasu maji-binta, baicinSa. Kadan kwarai kuke tunāwa.

4. Kuma da yawa wata alƙarya Muka halaka ta, sai azābarMu ta jē mata da dare kō kuwa sunā māsū ƙailūla.

5. Sa'an nan bābu abin da yake da'awarsu, a lōkacin da azābarMu ta jē musu, fāce suka ce: "Lalle ne mū muka kasance māsū zālunci,"

6. Sa'an nan lalle ne Munā tam-bayar waɗanda aka aika zuwa gare su, kuma lalle Munā tambayar Manzannin.

7. Sa'an nan, haƙīka, Munā bā su lābāri, da ilmi, kuma ba Mu kasance Māsū fakuwa ba.

8. Kuma awo a rānar nan ne gaskiya. To, wanda sikēlansa suka yi nauyi, to, waɗannan sū ne māsū cin nasara.

9. Kuma wanda sikēlansa suka yi sauki, to, waɗannan ne waɗanda suka yi hasarar rayukansu, sabōɗa abin da suka kasance, da āyō-yinMu, sunā yi na zālunci.

10. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun sarautar da ku, a cikin ƙasa, kuma Mun sanya muku abūbuwan rāyu-wa, a cikinta; kadan kwarai kuke gōdēwa.

11. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun halittā ku, sa'an nan kuma Mun sūrantā ku, sa'an nan kuma Mun ce wa malā'iku: "Ku yi sujada ga

أَتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ
دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مِمَّا تَدَّكُرُونَ ﴿٥﴾

وَكَمْ مِنْ قَرِيْبٍ أَهْلَكْتُمْ فِجَاءَ هَآءِ بُسْتَا
بَيْنَنَا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ﴿٦﴾

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بُسْتَا إِلَّا أَنْ
قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٧﴾

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٨﴾

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ عِلْمَهُ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ﴿٩﴾

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
قَالَ لَيْتَكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ قَالَ لَيْتَكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ
فِيهَا مَعِيشًا قَلِيلًا مِمَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا
لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا

Ādam.” Sai suka yi sujada fāce Iblīs, bai kasance daga māsū yin sujadar ba⁽¹⁾.

12. Ya ce: “Mēne ne ya hana ka, ba ka yi sujada ba, a lōkacin da Na umurce ka?” Ya ce: “Nī ne mafifici daga gare shi, Kā halitta ni daga wuta, alhāli kuwa Kā halitta shi daga lāka.”

13. Ya ce: “To, ka sauka daga gare ta: dōmin bā ya kasancēwa a gare ka ga ka yi girman kai a cikin-ta. Sai ka fita. Lalle ne kanā daga māsū kasƙanci.”

14. Ya ce: “Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar⁽²⁾ da su.”

15. Ya ce: “Lalle ne, kanā daga waƙanda aka yi wa jinkiri.”⁽³⁾

16. Ya ce: “To, inā rantsuwa da halakarwar da Ka yi mini, lalle ne, inā zaune musu tafarkinKa madai-daici.

17. “Sa'an nan kuma, haƙīka, inā je musu daga gaba gare su, kuma daga bāya gare su, kuma daga

إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ
مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا
فَأَخْرَجَ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾

قَالَ فِيمَا آغَاوَيْتَنِي لِأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

لَوْلَا رَبُّنَا لَأَبَيْنَهُمْ بِبَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمَنْ خَلْفَهُمْ وَعَنْ

(1) Allah Yā ƙidanya ni'imōmin da Ya yi wa mutāne daga halittarsu da sūrantā su da Ya yi, kuma Ya girmama su da sanyāwar malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādam, sa'an nan kuma Ya nūna musu cēwa Shaidan yā ƙi bin umurninSa ga girmama ubansu Ādam, sabōda haka sū ma su yi tsōron maƙiyin ƙākansu.

(2) Yā rōki kada ya mutu, dōmin a Rānar Rāyarwa bābu sauran wata mutuwa.

(3) Wannan ya nūna cēwa, kōwa ya rōki Allah wani abu, to, zai bā shi gwargwadon yadda Yake so, Shi Ubangijin.

jihōhin damansu, da jihōhin hagnsu: Kuma bā zā Ka sāmi mafi yawansu māsu gōdiya ba.”

18. Ya ce: “Ka fita daga gare ta kanā abin zargi kōrarre. Lalle ne, wanda ya bī ka daga gare su, haḳīka, zā Ni cika Jahannama daga gare ku, gabā ḍaya.

19. “Kuma ya Ādam! Ka zauna kai da matarka a Aljanna, sai ku ci daga inda ku ka so; kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

20. Sai Shaidan ya sanya musu waswāsi dōmin ya bayyana musu abin da aka rufe daga barinsu, daga al'aurarsu, kuma ya ce: “Ubangijinku bai hanā ku daga wannan itāciya ba fāce dōmin kada ku kasance malā'iku biyu ko kuwa ku kasance daga madawwama.”

21. Kuma ya yi musu rantsuwa: Lalle ne nī, a gare ku, haḳīka, daga māsu nasiha ne.

22. Sai ya saukar da su da rūḍī. Sa'an nan, a lōkacin da suka ḍanḍani itāciyar, al'aurarsu ta bayyana a gare su, kuma suka shiga sunā līkāwar ganye a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ubangijinsu Ya kira su: “Shin, Ban hanā ku ba daga waccan itāciya, kuma Na ce muku, lalle ne Shaidan, a gare ku, maḳiyi ne bayyananne?”

23. Suka ce: “Yā Ubangijinmu! Mun zālunci kanmu. Kuma idan ba Ka gāfarta mana ba, kuma Ka yi mana rahama, haḳīka, munā kasancēwa daga māsu hasāra.”

أَيْمَنِيهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿٧﴾

قَالَ أَخْرِجْ مِنْهَا مَذَّةً وَمَا مَذْخُورًا لِمَنْ يَبْعَثُ مِنْهُمْ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨﴾

وَلَمَّا دُمِرَ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٩﴾

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِبَدَى لِهُمَا مَا وَرَى
عَنْهُمَا مِنْ سَوَاءٍ بِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا
عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَائِكَةً
أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿١٠﴾

وَقَاسَمَهُمَا إِيَّايَ لَكُمَا مِنَ النَّصِيحِينَ ﴿١١﴾

فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوَاءُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ
الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ
الشَّجَرَةِ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿١٢﴾

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا
وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٣﴾

24. Ya ce: “Ku sauka, sāshenku zuwa ga sāshe yanā ma'kiyi, kuma kunā da matabbata a cikin ƙasa, da ɗan jin dāɗi zuwa ga wani lōkaci.”

25. Ya ce: “A cikinta kuke rāyuwa, kuma a cikinta kuke mutuwa, kuma daga gare ta ake fitar da ku.”

26. Yā ɗiyan Ādam! Lalle ne Mun saukar da wata tufa⁽¹⁾ a kan-ku, tanā rufe muku al'aurarku, kuma da ƙawā. Kuma tufar taƙawa wancan ce mafi alhēri. Wancan daga āyōyin Allah ne, tsammāninsu sunā tunāwa!

27. Yā ɗiyan Ādam! Kada Shai-ɗan, lalle, ya fitine ku, kamar yadda ya fitar da iyāyenku biyu daga Al-janna, yanā fizge tufarsu daga gare su, dōmin ya nūna musu al'aurarsu. Lalle ne shī, yanā ganin ku, shi da rundunarsa, daga inda bā ku ganin su. Lalle ne Mū, Mun sanya Shai-ɗan majibinci ga waɗanda bā su yin īmāni.

28. Kuma idan suka aikata alfāsha⁽²⁾ su ce: “Mun sāmi ubanninmu a kanta;” kuma “Allah ne Ya umur-ce mu da ita.” Ka ce: “Lalle ne, Allah bā Ya umurni da alfāsha: Shin, kunā faɗar abin da bā ku da saninsa ga Allah?”

29. Ka ce: “Ubangijina Yā yi umurni da ādalci; kuma ku tsayar

قَالَ أَهَيْطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوًّا لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرًّا وَمَتَعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾

يَبْنَیْءَ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَ تَكْمَلُكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

يَبْنَیْءَ آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَٰتِهِمَا إِنَّهُ يَرِنَكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِمَّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

وَإِذَا فَعَلُوا فَحْشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّا لَأَنزِلُوكُمْ بِالْفَحْشَاءِ أَنْتَقُولُونَ عَلَىٰ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ

(1) Tufar da aka saukar, ita ce addinin Allah. Wanda ya rikā shi da taƙawa, to, ya kyauta ƙawarsa.

(2) Alfāsha ita ce dukan mugun aiki, watau abin da shari'a ba ta zō da shi ba, kō dā an jingina shi ga addini, kamar ɗawāfi uryan (tsirāra) da bauta wa malā'iku da sālihai, da yin kōwace ibāda bā bisa ga yadda Annabi ya kōyar da ita ba.

da fuskōkinku a wurin kōwane masallāci, kuma ku rōkē Shi, kunā māsu tsarkake addini gare Shi. Kamar yadda Ya fāra halittarku kuke kōmāwa.”

30. Wata kungiya (Allah) Yā shiryar, kuma wata kungiya bata tā wajaba a kansu; lalle ne sū, sun riki shaidanu majiḡinta, baicin Allah, kuma sunā zaton, lalle sū, māsu shiryuwa ne.

31. Yā dīyan Ādam! Ku riki ka-warku a wurin kōwane masallāci, kuma ku ci, kuma ku sha: kuma kada ku yi barna. Lalle ne Shī (Allah), bā Ya son māsu barna.

32. Ka ce: “Wāne ne ya haramta kawar Allah, wadda Ya fitar sabōda bāyinSa, da māsu dāḡi daga abinci?” Ka ce: “Sū, dōmin wadanda suka yi imāni suke a cikin rāyuwar dūniya, suna keḡantattu a Rānar Kiyāma.” Kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutānen da suke sani.

33. Ka ce: “Abin sani kawai, Ubangijina Yā hana abūbuwan al-fāsha: abin da ya bayyana daga gare su da abin da ya ḡōyu, da zunubi da rarraba jama'a, bā da wani hakki ba, kuma da ku yi shirki da Allah ga abin da bai saukar da wani daḡili ba gare shi, kuma da ku faḡi abin da ba ku sani ba, ga Allah.”

34. Kuma ga kōwace al'umma akwai ajali: sa'an nan idan ajalinsu ya je, bā zā a yi musu jinkiri ba, sa'a guda, kuma bā zā su gabāce shi ba.

كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٣٠﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ
إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهم مُّهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

* يٰٓأَدَمُ خُذْ وَزِيْرَتَكَ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُسْرِفِينَ ﴿٣٢﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي
الحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذَلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رِئْىَ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطْنٌ وَإِلَآئِمٌ وَالبَغْيِ بغيرِ الْحَقِّ وَإِن
تُسْرِفُوا يَأْلَهُ مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطٰنًا وَإِن
تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا
يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٥﴾

35. Yā diyan Ādam! Ko dai wasu manzanni, daga cikinku, su jē muku, sunā gaya muku ayōyiNa — to, wanda ya yi taƙawa, kuma ya gyara aikinsa — to, bābu tsoro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.

36. Kuma waɗanda suka ƙaryatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga gare su, waɗannan sū ne abōkan wuta, sū, a cikin-ta madawwama ne.

37. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata game da āyōyinSa? Waɗannan rabonsu daga Littāfi yanā sāmunsu, har a lōkacin da ManzanninMu suka je musu, sunā karɓar rāyukansu, su ce: “Inā abin da kuka kasance kunā kira, baicin Allah?” Su ce: “Sun ɓace daga gare mu,” kuma su yi shaida a kansu cēwa lalle sū, sun kasance kāfirai.

38. Ya ce: “Ku shiga a cikin al’ummai waɗanda, haƙiƙa, sun shige daga gabāninku, daga aljannu da mutāne, a cikin wuta. A kō da yausha wata al’umma ta shiga sai ta la’ani ‘yar’uwarta, har idan suka riski jūna, a cikinta, gabā ɗaya, ta ƙarshensu ta ce wa ta farkonsu: ‘Ya Ubangijinmu! Waɗannan ne suka ɓatar da mu, sai Ka kāwo musu azāba ninki daga wuta.’” Ya ce: “Ga kōwane⁽¹⁾ akwai ninki: kuma amma ba ku sani ba.”

يٰٓاٰدَمُ اِمَّا يٰٓاَتَيْنٰكَمُ رُسُلُكُمْ يَفْقَهُوْنَ
عَلَيْكُمْ ءَايٰتِيْ فَمَنْ اَتٰنَّيْ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا
اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾

مَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ
كَذَّبَ بِاٰيٰتِنَا اُولٰٓئِكَ يَنْزِلُ عَلَيْهِمْ نَصِيْبُهُمْ
مِّنَ الْكِتٰبِ حَتّٰى اِذَا جَآءَهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَقَّوْنَهُمْ
قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
قَالُوْا اضْلُوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِكُمْ اَنْتُمْ
كَاٰنُوا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

قَالَ ادْخُلُوْا فِىْ اَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ
الْجِيْنَ وَالْاِنْسِ فِى النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ
لَّعِنَتْ أُخْتَهَا حَتّٰى اِذَا اَدَارَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا
قَالَتْ اٰخِرُنَا اَوْلٰى لَهُمْ رَبَّنَا هٰؤُلَاءِ اَضَلُّوْا
فَعٰتَيْنَا عَدَاۤىًٔا بَاطِلًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلٍّ
ضِعْفٌ وَلٰكِنْ لَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٣٨﴾

(1) Shūgabannin ɓata su ne ke fāra shiga wuta, sa'an nan mabiyansu, su shiga, dōmin shūgabanni sunā da laifi biyu; nāsu, na aikinsu, da kuma sababin da suka yi, na ɓatar da mabiyansu. Kuma an fahimta daga nan cēwa “Inā bin wāne a kan ɓata, shi ne ya ɓatar da

39. Kuma ta farkonsu ta ce wa ta karshe: “To, bã ku da wata falala a kanmu, sai ku dandana azāba sabō-da abin da kuka kasance kunā tsirfāwa!”

40. Lalle ne waɗanda suka kar-yatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga barinsu, bã zā a bubbude musu kōfōfin sama ba, kuma bã su shiga Aljanna sai raḳumi ya shiga kafar allūra, kuma kamar wannan ne Muke sāka wa māsu laifi.

41. Sunā da wata shimfida daga Jahannama kuma daga samansu akwai wasu murafai. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa azzā-lumai.

42. Kuma waɗanda suka yi īmā-ni, kuma suka aikata ayyukan kwarai — bã Mu kallafa wa rai fāce iyāwarsa — waɗannan ne abōkan Aljanna, sū, a cikinta, madawwama ne.

43. Kuma Muka fitar da abin da yake a cikin kirāzansu, daga kiyayya, kōramu sunā gudāna daga karḳashinsu, kuma suka ce: “Gō-diya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya shiryar da mu ga wannan. Kuma ba mu kasance munā iya shiryuwa ba, bã dōmin da Allah Ya shiryar da mu

وَقَالَتْ أُولَئِهِمْ لِأَخْرَجْتَهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْتَخُّ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يُلَاحِظَ أَجْمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ نَجْزِي مَنْ تَخْتِمْهُ إِلَّا أَنْهَرُوا وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

ni,” bã ya zama hujja mai hana shiga wuta, dōmin Allah Yā aza wa kōwane bāligi mai hankali da ya yi binciken gaskiya gwargwadon iyāwarsa. Allah ba Ya kāma mutum da abin da ba ya a cikin ikonsa.

ba. Lalle ne, haḳīḳa, Manzannin Ubangijinmu, sun jē mana da gas-kiya.” Kuma aka kira su, cēwa: “Waccan Aljanna an gādar da ku ita, sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

44. Kuma abōkan Aljanna suka kirāyi abōkan Wuta suka ce: “Lalle ne mun sāmī abin da Ubangijinmu Ya yi mana wa’adi, gaskiya ne. To, shin, kun sāmī abin da Ubangijinku Ya yi muku wa’adi, gaskiya?” Suka ce: “Na’am.” Sai mai sanarwa ya yi yēkuwa, cēwa: “La’anar Allah ta tabbata a kan azzālumai.”

45. “Waɗanda suke kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma sū, game da Lāhira, kāfirai ne.”

46. Kuma a tsakāninsu akwai wani shāmaki⁽¹⁾, kuma a kan A’arāf akwai wasu maza sunā sanin kōwa da alāmarsu: Kuma suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: “Aminci ya tabbata a kanku.” Ba su shige ta ba, alhāli kuwa sū, sunā tsammāni.

47. Kuma idan an jūyar da ganansu wajen abōkan Wuta, su ce: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu tāre da mutāne azzālumai.”

48. Kuma abōkan A’araf suka kirāyi wasu maza, sunā sanin su da alāmarsu, suka ce: “Tārawar dūkiyarku da abin da kuka kasance

لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُوا أَنْ
تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ
قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ
رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ قَالَتْ مُؤَدُّنُهُنَّ
أَنْ لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَعُودُنَهَا جَعًا
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾

وَيَنْتَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ
كُلًّا بِسِيمَاهُمْ وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ
سَلِّمُوا عَلَيْنَا لَوْ يَدْخُلُونَا هُمْ يَطْمَعُونَ ﴿١٥﴾

﴿١٦﴾ وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ
قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا لَا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ
قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ

(1) A tsakanin Aljanna da Wuta akwai bango, anā ce masa A’arāf, inda zā a ajiye mutānen da ayyukansu na kwarai suka yi daidai da miyāgun ayyukansu. Sunā ganin mutānen Aljanna sunā yi musu sallama sunā gurin shigarta, kuma sunā ganin mutānen Wuta; sunā la’anar su, sunā nēman nisanta daga gare ta.

kunā yi na girman kai, bai wadātar ba daga barinku?”

49. “Shin, wadannan ne wadanda kuka yi rantsuwa, Allah bā zai sāme su da rahama ba? Ku shiga Aljanna, bābu tsōro a kanku, kuma ba ku zama kunā baƙin ciki ba.”

50. Kuma abōkan Wuta suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: “Ku zubo a kanmu daga ruwa kō kuwa daga abin da Allah Ya arzūta ku.” Su ce: “Lalle ne Allah Ya haramtā su a kan kāfirai.

51. “Wadanda suka riƙi addininsu abin shagala da wāsa, kuma rāyuwar dūniya ta rūde su.” To, a yau Munā mantāwa da su, kamar yadda suka manta da haɗuwa da yininsu wannan, da kuma abin da suka kasance da āyoyinMu sunā musu.

52. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun jē musu da Littāfi, Mun bayyana shi, daki-daki, a kan ilmi, yanā shiriya da rahama ga mutāne wadanda suke yin īmāni.

53. Shin, sunā jira, fāce fassararsa, a rānar da fassararsa take zuwa, wadanda suka manta da shi daga gabāni, sunā cēwa: “Lalle ne, Manzannin Ubangijinmu sun jē da gaskiya. To, shin, munā da wasu māsū cēto, su yi cēto gare mu, kō kuwa a mayar da mū, har mu aikata wanin wanda muka kasance muna aikatāwa?” Lalle ne sun yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirawa yā face musu.

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

أَهْلُوا الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ
تَخْرَبُونَ ﴿٥٠﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا
عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ حَزَمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمْ
الْحَيَوةُ الدُّنْيَا قَالِیَوْمَ نَنسِفُهُمْ كَمَا نَسَوُا
لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا
يَجْحَدُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَى عِلْمٍ
هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ
يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ
رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفْعَاءَ
فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَقَرُّونَ ﴿٥٤﴾

54. Lalle ne Ubangijinku Allah ne, wanda Ya halitta sammai da kasa a cikin kwānaki shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'ars-hi, Yanā sanya dare ya rufa yini, yanā nēman sa da gaggawa, kuma rānā da watā da taurāri hōrarru ne da umurninSa. To, Shī ne da halit-tar kuma da umurnin. Albarkar Allah Ubangijin halittu tā bayyana!

55. Ku kirāyi Ubangijinku da kanƙan da kai, da kuma a ɓōye: lalle ne Shī, bā Yā son māsu wuce iyāka.

56. Kuma kada ku yi ɓarna a cikin kasa a bāyan gyaranta. Kuma ku kirāye Shi sabōda tsōro da tsammāni: lalle ne, rahamar Allah makusanciya ce daga māsu kyau-tatāwa.

57. Kuma Shī ne Wanda Yake aika iskōki, sunā bishāra gaba ga rahamarSa, har idan sun ɗauki gizāgizai māsu nauyi,⁽¹⁾ sai Mu kōra su ga wani gari matacce, sa'an nan Mu saukar da ruwa gare shi, sa'an nan Mu fitar, game da shi,

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
يُعِيشُ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ أَحَدِيثًا
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ
بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾

وَلَا تُقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ
مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ حَتَّى إِذَا أَفْلَحَ سَحَابًا نَّفَا لَا سُقْنَاهُ
لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ

(1) Ya kamanta hadari da ruwa da Alkur'āni da abin da ya kunsu, da sifanta kasa busasshiya da jahilci, da zuciyar īmāni da gari mai kyau, da zūciyar kāfirci da mugun gari, kuma rāyuwa da īmāni da mutuwa da tāshi. Annabi ya ce, "Misālin abin da Allah Ya aiko ni da shi na ilmi da shiriya kamar ruwa ne mai yawa, ya sāmi wata kasa. To, ta zama daga cikinta akwai mai kyau, ta karɓi ruwa, sa'an nan ta tsirar da ciyāwa da tsātse mai yawa. Kuma ta zama daga gare ta akwai rāfuka, suka riƙe ruwa Allah Ya amfāni mutāne da shi, suka sha, suka shāyar kuma suka yi shūka. Kuma daga cikinta akwai nau'i, faƙanƙani bā ya riƙon ruwa, kuma bā ya tsirar da ciyāwa, wannan shi ne misalin wanda ya fahimci addinin Allah, kuma abin da Allah Ya aiko ni da shi, ya amfāne shi, ya sani kuma ya sanar, da wanda bai ɗauka kai ba gare shi, kuma bai karɓi shiriyar Allah ba wadda aka aiko ni da ita." Kuma anā fahimtar cēwa kullum akwai faɗa mai dōgēwa a tsakaninsu, dōmin sū, kishiyōyin jūna ne.

daga dukkan 'yā'yan itāce. Kamar wancan ne Muke fitar da matattu: tsammāninku, kunā tunāni.

58. Kuma gari mai kyau, tsirinsa yanā fita da iznin Ubangijinsa, kuma wanda ya mūnana (tsirinsa) bā ya fita, fāce da wahala: kamar wannane ne, Muka sarrafa āyōyi dōmin mutāne waɗanda suke gōdēwa.

59. Lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānēnsa, sai ya ce: “Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah! Bā ku da wani abin bautāwa wan-inSa. Lalle ne nī, inā yi muku tsōron azābar wani Yini mai girma.”

60. Mashawarta⁽¹⁾ daga mutānēnsa suka ce: “Lalle ne mu, haḳīka, munā ganin ka a cikin ɓata bayyananniya.”

61. Ya ce: “Yā mutānēna! Bābu ɓata guda gare ni, kuma amma nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

62. “Inā iyar muku da sāḳonnin Ubangijina: kuma inā yi muku na-sīha, kuma inā sani, daga Allah, abin da ba ku sani ba.

63. “Shin, kunā māmākin cēwa ambato yā zo muku daga Ubangijinku a kan wani namiji, daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi, kuma dōmin ku yi taḳawa, kuma tsammāninku anā jin kanku?”

مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ ۚ كَذَلِكَ يُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۚ وَالَّذِي
حَبَّتْ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا ۚ كَذَلِكَ نُصَرِّفُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ ۖ فَقَالَ يَنْقُورُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۖ إِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ يَنْقُورُ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ ۖ وَلَكِنِّي رَسُولٌ
مِّنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

أَتَيْتُكُمْ بِرِسَالَةٍ مِنِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

أَوْحَيْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ
عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا
وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Kissar Nūhu da mutānēnsa tanā nūna yanda annabawa māsu kāwo gaskiya ke yin faɗa da miyāgun mutāne māsu kin gaskiya, sunā kōkarin rufe ta. Haka kuma kissōshin da ke tafe a bāyanta sunā nūna yadda karya ke faɗa da gaskiya, ta hanyōyi dabam-dabam.

64. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka tsirar da shi da waɗanda suke tāre da shi, a cikin jirgin: kuma Muka nutsar da waɗanda suka kar-yata shi game da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance wasu mutāne dīmautattu.

65. Kuma zuwa ga Ādāwa, ɗa-n'uwansu Hudū, ya ce: “Ya mutā-nena! Ku bautā wa Allah! Bā ku da wani abin bautā wa, waninSa. Shin fa, bā zā ku yi taḡawa ba?”

66. Mashawarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa suka ce: “Lalle ne mū, haḡīka, munā ganin ka a cikin wata wauta! Kuma lalle ne mū, haḡīka, munā zaton ka daga maḡaryata.”

67. Ya ce: “Yā mutānena! Bābu wata wauta a gare ni, kuma amma nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

68. “Inā iyar muku da sāḡonnin Ubangijina, kuma nī, gare ku, mai naṣīha ne amintacce.

69. “Shin, kuma kun yi mā māki cēwa ambato daga Ubangijinku ya zo muku a kan wani namiji daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi? Kuma ku tunā a lōkacin da Ya sanyā ku māsu mayēwa daga bāyan mutānen Nūhu, kuma Ya kāra muku zāti a cikin halitta. Sabōda haka ku tuna ni'imōmin Allah: tsammāninku kunā cin nasara.”

70. Suka ce: “Shin, kā zo mana ne dōmin mu bauta wa Allah Shi kaḡai, kuma mu bar abin da

فَكَذَّبُوهُ فَأَنجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ
وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أَنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾

﴿٦٥﴾ وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَبْقَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ زَاقُوا
نَعْتَهُنَّ ﴿٦٦﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا
لَنَرُكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٦٧﴾

قَالَ يَبْقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٨﴾

أَتُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٩﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى
رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ
جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً فَأَذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ
لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا

ubanninmu suka kasance sunā bauta wa? To, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga māsū gaskiya.”

71. Ya ce: “Haḳīka azāba da fushi sun auku a kanku daga Ubangijinku! Shin, kunā jāyayya da ni a cikin wasu sunāye waɗanda kū ne kuka yi musu sunāyen, kū da ubanninku, Allah bai saukar da wani dalili ba a gare su? To, ku yi jira. Lalle ne ni, tāre da ku mai jira ne.”

72. To, sai Muka tsīrar da shi, shī da waɗanda suke tāre da shi sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma Muka katse ƙarshen waɗanda suka ƙaryata game da āyō-yinMu, kuma ba su kasance mūminai ba.

73. Kuma zuwa ga Samūdāwa ɗan'uwansu, Sālihu, ya ce: “Yā mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa wannin-Sa. Haḳīka hujja bayyananniya tā zo muku daga Ubangijinku! Wannan rāḱumar Allah ce, a gare ku, wata āyā ce. Sai ku bar ta ta ci, a cikin ƙasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta har azāba mai raɗadi ta kāmā ku.

74. “Kuma ku tuna a lōkacin da Ya sanyā ku mamaya daga bāyan Ādāwa, kuma Ya zaunar da ku a cikin ƙasa, kunā rikon manyan gi-ɗāje daga tuddanta, kuma kunā sassakar ɗākuna daga duwātsu; sabōda haka ku tuna ni'imōmin Al-

كَانَ يُعْبُدُ آبَاءَهُ قَاتِلِينَ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ
سَمَيْتُمُوهَا أَتُسَمُّوْنَ آبَاءَكُمْ مَّا نَزَلَ
أَلَهُ مِنْهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَلَا تُنْظِرُونِ إِلَى
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْظِرِينَ ﴿٧٢﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ مِنْ خَمْسَةِ مِثَالٍ
وَقَطَعْنَا ذِابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا
كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

وَالِى نَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَاقَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ
جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ
اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا يُسُوءَ فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
عَادٍ وَتَوَّأَكُمُ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ
مِنْ سُھُولِهَا قُصُورًا وَتَنْجِبُونَ الْجِبَالَ
بُيُوتًا فَأَذْكُرُوا لِلَّهِ الْآلَاءَ وَلَا تَعْتُوا

lah, kuma kada ku yi barna a cikin kasa kuna māsu fasādi.”⁽¹⁾

75. Mashawarta, waɗanda suka yi girman kai daga mutanensa suka ce ga waɗanda aka raunanar,⁽²⁾ ga waɗanda suka yi imāni daga gare su: “Shin, kunā sanin cēwa Sālihu manzo ne daga Ubangijinsa?” Suka ce: “Lalle ne mū, da abin da aka aiko shi, māsu imāni ne.”

76. Waɗanda suka yi girman kai suka ce: “Lalle ne mu, ga abin da kuka yi imāni da shi kāfirai ne.”

77. Sai suka sōke rākumar, kuma suka kangare daga barin umurnin Ubangijinsu, kuma suka ce: “Yā Sālihu! Ka zō mana da abin da kake yi mana wa’adi da shi, idan kā kasance daga manzanni!”

78. Sai tsāwa ta kāmā su, sabōda haka suka wāyi gari a cikin gidansu guggurfāne!

79. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne, haḳīka, nā iyar muku da manzancin Ubangijina. Kuma nā yi muku nasiha, kuma amma bā ku son māsu nasiha!”

80. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa: “Shin, kunā jē wa alfāsha, bābu kōwa da ya gabāce ku da ita daga halittu?

فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِمَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ
اتَّعَلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِنَايِمٍ أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٢﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِينَ
ءَامَنُوا بِهِ كَاذِبُونَ ﴿٧٣﴾

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا لَا يَصْلِحُ إِلَيْنَا إِذَا
كُنْتُمْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٤﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جِثِيمًا ﴿٧٥﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَلْقَوْمَ لَقَدْ
أَتَيْتُكُمْ رَسُولًا لَكُمْ بَيِّنَاتٍ
لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ التَّصْحِيحَ ﴿٧٦﴾

وَلَوْ طَآءَلْتُمْ لِقَوْمَهُ أَتَانُوهَا لَفَجَشَتْ مَا
سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

(1) Fasādi kalmar Lārabci ce, ma'anarta barna. Watau an ce musu kada su yi barna cikin barna dōmin haka nan zai sanya barnar ta game kasa duka har bā zā a gane mūninta ba.

(2) Shugabanni suka cē wa mabiyansu māsu rauni, waɗanda suka yi imāni da Manzon Allah Sālihu. Amma ba su yi magana da māsu karfin imāni ba, dōmin sun yanke kauna daga gare su.

81. "Lalle ne ku, haḱīka, kunā jē wa maza da sha'awa, baicin mata: Ā'a, kū mutāne ne maḃarnata."

82. Kuma bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa, fāce dai suka ce: "Ku fitar da su daga alḱar-yarku: lalle ne sū, wasu mutāne ne, māsu da'awar tsarki!"

83. Sai Muka tsīrar da shi, shī da iyālansa, fāce matarsa, ta kasance daga māsu wanzuwa.

84. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa: sai ka dūba yadda āḱibar māsu laifi ta kasance!

85. Kuma zuwa Madayana ḃan-n'uwansu Shu'aibu, ya ce: "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa, waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli, kuma kada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yī fasādi a cikin ḱasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai.

86. "Kuma kada ku zauna ga kōwane tafarki kunā ḱyacēwa, kuma kunā kangēwa, daga hanyar Allah, ga wanda ya yī imāni da Shi, kuma kunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma ku tuna, a lō-kacin da kuka kasance kaḃan, sai Ya yawaita ku, kuma ku dūba yad-da āḱibar māsu fasādi ta kasance.

87. "Kuma idan wata ḱungiya daga gare ku ta kasance ta yī imāni da abin da aka aiko ni da shi, kuma wata ḱungiya ba ta yī imāni ba, to,

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾
وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ۖ أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرَأَتَهُ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٨٣﴾
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۚ قَالَ يَبْقَوْمُ ۖ اْعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَاقْتُولُوا ۖ لَكُمُ الْكَيْلُ وَالْمِيزَانُ ۖ وَلَا تَبْخُسُوا ۖ النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنۢ مِّنۡ أَمَرٍ بِهِۦ وَتَتَّبِعُونَهَا ۖ أَعِزَّوْا ۖ ذَٰلِكُمْ وَإِذْ كُنْتُمْ لَقِيْلًا فَاكْثَرْتُمْ ۖ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَأِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِى أُرْسِلْتُ بِهِۦ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا

ku yi haƙuri, har Allah Ya yi hukunci a tsakāninmu; kuma Shi ne Mafī alhērin māsu hukunci.”

88. Mashawarta waɗanda suka kangare daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, munā fitar da kai, Yā Shu'aibu, kai da waɗanda suka yi īmāni tāre da kai, daga alƙaryarmu; kō kuwa lalle ku kōmo a cikin addininmu.” Ya ce: “Ashe! Kuma kō dā mun kasance māsu ƙī?”

89. “Lalle ne mun ƙirƙira ƙarya ga Allah idan mun kōma a cikin addininku a bāyan lōkacin da Allah ya tsīrar da mu daga gare shi, kuma bā ya kasancewa a gare mu, mu kōma a cikinsa, fāce idan Allah, Ubangi-jinmu Ya so. Ubangi-jinmu Yā yalwaci dukan kōme ga ilmi. Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangi-jinmu! Ka yi hukunci a tsakāninmu da tsakānin mutānenmu da gas-kiya, kuma Kai ne Mafī alhērin māsu hukunci.”

90. Kuma mashawarta waɗanda suka ƙāfirta daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, idan kun bi Shu'aibu, haƙīka kū, a lōkacin nan, māsu hasāra ne.”

91. Sai tsāwa ta kāma su, sabōɗa haka suka wāyi gari, a cikin gidan-su, sunā guggurfāne.

92. Waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu kamar ba su zauna ba a cikinta, waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu, sun kasance sū ne māsu hasāra!

93. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Yā mutānena! Haƙī-

فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

﴿٨٨﴾ قَالَ أَمْلَأُوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ بِشُعَيْبٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَرِهِينَ ﴿٨٩﴾

قَدْ أَفْتَرْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِدْخَلْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٩٠﴾

وَقَالَ أَمْلَأُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِذْ الْكُفَرُ إِذَا الْخَسِرُونَ ﴿٩١﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ﴿٩٢﴾

الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَنْصَرُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَأَنَّهُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٣﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَلْقَوْنَ لَظْمًا لَبِئْسَ مَا كُنْتُمْ

ka, nā iyar muku da sākonnin Ubangijina, kuma nā yi muku nasīha! To, yāya zan yi baƙin ciki a kan mutāne kāfirai?"

94. Kuma ba Mu aika wani annabi⁽¹⁾ a cikin wata alƙarya ba, fāce Mun kāma mutānenta da azāba da cūta, tsammāninsu sunā yin ƙasƙantar da kai.

95. Sa'an nan kuma Muka musanya mai kyau a matsayin mumūna, har su yi yawa, kuma su ce: "Cūta da azāba sun shāfi ubanninmu." (Sai su kōma wa kāfirci)... Sai Mu kāmā su kwatsam! alhāli kuwa sū, bā su sansancēwa.

96. Kuma dā lalle mutānen alƙaryu sun yi īmāni kuma suka yi taƙawa, dā, haƙīka, Mun būde albarkōki a kansu daga sama da ƙasa, kuma amma sun ƙaryata, don haka Muka kāma su da abin da suka kasance sunā tārāwa.

97. Shin, mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da dare, alhāli kuwa sunā barci?

98. Kō kuwa mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da hantsi, alhāli kuwa sunā wāsa?

99. Shin fa, sun amince wa makarun Allah? To, bābu mai amince wa makarun Allah fāce mutāne māsū hasāra!

رَسَلَتْ رِبِّي وَتَصَحُّتْ لَكُمْ فَكَيْفَ
ءِاسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
بِالْبَاسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّغُونَ ﴿٩٥﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ
حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ
وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَتَّقَوْا لَفَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
وَلَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٧﴾

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
بَيِّنَاتٍ وَهُمْ لَا يُمُونُ ﴿٩٨﴾

أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
ضُجًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٩﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ
اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٠﴾

(1) Daga āyā ta 94 zuwa āyā ta 103 duka tālīki ne dōmin farkarwa ga muhimman maganganu waɗanda ƙissoshin Annabawan nan da mutānensu suka ƙunsa, kuma aka ce haka dai sauran annabawa da ba a faɗa ba suka zauna da mutānensu a cikin faɗa a tsakanin gaskiya da ƙarya.

100. Shin, kuma bai shiryar da waɗanda suke gādon ƙasa ba daga bāyan mutānenta cēwa dā Munā so, dā Mun sāme su da zunubansu, kuma Mu rufe a kan zukātansu, sai su zama bā su ji?

101. Waɗancan alƙaryu Munā gaya maka daga lābāransu, kuma lalle ne, haƙīka manzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu; to, ba su kasance sunā yin īmāni da abin da suka ƙaryata daga gabāni ba. Kamar wancan ne Allah Yake ruƙewa a kan zukātan kāfirai.

102. Kuma ba Mu sāmi wani alƙawari ba ga mafi yawansu, kuma lalle ne, Mun sāmi mafi yawansu, haƙīka, fāsikai.

103. Sa'an nan kuma Mun aika Musa,⁽¹⁾ daga bāyansu, da āyō-yinMu zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka yi zālunci game da su. To, dūbi yadda āƙibar maɓar-nata take.

104. Kuma Muṣa ya ce: “Ya Fir'auna! Lalle ne nī, manzo ne daga Ubangijin halittu.

105. “Tabbatacce ne a kan kada in faɗi kōme ga Allah fāce gaskiya. Lalle ne, nā zo muku da hujja bayyananniya daga Ubangijinku: sai ka saki Banī Isrā'ila tāre da ni.”

106. Ya ce: “Idan kā kasance kā zo da wata āyā, to, ka kāwō ta, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَهُم بِذُنُوبِهِمْ
وَنَنْطَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

تِلْكَ الْأَمْثَلُ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا
وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْآيَاتِ فَمَا
كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا
أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظِرْ
كَيْفَ كَانَ عِقَابُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

وَقَالَ مُوسَى لِفِرْعَوْنَ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ
جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ
مَعِيَ نَبِيَّ إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأَنْبِئْ بِهَا إِنْ
كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾

(1) An fitar da Kissar Banī Isrā'ila dabam, dōmin tā ƙunsa abūbuwa māsu yawa na faɗa a tsakānin ƙarya da gaskiya, ta hanyōyi māsu yawa, a bayyane da ɓōye a cikin addini.

107. Sai ya jēfa sandarsa, sai gā ta kumurci bayyananne!

108. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu dūbi!

109. Mashāwarta daga mutānen Fir'auna suka ce: "Lalle ne, wannan, haḳīka, masihirci ne mai ilmi."

110. "Yāna son ya fitar da ku daga kasarku: To, mēne ne kuke shāwartāwa?"

111. Suka ce: "Ka jinkirtar da shī, shī da ḍan'uwansa, kuma ka aika da māsu gayyar mutāne a cikin garūruwa —

112. "Su zō maka da duka masihirci, mai ilmi."

113. Kuma masihirta suka jē wa Fir'auna, suka ce: "Lalle ne, shin, munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjaya?"

114. Ya ce: "Na'am, kuma lalle ne kunā a cikin makusanta."

115. Suka ce: "Ya Mūsā! Kō dai ka jēfa, kō kuwa mu kasance, mū ne, māsu jēfāwa?"

116. Ya ce: "Ku jēfa." To, a lōkacin da suka jēfa, suka sihirce idānun mutāne, kuma suka tsōratar da su: kuma suka jē da sihiri mai girma.

117. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa: "Ka jēfa sandarka." Sai gā ta tanā lākumar abin da suke karyar da shi!

118. Gaskiya ta auku, kuma abin da suke aikatāwa ya ḅāci.

قَالَ لَقَدْ عَصَاهُ إِذْ أَهَىٰ تَعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ إِذْ أَهَىٰ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ إِذْ أَهَىٰ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

119. Sai aka rinjāye su a can, kuma suka jūya sunā kaṣkantattu.

120. Kuma aka jēfar da masi-hirta, sunā māsu sujada.

121. Suka ce: “Mun yi īmāni da Ubangijin halittu.

122. “Ubangijin Mūsā da Harūna.”

123. Fir'auna ya ce: “Ashe, kun yi īmāni da shi a gabānin in yi izni a gare ku? Lalle ne, wannan, haḳīka, mākirci ne kuka mākirta a cikin birni, dōmin ku fitar da mutānensa daga gare shi: To, da sannu zā ku sani.

124. “Lalle ne, inā karkātse hannāyenku da kaḳāfunku daga sā-ḅāni, sa'an nan kuma, haḳīka, inā tsire ku gabā ḍaya.”

125. Suka ce: “Lalle ne mu, zuwa ga Ubangijinmu, māsu jū-yāwa ne.

126. “Kuma bā ka zargin kōme daga gare mu fāce dōmin mun yi īmāni da āyōyin Ubangijinmu a lōkacin da suka zō mana! Ya Ubangijinmu! Ka zuba haḳuri a kanmu, kuma Ka cika mana munā Musulmai!⁽¹⁾”

127. Kuma mashawarta daga mutānen Fir'auna suka ce: “Shin,

فَعْلَبُوا هَٰذَا لَكَ وَأَنْفَلَبُوا أَصْغَرِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَيْنِ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمَّا رَبُّ الْمَلَأِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ أَمْ أَنتُمْ بِهِ قَتَلْتُمْ أَنْ أَدْنَى

لَكُمْ إِنَّ هَٰذَا الْمَكْرُ مَكْرُومٌ فِي

الْمَدِينَةِ لَتُخْرِجُونَهَا أَهْلَهَا لَتَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

لَا أَقْطِعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ

خَلْفٍ لَّكُمْ لَأُضِلَّيَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا نَنْقِمُ مِّنْهَا إِلَّا أَنْ أَمَّا رَبِّاتِ رَبِّنَا لَمَّا

جَاءَ تَنَارُ رَبِّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّ

مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْذَرُنَا

(1) Musulmi shi ne wanda ya sallama kansa ga hukunce-hukuncen Allah waɗanda wani annabin Allah ya zō da su, a cikin zāmaninsa. Sabōda haka ma'anar Musulmi shi ne mai sallamāwa ga hukuncin Allah, a kōwane zāmani, tun daga Ādamu har zuwa Rānar Kiyāma. Sai dai wannan al'umma ta Muhammadu tā kēbanta da sūnan Musulmi, addinin kuma da sūnan Musulunci.

zā ka bar Mūsa da mutānensa, dōmin su yi barna a cikin ƙasa, kuma ya bar ka, kai da gumākanka?" Ya ce: "Zā mu yayyanka dīyansu maza kuma mu rāya mātansu; kuma lalle ne mū, a bisa gare su, marinjāya ne."

128. Mūsā ya ce wa mutānensa⁽¹⁾: "Ku nēmi taimako da Allah, kuma ku yi haƙuri: Lalle ne ƙasa ta Allah ce, Yāna gādar da ita ga wanda Yake so daga bāyinSa, kuma ākiba ta māsu takawa ce."

129. Suka ce: "An cūtar da mu daga gabānin ka zō mana, kuma daga bāyan da kā zō mana." Ya ce: "Akwai tsammānin Ubangijinku, Ya halaka maƙiyanku, kuma Ya sanya ku, ku maye a cikin ƙasa, sa'an nan Ya dūba yadda kuke aika-tāwa."

130. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun kāma mutānen Fir'auna da tsananin shēkaru (fari) da nakasa daga 'ya'yan itāce: tsammāninsu sunā tunāwa.

131. Sa'an nan idan wani alhēri ya jē musu, sai su ce: "Wannan nāmu ne," kuma idan masīfa ta sāme su, sai su yi shu'umci da Mūsā da wanda yake tāre da shi! To, shu'umcinsu a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawansu bā su sani!

وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرُكَ
وَالْهَتَاكَ قَالَ سَنَقِيلُ آيَاتَهُ هُمْ وَلَنَسْتَخِيءَ
نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ
وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ
مِنَ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

قَالُوا أَوِذِنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا
جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
عَذُوبُكُمْ وَيَسْتَخْلِفَ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ
كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ
وَنَقْصِ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ
نُصِبَتْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَرُوا بِمُوسَى وَمَنْ
مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا ظَنُّهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Maganar Mūsā ga Banī Isrā'īla tā nūna cēwa sun ga azābar ta yi musu yawa, har sun fāra zargin Mūsā da cēwa ya sabbaba musu tsananin fitinar, da zōwarsa. Shi kuma ya lallāshe su da cēwa, "Kōme ya yi tsanani, to, sauƙinsa ya yi kusa."

132. Kuma suka ce: “Kō me ka zō mana da shi daga āyā, dōmin ka sihirce mu da ita, to, ba mu zama, sabōda kai, māsu īmāni ba.”

133. Sai Muka aika a kansu da cikōwa, da fāra, da kwarfkwata da kwāḍi da jini: āyōyi abūbuwan rarrabēwa⁽¹⁾: sai suka kangare, kuma suka kasance mutāne māsu laifi.

134. Kuma a lōkacin da masīfa ta auku a kansu, sukan ce: “Yā Mūsā! Ka rōka mana Ubangijinka, sabōda abin da Ya yi alkwari a wurinka, lalle ne idan ka kau da azābar daga barinmu, haḱīka munā īmāni sabōda kai, kuma munā sakīn Banī Isrā'ila tāre da kai.”

135. To, a lōkacin da Muka kuranaye azāba daga barinsu zuwa ga wani ajali wanda suke māsu iske shi ne, sai gā su sunā warwarēwa!

136. Sai Muka yi azābar rāmuwa, daga gare su, sabōda haka Muka nutsar da su a cikin tēku, dōmin lalle ne sū, sun karyata game da āyōyinMu, kuma sun kasance daga barinsu, gāfilai.

137. Kuma Muka gādar da mutānen, waḍanda sun kasance anā raunana su, a gabacin kasa da yammacinta, wadda Muka sanya albarka a cikinta, kuma kalmar Ubangijinka mai kyau ta cika a kan

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيَنَا مِنْ آيَةٍ لَتَسْحَرَنَا بِهَا
فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ
وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَاءَ آتَتْ
مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكَهَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى اذْعُ
لَنَارَبِكَ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْكَ لَيْنَ كَشَفَتْ
عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَ بِكَ وَلَنُرْسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ
بَلِغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾

فَأَنزَعْنَا مِنْهُمُ أَخَرْتَهُمْ فِي آلِئِهِم بِأَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا
يُتَضَعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكَمَتُ كَلِمَتُ رَبِّكَ

(1) Āyōyin da suka jē musu a cikin lōkatai daban-daban dōmin a ja hankalinsu, kō zā su yi īmāni. Kōwace āyā tanā kwāna bakwai sunā wahala da ita, sa'an nan su rōki Mūsā ya yi addu'a a kuranye ta, sa'an nan a bāyan wani lōkaci sai su kōma wa kāfircinsu, kamar yadda āyōyi māsu biyar wannan suka bayyana.

Banī Isra'ila, sabōda abin da suka yi na haƙuri. Kuma Muka murtsuke abin da Fir'auna da mutānensa, suka kasance sunā sanā'antawa, da abin da suka kasance sunā shimfidāwa.⁽¹⁾

138. Kuma Muka kêtatarar da Banī Isrâ'ila ga tēku, sai suka jē a kan wasu mutāne waɗanda sunā lizimta da ibāda a kan wasu gumāka, nāsu, suka ce: “Yā Mūsā! Ka sanya mana wani abin bautawa kamar yadda suke da abūbuwan bautāwa.”⁽²⁾ Ya ce: “Lalle ne kū, mutāne ne kunā jahilta.

139. “Lallene waɗannan, abin da suke a cikinsa halakakke ne, kuma abin da suka kasance sunā aikātawa ƙarya ne.”

140. Ya ce: “Shin, wanin Allah, nike nēma muku ya zama abin bautāwa, alhāli kuwa Shī (Allah) Ya fifita ku a kan halittu?”

141. Kuma a lōkacin da Muka tsīrar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā tayā muku mugunyar azāba. ‘Sunā karkashe ɗiyanku maza, kuma sunā rāyar da matanku.’ Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa daga Ubangijinku,⁽³⁾ Mai girma.

الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا
وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ
وَمَا كَانُوا يُعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ
قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا
يَمُوسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ
آلِهَةٌ قَالِ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مَتَّبِعُوا مَا هُمْ فِيهِ وَيَطْلُ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَنْعِمُكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ مِنَ الْفِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتَلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

(1) Wannan shi ne ƙarshen Kissar faɗan gaskiya daga wajen Mūsā da ƙarya daga wajen Fir'auna da rundunarsa da dūkiyarsa. Haka dai ƙarya kōme duhunta, to, na banza ne, a ƙarshe zā ta wātse.

(2) Farkon faɗan ƙarya da gaskiya a tsakānin Banī Isrâ'ila da Mūsā wajen son kōmawa ga al'ādu da ƙāri a cikin addini ta hanyar biɗ'a.

(3) Lamīrin Musulmi ne waɗanda ake yi wa magana yanzu a harshen Muhammadu, domin su wa'aztu da labarun mutanen farko.

142. Kuma Muka yi wa'adi ga Mūsa da dare talātin,⁽¹⁾ kuma Muka cikā su da gōma, sai miḳatin Ubangijinsa ya cika dare arba'in. Kuma Mūsā ya ce wa ḍan'uwansa, Hārūna: "Ka maye mini a cikin mutānena, kuma ka gyāra, kuma kada ka bi hanyar māsu fasādi."

143. Kuma a lōkacin da Mūsa ya jē ga miḳatinMu, kuma Ubangijinsa Ya yi masa magana, shi Mūsā ya ce: "Yā Ubangijina! Ka nūna mini in yi dūbi zuwa gare Ka!" Ya ce: "Bā zā ka gan Ni ba, kuma amma ka dūba zuwa ga dūtse, to, idan ya tabbata a wurinsa, to, zā ka gan Ni." Sa'an nan a lōkacin da Ubangijinsa, Ya kuranye zuwa ga dūtsen, Ya sanyā shi niḳaḳḳe. Kuma Mūsā ya fāḍi sōmamme. To, a lōkacin da ya farka, ya ce: "TsarkinKa yā tabbata! Nā tūba zuwa gare Ka, kuma ni ne farkon mūminai."

144. Ya ce: "Ya Mūsā! Lalle ne Nī, Nā zāḅe ka bisa ga mutāne da manzanciNa, kuma da maganāTa. Sabōda haka ka riḳi abin da Nā bā ka, kuma ka kasance daga māsu gōdiya."

وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
وَأَتَمَمْنَاهَا عِشْرِينَ ثُمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ
أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ أَخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ
رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرَنِي
وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ
مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرُنِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا
فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَنَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا
أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

قَالَ يَمْؤُوسَى إِنِّي أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي
وَبِكَلِمَتِي فَاخْذُ مَاءً أَتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Kīssōshin da ke tafe daga nan, suna nūna hani ga a Kāra wani abu a cikin umarnin Allah. Kōwane irin Kāri shi ne ake cēwa bidi'a, kuma kō dā an yi shi ne da nufin Kwarai. Bidi'a tanā kāwo fitina ga māsu ita.

145. Kuma Muka rubūta masa a cikin alluna daga kōwane abu, wa'azi da rarrabēwa ga dukan kōwane abu: "Sai ka riƙe su da ƙarfi, kuma ka umurci mutānenka, su yi riƙo ga abin da yake mafi kyaun-su⁽¹⁾: Zā Ni nūna muku gidan fāsikai."

146. Zā Ni karkatar da waƙanda suke yin girman kai a cikin ƙasa, bā da wani hakki ba, daga āyōyiNa. Kuma idan sun ga dukan āyā, bā zā su yi imāni da ita ba, kuma idan sun ga hanyar shiriya, bā zā su riƙe ta hanya ba, kuma idan sun ga hanyar bata, sai su riƙe ta hanya. Wancan ne, dōmin lalle ne su, sun ƙaryata da āyōyinMu, kuma sun kasance, daga barinsu, gāfilai.

147. Kuma waƙanda suka ƙaryata game da āyōyinMu da gamuwa da Lāhira, ayyukansu sun bāci. Shin, ana saka musu, fāce da abin da suka kasance suna aikatāwa?

148. Kuma mutānen Mūsā suka riƙi maraƙi⁽²⁾, jikin mutāne, yanā rūri, daga bāyan tafiyarsa, daga kāyan ƙawarsu. Shin, ba su gani ba, cēwa lalle ne shi, bā ya yi musu magana, kuma bā ya shirya da su ga hanya? Sun riƙa shi, kuma sun kasance māsū zālunci.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ
فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ وَأَمَرَ قَوْمَهُ بِأَخْذِهَا بِحَسَنَةٍ
سَأُورِيكُمْ ذَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلاًّ آيَةٍ لَا يَأْمُرُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْعَذَابِ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءَ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُخْرَجُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلاً جَسَداً لَهُ خُوَارٌّ أَلْوَنٌ بِأَنَّهُمْ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا
اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

(1) Mafi kyau daga Taurata shi ne wanda yake bayyananne; watau kada a yi aiki da abin da yake bai bayyana ba, sai da abin da ya bayyana, bayan an yarda cēwa dukansu daga Allah suke.

(2) Riƙon maraƙi shi ne bauta masa. Shi maraƙin an yi shi ne da mundāyen ƙawarsu, yanā da jiki irin na mutāne, kuma yanā rūri kamar na shānu. Bā shi yin magana. Sun bauta masa a bāyan tafiyar Mūsā, a cikin kwana gōma na ƙarin Mīkātīn.

149. Kuma a lõkacin da suka yi nadāma, kuma suka ga cēwa lalle ne sū, haḳīka, sun baƙe, suka ce: “Ha-ḳīka, idan UbangijinMu bai yi mana rahama ba, kuma Ya gāfarta mana, lalle ne munā kasancēwa daga māsū hasāra.”

150. Kuma a lõkacin da Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa, yanā mai fushi, mai baḳin ciki, ya ce: “Tir da abin da kuka yi mini wa-kilci, a bāyana! Shin, kun nēmi gaggawar umurnin Ubangijinku ne?” Kuma ya jefar da Allunan, kuma ya yi riḳo ga kan ḁan'uwansa yana jan sa zuwa gare shi. Ya ce: “Yā ḁan'uwata! Lalle ne mutānen, sun ḁauke ni mai rauni, kuma sun yi kusa su kashe ni, sabōda haka kada ka dārantar da maḳiya game da ni, kuma kada ka sanya ni tāre da mutāne azzālumai.”

151. Ya ce: “Yā Ubangijina! Ka gāfarta mini, nī da ḁan'uwana, kuma Ka shigar da mu a cikin rahamarKa, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsū rahama!”

152. Lalle ne waḁanda suka riki maraḳin, wani fushi daga Ubangi-jinsu da wani walākanci a cikin rāyuwar dūniya, zā su sāme su: Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsū ḳirḳira ḳarya.

153. Kuma waḁanda suka aikata miyāgun ayyuka, sa'an nan suka tūba daga bāyansu kuma suka yi īmāni, lalle ne Ubangijinka daga bāyansu, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin ḳai.

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ
صَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا
وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضَبَ عَلَيْهِمْ أَسْفًا قَالَ
يَسْمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَفَعَلْتُمْ أَمْرَ
رَبِّكُمْ وَالْقَى الْأَلْوَحَ وَآخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ
يَحْزُهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ
اسْتَضَعُّونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا
تُشْمِتْ لِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَادْخُلْنَا فِي
رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ غَضَبٌ
مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

154. Kuma a lōkacin da fushin ya kwanta daga barin Mūsā, sai ya rikfi Allunan, kuma a cikin kwafensu akwai shiriya da rahama ga waɗanda suke sū, ga Ubangijinsu, māsū jin tsōro ne.

155. Kuma Mūsā ya zāfi mutānensa, namiji saba'in, dōmin mikātinMu. To, a lōkacin da tsāwa ta kāma su, ya ce: “Yā Ubangijina! Dā Kā so, dā Kā halakar da su daga gabāni, sū da ni. Shin, zā Ka halaka mu, sabōda abin da wāwāyen daga gare mu suka aikata? Ba ta zama ba fāce fitinarKa, Kanā batarwa, da ita, wanda Kake so, kuma Kanā shiryarwa, da ita, wanda Kake so; Kai ne Majibincinmu. Sai Ka gāfarta mana; kuma Ka yi mana rahama, alhāli kuwa Kai ne Mafi alhērin māsū gāfara.

156. “Kuma Ka rubūta mana alhēri a cikin wannan dūniya, kuma a cikin Lāhira. Lalle ne mū, mun tūba zuwa gare Ka.” Ya ce: “AzābaTa Inā sāmu, da ita, wanda Nike so, kuma rahamaTa, ta yalwaci dukan kōme. Sa'an nan zā Ni rubūta ta ga waɗanda suke yin taƙawa, kuma sunā bāyar da zakka, da waɗanda suke, game da āyōyinMu mūminai ne;

157. “Waɗanda suke sunā bin Manzo⁽¹⁾, Annabi, Ummiyyi wanda suke sāmūn sa rubūce a wurinsu, a cikin Attaura da Linjila;

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ
وَفِي نُحُوتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ
يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا
لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ
شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَتُهْلِكُهُمْ
بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنِّي إِنِ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ
تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ إِنَّكَ
وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

﴿١٥٦﴾ وَأَكْتُبُ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ قَالِعِدَابِي
أُصِيبُ بِهِ مَن أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ
شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٧﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوءًا عِنْدَهُمْ فِي

(1) Bayānin bisharar Attaura da Linjila game da Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Kuma bishārar da Allah ya gaya wa Annabi Mūsā a wurin Mikatinsa tāre da mutāne saba'in, dōmin maganar dinke take.

yanā umurnin su da alhēri, kuma yana hana su daga barin abin da bā a so; kuma yana halatta musu abū-buwa māsu dađi, kuma yana haramtarwar mūnana a kansu. Kuma yanā kāyar da nauyinsu daga barinsu, da fukummai waɗannan da suka kasance a kansu. To, waɗanda suka yi imāni da shi kuma suka karfafa shi, kuma suka tai-make shi, kuma suka bi haske wanda aka saukar tāre da shi, waɗannan ne māsu cin nasara.”

158. Ka ce: “Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne nī manzon Allah ne zuwa gare ku, gabā ɗaya. (Allah) Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da ƙasa: Bābu wani abin bautawa fāce Shi, Yanā rāyarwa, kuma Yanā matarwa, sai ku yi imāni da Allah da ManzonSa, Annabi, Ummiyyi, wanda yake yin imāni da Allah da kalmominSa: ku bī shi, tsammāninku, kunā shiryuwa.”

159. Kuma daga mutānen⁽²⁾ Mūsā akwai al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

160. Kuma Muka yayyanka su sibɗi gōma shā biyu, al'ummai. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā a lōkacin da mutānensa suka nēme shi, ga shāyarwa, cēwa: “Ka

التَّورَةَ وَالْإِنْجِيلَ بِأَمْرِهِمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ
الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ
وَعَزَّزُوا وَتَصَرُّوهُ وَاتَّبَعُوا التَّوْرَ الَّذِي
أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا ۚ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
فَعَامُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ
الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبَعُوهُ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ أَشْنَئَ عَشْرَةِ سَبَطَاتٍ ۖ أَمَّا
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ
قَوْمُهُ ۚ أَنْ اصْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ

(1) Mutāne a nan, anā nufin Yahūdu da wasunsu. Anā kiran su zuwa ga abin da Attaura ta yi musu bishāra da zuwansa, a cikin sifōfin da ta sifantā shi da su.

(2) Anā nūna cēwa duka yadda mutāne suka fāci, bā zā a rasa na kirki a cikinsu ba.

dōki dūtsen⁽¹⁾ da sandarka.” Sai marmaro gōma shā biyu suka buɓ-ɓuga daga gare shi: Lalle ne kōwaɗanne mutāne sun san mashāyarsu. Kuma Muka sanya girgije ya yi musu inuwa, kuma Muka saukar da darɓa da tantabarun a kansu. “Ku ci daga māsu dāɗin abin da Muka arzūta ku.” Kuma ba su zāluncē Muba; kuma amma rāyukansu suke zālunta.

161. Kuma a lōkacin da aka ce masu: “Ku zauna ga wannan alƙarya⁽²⁾, kuma ku ci daga gare ta, inda kuka so, kuma ku ce: ‘Saryarwa,’ kuma ku shiga kōfa kuna māsu sujada: Mu gāfarta muku laifuffukanku, kuma zā Mu kāra wa māsu kyautatāwa.”

162. Sai waɗanda suka yi zālunci daga gare su, suka musanya magana⁽³⁾ watar wadda aka ce musu, sai Muka aika azāba a kansu, daga sama, sabōɗa abin da suka kasance sunā yi na zālunci.

163. Kuma ka tambaye su daga alƙarya wadda ta kasance kusa ga tēku, a lōkacin da suke kētare haddi a cikin Asabar, a lōkacin da kifāyensu, suke je musu a rānar

فَأَنبَجَسَتْ مِنْهُ أَشْنَاءُ عَشْرَةٍ عَيْنًا قَدْ
عَلِمَ كُلُّ أَنَانٍ مَّشَرَهُمْ وَظَلَّلْنَا
عَلَيْهِمُ الْعَمَمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَ
وَالسَّلَوِيَّ كُلُّوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِن
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦١﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ
وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا
حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ سَتَجِدُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦٢﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ
الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٣﴾

وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
حَاضِرَةً الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ
إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ

(1) Watau dūtsen da ya gudu da tufafinsa ne a lōkacin da yake yin wanka dōmin a nūnā wa Banī Isrā'ila, waɗanda suka sōke shi da gwaiwa, cēwa lāfiya lau yake. Kuma aka umurce shi da ɗaukar dūtsen, kuma yanzu aka umurce shi da ya dōke shi dōmin ruwa ya fito sabōɗa shansu.

(2) Alƙaryar ita ce Baitil Maƙdis, bisa shugabancin Yūsha'u. 'Saryarwa' watau a saryar mana da zunubinmu, yā Allah! 'Shiga kōfa da sujada', watau da tawālī'u.

(3) Suka musanya hidda da hinda: watau alkama. (Aya ta 161) Sai aka saukar da azāba a kansu, sabōɗa haka wannan yā nūna cēwa Allah ba ya son a musanya addininSa da kōme, sai dai mutum ya yi shi kamar yadda ya zo masa. Musanyawar umarnin, yāki ne a tsakānin gaskiya da ƙarya. Ma'anar hidda ita ce kāyar da zunubi.

Asabar⁽¹⁾ dīnsu jēre. Kuma a rānar da ba su yi Asabar ba, bā su zuwa gare su: Kamar wancan ne Muke jarraba su da abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

164. Kuma a lōkacin da wata al'umma daga gare su ta ce: "Don me kuke yin wa'azi ga mutāne waɗanda Allah Yake Mai halaka su, kō kuwa Mai yi musu azāba, azāba mai tsanani?" Suka ce: "Dōmin nēman hanzari zuwa ga Ubangi-jinku, kuma tsammāninsu, sunā yin taƙawa."

165. To, a lōkacin da suka manta da abin da aka tunātar da su da shi, Mun tsīrar da waɗanda suke hani daga cūta, kuma Muka kāma waɗanda suka yi zālunci, da azāba mai tsanani dōmin abin da suka kasance sunā yi, na fāsikanci.

166. Sa'an nan a lōkacin da suka yi girman kai daga barin abin da aka hana su daga gare shi, Muka ce musu: "Ku kasance birai ƙasƙanta-ttu."

167. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinku Ya sanar, lalle ne, zā Ya aika a kansu (Yahūdu), zuwa Rānar Kiyāma, wanda zai ɗanɗana musu

شُرْعًا وَتَوْمَ لَا يَنْسِفُونَ لَأَتَاتِيهِمْ
كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿١٦٤﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ
مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا
مُعَذِّبَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَسْقُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ
يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا
بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٦﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَنَاهُوا عَنْهُ فَلَمَّا لَهُمْ كُونٌ مُفْرَدٌ
خَسِيعِينَ ﴿١٦٧﴾

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَسْعَنَّ عَلَيْهِمُ الْيَوْمَ
الْعِقَابُ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ

(1) Wata alƙarya anā ce da ita Ailata a bākin gābar Bahr Al Kulzum a zāmanin Dāwūda, Allah ya umurce su a kan harshen Dāwūda su riƙi Jumma'a rānar İdi, su yanke aiki a ciki, dōmin ibāda, sai suka ƙi Jumma'a suka zābi Asabar, ma'anarsa yankēwa. To, sai Allah ya tsananta musu, Ya hana su farautar kīfi a rānar Asabar, Ya halatta musu shi, a sauran kwānukan māko. Sai a rānar Asabar, su sāmi kīfi wani kan wani, amma sauran kwanuka bā su sāmunsu haka. Sai Iblis ya sanar da su ga su aikata matarar ruwa a gefen tēkun, a rānar Asabar, su būde kifi ya shiga su rufe, har rānar Lahadi su kāma. Sai garin ya kasu uku: kashi ɗaya suka yi farauta, wasu suka hana, sū kuma suka yi gāru a tsakāninsu da māsu yi, nā uku ba su yi farautar ba kuma ba su hana ba. A bāyan 'yan kwānaki sai aka mayar da māsu farautar birai, sa'an nan suka mutu.

mummunar azāba, lalle ne Ubangi-jinka, haḳīka, Mai gaggawar ukūba ne, kuma Shī, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

168. Kuma Muka yayyanka su, a cikin ƙasa, al'ummōmi, daga gare su akwai sālihai, kuma daga gare su akwai wanda bā haka ba. Muka jarrabe su da abūbuwan alhēri da na musīfa: tsammāninsu, sunā kōmōwa.

169. Sai wasu 'yan bāya suka maye daga bāyansu, sun gaji Littāfin, sunā karɓar sifar⁽¹⁾ wannan ƙasƙantacciya, sunā cēwa: "Zā a gāfarta mana." Idan kuma wata sifa irinta ta zo, za su karɓe ta. Shin, ba a karɓi alkawarin Littāfi ba a kansu cēwa kada su faɗa ga Allah, fāce gaskiya, alhāli kuwa sun karanta abin da yake a cikinsa, kuma Gidan Lāhira ne mafi alhēri ga wanda ya yi taƙawa? Shin, bā zā ku hankalta ba?

170. Kuma waɗanda suke rikēwa da Littāfi, kuma suka tsayar da salla, lalle ne Mū, bā Mu tōzarta lādar māsu gyārāwa.

171. Kuma a lōkacin da muka ɗaukaka dūtse⁽²⁾ sama da su, ka-

لَسْرِيْعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٨﴾

وَقَطَّعَتُهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمْ
الصَّالِحِينَ وَمِنْهُمْ دُوْرٌ ذَٰلِكَ
وَبَلَوْنَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٦٩﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ
يَأْخُذُوْنَ عَرَضَ هَٰذَا الْأَذَىٰ وَيَقُولُوْنَ
سَيُعَذِّبُنَا وَإِنَّا إِنَّمَا عَرَضٌ مُّثْلُهُ يَأْخُذُوْهُ
الَّذِيْ أَخَذَ عَلَيْهِمْ مِّيثَاقَ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيْهِ وَالذَّارِ
الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ أَفَلَا
تَعْقِلُوْنَ ﴿١٧٠﴾

وَالَّذِيْنَ يُمَسِّكُوْنَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيْعُ أَجْرَ الْمُضْلِيْحِيْنَ ﴿١٧١﴾

وَاذْنَعْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا

(1) Sifar ƙasƙantacciya ita ce kāyan dūniya na haram, kamar rashawa. An kira ta sifa dōmin bā aba ce mai tsayuwa da kanta ba, kuma bā sifar abin kirki ba, sai dai abin da yake halaka ne nan da nan. Tāke gaskiya faɗa ne da addini, watau yaƙi a tsakānin gaskiya da ƙarya.

(2) A lōkacin da Mūsā ya karanta wa Banī Isrā'ila Attaura da hukunce-hukuncen da suke a cikinta, māsu wuya gare su, sai suka ƙi yarda da ita. Allah ya yanka dūtse daidai da garinsu, Ya ɗaukaka shi a kansu, ko su yi aiki da ita kō ya fāɗa a kansu. Daga nan idan suna salla, sai su yi sujada da rabin gōshi a kan tsāgin hagu, sunā kallon dūtse. Kuma yin sujada a haka ya zama sunnarsu har yanzu. Watau bā a iya tsare gaskiya daga yāƙin ƙarya sai an yi amfāni da wani ƙarfi.

mar dai shi girgije ne, kuma suka haƙƙaƙe, lalle ne shi, mai fāḍuwa ne a gare su, (aka ce): “Ku karɓi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku tuna abin da yake a cikin-sa, tsammāninku kunā yin taƙawa.”

172. Kuma a lōkacin da Uban-gijinka Ya karɓi (alkawari) daga diyan Ādam, daga bāyayyakinsu, a zuriyarsu, kuma Ya shaidar da su a kan rāyukansu, (Ya ce): “Shin, bā Nī ne Ubangijinku ba?” Suka ce: “Na’am! Mun yi shaida!” (Ya ce): “Kada ku ce a Rānar Kiyāma: Lalle ne mū, daga wannan, gafa-lallu ne.”⁽¹⁾

173. Kō kuwa ku ce: “Abin sani kawai, ubanninmu suka yi shirki daga farko, kuma mū, mun kasance zūriya daga bāyansu. Shin fa, Kanā halaka mu, sabōda abin da māsu bātāwa suka aikata?”

174. Kuma kamar haka Muke rarrabe āyōyi, daki-daki; tsammā-ninsu, sunā kōmōwa.

175. Ka karanta a kansu lābārin wanda Muka kāwo masa⁽²⁾ āyō-yinMu, sai ya sābule daga gare su, sai Shaidan ya bi shi, sai ya kasance a cikin halakakku.

أَنَّهُ، وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَاءَ آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٧٢﴾

وَإِذْ أَخَذَرَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ
ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ
بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٧٣﴾

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ
وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٤﴾

وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٥﴾

وَأَنْزَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَاسْلَخَ
مِنْهَا فِتْنَةً الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٧٦﴾

(1) Watau kada ku ce ba ku san wannan alkawari ba.

(2) Asalin ƙissar anā cēwa daga Bil’amu ɗan Bā’ura ne; Allah ya bā shi ilmi, sai ya bar ilmin. Yanā daga cikin mālamān Banī isrā’īla, yā kasance wanda ake karɓar addu’arsa, sunā gabatar da shi a cikin tsanance-tsanance, sai Mūsā ya aike shi zuwa ga Sarkin Madyana ya kirāye shi zuwa ga Allah. Sai Sarkin ya yanka masa ƙasa, ya bā shi, sai ya bi addinin Sarkin, ya bar addinin Mūsā. Ya zama misāli ga duk mālamin da bai yi aiki da ilminsa ba. Idan mālami ya halaka, to, yā fi Shaidan sharri dōmin haka Shaidan yake binsa wajen taimakon ƙarya a kan gaskiya.

176. Kuma dā Mun so, da Mun daukakā shi da su, kuma amma shi, ya nēmi dawwama a cikin ƙasa, kuma ya bi son zūciyarsa. To, misā-linsa kamar misālin kare ne, idan ka yi dauki a kansa ya yi lallage, kō kuwa ka bar shi sai ya yi lallage, wannan ne misālin mutāne waɗan-da suka ƙaryata game da āyō-yinMu: Ka jēranta karātun lābā-run; tsammāninsu sunā tunāni.

177. Tir da zama misāli, mutā-nen da suka ƙaryata game da āyō-yinMu, kuma kansu suka kasance sunā zālunta.

178. Wanda⁽¹⁾ Allah Ya shiryyar, to, shi ne Mai shiryuwa, kuma wan-da Ya ɓatar, to, waɗannan sū ne māsu hasāra.

179. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun halitta, sabōɗa Jahannama, māsu yawa daga aljannu da mutāne, sunā da zukāta, ba su fahimta da su, kuma sunā da idānu, bā su gani da su, kuma sunā da kunnuwa, ba su ji da su: waɗancan kamar bisāshe suke. Ā'a, sū ne mafi ɓacēwa: Wa-dancan sū ne gafalallu.

180. Kuma Allah Yanā da sū-nāye māsu kyau⁽²⁾: sai ku rōƙe Shi

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى
الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ
تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ
لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا
وَانفُسُهُمْ كَالْأَنْظُمِ ﴿١٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ
فَلَا تُلْتَبِكُمْ هُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ
قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ
بِهَا وَلَهُمْ أذانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ
كَأَنَّا نَعْمٌ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ

(1) An sifanta Musulmi da abin da aka sifanta Yahūdu da shi cēwa a cikinsu akwai na kirki, kuma akwai miyāgu, dōmin yāki a tsakānin gaskiya da ƙarya ya dōge.

(2) Waɗanda suke rōƙon Allah bā da sūnāyenSa māsu kyau ba, sū ne aka sifanta da dabbobi, har dabbobi sun fi su, dōmin dabba tanā gudun abin da yake cūtar ta, amma sū ba su san abin da yake cūtar su ba, balle su guje shi. Kuma anā fahimtar cēwa bā a rōƙon Allah da wani sūna Nāsa, idan bai kasance a cikin sunayenSa māsu kyau ba, sai fa idan ya zama a dūnkule ne, kamar a ce, “Ya Allah inā rōƙon Ka da sūnāyenKa waɗanda na sani da waɗanda ban sani ba,” dōmin Hadīsi ya nūna a yi haka. Kiran Allah bā da sūnāyenSa māsu kyau ba yana cikin yāki a tsakānin ƙarya da gaskiya.

da su, kama ku bar waɗanda suke yin ilhādi a cikin sūnāyenSa: Zā a sākā musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

181. Kuma daga waɗanda Muka halitta akwai wata al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

182. Kuma waɗanda suka ƙar-yata game da āyōyinMu, zā Mu yi musu istidrāji daga inda ba su sani ba.

183. Kuma Inā yi musu jinkiri, lalle ne kaidiNa, mai ƙarfi ne.

184. Shin, ba su yi tunāni ba, cēwa bābu wata hauka ga ma'abu-cinsu?⁽¹⁾ Shī bai zama ba fāce mai gargadi mai bayyanāwa.

185. Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da ƙasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haƙiƙa, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin imāni?

186. Wanda Allah Ya ɓatar, to, bābu mai shiryarwa a gare shi: kuma Yanā barin su, a cikin ɓatarsu sunā dīmuwa.

187. Sunā tambayar ka⁽²⁾ daga Sa'a, a yaushe tabbatarta take? Ka

يَلْجِدُونَ فِي أَسْمَاءِهِمْ سَيِّجَرُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨١﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨٢﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٣﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٤﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٨٥﴾

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٦﴾

مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا

(1) Watau, Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, bā ya da hauka sai hankali, sabōda haka māsū yin addini da hauka, kamar māsū da'awar tasawwufi, ƙarya suke yi, sunā faɗa ne da gaskiya. Kuma sūkar mai wa'azi da sūnāye faɗa da gaskiya ne.

(2) Tambayar abin da Allah bai bayyana shi ba, kamar Rānar Tāshin Kiyāma, yāƙi ne a tsakānin ƙarya da gaskiya. Cēwa wani mutum yā san gaibi ko yanā iya kāwo alhēri kō ya tunkude wani sharri, ƙarya ne, kuma faɗa da gaskiya ne.

ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Ubangijina yake. Bābu mai bayyana ta ga lōkacinta fāce Shī. Tā yi nauyi a cikin sammai da ƙasa. Bā zā ta zo muku ba fāce kwatsam.” Sunā tambayar ka, kamar kai masani ne gare ta. Ka ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawan mutāne bā su sani.”

188. Ka ce: “Bā ni mallaka wa raina wani amfāni, kuma haka ban tunkuƙe wata cūta, fāce abin da Allah Ya so. Kuma dā na kasance inā sanin gaibi, dā lalle ne, nā yawaita daga alhēri kuma cūta bā zā ta shāfe ni ba, nī ban zama ba fāce mai gargadi, kuma mai bāyar da bishāra ga mutāne waɗanda suke yin īmāni.”

189. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya sanya, daga gare ta, ma'auranta, dōmin ya natsu zuwa gare⁽¹⁾ ta. Sa'an nan a lōkacin da ya rufe ta, ta yi ciki, ciki sassauka, sai ta shūde da shi. Sa'an nan a lōkacin da ya yi nauyi, sai suka rōki Allah, Ubangijinsu: “Lalle ne idan Ka bā mu abin ƙwarai, haƙiƙa, zā mu kasance daga māsu gōdiya.”

عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يَجْلِيهَا لَوْفَتَهَا إِلَّا هُوَ
نَقَلْتُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا
بَعْتُهُ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا
عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ
لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ
السُّوءُ إِنَّا إِنَّا لَا نَذِيرُ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٩﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ
مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا
حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَفَلَتْ
دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَاحِبًا
لِّنَكُونَنَّ مِنَ السَّالِكِينَ ﴿١٩٠﴾

(1) Asalin halitta, rai guda ce, watau Ādam, Allah ya fitar da Hauwa'u daga Ādamu, ya mayar da ita mātarsa, daga gare su zūriya ta yadu, kuma ya zama sunnar rai, namijin ya natsu zuwa ga macen. Kuma daga nan zama ya ci gaba har idan mace ta yi ciki, bā ta damuwa da shi sai yā yi nauyi, ita da miji su dinga addu'a, sunā rōkon Allah. A bāyan bukātarsu tā biya sai su manta da Allah, su dōra jingina abūbuwa zuwa ga sabubbansu, su har tunānin Mai sabbabawa. Daga nan abu ya yi zurfi har ya kasance shirki: bauta wa wani tāre da Allah, yāki ne a tsakanin gaskiya da ƙarya.

190. To, a lōkacin da Ya bā su abin kwarai, suka sanya Masa abōkan tarayya a cikin abin da Ya ba su. To, Allah Yā tsarkaka daga abin da suke yi na shirki.

191. Shin, sunā shirki da abin da bā ya halittar kōme, kuma sū ne ake halittāwa?

192. Kuma bā su iya bāyar da taimako gare su, kuma kansu ma, bā su iya taimaka!

193. Kuma idan kun kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su bī ku ba, daidai ne a gare ku, shin, kun kirāye su, kō kuwa kū māsū kawaici ne!

194. Lalle ne waɗannan da kuke kira, baicin Allah, bāyī ne misālanku: to, ku kirāye su, sa'an nan su karɓa muku, idan kun kasance māsū gaskiya!

195. Shin, sunā da kafāfu da suke yin tafiya da su? Kō sunā da hannāye da suke damka da su? Kō sunā da idānu da suke gani da su? Ko sunā da kunnuwa da suke saurāre da su? Ka ce: “Ku kirāwo abū-buwan⁽¹⁾ shirkinku sa'an nan kuma ku yi mini kaidi, sa'an nan kada ku saurāra mini.

196. “Lalle ne, majibincīna Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi, kuma Shī ne Yake jībintar sālihai.

197. “Kuma waɗanda kuke kira, baicinSa, bā su iya taimakōn ku, kuma kansu ma, bā su iya taimaka.”

فَلَمَّا آتَاهُمَا صَاحِبًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا
آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

أَلَيْسَ كُونُ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٩١﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ
عَلَيْكُمْ أَدْعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَبِيمُونَ ﴿١٩٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
أَمْثَلُكُمْ قَدْ دَعَوْهُمْ فَلَيْسَ تَسْتَجِيبُوا
لَهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْجَلُ تَمْشُونَ بِهَا أَلَمْ تَرَ أَنَّا
يَمْشُونَ بِهَا أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ
بِهَا أَلَمْ تَرَ أَنَّا أِذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا
شُرَكَاءَ كُتُبٍ كِيدُونِ فَلَا تُنْظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ وَلِيِّ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ
يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

(1) Bāyar da tsoro da wani abin bautāwa ko jingina wata bukāta a gare shi, duka yāki ne a tsakānin gaskiya da karyā.

198. Kuma idan ka kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su ji ba, kuma kanā ganin su, sunā dūbi zuwa gare ka, alhāli kuwa sū, bā su gani.

199. Ka riki abin da ya sauƙaƙa; kuma ka yi umurni da alhēri, kuma ka kau da kai daga jāhilai.⁽¹⁾

200. Kuma imma wata fiza daga Shaidan ta fize ga, sai ka nēmi tsari ga Allah. Lalle ne Shi, Mai jī ne, Masani.

201. Lalle ne waƙanda suka yi taƙawa idan wani tāshin hankali daga Shaidan ya shāfe su, sai su tuna (Allah) sai gā su, sun zama masu basīra.

202. Kuma 'yan'uwansu (shaidanu) sunā taimakon su a cikin bata, sa'an nan kuma bā su taƙaitāwa.

203. Kuma idan ba ka je musu da wata āyā ba, su ce: "Don me ba ka ƙāga ta ba?" Ka ce: "Abin sani kawai, inā biyar abin da aka yō wahayi zuwa gare ni ne, daga Ubangijina. Wannan abūbuwan kula ne daga Ubangijinku, da shiriya da rahama ga mutāne waƙanda suke yin imāni."

204. Kuma idan an karanta⁽²⁾ Alkur'āni sai ku saurara gare shi, kuma ku yi shiru: tsammāninku, anā yi muku rahama.

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ
بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَافٌ مِّنَ
الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْعِشَةِ لَا
يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَا أَبْجِبْنَهَا
قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا
بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(1) Bayānin sifōfin mai wa'azi, watau mataimakin gaskiya a kan ƙarya.

(2) Bāyān an sifanta Alkur'āni da cewa abin kula ne ga māsu Imāni, sai kuma ya yi umurni da saurāre, a lōkacin da ake karatunsa. Sauraren yana wajabta a cikin salla, idan līman ya bayyana karātu kuma da a cikin huɗubar Jumma'a. Yanā zama mustahabbi ga sauran lōkatai. Kur'āni shi ne abin da ake wa'azi da shi kuma shi ne āyā da kansa. Hana saurārensa yāki ne da gaskiya.

205. Kuma ka ambaci⁽¹⁾ Ubangijinka, a cikin ranka da kanƙan da kai, da tsōro, kuma kōmabāyan bayyanawa na magana, da sāfe da marece, kuma kada ka kasance daga gafalallu.

206. Lalle ne, waɗanda ke wurin Ubangijinka bā su yin girman kai ga bauta Masa, kuma sunā tsarkake Shi da tasbīhi, kuma a gare Shi suke yin sujada.

وَأَذْكُرُّ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

SŪRATUL ANFĀL سُوْرَةُ الْأَنْفَالِ

Tanā karantar da cēwa taimakon Allah, shī ne nasara ga māsu taƙawa, bā ƙarfinsu ba, da kuma shiryarwa ga dōkōkin yāƙi da abin da ya rātau da yāƙi dōmin ɗaukaka kalmar Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Suna tambayar ka⁽²⁾ ga ganīma. Ka ce: “Ganīma ta Allah da ManzonSa ce. Sai ku bi Allah da taƙawa, kuma ku gyāra abin da

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ

(1) Sa'an nan kuma ya yi umurni da ambaton Allah da addu'a a farko da ƙarshen rāna kamar yadda ya yi umurni da yin salla a waɗannan lōkatai, watau wannan shi ne makamin gaskiya a kan ƙarya.

(2) Yā fāra Sūrar da tambayar Sahabbai ga Annabi cēwa wāne ne ya fi cancanta da dūkiyar ganīmar da aka sāmu a yāƙin Badar Babba, samāri mayāka kō tsōfaffi māsu bāyar da shāwara da ra'ayōyinsu, māsu kyau. Sa'an nan Ya yi jawābi da cēwa: “Ka ce ganimar ta Allah ce da ManzonSa”, sabōda dalilan da suke tafe ga āyōyin da suke biye. Ana nufi wanke sōja daga jāyayya a kan dūkiya. Allah Ya fi sani.

yake a tsakāninku, kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance mūminai."

2. Abin sani kawai, mūminai sū ne waɗanda suke idan an ambaci, Allah, zukātansu su firgita, kuma idan an karanta āyōyinSa a kansu, su kārā musu wani imāni, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara;

3. Waɗanda suke tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzūtā su sunā ciyarwa.⁽¹⁾

4. Waɗannan sū ne mūminai da gaskiya. Sunā da darajōji a wurin Ubangijinsu, da wata gāfara da arziki na karimci.

5. Kamar yadda Ubangijinka Ya fitar da kai daga gidanka da gaskiya, alhāli kuwa lalle wani ɓangare na mūminai, haḳiḳa, sunā kyāma.

6. Sunā jāyayya da kai a cikin (sha'anin) gaskiya a bāyan tā bayyana, kamar dai lalle anā kōra su zuwa ga mutuwa ne alhāli kuwa sunā kallo.

7. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Allah Yake yi muku alkawari da ɗayan kungiya biyu, cēwa lalle ita tāku ce:

بَيْنَكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْنِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿٥﴾

يَجِدُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّرُوكَةِ

(1) Watau sunā yin ibāda ta jiki da ta dūkiya, wājiba da nāfila.

(2) Asalin fitar Musulmi zuwa Badar shi ne Annabi ya ji lābārin Abu Sufyāna yā fito daga Makka da āyari zuwa Shām, watau "Syria", sai ya fita dōmin a kāma shi, suka sāmi Abu Sufyāna yā shige da dūkiya, sabōda haka Annabi daga Badar ya kōma Madīna. Wannan fita, anā kiran ta Badar Karama. Da Abu Sufyāna ya sāmi lābāri, sai ya aika wa Kuraishāwa, dōmin su fito, su tsare dūkiyarsu daga Musulmi. Annabi, da ya ji lābārin kōmōwar Abu Sufyāna, sai ya fita tāre da jama'arsa, wanda ya ji yana son fita, kuma yanā da abin hawa. Abu Sufyāna tāre da āyari sū ne wajen da bābu ƙaya. Yaƙin Kuraishawa shi ne wajen da yake da ƙaya. Musulmi a tsakiya. Abu Sufyāna ya saki hanya ya tsira. Ya nemi Kuraishāwa da su kōma, Abu Jahal ya ce sai Allah Yā yi hukunci a tsakāninsu da Muhammadu wanda ya kātse zumuntā, ya bar addinin iyāye.

kuma kunā gūrin cēwa lalle ƙungiya wadda bā ta da ƙaya ta kasance gare ku, kuma Allah Yanā nufin Ya tabbatar da gaskiya da kalmō-minSa, kuma Ya kātse ƙarshen kāfirai;

8. Dōmin Ya tabbatar da gas-kiya, kuma Ya bāta ƙarya, kuma kō dā māsu laifi sun ƙi.

9. A lōkacin da kuke nēman Ubangijinku taimako, sai Ya karɓa muku cēwa: “Lalle ne Nī, Mai taimakon ku ne da dubu daga malā'iku, jēre.”

10. Kuma Allah bai sanya shi ba fāce dōmin bishāra, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi, kuma taimakon, bai zama ba fāce daga wurin Allah: Lalle ne Allah Mabu-wāyi ne, Mai hikima.

11. A lōkacin da (Allah) Yake rufe ku da gyangyadi, dōmin aminci daga gare Shi, kuma Yanā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, a kanku, dōmin Ya tsarkake ku da shi, kuma Ya tafiyar da ƙazantar Shaidan daga barinku, kuma dōmin Ya dau-re a kan zukātanku, kuma Ya tab-batar da ƙafāfu da shi.

12. A lōkacin da Ubangijinka Yake yin wahayi zuwa ga malā'iku cēwa: “Lalle ne Mu, Munā tāre da ku, sai ku tabbatar da wadanda suka yi īmāni: zā Ni jēfa tsōro a

تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَقِّقَ الْحَقَّ
بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ وَيَبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ أَنِّي
مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾

وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِيُظَمِّنَ بِهِ
قُلُوبُكُمْ وَمَا تَضُرُّ الْإِيمَانَ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ
وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى
قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ
فَقَسَّبُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَالِقِينَ فِي قُلُوبِ

(1) A lōkacin zāfi ne na bazara, kuma aka faralta azumi, sai Allah Ya saukar da ruwa daidai da sansanin Musulmi, suka shā, suka yi wanka sa'an nan kuma aka daddale musu rairayi dōmin sauƙin tafiya.

cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sai ku yi dūka bisa ga wuyōyi kuma ku yi dūka daga gare su ga dukan yatsu⁽¹⁾.

13. Wancan ne, dōmin lalle ne sū, sunā sāba wa Allah da Manzon-Sa. Kuma wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

14. Wancan ne: “Ku dandane shi, kuma lalle ne akwai azābar wuta ga kāfirai”.

15. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta ga yāki, to, kada ku jūya musu bāyayyakinku.

16. Kuma duka wanda⁽²⁾ ya jūya musu bāyansa a yinin nan, fāce wanda ya karkata dōmin kōdayya, kō kuwa wanda ya jē dōmin haɗuwa da wata kungiya, to, lalle ne ya kōma da fushi daga Allah, kuma matattararsa Jahannama, kuma tir da makōma ita!

17. To, bā kū ne kuka kashe su ba; kuma amma Allah ne Ya kashe su: kuma ba ka yi jīfa ba a lōkacin da ka yi jīfa; kuma amma Allah ne Ya yi jīfar⁽³⁾: Kuma dōmin Ya jar-

الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٤﴾

ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُيَسِمُ الَّذِينَ
كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ ﴿١٦﴾

وَمَنْ يُولِهِمْ يُوزِدْ دُبرَهُ إِلَّا الْمُتَحَرِّفًا
لِقِتَالٍ أَوْ مُحَارَاةٍ إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبِ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوِلُهُمْ جَهَنَّمُ
وَيُئْتَسَّرُ الْمُضْمِرُ ﴿١٧﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا
رَمَيْتُمْ إِذْ رَمَيْتُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ
الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ

(1) Sa'an nan kuma Annabi da umurnin Allah ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa a jihar kāfirai. Bābu wanda ya rage a cikinsu, fāce tsakuwar nan tā shiga a cikin idānunsa.

(2) Gudu a wurin yākin Jihādi shī ne mafi girman haram duka, matuƙar kāfirai ba su fi ninki biyu na adadin Musulmi ba, kamar yadda zai zo. Wanda ya yi gudu a wurin jihādi kamar yā nēmi kāfirci ya rinjāyi Musulunci ne.

(3) Kisan da aka yi musu, Allah ne Ya kashe su, haka Annabi ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa wa kāfirai, tsakuwar ta shiga cikin idānun kōwane daya daga cikinsu. To, wannan jīfar daga Allah take. Sabōda haka duk ganīmar dai ta Allah ce da ManzonSa, sai yadda Ya so, zā a raba ta.

raba Musulmi da jarabawa mai kyau daga gare Shi. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

18. Wancan ne, kuma lalle ne, Allah Mai raunana kaidin kāfirai ne.

19. Idan kun yi alfānun cin nasara, to, lalle nasarar tā je muku, kuma idan kun hanu, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun kōma zā Mu kōma, kuma jama'ar-ku bā zā ta wadātar muku da kōme ba, kō dā tā yi yawa. Kuma lalle ne cēwa Allah Yanā tāre da mūminai!

20. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku jūya daga barinSa, alhāli kunā ji.

21. Kuma kada ku kasance kamar wadanda suka ce: "Mun ji," alhāli kuwa sū, bā su ji.

22. Lalle ne, mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne kurāme, bēbāye, wadanda bā su yin hankali.

23. Dā Allah Yā san wani alhēri a cikinsu, dā Yā jiyar da su, kuma kō dā Yā jiyar da su, hakīka, dā sun jūya, alhāli sū, sunā māsu hinjirēwa.

24. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku karɓa wa Allah, kuma ku karɓa wa Manzo, idan Ya kirāye ku zuwa ga abin da Yake rāyar da ku: Kuma ku sani cēwa Allah Yanā shāmakacēwa a tsakānin mutum da zūciyarsa, kuma lalle ne Shī, a zuwa gare Shi ake tāra ku.

25. Kuma ku ji tsōron fitina wadda bā ta sāmuni wadanda suka

سَمِيعٌ عَلَيْهِ ٧

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ٨

إِنْ تَسْتَفْتِيَهُمْ فَقَدْ جَاءَكَ الْفَتْحُ
وَإِنْ تَنْتَهُوا فهُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا
نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِي عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ
كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ٩

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَا تَوَلَّوْا عُنْدَهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ١٠

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ١١

۞ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ١٢

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ
أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ١٣

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ
وَلِرَسُولِهِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ
إِلَيْهِ تُخْشَرُونَ ١٤

وَأَنْتُمْ أَوْفَتْهُ لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا

yi zālunci daga gare ku kêbe, kuma ku sani, lalle ne Allah Mai tsananin ukûba ne.

26. Ku tuna a lõkacin da kuke kaɗan, waɗanda ake raunanarwa a cikin ƙasa, kunā tsōron mutāne su cafe ku, sai Ya tattara ku (a wurin natsuwa, Madīna), kuma Ya ƙar-fafā ku da taimakonSa, kuma Ya arzūtā ku daga abūbuwa māsu dādi: tsammāninku, kunā gōdēwa.

27. Yā kū waɗanda suka yi ĩmā-ni! Kada ku yaudari Allah da Man-zonSa, kuma ku yaudari amā-nōninku, alhāli kuwa kunā sane.

28. Kuma ku sani cēwa abin sani kawai, dūkiyōyinku da 'yā'yanku, wata fitina ce, kuma lalle ne Allah, a wurinSa, akwai ijāra mai girma.

29. Yā kū waɗanda suka yi ĩmā-ni! Idan kun bi Allah da taƙawa, zai sanya muku mararraba (da tsōro) kuma Ya kankare ƙananan zunub-anku daga barinku. Kuma Ya gā-farta muku. Kuma Allah ne Ma'abūcin falala mai girma.

30. Kuma a lõkacin da wa-ɗanda⁽¹⁾ suka ƙāfirta suke yin mākircei game da kai, dōmin su tabbatar da kai, kō kuwa su kashe ka, ko kuwa su fitar da kai, sunā

مِنْكُمْ خَاصَّةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٦﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي
الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ
فَأَوَّلَكُمْ وَأَآخِرَكُمْ يَصْرَوْهُ وَرَزَقَكُم مِّنَ
الْطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحْزَنُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ
وَتَحْزَنُوا أَمْتًا كُنتُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ
يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾

وَإِذْ يَتَكَلَّمُكَ الَّذِينَ كَفَرُوا الشُّشُوكُ
أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَتَكَبَّرُونَ

(1) Kuraishāwa suka tārū sunā shāwarar yadda zā su yi da Muhammadu: kō su ɗaure shi a cikin gida, kō su kashe shi, kō su kōre shi. Ra'ayinsu ya tsaya ga su kashe shi da zābaɓɓun mutāne daga kōwace ƙabila yadda danginsa, Banī Hāshim, bā su iya faɗa da dukkan Lārabāwa, har su kōma ga diyya. A rānar da suka shirya kashe shi, Allah Ya umurce shi da hijira zuwa Madīna. A lõkacin da ya fita daga gidansa ya iske su tsaitsaye, sunā barci, ya zuba turbāya a kunnuwansu, sa'an nan ya shige suka tafi tārē da Abubakar, suka sauka a cikin kōgon dūtsen Thaur. Bāyan kwanaki uku, suka fita zuwa Madīna.

mākirci kuma Allah Yanā mayar musa da mākirci, kuma Allah ne Mafificin māsu mākirci.

31. Kuma idan aka karanta, āyöyinMu a kansu, sukan ce: “Lalle ne mun ji, dā muna so, haḳīka, da mun faḍi irin wannan: wannan bai zama ba fāce tātsuniyöyin mutānen farko.”

32. A lōkacin da suka ce: “Yā Allah! Idan wannan ya kasance shi ne gaskiya daga wurinKa, sai Ka yi ruwan duwātsu, a kanmu, daga sama, ko kuwa Ka zo mana da wata azāba, mai raḍaḍi.”

33. Kuma Allah bai kasance Yanā yi musu azāba ba alhāli kuwa kai kanā cikinsu, ⁽¹⁾ kuma Allah bai kasance Mai yi musu azāba ba alhāli kuwa sunā yin istigfāri.

34. Kuma mēne ne a gare su da Allah ba zai yi musu azāba ba, alhāli kuwa sū, sunā kangēwa daga Masallaci Mai alfarma, kuma ba su kasance majibintanSa ba? Bābu majibintanSa fāce māsu takawa. Kuma mafi yawansu ba su sani ba.

35. Kuma sallarsu a wurin Dākin ba ta kasance ba fāce shēwa da yāyā; sai ku ḍanḍani azāba sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci.

36. Lalle ne waḍanda suka kāfirta, sunā ciyar da dūkiyöyinsu,

وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٣١﴾

وَإِذَا تَنَاسَلْنَا عَلَيْهِمْ إِنَّمَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا قَالُوا لِلَّهِمَّ إِنَّ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلَّا الْمُنَافِقُونَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ

(1) Rāyuwar Annabi a cikin mutāne aminci ne daga azāba, haka kuma yin istigfari aminci ne. Wanda ke son waḍāta da aminci daga Allah, sai ya lazimci istigfāri da bin sunnar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

dōmin su kange daga hanyar Allah; to, zā su ciyar da ita, sa'an nan kuma ta kasance nadāma a kansu, sa'an nan kuma a rinjāye su. Kuma waɗanda suka kāfirta zuwa ga Jahannama ake tāra su;

37. Dōmin Allah Ya rarrabe mummuna daga mai kyau, kuma Ya sanya mummunan, sāshensa a kan sāshe, sa'an nan Ya shirga shi gabā daya, sa'an nan Ya sanyā shi a cikin Jahannama. Waɗannan sū ne māsu hasāra.

38. Ka ce wa waɗanda suka kāfirta idan sun hanu, zā a gāfarta musu abin da ya riga ya shige, kuma idan sun kōma, to, hanyar kāfiran farko, haḳīka, tā shūde.

39. Kuma ku yāke su har wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini dukansa ya kasance na Allah. To, idan sun hanu, to, lalle ne, Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

40. Kuma idan sun jūya, to, ku sani cēwa lalle Allah ne Majiḅincinku: Mādalla da Majiḅinci, kuma mādalla da Mai taimako, Shī.

41. Kuma ku sani, abin da kuka sāmi⁽¹⁾ ganīma daga wani abu, to, lalle ne Allah Yanā da humusinsa kuma da Manzo, da kuma māsu zumunta da marāyu da miskīnai da

لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَيُضِلُّوْهُنَّ
ثُمَّ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةٌ ثُمَّ يَغْلِبُوْنَ
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ ﴿٣٧﴾

لِيَمِيزَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
الْخَبِيْثَ بَعْضُهُۥ عَلٰٓى بَعْضٍ فَيَرْكَبُوْهُ
جَمِيْعًا فَيَجْعَلُوْهُ فِيْ جَهَنَّمَ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿٣٨﴾

قُلْ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ يَنْتَهُوْا يُغْفَرْ
لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ اِنْ يَّعُوْدُوْا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٩﴾

وَقَاتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ
وَيَكُوْنَ الدِّيْنُ كُلُّهُۥ لِلّٰهِ فَاِنَّ
اَنْتَ هُوَ الْفَاتِ بَصِيْرٌ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مُوَلِّكُمُ
نِعَمَ الْمُوَلِّیِّ وَنِعَمَ النَّصِيْرِ ﴿٤١﴾

۞ وَاعْلَمُوْا اَنَّ مَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍۭ فَاَنَّ لِلّٰهِ
خُمُسَهُۥ وَلِلرَّسُوْلِ وَلِلَّذِيْنَ اٰتَوْا
وَالْمَسٰكِيْنَ وَاَبْنِ السَّبِيْلِ اِنْ كُنْتُمْ

(1) Daga farkon Sūrar har zuwa a nan, anā bayānin cēwa ganimar Badar bā ta kōwa ba ce fāce Allah da ManzonSa; to, a nan yanā bayānin yadda za a raba dūkiyar, kuma wannan rabon, ya zama sunna ga dukkan dūkiyar ganīma da Musulmi suka sāmu da yāki kō hari.

dan hanya, idan kun kasance kun yi ĩmāni da Allah da abin da Muka saukar a kan BāwanMu a Rānar Rarrabēwa, a Rānar da jama'a biyu suka haɗu, kuma Allah ne, a kan kōwane abu, Mai ĩkon yi.

42. A lōkacin da kuke a gāba ta kusa sū kuma sunā a gāba ta nēsa, kuma āyarin yana a wuri mafi gangarāwa daga gare ku, kuma dā kun yi wa jūna wa'adi, dā kun sāba ga wa'adin; kuma amma dōmin Allah Ya hukunta abin da yake ya kasance abin aikatāwa. Dōmin wanda yake halaka ya halaka daga shaida, kuma mai rāyuwa ya rāyu daga shaida, kuma lalle Allah ne, haḳīka, Mai ji, Masani.

43. A lōkacin da Allah Yake nūna maka sū sunā kaɗan, a cikin barcinka, kuma dā Ya nūna maka su sunā da yawa, lalle ne dā kun ji tsōro, kuma lalle ne dā kun yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma amma Allah Yā tsare ku: Lalle Shī ne Masani ga abin da yake a cikin Kirāza.

44. Kuma a lōkacin da Yake nūna muku su, a lōkacin da kuka haɗu, a cikin idanunku sunā kaɗan, kuma Ya karantar da ku a cikin idanunsu, dōmin Allah Ya hukunta wani al'amari wanda ya kasance abin aikatāwa: kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'umura.

45. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Idan kun haɗu da wata kungiyar yāki, to, ku tabbata, kuma ku am-

ءَامَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلٰقِ الْجَمْعَانِ ۚ وَاللّٰهُ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤١﴾

اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدِّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ
الْقُصُوِّ وَالرَّكْبُ اسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ
تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيْعَدِ
وَلَكِنْ لَيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ
مَفْعُوْلًا لَّيْهٰكِيْكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ
لَسَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٤٢﴾

اِذْ يُرِيْكُمُ اللّٰهُ فِيْ مَنَازِكٍ قَلِيْلًا وَلَوْ
اَرَبَكُمْ كَثِيْرًا لَّفَشَلْتُمْ
وَلَتَنْزَعْنٰكُمْ فِيْ الْاَمْرِ وَلَكِنْ اللّٰهُ سَلَّمَ
اِنَّهٗ عَلِيْمٌ بِذٰتِ الصُّدُوْرِ ﴿٤٣﴾

وَاِذْ يُرِيْكُمُوْهُمْ اِذْ اَتَقٰتُمْ فِيْ اَعْيُنِكُمْ
قَلِيْلًا وَيَقَلِّلُكُمْ فِيْ اَعْيُنِهِمْ لَيَقْضِيَ اللّٰهُ
اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۗ وَاِلٰى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿٤٤﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا لَقِيْتُمْ رِفْقَةً فَاثْبُتُوْا

baci⁽¹⁾ Allah da yawa, tsammā-ninku kunā cin nasara.

46. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku yi jāyayya har ku raunana kuma iskarku ta tafi, kuma ku yi haƙuri. Lalle ne Allah Yanā tāre da māsū haƙuri.

47. Kada ku kasance kamar waƙanda suka fita daga gidā-jensu⁽²⁾, sunā māsū alfahari da yin riya ga mutāne, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah: Kuma Allah ne ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa.

48. Kuma a lōkacin da Shaidan⁽³⁾ ya ƙawāce musu ayyukansu, kuma ya ce: “Bābu marinjayi a gare ku a yau daga mutāne, kuma nī maƙwabci ne gare ku.” To, a lōkacin da ƙungiya biyu suka haɗu, ya kōma a kan digādigansa, kuma ya ce: “Lalle ne nī, barrantacce ne daga gare ku! Nī inā ganin abin da bā ku gani; ni inā tsōron Allah: Kuma Allah Mai tsananin ukūba ne”

49. A lōkacin da munāfukai da waƙanda suke akwai cuta a cikin

وَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٥﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَتَزَوَّجُوا
مَتَفَقِلُوا وَتَذْهَبَ رِجَالُكُمْ وَأَصِيرُوا
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٦﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
بَطْرًا وَرِثَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٧﴾

وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ
لَأَعْلَبَنَّكُمْ يَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي
جَارٌّ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَ آيَاتَ الْفِتَنِ
تَوَسَّعَ عَلَى عَاقِبَتِهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ
مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٨﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ

(1) Ambaton Allah bayyane yā fi kyau a wurin yāki da wurin harama da hajji kō umra, kuma da lōkacin da ake fita zuwa ga masallacin idi. Wurin da bā waƙannan wurāre uku ba, ambaton Allah, ya zama asirce yā fi kyau.

(2) Kada Musulmi su fita zuwa yāki da nūna alfahari da kide-kide da giya da mātā da maganganun alfāsha, kamar yadda Kuraishāwa suka fita zuwa Badar; ku fita da tawālu'i da zikirin Allah.

(3) Shaidan ya fita zuwa ga Kuraishāwa a cikin sūrar Surākatu bn Mālik, ya ce musu yanā tāre da su, kuma shi ne maƙwabcinsu; watau danginsa, Kan'anawa, bā zā su taḅā su ba da yāki, a lōkacin da suke yāki da Muhammadu. Bāyan haka da ya tafi Badar ya ga malā'iku, shi ne ya kōma bāya, yanā cēwa wai shi yanā tsōron Allah; watau yanā yi wa Kuraishāwa izgili; sū ne bā su tsōron Allah.

zukaṭansu, suke cēwa: “Addinin waḍannan yā rūḍe su”. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, lalle ne Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

50. Kuma dā kā gani, a lōkacin da malā'iku suke karɓar rāyukan waɗanda suka kāfirta, sunā duka fuskōkinsu da ḍuwāwunsu, kuma suna cēwa: “Ku ḍandani azābar Gōbara —

51. “Wancan sabōda abin da hannāyenku suka gabatar ne: Kuma lalle ne, Allah bai zama Mai zālunci ba ga bāyinSa.

52. “Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke gabāninsu, sun kāfirta da āyōyin Allah, sai Allah Ya kāma su da zunubansu: Lalle Allah ne Mai ƙarfi, Mai tsananin ukūba.

53. “Wancan ne, dōmin lalle ne, Allah bai kasance Mai canza wata ni'ima wadda ya ni'imtar da ita a kan wasu mutāne ba fāce sun sāke abin da yake ga rāyukansu, kuma dōmin lalle Allah ne Mai jī, Masani.”

54. Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke a gabāninsu, sun ƙaryata game da āyōyin Ubangijinsu, sai Muka halaka su, sabōda zunubansu, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna: Kuma dukansu sun kasance ne māsu zālunci.

55. Lalle mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne waɗanda suka kāfirta, sa'an nan bā zā su yi imāni ba.

مَرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينَهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَى إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا
الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
وَأَذْبَلُهُمْ وَدُفُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥١﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥٢﴾

كَذَّابٌ ۖ إِنْ يَرْجِعُونَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً
أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ
وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

كَذَّابٌ ۖ إِنْ يَرْجِعُونَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَأَعْرَقْنَاهُمْ ۖ إِنْ يَرْجِعُونَ وَكُلُّ كَاۡفِرٍ
ظَالِمٍ ﴿٥٥﴾

إِنَّ شَرَّ الدِّينِ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾

56. Waɗanda ka yi kullin alka-wari da su, daga gare su, sa'an nan kuma sunā warwarewar alkawarinsu a kōwane lōkaci, kuma sū, bā su yin taƙawa.

57. To, in dai ka kāma su a cikin yāƙi, sai ka kōre⁽¹⁾ waɗanda suke a bāyansu, game da su, tsammāninsu, zā su dinga tunāwa.

58. Kuma in ka ji tsōron wata yaudara daga wasu mutāne, to, ka jēfar da alkawarin, zuwa gare su, a kan daidaita: lalle ne Allah, bā Ya son mayaudara.

59. Kuma waɗanda suka kāfirta kada su yi zaton sun tsēre: lalle ne sū, bā zā su gāgara ba.

60. Kuma ku yi tattali, dōminsu, abin da kuka sāmī ikon yi na wani ƙarfi⁽²⁾, kuma da ajiye dawaki, kunā tsoratarwa, game da shi, ga maƙiyin Allah kuma maƙiyinku da wasu, baicin su, ba ku san su ba, Allah ne Yake sanin su, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu a cikin hanyar Allah, zā a cika muku sakamakonsa, kuma kū ba a zāluntar ku.

61. Kuma idan sun karkata zuwa ga zaman lāfiya, to, ka karkata zuwa gare shi, kuma ka dōgara ga Allah: lalle ne Shī, Mai ji ne, Masani.

62. Kuma idan sun yi nufin su yaudare ka, to, lalle ma'ishinka

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ
عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرْوَةٍ وَهُمْ لَا يُتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

فَإِذَا تَشَفَّعْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَتَرِدْ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ
لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا تَخَافُ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةٍ فَانْذِرْ إِلَيْهِمْ
عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِلَيْهِمْ
لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ
رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَالْآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا
تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ
شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ
لَا تَنْظُمُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْعَلْ لَهُمُ اتِّوَكَلاً عَلَى
اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ

(1) Wātau a kashe waɗanda aka kāma dōmin saura su gani su ji tsōro.

(2) Tattali daga wani ƙarfi, ya haɗa dukkan abin da zai yiwu a yi yāƙin abōƙin gāba da shi. A yanzu daga bindiga da abin da yake sama da ita, shi ne zā a yi tattali.

Allah ne, Shi ne Wanda Ya karfafa ka da taimakonSa, kuma da mūminai.

63. Kuma Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātansu. Dā kā ciyar da abin da yake cikin kasa, gabā daya, dā ba ka sanya sōyayya a tsakānin zukātansu ba, kuma amma Allah Yā sanya sōyayya a tsakāninsu. Lalle Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

64. Ya kai Annabi! Ma'ishinka Allah ne, kai da wanda ya biye maka daga mūminai.

65. Ya kai Annabi! Ka kwadaitar da mūminai a kan yāki. Idan mutum ashirin māsu hakuri sun kasance daga gare ku, zā su rinjāyi mētan, kuma idan dari suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu daga wadanda suka kāfirta, dōmin sū, mutāne ne, bā su fahimta.

66. A yanzu Allah Yā sauƙaƙe daga gare ku, kuma Yā sani cēwa lalle ne akwai māsu rauni a cikinku. To, idan mutum dari, māsu hakuri, suka kasance daga gare ku, za su rinjāyi mētan, kuma idan dubu suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu biyu, da iznin Allah. Kuma Allah Yana tāre da māsu hakuri.

67. Bā ya kasancewa⁽¹⁾ ga wani annabi, kāmammu su kasance a

هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنُصْرِهِ وَيُؤَيِّدُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٣﴾

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٥﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٦﴾

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٧﴾

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَأَسْرَى حَتَّى

(1) Bayan da Musulmi suka ci nasara a Badar, suka kama Kuraishāwa a cikinsu har da Abbas baffan Annabi. Sai Annabi ya shāwarci sahabbansa ga abin da zā su yi da kāmammu. Abubakar ya ce wa Annabi, “Mutānenka ne, ka sake su.” Sa’an nan ya nēmi Umar shāwara, ya ce masa “Ka kashe su.” Sai ya karfi fansa daga gare su. Bāyan haka Alkur’āni ya sauƙa da karfafa ra’ayin Umar na a kashe su, ya fi. Amma tun da an riga an zartar da fansar, shi ke nan.

gare shi sai (bāyan) yā zubar da jinainai a cikin kasa. Kunā nufin sifar dūniya kuma Allah Yanā nufin Lāhira. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

68. Bā dōmin wani Littāfi daga Allah ba, wanda ya gabāta⁽¹⁾, dā azāba mai girma daga Allah tā shāfe ku a cikin abin da kuka kāma.

69. Sabōda haka, ku ci daga abin da kuka sāmu ganima, yanā halal mai kyau. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

70. Ya kai Annabi! Ka ce wa wanda yake a cikin hannāyenku daga kāmammu: “Idan Allah Ya san akwai wani alhēri a cikin zukā-tanku, zai kawo muku mafī alhēri daga abin da aka karɓa daga gare ku, kuma Ya yi muku gāfara: Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.”

71. Kuma idan sun yi nufin yau-dararka, to, haƙiƙa, sun yaudari Allah daga gabāni sai Ya bāyar da dāmā daga gare su: kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

72. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu, a cikin hanyar Allah, da waɗanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako. Waɗancan, sāshensu waliyyai ne ga sāshe. Kuma waɗanda suka yi īmāni

يُشَخِّنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا
وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ
الْأَسْرَى إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا
يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَخِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ
قَبْلُ فَأَمْكَنَّ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَدَتِهِمْ

(1) Abin da ya gabāta na Littāfi shi ne, amma Allah ne Masanin haƙiƙa, abin da yake a cikin Sūrar Āl Imrāna, āyā ta 159, inda aka bai wa Annabi umurnin ya yi shāwara da sahabbansa ga abin da ya shāfi yāƙi, sa'an nan kuma ya dōgara ga Allah wajen zartar da abin da ya zābā daga shāwarar da suka bā shi.

kuma ba su yi hijira⁽¹⁾ ba, bā ku da wani abu daga waliccinsu, sai sun yi hijira. Kuma idan suka nēme ku taimako a cikin addini, to, taimako yā wajaba a kanku, fāce a kan mutāne waɗanda a tsakāninku da tsakāninsu akwai wani alkwari. Kuma Allah ne, ga abin da kuke aikatāwa, Mai gani.

73. Kuma waɗanda suka kāfirta, sāshensu ne waliyyan sāshe, idan ba ku aikata shi ba, wata fitina zā ta kasance a cikin ƙasa, da fasādi babba.

74. Kuma waɗanda suka yi īmāni kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, kuma da waɗanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako, waɗannan sū ne mūminai da gaskiya, sunā da gāfara da wani abinci na karimci.

75. Kuma waɗanda suka yi īmāni daga bāya, kuma suka yi hijira kuma suka yi jihādi tāre da ku, to, waɗannan daga gare ku suke. Kuma ma'abūta zumunta, sāshensu ne waliyyan⁽²⁾ sāshe a cikin Littāfin Allah. Lalle Allah ne ga dukkan kōme Masani.

مَنْ شَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ
فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ التَّصَدُّعُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّسْقٌ وَاللَّهُ يَمَازِعُ الْمُعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا نَعُصُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضُهُمْ
إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ
كَبِيرٌ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آوَوْا وَانصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا
مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ
نَعُصُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

(1) A farkon Musulunci hijira sharadi ce ga shiga cikin walicein Musulmi, amma bāyan da Musulunci ya yi ƙarfi, hijira ba ta zama sharadi ba, sai dai tanā wajaba ga Musulmi ya tashi daga inda bā ya iya tsare addininsa zuwa ga inda yake iya tsare shi, matuƙar bābu wata wahala mai tsanani. Ana taimakon Musulmin da bai yi hijira ba ga abin da bai shāfi warware alƙawarin Musulmi ba.

(2) Walicei shi ne kusanta da lizimtar wajabein taimakon jūna. A farkon Musulunci, Musulmi bā su da walicei a kan wani Musulmi, sai idan yā yi hijira zuwa Madīna. Bāyan cin Makka da watsuwar Musulunci sai walicein Musulmi ya wajaba a kan kōwane Musulmi a inda duk yake, a cikin dūniya, gwargwadon hāli, amma kuma a cikin haka mafi kusantar zumunta shi ne mafi cancanta da walicein kōwane Musulmi, har dai ga abin da ya shāfi hālāye na zaman mutum kamar aure da gādo, da sauransu, kamar yadda littattafan sunna suka bayyana, a can cikin bābin walicei.

SŪRATUT TAUBA سُورَةُ التَّوْبَةِ

Tanā bayāni ga hukuncin yanke wa kāfirai na kōwane irin kāfirci, da irin alāka wadda take iya ragēwa a tsākanin Musulmi da kāfiri da bayānin sifōfin kāfirai.

1. Barranta daga Allah da ManzonSa zuwa ga waɗanda kuka yi wa alkawari daga māsu shirki⁽¹⁾.

2. Sabōda haka ku yi tafiya a cikin ƙasa wata huɗu⁽²⁾, kuma ku sani lalle kū, bā māsu buwāyar Allah ba ne, kuma lalle Allah ne Mai kunyatar da kāfirai.

3. Kuma da yēkuwa daga Allah da ManzonSa zuwa ga mutāne, a Rānar Haji Babba cēwa lalle ne Allah Barrantacce ne daga māsu shirki, kuma ManzonSa (haka). To, idan kun tūba, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun jūya, to, ku sani lalle ne ku, bā māsu buwāyar Allah ba ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka kāfirta, da azāba mai raɗaɗi.

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمُ
مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

فَيَسْئَلُونَكَ فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِّمُوا
أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُحْزِي
الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

وَأَذِّنْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ
الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبَسِّتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ
تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ
وَنَبِّشِرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾

(1) Kāfirai iri uku ne: māsu addīnin al'āda kamar Lārabāwa, sū ne māsu shirki, sa'an nan māsu bin Littāfi shāfaffe watau Yahūdu da Nasāra, sa'an nan da munāfukan wannan al'umma. Ya fāra da māsu shirki da bayānin irin ayubansu, sa'an nan ya yi bayānin sauran kamar haka.

(2) Bayan yanke sulhu, Allah Ya bai wa kāfirai watā huɗu na amāna, dōmin su ƙāre harkōkinsu da wasu ma'amalōli da suka ƙulla tāre da Musulmi, sa'an nan yāƙi ya tāshi. Anā nufin māsu addinin al'āda na shirki a nan.

4. Sai waɗanda kuka yi wani alkawari daga māsu shirki, sa'an nan kuma ba su rage ku da kōme ba, kuma ba su taimaki kōwa a kanku ba, to, ku cika alkawarin, zuwa gare su, har ga iyakar yarjējeniyarsu. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

5. Kuma idan watanni, māsu alfarma suka shige, to, ku yāƙi mushirikai inda kuka sāmē su, kuma ku kāmā su, kuma ku tsare su, kuma ku zaune musu dukkan madākata. To, idan sun tūba, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, ku sakar musu da hanyarsu. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

6. Idan wani daga mushirikai ya nemi maƙwabtakarka, to, ka ba shi maƙwabtakar har ya ji maganar Allah, sa'an nan ka isar da shi ga wurin amincewarsa. Wancan fa domin lalle ne su, mutāne ne waɗanda ba su sani ba.

7. Yāya wani alkawari a wurin Allah da wurin ManzonSa yake kasancēwa ga mushirikai, fāce ga waɗanda kuka yi wa alkawari wurin Masallaci Mai alfarma? To, matuƙar sun tsaya sōsai gare ku, sai ku tsayu sōsai gare su. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

8. Yāya, alhāli idan sun ci nasara a kanku, bā zā su tsare wata zumun-

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ
يَنْقُصُوا شَيْئًا وَلَمْ يُظْهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا
فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مَدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١﴾

فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا
الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخَذُواهُمْ
وَأَحْصُرُوهُمْ وَقَعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ
فَإِنْ نَاءَوْا قَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢﴾

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ
فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ
مَأْمَنَهُ رَدَّالِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ
وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْنَا عِنْدَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ قَتَلْنَا أَسْتَقِلُّوا الْكُمْ
فَأَسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا تَرْقُبُوا

ta ba a cikinku, kuma haka wata amāna, sunā yardar da ku da bāku-nansu, kuma zukātansu sunā ki? Kuma mafi yawansu fāsikai ne.

9. Sun saya da āyōyin Allah, 'yan kudī kaḍan, sa'an nan suka kange daga hanyar Allah. Lalle ne sū, abin da suka kasance sunā aika-tāwa yā mūnana.

10. Bā su tsaron wata zumunta a cikin mūminai, kuma haka bā su tsaron wata amāna: kuma waḍan-nan ne māsu ta'adi.

11. Sa'an nan idan sun tūba⁽¹⁾, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, 'yan'-uwanku ne a cikin addini, kuma Munā rarrabe āyōyi daki-daki, ga mutāne waḍanda suke sani.

12. Kuma idan suka warware rantsuwōyin amāna daga bāyan alkawarinsu, kuma suka yi sūka a cikin addininku, to, ku yāki shūga-bannin kāfirci. Lalle ne sū, bābu rantsuwōyin amāna a gare su: tsammāninsu sunā hanuwa.

13. Shin, bā ku yaḳin mutāne, waḍanda suka warware rantsuwōyinsu, kuma suka yi niyya ga fītar da Manzo, kuma sū ne suka fāra muku, tun a farkon lōkaci? Shin, kunā tsōron su ne? To, Allah ne Mafi cancantar ku ji tsōronSa, idan kun kasance mūminai!

فِيكُمْ إِلَّا لِمَنْ يُرِضْكُمْ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَتُؤْمِنُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ وَلَئِنْ قُلْتُمْ

أَشْرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فُضِّدُوا عَنْ
سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

لَا يَرْفُقُونَ فِي مِثْقَالٍ إِلَّا وَلَدِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْعَدُونَ ﴿١٠﴾

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا
الزَّكَاةَ فَخَلُّوا فِي دِينِهِمْ
وَنُقِصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ
الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَنْتَهُوْنَ ﴿١٢﴾

أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ
وَهُمْ يُؤْخِذُ الرِّسُولَ وَهُمْ
بَدَءُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَنْتُمْ خَشِيتُوهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ
أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

(1) Rukunōnin Musulunci biyar ne: Kalmar shahāda da salla da azumi da zakka da hajji ga Dākin Allah. Ana yākar mutum sabōda barin uku daga cikinsu, watau kalmar shahāda da salla da zakka kawai. Kuma uku sunā lazimtar mawāḍaci da matalauci, su ne kalmar shahāda da salla da azumi kawai. Amma zakka da hajji sai ga mai hālin yi da waḍāta.

14. Ku yāke su, Allah Ya yi musu azāba da hannāyenku, kuma Ya kunyatar da su, kuma Ya taimake ku, kuma Ya warkar da firāzan mutāne mūminai.

15. Kuma Ya tafī da fushin zukā-tansu, kuma Ya karbi tūba a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Masa-ni, Mai hikima.

16. Ko kunā zaton⁽¹⁾ a bar ku, tun Allah bai bayyana waɗanda suka yi jihādi ba daga gare ku, kuma sū ba su riƙi wani shige ba, baicin Allah da ManzonSa da mū-minai? Kuma Allah ne Mai jarra-bāwa ga abin da kuke aikatāwa.

17. Bā ya kasancewa ga māsu shirki su rāya masallatan Allah, alhāli kuwa sunā māsu bāyar da shaida a kan rāyukansu da kafirci, waɗannan ayyukansu sun bāci, kuma a cikin wutā sū madawwama ne.

18. Abin sani kawai, mai rāya masallatan Allah, shī ne wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya tsayar da salla kuma ya bāyar da zakka, kuma bai ji tsōron kōwa ba fāce Allah. To, akwai tsammānin waɗannan su kasance daga shiryayyu.

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ
وَيُخْزِيهِمْ وَيَصْرِكُهُمْ عَلَيْهِمْ وَيُشْفِ صُدُورَ
قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَيَذْهَبْ غَيْظُ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ
أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٨﴾

(1) Watau kunā zaton ku shiga Aljanna sabōda cēwarku, “Mun yi īmāni,” kawai? Ā’aha! Sai Allah Yā bayyanar da mai gaskiyar īmāni game da jihādi, kuma gaskiyar īmāni itace ce rashin sōyayya da wanin Allah da ManzonSa da mūminai, duka wanda ya so wani abu baicinsu, to, bā mūmini ba ne, bā zai shiga Aljanna ba dōmin wai yā yi īmāni kawai. Ma’anar son Allah da son Annabi shī ne rashin sāba wa umurninSa. Ma’anar son wanin Allah da wanin Annabi, shī ne ka yi abin da wanin nan yake so, alhāli kuwa a wajen yinsa akwai sāba wa Allah da ManzonSa.

19. Shin, kun sanya shayar da mahajjata da rāyar da Masallaci Mai alfarma kamar wanda ya yi ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya yi jihādi a cikin hanyar Allah? Bā su daidaita a wurin Allah. Kuma Allah bā Ya shiryyar da mutāne azzālumai.

20. Waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, da dūkiyōyinsu, da rāyukansu, sū ne mafi girma ga daraja, a wurin Allah, kuma waɗannan sū ne māsu babban rabo.

21. Ubangijinsu Yanā yi musu bishāra da wata rahama daga gare Shi, da yarda, da gidājen Aljanna. Sunā da, a cikinsu, ni'ima zaunanniya.

22. Sunā madawwama a cikinsu, har abada. Lalle ne Allah a wurinSa akwai lāda mai girma.

23. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku riƙi ubanninku da 'yan'uwanku masōya, idan sun nūna son kāfirai a kan ĩmāni.⁽¹⁾ Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, waɗannan sū ne azzālumai.

24. Ka ce: "Idan ubanninku da diyanku da 'yan'uwanku da mātan-ku da danginku da dūkiyōyi, waɗanda kuka yi tsiwirwirinsu, da fatauci wanda kuke tsōron tasgaronsa, da gidaje waɗanda kuke yar-

﴿أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ
عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ
اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُنَبِّئُهُمُ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ
وَجَعَلَتْ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا
ءَابَاءَكُمْ وَءِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ
أَسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ
يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

قُلْ إِن كَانَتْ ءَابَاؤُكُمْ وَءِبْنَاؤُكُمْ
وَءِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تُرَضُّونَهَا أَحَبَّ

(1) Idan an umurci mutum ya rabu da ubansa da 'yan'uwansa kāfirai, sabōda shi'yanā Musulmi, to, ga waninsu abin ya fi ƙarfi.

da da su, sun kasance mafiya sōyu-wa a gare ku daga Allah da ManzonSa, da yin jihādi ga hanyarSa, to, ku yi jira har Allah Ya zo da umurninSa! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne fāsikai.

25. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā taimake ku a cikin wurāre māsu yawa, da Rānar Hunainu,⁽¹⁾ a lōka-cin da yawanku ya bā ku sha'awa, sai bai amfānar da ku da kōme ba, kuma kasa ta yi kunci a kanku da yalwarta, sa'an nan kuma kuka jūya kunā māsu bāyar da bāya.

26. Sa'an nan kuma Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzonSa, kuma a kan mūminai, kuma Ya saukar da rundunōni waɗanda ba ku gan su ba, kuma Ya azabtar da waɗanda suka kāfirta: wancan ne sakamakon kāfirai.

27. Sa'an nan kuma Allah Ya karɓi tūba daga bāyan wancan a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai rahama.

28. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Abin sani kawai, mushirikai najasa ne, sabōda haka kada su kusanci Masallaci Mai alfarma a bāyan shekararsu wannan. Kuma

إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي
سَبِيلِهِ فَتَرْتَصُّوهُ حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ
بِأَمْرٍ وَأَلَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ
حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَرْبُكُمْ
فَلَمْ تَغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمْ
الْأَرْضُ بِعَازِجَتٍ ثُمَّ وَليْتُمْ مُدْرِكِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ
بَعْدَ عَابِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْنَ

(1) Hunainu wani wādi ne a tsakānin Makka da 'Dā'ifa inda Musulmi suka yi yāki da Hawāzināwa, a cikin Shawwal shēkara ta takwas. Yawan Musulmi ya rūde su har suka ce, "Yau bā zā a rinjāye mu ba, sabōda karanai." Yawansu yā kasance dubū gōma sha biyu, kuma kāfirai dubū huɗu, sai suka ji tsōro, suka gudu, suka bar Annabi a kan alfadararsa, Baidā'a, bābu kōwa tāre da shi fāce Abbas da Abu Sufyāna wanda yake riƙe da likkāfar Annabi. Annabi ya sanya Abbas ya yi ta kiran su, "Yā Ansār! Ya Mūhajirūn!" har suka kōmo aka ci nasara.

idan kun ji tsōron talauci⁽¹⁾, to, da sannu Allah zai wadāta ku daga falalarSa, idan Ya so. Lalle Allah ne Masani, Mai hikima.

29. Ku yāki wadanda⁽²⁾ bā su yin īmāni da Allah kuma bā su īmāni da Rānar Lāhira, kuma bā su haramta abin da Allah da Manzon-Sa Suka haramta, kuma bā su yin addini, addinin gaskiya, daga wadanda aka bai wa Littāfi, har sai sun bāyar da jizya daga hannu, kuma sunā kaskantattu.

30. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Uzairu dan Allah ne”. Kuma Nasāra suka ce: “Masihu dan Allah ne”. Wancan zancensu ne da bākunansu. Sunā kamā da maganar wadanda suka kāfirta daga gabāni. Allah Yā la'ance su! Yāya aka kar-katar da su?

31. Sun riƙi mālamansu⁽³⁾ (Yahūdu) da ruhubānāwansu (Nasāra) ubannangiji, baicin Allah, kuma sun riƙi Masihu dan Maryama (haka). Kuma ba a umurce su ba fāce da su bauta wa Ubangiji Guda. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Tsar-

فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى
يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ
وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ
ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهُونَ
قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَتَلْنَاهُمْ
اللَّهُ أَتَى يَوْمُكُوتٌ ﴿٣١﴾

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا
مِن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا
وَاحِدًا إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ

(1) Idan kun ji tsōron talauci sabōda hanā mushirikai zuwa hajji, sabōda fataucinku da su zai rage, to, bābu kōme, arziki ga Allah yake, Yanā bāyar da shi ga wanda Yake so.

(2) Bāyan gama hukuncin alākar Musulmi da kāfiran farko, watau māsu shirkin, Lārabāwa, sai kuma ya fāra bayānin alākar Musulmi da kāfirai na biyu; watau Yahūdu da Nasāra.

(3) Hibru shi ne mālamīn Yahūdāwa, Ruhubāni mai ibāda wanda ya yanke jin dāfin dūniya daga kansa sabōda ibāda, daga cikin Nasāra, mabiyan, gēfen biyu sun riƙi shūgabanninsu ubanningiji sunā bauta musu, watau sunā yanka musu dōkoki wadanda ba na Allah ba, sū kuma sunā bin su a kan haka. Bautar da suke yi wa Uzairu kō Masihu, Īsa dan Maryama dōmin sun ce sū dīyan Allah ne, watau sun zama juz'inSa ke nan. Tsarki ya tabbata ga Allah daga wadannan siffōfi duka.

kinSa ya tabbata daga barin abin da suke yin shirki da shi.

32. Sunā nufin su bice hasken Allah da bākunansu. Kuma Allah Yanā Ki, fāce dai Ya cika haskenSa, kuma kō da kāfirai sun Ki.

33. Shi ne Wanda Ya aiko manzonSa da shiriya da addinin gas-kiya, dōmin ya bayyana shi a kan addini dukansa, kuma kō dā mushi-rikai sun Ki.

34. Yā waɗanda suka yi ĩmāni! Lalle ne māsū yawa daga Ahbār⁽¹⁾ da Ruhbānāwa, haḳīka sunā cin dūkiyar mutāne da ƙarya, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah. Kuma waɗanda suke taskacēwar zīnāriya da azurfa, kuma bā su ciyar da ita a cikin hanyar Allah, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raɗaɗi.

35. A rānar da ake ƙōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayykinsu, (a ce musu) “Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dāndani abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska.”

36. Lallai ne ƙidāyayyun watan-ni a wurin Allah watā gōma shā biyu ne a cikin Littāfin⁽²⁾ Allah, a

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى
وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

﴿ يَتَأْتِيهَا الدِّينَ ءَامَنُونَ إِنَّ كَثِيرًا
مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ
أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْفُرُونَ
الَّذَهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَسْفِقُونَهَا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾
يَوْمَ يُحْمَلَىٰ عَلَيْهِمَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ
فَتَكْوَىٰ بِهِمَا جَاهُكُمَا هُمُ وَجْهُكُمُ
وَيُظْهَرُ لَهُمَا هَذَا مَا كَفَرْتُمْ لَأَنفُسِكُمْ
فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِندَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ

(1) Jam'in Hibru watan malamin Yahūdāwa.

(2) Kō dā, a cikin waɗannan watanni akwai māsū alfarma. kō da yake sū kāfirai ba sa kiyaye alfarmarsu ba, sun shigar da wani wāyonsu a ciki wanda suke cēwa Nasī'u (watau jinkiri): Idan sunā son su yi yāki a cikin dāyan watannin, sai su halattar da shi, sa'an nan su haramta wani watā a matsayinsa, su ƙāra kāfirci a kan kāfircinsu, da yin haka. Sabōda haka Allah Ya halattar da yāki a cikin kōwanne watā dōmin kada a māmāyi Musulmī. Kuma yin jihādi yanā cikin ayyukan ibāda wadda Allah Yake ribanya lādarta a cikin watannin, māsū alfarma.

rānar da Ya halicci sammai da ƙasa, daga cikinsu akwai huɗu māsu al-farma. Wannan ne addini madai-daici. Sabōda haka kada ku zālunci kanku a cikinsu. Kuma ku yāki mushirikai gabā ɗaya, kamar yadda suke yākar ku gabā ɗaya. Kuma ku sani cēwa lallai ne Allah Yanā tāre da māsu taƙawa.

37. Abin sani kawai “Jinkirtāwa” ƙāri ne a cikin kāfirci, anā ɓatar da waɗanda suka kāfirta game da shi: sunā halattar da watā a wata shēkara kuma su haramtar da shi a wata shekara dōmin su dāce da adadin abin da Allah Ya haramta. Sabōda haka sunā halattar da abin da Allah Ya haramtar. An ƙawāce musu mū-nanan ayyukansu. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

38. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Mēne ne a gare ku, idan an ce muku, “Ku fita da yāki a cikin hanyar Allah”, sai ku yi nauyi⁽¹⁾ zuwa ga ƙasa. Shin, kun yarda da rāyuwar dūniya ne daga ta Lāhira? To jin dāɗin rāyuwar dūniya bai zama ba a cikin Lāhira, fāce kaɗan.

39. Idan ba ku fita da yāki ba, Allah zai azabta ku da azāba mai raɗaɗi, kuma Ya musanya wasu mutāne, wasunku (a maimakonku).

وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ لِلَّهِ
الْقِيَمُ فَلَا تَطْلُمُوا فِيهِمْ أَنْفُسَكُمْ
وَقَتْلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً
كَمَا يَقْتُلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ
يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحْلُونَهُ
عَامًا وَيُخْرِجُونَهُ عَامًا لِيُؤْطُوا عِدَّةَ
مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحْلُوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
زُرِبَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا
قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَنَّا قُلْنَا إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا
مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٩﴾
إِلَّا تَتَوَفَّوْا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ

(1) Nauyi zuwa ga ƙasa, watau ku ƙasa tāshi tsaye balle mā ku fita zuwa yākin da aka nēmē ku da shi (sabōda shi). Fita da yāki a nan, anā nufin yākin Tabūka a cikin lōkacin bazara, kuma bābu abinci dōmin Allah Ya jarrabi Musulmi, Ya fitar da mūminai da kuma munāfukai, dōmin a san yadda zā a yi ma’āmala da su. Haka kuma a kōwane lōkaci Allah Yakan sanya wani abin jarraba na wahala a cikin Musulmi dōmin Ya bambanta mūminai daga munāfukai.

Kuma bâ zā ku cūtar da Shi da kōme ba. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ñkon yi ne.

40. Idan ba ku taimake shi ba, to, lalle ne Allah Yā taimake shi, a lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka fitar da shi, yanā na biyun biyu, a lōkacin da suke cikin kōgon dūtse, a lōkacin da yake cēwa da sāhibinsa: “Kada ka yi baƙin ciki, lalle ne Allah Yanā tāre da mu”. Sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kansa, kuma Ya taimake shi da waɗansu rundunōni, ba ku gan su ba, kuma Ya sanya kalmar waɗanda suka kāfirta maƙasƙanciya, kuma kalmar Allah ita ce maɗaukakiya. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

41. Ku fita da yāƙi kunā māsu saukāƙan kāyā da māsu nauyi, kuma ku yi jihādi da dūkiyōyinku da kuma rāyukanku a cikin hanyar Allah. Wancan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

42. Dā yā kasance⁽¹⁾ wata sifar dūniya ce, makusanciya, da tafiya matsakaiciya, dā sun bī ka, kuma amma fagen yā yi musu nīsa. Kuma zā su yi ta yin rantsuwa da Allah, “Dā mun sāmi dāma, dā mun tafi tare da ku”. Sunā halakar da kansu (da rantsuwar ƙarya) ne, kuma Allah Yanā sanin lalle, haƙiƙa, su maƙaryata ne.

شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِلَّا تَتَصَرَّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤١﴾

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَٰكِنْ بَعْدَتْ عَنْهُمْ آلُفٌ شَقَّةٌ وَسَبَحِلْفُونَ بِاللَّهِ لَوْ أَسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Ya shiga bayānin siffōfin munāfukai waɗanda suka ƙi fita da waɗanda suka fita zuwa Tabūka, da waɗanda suka nēmi wani uzuri, a cikin siffōfi dabam-dabam da zā a iya gane munāfukai da su a cikin kōwane zāmanī na rāyuwar Musulmi a dūniya.

43. Allah Ya yāfe maka laifi. Dōmin me ka yi musu izinin zama? Sai waɗanda suka yi gaskiya sun bayyana a gare ka, kuma ka san maƙaryata.

44. Waɗanda suke yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira, bā zā su nēmi izininka ga yin jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu ba. Kuma Allah ne Masani ga māsū taƙawa.

45. Abin sani kawai, waɗanda bā sa īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma zukatansu suka yi shakka, sū ne ke nēman izininka, sa'an nan a cikin shakkarsu sunā ta yin kai kāwo.

46. Kuma dā sun yi nufin fita, dā sun yi wani tattali sabōda shi, kuma amma Allah Ya ƙi zāburarsu, sai Ya nauyayar da zamansu. Kuma aka ce ku zauna tāre da māsū⁽¹⁾ zama.

47. Dā sun fita a cikinku bā zā su ƙāre ku da kōme ba fāce da ɓarna, kuma lalle dā sun yi gaggawar sanya annamīmanci a tsakāninku, sunā nēma muku fitina. Kuma a cikinku akwai 'yan rahōto sabōda su. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

48. Kuma lalle ne, haƙīka, sun nēmi fitina daga gabāni, kuma suka jūya maka al'amari, har gaskiya ta zo⁽²⁾, kuma umurnin Allah Ya bayyana, alhāli sunā māsū ƙyāma.

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنَتْ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ
لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٣﴾

لَا يَسْتَنْدِ نَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا يَسْتَنْدِ نَكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْ تَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي
رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً
وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ
أَقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾

لَتُخْرِجَنَّكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا تُصْعِقُوا لِكُلِّكُمْ بُيُوتٌ مِمَّا رَفَعْنَا
وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

لَقَدْ آتَيْنَا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَبُوا آلَتَ الْ
الْأُمُورِ حَتَّىٰ جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ
وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾

(1) Watau mātā da yāra da gajiyayyu.

(2) Tun farkon zuwan Annabi a Madīna mūnafukai sun yi ta yin kaidi dōmin su ɓāta al'amarin Annabi da Musulunci, suka kāsa, har gaskiya ta bayyana, suka kāma bakinsu dōmin rashin abin da zā su iya faɗa a yarda da shi.

49. Kuma daga cikinsu⁽¹⁾ akwai mai cēwa, “Ka yi mini izinin zama, kuma kada ka fitine ni”. To, a cikin fitinar suka fāḍa. Kuma lalle ne Jahannama, haḳīka, mai kēwayēwa ce ga kāfirai.

50. Idan wani alhēri ya sāme ka, zai bāta musu rai, kuma idan wata masifa ta sāme ka sai su ce, “Haḳīka, mun riḳe al’amarinmu daga gabāni”. Kuma su jūya, alhāli kuwa sunā māsu farin ciki.

51. Ka ce, “Bābu abin da yake sāmūn mu fāce abin da Allah Ya rubūta sabōda mu. Shi ne Majiḍin-cinmu. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara”.

52. Ka ce, “Shin, kunā dāko ne da mu? Fāce dai da ḍayan abubuwan biyu⁽²⁾ māsu kyau, alhāli kuwa mū, munā dāko da ku, Allah Ya sāme ku da wata azāba daga gare Shi, kō kuwa da hannayenmu. To, ku yi dāko. Lalle ne mū, tāre da ku masu dākon ne”.

53. Ka ce, “Ku ciyar a kan yarda kō kuwa a kan ūlas. Bā zā a karḑa daga gare ku ba. Lalle ne kū, kun kasance mutāne fāsikai.”

54. Kuma bābu abin da ya hana a karḑi ciyarwarsu daga gare su fāce

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ أَفَذَن لِّي وَلَا تَقْتَتِي
الْأَفِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ
لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فُسَبِّحْهُنَّ وَإِنْ
تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا أَفَذَنَّا
أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ
فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا
هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ هَلْ تَرَوْصُونَ بَنِي إِدْرَىٰ أَحْسَنِينَ
وَلَحْنُ نَرَبُصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بَأْيُدِينَا فَتَرَوْصُوا
إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ
مِنْكُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فَلْسِيفِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ

(1) Kuma a yanzu ga yāḳin Tabūka (munāfukai) sun bayyana da irin uzurran da suke kāwowa dōmin kada su fita, kamar mai cēwa, “To, Allah Ya hana zina, idan nā fita na ga mātān Rūmāwa, bā zan iya yin haḳuri daga barinsu ba. Sabōda haka inā son a karḑi uzurina kada a jēfa ni a cikin fitina”. Bai sani ba, da wannan rashin fitar ya jēfa kansa a cikin fitinar, dōmin zā a bar shi tāre da mātā, sū da shi kawai.

(2) Ḍayan abūbuwa biyu māsu kyau, sū ne mutuwa a kan shahāda kō rinjāya da sāmūn gānima da izza.

dōmin sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma bā su zuwa ga salla fāce sunā māsū kasāla, kuma bā su ciyarwa fāce sunā māsū kyāma.

55. Sabōda haka, kada dūkiyō-yinsu su bā ka sha'awa, kuma haka 'ya'yansu. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin rāyuwar dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

56. Kuma sunā rantsuwa da Allah cēwa, lalle ne sū, haḳīka, daga gare ku suke, alhāli kuwa ba su zamo daga gare ku ba. Kuma amma sū mutāne ne māsū tsōro.

57. Dā sunā sāmūn mafaka kō kuwa waḍansu ḅulōli, kō kuwa wani mashigi, da sun jūya zuwa gare shi, kuma suna gaggawar shiga.

58. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake zunden ka a kan sha'anin dūkiyōyin sadaka, sai idan an bā su daga cikinta, su yarda, kuma idan ba a bā su ba daga cikinta sai su zamo sunā māsū fushi.

59. Kuma dā dai su lalle sun yarda da abin da Allah Ya bā su, da ManzonSa, kuma suka ce, "Ma'ishinmu Allah ne, zai kāwo mana daga falalarSa kuma ManzōnSa (zai bā mu). Lalle ne mū, zuwa ga Allah māsū kwaḍayi ne."

60. Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na faḳīrai ne da miskinai da māsū aiki a kansu, da waḍanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin

إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٥٦﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٧﴾

وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَئِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرُقُونَ ﴿٥٨﴾

لَوْ يَخَذُلُونَ مَدَجًا أَوْ مَعْرَبًا أَوْ مَذَخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٩﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَخْطُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٦١﴾

* إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ

fansar wuyōyi, da mabarta, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah Kuma Allah ne Masani, Mai hiki-ma.

61. Kuma daga cikinsu akwai waɗanda suke cūtar Annabi, kuma sunā cēwa, “Shi kunne⁽¹⁾ ne”. Ka ce: Kunnen alhēri gare ku, yanā īmāni da Allah, kuma yanā yarda da mūminai, kuma rahama ne ga waɗanda suka yi īmāni daga gare ku. Kuma waɗanda suke cūtar Manzon Allah sunā da azāba mai raɗaɗi.

62. Sunā rantsuwa da Allah sabōda ku, dōmin su yardar da ku Kuma Allah da ManzonSa ne mafi cancantar su yardar da Shi, idan sun kasance mūminai.

63. Shin, ba su sani ba cēwa, “Lalle ne wanda ya sāɓa wa Allah da ManzonSa, haḳīka yanā da wutar Jahannama, yanā madawwami a cikinta? Waccan ita ce wulā-kantawa babba!”

64. Munāfukai sunā tsōron a saukar da wata sūra a kansu, wadda take bā su lābari ga abin da yake cikin zukātansu. Ka ce, “Ku yi izgili. Lalle ne, Allah ne Mai fītar da abin da kuke tsōro.”

وَفِي الرِّقَابِ وَالْفُرِّمِينَ وَفِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦١﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ
هُوَ أَذُنٌ قُلْ أَذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ تَوَدُّونَ بِاللَّهِ
وَتُؤْمِنُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ
ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كُنَّا
مُؤْمِنِينَ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
قَاتِلَهُ إِنَّهَا جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا
ذَٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ
سُورَةٌ تَنْصِتُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ أَتَسْمَعُونَ
إِنِ اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٥﴾

(1) Shi kunne ne, ma'anarsa, kome ka gaya masa yana gaskatawa, watau wai ba shi da wayon gane gaskiya da ƙarya. Sabōda haka Allah Ya ce, kunnen alhēri, watau ya san gaskiya kuma yana gaskata ta, kuma ya san ƙarya, ba ya aiki da ita.

65. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye⁽¹⁾, su haḳīka, sunā cēwa, “Abin sani kawai, mun kasance munā hīra kuma munā wāsā.” Ka ce, “Shin da Allah, da kuma āyō-yinSa da ManzonSa kuka kasance kunā izgili?”

66. Kada ku kāwo wani uzuri, haḳīka, kun kāfirta a bāyan imāninku. Idan Mun yāfe laifi ga wata kungiya daga gare ku, zā Mu azabta wata kungiya sabōda, lalle, sun kasance māsu laifi.

67. Munāfukai maza da munāfukai mātā, sāshensu⁽²⁾ daga sāshe, sunā umurni da abin ki, kuma sunā hani daga alhēri. Kuma sunā damkēwar hannayensu. Sun mance Allah, sai Ya mantā da su. Lalle ne munāfukai sū ne fāsikai.

68. Allah yā yi wa'adi ga munāfukai maza da munāfukai mātā da kāfirai da wutar Jahannama, sunā madawwama a cikinta. Ita ce ma'ishiyarsu. Kuma Allah Yā la'ance su, kuma sunā da azāba zaunanniya.

69. Kamar waɗanda suke a gabāninku, sun kasance mafi tsananin ƙarfi daga gare ku, kuma mafi yawan dūkiyōyi da dīya. Sai suka ji daɗi da rabonsu, sai kuka ji daɗi da rabonku kamar yadda waɗanda

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَيْدِيهِمْ
وَرُسُولُهُمْ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِن نَّعَفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةٌ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُتَفِقُونَ وَالْمُتَفِقَتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ
الْمُتَفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾
وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَتِ
وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً
وَكَثَرَ أَمْوَالُهُمْ وَأُولَدُ أَفْئَسَتَمَتَّعُوا
بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ
كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ

(1) Ana a cikin tafiya zuwa Tabūka sai wasu mutāne daga cikin munāfukai suka ce wa junansu, “Wannan yana zaton ya ci gidajen Rumawa da Biranensu? Faufau.” Sai Allah Ya sanar da AnnabinSa (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi) abin da suka faɗa. Sai ya ce, “Ku zo mani da waɗancan mutāne.” Da suka je masa ya ce musu ‘Kun ce kaza da kaza.’ Sai suka yi rantsuwa da cēwa: ba mu kasance ba sai muna hīra muna wāsā.

(2) Sū duka daidai suke ga hālinsu na sharri. Damke hannu shi ne rōwa.

suke a gabāninku suka ji dāḍi, da rabonsu, kuma kuka kūtsa kamar kūtsāwarsu. Waɗancan ayyukansu sun bāci a dūniya da Lāhira, kuma waɗannan sū ne māsu hasāra.

70. Shin, lābarin waɗanda suke a gabāninsu bai je musu ba, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Ibrāhīm da Ma'abūta Madyana da waɗanda aka birkice? Manzanninsu sun jē musu da āyōyi bayyanannu. To, Allah bai kasance Yanā zāluntar su ba, amma sun kasance rāyukansu suke zālunta.

71. Kuma mummunai maza da mummunai mātā sāshensu maji-bincin sāshe ne, sunā umurni da alhērī⁽¹⁾ kuma sunā hani daga abin da bā a so, kuma sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka, kuma sunā dā'a ga Allah da ManzōnSa. Waɗannan Allah zai yi musu rahama. Lalle Allah ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

72. Kuma Allah Yā yi wa'adi ga mummunai maza da mummunai mātā da gidājen Aljanna kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, da wurāren zama māsu dāḍi a cikin gidājen Aljannar. Kuma yardā daga Allah ce mafi girma. Wancan shi ne babban rabo, mai girma.

73. Ya kai Annabi! Ka yāki kāfi-rai da munāfukai kuma ka tsaurara

يَخْلَقْنَهُمْ وَخُضُّهُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٧٠﴾

الْمُرِيَاتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمُ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمَ إِبْرَاهِيمَ
وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧١﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٧٢﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَمَسَاكِينٍ ظَلِيلَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ
مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٧٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

(1) Abin da aka sani ga shari'a shi ne alhēri, kuma abin da da ba a sani ba ga shari'a shi ne abin ki wanda bā a so.

a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce. Tir da ta zama makōmar!

74. Sunā rantsuwa da Allah, ba su faḍā ba, alhāli kuwa lalle ne, haḳīka, sun faḍi kalmar kāfirci, kuma sun kāfirta a bāyan musuluntarsu, kuma sun yi himma ga abin da ba su sāmu ba. Kuma ba su zargi kōme ba fāce dōmin Allah da ManzonSa Ya waḍatar da su daga falalarSa. To, idan sun tūba zai kasance maḍi alhēri gare su, kuma idan sun jūya bāya, Allah zai azabta su da azāba mai raḍaḍi a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wani masōyi kō wani mataimaki a cikin kasa.

75. Kuma daga cikinsu akwai waḍanda suka yi wa Allah alka-wari, “Lalle ne idan ya kāwo mana daga falalarSa, haḳīka, munā bāyar da sadaka, kuma lalle ne munā kasancēwa daga sālilai.”

76. To, a lōkacin da Ya bā su daga falalarSa, sai suka yi rōwa da shi, kuma suka jūya bāya sunā māsu bijirēwa.

77. Sai Ya biyar musu da munā-funci a cikin zukatansu har zuwa ga rānar da suke haḍuwa da Shi, sabō-da sāḅā wa Allah ga abin da suka yi Masa alkawari, kuma sabōda abin da suka kasance sunā yi na karyar.

78. Shin, ba su sani ba cēwa lalle ne Allah Yanā sanin asīrinsu da gānawarsu, kuma lalle Allah ne Masanin abūbuwan fake?

وَأَغْلَظْ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيْسُ
الْمَصِيرِ ﴿٧٤﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةً
الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بِعَدِيسْلِيمٍ وَهَمُّوا بِمَا
لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَفَعُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ وَإِنْ يَتُوبُوا يَعِدْ تَهُمْ اللَّهُ عَذَابًا
أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٥﴾

﴿ وَمِنْهُمْ مَن عَاهَدَ اللَّهُ لَنْ يَأْتِيَنَّاهُ مِنْ
فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَ وَكُنْتُمْ مِنْ
الصَّالِحِينَ ﴾ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا آتَاهُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ
وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ
بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾

79. Waɗanda suke aibanta māsu yin alhēri daga mummunai a cikin dūkiyōyin sadaka, da waɗanda ba su sāmu fāce iyākar kōkarinsu, sai sunā yi musu izgili. Allah Yanā yin izgili gare su. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

80. Kō kā nēma musu gāfara ko ba ka nēma musu ba, idan ka nēma musu gāfara sau saba'in, to, Allah bā zai gāfarta musu ba. Sabōda sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne fāsiƙai.

81. Waɗanda aka bari sun yi farin ciki da zamansu a bāyan Manzon Allah, kuma suka ƙi su yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu a cikin hanyar Allah, kuma suka ce, “Kada ku fita zuwa yāƙi a cikin zāfi.” Ka ce, “Wutar Jahannama ce maƙi tsananin zāfi.” Dā sun kasance sunā fahimta!

82. Sabōda haka su yi dāriya kaɗan, kuma su yi kūka da yawa a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā tsirfatāwa.

83. To, idan Allah Ya mayar da kai zuwa ga wata ƙungiya daga gare su, sa'an nan suka nēme ka izni dōmin su fita, to, ka ce, “Bā zā ku fita tāre da nī ba har abada, kuma bā zā ku yi yāƙi tāre da nī ba a kan wani maƙiyi. Lalle ne kū, kun yarda da zama a farkon lōkaci, sai ku zauna tāre da mātā māsu zaman gida.”

84. Kuma kada ka yi salla a kan kōwa daga cikinsu wanda ya mutu,

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ
سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ
لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ
يَأْتِيهِمْ كُفْرًا بِآلِهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ
وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ
نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ
فَأَسْتَغْنُواكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ
أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ
بِالْفُجُورِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ

har abada, kuma kada ka tsaya a kan kabarinsa. Lalle ne sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma sun mutu alhāli kuwa sunā fāsiKai.

85. Kuma kada dūkiyōyinsu da diyansu su bā ka sha'awa. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin dūniya, kuma rāyukansu su fīta alhāli kuwa sunā kāfirai.

86. Kuma idan aka saukar da wata Sūra cewa: Ku yi īmāni da Allah kuma ku yi jihādi tāre da ManzonSa. Sai mawadāta daga gare su su nēmi izninka, kuma su ce: Ka bar mu mu kasance tāre da mazauna.

87. Sun yarda da su kasance tāre da mātā māsū zama (a cikin gidāje). Kuma aka rufe a kan zukātansu, sabōda haka, sū, bā su fahimta.

88. Amma Manzon Allah da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, sun yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu. Kuma waɗannan sunā da ayyukan alhēri, kuma waɗannan sū ne māsū cin nasara.

89. Allah yā yi musu tattalin gidājen Aljanna, kōramu sunā guɗāna daga karkashinsu, sunā maɗawwama a cikinsu. Wancan ne babban rabo mai girma.

90. Kuma māsū uzuri daga kauyāwa zuka zo dōmin a yi musu izini, kuma waɗanda suka yi wa Allah da ManzonSa karya, suka yi zamansu. Wata azāba mai raɗaɗi zā ta sāmi waɗanda suka kāfirta daga gare su.

عَلَىٰ قِيَرٍ ۖ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَمَاتُوا وَهُمْ فَٰلِسِقُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَعْجَبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٦﴾

وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَن آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَعْذَرْنَا أَن أُولَٰئِ الظَّالِمِينَ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُن مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٧﴾

رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٨﴾

لَٰكِن الرُّسُلَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٩﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩٠﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩١﴾

91. Bābu laifi a kan maraunana kuma haka majinyata, kuma bābu laifi a kan waɗanda bā su sāmūn abin da suke ciyarwa idan sun yi nasiha⁽¹⁾ ga Allah da ManzonSa. Kuma bābu wani laifi a kan māsu kyautatāwa. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai tausayi.

92. Kuma bābu (laifi) a kan waɗanda idan sun je maka dōmin ka ɗauke su, ka ce, “Bā ni da abin da nake ɗaukar ku a kansa,” suka jūya alhāli kuwa idānunsu sunā zubar da hawāye dōmin baƙin ciki cēwa ba su sāmī abin da suke ciyarwa ba.

93. Abin sani kawai, laifi yanā a kan waɗanda suke nēman izininka alhāli kuwa sū mawadāta ne. Sun yarda su kasance tāre da mātā mamaya (gidāje), kuma Allah Yā dan-ne a kan zukātansu, dōmin haka sū, bā su gānēwa.

94. Sunā kāwo uzurinsu zuwa gare ku idan kun kōma zuwa gare su. Ka ce, “Kada ku kāwo wani uzuri, bā zā mu amince muku ba. Haƙīka, Allah Yā bā mu lābāri daga lābārunku, Allah zai ga aikinku kuma ManzonSa (zai gani). Sa'an nan kuma a mayar da ku zuwa ga Masanin gaibi da bayyane, sai Ya bā ku lābarin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

95. Zā su yi rantsuwa da Allah a gare ku idan kun jūya zuwa gare su, dōmin ku kau da kai daga gare su.

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَحِدٌ مَّا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾

* إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأَ اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ يُرْشِدُونَ إِلَى عَمَلِكُمْ وَالْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ فِي بُيُوتِكُمْ يَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ

(1) Nasiha ita ce su fadi maganar kwarai; kyautatawa ita ce a yi aiki dōmin Allah, ba dōmin nēman dūniya ba.

To, ku kau da kai daga gare su don kô sū k̄azantā ne, kuma Jahannama ce matattararsu bisa ga sakamakon abin da suka kasance sunā tsir-fatawa.

96. Sunā rantsuwa gare ku dōmin ku yarda da su. To, idan kun yarda da su, to, lallai ne Allah bā Shi yarda da mutāne fāsikai.

97. Kauyāwa ne mafi tsananin⁽¹⁾ kāfirci da munāfinci, kuma sū ne mafi kamanta ga rashin sanin haddōdin abin da Allah Ya saukar a kan ManzonSa. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

98. Kuma daga kauyāwa akwai waɗanda⁽²⁾ suke rikon abin da suke ciyarwa a kan tārā ce, kuma sunā saurāron aukuwar masifa a gare ku, aukuwar mummunar masifa ta tabbata a kansu. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

99. Kuma daga kauyāwa akwai waɗanda suke yin imani da Allah da Rānar Lāhira, kuma sunā rikon abin da suke ciyarwa (tamkar) waɗansu ibādōdin nēman kusanta ne a wurin Allah da addu'ō'in ManzonSa. To, lalle ne ita (ciyarwar nan) ibādar nēman kusanta ce a gare su. Allah zai shigar da su a cikin RahamarSa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin k̄ai.

إِلَيْهِمْ لِنُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ
إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا لُونَهُمْ جَهَنَّمُ جُزَاءً يُبَا
كَأُولَٰئِكَ سُبُونٌ ﴿٩٦﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ
تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٧﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا
يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ
مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَةً عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنْ أَلَّه
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٠﴾

(1) Kauyāwa ne mafi tsananin kāfirci dōmin nīsansu daga sanin hālāyen girmamāwa da na zamantakēwa, sa'an nan da nīsansu daga Annabi har su saurari abin da ya zo da shi.

(2) Kauyāwa kashi biyu ne: akwai wāwāye munāfukai māsu ganin addīni yā dōra musu nauyin biyan zakka da sauran ayyukan alhēri, sunā ɗaukar sa kamar tārā da biyan kakkarai. Kuma akwai kauyāwa māsu hankali sun sani Annabi manzo ne daga Allah, sunā ɗaukar abin da addīni ya aza musu duka ibāda ne, sunā fātar kusanta da shi zuwa ga Allah, Ubangijinsu. To su mutānen kwarai ne, zā su shiga Aljanna.

100. Kuma masu tsērēwa ⁽¹⁾ na farko daga Muhājirina da Ansar da waɗanda suka bi su da kyautatāwa, Allah Ya yarda daga gare su su kuma sun yarda daga gare Shi, kuma Ya yi masu tattalin gidājen Aljanna: kōramu sunā gudana a karkashinsu, suna madawwama a cikinsu har abada. Wancan ne babban rabo mai girma.

101. Kuma daga waɗanda suke a gēfenku daga kauyāwa akwai munāfukai, ⁽²⁾ haka kuma daga mutānen Madīna: sun gōge a kan munāfunci, bā ka sanin su, Mū ne Muke sanin su. Zā Mu yi musu azāba sau biyu, sa'an nan a mayar da su zuwa ga azāba mai girma.

102. Kuma da waɗansu, sun yi furuci ⁽³⁾ da laifinsu, sun haɗa aiki na kwarai da wani mummuna. Akwai tsammānin Allah Ya karbi tūba a kansu. Lallai Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

103. Ka karbi sadaka daga dūkiyōyinsu kana mai tsarkake su, kuma kana mai tabbatar da kirkinsu da ita. Kuma ka yi musu addu'a. Lallai addu'ō'inka natsuwa ne a gare su. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

وَالسَّيْقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ
لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمَنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ
وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْإِنْفَاقِ لَا
تَعْلَمُهُمْ خُنَّ تَعْلَمُهُمْ سَعَدَ بِهِمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يَرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَأَخْرَجُوا عَنْهُمْ أَفْئِدَةً دُونَ الْقُلُوبِ
صَالِحًا وَآخَرًا سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا
وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

(1) Yākin Tabūka ya kasa jama'ar Musulmi gwargwadon īmāninsu da ayyukansu da gabāarsu a cikin addīni, cikin darajōji da dāba kōki. Darajar farko ita ce, Sahabban farko waɗanda suka tsēre wa sauran mutāne ga shiga Musulunci da karkfin īmāni da yawan aiki da tsarkake zūciya ga aikin Allah.

(2) Kungiya ta biyu munāfukai māsu zurfin wayo, sun san yadda suke bōye munāfuncinsu sabōda gōgēwa da iya munāfunci har mutāne bā zā su iya gāne su ba, sai Allah Ya tōna su.

(3) Wata kungiya wadda ta yi munāfunci, tā ki fita zuwa yāki amma kuma suka ga sun yi laifi suka yi ikirāri da cēwa "sun yi laifi," sa'an nan suka tūba, Allah Ya karbi tūbarsu.

104. Shin, ba su sani ba, cēwa lallai Allah ne Yake karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā karɓar sadakōkinsu, kuma lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai?

105. Kuma ka ce, “Ku yi aiki, sa'an nan Allah zai ga aikinku, da ManzonSa da Muminai, kuma zā a mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

106. Kuma da waɗansu wa-ɗanda⁽¹⁾ aka jinkirtar ga umurnin Allah, kō dai Ya yi musu azāba kō kuma Ya karɓi tūba a kansu. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

107. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka riƙi wani masallaci dōmin cūta da kā-firci da nēman rarrabēwa a tsakānin mūminai da bagēwa ga taimakon wanda ya yāki Allah da ManzonSa daga gabāni, kuma haƙiƙa sunā yin rantsuwa cēwa, “Ba mu yi nufin kōmai ba fāce alhēri” alhāli kuwa Allah Yanā yin shaida cēwa, su, haƙiƙa, maƙaryata ne.

108. Kada ka tsaya a cikinsa har abada. Lalle ne, Masallaci wanda

الرَّيْعَلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ
عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ
وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَيُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَاللَّهُ شَهِيدٌ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدِ هَٰؤُلَاءِ
وَمَا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا
وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَأَصَادًا لِّمَن حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَ
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا الْمَسْجِدُ الَّذِي تَقُومُونَ

(1) Wata ƙungiya wadda ita ba munāfuka ba ce, amma kuma ba su fita zuwa yākin ba, kuma bā su da wani dalīlī sai kasāla kawai da taushēwar Shaidan. Waɗannan an jinkirtar da al'amarinsu har Allah Ya yi hukunci a kansu.

(2) Wata ƙungiya ta munāfukai māsu aiki dōmin tumɓuke ƙarfin Musulmi ta hanyar da bā a iya gānēwa da sauri. Kamar su gina masallaci kusa da wani tsōhon masallaci da sūnan taimakon addīni amma da nufin su raba jama'ar Musulmi, kuma sun sāmi wurin da zā su riƙa tāro da ɓōye kāyan yāki da shirin sharri ga Musulmi. Kamar ma'abūta Masjidil Dirār, wanda aka yi kusa da masallacin Kuba a Madīna. Aikinsu bai tsaya ga lōkacin yākin Tabūka ba, sabōda haka aka ce, da bagēwa ga wanda ya yāki Allah a gabāni, watau a gabānin bayyanar fallasar munāfukai da yākin Tabūka.

aka yi harsāshinsa a kan taƙawa tun farkon yini, shī ne mafi cancantar ka tsaya a cikinsa. A cikinsa akwai waɗansu maza sunā son su tsarkaka.⁽¹⁾ Kuma Allah Yanā son māsu nēman tsarkakuwa.

109. Shin, wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan taƙawa daga Allah da yarda, shi ne mafi alhēri kō kuwa wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan gābar rāmi mai tuskāwa? Sai ya rūsā da shi a cikin wutar Jahannama. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai.

110. Gininsu, wanda suka gina, bā zai gushe ba yanā abin shakka a cikin zukātansu, fāce idan zukātansu sun yanyanke. Kuma Allah ne Masani, Mai Hikima.

111. Lalle ne, Allah Yā saya⁽²⁾ daga mummunai, rāyukansu da dūkiyōyinsu, da cēwa sunā da Al-janna, sunā yin yāki a cikin hanyar Allah, sabōda haka sunā kashēwa anā kashē su. (Allah Yā yi) wa'adi a kanSa, tabbace, a cikin Attaura da Linjila da Alkur'āni. Kuma wāne ne mafi cikāwa da alkawarinsa daga Allah? Sabōda haka ku yi bushāra da cinikinku wanda kuka kulla da

مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ
رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٩﴾

أَقَمْنِ أَسَسَ بُنْيَنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ أَمْ مَنْ أَسَسَ بُنْيَنَهُ عَلَىٰ
شِقَاجِرٍ هَارٍ فَأَنهَارٍ بِهِ فِي تَارِجِهِمْ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَا يَزَالُ بُنْيَنُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي
قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١١﴾

﴿١١٢﴾ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ إِنَّ وَمَنْ
أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ

(1) Sunā son tsarkaka ta bōye da ta bayyane. Ta bōye sananniya ce, ita ce rashin munāfunci, kuma ta bayyane ita ce sunā kāma rūwa a bāyan sun karce kashinsu da dūtse, kamar yadda ya zo a cikin Hadīsi. Allah ne Mafi sani.

(2) Bāyan bayānin nau'ukan kāfirai da alāmōminsu da yadda zā a bi wajen yankēwa da su, da barin fage ga mumminai na kwarai, sai kuma Yā kirāyi mumminai zuwa ga mubāya'a ga Allah, watau ciniki, sa'an nan Ya bayyana musu kuɗin saye da abin sayarwa, ya ce: Allah Yā saya daga mumminai...

Shi. Kuma wancan shi ne babban rabo, mai girma.

112. Māsu⁽¹⁾ tūba, māsu bautāwa, māsu gōdēwa, māsu tafiya, māsu ruku'i, māsu tawālī'u, māsu umurni da alhēri da māsu hani daga abin da aka ki da māsu tsarēwa ga iyākōkin Allah. Kuma ka bāyar da bushāra ga muminaɪ.

113. Bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga Annabi da waɗanda suka yi īmāni, su yi istigifāri ga mushirikai, kuma kō dā sun kasance ma'abūta zumunta ne daga bāyan sun bayyana a gare su, cēwa lalle ne, sū, 'yan Jahīm ne.

114. Kuma istigifārin Ibrāhīm ga ubansa bai kasance ba fāce sabō-da wani wa'adi ne da ya kulla alkawarinsa da shi, sa'an nan a lōkacin da ya bayyana a gare shi (Ibrāhīm) cēwa lalle ne shi (ubansa) ma'kiyi ne ga Allah, sai ya barranta daga gare shi. Lalle ne Ibrahim, ha'ika, mai yawan addu'a ne, mai ha'uri.

115. Kuma Allah bai kasance mai ɓatar da mutāne a bāyan Yā shiryar da su ba, sai Ya bayyana musu abin da zā su yi ta'kawa da shi. Lalle ne Allah, ga kōme, Masani ne.

الْفُورُ الْعَظِيمُ ﴿١١٢﴾

الَّتِي بُونَ الْعِيدُونَ الْحَمِيدُونَ
الَّتِي بُونَ الرِّكَعُونَ
الَّتِي بُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَفِظُونَ
لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ
يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا
أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٤﴾

وَمَا كَانَ أَسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا
عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ
حَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَمَا كَانَتْ اللَّهُ يُضِلُّ قَوْمًا بَعْدَ إِذٍ
هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٦﴾

(1) Sa'an nan kuma ya bayyana a cikin wannan āyā ta 112 siffōfin muminaɪ waɗanda aka fuskantar da kiran nēman ciniki da su.

(2) Bayānin umurni da yanke wa kāfirai, kō da sun mutu, da barin yi musu addu'ar alhēri.

116. Lalle ne Allah Yanā⁽¹⁾ da mulkin sammai da ƙasa, Yanā rā-yarwa kuma Yanā matarwa. Kuma bā ku da wani masōyi, kuma bā ku da mataimaki, baicin Allah.

117. Lallai ne, haƙiƙa, Allah Ya karbi tūbar Annabi da⁽²⁾ Muhājirīna da Ansār waɗanda suka bi shi, a cikin sa'ar tsanani, daga bāyan zukātan wani ɓangare daga gare su sun yi kusa su karkata, sa'an nan (Allah) Ya karbi tūbarsu. Lalle, Shī ne Mai tausayi, Mai jin ƙai gare su.

118. Kuma (Allah) Yā karbi tūba a kan ukun⁽³⁾ nan waɗanda aka jinkirtar har ƙasa da yalwarta ta yi ƙunci a kansu, kuma rāyukansu suka yi ƙunci a kansu, kuma suka yi zaton bābu wata mafaka daga Allah fāce (kōmāwa) zuwa gare Shi. Sa'an nan Allah Ya karbi tūbarsu, dōmin su tabbata a kan

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ
مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ ثَابَّ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ
مِن بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ
مِّنْهُمْ ثُمَّ ثَابَّ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ يَرَاهُمْ رَبٌّ
رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ
أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِّنَ اللَّهِ إِلَّا
إِلَيْهِ ثُمَّ ثَابَّ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

(1) Wannan āyā tanā nūna cēwa taklīfin da Allah Yake azā wa bāyınSa na yāki da waninSa, bā dōmin ya wahalar da su ba ne. Yanā yi ne dōmin alhēri a gare su, Shī Allah Mawāɗaci ne, Yanā da ƙasa da sammai, kuma Shī ne Mai yin halittar kōme.

(2) Yā fāra gabātar da cēwa “Allah Yā karbi tūbar Annabi da waɗanda Ya ambata tāre da shi” dōmin ya biyar āyar da ke zuwa ta tūbar waɗanda suka yi zamansu, bā da wani uzuri ba, kuma sū bā munāfuƙai ba, aka jinkirtar da maganar tūbarsu har a bāyan hōron kwana hamsin bābu mai yi musu magana, bisa hanin Allah. Kuma dā an ambaci karɓar tūbarsu kawai bā da an gabātar da tūbar waɗanda suka fita ba, dā sai a ce sun fi waɗanda suka fita, dōmin an yi nassi a kan tūbarsu. Wanda aka yi nassi a kan tūbarsa, yā fi wanda aka bari a cikin duhu.

(3) Sū mutāne uku waɗanda aka jinkintar da al'amarinsu, a āyā ta 106, sū ne Ka'abu bn Mālīki da Murāratu bn Rabī'a el Amry, da Hilālu bn Umaīya el Wākīfy: sun ƙi fita, bā da wani uzuri ba, kuma a lōkacin da Annabi ya kōmo daga Tabūka, waɗanda ba su fita ba suka tafī suka faɗi uzurōrinsu na rashin fita. Annabi ya karɓa musu kuma ya nēma musu gāfara. Amma su ukun, suka faɗi gaskiya cēwa sun zauna ne bā dōmin munāfunci ba, sai dai abin yā kasance haka kawai bā da wani uzuri ba. To, Annabi ya ce su dākata sai abin da Allah Ya ce a kansu. Aka hana kōwa ya yi musu magana a cikin Madīna, har mātansu na aure. Suka yi kwāna hamsin a cikin matsuwā, sa'an nan Allah Ya sauƙo da tūbarsu.

tūba. Lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai.

119. Ya ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taɗawa, kuma ku kasance tāre da māsu gaskiya.

120. Bā ya kasancēwa⁽¹⁾ ga mutānen Madīna da wanda yake a gēfensu, daga ƙauyāwa, su sāba daga bin Manzon Allah, kuma kada su yi gudu da rāyukansu daga ransa. Wancan, sabōda ƙishirwa bā ta sāmuni su, haka kuma wata wahala, haka kuma wata yunwa, a cikin hanyar Allah, kuma bā su tākin wani matāki wanda yake takaitar da kāfirai kuma bā su sāmuni wani sāmu daga maƙiyi fāce an rubuta musu da shi, ladar aiki na ƙwarai. Lallai ne Allah bā Ya tōzar-ta ladar māsu kyautatāwa.

121. Kuma bā su ciyar da wata ciyarwa, ƙarama kō babba, kuma bā su kēta wani rafi sai an rubuta musu, dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyāwon abin da suka kasance sunā aikatāwa.

122. Kuma bā ya kasancēwa ga muminaɗi su fita zuwa yāki gabā daya.⁽²⁾ Sabōda haka, don me ne

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا
مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ
اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
يَطْأُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا
يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ
بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجَرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًّا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ
لِجَزَائِهِمْ اللَّهُ أَحْسَنُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

﴿١٢٢﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا

(1) Bayānin falalar mutāne da ke zaune a Madīna tāre da Annabi, a lokacinsa kō bāyansa.

(2) Bāyan yā ƙāre bayāni a kan falalar da Allah Ya fīfita mazauna Madīna da ita, sabōda haka bā ya halatta a gare su su sāba wa Annabi da zama a bāyan yā fita zuwa yāki. Sa'an nan kuma ya yi idiraki da ishārar cēwa fita zuwa yāki farillar kifāya ce: wasu sunā ɗaukē wa wasu. Kuma bā ya kyautuwa a ce kōwa ya zama sojan yāki, a bar sauran ayyuka na lalūrar rāyuwa kamar fita nēman ilmi, shi ma farillar kifāya ne tilas wasu su fita zuwa nēmansa dōmin idan sun kōma ga mutānensu sai su karantar da su. Hikimar āyar tā fāra da maganar fita zuwa yāki kuma ta ƙāre da sakamakon kōmōwa daga makaranta dōmin nunawar fita zuwa gare su duka wajibi ne: wanda wani ke iya ɗauke wa wani. Allah ne Mafi sani.

wata jama'a daga kowane ɓangare daga gare su ba ta fita (zuwa nēman ilimi ba) dōmin su nēmi ilimi ga fahimtar addīni kuma dōmin su yi gargadi ga mutānensu idan sun kōma zuwa gare su, tsammāninsu, sunā yin sauna?

123. Yā kù waɗanda suka yi īmāni! Ku yāki waɗanda suke kusan-tar⁽¹⁾ ku daga kāfirai. Kuma su sāmi tsanani daga gare ku. Kuma ku sani cēwa Allah Yanā tāre da māsū taḳawa.

124. Kuma idan aka saukar⁽²⁾ da wata sūra, to, daga gare su akwai waɗanda suke cēwa, “Wāne a cikin-ku wannan sūra ta kāra masa īmāni?” To amma waɗanda suka yi īmāni, to, tā kāra musu imani, kuma sū, sunā yin bushāra (da ita).

125. Amma kuma waɗanda suke a cikin zukātansu akwai cūta, to, tā kāra musu kāzanta zuwa ga kāzan-tarsu, kuma su mutu alhālin kuwa sunā kāfirai.

126. Shin, bā su ganin cēwa anā fitinar su a cikin kōwace shēkara: sau ɗaya kō kuwa sau biyu, sa'an nan kuma bā su tūba, kuma ba su zama sunā tunāni ba?

127. Kuma idan haḳīka, aka saukar da wata sūra, sai sāshensu ya yi dūbi zuwa ga wani sāshe, (su ce), “Shin, wani mutum yanā ganin ku?”. Sa'an nan kuma sai su jūya.

كَآفَّةً قُلُوبًا لَا نَعْرِضُ لَكُمُ فِي قُلُوبِهِمْ
طَائِفَةً لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ
إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ
يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ
غُلَظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ
أَنُكُم زَادَتْهُ هَذِهِ ءِيمَانًا الَّذِينَ
ءَامَنُوا فَرَّادَتْهُمْ ءِيمَانًا وَهُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ
كَافِرُونَ ﴿١٢٦﴾

أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ
عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ
وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ
إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَيْنَاكُم مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ
أَنْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ

(1) Bayānin yadda ake yin yāki ne; bā a fāda wa dukkan maḳiya gabā ɗaya, na kusa da na nēsa. Sai an fara da na kusa tukuna sa'nan nan a dinga fādaɗāwa.

(2) Taḳaitāwa da kārin tanbīhi ga abin da sūrar ta kunsu.

Allah Yā jūyar da zukātansu, dōmin, hākīka, sū mutāne ne, bā su fahimta.

128. Lalle ne, hākīka, Manzo⁽¹⁾ daga cikinku yā je muku. Abin da kuka wahala da shi mai nauyi ne a kansa. Mai kwaɗayi ne sabōda ku. Ga muminai Mai tausayi ne, Mai jin kai.

129. To, idan sun jūya, sai ka ce: Ma'ishīna Allah ne. Bābu abin bautāwa fāce Shi. A gare Shi nake dōgara. Kuma Shi ne Ubangijin Al'arshi mai girma.

قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ
عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ

رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

SŪRATU YŪNUS

سُورَةُ يُوسُفَ

Tanā karantar da tauhīdin Ubangiji game da jan hankali zuwa ga abūbuwan halitta waɗanda suka shāfi mutāne wajen amfāni da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waɗancan āyōyin littāfi ne kyautatacce.

الرَّحْمَنُ إِنَّكَ إِلَٰهُ الْكَرِيمِ ﴿١﴾

(1) Bayānin rahamar Allah game da aiko Manzo daga cikin mutāne, cēwa wata falala ce a gare su. Kuma shi Manzon nan ɗan'uwansu ne wanda bā ya son su da wani abu sai alhēri, idan sun gāne dā sun bī shi, kuma idan ba su gāne ba, to, Allah Yā tsare shi daga sharrinsu, kuma Yā isar masa.

2. Shin, yā zama abin māmaki ga mutāne dōmin Mun yi wahayi zuwa ga wani namiji daga gare su cēwa, “Ka yi gargadi ga mutāne kuma ka yi bushāra ga waɗanda suka yi imāni da cēwa: lalle ne sunā da abin gabatarwar gaskiya a wurin Ubangijinsu.” Kāfirai suka ce, “Lalle ne wannan, haḳīka, masihirci ne bayyananne.”

3. Lalle Allah ne Ubangijinku Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwāna shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshī Yanā gudānar da al'amari. Bābu wani macēci fāce a bayan izninSa. Wannan ne Allah, Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Shin fa, bā ku tunāni?

4. Zuwa gare Shi makōmarku take gabā ɗaya, wa'adin Allah gas-kiya ne. Haḳīka, Shi ne Yakē fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai da ādalci, kuma waɗanda suka kāfirta sunā da abin sha daga ruwan zāfi, da azāba mai raɗaɗi, sabōda abin da suka kasan-ce sunā yi na kāfirci.

5. Shī ne Wanda Ya sanya muku rānā, babban haske, da watā mai haske, kuma Ya ƙaddara shi ga Manzilōli, dōmin ku san ƙidāyar shēkaru da lissāfi. Allah bai halitta wannan ba, fāce da gaskiya, Yanā bayyana āyōyi daki-daki dōmin mutāne waɗanda suke sani.

6. Lalle ne a cikin sābāwar dare da yini, da abin da Allah Ya halitta a cikin sammai da ƙasa, haḳīka akwai

أَكَاَنَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ الْمُبِينُ ﴿١٠﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١١﴾

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٢﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

إِنَّ فِي آخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ

āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin taƙawa.

7. Lalle ne waɗanda ba su ƙau-
nar gamuwa da Mū, kuma suka
yarda da rāyuwar dūniya kuma
suka natsu da ita, da waɗanda suke
gafalallu ne daga āyōyinMu,

8. Waɗannan matattararsu
Jahannama ce sabōda abin da suka
kasance sunā tsirfātawa.

9. Lalle ne waɗanda suka yi īmā-
ni kuma suka aikata ayyukan ƙwa-
rai, Ubangijinsu Yanā shiryar da su
sabōda īmāninsu, kōramu sunā gu-
dāna daga ƙarƙashinsu, a cikin
gidājen Aljannar ni'ima.

10. Kiransu a cikinta, “Tsar-
kinKa yā Allah!” kuma gaisuwersu
a cikinta, “Salāmuna” kuma ƙarshen
kiransu, cēwa, “Gōdiya ta tabbata
ga Allah Ubangijin halitta.”

11. Kuma dā Allah Yana gag-
gawa ga mutāne da sharri kamar
yadda Yake gaggauta musu da alhē-
ri, haƙiƙa dā an hukunta ajalinsu
zuwa gare su. Sabōda haka Munā
barin waɗanda ba su ƙau-
nar gamuwa da Mu, a cikin kangararsu sunā
ta ɗimuwa.

12. Kuma idan cūta ta shāfi mu-
tum, sai ya kirāye Mu, yanā (kwan-
ce) ga sāshensa kō kuwa zaune, kō
kuwa a tsaye. To, a lōkacin da
Muka kuranye cūtar daga gare shi,
sai ya shūde kamar ɗai bai kirāye
Mu ba zuwa ga wata cūta wadda ta
shāfe shi. Kamar wannan ne aka
ƙawāta ga maɓannata, abin da suka
kasance sunā aikatāwa.

يَسْقُوتُ ①

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا
غَافِلُونَ ②

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ③

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ④

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
وَتَحِيَّاتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَّهُمْ خَالِدُونَ
إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑤

* وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ
اسْتَعْجَلَ لَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ
فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
طُلُوعِهِمْ بِغَمِّهِمْ ⑥

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ
قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ
ضُرَّهُ مَرَّكَانَ لَمْ يَذْكُرْنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ
كَذَٰلِكَ نُوْثِرُ لِلْمُفْسِرِينَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ⑦

13. Kuma, haƙiƙa, Mun halakar da al'ummomi daga gabāninku, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, amma ba su kasance sunā īmāni ba. Kamar wannan ne, Muke sākāwa ga mutāne māsū laifi.

14. Sa'an nan kuma Muka sanya ku māsū mayēwa a cikin ƙasa daga bāyansu, dōmin Mu ga yāya kuke aikatāwa.

15. Kuma idan anā karatun āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai waɗanda bā su ƙaunar gamuwa da Mu, su ce, “Ka zo da wani Alƙur’āni, wanin wannan, ko kuwa ka musanya shi.”⁽¹⁾ Ka ce, “Bā ya kasancēwa a gare ni in musanya shi da kaina. Bā ni biyar kōme fāce abin da aka yiwo wahayi zuwa gare ni. Kuma, haƙiƙa, ni inā tsōro idan na sāba wa Ubangijina, ga azābar wani yini mai girma.”

16. Ka ce, “Dā Allah Ya so dā ban karanta shi ba a kanku, kuma dā ban sanar da kū ba game da shi, dōmin lalle ne nā zauna a cikinku a zāmanī mai tsawo daga gabānin (fāra saukar) sa. Shin fa, bā ku hankalta?

17. “Sabōda haka wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata āyōyinSa? Haƙiƙa, māsū laifi bā su cin nasara!”

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكَ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا
لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ
بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَإِذْ أَتَيْنَا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنْتَ بِفُتْرَةٍ
عِنْدَ رَبِّكَ أَوْ بِدَلَةٍ فَلَمَّا يَكُونُ لِي أَنْ
أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا
يُوحَى إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

قُلْ نُوْشَاءُ اللَّهَ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْهِمْ وَلَا
أَدْرَبْكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ
عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

(1) Sunā nufin idan ya musanya shi, su ce, “To, gā shi ka bayyana cēwa kai ne mai ƙirƙira shi, kanā jingina shi ga Allah.”

18. Kuma sunā bautā wa, baicin Allah, abin da bā ya cūtar da su kuma bā ya amfāninsu, kuma sunā cēwa, “Wadannan ne macētanmu a wurin Allah.” Ka ce, “Shin, kunā bai wa Allah lābāri ne ga abin da bai sani ba, a cikin sammai ko a cikin kasa? TsarkinSa ya tabbata kuma Yā daukaka daga abin da duk suke yin shirki da Shi.”

19. Kuma mutāne ba su kasance ba fāce al'umma guda, sa'an nan kuma suka sābā wa jūna, kuma ba dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, dā an yi hukunci a tsakāninsu a kan abin da yake a cikinsa suke sābā wa jūna.

20. Kuma sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a gare shi, daga Ubangijinsa?” To, ka ce, “Abin sani kawai, gaibi ga Allah yake. Sai ku yi jira. Lalle ne nī, tāre da ku, inā daga māsū jira.”

21. Kuma idan Muka dāndānā wa mutāne wata rahama, a bāyan wata cūta tā shāfe su, sai gā su da makirci a cikin āyōyinMu. Ka ce, “Allah ne mafi gaggawar (saka-makon) mākirci.” Lalle ne Manzan-ninMu sunā rubūta abin da kuke yi na mākirci.

22. Shī ne wanda Yake tafiyar da ku a cikin tudu da (kuma) tēku, sai idan kun kasance a cikin jirāge, su gudāna tāre da su da iska mai dāfī, kuma su yi farin ciki da ita, sai wata gūguwa ta je wa jirāgen, kuma tāgu-war ruwa ta jē musu daga kōwane wuri, kuma su tabbata cēwa sū, an kēwaye su, sai su kirāyi Allah,

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا
يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا
عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنبِئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي
السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً
فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ
لَفُضِّ بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن
رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَاتَنظَرُوا إِلَيَّ
مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّن بَعْدِ صَرَاءٍ
مَسْتَهْزِئٍ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ
مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمُ فِي اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا
كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَّتْ بِكُمْ بَرْجٌ طَيْبَةً
وَقَرِحُوا بِهَا جَاءَ نَهَارٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ
الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ

sunā māsū tsarkake addini gare Shi, (sunā cēwa): Lalle ne idan Ka kuɓutar da mu daga wannan, haḳīka munā kasancēwa daga māsū gōdiya.

23. To, a lōkacin da Ya kuɓutar da su, sai gā su sunā zālunci a cikin ƙasa, bā da wani haḳki ba. Yā ku mutāne! Abin sani kawai, zāluncinku a kanku yake, a bisa rāyuwar dūniya. Sa'an nan kuma zuwa gare Mu makōmarku take, sa'an nan Mu bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa,

24. Abin sani kawai, misālin rāyuwar dūniya kamar ruwa ne Muka saukar da shi daga sama, sa'an nan tsiron ƙasa ya garwaya da shi: daga abin da mutāne da dabbōbi suke ci, har idan ƙasa ta riƙi zināriyarta kuma ta yi ƙawa, kuma mutānenta suka zaci cēwa sū ne māsū iƙon yi a kanta, sai umurninMu ya je mata da dare kō kuma da rāna, sai Mu maishe ta girbabba kamar ba ta wadāta ba a jiya. Kamar wannan ne Muke rarrabe āyōyi, daki-daki, ga mutāne waɗanda suke tunāni.

25. Kuma Allah Yanā kira zuwa ga gidan aminci, kuma Yanā shiryyar da wanda Yake so zuwa ga tafarki madaidaici.

26. Waɗanda suka kyautata yi, sunā da abu mai kyāwo kuma da ƙāri⁽¹⁾, wata ƙūra bā ta rufe fuskō-

بِهِمْ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ
أَاجِئْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَلَمَّا أَجِئْتَهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ
مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ
السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا
يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَيَّتْ وَطْنَ
أَهَاها أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا أَنْتَهَا أَمْرًا لَيْلًا
أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ تَغْنَمْ
بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٦﴾

* لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ

(1) Māsū aikin ƙwarai waɗanda suka karɓa kiran Allah sunā da sakamakon abu mai kyau, wātau Aljanna, kuma da ƙāri, watau ganin Ubangijinsu a cikin Aljanna. Haka Hadisi ya yi fassara.

kinsu, kuma haka wani kasanci. Wadancan ne abokan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

27. Kuma wadanda suka yi tsirfar mūnanan ayyuka, sakamakon mummuna da kamarsa yake, kuma kasanci yanā rufe su. Bā su da wani matsari daga Allah, kamar an rufe fuskokinsu da guntāyen kirāruwa daga dare mai duhu. Wadannan ne abōkan wuta, sunā madawwama a cikinta.

28. Kuma a rānar da Muke tāra su gabā daya, sa'an nan kuma Mu ce wa wadanda suka yi shirki, "Ku kama matsayinku, kū da abūbuwan shirkinku." Sa'an nan Mu rarrabe a tsakāninsu, kuma abūbuwan shirkinsu su ce, "Bā mū kuka kasance kunā bauta wa ba.

29. "To, kuma Allah Yā isa zama Shaida a tsakāninmu da tsakāninku. Haḳīka mun kasance ba mu san kōme ba na bautawarku a gare mu!"

30. A can ne kōwane rai yake jarraba abin da ya bāyar bāshi, kuma aka mayar da su zuwa ga Allah, Majibincinsu Tabbatacce, kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa ya bace musu.

31. Ka ce, "Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da kasa? Shin, kō kuma Wāne ne Yake mallakar jī da ganī, kuma Wāne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, kuma Wāne ne Yake shirya al'amari?" To, zā su ce, "Allah ne." To, ka ce, "Shin fa, bā zā ku yi taḳawa ba?"

وَجُوهُهُمْ قَتَرٌ وَلَإِنَّهُ أَزْلَىٰ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ يَمْشِيهَا
وَتَرَهُمْ ذُلٌّ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ غَاصٍ
كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ
مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٣٢﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا
مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَرَيْتُمْ بَيْنَهُمْ وَقَالَ
شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِبْرَاءَ تَاعْبُدُونَ ﴿٣٣﴾

فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا
عَنِ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٣٤﴾

هَٰذَا لَكَ بَلَاؤُكَ كُلُّ نَفْسٍ مَّا اسْلَفَتْ وَرُدُّوْا
إِلَى اللَّهِ مَوَّلَهُمْ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا
كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٥﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ
يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ
يُدِيرُ الْأَمْرَ فَيَسْأَلُونَهُ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٣٦﴾

32. To, wancan ne Allah, Ubangijinku Tabbatacce. To, mēne ne a bāyan gaskiya fāce bāta? To, yāya ake karkatar da ku?

33. Kamar wancan ne kalmar Ubangijinka, ta tabbata a kan waɗɗanda suka yi fāsikanci, cēwa haƙiƙa sū, bā zā su yi īmāni ba.

34. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake fāra halitta, sa'an nan kuma ya mayar da ita?” Ka ce, “Allah ne Yake fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita. To, yāyā ake jūyar da ku?”

35. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake shiryarwa zuwa ga gaskiya?” Ka ce, “Allah ne Yake shiryarwa zuwa ga gaskiya. Shin fa, wanda Yake shiryarwa ne mafi cancantar a bi Shi, ko kuwa wanda bā ya shiryarwa fāce dai a shiryar da shi? To, mēne ne a gare ku? Yāya kuke yin hukunci?”

36. Kuma mafi yawansu bā su biyar kōme fāce zato. Lalle ne zato bā ya waɗatar da kōme daga gaskiya. Lalle Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

37. Kuma wannan Alkur'āni bai kasance ga a ƙirƙira shi ba daga wanin Allah, kuma amma shi gaskatawar wannan ne da yake a gabāninsa da bayānin hukuncin lit-tāffan Allah, bābu shakka a cikinsa, daga Ubangijin halittu yake.

38. Kō sunā cēwa, “Yā ƙirƙira shi”? Ka ce. “Ku zo da sūra guda misālinsa, kuma ku ƙirāyi wanda

فَذَلِّلْكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَإِن تَصْرَفْتُمْ ﴿٣٢﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا
أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَفَأَن
تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ
يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ
يُتَّبَعَ أَمْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ قُلْ لَكُمْ
كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَنْبَغُ أَكْثَرُهُمْ أَلا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي
مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَنزَلْنَاهُ سُورَةً مِّثْلَهُ

kuka iyā duka, baicin Allah, idan kun kasance māsū gaskiya.”

39. Ā'a, sun karyata game da abin da ba su kēwaye da saninsa ba, kuma fassararsa ba ta riga ta jē musu ba. Kamar waɗancan ne waɗanda suke a gabāninsu. Sai ka dūba, yāya ākibar azzālumai ta kasance?

40. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake yin imāni da Shi, kuma daga cikinsu akwai wanda bā ya yin imāni da Shi. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani ga maɓarnata.

41. Kuma idan sun karyata ka, to, ka ce, “Inā da aikina kuma kunā da aikinku, kū kuɓutattu ne daga abin da nake aikatāwa, kuma ni kuɓutacce ne daga abin da kuke aikatāwa.”

42. Kuma daga cikinsu akwai waɗanda suke saurare zuwa gare ka. Shin fa, kai kana jiyar da kurma, kuma kō dā sun kasance bā su hankalta?

43. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake tsōkaci zuwa gare ka. Shin fa, kai kana shiryar da makāfi, kuma kō dā sun kasance bā su gani?

44. Lalle ne Allah ba Ya zāluntar mutāne da kōme, amma mutānen ne ke zāluntar kansu.

45. Kuma rānar da Yake tāra su, kamar ba su zauna ba fāce sa'a guda daga yini. Sunā gāne jūna a tsakāninsu. Haḳīka, waɗanda suka karyata game da gamuwa da Allah sun yi hasāra. Kuma ba su kasance māsū shiryuwa ba.

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَلَافِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا بَأْتَهُمْ
تَأْوِيلُهُ كَذَّابَ الَّذِينَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ
بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ
بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ
الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى وَلَوْ
كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ
النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ
النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

46. Kuma imma dai, haḳīḳa, Mu nūna maka sāshen abin da Muke yi musu alkawari, kō kuwa Mu karḅi ranka, to, zuwa gare Mu makōmarsu take. Sa'an nan kuma Allah ne Shaida a kan abin da suke aikatāwa.

47. Kuma ga kōwace al'umma akwai Manzo.⁽¹⁾ Sa'an nan idan Manzonsu ya je, sai a yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma sū, bā a zāluntar su.

48. Kuma sunā cēwa, "A yaushen wannan wa'adi zai auku, idan kun kasance māsū gaskiya?"

49. Ka ce, "Ba na mallaka wa kaina wata cūta, haka kuma wani amfāni, sai abin da Allah Ya so. Ga kōwace al'umma akwai ajali, idan ajalinsu ya zo, to, bā zā su yi jinkiri daga gare shi ba, kō dā sā'ā guda, kuma bā zā su gabāta ba."

50. Ka ce, "Shin, kun gani, idan azābarSa ta zo muku da dare ko da rāna? Mēne ne daga gare shi māsū laifi suke nēman gaggāwarsa?"

51. Shin, sa'an nan kuma idan har ya auku, kun yi īmāni da shi? Ashe? Yanzu kuwa, alhāli kun kasance game da shi kunā nēman gaggāwar aukuwarsa?

52. Sa'an nan kuma aka ce ga waḍanda suka yi zālunci, "Ku ḍanḍani azābar dawwama! Shin, anā sāka muku fāce da abin da kuka kasance kuna aikatāwa?"

وَمَا نُرِيكَ بِعَصِّ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ أَوْ تَوَفِّيكَ
فَإِنَّا مَرْجِعُهُمْ إِلَى اللَّهِ شَهِيدٌ عَلَى
مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ
قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا
يَسْتَجِيرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

أَنذَرْتُكُمْ مَا وَقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ ءَالَفَنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

تَعْرِقِلْ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُرْقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Manzo na farko shī ne mai shiryar da su, Manzo na biyu shi ne ajalinsu.

53. Kuma sunā tambayar ka: Shin gaskiya ne? Ka ce, “I, inarantsuwa da Ubangijina. Lalle gaskiya ne, kuma ba ku zama māsu buwāya ba.”

54. Kuma dā kōwane rai wanda ya yi zālunci yā mallaki duka abin da yake a cikin kasa, to, dā yā yi fansa da shi. Kuma suka dinga nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Sa'an nan aka yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma bā zā a zālunce su ba.

55. To! Haḳīka Allah Ya mallaki abin da yake a cikin sammai da kasa. To! Haḳīka wa'adin Allah gaskiya ne. Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

56. Shi ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma zuwa gare Shi ne ake mayar da ku.

57. Ya ku mutāne! Lalle wa'azi yā jē muku daga Ubangijinku, da waraka ga abin da yake a cikin kirāza, da shiriya da rahama ga mumina.

58. Ka ce, “Da falalar Allah da rahamarSa. Sai su yi farin ciki da wannan.” Shi ne mafi alhēri daga abin da suke tārāwa.

59. Ka ce, “Shin, kun ga abin da Allah Ya saukar sabōda ku na arzi-ki, sai kuka sanya hukuncin haramci da halacci a gare shi?” Ka ce, “Shin, Allah ne Ya yi muku izni, ko ga Allah kuke kirkirāwar karia?”

60. Kuma mēne ne zaton waɗan-da suke kirkira karia ga Allah, a Rānar Kiyāma? Lalle haḳīka, Allah

وَيَسْتَدِينُكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ
لَاحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ
لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا
الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ حَيٌّ وَبُصِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ يُفَضِّلُ اللَّهُ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا
هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ
وَجَعَلْتُمْ مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذِنَ
لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ

Ma'abūcin falala ne a kan mutāne, amma kuma mafī yawansu bā su gōdēwa.

61. Kuma ba ka kasance a cikin wani sha'ani ba, kuma ba ka karan-ta wani abin karatu daga gare shi ba, kuma ba ku aikata wani aiki ba, fāce Mun kasance Halarce a lōkacin da kuke zubuwa a cikinsa. Kuma wani ma'aunin zarra bā zai yi nīsa ba daga Ubangijinka a cikin ƙasa, haka kuma a cikin sama, kuma bābu wanda yake mafī ƙaranci daga haka, kuma bābu mafī girma, fāce yana a cikin littāfi bayyananne.

62. To, Lalle ne masōyan⁽¹⁾ Allah bābu tsōro a kansu, kuma bā zā su kasance sunā yin baƙin ciki ba.

63. Waɗanda suka yi ĩmāni ku-ma suka kasance sunā yin taƙawa.

64. Sunā da bushāra a cikin rāyuwar dūniya da ta Lāhira. Bābu musanyāwa ga kalmōmin Allah. Wancan shi ne babban rabo mai girma.

65. Kada maganarsu⁽²⁾ ta sanya ka a cikin baƙin ciki. Lalle ne alfar-ma ga Allah take gaba ɗaya. Shi ne Mai jī, Masani.

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٥١﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ
شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ
مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٢﴾

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا
هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٥٣﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٤﴾

لَهُمُ الْبَشَرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٥﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥٦﴾

(1) Waliyyin Allah, shi ne masōyin Allah da sharaɗin ya zama mumini mai taƙawa — watau yanā aiki da abin da Allah Ya umurce shi, kuma yanā barin abin da Allah Ya hana shi, bisa harshen Annabinsa wanda yake biya. Bābu ƙarin kōme bābu ragi. Bushārarsu, ita ce yabon mutāne a gare su, kō kuma a lōkacin mutuwersu malā'iku su riƙa yi musu bushāra da gamuwa da Ubangijinsu, kō kuma a cikin kabari wajen tambaya. Allah ne Mafi sani.

(2) Maganarsu ta izgili a gare ka. Idan Allah Ya ɗaukaka ka, bābu mai iya hanāwa dōmin Shi kaɗai ne Mai izza kuma sai inda Ya sanya ta ga wanda Ya so.

66. To! Haḳīka Allah Yanā da mulkin wanda ke a cikin sammai da wanda ke a cikin ƙasa kuma waɗanda suke kiran wanin Allah, bā su biyar waɗansu abōkan tarēwa (ga Allah a Mulkinsa). Bā su biyar kōme fāce zato. Kuma ba su zama ba fāce sunā ƙiri faɗi kawai.

67. Shi ne Wanda Ya sanya muku dare, dōmin ku natsu a cikin-sa, da yini mai sanya a yi gani. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda sukē ji.

68. Suka ce, “Allah Ya riki dā” Tsarkinsa yā tabbata! Shi ne Waɗa-tacce, Yanā da mallakar abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. A wurinku bābu wani daʼili game da wannan! Shin, kunā faɗar abin da ba ku sani ba game da Allah?

69. Ka ce, “Haḳīka waɗanda suke ƙirƙira ƙarya ga Allah, bā zā su ci nasara ba.”

70. Jin daɗi ne a cikin dūniya, sa'an nan kuma makōmarsu zuwa gare Mu take, sa'an nan Mu ɗan-ɗana musu azāba mai tsanani sabō-da abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

71. Kuma ka karanta musu lābā-rin Nūhu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Ya mutānēna! Idan matsayina da tunātarwata game da āyōyin Allah sun kasance sun yi nauyi a kanku, to, ga Allah na dōgara. Sai ku tāra al'amarinku, kū da abūbuwan shirkinku, sa'an nan kuma kada al'amarinku ya kasance

الْآيَاتِ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَشْعُرُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَسْمَعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ آيَاتٍ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارُ مُبْصِرٌ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنْ عِنْدَكُم مِّن سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

قُلْ إِنْ الَّذِينَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَفْلَحُونَ ﴿٦٩﴾

مَتَّعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

﴿٧١﴾ وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمُ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بَيَّانَتِ اللَّهُ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ ﴿٧٢﴾

rufaffe a kanku, sa'an nan kuma ku kashe ni, kada ku yi mini jinkiri.

72. “Kuma idan kuka jūya bāya, to, ban tambaye ku wata ijāra ba. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma an umurce ni da in kasance daga māsū sallamāwa. (1)”

73. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka ku butar da shi, da wanda yake tāre da shi, a cikin jirgi, kuma Muka sanya su māsū mayēwa, kuma Muka nutsar da waƙanda suka karyata āyōyinMu. Sai ka dūba yadda ākibar waƙanda aka yi wa gargadi ta kasance.

74. Sa'an nan kuma Muka aika waƙansu Manzanni daga bāyansa zuwa ga mutānensu, suka jē musu da hujjōji bayyanannu, to, ba su kasance zā su yi imāni ba sabōda sun karyata shi a gabani. Kamar wannan ne Muke rufēwa a kan zukātan māsū ta'ādi.

75. Sa'an nan kuma a bāyansu Muka aika Mūsā da Hārūna zuwa ga Fir'auna da mashāwartansa, tāre da āyōyinMu. Sai suka kangara kuma sun kasance mutāne māsū laifi.

76. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga gare Mu, suka ce, “Wannan haƙīka sihiri ne bayyananne.”

77. Mūsā ya ce, “Shin, kunā cēwa ga gaskiya a lōkacin da ta zo

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاءَ لَكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

فَكَذَّبُوهُ فَتَبَيَّنَتْ عَنْهُ وَمِنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْفَيْهِ وَأَعْرِفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِهِمُ الْبَيِّنَاتُ فَمَا كَانُوا إِلَّا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ

(1) Watau dukan abin da na zo muku da shi na umurni kō hani, to, ni ma an umurce ni da yinsa kō barinsa. Kuma bā ni nēman wata ijārar karantarwa daga gare ku dōmin Allah Ya umarce ni da iyar da manzancinSa zuwa gare ku, sabōda haka Shi ne zai biyā ni tsādar aikīna.

muku? Shin, sihiri ne wannan? Lalle masihirci bā ya cin nasara.”

78. Suka ce, “Shin, ka zo mana ne dōmin ka jūyar da mu daga abin da muka iske ubanninmu a kansa, kuma girma ya kasance gare ku, ku biyu a cikin kasa? Bā zā mu zama māsū īmāni ba sabōda ku.”

79. Kuma Fir’auna ya ce, “Ku zo mini da dukan masihirci, masani.”

80. To, a lōkacin da masihirta suka je, Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke jēfāwa.”

81. To, a lōkacin da suka jēfa, Mūsā ya ce, “Abin da kuka zo da shi sihiri ne. Lalle ne Allah zai bāta shi. Haḳīka Allah bā Ya gyāra aikin maḅarnata.

82. “Kuma Allah Yanā tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kō dā māsū laifi sun ki.”

83. Sa’an nan bābu wanda ya yi īmāni da Mūsā fāce zuriya daga mutānensa, a kan tsōron kada Fir’auna da shūgabanninsu su fitinē su. Lalle, haḳīka, Fir’auna marinjāyi ne a cikin kasa, kuma lalle shi, haḳīka, yanā daga māsū barna.

84. Kuma Mūsā ya ce, “Yā kū mutānena! Idan kun kasance kun yi īmāni da Allah, to, a gare Shi sai ku dōgara, idan kun kasance Musulmi.”

85. Sai suka ce, “Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu fitina ga mutāne azzālu-mai.

أَسْخَرْ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّجْرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْلَمَ أَهْلًا وَجَدْنَا عَلَيْهٗ أَبَاءَنَا
وَتَكُونُ لَكُمْ أَلِفٌ مِّنَ الْكِبَرِيَّاتِ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ
لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُسَوِّى بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَى الْقَوَامَا
أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا الْقَوَامُ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ
إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

وَيُخَوِّئُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَمَاءٌ آمِنٌ لِّمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّتَهُ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَى
خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ
فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَقُومُ إِن كُنتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ
فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً
لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

86. “Kuma Ka kuɓutar da mu dōmin RahamarKa, daga mutāne kāfirai.”

87. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā da ɗan’uwansa, cēwa: Kū biyu, ku zaunar da mutānenku a Masar a cikin wasu gidāje. Kuma ku sanya gidājenku su fuskanci Al-Ḳibla⁽¹⁾, kuma ku tsayar da salla. Kuma ka bāyar da bushāra ga māsu īmāni.

88. Sai Mūsā ya ce, “Yā Ubangijinmu! Haḱīka Kai ne Ka bai wa Fir’auna da majalisarsa ƙawa da dūkiyōyi a cikin rāyuwar dūniya, yā Ubangijinmu, dōmin su ɓatar (da mutāne) daga hanyarKa. Yā Ubangijinmu! Ka shāfe a kan dūkiyarsu kuma Ka yi ɗauri⁽²⁾ a kan zukātansu yadda bā zā su yi īmāni ba har su ga azāba mai raɗaɗi.”

89. (Allah) Yā ce, “Lalle ne an karɓi addu’arku. Sai ku daidaitu, kuma kada ku bi hanyar waɗanda ba su sani ba.”

90. Kuma Muka ƙetatarar da Banī Isrā’ila tēku, sai Fir’auna da rundunarsa suka bī su bisa ga zālunci da ƙetare haddi, har a lōkacin da nutsēwa ta riske shi ya ce, “Nā yi⁽³⁾ īmāni cēwa, haḱīka, bābu abin bautawa fāce Wannan da Banū Isrā’il

وَنَحْنُ بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا
لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ يُثُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ
قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَتَهُ رِيسَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا
لِيُضِلُّوهُ عَنِ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ
أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَتِ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا
وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْمَلُونَ ﴿٨٩﴾

﴿٩٠﴾ وَجَوْرَ رَبِّنَا يَسْتَسْرِئِلُ الْبَحْرَ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ
وَجُودُهُ رَغِيًا وَعَدَّوْا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ
الْغَرَقُ قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي
ءَامَنْتَ بِهِ ءَبْنُوْا إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

(1) Su sanya gidājensu sunā fuskantar Alḱibla ta Ka’aba dōmin su riƙa yin salla a cikin gidājen, sabōda tsōron in sun taƙi masallaci zā a fāɗa su da dūka sunā a cikin salla. Wannan kuma yā nūna yadda ake son gidajen Musulmi su kasance a kō da yausha.

(2) Mūsā ya yi addu’a a kansu, har da rashin īmāni sabōda yā sāmi lābārin bā zā su yi īmāni ba, kamar mutānen Nūhu.

(3) īmāni a bāyan Manzon mutuwa ya isa ga kāfiri bā zai yi masa amfāni ba.

suka yi ĩmāni da Shi, kuma nĩ, ina daga Musulmi”

91. Ashe! A yanzu! Alhāli kuwa, haḳīka ka sāḅa a gabāni, kuma ka kasance daga māsu ḅarna?

92. To, a yau Munā kuḅutar⁽¹⁾ da kai game da jikinka, dōmin ka kasance āyā ga waḁanda suke a bāyanka. Kuma lalle ne māsu yawa daga mutāne, haḳīka, gafalallu ne ga āyōyinMu.

93. Kuma lalle ne, haḳīka Mun zaunar⁽²⁾ da Banī Isrā'ila mazaunar gaskiya kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dāḁi. Sa'an nan ba su sāḅa ba har ilmi ya jē musu. Lalle ne Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāḅa wa jūna.

94. To, idan ka kasance a cikin shakka daga abin da Muka saukar zuwa gare ka, sai ka tambayi waḁanda suke karatun Littāfi daga gabaninka. Lalle ne, haḳīka, gaskiya tā jē maka daga Ubangijinka dōmin haka kada ka kasance daga māsu kōkanto.

95. Kuma kada ka kasance daga waḁanda suke ḱaryatāwa game da āyōyin Allah, har ka kasance daga māsu hasāra.

96. Lalle ne waḁanda kalmar Ubangijinka ta wajaba a kansu, bā zā su yi ĩmāni ba.

ءَالْقَلَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١١﴾

قَالِ يَوْمَ تَتُجِىءُ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ
خَلَقَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ
ءَايَاتِنَا لَغَفُلُونَ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَوءًا صَدَقَ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى
جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْفِتْنَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٣﴾

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ
الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ
لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُحْتَرِبِينَ ﴿١٤﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِءَايَاتِ اللَّهِ
فَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٦﴾

(1) Kuḅutar da jikin Fir'auna: banda rūhinsa dōmin a tabbatar da yā mutu.

(2) Allah Yā bai wa Banī Isrā'ila mulkin Masar da Falasḁīnu gabā ḁaya a bāyan halaka Fir'auna da mutānensa.

97. Kuma kô dâ kôwace âyã ta jẽ musu, sai sun ga azāba mai radadĩ.

98. To, dōmin me wata alkarya ba ta kasance tā yi⁽¹⁾ ĩmāni ba har ĩmāninta ya amfāne ta, fāce mutānen Yūnus? A lōkacin da suka yi ĩmāni, Mun janye azābar wulākanci daga gare su a cikin rāyuwar dūniya. Kuma Muka jiyar da su dādi zuwa wani lōkaci.

99. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā waɗanda suke a cikin ƙasa sun yi ĩmāni dukansu gabā ɗaya. Shin, kai kanā tīlasta mutāne ne har su kasance māsu ĩmāni?

100. Kuma ba ya kasancēwa ga wani rai ya yi ĩmāni fāce da iznin Allah, kuma (Allah) Yanā sanya ƙazanta a kan waɗanda bā su yin hankali.

101. Ka ce, “Ku dūbi abin da yake cikin sammai da ƙasa.” Kuma āyōyi da gargadī bā su waɗatarwa ga mutāne waɗanda bā su yin imāni.

102. To, shin sunā jiran wani abu fāce kamar misālin kwānukan waɗanda suka shūɗe daga gabāninsu? Kace, “Ku yi jira! Lalle nĩ tāre da ku, inā daga māsu jira.”

103. Sa'an nan kuma Munā kuɓutar da manzanninMu da waɗanda suka yi ĩmāni, kamar wannan ne,

وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا
الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ فَرْيَةً ءَامَنْتَ فَنَفَعَهَا
إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَاءَ امْنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخَرِي فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ
جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا تُغْنِي الْآيَاتِ وَالنُّذُرِ عَنْ قَوْمٍ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فَهَلْ يَسْتَظِرُّونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ نَبْعَثُ رُسُلَنَا إِلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا

(1) Alkaryun da aka aika da Manzanni cikinsu, ba su yi ĩmāni duka ba fāce mutum ɗaya, kō biyu a gabānin halaka ta sāmi mutānensu. Sai dai alkaryar Yūnusa, ita kam tā ji tsōro, ta yi ĩmāni a gabānin saukar azāba, sabōda haka suka tsīra, ba a halaka garin bā, watau Ninawa. Watau bābu mai iya sāmuni ĩmāni sai Allah Ya nufe shi da haka. Kō da mai yin gargadin yakan yiwu ya karkace, sai da tsarin Allah.

tabbatacce ne a gare Mu, Mu kuɓu-
tar da māsu īmāni.

104. Ka ce “Yā kū mutāne! Idan
kun kasance a cikin kōkanto daga
addinina, to, bā ni bauta wa waɗan-
da kuke bautā wa, baicin Allah,
kuma amma ina bauta wa Allah
Wanda Yake karɓar rāyukanku.
Kuma an umurce ni da in kasance
daga māsu īmāni.

105. “Kuma (an ce mini): Ka
tsayar da fuskarka ga addini, kanā
karkata zuwa ga gaskiya, kuma
kada ka kasance daga māsu shirka.

106. “Kuma kada ka kirāyi, bai-
cin Allah, abin da bā ya amfānin ka
kuma bā ya cūtar ka. To, idan ka
aikata haka, sa'an nan lalle kai, a
lōkacin, kanā daga māsu zālunci.”

107. Kuma idan Allah Ya shāfe
ka da wata cūta, to, bābu mai yāyē
ta fāce Shi, kuma idan Yanā nufin
ka da wani alhēri, to, bābu mai
mayar da falalarSa. Yanā sāmūn
wanda Yake so daga cikin bāyinSa
da shi. Kuma Shī ne Mai gāfara,
Mai jin kai.

108. Kace, “Yā ku mutāne! Lalle
ne gaskiya ta zo muku daga
Ubangijinku. To, wanda ya shiryu,
yā shiryu ne dōmin kansa kawai,
kuma wanda ya ɓace yana ɓacewa
ne a kansa kawai. Kuma ban zama
wakili a kanku ba.”

109. Kuma ka bi abin da ake yin
wahayinsa zuwa gare ka, kuma ka
yi haɓuri har Allah Ya yi hukunci.
Kuma Shī ne Mafi alhērin māsu
hukunci.

كَذَٰلِكَ حَقَّقْنَا لِنَايِجِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

قُلْ يَتَّيِبُهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي
فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
وَلَكِن أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّعُكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ
أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٥﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَ مِّنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا
يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾

وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ
يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَهُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٨﴾

قُلْ يَتَّيِبُهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِن
رَّبِّكُمْ فَمَن أَمْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ
وَمَن صَلَّ فَإِنَّمَا يَصِلُ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿١٠٩﴾

وَأَتَّبِعْ مَا يُوْحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ يَخْرُجَ
اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١١٠﴾



Tanā karantar da cēwa Manzannin Allah sun kirāyi mutānensu zuwa ga tauhīdī da nau'in kira guda, kuma mutānen sun fuskānce su da hālī guda a musu da ƙaryatāwa, sai ka ce a zāmani guda suke, kō a cikin harshe guda suka yi magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne an kyautata āyōyinsa, sa'an nan an bayyana su daki-daki, daga wurin Mai hikima, Mai ƙididdigewa.

2. Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle ne ni a gare ku mai gargadī ne kuma mai bushārā daga gare Shī.

3. Kuma ku nēmi gāfara gun Ubangijinku. Sa'an nan ku tūba zuwa gare Shī, Ya jiyar da ku dādī, jiyarwa mai kyau zuwa ga ajali ambatacce, kuma Ya bai wa dukan ma'abucin girma girmansa. Amma idan kun jūya, to, lalle nī, inā tsōron azābar yini mai girma a kanku.

4. Zuwa ga Allah makōmarku take, kuma Shī a kan kōme Mai īkon yi ne.

الرَّكِبِ أَحْكَمَتْ أَيْتُهُ وَهُوَ قُضِلَتْ مِنَ الدُّنْ
حِكِيمٍ خَيْرٍ ①

أَلَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ②

وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُؤْوُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا
حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ كَبِيرٍ ③

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ④

5. To, lalle sū, sunā karkatar⁽¹⁾ da kirjinsu dōmin su bōye daga gare shi. To, a lōkacin da suke lulluḡēwa da tufāfinsu Yanā sanin abin da suke boyewa da abin da suke bayyanāwa. Lalle Shi Masani ne ga abin da yake a cikin kirāzā.

6. Kuma bābu wata dabba a cikin ƙasa fāce ga Allah arzikinta yake, kuma Yanā sanin matabbatarta⁽²⁾ da ma'azarta, duka sunā cikin littāfi bayyananne.

7. Kuma Shi ne Wanda Ya halici sammai da ƙasa a cikin kwanaki shida, kuma Al'arshinSa ya kasance a kan ruwa,⁽³⁾ dōmin Ya jarraba ku, wanne ne daga cikinku mafi kyāwon aiki. Kuma haƙīka idan ka ce, "Lalle kū wadanda ake tayarwa ne a bāyan mutuwa," haƙīka, wadanda suka kāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce sihiri bayyananne."

8. Kuma lalle ne idan Mun jin-kirta da azāba gare su zuwa ga wani lōkaci ƙidāyayye, haƙīka sunā cēwa me yake tsare⁽⁴⁾ ta? To, a rānar da zā ta je musu, ba ta zama abin

أَلَا إِنَّهُمْ يَشُورُونَ صُدُورَهُمْ لَيَسْتَخِفُّوهُنَّ
الْأَحِينَ يَسْتَعْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

﴿٥﴾ وَمِمَّنْ دَابَّةٌ فِي الْأَرْضِ لَا عَلَى اللَّهِ
رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا
كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَاتَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ
لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ
قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مَقْعُودُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ
لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ
مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ
مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَفَلَا يَوْمَ

(1) Bā su son su ga mai yi musu wa'azi, sabōda haka idan sun tsinkāyi Annabi daga nēsa, sai su būya, dōmin kada ya gan su, balle ma har ya yi musu wa'azi. Kuma har idan ya sāme su da wa'azinsa, sai su sanya tufāfinsu su rufe idanunsu da kunnuwansu kamar yadda mutānen Nūhu suka yi masa a lōkacin da yake yi musu wa'azi. Ka dūba Sūratu Nūh, Sūra ta 71.

(2) Matabbata shī ne uba, kuma ma'aza ita ce uwa.

(3) Farkon halitta, Al'arshi kō ruwa. Ruwa da Al'arshi sunā gaba da sammai da ƙasa. Sa'an nan aka halicci ƙasa daga ruwa kuma aka mayar da ruwa hayāki, aka halicci sama. Sa'an nan kuma aka mulmula ƙasa a cikin sūrar ƙwai. Allah ne Mafi sani.

(4) Me ke tsare ta, watau azābar — me ke hana ta ta zo yanzu?

karkatarwa ba daga gare su. Kuma abin da suka kasance suna yin izgili da shi, yā wajaba a kansu.

9. Kuma lalle ne idan Mun dan-dana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sa'an nan kuma Muka zāre ta daga gare shi, lalle ne shī, haḳīka, mai yanke tsammāni ne, mai yawan kāfirci.

10. Kuma lalle ne idan Mun dan-dana masa ni'ima a bāyan cūta tā shāfe shi, yana cēwa mūnanan halaye sun tafi daga wurina. Lalle shi mai farin ciki ne, mai alfahari.

11. Sai waɗanda suka yi haḳuri kuma suka aikata ayyuka na ḳwarai. Waɗannan sunā da gāfara da lāda mai girma.

12. Sabōda haka tsammāninka, kai mai barin sāshen abin da aka yi wahayi zuwa gare ka ne, kuma mai ḳuntata ḳirjinka da shi ne dōmin sun ce, “Dōmin me ba a saukar masa da wata taska ba, kō kuma Malā'ika ya zo tāre de shi?”⁽¹⁾ Kai mai gargadi ne kawai. Kuma Allah ne Wakili a kan kōme.

13. Kō sunā cewa “Yā ḳirḳira⁽²⁾ shi ne.” Ka ce, “Sai ku zo da sūrōri gōma misālinsa ḳirḳirarru, kuma

يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِم
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨﴾
وَلَيْنَ آذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ
نَرَعْنَاهَا مِنهُ إِنَّهُ لَيَكُونُ مِنَّا خِيفَةً ﴿٩﴾

وَلَيْنَ آذَقْنَاهُ نِعْمَةً بَعْدَ ضَرْأٍ
مَسَّهُ لِيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي
إِنَّهُ لَفَرِحَ فَخُورٌ ﴿١٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَٰئِكَ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا وَصَّىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ
بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ
أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ
مِثْلِهِ مُفْتَرِيْنَ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ

(1) Sabōda zaman mutāne bā su girmama mutum sai idan yanā da wata dūkiya kō kuma akwai wani ḳarfi bayyananne tāre da shi, to, kai kuma ga zāhiri, bā ka da dūkiya kō wani ḳarfin da zā ka iya tilasta su da shi a kan wani abu. Sabōda haka kanā tsōron iyar da duka abin da aka umurce ka, dōmin kada a ḳaryata ka. To, kada ka ji tsōron iyarwa, Allah ne Wakili a kan kōme.

(2) Kō kuwa bā za ka iyar da abin da aka aike ka ba dōmin tsōron su ce, “Kai ne ka ḳirḳira Alḳur’āni, sa'an nan ka jingina shi ga Allah.” To, sai ka ce, “Ni mutum ne kamarku, idan ni na ḳirḳira Alḳur’āni, to, bā zai gāgare ku ku ḳirḳira irinsa ba, sai ku zo da sūrōri gōma irinsa.”

ku kirāyi wanda kuke iyāwa, baicin Allah, idan kun kasance māsū gas-kiya.”

14. To, idan ba su amsa muku ba, to, ku sani cēwa an saukar da shi kawai ne da sanin Allah, kuma cēwa bābu abin bauta wa fāce Shi. To, shin, kū māsū sallamāwa ne?

15. Wanda ya kasance yā yi nu-
fin rāyuwar dūniya da kawarta,
Munā cika musu ayyukansu zuwa
gare su a cikinta, kuma a cikinta bā
zā a rage su ba.

16. Wadannan ne wadanda bā su
da kōme a cikin Lāhira fāce wuta,
kuma abin da suka sanā'anta a
cikinta (dūniya) yā fāci, kuma abin
da suka kasance sunā aikatāwa fā-
tacce ne.

17. Shin, wanda ya kasance a
kan hujja bayyananna daga
Ubangijinsa, kuma wata shaida
tanā biyar sa daga gare Shi, kuma a
gabāninsa akwai littāfin Mūsā abin
kōyi da rahama? Wadannan sunā
yin īmāni da shi, kuma wanda ya
kāfirta da shi daga kungiyōyi, to,
wutā ce makōmarsa. Sabōda haka
kada ka kasance a cikin shakka
daga gare shi. Lalle shi ne gaskiya
daga Ubangijinka, amma kuma
mafi yawan mutāne bā su yin īmāni.

18. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirkira karya ga
Allah? Wadannan anā gitta su ga
Ubangijinsu, kuma māsū shaida su
ce, “Wadannan ne suka yi karya ga
Ubangijinsu. To, la'anar Allah ta
tabbata a kan azzālumai.”

دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٢﴾

فَإِلَّا تَرَىٰ تَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا
أُنزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ
إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا
يُبْخَسُونَ ﴿١٤﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَتَشَٰوَرُوا شَاهِدٌ
مِنْهُ وَمَنْ قَبْلَهُ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحِمَهُ
أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنْ
الْأَحْزَابِ فَإِنَّ النَّارَ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٦﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ
الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ
إِنَّ لَآلَعَةً لِّلَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

19. Waɗanda suke kangēwa daga hanyar Allah kuma sunā nē-man ta karkace, kuma sū ga Lāhira sunā kāfirta.

20. Waɗannan ne ba su kasance mabuwaya ba a cikin ƙasa, kuma waɗansu masōya ba su kasance ba a gare su, baicin Allah. Anā ninka musu azāba, ba su kasance sunā iya ji ba, kuma ba su kasance sunā gani ba.

21. Waɗannan ne waɗanda suka yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance suna ƙirƙirawa ya ɓace musu.

22. Bābu makawa cēwa, haƙīka, sū a Lāhira, sū ne mafi hasāra.

23. Lalle ne waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, kuma suka yi tawālu'i zuwa ga Ubangijinsu, waɗannan ne abōkan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

24. Misālin ɓangaren biyu kamar makāho ne da kurma, da mai gani da mai ji. Shin, sunā daidaita ga misāli? Ashe, bā ku yin tunāni?

25. Kuma, haƙīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutanensa, (ya ce): “Lalle ne ni, a gare ku mai gargadi bayyananne ne.

26. “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā jin tsōron azābar yini mai raɗaɗi a kanku.”

27. Sai mashāwarta waɗanda suka kāfirta, daga mutānensa, suka ce, “Bā mu ganin ka fāce mutum kake kamarmu, kuma ba mu ganin

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٢١﴾

لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

﴿٢٤﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِتٰى لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْبَاسِ ﴿٢٧﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَىٰكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَىٰكَ إِلَّا تَبْعًا إِلَّا

wani ya bī ka fāce waɗanda suke sū kaskantattunmu ne sūma bā tare da tunānī ba. Kuma bā mu ganin wata falala a gare ku a kanmu. Ā'a, munā zaton ku maƙaryata ne."

28. Ya ce, "Ya mutānena! Shin, kun gani idan na kasance a kan wata hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Yā bā ni wata Rahama daga wurinSa, sa'an nan aka rufe ta (ita Rahamar) daga gare ku, shin, zā mu tilasta muku ita, alhāli kuwa kū māsu kī gare ta ne?

29. "Kuma yā mutānena! Bā zan tambaye ku wata dūkiya ba a kansa, ijārata ba ta zama ba, fāce daga Allah, kuma ban zama mai kōrar waɗanda suka yi īmāni ba. Haƙīka sū, māsu haɗuwa da Ubangijinsu ne, kuma amma ni, inā ganin ku mutāne ne jāhilai.

30. "Kuma ya mutānena! Wāne ne yake taimakōna daga Allah idan na kōre su? Ashe, bā ku tunāni?

31. "Kuma bā ni ce muku a wurīna taskōkin Allah suke, kuma bā inā sanin gaibi ba ne. Kuma bā inā cēwa ni Malā'ika ba ne. Kuma ba ni cēwa ga waɗanda idānunku suke wulākantāwa, Allah bā zai bā su alhēri ba. Allah ne Mafi sani ga abin da yake cikin zukatansu. Lalle ne ni, idan (nā yi haka) dā ina daga cikin azzalumai.

32. Suka ce, "Yā Nūhu, lalle ne kā yi jayayya da mu, sa'an nan kā yawaita yi mana jidāli, to, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi idan kā kasance daga māsu gaskiya."

الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادْيِ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَءَاتَنِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَعَمِيَّتَ عَلَيْكُمْ أَنْزَلْنَاهُمْ مَكُوهًا وَأَنْشَرْنَاهَا كَرِهُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّهُمْ مُلْكُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَىٰ ذِكْرَهُمْ أَنْ يَنْحَلُّوا

وَيَقَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٩﴾

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾

قَالُوا يَنْتُوخُ قَدْ جَدَلْنَاكَ أَكْثَرَ مِنْ جَدَلِنَا قَاتِنًا بِمَا عَقَدْنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾

33. Ya ce, “Allah kawai ne Yake zo muku da shi idan Ya so. Kuma ba ku zama mabuwāya ba.

34. “Kuma nasīhāta bā zā ta amfāne ku ba, idan nā yi nufin in yi muku nasīha, idan Allah Ya kasance Yanā nufin Ya halaka ku. Shī ne Ubangijinku, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

35. Ko sunā cēwa: (Nūhu) ya kirkira shi. Ka ce, “Idan nī (Nūhu) na kirkira shi, to, laifina a kaina yake, kuma nī mai barranta ne daga abin da kuke yi na laifi.”

36. Kuma aka yi wahayi zuwa ga Nūhu cēwa: Lalle ne bābu mai yin īmāni daga mutānenka fāce wanda ya riga ya yi īmānin, sabōda haka kada ka yi baƙin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

37. Kuma ka sassaka jirgi da kyau bisa idānunMu da wahayinMu, kuma kada ka yi Mini magana a cikin sha'anin waƙanda suka kāfirta, lalle ne sū, waƙanda ake nutsarwa ne.

38. Kuma yanā sassaka jirgin cikin natsuwa, kuma a kōyaushe waƙansu shugabanni daga mutānensa suka shūde a gabansa, sai su yi izgili gare shi. Ya ce, “Idan kun yi izgili gare mu, to, haƙīka mū mā zā mu yi izgili gare ku, kamar yadda kuke yin izgili.

39. “Sa'an nan da sannu zā ku san wanda azāba zā ta zo masa, ta wulakantā shi (a dūniya), kuma wata azāba zaunanna ta sauka a kansa (a Lāhira).”

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَلَهُ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَأَنَا بِرِيءٌ مِّمَّا يَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَكَانٍ وَلَا تَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَصْنَعُ الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا وَلَا تَخْطُبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

وَصْنَعُ الْفُلَكَ وَكَلَّمَا مَرْعَاهُ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنِّي أَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مِن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾

40. Har a lōkacin da umurnin-Mu ya je, kuma tandā ta bulbula. Muka ce, “Ka dauka, a cikinta, daga kōme, ma'aura biyu, da kuma iyalanka, fāce wanda magana ta gabāta a kansa,⁽¹⁾ da wanda ya yi imāni.” Amma kuma bābu wadanda suka yi imāni tāre da shi fāce kaɗan.

41. Kuma ya ce, “Ku hau a cikinta, da sūnan Allah magudānarta da matabbatarta. Lalle ne Ubangi-jina, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

42. Kuma ita tanā gudāna da su a cikin tāguwar ruwa kamar duwātsu, sai Nūhu ya kirāyi ɗansa alhāli kuwa ya kasance can wuri mai nīsa. “Yā ƙaramin ɗānā! Zo ka hau tāre da mu, kuma kada ka kasance tāre da kāfirai!”

43. Ya ce, “Zan tattara zuwa ga wani dūtse ya tsare ni daga ruwan.” (Nūhu) ya ce, “Bābu mai tsarēwa a yau daga umurnin Allah fāce wanda Ya yi wa rahama.” Sai taguwar ruwa ta shāmakace a tsakāninsu, sai ya kasance daga wadanda aka nutsar.

44. Kuma aka ce, “Yā ƙasa! Ki haɗiye ruwanki, kuma yā sama! Ki kāme.” Kuma aka faƙar da ruwan, kuma aka hukunta al'amarin, kuma jirgin ya daidaita a kan Jūdiy-

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَنْ آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

* وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنِيْ أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَّعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَاوِيَ إِلَىٰ جِبَلٍ يَّصْصِيْ مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَّحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَتَا رِضْ أَبْلِغِي مَاءَكِ وَيَسْمَاءُ أَقْلِغِي وَغِيْضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ

(1) Jyālan Nūhu sun yi imāni banda ɗansa Yāmu, da matarsa guda kāfira. Waɗanda suka yi imāni daga sauran mutānensa tamānin ne maza da mātā. Amma kuma an ce mutāne saba'in da biyu ne, kuma an ce gōma ne. Allah ne Mafī sani.

yi,⁽¹⁾ kuma aka ce, “Nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai.”

45. Kuma Nūhu ya kira Ubangi-jinsa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangi-jina! Lalle ne dāna na daga iyālīna! Kuma haḳīka wa'adinKa gaskiya ne, kuma Kai ne Mafi hukuncin māsu yin hukunci.”

46. Ya ce, “Yā Nūhu! Lalle ne shi bā ya a cikin iyālanka, lalle ne shi, aiki ne wanda ba na kwarai ba, sabōda haka kada ka tambaye Ni abin da bā ka da ilmi a kansa. Haḳīka, Nī Inā yi maka gargadi kada ka kasance daga jāhilai.”

47. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, inā nēman tsari gare Ka da in tambaye Ka abin da bā ni da wani ilmi a kansa. Idan ba Ka gāfarta mini ba, kuma Ka yi mini rahama, zan kasance daga māsu hasāra.”

48. Aka ce, “Ya Nūhu! Ka sauka da aminci daga gare Mu da albarka a kanka, kuma rahama ta tabbata a kan waḍansu al'ummōmi daga waḍanda suke tāre da kai. Da waḍansu al'ummōmi da zā Mu jiyar da su dādī, sa'an nan kuma azāba mai radadī ta shafe su daga gare Mu.”

49. Waccan kīssa tanā daga lā-bāran gaibi, Munā yin wahayinsu zuwa gare ka (Muhammaḍu). Ba ka kasance kanā sanin su ba, haka kuma mutānenka ba su sani ba daga gabānin wannan. Sai ka yi haḳuri. Lalle ne ākiba tanā ga māsu taḳawa.

الْجُودِيِّ وَقِيلَ بَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ﴿١٢﴾

قَالَ يَنْتُحِ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعْظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿١٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَلَا أَتُغْفِرُ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤﴾

قِيلَ يَنْتُحِ أَهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأْمُرْ سَمْعَتَهُمْ فَرِيضَتُهُمْ مِمَّا عَدَا بِلِئْلِئِمْ ﴿١٥﴾

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٦﴾

(1) Judiyyu sūnan wani dūtse ne a cikin Jazīra. Jirgin Nūhu ya zauna a kansa, har mutānen farko na wannan al'umma sun gan shi. Sa'an nan ya halaka.

50. Kuma zuwa ga Ādāwa, (Mun aika) ḍan'uwansu Hūdu. Ya ce, “Yā kū mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Ba ku kasance ba fāce kunā māsu kirkirāwa.

51. “Yā ku mutānena! Bā ni tam-bayar ku wata ijāra a kansa, ijārāta ba ta zama ba, fāce ga Wanda Ya kāga halittata. Shin fa, bā ku hankalta?”

52. “Kuma, ya mutānena! Ku nēmi Ubangijinku gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi, zai saki sama a kanku, tanā mai yawan zubar da ruwa, kuma Ya kāra muku wani kārfi ga kārfinku. Kuma kada ku jūya kunā māsu laifi.”

53. Suka ce, “Yā Hūdu! Ba ka zo mana da wata hujja bayyananna ba, kuma ba mu zama māsu barin abūbuwan bautawarmu ba dōmin maganarka, kuma ba mu zama māsu yin īmāni da kai ba.

54. “Bā mu cēwa, sai dai kurum sāshen abūbuwan bautawarmu ya sāme ka da cūtar hauka.” Ya ce, “Lalle ne nī, inā shaida wa Allah, kuma ku yi shaidar cēwa, “lalle ne nī mai barranta ne daga abin da kuke yin shirki da shi,

55. “Baicin Allah: Sai ku yi mini kaidi gabā ḍaya, sa'an nan kuma kada ku yi mini jinkiri.

56. “Haḱīka, ni na dōgara ga Allah, Ubangijina kuma Ubangijinku. Bābu wata dabba fāce Shi ne Mai

وَالْإِلَٰهَ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَتَقَوِّمُ أَعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَنَا نَسُوءُ
مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

يَتَقَوِّمُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنِّي أَخْرَجْتُ
عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

وَيَتَقَوِّمُ أَسْتَغْفِرُ وَأَرْبُكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَنَزَّلَ
قُوَّةً إِلَى قَوْمِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
بِتَارِكِي آلِ الْهَيْثَانِ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ
بِعُومِينَ ﴿٥٣﴾

إِن نَقُولُ إِلَّا أَعْرَضَ عَنْ بَعْضِ آلِ الْهَيْثَانِ سَوَاءٌ
قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيٌّ مِمَّا
تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ ﴿٥٥﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ

riko ga kwarkwadarta.⁽¹⁾ Haḳīka, Ubangijina Yanā (kan) a tafarki madaidaici.

57. “To! Idan kun jūya, haḳīka, nā iyar muku abin da aka aiko ni da shi zuwa gare ku. Kuma Ubangijina Yanā musanya wadansu mutāne, wadansunku su maye muku. Kuma bā ku cūtar Sa da kōme. Lalle Ubangijina a kan dukan kōme, Matsari ne.”

58. Kuma a lōkacin da umurninmu ya je, Muka kuɓutar da Hūdu da wadanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma Muka kuɓutar da su daga azāba mai kauri.

59. Haka Ādāwa suka kasance, sun yi musun āyōyin Ubangijinsu, kuma sun sāba wa ManzanninSa, kuma sun bi umurnin dukan mai girman kai, makangari.

60. Kuma an biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya da Rānar Kiyāma. To! Lalle ne Ādāwa sun kāfirta da Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Ādāwa, mutānen Hūdu!

61. Kuma zuwa ga Samūdāwa (an aika) ɗan'uwansu Sālihu. Ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Shi ne Ya ḳāga halittarku daga ƙasa, kuma Ya sanya ku māsu yin kyarkyara a cikinta. Sai ku nēme Shi gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangijina Makusanci ne Mai karbāwa.”

إِلَّا هُوَ أَخَذُ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَلَسْتَ خَلِيفَ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمُ وَلَا تَضُرُّوهُ
شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیْظٌ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ رِجْمَةً مِنَّا وَجَعَلْنَا لَهُمْ مِنْ عَذَابٍ عَلِیْظٍ ﴿٥٩﴾

وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا
رُسُلَهُمْ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِیدٍ ﴿٦٠﴾

وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَتَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا
إِنْ عَادَا كَفَرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا بَعْدَ الْعَادِ قَوْمٌ هُودٍ ﴿٦١﴾

وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَنْقُورُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمُ مِنَ إِلَهِ غَيْرُهُ هُوَ
أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
فَأَسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِیْبٌ ﴿٦٢﴾

(1) Gāshin gōshin dabba.

62. Suka ce, “Ya Sālihu! Haḳīḳa, kā kasance a cikinmu, wanda ake fatan wani alhēri da shi a gabānin wannan. Shin kana hana mu bauta wa abin da ubanninmu suke bauta wa? Kuma haḳīḳa mū, munā cikin shakka daga abin da kake kiran mu gare shi, mai sanya kōkanto.”

63. Ya ce, “Ya mutānēna! Kun gani? Idan na kasance a kan hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Ya bā ni rahama daga gare Shi, to, wane ne zai taimake ni daga Allah idan nā sāba Masa? Sa'an nan bā zā ku kāre ni da kōme ba fāce hasāra.

64. “Kuma ya mutānena! Wannan rāḳumar Allah ce, tanā āyā a gare ku. Sai ku bar ta ta ci a cikin ƙasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta, kar azāba makusanciya ta kāma ku.”

65. Sai suka sōke ta. Sai ya ce, “Ku ji dāḍi a cikin gidājenku kwāna uku. Wannan wa'adi ne bā abin ƙaryatāwa ba.”

66. To, a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuɓutar da Sālihu da waɗanda suka yi imāni tāre da shi, sabōɗa wata rahama daga gare Mu, kuma daga wulākancin rānar nan. Lalle ne, Ubangijinka Shī ne Mai ƙarfi, Mabuwāyi.

67. Sai tsāwa ta kāma waɗanda suka yi zālunci, sai suka wāyi gari sunā guggurfāne a cikin gidājensu.

68. Kamar dai ba su zauna a cikinta ba. To! Lalle ne Samūdāwa sun kāfirce wa Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Samūdāwa.

قَالُوا يَصْلِحْ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا
أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّآ لَفِي
شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ
رَّبِّي وَءَاتَنِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي
مِنَ اللَّهِ إِن عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ
تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾

وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَافَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ
فَذُرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا
يُسُوءَ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا لَنَجِيَّتَنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ
يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾

وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا
فِي دِيَارِهِمْ جَثِيمٍ ﴿٦٧﴾

كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ الْآلَآءُ إِنَّا تَمُودًا
كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۚ أَلَا بُعْدَ لَشَمُودَ ﴿٦٨﴾

69. Kuma haḳīka, manzan-
ninMu sun je wa Ibrāhīm da bus-
hāra, suka ce, “Aminci”. Ya ce,
“Aminci (ya tabbata a gare ku).”
Sa’an nan bai yi jinkiri ba ya je da
maraki kawātacce.

70. Sa’an nan a lōkacin da ya ga
hannayensu bā su sāduwa zuwa
gare shi (marakin), sai ya yi kyā-
marsu, kuma ya ji tsōronsu. Suka
ce, “Kada ka ji tsōro, lalle ne mū, an
aiko mu ne zuwa ga mutānen Lūdu.”

71. Kuma matarsa tanā tsaye⁽¹⁾.
Ta yi dāriya. Sai Muka yi mata
bushāra (da haihuwar) Is’hāka,
kuma a bayan Is’hāka, Yākūbu.

72. Sai ta ce, “Yā kaitōna! Shin,
zan haihu ne alhāli kuwa inā tsōhu-
wa, kuma ga mijina tsōho ne? Lalle
wannan, haḳīka, abu ne mai ban
māmaki.”

73. Suka ce, “Shin kinā māmaki
ne daga al’amarin Allah? Rahamar
Allah da albarkarSa su tabbata a
kanku, ya mutānen babban gida!
Lalle ne Shī abin gōdewa ne, Mai
girma.”

74. To, a lōkacin da firgita ta tafi
daga Ibrāhīm, kuma bushāra tā je
masa, yanā mai jayayya a gare Mu
sabōda mutānen Lūdu!

75. Lalle Ibrāhīm, haḳīka mai
haḳuri ne, mai yawan addu’a, mai
tawakkali.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا
سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ
حَنِيدٍ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا رَأَى أَنَّهُ لَا يُصَلُّ إِلَيْنَا نَكِرَهُمْ
وَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾

وَأَمْرَاتِهِ قَابِئَةً فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا
بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

قَالَتْ يَوْتَلَيْءُ آلِيَّ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي
شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾

قَالُوا اتَّعَجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ
وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ رَحِيمٌ مَجِيدٌ ﴿٧٣﴾

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ
الْبُشْرَى يُجْدِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٥﴾

(1) Matar Ibrāhīm Sārah tanā tsaye ga yi musu hidima, sai ta yi dāriyar māmaki,
dōmin bākin sun ki cin abinci. Wadansu na fassarāwa – ta yi hails. Wannan bai dāce ba.

76. Ya Ibrāhīm! Ka bijira daga wannan. Lalle shi, haḳīka, umurnin Ubangijinka ne ya zo, kuma lalle ne sū, abin da yake mai je musu azāba ce wadda bā a iya hanāwa.

77. Kuma a lōkacin da manzanninMu suka je wa Lūḍu, aka bāta masa rai game da su, ya kun-tata rai sabōda su. Ya ce, “Wannan yini ne mai tsananin masīfa.”

78. Kuma mutānensa suka je masa sunā gaggāwa zuwa gare shi, kuma a gabāni, sun kasance sunā aikatāwar mūnānan ayyuka. Ya ce, “Yā mutānēna! Wadannan ‘yā-yāna,⁽¹⁾ sū ne mafiya tsarki a gare ku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma kada ku wulākantā ni a cikin bāḳī-na. Shin, bābu wani namiji shiryay-ye daga gare ku?”

79. Suka ce, “Lalle, haḳīka kā sani, bā mu da wani hakki a cikin ‘ya’yanka, kuma lalle kai haḳīka, kanā sane da abin da muke nufi.”

80. Ya ce, “Dā dai inā da wani ƙarfi game da ku, kō kuwa inā da gōyon bāya daga wani rukunī⁽²⁾ mai ƙarfi?”

81. (Manzannin) Suka ce, “Yā Lūḍu! Lalle mū, manzannin Ubangi-jinka ne. Bā zā su iya sāduwa zuwa gare ka ba. Sai ka yi tafiyarka a

يَا اِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ۖ اِنَّكَ قَدْ جِئْتَ اٰمْرًا
رَبِّكَ ۖ وَاِنَّهُمْ لَآتِيهِمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ مَّرْدُوْرٌ ۝٧٦

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْءَ بِهٖمْ وَضَاقَ
بِهِمْ ذَرْعًا ۖ وَقَالَ هٰذَا یَوْمٌ عَصِیْبٌ ۝٧٧

وَجَآءَهُ رُقُوْمُهُ ۖ یُهَرَّعُوْنَ اِلَیْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوْا
یَعْمَلُوْنَ السَّیِّئَاتِ ۖ قَالَ یَقُوْمُ هٰٓؤُلَآءِ بَنَاتِی
هٰنَ اَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ ۖ وَلَا تَخْزَوْنِ فِی
صَنِیْعِی ۚ اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيْدٌ ۝٧٨

قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِیْ بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ
وَإِنَّكَ لَتَتَعَلَّمُ مَا تُرِیْدُ ۝٧٩

قَالَ لَوْ اَنَّ لِیْ بِكُمْ قُوَّةٌ اَوْ اٰوِیْ اِلَیْ رُكْنٍ
سَدِيْدٍ ۝٨٠

قَالُوْا یٰ لُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ یَصِلُوْا اِلَیْكَ
فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّیْلِ وَلَا یَلْتَمِثْ

(1) ‘Ya’yansa-yanā nufin mātān aurensu, dōmin kōwane Annabi uban al’ummarsa ne. Bā ya kamāta a ce wai yanā kiran mazan gari zuwa ga ‘ya’yansa uku, dōmin bābu wata shari’a ta Allah, ga saninmu, wadda ta halatta haḍuwar maza biyu ko fiye da biyu a kan auren mace guda.

(2) Ya faḍi haka dōmin bā shi da dangi a cikinsu. Daga gare shi ba a kuma aiko wani Annabi ba sai a cikin waḍātar danginsa.

wani yankin dare da iyâlinka, kuma kada wani daga gare ku ya waiwaya fâce mâtarka. Lalle ne abin da ya sâme su mai sâmunta ne. Lalle wa'adinsu lõkacin sâfiya ne. Shin lõkacin sâfiya bã kusa ba ne?"

82. Sa'an nan a lõkacin da umur-ninMu ya je, Muka sanya na samanta ya zama na kasanta, kuma Muka yi ruwan duwâtsu a kanta (kasar Lûdu) daga taɓo cūrarre.

83. Alamtacce a wurin Uban-gijinka. Kuma ita (kasar Lûdu) ba ta zama mai nîsa ba daga azzâlumai (Kuraishâwa).

84. Kuma zuwa ga Madyana (Mun aika) ðan'uwansu⁽¹⁾ Shu'aibu. Ya ce, "Ya Mutânena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautâwa fâce Shi, kuma kada ku rage mûdu da sikêli. Lalle nî, inâ ganin ku da wadâta.⁽²⁾ Kuma lalle inâ jî muku tsōron azābar yini mai kēwayēwa.

85. "Ya mutânēna! Ku cika mûdu da sikêli da ādalci, kuma kada ku nakasta wa mutāne kâyansu, kuma kada ku yi ñarna a cikin kasa kunā māsū fasādi.

86. "Falalar Allah mai wanzuwa ita ce mafi alhêri a gare ku idan kun kasance muminaî, kuma ni bã mai tsaro ne a kanku ba."

مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا أَنَّهُ مُصِيبُهُمَا مَا
أَصَابَهُمْ إِنْ مَرَعْدُهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ
بِقَرِيبٍ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَافِلَهَا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ
مَّنصُورٍ ﴿٨٢﴾

مُسَوَّمَةً عِندَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ
الظَّالِمِينَ بَعِيدٍ ﴿٨٣﴾

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقُومُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ وَلَا
تَنقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي
أَرَبُّكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾

وَيَبْقُومُوا زُفْرًا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ
يَا الْقِسْطَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ
وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾

(1) Lārabāwa ne, sunā zaune a tsakānin Hijāz da Shām.

(2) Inā ganin ku a cikin wadāta: bã ku da bukatar rage wa mutāne kâyansu. Sabōda haka ku yi adalci ga mutāne wajen ciniki ya fi muku alhêri daga dūkiyar haram mai kārēwa kōme yawanta.

87. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Shin sallarka ce take umurtar ka ga mu bar abin da ubanninmu suke bautāwa, kō kuwa mu bar aikata abin da muke so a cikin dūkiyōyinmu? Lalle, haḳīka kai ne mai haḳuri, shiryayye!”

88. Ya ce, “Ya mutānena! Kun gani idan na kasance a kan hujja bayyananniya daga Ubangijina, kuma Ya arzūta ni da arziki mai kyāwo daga gare Shi? Kuma bā ni nufin in sāba muku zuwa ga abin da nake hana ku daga gare shi. Bā ni nufin kōme fāce gyārā, gwargwadon da na sāmi dāma. Kuma muwāfakāta ba ta zama ba fāce daga Allah. A gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi na wakkala.

89. “Kuma ya mutānena! Kada sāba mini ya ḍauke ku ga misālin abin da ya sāmi mutānen Nūhu kō kuwa mutānen Hūdu kō kuwa mutānen Sālihu ya sāme ku. Mutānen Lūdu ba su zama a wuri mai nīsa ba daga gare ku.

90. “Kuma ku nēmi Ubangi-jinku gāfara, sa’an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangi-jīna Mai jin kai ne, Mai nūna sōy-ayya.”

91. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Bā mu fahimtar da yawa daga abin da kake faḍi, kuma munā ganin ka mai rauni a cikinmu. Kuma bā dōmin jama’arka ba dā mun jēfē ka, sabō-da ba ka zama mai daraja a gunmu ba.”

قَالُوا يَشْعَبُ أَصْلَوْكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ
مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا
مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْخَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾

قَالَ يَنْقَوْمُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ
مِنْ رَبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
أُرِيدُ أَنْ أَخْلَفَكُمْ إِلَى مَا أَنْهَكُمْ
عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا
تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

وَيَنْقَوْمُ لَا يَجْعَلُ مِنْكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ
مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ
صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾

وَأَسْتَغْفِرُكَ وَأَرْبَحُكُمْ ثُمَّ تُوْبُوا إِلَيْهِ إِنْ
رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾

قَالُوا يَشْعَبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَاخٍ ضَعِيفًا لَوْلَا رَهْطُكَ
لَرَجَمَنَّكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَرِينٍ ﴿٩١﴾

92. Ya ce, “Ya mutānena! Ashe, jama’āta ce mafi daraja a gare ku daga Allah, kuma kun rikē Shi a bāyanku abin jēfarwa? Lalle ne Ubangijina Mai kēwayēwa ne ga abin da kuke aikatāwa.

93. “Kuma ya mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku. Lalle nī mai aiki ne. Da sannu zā ku san wāne ne azāba zā ta zo masa, ta wulakanta shi, kuma wāne ne maḡaryaci. Kuma ku yi jiran dāko, lalle ni mai dāko ne tāre da ku.”

94. Kuma a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuɓutar da Shu’aibu da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma tsāwa ta kama waɗanda suka yi zālunci. Sai suka wāyi gari guggurfāne a cikin gidājensu.

95. Kamar ba su zaunā ba a cikinsu. To, halaka ta tabbata ga Madyana kamar yadda Samūdāwa suka halaka.

96. Kuma haḡiḡa Mun aiki Mūsā da āyōyinMu, da dalīli bayyananne.

97. Zuwa ga Fir’auna da majalisarsa. Sai suka bi umurnin Fir’auna, amma al’amarin Fir’auna bai zama shiryayye ba.

98. Yanā shūgabantar mutānensa a Rānar Kiyāma, har ya tuzgar da su a wuta. Kuma tir da irin tuzgāwarsu.

99. Kuma aka biyar musu da la’ana a cikin wannan dūniya da

قَالَ يَقَوْمِ ارْهَطِيْ اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ
وَاتَّخَذْتُمْوهُ وِرَآءَكُمْ ظَهْرًا اِنْ رِىْتُمْ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ مٰحِيْطًا ﴿٩٢﴾

وَيَقَوْمِ اَعْمَلُوْا عَلٰى مَكَاتَتِكُمْ اِنِّىْ
عَمِلٌ سَوْفٌ تَعْمَلُوْنَ مِنْ يَّأْتِيْهِ عَذَابٌ
يُخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَّارْتَقِبُوْا اِنِّىْ
مَعَكُمْ رَقِيْبٌ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ اٰمُرُنَا نَحْنُ شُعَبًا وَّالَّذِيْنَ
ءَامَنُوْا مَعَهُ رِىْحَمَةٌ مِّنَّا وَاَخَذَتِ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَحُوْا فِيْ
دِيْرِهِمْ جَثِيْمِيْنَ ﴿٩٤﴾

كَانَ لَمْ يَتَفَوَّرُوْا فِيْهَا اِلَّا بُعْدَ الْمَدِيْنَةِ كَمَا
بَعْدَتْ ثَمُوْدُ ﴿٩٥﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِآيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٩٦﴾

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلٰٓئِهٖ فَاتَّبَعُوْا اٰمُرَ فِرْعَوْنَ
وَمَا اٰمُرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ ﴿٩٧﴾

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ
النَّارَ وَيَتَسَاءَلُوْنَ اَلْوَرْدُ اَلْمَوْرُوْدُ ﴿٩٨﴾

وَاتَّبَعُوْا فِيْ هٰذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ

Rānar Kiyāma. Tir da kyautar⁽¹⁾ da ake yi musu.

100. Wancan yanā daga lābāran alḡaryōyi. Munā bā ka lābārinsu, daga gare su akwai wanda ke tsaye da kuma girbabbe.⁽²⁾

101. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sun zālunci kansu, sa'an nan abūbuwan bautawarsu waɗanda suke kiran su, baicin Allah, ba su waɗatar musu kōme ba a lōkacin da umurnin Ubangijinka ya je, kuma (gumākan) ba su kāra musu wani abu ba fāce hasāra.

102. Kuma kamar wancan ne kāmūn Ubangijinka, idan Ya kāma alḡaryōyi alhāli kuwa sunā māsu zālunci. Lalle kamūnSa mai raɗaɗi ne, mai tsanani.

103. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga wanda ya ji tsōron azābar Lāhira. Wancan yini ne wanda ake tāra mutāne a cikinsa, kuma wancan yini ne abin halarta.

104. Ba Mu jinkirta shi ba fāce dōmin ajali kīdāyayye.

105. Rānar da za ta zo wani rai ba ya iya magana fāce da izninSa. Sa'an nan daga cikinsu akwai sha-kiyyi da mai arziki.

106. To, amma waɗanda suka yi shaḡāwa, to, sunā a cikin wuta. Sunā māsu kārā da shēka a cikinta.

بَشِّرْ الرَّفِيقَ الْمُرْفُودَ ﴿١١﴾

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَىٰ نَقُصُّهُ عَلَيْكَ

مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٢﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ

دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا

زَادُهُمْ إِلَّا تَتَابَعُوا ﴿١٣﴾

وَكَذَٰلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ

ظَلِيمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَكْبَرُ شِدْدٍ ﴿١٤﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ

ذَٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لِّلنَّاسِ وَذَٰلِكَ يَوْمُ

مَشْهُودٍ ﴿١٥﴾

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُّعَدٍّ ﴿١٦﴾

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلِّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ

سَقِيمٌ وَسَعِيدٌ ﴿١٧﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ

وَسَهيقٌ ﴿١٨﴾

(1) Kyautar la'ana ita ce wadda ake la'antar su da ita a dūniya da Lāhira.

(2) Daga nan zuwa ḡarshen sūra ta'alīḡi ne dōmin farkarwa. Mai tsayi — watau tana nan tsaye, alāmōminta ba su fāce ba, kuma akwai waɗanda suka halaka kamar karan da aka girbe.

107. Suna madawwama a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Lalle Ubangijinka Mai aikatāwa ne ga abin da Yake nufi.

108. Amma wadanda suka yi arziki, to, sunā a cikin Aljanna sunā madawwama, a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Kyauta wadda bā ta yankēwa.

109. Sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga abin da wadannan suke bautawa. Bā su wata ibāda fāce kamar yadda ubaninsu ke aikatāwa a gabani. Kuma haƙiƙa Mū, Māsu cika musu rabonsu ne, bā tāre da nakasāwa ba.

110. Kuma haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā littāfi, sai aka sābā⁽¹⁾ wa jūna a cikinsa. Kuma bā dōmin wata kalma wadda ta gabāta daga Ubangijinka ba, haƙiƙa, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma haƙiƙa, sunā a cikin wata shakka, game da shi, mai sanya kōkanto.

111. Kuma lalle, haƙiƙa, Ubangijinka Mai cika wa kōwa (sakamakon) ayyukansa ne. Lalle Shī, Mai ƙididdigewa ne ga abin da suke aikatāwa.

112. Sai ka daidaitu⁽²⁾ kamar yadda aka umurce ka, kai da wa-

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾

﴿١٠٨﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ
فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا
مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْذُورٍ ﴿١٠٨﴾

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ
إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا
لَمُوقِفُوهُمْ نَصِيبُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَأَخْلَفَ
فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ كُلًّا لَّمَّا لَئِيْلُوفٍ هُمْ رَبُّكَ أَعْمَلُهُمْ إِنَّهُ
بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١١﴾

فَأَسْتَقِرَّ كَمَا أَمَرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا

(1) Yahūdāwa sun sābā wa jūna a cikin littattafan da aka bai wa Mūsā. To, kū Musulmi kada ku bi hanyarsu, har ku sābā wa Allah, har abin da ya sāme su ya sāme ku.

(2) Wannan āyā tanā hana dukan bidi'a a cikin addini. Tun da ba a yarda Annabi ya fara ra'ayinsa ba sai dai ya bi umurnin Allah kamar yadda Ya yi umurnin, kuma haka ne Ya umurci wanda ya bi Annabi. Sabōda haka mai sābā wa umurnin Allah da ƙāri ko ragi, bā ya cikin mabiyannan Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

ɗanda suka tūba tāre da kai, kunā
bā māsu kētara haddi ba. Lalle Shī,
Mai gani ne ga abin da kuke aika-
tāwa.

113. Kada ku karkata⁽¹⁾ zuwa ga
waɗanda suka yi zālunci har wuta
ta shāfe ku. Kuma bā ku da wa-
ɗansu majibinta baicin Allah, sa'an
nan kuma bā zā a taimake ku ba.

114. Kuma ka tsai da salla a
gēfe guda biyu na yini da wani yanki
daga dare. Lalle ne ayyukan kwarai
sunā kōre mūnānan ayyuka. Wan-
can⁽²⁾ ne tunātarwa ga māsu tunā-
wa.

115. Kuma ka yi haḡuri. Allah
bā Ya tōzartar da lādar māsu
kyautatāwa.⁽³⁾

116. To, don me māsu hankali
ba su kasance daga mutānen ka-
r-nōnin da suke a gabāninku ba, sunā
hani daga barna a cikin kasa? Fāce
kaɗan daga wanda Muka kuɓutar
daga gare su (sun yi hanin). Kuma
waɗanda suka yi zālunci suka bi
abin da aka ni'imtar da su a cikinsa,
suka kasance māsu laifi.

117. Kuma Ubangijinka bai ka-
sance Yanā halakar da alḡaryu sa-

تَطْعُوا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٣﴾

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٤﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُفُقَاتٍ
الَّيْلِ إِنْ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ
ذَٰلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٥﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٦﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا
بِقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا
قَلِيلًا مِّمَّنْ أُنْجِيتَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا مَا أَتَوْا بِهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٧﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ

(1) Ba ya halatta ga Musulmi ya karkata zuwa ga kāfirai kamar yadda bā ya halatta ya karkata a cikin addininsa. Wannan shī ne babban makāmi a kan māḡiya.

(2) Tsayar da sallōli farillai tāre da Līman a cikin masallatai shī ne zikiri ga mai son zikirin gaskiya. Ayyukan kwarai sunā shāfe miyāgu.

(3) Haḡuri a kan ibāda wājibi ne, haka kuma kyautatāwa, wātau shī ne yin kōwane aiki na ibāda tsantsa kamar salla kō na ma'amala kamar ciniki da aure, dōmīn Allah kawai. A yi wa wannan fanni na biyu sūna da "Tasawwuf", bidi'a ne dōmin bai taho daga Sunna ba. Asalin "theosophy" daga lugar Ajam, ma'anarsa nēman hikima ta Allah a hālin kēfance kai a cikin kaɗaita da wasu aikace-aikace na ibāda, kamar girka ga 'yanbōri.

bōda wani zālunci ba, alhāli mutānensu sunā māsu gyārāwa.⁽¹⁾

118. Kuma dā Ubangijinka Ya so, dā Yā sanya mutāne al'umma guda. Kuma bā zā su gushe ba sunā māsu sābā wa jūna.

119. Sai wanda Ubangijinka Ya yi wa rahama, kuma dōmin wannan⁽²⁾ ne Ya halicce su. Kuma kalmar Ubangijinka "Lalle ne zā Ni cika Jahannama da aljannu da mutāne gaba ɗaya" ta cika.

120. Kuma dūbi dai Munā bā da lābāri a gare ka daga lābarun Manzanni, abin da Muke tabbatar da zuciya da shi. Kuma gaskiya ta zo maka a cikin wannan, da wa'azi da tunatarwa ga māsu imāni.

121. Kuma ka ce wa waɗanda bā su yin imāni, "Ku yi aiki a kan hālinku, lalle mū māsu aiki ne."

122. "Kuma ku yi jiran dāko, lalle mu māsu jiran dāko⁽³⁾ ne."

123. Kuma ga Allah gaibin sammai da ƙasa yake. Kuma zuwa gare Shi ake mayar da dukan al'amari. Sabōda haka ku bauta Masa kuma ku dōgara a kanSa. Kuma Ubangijinka bai zama Mai gafala daga abin da kuke aikatāwa ba.

وَأَهْلُهَا مُصِيبُونَ ﴿١١٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَرَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾

إِلَّا مَنْ رَجِعَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِهِ فُتُورًا وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ ﴿١٢١﴾

وَأَنْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wannan āyā da ta sama da ita sunā nūna muhimmancin wa'azi a cikin kōwane hāli na al'umma, dōmin tsarēwar zamanta al'umma.

(2) Allah ya halicci mutāne da hālāye dabam-dabam dōmin su sāba wa jūna.

(3) Ku yi jira ku gani wāne ne zai ci nasara; mū da muka bi umurnin Allah, kō kuwa ku da kuke bin zuciyoinku. Ākiba dai tanā ga māsu taƙawa. Allah ya tabbatar da mu a kan binSa a kan taƙawa. Amin.

SŪRATU YŪSUF

سُورَةُ يُوسُفَ

Tanā karantar da hālāyen rāyuwar mutum a cikin dūniya tāre da abōkan zama a kōwane matsayi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waɗancan āyoyin Littāfi mai bayyanāwa ne.

2. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi, yanā abin karantawa na Lārabci; tsammāninkū, kunā hankalta.

3. Mū, Munā bāyar da lābāri a gare ka, mafi kyāwon lābāri ga abin da Muka yi wahayin wannan Alkur'āni zuwa gare ka. Kuma lalle ne kā kasance a gabāninsa, haḳīka, daga gafalallu.

4. A lōkacin da Yūsufu ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Lalle ne nī, nā ga taurāri gōma shā ḡaya, da rānā da watā. Nā gan su sunā māsū sujada a gare nī.”

5. Ya ce, “Ya ḡaramin ḡāna! Kada ka faḡi mafarkinka ga 'yan'uwanka, har su ḡulla maka wani kaidi. Lalle ne Shaīdan ga mutum, haḳīka, makiyi ne bayyananne.”⁽¹⁾

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَٰذَا الْقُرْآنَ وَإِن كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنَىٰ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

(1) Tarbiyyar uba ga ḡansa. Yaro ḡarami anā rēnon sa da jawābi mai laushi a fahimtar matsayin yāron.

6. “Kuma kamar wancan ne, Ubangijinka Yake zāben ka, kuma Ya sanar da kai daga fassarar lābā-rai, kuma ya cika ni’imōminSa a kanka, kuma a kan gidan Yākūba kamar yadda ya cika su a kan uban-ninka biyu, a gabāni, Ibrāhīm da Is’hāka. Lalle Ubangijinka ne Masani, Mai hikima.”

7. Lalle ne, haḳīka, āyōyi⁽¹⁾ sun kasance ga Yūsufu da ‘yan’uwan-sa⁽²⁾ dōmin māsu tambaya.

8. A lōkacin da suka ce⁽³⁾, lalle ne Yūsufu da ḍan’uwansa ne ma-fiya sōyuwa ga ubanmu daga gare mu, alhāli kuwa mū jama’a guda ne. Lalle ubanmu, haḳīka, yanā cikin bata bayyananniya.

9. Ku kashe Yūsufu, kō kuwa ku jēfa shi a wata fasa, fuskar ubanku ta wōfinta sabōda ku, kuma ku kasance a bāyansa mutāne sālihai.

10. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Kada ku kashe Yūsufu. Ku jēfa shi a cikin duhun rījiya, wasu matafiya su tsince shi, idan kun kasance māsu aikatāwa ne.”

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِّلسَّائِلِينَ ﴿٧﴾

إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيَّ أَيْنَ مَا نَا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾

أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَيْكُمُ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوُّ فِي عَيْبَتِ الْجَبِّ يَلْقَاهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾

(1) Āyōyi a nan, ānā nufin hālāye wadanda suka zama darussa na kōyarwa ga mutāne dōmin tarbiyya ga yāra da manya na kōwane matsayi ga rāyuwar ḍan Ādam.

(2) Yūsufu da ḍan’uwansa shaḳīki. Binyāmīnu, da sauran gōma. Babbansu ga shēkaru, shi ne Raubīlu, kuma sai Lāwiya. A cikin gidansa aka yi Annabāwa, sai Yahūza kuma shi ne shūgabansu a ra’ayi, shi ne uban sarākunansu, sabōda haka sūnansa ya rinjāya a kan Kabīlar, aka ce musu Yahūdu.

(3) Hīrar yāra a tsakāninsu. Sunā tunānin sōyayyar ubansu ga ḍayansu wanda bā ya cikinsu yanzu. Sunā tunānin yadda zā su sāmi ādalcin daidaitāwar so daga ubansu bāki ḍayansu. ‘Dan’uwansu wanda ubansu yake so, watau Yūsufu, ya sāmi baḳin jini daga gare su dōmin ubansu yana sonsa. Sabōda haka Shaidan yanā sanya musu tunānin su yi zunubin rabuwa da shi, sa’an nan su tūba ga Allah.

11. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽¹⁾ Mēne ne a gare ka ba ka amince mana ba a kan Yūsufu, alhāli kuwa lalle ne mū, haḳīka, māsu nasiha muke ne a gare shi?”

12. “Ka bar shi tāre da mu a gōbe, ya ji dāḍi, kuma ya yi wāsa. Kuma lalle ne mu, a gare shi, māsu tsaro ne.”

13. Ya ce, “Lalle ne ni, haḳīka, yanā bāta mini rai ku tafi da shi. Kuma inā tsōron kerkēci ya cinye shi, alhāli ku kuwa kunā māsu sha-gala daga gare shi.”

14. Suka ce, “Haḳīka, idan kerkēci ya cinye shi, alhāli kuwa munā dangin jūna, lalle ne mū, a sa'an nan, haḳīka, mun zama māsu ha-sāra.”

15. To, a lōkacin⁽²⁾ da suka tafi da shi, kuma suka yi niyyar su sanya shi a cikin duhun rījiya, Muka yi wahayi zuwa gare shi, “Lalle ne, kanā bā su lābari game da wannan al'amari nāsu, kuma sū ba su sani ba.”

16. Kuma suka je wa ubansu da dare sunā kūka.

17. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽³⁾ Lalle ne, mun tafi munā tsēre, kuma

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا
لَمُرْتَضُونَ ﴿١١﴾

أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَع وَيَلْعَب وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ﴿١٢﴾

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ
يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخَيْرُ نَظُنُّوهُ ﴿١٤﴾

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يُجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتٍ
الْحَبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنْتَنِمَنَّ هُمْ بِأَمْرِ هَذَا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

وَجَاءَ وَآبَاهُمُ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا

(1) Sun fara zartar da abin da suka shirya, watau dauke Yusufu daga gaban ubansa. Sun fara da maganar da ubansu yake so game da su tattara da ḍan'uwansu karami. Sunā muhāwara da ubansu sunā nēman yardarsa don ya bar su su tafi da Yusufu.

(2) Suka cire rīgarsa, suka jēfa shi da gūga a cikin rījiya. Sa'an nan suka sanya wa rīgarsa jinin wata dabba da suka yanka, dōmin ya zama alāmar cēwa kerkēci ya cinye Yūsufu. Gā rīgarsa ta bāci da jinin jikinsa. Watau jinin shi ne alāmar yā mutu. Sai suka manta cēwa kāfin kerkēci ya cinye yāro a cikin rīgarsa, sai yā kekkēta rīgar tukun.

(3) Muhāwararsu tāre da ubansu. Yā nūna baḳin ciki, amma kuma ya mayar da al'amari ga Allah.

muka bar Yusufu a wurin kāyan-mu, sai kerkēci ya cinye shi, kuma kai, bā mai amincēwa da mu ba ne, kuma kō dā mun kasance māsū gaskiya!”

18. Kuma suka je, a jikin rigarsa akwai wani jinin karya. Ya ce, “Ā’a, zukatanku suka kawāta muku wani al’amari. Sai haƙuri mai kyau! Kuma Allah ne Wanda ake nēman taimako (a gunSa) a kan abin da kuke sifantāwa.”

19. Kuma wani āyari⁽¹⁾ ya je, sai suka aika mai nēman musu rūwa, sai ya zura gugansa, ya ce, “Yā bushārata! Wannan yāro ne.” Kuma suka bōye shi yanā abin sayarwa. Kuma Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

20. Kuma suka sayar⁽²⁾ da shi da ’yan kuɗi kaɗan, dirhamōmi kīdā-yayyu. Kuma sun kasance, a wurinsa, daga māsū isuwa da abu kaɗan.

21. Kuma wanda ya saye shi daga Masar⁽³⁾ ya ce wa mātarsa, “Ki girmama mazauninsa, akwai tsammānin ya amfāne mu, kō kuwa mu riƙe shi dā.” Kuma kamar wancan ne Muka tabbatar ga Yūsufu, a cikin ƙasa, kuma dōmin Mu sanar da shi daga fassarar lābāru, kuma

يُوسُفَ عِنْدَ مَتْلَعِنَا فَالْكَاهَنُ الَّذِي فِي يَمِينِهِ
أَنْتَ يَمُوءُ مِنَّا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

وَجَاءَ وَعَلَى قَمِيصِهِ يَدَمٌ كَذِبٌ قَالَ بَلْ
سَأَلْتُ لَكُمْ أَنْفُسَكُمْ أَفَرَأَيْتُمْ جِبِلًّا
وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى
دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْ رُبِّي هَذَا غُلٌّ وَأَسْرُوهُ يَضْعَةٌ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الرَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مَرْأَتِي
أَكْرَمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَتَّخِذَهُ وَبْلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَانَ يُوسُفَ فِي
الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ

(1) Āyari ya je kusa da rījiyar Yūsufu, har suka kāma shi ya zama bāwa abin sayarwa a hannunsu.

(2) Āyarin, sun tafi da shi, sun sayar da shi a kan kuɗi kaɗan, dōmin sun sani, shi bā bāwansu ba ne, tsintō shi suka yi. Sabōda haka kōme suka sāmu game da shi, rība ce a gare su. Kuma gudun kada iyāyensa su gāne shi, su rasa kōme daga gare shi gabā ɗaya.

(3) Yūsufu a gidan sarauta, kuma a cikin hālin girma da ɗaukaka. Gidan Azīzi Masar, watau Firāyim Minista, babban wazirin Masar.

Allah ne Marinjāyi a kan al'amar-inSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

22. Kuma a lōkacin da ya isa mafi ƙarfinsa, Muka bā shi hukunci da ilmi. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

23. Kuma wadda yake⁽¹⁾ a cikin dākinta, ta nēme shi ga kansa, kuma ta kukkulle kōfōfi, kuma ta ce, “Yā rage a gare ka!” Ya ce, “Ina neman tsarin Allah! Lalle Shī ne Ubangijina. Yā kyautata mazau-nina. Lalle ne shī, māsu zālunci ba su cin nasara!”

24. Kuma lalle ne, tā himmantu da shi. Kuma yā himmantu da ita in bā dōmin ya ga dalīlin Ubangijinsa ba. Kamar haka dai, dōmin Mu karkatar da mummunan aiki da alfāsha daga gare shi. Lalle ne shi, daga bāyinMu zābābū yake.

25. Kuma suka yi tsēre⁽²⁾ zuwa ga kōfa. Sai ta tsāge rigarsa daga bāya, kuma suka iske mijinta a wurin kōfar. Ta ce, “Mēne ne saka-makon wanda ya yi nufin cūta game

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ رَءَاهُ اتَيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣﴾

وَرَأَوْنَاهُ أَلْفًا وَفِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ
وَعَلَّقَتِ الْأُتُوبَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ
مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوًى إِنَّهُ
لَا يَفْلَحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ هَمَمْتُ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى
بُرْهَانَ رَبِّيَ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ
السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
الْمُخْلِصِينَ ﴿٢٥﴾

وَأَسْبَغَ الْأَبَّابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ
وَأَلْفَيْتَ سَيْدَهَا لَدَا الْأَبَّابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ

(1) Yūsufu yā shiga cikin fitinar uwar dākinsa, Zālīha. Yā mai da al'amarinsa ga Ubangijinsa wanda ya fitar da shi daga rījiya zuwa gidan sarautar Masar, kuma Ya bā shi hukunci, watau Annabci da ilmi da Ya saukar masa na ibāda da mu'amāla. Ya sanar da shi halal da haram kuma ya sanya masa tsaro daga zunubi.

(2) Idan namiji da mace sun haɗu, to, bā ya halatta ga namijin ya dōgara ga ilminsa na amanarsa, ya zauna tāre da fitinar Shaidan. Sabōda haka Yūsufu ya gudu, ta bī shi da hālin kāsāwar mutum ga hālin so har bākin kōfa. Suka haɗu da mijinta. Ta mayar da maganar rawātsa (ƙarya) a kan Yūsufu. Shi kuma ya kāre kansa da maganar gaskiya. Sai shaida zā a nēma. Tā himmantu da dūkarsa dōmin yā ƙi ya yi mata dā'a ga abin da take so daga gare shi alhāli yanā bāwanta, shī kuma yā himmantu da dūkarta dōmin ya tunkude macūci. Alfāshar ita ce zina, cūtar kuwa ita ce dūka, dalīlin Ubangijinsa shī ne bin shari'ar Allah.

da iyālinka? Fāce a ḍaure shi, ko kuwa a yi masa wata azāba mai raḍaḍi.”

26. Ya ce, “Ita ce ta nēme ni a kaina.” Kuma wani mai shaida daga mutānenta ya bāyar da shaida.⁽¹⁾ “Idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga gaba, to, tā yi gaskiya, kuma shī ne daga maḥaryata.

27. “Kuma idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga bāya, to, tā yi karya, kuma shī ne daga māsu gas-kiya.”

28. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rigarsa an tsāge ta daga bāya, ya ce, “Lalle ne shi, daga kaidinku ne, mātā! Lalle ne kaidinku mai girma ne!

29. “Yusufu! Ka kau da kai daga wannan. Kuma ki nēmi gāfara⁽²⁾ dōmin laifinki. Lalle ne ke, kin kasance daga māsu kuskure.”

30. Kuma waḍansu mātā⁽³⁾ a cikin Birnin suka ce, “Matar Azīz tanā nēman hādiminta daga kansa! Haḳīka, yā rufe zūciyarta da so. Lalle ne mū, munā ganin ta a cikin bata bayyananna.”

أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءَ إِلَّا أَنْ يُسَجَّنَ أَوْ عَذَابُ الْيَمِّ ۝١٩

قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ رُقَدًا مِنْ قَبْلِي فَقَصَدْتَ وَهُوَ مِنَ الْكَذَّابِينَ ۝٢٠

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ رُقَدًا مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبْتَ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝٢١

فَلَمَّا رَأَىٰ قَمِيصَهُ رُقْدًا مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۝٢٢

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ۝٢٣

وَقَالَ يَسُوءُ فِي الْمَدِينَةِ أَمْرَاتُ الْعَرَبِ تَرَاوَدُّ قَتْلَهُنَّ عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝٢٤

(1) Bāyar da shaida a kan al'āda, mai bāyar da shaidar yanā gabātar da ita da magana a kan Yusufu, dōmin a ganinsa tuhuma a kanta, tā fī karfi, kuma zumuntarsa da ita ba ta ḍauke shi ba ga karkatar da magana dōmin ya taimake ta.

(2) Mai gida ya yi hukunci da yabon girman hālin Yūsufu da kuma nēman ya kashe maganar a nan.

(3) Tsēgumin mātā a cikin gari da yadda mātār Azīz ta yi maganin tsegumin, ta hanyar yi wa matan liyafa. Mace bā ta kunyar mātā 'yan'uwanta ga irin wannan fitina idan ta sāme ta, ita kaḍai, balle mātā ga sū duka sun kāmu a cikin tarkon da ya kāma ta. Sai ta gaya musu gaskiyar abin da ya auku a tsakāninta da Yūsufu, a bāyan ta rāma zargin da suka yi mata.

31. Sa'an nan a lōkacin da ta ji lābāri game da mākircinsu, sai ta aika kiran liyafa zuwa gare su, kuma ta yi tattalin abincin da ake dōgara wajen cinsa, kuma ta bai wa kōwace daya daga cikinsu wuƙa, kuma ta ce, "Ka fito a kansu." To, a lōkacin da suka gan shi, suka gir-mamā shi, kuma suka yanyanke hannāyensu, kuma suka ce, "Tsarki yanā ga Allah! Wannan bā mutum ba ne! Wannan bai zama ba fāce Malā'ika ne mai daraja!"

32. Ta ce, "To wannan ne fa wanda kuka zarge⁽¹⁾ ni a cikinsa! Kuma lalle ne, haƙīka, na nēme shi daga kansa, sai ya tsare gida, kuma ni inā rantsuwa, idan bai aikata abin da nake umurnin sa ba, haƙīka, anā ɗaure shi. Haƙīka, yanā kasan-cewa daga ƙasƙantattu."

33. Ya ce, "Yā Ubangijina! Kur-kuku ne mafi sōyuwa a gare ni daga abin da suke kirā na zuwa gare shi. Kuma idan ba Ka karkatar da kai-dinsu daga gare ni ba, zan karkata zuwa gare su, kuma in kasance daga jāhilai."

34. Sai Ubangijinsa Ya karɓa masa, sabōda haka Ya karkatar da kaidinsu daga gare shi. Lalle Shī ne Mai jī, Masani.

35. Sa'an nan kuma ya bayyana a gare su a bāyan sun ga alāmōmin,

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ
وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً وَءَاتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ
مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ
أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ
مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رُودْنُهُ
عَنْ نَّفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا
ءَامُرُهُ لَيَكْسَبَنَّهُ وَلَيُنَاكِوْنَ مِنَ الصَّاعِقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ
وَإِلَّا أَنْصَرِفَ عَنْهُ كَيْدُهُمْ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُمْ إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا آلَاءَ بَنَاتِ

(1) A cikin maganar mātār Azīz a tsakānin mātā bābu wata kunya, dōmin tā nūna ƙāsāwarsu. Kuma akwai tsōratarwa ga Yūsufu idan bai yi mata dā'a ba ga buƙātarta gare shi.

lalle ne dai su ɗaure shi har zuwa wani lōkaci.

36. Kuma waɗansu samāri biyu suka shiga kurkuku tare da shi.⁽¹⁾ Dayansu ya ce, “Lalle ne nī, nā yi mafarkin gā ni inā mātsar giya.” Kuma ɗayan ya ce, “Lalle ne nī, nā yi mafarkin gā ni inā ɗauke da waina a bisa kaina, tsuntsāye sunā ci daga gare ta. Ka bā mu lābāri game da fassararsu. Lalle ne mū, munā ganin ka daga māsu kyauta-tāwa.”

37. Ya ce, “Wani abinci bā zai zo muku ba wanda ake arzūta ku da shi fāce nā bā ku lābārin fassararsa⁽²⁾, kāfin ya zo muku. Wannan kuwa yanā daga abin da Ubangijīna Ya sanar da ni. Lalle ne nī, nā bar addinin mutāne waɗanda ba su yi īmāni da Allah ba, kuma game da Lāhira, sū kāfirai ne.

38. “Kuma na bi addinin iyā-yēna, Ibrāhīm da Is’hāka da Yākūba. Bā ya yiwuwa a gare mu mu yi shirka da Allah da kōme. Wannan yana daga falalar Allah a kanmu da mutāne, amma mafi yawan mutāne bā su gōdewa.

39. “Yā abōkaina biyu na kurkuku! Shin iyāyen giji dabam-dabam ne mafiya alhēri kō kuwa Allah Makadaici Mai tanƙwasāwa?

لَيْسَ جُنَّةٌ وَحَتَّى حِينَ ﴿٣٦﴾

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا
إِنِّي أَرَىٰ أَرْبَعًا أَغْصُرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي
أَرَىٰ أَرْبَعًا أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ
الظَّيْرُ مِنْهُ نَبْتَيْنِ إِنَّا نَافِلُونَ ﴿٣٧﴾
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَاتُكُمَا
يَتَأْوِيلُهُ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا
عَلَّمْنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٩﴾

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْلِحْ إِلَى السِّجْنِ أَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ
أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤١﴾

(1) Yūsufu a cikin kurkuku tare da abōkan shigarsa kurkukun. Kuma yanā fassara mafarki a bāyan kiransa zuwa ga addini.

(2) Kōwane irin abin ne kāfin in gan shi da idōna, zan iya gaya muku nau'insa, kamar yadda Īsa ya ce, “Inā bā ku lābārin abin da kuke ci a gidājenku.” A Sūrar Āl Imrāna āyā ta 49.

40. “Ba ku bauta wa kōme, bai-cinSa, fāce waɗansu sūnāye waɗan-da kuka ambace su, kū da uban-ninku. Allah bai saukar da wani dalili ba game da su. Bābu hukunci fāce na Allah. Ya yi umurnin kada ku bauta wa kōwa fāce Shi. Wan-can ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

41. “Yā abōkaina biyu, na kur-kuku! Amma ɗayanku, to, zai shā-yar da uban gidansa giya, kuma gudan, to, zā a tsīrē shi, sa'an nan tsuntsāye su ci daga kansa. An hu-kunta al'amarin, wanda a cikinsa kuke yin fatawa.”

42. Kuma ya ce da wanda ya tabbatar da cēwa shi mai kuɓuta ne daga gare su, “Ka ambacē ni a wurin uban gidanka.” Sai Shaidan ya mantar da shi tunāwar ubangi-jinsa, sabōda haka ya zauna a cikin kurkuku 'yan shekaru.

43. Kuma sarki ya ce. “Lalle ne, nā yi mafarki; ⁽¹⁾ nā ga shānu bak-wai māsū kiba, waɗansu bakwai rāmammu, sunā cin su, da zangarku bakwai kōre-kōre da waɗansu ke-kasassu. Yā kū jama'a! Ku yi mini fatawa a cikin mafarkīna, idan kun kasance ga mafarki kunā fassa-rawa.”

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ
سَمِيتُمْوهَا أَسْمَاءً وَأَبَاوَكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا
تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الَّذِينَ الْقَيْمُ وَلَكِنْ
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْلِحْ جِى السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَتَسْقَى
رَبَّهُ رَحْمَةً وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُضْلَبُ فَتَأْكُلُ
الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَضَيَّ الْأَمْرَ الَّذِي فِيهِ
تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي
عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَهُ الشَّيْطَانُ وَكَرَّ
رَبَّهُ فَلَيْتَ فِي السَّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلْنَ سَبْعَ عَجَافٍ وَسَبْعَ سُوءِلَاتٍ
خُضِرٍ وَأُخْرَى يَأْسُفُ يَتَأْتِيهَا الْمَلَأُ أَفْتُونٍ فِي
رُءُوسِي إِنْ كُنْتُ لِلرُّءْيَا بِتَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Mafarkin Sarki wanda zai zama sanadin fitar Yūsufu daga kurkuku. Wannan yanā nūna bā a kēbance yin mafarki ga Musulmi kawai, kāfiri ma yanā yin mafarki. Bā a iya fassara mafarki sai da ilmin Alkur'āni da Hadisi da kuma sanin al'ādun mutāne. Mafarki bā ya zama hujja sai idan wani annabi yā fassara shi.

44. Suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne, kuma ba mu zamo masana ga fassarar yāye-yāyen mafarki ba.”

45. Kuma wannan da ya kuɓuta daga cikinsu ya ce, a bāyan yā yi tunāni a lōkaci mai tsawo, “Ni, inā bā ku lābāri game da fassararsa. Sai ku aike ni.”

46. “Yā Yūsufu! Yā kai mai ya-wan gaskiya! Ka yi mana fatawa a cikin shānu bakwai māsu kiba, wa-dansu bakwai rāmammu sunā cin su, da zangarku bakwai kōrāye da waɗansu kēkasassu, tsammānina in kōma ga mutāne, tsammāninsu zā su sani.”

47. Ya ce, “Kunā shūkā, shēkara bakwai tutur, sa’an nan abin da kuka girbe, sai ku bar shi, a cikin zanganniyarsa,⁽¹⁾ sai kaɗan daga abin da kuke ci.

48. “Sa’an nan kuma waɗansu bakwai māsu tsanani su zo daga bāyan wancan, su cinye abin da kuka gabatar dōminsu, fāce kaɗan daga abin da kuke ādanāwa.

49. “Sa’an nan kuma wata shēkara ta zo daga bāyan wancan, a cikinta ake yi wa mutāne ruwa mai albarka, kuma a cikinta suke māt-sar abin sha.”

50. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi.” To, a lōkacin da man-zo ya je masa (Yūsufu), ya ce, “Ka kōma zuwa ga uban gidanka, sa’an

قَالُوا أَضَلَّتْ أَخْلَامُ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَخْلَامِ بِعِلْمِهِ ﴿٤٤﴾

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعٍ سُتُوبَاتٍ خُضِرَ وَأُخْرَى بُيَاسَتٍ لَعَلَّيْ أَرْجِعَ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُعَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْرِضُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِيَنِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ

(1) Barin hatsi a cikin zanganniyarsa shi ne māganin ruɓēwarsa, kō waɗansu tsūtsōtsi da suke cin sa.

nan ka tambaye shi: Mène ne hālin mātāyen nan waɗanda suka ya-nyanke hannāyensu? Lalle ne Ubangijina ne Masani game da kaidinsu.”

51. Ya ce, “Mène ne babban al’amarinku, a lōkacin da kuka nēmi Yūsufu daga kansa?” Suka ce, “Tsarki ga Allah yake! Ba mu san wani mummūnan aiki a kansa ba.” Mātar Azīz ta ce, “Yanzu fa gaskiya⁽¹⁾ ta bayyana. Nī ce nā nēme shi daga kansa. Kuma lalle ne shī, haḳīka, yanā daga māsu gaskiya.

52. “Wancan ne, dōmin ya san cēwa lalle ne ni ban yaudaure shi ba a bōye, kuma lalle Allah bā Ya shiryar da kaidin mayaudara.

53. “Kuma bā ni kuɓutar da kaina. Lalle ne rai, haḳīka, mai yawan umurni ne da mummunan aiki, fāce abin da Ubangijina Ya yi na rahama. Lalle Ubangijina Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

54. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi in kēbe shi ga kaina.” To, a lōkacin da Yūsufu ya yi masa magana sai ya ce, “Lalle ne kai a yau, a gunmu, mai daraja ne, amintacce.”⁽²⁾

55. Ya ce, “Ka sanya ni a kan taskōkin ƙasa. Lalle ne nī, mai tsa-rēwa ne, kuma masani.”

الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَافٍ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ الْقَنَاصُصُ الْحَقُّ أَنَارَوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

﴿٥٣﴾ وَمَا أَتَيْنِي نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِي بِهِ؟ أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي قَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٥﴾

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ﴿٥٦﴾

(1) Da wannan magana ta mātar Azīz Zālīha anā fahimtar ita tā musulunta ta hannun Yūsufu kāfin a ɗaure shi.

(2) Maganar da Yusuf ya gayā wa sarki lōkacin da ya jē masa ba a faɗe ta ba, sai dai an nūna ta ƙāyatar da shi har ya yabē shi da cēwa shi mai daraja ne amintacce.

56. Kuma kamar wancan ne Muka bāyar da īko ga Yūsufu a cikin ƙasa⁽¹⁾ yanā sauka a inda duk yake so. Munā sāmūn wanda Muke so da rahamarMu, kuma bā Mu tōzartar da lādar māsu kyautatawa.

57. Kuma lalle lādar Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi īmāni, kuma suka kasance māsu taƙawa.

58. Kuma 'yan'uan⁽²⁾ Yūsufu suka jē, sa'an nan suka shiga a gare shi, sai ya gāne su, alhāli kuwa su, sunā māsu musunsa.

59. Kuma a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, ya ce, “Ku zo mini da wani ɗan'uwa nāku daga ubanku. Ba ku gani ba cēwa lalle ne nī, inā cika ma'auni, kuma nī ne mafi alhērin māsu saukarwa?”

60. “Sa'an nan idan ba ku zo mini da shi ba, to, bābu awo a gare ku a wurīna, kuma kada ku kasance ni.”

61. Suka ce, “Zā mu nēme shi daga ubansa. Kuma lalle ne mū, haƙīka, māsu aikatāwa ne.”

62. Kuma ya ce wa yaransa, “Ku sanya hajjarsu a cikin kāyansu, tsammāninsu sunā gāne ta idan sun jūya zuwa ga mutānensu, tsammāninsu, zā su kōmo.”

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا
مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ
نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَلِأَجْرِ الْآخِرِ وَخَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ
وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ أَتُنُونِي بِأَخٍ لَكُمْ
مِّنْ أَيْكُمُ الْأَتْرُونَ أَلَيْسَ فِي الْكِتَابِ وَآثَا خَيْرٍ
الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾

فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا
تَقْرُبُونِ ﴿٦٠﴾

قَالُوا سُرُودٌ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

وَقَالَ لِفَتَاتِهِ اجْعَلُوا بِضَعَةً لَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin da Yūsufu yanā aikin tattalin arzikin ƙasa a cikin shēkarar waɗāta, ya mallake ƙasar Masar duka a lōkacin da wahala da yunwa suka auku.

(2) 'Yan'uan Yūsufu sun zo sunā nēman awo a gunsa, ya gāne su dōmin baƙauye kō matalauci bai faye canja kamanninsa ba, amma sū, ba su gane shi ba, sabōda haibar mulki da kwarjinin halittarsa a bayan ya zama babban mutum ga idonsu a inda bā su zaton sa.

63. To, a lōkacin da suka kōma zuwa ga ubansu, suka ce, “Yā bābanmu! An hana mu awo, sai ka aika ḡan’uwanmu tāre da mu. Zā mu yi awo. Kuma lalle ne, haḡīka mū, māsū lūra da shi ne.”

64. Ya ce, “Ashe, zā ni amince muku a kansa? Fāce dai kamar yadda na amince muku a kan ḡan’uwansa daga gabāni, sai dai Allah ne Maḡīcin māsū tsari, kuma Shī ne Maḡi rahamar māsū rahama.”

65. Kuma a lōkacin da suka būḡe kāyansu, suka sāmi hajjarsu an mayar musu da ita, suka ce, “Yā bābanmu! Ba mu zālunci! Wannan hajjarmu ce an mayar mana da ita, kuma mu nēmo wa iyalinmu abinci, kuma mu kiyāye ḡan’uwanmu, kuma mu kāra awon kāyan rākumi guda, wancan awo ne mai sauḡi.”

66. Ya ce, “Bā zan sake shi tāre da kū ba, sai kun kawo mini alka-warinku daga Allah, haḡīka, kunā dawo mini da shi, sai fa idan an kēwaye ku.” To, a lōkacin da suka yi māsā alkawari, ya ce, “Allah ne Wakīli a kan abin da muke faḡa.”

67. Kuma ya ce, “Yā ḡiyana! Kada ku shiga ta kōfa guda, ku shiga ta kōfōfi dabam-dabam,⁽¹⁾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَيْهَمَ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعْ مِنَّا الْكَفِيلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانًا نَكْتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِن قَبْلُ قَالَ لَهُ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُم وَجَدُوا يَضَعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبُغِي هَذِهِ يَضَعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفُظُ أَخَانًا وَتَزَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾

قَالَ لَن أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُوا مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّاءَ آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدْخُلُوهُنَّ أَبَابٍ وَاحِدٍ

(1) Yāḡūbu ya umurci ḡiyansa su shiga garin, ta kōfōfi dabam-dabam, yanā nūna cēwa yanā gudun kyawunsu da yawansu zai ja hankalin mutāne zuwa gare su. A cikin mutāne akwai māsū kambun baka da mugun nufi kō da yake Yāḡūba a cikin hālin haka yā aza tawakkalinsa ga Allah. Ya yi abin da yake zaton alhēri ne, wanda bai saḡa wa shari’a ba. Amma kuma yā yi haka ne a kan wani ilmi da Allah Ya sanar da shi cēwa a wannan fitar tāsu ce Allah zai yi sanadin sāke sāḡuwarsu da Yūsufu, sabōḡa haka ya umurce su da su shiga ta kōfōfi dabam-dabam, ḡōmin mutum shi kaḡai yā fi sāmun ḡamar ta’ammalin ganin mutāne da abūbuwa. Kuma ta yin haka, yanā tsammānin waninsu zai ga Yūsufu.

kuma bā na wadātar muku kōme daga Allah. Bābu hukunci fāce daga Allah, a gare Shi na dōgara, kuma a gare Shi māsu dōgara sai su dōgara.”

68. Kuma a lōkacin da suka shi-ga daga inda ubansu ya umurce su wani abu bai kasance yanā wadātarwa a kansu daga Allah da komai ba fāce wata bukata ce a ran Yākūbu, ya bayyana ta. Kuma lalle ne shī, haḳiḳa, ma’abūcin wani ilmi ne ga abin da Muka sanar da shi, kuma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

69. Kuma a lōkacin da suka shi-ga wajen Yūsufu, ya tattara ḍan-’uwansa zuwa gare shi, ya ce, “Lalle nī ne ḍan’uwanka, sabōda haka kada ka yi baḳin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.”

70. Sa’an nan a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, sai ya sanya ma’auni a cikin kāyan ḍan-’uwansa sa’an nan kuma mai yēkuwa ya yi yēkuwa, “Yā kū āyari! Lalle ne, haḳiḳa kū ḅarāyi ne.”

71. Suka ce, kuma suka fuskanta zuwa gare su, “Mēne ne kuke nēma?”

72. Suka ce, “Munā nēman ma’aunin sarki. Kuma wanda ya zo da shi, yanā da kāyan rākumi ḍaya, kuma ni ne lāmuni game da shi.”

73. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne, haḳiḳa, kun sani, ba mu zo don mu yi ḅarna a cikin ƙasa ba, kuma ba mu kasance ḅarāyi ba.”

وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ
مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٨﴾
وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ
يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً
فِي نَفْسٍ يَنْفُوقُ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لَمَّا
عَلَّمَتهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ
قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧٠﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ
فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَتْهَا الْعِيرُ
إِنَّكُمْ لَسَرِقُونَ ﴿٧١﴾

قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٧٢﴾

قَالُوا تَفْقَدُ صُوعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَنَّا بِهِهَ رَعِيمٌ ﴿٧٣﴾

قَالُوا تالله لقد علمتم ما جئنا لنفْسِدَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٤﴾

74. Suka ce, “To, mēne ne sakamakonsa idan kun kasance maƙar-yata?”

75. Suka ce, “Sakamakonsa, wanda aka same shi a cikin kāyan-sa, to, shi ne sakamakonsa,⁽¹⁾ kamar wancan ne muke sāka wa azzā-lumai.”

76. To, sai ya fāra (bincike) da jikunansu a gabānin jakar ɗan’uwansa. Sa’an nan ya fitar da ita daga jakar ɗan’uwansa. Kamar wancan muka shirya wa Yūsufu. Bai kasance ya kāma ɗan’uwansa a cikin addinin (dōkōkin) sarki ba, fāce idan Allah Ya so. Munā ɗaukaka darajōji ga wanda Muka so, kuma a saman kōwane ma’abūcin ilmi akwai wani masani.

77. Suka ce, “Idan ya yi sāta, to, lalle ne wani ɗan’uwansa yā taɓa yin sāta a gabāninsa.” Sai Yūsufu ya bōye⁽²⁾ ta a cikin ransa. Kuma bai bayyana ta ba a gare su, ya ce, “Kū ne mafi sharri ga wuri. Kuma Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مِمَّنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَبَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

* قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَدِّهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَّائِ وَأَلَّاهُ أَكْثَرُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

(1) Shariar Banī Yā’aḱūbu ita ce anā bautar da ɓarawō shēkara guda. Wannan shī ne shari’ar da Tūrāwa suka ɗauka suka mayar da ita ɗaurin kurkuku da bautar da ɓarāwo a cikin mudda ayyananna.

(2) ‘Yan’uwan Yūsufu sun fadī cēwa ɗan’uwan Binyaminu ya taɓa yin sāta, dōmin su nūna cēwa a wajen ubansu tsarakakaku ne daga yin sāta. Shi kuma wanda ya yi sātān ya gade ta ne daga wajen uwarsa, dōmin wani shaḱīkinsa (Yūsufu) ya taɓa yin sāta. To, sai Yūsufu ya ce a ransa “Kū ne dai mafi sharrin mutāne, Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

Asalin wannan magana wata goggonsa ce (Shi Yūsufu) ɗiyar Is’hāka, ta riƙe shi, yanā yaro, har a lōkacin da ubansa (Yāḱūbu) ya so ya karɓe shi daga gare ta, sai ta yi kaidin sanya kāyan sāta a cikin rigarsa (Yūsufu) dōmin ta hana uban ɗaukarsa.

A wata ruwaya kuma an ce shi (Yūsufu) ya ɗauke wani mutummutumi ne na zīnāri (gunki) ya karairaya shi. Don haka ‘yan’uwansa suke jingina sāta a gare shi.

78. Suka ce, “Yā kai Azīzu! Lalle ne yanā da wani ubā, tsoho mai daraja, sabōda haka, ka kāma ḡayanmu a matsayinsa. Lalle ne mū, muna ganin ka daga māsu kyauta-tāwa.

79. Ya ce, “Allah Ya tsare mu daga mu kāma wani fāce wanda muka sāmi kāyanmu a wurinsa. Lalle ne mū, a lōkacin nan, haḡīka, azzālumai ne.”

80. Sabōda haka, a lōkacin da suka yanke tsammāni daga gare shi, sai suka fīta sunā māsu gānāwa.⁽¹⁾ Babbansu ya ce, “Shin, ba ku sani ba cēwa lalle ne ubanku ya riḡi alkawari daga Allah a kanku, kuma daga gabanin haka akwai abin da kuka yi na sakaci game da Yūsufu? Sabōda haka, bā zan gushe daga ḡasar nan ba fāce ubana yā yi mini izni, kō kuwa Allah Ya yi hukunci a gare ni, kuma Shī ne Mafī alhērin mahukunta.

81. “Ku kōma zuwa ga ubanku, ku gaya masa: Yā bābanmu, lalle ne ḡanka yā yi sāta, kuma ba mu yi shaida ba fāce da abin da muka sani, kuma ba mu kasance mun san gaibu ba.

82. “Kuma ka tambayi alḡarya wadda muka kasance a cikinta, da āyari wanda muka gabāto a cikinsa, kuma lalle ne, haḡīka, mū māsu gaskiya ne.”

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا
مَتَّعِنَا بِهِ إِنَّا إِذَا أَطَّلَعْنَا

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ
كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ
أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا
فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى
يَأْذَنَ لِيَ إِنِّي أَنَا مُحْكَمٌ لِّ اللَّهِ وَهُوَ خَيْرُ
الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾

أَرْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
أَبْنَاكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمَنَا
وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

وَسْئَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي
أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿٨٢﴾

(1) ‘Yan’uwan Yūsufu sun yanke tsammānin sāmūn Binyāminu daga shari’a, sun kōma sunā gānāwa a tsakāninsu. Sai dai waḡannan ḡiyansu ne domin su, suna Masar.

83. Ya ce, “Ā’a, zukatanku sun kawāta wani al’amari a gare ku. Sai haƙuri mai kyāwo, akwai tsammānin Allah Ya zo mini da su gabā daya (Yūsufu da ‘yan’uwansa). Lalle ne Shī ne Masani, Mai hikima.”

84. Kuma ya jūya daga gare su, kuma ya ce, “Yā baƙin cikina a kan Yūsufu!” Kuma idānunsu suka yi fari sabōda huznu sa’an nan yanā ta haɗewar haushi.

85. Suka ce, “Tallahi! Bā zā ka gushe ba, kanā ambaton Yūsufu,⁽¹⁾ har ka kasance mai rauni ƙwarai, kō kuwa ka kasance daga māsu halaka.”

86. Ya ce, “Abin sani kawai, inā kai ƙarar baƙin cikina da sunōna zuwa ga Allah, kuma na san abin da ba ku sani ba daga Allah.

87. “Yā dīyāna! Sai ku tafi ku nēmo lābārin Yūsufu⁽²⁾ da ɗan’uwansa. Kada ku yanke tsammāni daga rahamar Allah. Lalle ne, bābu mai yanke tsammāni daga rahamar Allah fāce mutāne ƙāfirai.”

88. Sa’an nan a lōkacin da suka shiga gare shi suka ce, “Yā kai Azīzu! Cūta ta shāfe mu, mū da iyālinmu, kuma mun zo da wata hāja maras ƙīma. Sai ka cika mana ma’auni, kuma ka yi sadaka a gare

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً
فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ
جَمِيعاً إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَى عَلَى يُوسُفَ
وَأَبْغَضَ عِبَادَهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ
كَبِيرٌ ﴿٨٤﴾

قَالُوا تَاللَّهِ تَقْتُلُوهُ تَذْكُرُ يَوْسُفَ حَتَّى
تَكُونَ حَرَضاً أَوْ تَكُونَ مِنَ
الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَكُنِّي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ
وَأَخِيهِ وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا
يَأْتِسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْفُؤُورُ
الْكَاثِرُونَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسْنَا وَاهْلُنَا الضُّرَّ وَجِئْنَا بِبِضْعَةٍ
مُرْجَلَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Mai tsōhon laifi bā ya son ya ji anā ambatonsa, sabōda haka (‘yan’uwan Yūsufu) suke zargin bābansu da ambaton (tuna) Yūsufu.

(2) A nan Yāƙūbu yā bayyana irin ilmin da Allah Ya sanar da shi, cewa Yūsufu yanā nan da ransa, kuma sun yi kusa su sādu da jūna.

mu. Lalle ne Allah Yanā sāka wa māsu yin sadaka⁽¹⁾.”

89. Ya ce, “Shin, kun⁽²⁾ san abin da kuka aikata ga Yūsufu da dan’uwansa a lōkacin da kuke jāhilai?”

90. Suka ce, “Shin kō, lalle ne, kai ne Yūsufu?” Ya ce, “Nī ne Yūsufu, kuma wannan shī ne dan’uwāna. Haḳīka Allah Yā yi fala-la a gare mu. Lalle ne, shī wanda ya bi Allah da taḳawa, kuma ya yi haḳuri, to, lalle ne Allah bā Ya tōzarta lādar māsu kyautatāwa.”

91. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne haḳīka, Allah Yā zāḳe ka a kanmu, kuma lalle ne mun kasance, haḳīka, māsu kuskure.”

92. Ya ce, “Bābu zargi a kanku a yau, Allah Yanā gāfartā muku, kuma Shī ne Maḳi rahamar māsu rahama.

93. “Ku tafi da riḡāta wannan, sa’an nan ku jēfa ta a kan fuskar mahaifina, zai kōma mai gani. Kuma ku zo mini da iyālinku bāki ḡaya.”

94. Kuma, a lōkacin da āyari⁽³⁾ ya bar (Masar) ubansa ya ce, “Lalle ne, nī inā shākar iskar Yūsufu, bā dōmin kunā ḳaryata ni ba.”

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُ يُوْسُفُ
وَآخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أَأَنْتَ نَكْ لَا أَنْتَ يُوْسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ
وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَن
يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ
كُنَّا لَخَطِيئِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَتُوبَ عَلَيْكُمْ أَلْيَوْمَ يَعْفِرُ اللَّهُ
لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَالْقُوْهُ عَلَى وَجْهِ
أَيِّ يَأْتِ بِصِيرًا وَأْتُونِي بِأَهْلِكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي
لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾

(1) Wannan ya nūna ba a haramta sadaka ba ga Annabāwan da suka gabāta, sai ga Annabinmu Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, shī da danginsa na kusa aka hana wa cin sadaka.

(2) Yūsufu ya bayyana ga ‘yan’uwansa, kuma sun yāfe wa jūna laifi.

(3) Yāḳūba da jīkōkinsa. Yanā gaya musu, cēwa yana shākar ḳanshin Yūsufu, su kuma suna jingina shī ga ruḡwar tsūfa dōmin rabonsa da Yūsufu shēkara talātin da biyar zuwa arba’in.

95. Suka ce, “Tallahi, lalle ne, kai, haḳīka, kanā a cikin ḡatarka dadadfa.”

96. Sa'an nan a lōkacin da mai bāyar da bushāra ya je, sai ya jēfa ta a kan fuskarsa, sai ya kōma mai gani. Ya ce, “Shin, ban gaya muku ba, lalle ne, ni inā sanin abin da ba ku sani ba daga Allah?”

97. Suka ce, “Yā ubanmu! ⁽¹⁾ Ka nēma mana gāfara ga zunubanmu, lalle ne mū, mun kasance māsu kuskure.”

98. Ya ce, “Da sannu zā ni nēma muku gāfara daga Ubangijina. Shi ne Mai gāfara, Mai jin kai.”

99. Sa'an nan a lōkacin ⁽²⁾ da suka shiga gun Yūsufu, yā tattara mahaifansa biyu a gare shi, kuma ya ce, “Ku shiga Masar in Allah Ya so, kuna amintattu.”

100. Kuma ya ḡaukaka iyāyensa biyu a kan karaga, sa'an nan suka fāḡi a gare shi, suna māsu sujada. ⁽³⁾ Kuma ya ce, “Ya bābāna! Wannan ita ce fassarar mafarkin nan nāwa. Lalle ne Ubangijina Ya sanya shi ya tabbata sōsai, kuma lalle ne Ya

قَالُوا اتَّاللَّهُ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ
الْقَدِيرِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ
فَارْتَدَّ بِصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا
خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَبْوِيهِ
وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾

وَرَفَعَ أَبْوِيهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا
وَقَالَ يَتَابَتِ هَذَا تَابِلٌ رُءُوسِي مِنْ قَبْلُ قَدْ
جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي
مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكَ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ

(1) 'Diyan Yāḳūbu sunā iḳrāri da laifinsu, sunā nēman Allah Ya gāfarta musu gabā ḡaya. Ubansu yanā jinkirta nēma musu gāfara gun Allah har a lōkacin asuba kō kuwa daren Jumma'a dōmin ya yī rōḳo a lōkacin karḡar addu'a. Wannan yā nūna anā iya nēman mai albarka kō wani mutum ya yī wa wani mutum addu'a.

(2) Yūsufu ya sādu da ubansa da uwarsa. A Larabci anā rinjāyar da uba a kan uwa, a ce ubanni biyu, kuma ga Hausa anā rinjayar da uwa a kan uba, a ce uwāye biyu.

(3) Sujada idan ta zama da umurnin Allah ne ga kōwa, to, ba ta da laifi duk yadda take, amma idan an yi ta bā inda Allah Ya ajiye ta ba, to, tā zama kāfirci. A Musulunci gaisuwa da dūḳāwar kai haram ce, waḡansu Malamai sun ce idan ba ta kai ga rukū'i ba, makarūhi ce, amma idan ta kai ga rukū'i tā zama harāmūn ga duka mālamai, wātau ijmā'in malamai sun haramta dūḳāwar da ta kai ga rukū'i.

kyautata game da ni a lōkacin da Ya fitar da ni daga kurkuku. Kuma Ya zo da ku daga kauye, a băyan Shai-dan yā yi fīsgar barna a tsakānīna da tsakānin 'yan'uwana. Lalle ne Ubangijina Mai tausasāwa ne ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, Shī ne Masani, Mai hikima.

101. "Yā Ubangijina,⁽¹⁾ lalle ne Kā bā ni daga mulki, kuma Kā sanar da ni daga fassarar lābaru. Ya Mahaliccin sammai da Kasa! Kai ne Majibincīna a dūniya da Lāhira, Ka karbi raina inā Musulmi, kuma Ka riskar da ni ga sālilai."

102. Wannan daga⁽²⁾ lābarun gaibi ne, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke yin niyyar zartar da al'amarinsu, alhāli sunā yin mākirci.

103. Kuma mafi yawan mutāne ba su zama māsu īmāni ba, kō da kā yi kwaɗayin haka.

104. Kuma bā ka tambayar su wata lādā a kansa. Shī bai zama ba fāce ambato dōmin halittu.

105. Kuma da yawa, wata āyā a cikin sammai da Kasa, sunā shūdēwa a kanta, kuma sū, sunā biji-rēwa daga gare ta.

أَنْ نَرَعَ الشَّيْطَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ ﴿١٠١﴾

﴿١٠١﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي
مِمَّا تَأْوِيلُ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠٢﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذَا أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ
يَمْكُرُونَ ﴿١٠٣﴾

﴿١٠٣﴾ وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

﴿١٠٤﴾ وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٥﴾

﴿١٠٥﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٦﴾

(1) Yūsufu yanā addu'a a karshen rāyuwarsa, yanā nēman Allah Ya cika masa da īmāni.

(2) Karfafāwa da kārin tambīhi daga abin da sūrar ta Kusa, daga nan har zuwa karshenta.

106. Kuma mafi yawansu ba su yin imāni da Allah fāce kuma sunā māsu shirki.

107. Shin fa, sun amince cēwa wata masīfa daga azābar Allah ta zo musu ko kuwa Tāshin Kiyāma ta zo musu kwatsam, alhāli sū ba su sani ba?

108. Ka ce, “Wannan ce han-yāta⁽¹⁾; inā kira zuwa ga Allah a kan basīra, nī da waɗanda suka bī ni, kuma tsarki ya tabbata ga Allah! Nī kuma, ban zama daga māsu shirki ba.”

109. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā wa-hayi zuwa gare su, daga mutānen kauyuka. Shin fa, ba su yi tafiya a cikin kasa ba, dōmin su dūba yadda ākibar waɗanda suka kasance daga gabāninsu ta zama? Kuma lalle ne gidan Lāhira shī ne mafi alhēri ga waɗanda suka yi taƙawa? Shin fa, bā ku hankalta?

110. Har a lōkacin da Manzanni suka yanke tsammāni, kuma suka yi zaton cēwa an jingina su ga karyā, sai taimakonMu ya je masu, sa'an nan Mu tsērar da wanda Muke so, kuma bā a mayar da azābarMu daga mutāne māsu laifi.

111. Lalle ne, haƙīka, abin kula yā kasance a cikin Kissoshinsu ga masu hankali. Bai kasance

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَتَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَنَ اللَّهُ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

حَقَّقْ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرٌ نَّافِئٌ مِّنْ نَّشَاءٍ وَلَا يَرْدُ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

(1) Bin hukuncin Allah kamar yadda Kissar Yūsufu ta nūna cēwa, a kōwane hāli mutum ya kasance akwai yadda Allah Ya yi umurni a wannan hālin da a bī Shi, wanda ya bī umurnin Allah, to, zai ɗaukaka a dūniya kuma Allah bā zai tōzartar da lādarsa a Lāhira ba.

wani kirƙiran lābāri ba, kuma amma shi gaskatāwa ne ga abin da yake a gaba gare shi, da rarrabēwar dukan abūbuwa, da shiriya da raha-ma ga mutāne waɗanda suka yi imāni.

مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصَدِّقَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

SŪRATUR RA'AD

سُورَةُ الرَّعْدِ

Tanā karantar da tauhīdi, bisa jan hankali ga dūbā zuwa ga āyōyin halitta, da bayānin kiran Allah zuwa ga mutāne, da tabbatar da Manzancin Annabi Muhammadu, a cikin magana mai zurfi ga hankali.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄. R. Waɗancan āyōyin littāfi ne, kuma abin da aka saukar gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya, kuma amma mafi yawan mu-tāne bā su yin imāni.

2. Allah Shi ne Wanda Ya ɗau-
kaka sammai, bā da ginshiƙai ba waɗanda kuke ganin su. Sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi, kuma Ya hōre rānā da watā, kōwa-ne yanā gudāna zuwa ga ajali amba-tacce. Yanā shirya al'amari, Yanā rarrabe āyōyi daki-daki, mai yiwu-wa ne ku yi yaƙini da haɗuwa da Ubangijinku.

الْحَرَّةِ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ
مِّن رَّبِّكَ الْحَقُّ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ
أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدِيرُ الْأُمُورَ يُفَصِّلُ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿١٥﴾

3. Kuma Shi ne Wanda Ya shim-fida kasa, kuma Ya sanya duwatsu da kōguna a cikinta, kuma daga dukan 'ya'yan itāce Ya sanya ma'aura biyu cikinsu. Yanā sanya dare ya rufe yini. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

4. Kuma a cikin kasa akwai yan-kuna māsu maƙwabtaka, da gōnaki na inabōbi da shūka, da dabīnai iri guda, da waɗanda bā iri guda ba, anā shayar da su da ruwa guda. Kuma Munā fīfita sāshensa a kan sāshe a wajen ci. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

5. Kuma idan ka yi māmāki, to, māmākin kam shi ne maganarsu, “Shin, idan muka kasance turbāya, zā mu zama a cikin wata halitta sābuwa? Waɗancan ne, waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, kuma waɗancan akwai kuƙumai a cikin wuyōyinsu, kuma waɗancan ne abōkan wuta. Sū, a cikinta, māsu dawwama ne.

6. Kuma sunā nēman ka da gag-gāwa da azāba a gabānin rahama, alhāli kuwa abūbuwan misāli sun gabāta a gabāninsu. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Ma'abūcin gāfara ne ga mutāne a kan zāluncinsu, kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Mai tsananin ukūba ne.

7. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, don me ba a saukar da wata āyā a gare shi ba daga Ubangijinsa? Abin sani kawai, kai dai mai

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ
أَشْتَيْنِ لِّيُفْشِيَ الْإِنْسَانَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥﴾

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَاوِرَةٌ وَجَعَلَتْ مِنْ
أَعْنَبٍ وَرَزْزَاقٍ وَنَخِيلٍ صُنُونٍ وَغَيْرِ صُنُونٍ
يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفِضَ لِبَعْضِهَا عَلَى
بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٦﴾

* وَإِنْ تَعْجَبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءَاكُنَّا
تُرَابًا أَمْ نَأْتِي خَلْقٍ جَدِيدٍ أَوَلَيْكَ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
الْأَعْغَلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَذُو مَغْفِرٍ لِّلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِّن رَّبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٩﴾

gargadi ne kuma a cikin kōwafanne mutāne akwai mai shiryarwa.

8. Allah Yanā sanin abin da kōwace mace take ɗauke da shi a cikinta, da abin da mahaifu suke ragēwa⁽¹⁾ da abin da suke kārāwa. Kuma dukkan kōme, a wurinSa, da gwargwado yake.

9. Shi ne Masanin fake da bayyane, Mai girma, Maɗaukaki.

10. Daidai ne daga gare ku, wanda ya asirta magana da wanda ya bayyana game da ita, da wanda yake shi mai nēman ɓōyewa ne da dare, da mai bayyana a cikin tafiyarsa a hanya da rāna.

11. (Kowannenku) Yanā da waɗansu malā'iku māsu maye wa jūna a gaba gare shi da bāya gare shi, sunā tsare shi daga umurnin Allah. Lalle ne, Allah bā Ya canja abin da yake ga mutāne sai sun canja abin da yake ga zukatansu. Kuma idan Allah Ya yi nufin wata azāba game da mutāne, to, bābu mai mayar da ita, kuma bā su da wani majiɓinci⁽²⁾ baicin Shi.

12. Shī ne Wanda Yake nūna muku walɓiya dōmin tsōro da tsammāni, kuma Ya kāga halittar girāgizai māsu nauyi.

13. Kuma arādu tanā tasbihi game da gōde Masa, da malā'iku dōmin tsoronSa. Kuma Yanā aiko

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ
الْأَرْحَامُ وَمَا تَرْذَلُوهُ كُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ
بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا
بَقِيَ حَتَّىٰ يَغْيِرُوا مَا بَأْنَفْسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ
اللَّهُ يَقُومَ سُوءَ أَفْلَاحٍ مَرَدٍّ لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾

وَيَسْخِجُ الرِّعْدُ جَمْدَهُ وَالْمَلَلِ يَكُ مِنْ

(1) Ragōwar lōkacin cikin ko kārūwarsa.

(2) Bābu wani majiɓinci baicin Allah, wanda zai iya tsirar da su daga azābarSa.

tsāwawwaki, sa'an nan Ya sāmī wanda Yake so da su, alhāli kuwa sū, sunā jāyayya a cikin (al'amarin) Allah, kuma Shī ne mai tsananin hīla.⁽¹⁾

14. Yanā da kiran gaskiya, kuma waɗanda (kāfirai) suke kira bai-cinSa, bā su karɓa musu da kōme, fāce kamar mai shimfida tāfukansa zuwa ga ruwa (na girgije) dōmin (ruwan) ya kai ga bākinsa, kuma shi bā mai kaiwa gare shi ba. Kuma kiran kāfirai (ga wanin Allah) bai zama⁽²⁾ ba fāce yanā a cikin ɓata.

15. Kuma sabōda Allah, wanda yake a cikin sammai da ƙasa suke yin sujada, so da ƙi, kuma da inuwōyinsu, a sāfe da maraice.

16. Ka ce, “Wāne ne Ubangijin sammai da ƙasa?” Ka ce, “Allah”. Ka ce, “Ashe fa, kun riƙi waɗansu masōya baicin Shi, waɗanda ba su mallaka wa kansu wani amfāni ba, kuma haka bā su tūre wata cūta?” Ka ce, “Shin makāho da mai gani sunā daidaita? Kō shin, duhu da haske sunā daidaita? Ko sun sanya ga Allah waɗansu abōkan tārayya waɗanda suka yi halitta kamar halittarSa, sa'an nan halittar ta yi kama da jūna a gare su?” Ka ce, “Allah ne Mai halitta kōme, kuma Shī ne Maɗaukaki, Marinjāyi.”

خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ
شَدِيدُ الْحَالِ ﴿١٣﴾

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا كِبَاسٌ كَفَتِهِ إِلَى الْمَاءِ
لِيَبْلُغَ فَلَاهُ وَهُوَ بِإِلْعَاقِهِمْ وَمَادَعَاءَ الْكَافِرِينَ إِلَّا
فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَظَلَمَهُمُ بِالْعُدْوَةِ وَالْأَصَالِ ﴿١٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ
أَفَاتُخَذَ ثَمَرٌ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ
لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ
أَمْ جَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ خَلْقُوا خَلْقَهُ فَشَبَّهَ الْخَلْقَ
عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾

(1) Hīla, ita ce mākirci, Allah Yanā azabta māsu yin hīla ga addininSa, da azāba mai tsanani, kuma Ya kāmā su da hīlarsu ta hanyar da ba su sani ba.

(2) Allah Mammallakin ruwa. Yanā kiran mutāne dōmin Ya bā su ruwan, su shā. Sū kuma kāfirai sunā kiran waɗansu abūbuwa dabam waɗanda kō karɓa musu kiran bā zā su iya yi ba, kuma sunā nēman ruwa daga gare su, alhāli kuma ba su mallaki kōme ba. Watau Mai abu Yanā kiran su dōmin Ya bā su, sun ƙi karɓa masa, sai sunā kiran wani wanda bai mallaki kōme ba, sunā rōƙon sa ruwa.

17. Ya saukar da ruwa daga sama⁽¹⁾, sai magudanai suka gudāna da gwargwadonsu. Sa'an nan kōgi ya ḍauki kumfa mai kārūwa, kuma daga abin da suke zuga a kansa (azurfa ko zinari kō kārfe) a cikin wuta, dōmin nēman ado kō kuwa kāyan ḍāki akwai kumfa misālinsa (kumfar ruwa). Kamar wancan ne Allah Yake bayyana gaskiya da k̄arya. To, amma kumfa, sai ya tafi kēk̄asasshe, kuma amma abin da yake amfānin mutāne sai ya zauna a cikin k̄asa. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana misālai.

18. Ga waḍanda⁽²⁾ suka karḇa wa Ubangijinsu akwai abu mafi kyau a gare su, kuma waḍanda suke ba su karḇa Masa ba, to, lalle dā sunā da abin da yake a cikin k̄asa gaba ḍaya da misālinsa tāre da shi, haḱīka, dā sun yi fansa da shi. Waḍancan sunā da mummunan bincike, kuma matabbatarsu Jahannama ce, kuma tir da ita ta zama shimfida.

أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَهُ بِقَدَرِهَا
فَأَحْتَمَلَ الشَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ
فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلَهُ
كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ
فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ
فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرُ وَالَّذِينَ لَمْ
يَسْتَجِيبُوا لَهُ وَلَوْ أَنَّ لَهُمْ مِثْلَ الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ
الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

(1) Idan ruwa ya sauka daga sama sa'an nan ya gudāna a cikin rāfuna zai yi kumfa. Sai ruwa mai amfānin mutāne ya nutse a k̄asa ya zauna, sa'an nan kumfan kuma ya kēk̄ashe ya lālāce. Haka kuma idan an sanya kārfe na zināri kō na azurfa kō baƙin kārfe a cikin wuta, aka zuga ta a kansa, zai fitar da kumfa, wātau tsakin tama wanda zā a fitar dōmin rashin amfāninsa, dōmin zinariyar k̄warai mai amfāni ta wanzu. To haka ga kōme akwai kumfa marashin amfāni da mai kyāwo mai amfāni.

(2) Bāyan da ya faɗi cēwa Allah Yanā kira, kiran gaskiya a cikin āyā ta 14, kuma waḍansu mutāne sun k̄i karḇar kiran Allah, sai sunā kiran waḍansu abūbuwa dabam, sai ya bayyana, a nan, sakamakon wanda ya karḇi kiran Allah sāmūn ruwan sha, sabōda Mai abu ne Ya kirāwo shi, Ya kuma bā shi, ya sha a hankali kwance, sa'an nan kuma Allah zai bā shi abin da ya fi ruwan kyau, watau Aljanna. Amma wanda ya k̄i karḇāwa, to, yā yi hasāra biyu, bai sāmī ruwan da ya yi kiran wani ya bā shi ba, sa'an nan kuma ya haɗu da azābar da take zai iya bāyar da dukan abin da ya mallaka dōmin ya yi fansar kansa da ita.

19. Shin, fa, wanda yake sanin cēwa lalle abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya yanā zama kamar wanda yake makāho? Abin sani kawai, masu hankali sū ke yin tunāni.

20. Sū ne waɗanda suke cikāwa da alkawarin Allah, kuma bā su warware alkawari.

21. Kuma sū ne waɗanda suke sādār da abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādār da shi, kuma sunā tsōron Ubangijinsu, kuma sunā tsōron mummūnan bincike.

22. Kuma waɗanda suka yi ha-ƙuri dōmin nēman yardar Ubangi-jinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar da abin da Muka arzūta su da shi, a asirce da bay-yane, kuma sunā tunkuɗe mummu-nan aiki da mai kyau. Waɗancan sunā da ākibar gida mai kyau.

23. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, sū da waɗanda suka kyau-tatu daga iyāyensu, da mātansu da zūriyarsu. Kuma malā'iku sunā shiga zuwa gunsu ta kōwace kōfa.

24. “Aminci⁽¹⁾ ya tabbata a kan-ku sabōda abin da kuka yi wa haƙu-ri. Sabōda haka madalla da ni'imar ākibar gida.”

25. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka war-ware alkawarin Allah daga bāyan

* أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ لَحَقٌّ كَمَنْ
هُوَ أَتَمُّ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوْا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
وَبَدَّوْنَ بِالْحَسَنَةِ الْيَسِينَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ
عُقُوبَةُ الدَّارِ ﴿٢٢﴾

جَعَلَتْ عَذَابُ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ
وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ
عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ

(1) Sallamar malā'iku a kansu idan sun shiga a gare su, ita ce su ce musu “Aminci ya tabbata a gare ku”.

(2) Bayānin siffōfin waɗanda suka ƙi karɓar kiran Allah. Watau akasin waɗanda aka yi bayaninsu a bāyā.

kulla shi, kuma sunā yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādar da shi kuma sunā barna a cikin kasar. Waɗancan sunā da wata la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

26. Allah ne Yake⁽¹⁾ shimfiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kuntatāwa. Kuma sun yi farin ciki da rāyuwar dūniya, alhali kuwa rāyuwar dūniya ba ta zama ba dangane ga ta Lāhira fāce jin dāɗi kaɗan.

27. Kuma waɗanda suka kā-firta, sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a kansa daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Lalle ne Allah Yanā batar da wanda Yake so kuma Yanā shiryar da wanda ya tūba zuwa gare Shi.”

28. Waɗanda suka yi īmāni kuma zukātansu sukan natsu da ambaton Allah.⁽²⁾ To, da ambaton Allah zukāta suke natsuwa.

29. Waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata aiki nagari, farin ciki yā tabbata a gare su, da kyak-kyawar makōma.

30. Kamar wancan ne Muka aika ka a cikin al'umma wanda take waɗansu al'ummai sun shūɗe daga gabaninta, dōmin ka karanta musu

مِثْقَاهُ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ
يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرَحُوا
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
مَتَاعٌ ﴿٢٦﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي
إِلَيْهِ مَنْ أَتَابَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ
أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ
وَحَسُنَ مَقَابِ ﴿٢٩﴾

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِن
قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَسْأَلُوا عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا

(1) Ta'akibi da tambihi ne da kārin bayāni ga mai hankali dōmin ya zābura ga karɓar kiran Allah.

(2) Ambaton Allah, shi ne hukunce-hukuncenSa ga kōme. Umar ɗan Khattāb ya ce, “Mafificin ambaton Allah, shi ne wanda aka yi a wurin umurninSa ko haninSa. Wanda yake yin zikirin baki bā da yanā aiki da hukunce-hukuncen Allah ba a cikin ibādarsa da mu'amalarsa, to, shi mai izgili kawai ne da sūnan Ubangijinsa, ba mai yin zikiri ba ne.

abin da Muka yi wahayi zuwa a gare ka, alhāli kuwa sū, sunā kāfirta da Rahamān. ⁽¹⁾ Ka ce, “Shi ne Ubangiĵina, bābu abin bautāwa fāce Shi, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi tūbāta take.”

31. Kuma dā lalle an saukar da wani littafi abin karatu wanda ake tafiyar da duwātsu game da shi, kō kuma aka yanyanke ƙasa da shi, ko kuwa aka yi magana da matattu da shi (dā ba su yi imāni ba). Ā'a ga Allah al'amari yake gabā ɗaya! Shin fa, waɗanda suka yi imāni ba su yanke tsammāni ba da cēwa, dā Allah Yā so, dā Yā shiryar da mutā-ne gabā ɗaya? Kuma waɗanda suka yi kāfirci ba zā su gushe ba wata masīfa tanā samun su sabōda abin da suka aikata, kō kuwa ka sauka ⁽²⁾ kusa da gidājēnsu, har wa'adin Allah Ya zo. Kuma lalle ne Allah bā ya sābā wa lōkacin alkawari.

32. Kuma lalle ne, haƙiƙa, an yi izgili da Manzanni kāfinka, sai Na yi jinkiri ga waɗanda suka kāfirta, sa'an nan Na kāma su. To, yāya ukūbāTa take?

33. Shin fa, Wanda Shī Yake tsaye a kan kōwane rai game da abin da ya tanada (zai zama kamar wanda ba haka ba)? Kuma suka

إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿٣١﴾

وَلَوْ أَنَّ قَوْمًا سَأَلُوا لِيُجِبَ لَهُ لَقُلْتُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ
الْأَرْضُ أَوْ كُفِّرَ بِهِ الْمَوْتُ بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ
جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِيسَ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ لَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ
كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ
تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣٢﴾

وَلَقَدْ أَسْأَلْتُهُنَّ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَثْمًا أَخَذْنَاهُمْ فَكَيْفَ كَانَ
عِقَابِ ﴿٣٣﴾

أَفَمَن هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ
وَجَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ قُلُوبِهِمْ أَتَشْتَكُونَ

(1) Sūnan Allah Rahmān, daga rahama, watau Mai Rahama wadda yake dukan alhēri yanā shiga a cikin ma'anarta a wajen halitta da rāyuwa da bāyar da lāfiya da shiryarwa. Mafi girman ni'imarSa shī ne aikōwar Manzon Allah daga gare Shi zuwa gare mu. Kāfirai ba su yi tunāni ba a kan waɗannan rahamōmi, balle su yi gōdiya, sabōda haka sai kāfirci suke yi.

(2) Annabi ya sauka kusa da gidājen Kuraishāwa a rānar būde Makka. Kuma wannan hukunci yanā nan yanā aiki ga māsū ƙiyayya da addini, kullum masīfu sunā aukuwa a kansu har rānar da Musulunci ya rinjāye su.

sanya abōkan tārāyya ga Allah! Ka ce, “Ku ambaci sūnāyensu.” Ko kunā bai wa Allah lābāri ne game da abin da bai sani ba a cikin kasa? Kō da bayyananniyar magana kuke yin shirka, (banda a cikin zūciya)? Ā'a, an dai kawāta wa waɗanda suka kāfirta mākirinsu, kuma an kange su daga hanya. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bābu wani mai shiryarwa a gare shi!

34. Sunā da wata azāba a cikin rāyuwar dūniya, kuma haḳīka azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma bābu wani mai tsare su daga Allah.

35. Misālin Aljanna wadda aka yi alkawarinta ga māsu taḳawa, kōramu sunā gudāna daga karḱashinta. Abincinta yana madawwami da inuwarta. Waccan ce ākibar waɗanda suka yi taḳawa, kuma ākibar kāfirai, ita ce wuta.

36. Kuma waɗanda Muka bā su Littāfi sunā farin ciki da abin da aka saukar zuwa gare ka, kuma daga kungiyōyi akwai mai musun sāshensa. Ka ce, “Abin sani kawai, an umurce ni da in bauta wa Allah, kuma kada in yi shirka da Shi. Zuwa gare Shi nake kira, kuma zuwa gare Shi makōmata take.”

37. Kuma kamar wancan ne Muka saukar da shi,⁽¹⁾ Hukunci a cikin Lārabci. Kuma lalle ne idan kā bi son zuciyōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bābu wani

يَمَّا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَطْمِئِنُّ مِنَ الْقَوْلِ
بَلْ رُئِيَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ
السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٤﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٣٥﴾

﴿٣٦﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّهَا دَائِمٌ وَظُلُّهَا
بِلَافٍ عِشَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعِشَى
الْكَاذِبِينَ النَّارُ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمْ أَلِكُتَابٍ يَفْرَحُونَ بِمَا
أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ
بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا
أُشْرِكَ بِهِ إِلَهُهُ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿٣٨﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ
أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ

(1) Kamar yadda littattafan farko suke, haka Alkur'āni yake daga Allah, sai dai shi Alkur'āni an saukar da shi a cikin Lārabci.

masōyi a gare ka mai kâre ka daga Allah, kuma bābu matsari.

38. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun aika waɗansu manzanni daga gabāninka, kuma Muka sanya mā-tan aure a gare su da zūriyya, kuma ba ya kasancēwa ga wani Manzo ya zo da wata āyā, sai da iznin Allah. Ga kōwane ajali⁽¹⁾ akwai littāfi.

39. Allah Yanā shāfe abin da Yake so, kuma Yanā tabbatarwa, kuma a wurinSa asalin Littāfin yake.

40. Kuma imma lalle Mu nūna⁽²⁾ maka sāshen abin da Muke yi musu wa'adi, kō kuwa lalle Mu karḃi ranka, to, abin sani kawai, iyarwa ce a kanka, kuma hisābi yana gare Mu.

41. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, lalle ne, Muna jē wa ƙasar (su), Munā rage ta daga gēfunanta? Kuma Allah ne Yake yin hukuncinSa. Babu mai bincike ga hukuncinSa. Kuma Shī ne Mai gaggāwar sakamako.⁽³⁾

مِنْ وَلِيِّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِعَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

يَسْخَرُوا اللَّهَ مَا يَشَاءُ وَيُشِيتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾

وَإِنْ مَأْنَسْتَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعْدُهُمْ أَوْ نَتُوفِّيَنَّكَ فِإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْعُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَخُكِّمُ لِمَنْ يَشَاءُ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

(1) Aikōwar Manzanni da littattafai ba ya hana Allah Ya aiko wani Manzo daga bāya da wani littāfi wanda ya shāfe abin da yake cikin littattafan farko. Allah Yā tabbatar da abin da Yake so na hukunce-hukuncen da suka gabāta dōmin dōgēwar aikinsu ga mutāne har yanzu, kuma Ya shāfe abin da Yake so sabōda amfāninsu da hukuncinsu yā shige, sabōda wata hikima da Allah Ya sani, amma asalin littattāfan duka wanda bā zai canja ba, a cikin sanin Allah, yanā wurinSa.

(2) Idan Mun so Mu yi musu azāba a gaban idonka zā Mu yi musu, kuma idan Mun so Mu jinkirta musu har a bāyan kā mutu, wannan bā aikinka ba ne, nāMu ne. Abin da yake aikinka shī ne iyar da manzanci kawai. Yin hisābi a kansu alhakin Allah ɗai ne.

(3) Gaggāwar sakamako ga wanda ya ƙi bin umurnin Allah wanda AnnabinSa ya iyar zuwa gare shi. Asalin hisābi, shi ne bincike dōmin a sāmi abin da aka yi na alhēri kō na sharri, amma abin da ake nufi a nan, maƙasūdin bincike, shi ne sakamako da alhēri kō da azāba gwargwadon nufinSa.

42. Kuma lalle ne, waɗanda suke a gabāninsu sun yi mākirci. To, ga Allah mākircin yake gabā ɗaya. Ya san abin da kōwane rai yake tana-da. Kuma kāfirai zā su sani, ga wāne ākibar gida take.

43. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, “Ba a aiko ka ba.” Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da tsakāninku, da wanda yake a wurinsa akwai ilmin⁽¹⁾ Littāfi.”

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ
جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ
الْكُفْرَ لِمَنْ عُقِبِيَ الدَّارِ ﴿٤٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ
كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ
عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

SŪRATU IBRĀHĪM

سُورَةُ اِبْرٰهِيْمَ

Tanā karantar da yadda ake yin wa'azi da shiryyarwa a game da abin da ya auku ga al'ummōmin da suka shūde, na kwarai da miyāgu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ĺ. R. Littāfi ne, mun saukar da shi zuwa gare ka dōmin ka fitar da mutāne daga duhunhuna zuwa ga haske, da iznin Ubangi-jinsu, zuwa ga tafarkin Mabuwayi, Abin gōdēwa.

الرَّكَتِ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى
صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾

(1) Allah Yā isa zama Shaida, haka wanda yake a kan wani ilmi daga Allah kamar Yahūdu da Nasāra sunā isa zama shaida a tsakānina da ku a kan gaskiyar da'awāta cēwa nī abin aikōwa ne daga Allah zuwa gare ku, dōmin akwai wannan magana a cikin littattafanku.

2. Allah, Wanda Yake Yanā da abin da ke cikin sammai da cikin ƙasa. Kuma bone yā tabbata ga kāfirai daga azāba mai tsanani.

3. Wadanda suka fi son rāyuwar dūniya fiye da ta Lāhira, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta karkace. Wadancan na a cikin ɓata mai nisa.

4. Kuma ba Mu aika wani Manzo ba fāce da harshen mutānensa, dōmin ya bayyana musu. Sa'an nan Allah Ya ɓatar da wanda Yake so, kuma Ya shiryar da wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hiki-ma.

5. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun aika Mūsā game da āyōyin Mu cewa, “Ka fitar da mutānenka daga duhu zuwa ga haske. Kuma ka tunar musu da kwānukan (musī-fun) Allah.” Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi dōmin dukan mai yawan haƙuri, mai gōdiya.

6. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce wa mutānensa, “Ku tuna ni’imar Allah a kanku, a lōkacin da Ya tsīrar da ku daga mutānen Fir’auna, sunā yi muku mummunar azāba, kuma sunā yanyanka dīyan-ku, kuma sunā rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangi-jinku.”

7. Kuma a lōkacin da Uban-gijinku Ya sanar, “Lalle ne idan kun gōde, haƙiƙa, Inā ƙāra muku, kuma lalle ne idan kun kāfirta, haƙiƙa azāba Ta, tabbas, mai tsana-ni ce.”

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَيُعَذِّبُ الْمُكَفِّرِينَ مِنْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ ۝

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ
قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ
يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ
قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ
فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
وَيُذَيِّبُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ
نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكَ لَكُمْ بَلَاءٌ مِنْ
رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ
لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ ۝

8. Kuma Mūsā ya ce, “Idan kun kāfirta, kū da waɗanda suke a cikin ƙasa, gabā ɗaya, ‘to, lalle ne Allah, haƙiƙa Mawadāci ne, Mai yawan gōɗiya.”

9. Shin, lābārin waɗanda suke a gabāninku, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, bai zo muku ba? Kuma da waɗanda suke daga bāyansu bābu wanda yake sanin su fāce Allah? Manzanninsu sun jē musu da hujjōji mabayyana, sai suka mayar da hannayensu a cikin bākunansu, kuma suka ce, “Lalle ne mū, mun kāfirta da abin da aka aiko ku da shi. Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, munā a cikin shakka da abin da kuke kiran mu zuwa gare shi, mai sanya kōkanto.”

10. Manzanninsu suka ce, “Ashe, akwai shakka a cikin (sha’anin) Allah, Mai ƙāga halittar sammai da ƙasa, Yanā kiran ku dōmin Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajali ambatacce?” Suka ce, “Ba ku zama ba fāce mutāne misālinmu, kuma nufinku ku kange mu daga abin da iyāyenmu suka kasance sunā bautāwa, sai ku zo mana da dalīli mabayyani.”

11. Manzanninsu suka ce musu, “Ba mu zama ba fāce mutāne misālinku, kuma amma Allah Yanā yin falala a kan wanda Yake so daga bāyinSa, kuma bā ya kasancēwa a gare mu, mu zo muku da wani dalīli fāce da iznin Allah. Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

وَقَالَ مُوسَىٰ إِن تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَن
فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَأِنَّ اللَّهَ لَغَفِيْرٌ حَمِيْدٌ ﴿٨﴾

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمُ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُوْدَ وَالَّذِيْنَ مِنْ
بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَعْيُنَهُمْ فِي
أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ
بِهِ ؕ وَإِنَّا لَنَافِيْ شَيْءٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ
مُزَيَّبٌ ﴿٩﴾

﴿٩﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَيْءٌ فَاطِرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ
مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَوِّدَكُم بِإِلَآءِ مُّسَمًّى
قَالُوا إِن آتَمُّرَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَن
تَصُدُّوْنَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَنُتُونَا
يَسُلْطٰنِ مَّيْمِيْن ﴿١٠﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ
مِّنْ عِبَادِهِ ؕ وَمَا كَانَ لَنَا أَن نَّأْتِيَكُمْ
يَسُلْطٰنِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

12. “Kuma mēne ne a gare mu, bā zā mu dōgara ga Allah ba, alhāli kuwa haḳīka Yā shiryar da mu ga hanyōyinmu? Kuma lalle ne munā yin haḳuri a kan abin da kuka cūtar da mu, kuma ga Allah sai māsu dōgaro su dōgara.”

13. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa Manzanninsu, “Lalle ne munā fitar da ku daga ƙasarmu, kō kuwa haḳīka, kunā kōmowa a cikin addininmu.” Sai Ubangijinsu Ya yi wahayi zuwa gare su, “Lalle ne, Munā halakar da azzālumai.”

14. Kuma haḳīka, Munā zaunar da ku ga ƙasa a bāyansu. Wancan ne abin gargadi ga wanda ya ji tsōron matsayiNa, kuma ya ji tsōron kyacēwāTa.

15. Kuma suka yi addu'ar alfānu. ⁽¹⁾ Kuma kōwane kangararre mai tsauringa kai ya tãbe.

16. Daga bayansa akwai Jahannama, kuma anā shāyar da shi daga wani ruwa, surkin jini.

17. Yanā kwankwafarsa, kuma bā ya jin sauƙin haɗiyarsa, kuma mutuwa ta jē masa daga kōwane wuri, kuma bai zama mai mutuwa ba, kuma daga bāyansa akwai azāba mai kauri.

18. Misālin waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, ayyukansu sun yi kama da tōka wadda iska ta yi tsananin bugāwa da ita a cikin yini mai gūguwa. Bā su iya amfāni

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا
سُبُلَنَا وَلْيَصِيرَنَّ عَلَيْنَا مَاءٌ آذٍ تُمْسُونَا وَعَلَى
اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِ هُمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ
مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى
إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَشَأْنُكُمْ لَأُبْلِغَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

وَلَنُكَفِّرَنَّ كُفْرَ الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ
وَعِيدِي ﴿١٤﴾

وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

مِّنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ يُسْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسَيِّغُهُ وَيَأْتِيهِ
الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ
وَمِنْ وَرَآئِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ

(1) Kōwane ɓangare ya yi addu'ar alfānu ga abin da yake gani gaskiyarsa. Annabāwa suka yi alfānu da Allah, kuma mutānensu suka yi da abin da suke zato alhēri a gare su.

daga abin da suka yi tsirfa a kan kōme. Wancan ita ce ɓata mai nīsa.

19. Shin, ba kà gani ba cēwa lalle ne Allah Yā halicci sammai bakwai da ƙasa da mallakarSa. ⁽¹⁾ Idan Yā so zai tafiyar da ku, kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

20. Kuma wancan bai zama mabuwayi ba ga Allah.

21. Kuma suka bayyana ga Allah gabā ɗaya, sai māsu rauni suka ce wa waɗanda suka kangara, “Lalle ne mū, mun kasance māsu bi a gare ku, to, shin, kū māsu kārēwa ga barinmu ne daga azābar Allah daga wani abu?” ⁽²⁾ Suka ce, “Dā Allah Ya shiryar da mu, dā mun shiryar da ku, daidai ne a kanmu, mun yi rāki ko mun yi haƙuri bā mu da wata maƙa.”

22. Kuma Shaidan ya ce a lōka-cin da aka ƙāre al’amarin, “Lalle ne Allah Ya yi muku wa’adi, wa’adin gaskiya, kuma na yi muku wa’adi, sa’an nan na sābā muku. Kuma bābu wani dalili a gare ni a kanku fāce na kira ku, sa’an nan kun karɓa mini. Sabōda haka kada ku zarge ni, kuma ku zargi kanku. Ban zama mai amfaninku ba, kuma ba ku zama māsu amfānina ba. Lalle na barranta da abin da kuka haɗa ni da shi gabanin wannan (matsayi).

شَيْءٌ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ إِنَّ يَشَاءُ يُدْهِبَكُمْ وَبِأَن يَخْلُقِ
جَدِيدٌ ﴿١٩﴾

وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ
مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
قَالُوا لَوْ هَدَّيْنَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ
عَلَيْنَا أَجْرُ عَنَّا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ
مَحْصِنٍ ﴿٢١﴾

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ
وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقَّ وَوَعَدْتُكُمْ
فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ
مِّنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ
لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا
بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِنْ
كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ

(1) Dalili ne a kan kāfirin kāfirai ba ya rage mulkin Allah da kōme, dōmin bā su iya fita daga halittar sammai da ƙasa, waɗanda Allah Ya halitta da abin da yake mallakarSa.

(2) Muhāwarar ‘yan wuta a tsakanin mabiya da shūgabannin kāfirci.

Lalle azzālumai sunā da azāba mai radadī.”⁽¹⁾

23. Kuma aka shigar da waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, a gidājen Aljanna, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu da iznin Ubangijinsu, gaisuwarsu a cikinta “Salām”, (watau Aminci).

24. Shin, ba ka ganī ba, yadda Allah Ya buga wani mīsalī, kalma mai kyau⁽²⁾ kamar itāciya ce mai kyau, asalinta yanā tabbatacce, kuma rēshenta yanā cikin sama?

25. Tanā bāyar da abincinta a kōwane lōkaci da iznin Ubangijinta! Kuma Allah Yanā buga mīsalī ga mutāne, mai yiwuwa ne, sunā tunāwa.

26. Kuma mīsalin kalma mummūna⁽³⁾ kamar itāciya mummuna ce, an tumbuke ta daga bisa ga kasa, bā ta da wata tabbata.

27. Allah Yanā tabbatar da waɗanda suka yi ĩmāni da magana tabbatacciya a cikin rāyuwar dūniya, da cikin Lāhira. Kuma Allah Yanā batar da azzālumai, kuma Allah Yanā aikata abin da Yake so.

الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

وَأَدْخِلَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٤﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا ضَرِبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٥﴾

تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٧﴾

يُشِيتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِأَقْوَالِ الثَّائِبَاتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٨﴾

(1) Hufubar Shaidan ga mabiyansa, a cikin wuta, a bāyan an yi muhawara a tsakanin mabiya da shugabannin kāfirci, sāshe yanā la'antar sāshe har abu ya kai ga Shaidan, watau Iblis. Shi kuma ya tāshi ya yi wannan hufuba dōmin ya kāra musu bakin ciki a kan wani.

(2) Kalma mai kyau ta addini tanā da asali, kamar itāciyar dabino ce.

(3) Kalma ta kāfirci, bā ta da asali, kamar gunar shānu ce.

28. Shin, ba ka lura ba da waɗanda suka musanya ⁽¹⁾ ni'imar Allah da kāfirci, kuma suka saukar da mutānensu a gidan halaka?

29. Sunā kōnuwa a wutar Jahannama, kuma tir da matabbatarsu.

30. Kuma suka sanya wa Allah kīshiyōyi, dōmin batarwa daga hanyarSa. Ka ce, “Ku ji dādi, sa'an nan, lalle ne, makōmarku wutar ce.”

31. Ka ce wa bāyīNa waɗanda suka yi imāni su tsayar da salla kuma su ciyar daga abin da Muka arzūta su, a asirce da bayyane, daga gabānin wani wuni ya zo, bābu ciniki a ciki, kuma bābu abōtaka.

32. Allah ne Wanda Ya halicci sammai da ƙasa, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar game da shi, daga 'ya'yan itā-ce, arziki dōminku, kuma Ya hōrē jirgin ruwa dōmin ya yi gudu a cikin tēku da umurninSa, kuma Ya hōrē muku kōguna.

33. Kuma Ya hōrē muku rānā da watā sunā madawwama biyu, kuma Ya hōrē muku dare da wuni.

34. Kuma Ya bā ku dukan abin da kuka rōke Shi, kuma idan kun ƙidaya, ni'imar Allah bā zā ku lissafe ta ba. Lalle ne mutum, haƙiƙa, mai yawan zālunci ne, mai yawan kāfirci.

﴿الَّذِينَ بَدَّلُوا بَعَثَ اللَّهُ
كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ۝﴾

﴿جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ۝﴾

﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِن مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۝﴾

﴿قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ
أَن يَأْتِيَ تَوْرًا لَا يَتَّبِعُ فِيهِ وَلَا يَخْلَلُ ۝﴾

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ
الشَّجَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفَلَكَ
لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ ۝ وَسَخَّرَ لَكُمُ
الْأَنْهَارَ ۝﴾

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ
وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۝﴾

﴿وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَآسَاءٍ تُنْمُوهُ وَإِن
تَعُدُّوا بَعَثَ اللَّهُ لَا تَحْصُوهَا إِنَّا لَا نَسَنُ
لَظُلُومُ كَفَّارٌ ۝﴾

(1) Kuraishāwa waɗanda Allah Ya yi musu ni'imar zama a cikin hurumin Allah da aminci da Ya zuba a kansu da albarku, sun musanya gōdiya da kāfirci a lōkacin da suka ƙaryata Manzon Allah. Sun saukar da mutānensu a gidan halaka a Badar.

35. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya wannan gari⁽¹⁾ amintacce, kuma Ka nīsanta ni, nī da dīyāna daga bauta wa gumāka.

36. “Yā Ubangijina! Lalle ne sū, sun batar da māsū yawa daga mutāne, sa'an nan wanda ya bi ni, to, lalle shi, yanā daga gare ni, kuma wanda ya sāba mini, to, lalle ne Kai Mai gāfara ne, Mai jin kai.

37. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne ni, na zaunar da zūriyyata ga rāfi wanda ba ma'abūcin shūka ba, a wurin Dākinka, mai alfarma. Yā Ubangijinmu! Dōmin su tsayar da salla. Sai Ka sanya zukāta daga mutāne sunā gaggāwar bēgen zuwa gare su, kuma ka arzūta su daga 'ya'yan itāce, mai yiwuwa ne sunā gōdēwa.

38. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Kanā sanin abin da muke bōyēwa, da abin da muke bayyanāwa. Kuma bābu abin da yake bōyēwa ga Allah, daga wani abu a cikin kasa, kuma bābu a cikin sama.

39. “Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Yake Ya bā ni, inā a cikin tsufa, Ismā'ila da Is'hāka. Lalle ne Ubangijina, haḳīka, Mai jin addu'a ne.

40. “Yā Ubangijina! Ka sanya ni mai tsayar da salla. Kuma daga zūriyyata. Yā Ubangijinmu! Kuma Ka karḳi addu'ata.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ
ءَامِنًا وَاجْعَلْنِي وَمَنْ عِبْدَكَ الْأَمْثَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
فَمَنْ تَتَّبِعُنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ
غَافِرٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ دُونِ النَّبِيِّ بَؤَادٍ غَيْرِ ذِي
رِزْقٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا يُخْفِي
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ دُونِ
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾

(1) Wannan gari watau Makka. Anā tunātar da Lārabāwa ga kākansu Ibrāhīm da addu'ar da ya yi sabōda garin Makka da mutānen garin da dīyan Ismā'ila dōmin su wa'aztu.

41. “Yā Ubangijinmu! Ka yi gā-fara gare ni, kuma ga mahaifāna, kuma da mūminai, a rānar da hisābi yake tsayāwa.

42. “Kuma kada ka yi zaton Allah Mai shagala ne daga abin da azzālumai suke aikatāwa. Abin sani kawai, Yanā jinkirta musu ne zuwa ga wani wuni, wanda idānuwa suke fita turu-turu a cikinsa.

43. “Sunā māsu gaggāwa, māsu dāukaka kāwunansu zuwa sama, kiftawar ganinsu ba ta kōmāwa gare su. Kuma zukātansu wōfin-tattu.”⁽¹⁾

44. Kuma ka yi gargadi ga mutāne ga rānar da azāba take jē musu, sai waɗanda suka yi zālunci su ce, “Yā Ubangijinmu! Ka yi mana jinkiri zuwa ga wani ajali makusanci, mu karɓa wa kiranKa, kuma mu bi Manzanni.” (Allah Ya ce musu) “Ashe, ba ku kasance kun yi rantsuwa ba daga gabāni, cēwa bā ku da wata gushēwa?

45. “Kuma kuka zauna a cikin gidājen waɗanda suka zālunci kansu, kuma ya bayyana a gare ku yadda Muka aikata game da su, kuma Muka buga muku misālai.”

46. Kuma lalle sun yi mākirci irin makircinsu, kuma a wurin Allah makircinsu yake, kuma lalle ne makircinsu yā kasance, haḳīka, duwātsu sunā gushēwa sabōda shi.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفْلًا عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

مُهْطِعِينَ مُقْنِبِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ
إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفِئْدَتُهُمْ هَوَاءٌ ﴿٤٣﴾

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ
فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنَا إِلَى أَجَلٍ
قَرِيبٍ نَحْبِ دَعْوَتِكَ وَتَتَّبِعِ الرُّسُلَ أُولَئِكَ
تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ
مِنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾

وَسَكَتُمْ فِي مَسْكَانِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا
لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

وَقَدْ مَكَرُوا وَمَكْرُهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ
الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾

(1) A nan ne iyakar maganar shugabanmu Ibrāhīm da addu'arsa.

47. Sabōda haka, kada ka karfafa zaton Allah Mai sāba wa'adin-Sa ne ga ManzanninSa. Lalle ne Allah ne Mabuwayi, Ma'abūcin azābar rāmuwa.

48. A rānar da ake musanya ƙasa⁽¹⁾, bà ƙasar nan ba, da sammai kuma su bayyana ga Allah Maka-daici, Mai tanƙwasāwa.

49. Kuma kana ganin māsu laifi, a rānar nan, sunā waɗanda aka yi wa ciri daidai a cikin marūruwa.

50. Rigunansu daga farar wutā ne, kuma wuta ta rufe fuskōkinsu.

51. Dōmin Allah Ya sākā wa kōwane rai da abin da ya tsuwurwurtu. Lalle ne, Allah Mai gag-gāwar hisābi ne.

52. Wannan iyarwa ce ga mutāne, kuma dōmin a yi musu gargadi da shi, kuma dōmin su sani cēwa, abin sani kawai, Shi ne abin bauta-wa guda. Kuma dōmin masu han-kali su riƙa tunāwa.

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفًا وَعْدَهُ رُسُلَهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ يُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ
وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي
الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾

سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطَرَانٍ وَتَعْشَىٰ وُجُوهُهُمْ النَّارُ ﴿٥٠﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا
أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرُوا أَلَّا يَكُنُ لَهُ
شَرِكٌ ﴿٥٢﴾

(1) A Rānar Kiyāma Allah zai musanya ƙasa da sama a kāwo waɗansu a lōkacin da mutāne suke a kan siradi kamar yadda ya zo a Hadisi.

SŪRATUL HıJR

سُورَةُ الْحَجَرِ

Tanā karantar da wa'azi da umurnin masu wa'azi da haƙuri da jāruntaka, sabōda Allah Yā yi alkawarin halaka māsū izgili ga māsū wa'azi na gaskiya, kuma māsū gyāra sū ne tsayuwar al'umma; dukan musun gaskiya izgili ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A.Ĺ.R. Waɗancan āyōyin littāfi ne da abin karantāwa mai bayyanāwa.

2. Da yawa waɗanda suka kā-firta suke gūrin dā dai sun kasance Musulmi. ⁽¹⁾

3. Ka bar su, su ci kuma su ji dāɗi, kuma gūri ya shagaltar da su, sa'an nan da sannu zā su sani.

4. Kuma ba Mu halakar da wata alƙarya ba fāce tanā da littāfi sananne.

5. Wata al'umma bā ta gabatar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

الرَّيَّاكَ ءَايَتُ الْكِتَابِ وَقُرْءَانٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾

ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَسْمَعُوا وَيُلْهِمُهُمُ الْآمَلُ
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ
مَّعْلُومٌ ﴿٤﴾

مَّا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿٥﴾

(1) Kōwanc kāfiri yanā gūrin ya zama Musulmi dōmin abin da yake gani na shiriya da ladubban Musulunci, waɗanda ya tabbata bābu zama lāfiya ga mutum fāce idan yā sāmē su. amma Shaidan yanā hana shi musulunta sabōda waɗansu dalilai da yake sanyāwa a ganinsa.

6. Suka ce, “Yā kai wanda aka saukar da Ambato (Alkur’āni) a kansa! Lalle ne kai, haḳīka, mahaukaci ne.

7. “Dōmin me bā zā ka zo mana da malā’iku ba idan ka kasance daga māsu gaskiya?”

8. Bā Mu sassaukar da malā’iku fāce da gaskiya,⁽¹⁾ bā zā su kasance, a wannan lōkacin, waɗanda ake yi wa jinkiri ba.

9. Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur’āni), kuma lalle Mū, haḳīka, Māsu kiyāyēwa ne gare shi.

10. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika manzanni a cikin kūngiyōyin farko, gabāninka.

11. Kuma wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu izgili a gare shi.

12. Kamar wancan ne Muke shigar da shi⁽²⁾ a cikin zukātan māsu laifi.

13. Bā su yin īmāni da shi,⁽³⁾ kuma haḳīka, hanyar mutānen farko ta shige.

14. Kuma dā Mun būɗe wata kōfa daga sama a kansu har suka wuni a ciki sunā tākawa.

15. Lalle ne dā sun ce, “Abin sani kawai, an rufe idānuwanmu ne.

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٧﴾

مَا نُنَزِّلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ ﴿٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾

كَذٰلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْهُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوَّمٌ

(1) Gaskiya a nan anā nufin azāba dōmin zuwanta tabbatacce ne. Dukan abin da yake tabbatacce shi ne haḳḳun, watau gaskiya.

(2) Shirki da kāfirci da ƙaryatāwa, su duka izgili ne da addini.

(3) Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Hanyar mutānen farko ta ƙaryata Manzanni har a lōkacin da Allah zai halaka su da azābarSa.

Ã'a' mû mutâne ne wafanda aka sihirce.”

16. Kuma lalle ne, haķıķa, Mun sanya wafansu masaukai a cikin sama, kuma Muka kawata ta ga masu kallo.

17. Kuma Muka kiyaye ta daga dukan shaidani wanda ake jifa.

18. Fāce wanda ya sāci saurāre, sai wutar yūlā bayyananniya ta bi shi.

19. Kuma kasa Mun mikē ta, kuma Mun jēfa duwātsu tabbatattu a cikinta, kuma Mun tsirar, a cikin-ta, daga dukan abu wanda ake aunāwa da sikeli.

20. Kuma Muka sanya muku, a cikinta, abubuwan rāyuwa⁽¹⁾ da wanda ba ku zama masu ciyarwa gare shi ba.

21. Kuma bābu wani abu fāce, a wurinMu, akwai taskōkinsa, kuma ba Mu saukar da shi ba fāce a kan gwargwado sananne.

22. Kuma Muka aika iskōki masu barbarar jūna, sa'an nan Muka saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka shāyar da ku shi, kuma ba ku zama masu taskacēwa a gare shi ba.

23. Kuma lalle ne Mu Muke rāyarwa, kuma Muke kashēwa, kuma Mû ne magada.

مَسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا
لِلنَّظِيرِ ﴿١٦﴾

وَحَفِظَتْهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾

إِلَّا مِنْ أَسْرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ وَشِهَابٌ مُبِينٌ ﴿١٨﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾

وَجَعَلْنَا الْكُفْرَ فِيهَا مَعِيشَ وَمَنْ لَسْتُ لَهُ
بِرَزْقِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا
نُنْزِلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيْحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَنْسَقْنَا كُفْرَهُ وَمَا أَنْشَرْنَاهُ إِلَّا بِخَزَائِنِ ﴿٢٢﴾

وَأَنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

(1) Muka sanya muku abubuwan rāyuwa a cikinta, kuma Muka mallaka muku bāyi wafanda suke bā kû ne kuke ciyar da su ba, Mû ne ke ciyar da su game da ku duka. Watau aza abubuwa a kan ma'auni shi ne maslaha rashin yarda da tsaron ma'aunin nan shi ne izgili.

24. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun san māsu gabāta daga cikinku, kuma Mun san māsu jinkiri.

25. Kuma lalle ne Ubangijinka Shī ne Yake tāra su, lalle Shī ne Mai hikima, Masani.

26. Kuma lalle ne, Mun halicci mutum daga kekasasshiyar lāka, daga baƙin yumbu wanda ya canja.

27. Kuma aljani, Mun halicce shi daga gabāni, daga wutar⁽¹⁾ iskar zāfi.

28. Kuma a lōkacin da Ubangijinka ya ce wa malā'iku "Lalle Nī, mai halittar wani jiki ne daga kekasasshen yumbu wanda ya canja.

29. "To, idan Na daidaita shi, kuma Na hūra daga RūhīNa⁽²⁾ a cikinsa, to, ku fāḍi a gare shi, kunā māsu yin sujada."

30. Sai malā'iku suka yi sujada dukansu gaba ɗaya.

31. Fāce Iblīs, ya ƙi kasancēwa daga māsu yin sujadar.

32. Ya ce, "Yā Iblīs, mēne ne a gare ka, ba ka kasance tāre da māsu yin sujada ba?"

وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ

عَلَّمْنَا الْمُسْتَعْرِضِينَ ﴿١٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ رَحِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلَافٍ مِنْ حَمَلٍ

مَسْنُونٍ ﴿١٦﴾

وَالْجَانَّ خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ﴿١٧﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِنْ

صَلَافٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ ﴿١٨﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا

لَهُ سَاجِدِينَ ﴿١٩﴾

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٢١﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٢٢﴾

(1) Halittar Ādamu daga yumbu kekasasshe, ya fi daraja bisa halittar Shaidan daga harshen wuta, dōmin wuta tanā nūni ga sassabcin hankali da rashin natsuwa.

(2) Wannan ya nuna Ādamu an yi halittarsa ne da lāka da Rūhi daga Allah kamar yadda aka halitta Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sabōda haka halittar Ādamu tā fi zama abin māmāki daga halittar Īsā, dōmin Īsā asali guda kawai ya rasa daga halittar ɗiyan Adam ta al'āda, amma halittar Ādamu tā rasa dukan asalan biyu na uwa da na uba. Haka kuma halittar Hawwā'u, matar Ādamu tā fi ta Īsā ban māmāki dōmin rashin asalin uwa da ta yi inda ɗa yake ɗaukar lōkacin sūrantāwa, ya fi ban māmāki daga rashin asalin uba.

33. Ya ce, “Ban kasance inā yin sujada ba ga mutum wanda Ka halicce shi daga būsasshen yum-ḥun lāka wadda ta canja.”

34. Ya ce, “To, ka fīta daga gare ta, dōmin lalle kai abin jīfa ne.

35. “Kuma lalle ne akwai la’ana a kanka har ya zuwa rānar saka-mako.”

36. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Sai Ka yi mini jinkiri zuwa rānar da ake tāshē su.”

37. Ya ce, “To, lalle ne kanā daga waḍanda ake yi wa jinkiri.

38. “Zuwa ga yinin lōkacin nan sananne.”

39. Ya ce, “Yā Ubangijina! Inā rantsuwa da abin da Ka ɓatar da ni da shi, haḳīka, inā kawāta musu (rāyuwa) a cikin kaṣā kuma haḳīka inā ɓatar da su gaḃā ḍaya.

40. “Fāce bāyinKa daga gare su, waḍanda Ka tsarkake.”

41. Ya ce, “Wannan tafarki ne a gare Ni, madaidaici.

42. “Lalle ne bāyīNa, bā ka da īkō a kansu, fāce wanda ya bī ka daga ɓatattu.”

43. Kuma lalle Jahannama ce, haḳīka, ma’alkawartarsu gaḃā ḍaya.

44. Tanā da kōfōfi bakwai, ⁽¹⁾ ga kōwace kōfa akwai wani juz’i daga gare su rababbe.

قَالَ لَأَرَاكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ

صَلْصَلٍ مِنْ حَمَاقَتُونِ ﴿٣٣﴾

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَاجِعٌ ﴿٣٤﴾

وَأَنْ عَلَيْكَ اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَرِيَنَّهُمْ فِي

الْأَرْضِ وَلَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ

اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ

مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

(1) Kōfōfin Jahannama bakwai ne, watau ḍabaḳōkinta, ta farko ita ce Jahannama, sa’an nan Lazza, sa’an nan Alhudama, sa’an nan Assa’ira, sa’an nan Saḳar, sa’an nan

45. Lalle māsū takawa sunā a cikin gidājen Aljanna mai idan-dunan ruwa.

46. “Ku shigē ta da aminci, kunā amintattu.”

47. Kuma Muka dēbe abin da ke a cikin zukātansu na daga kullin zūci, suka zama ‘yan’uwa a kan gadāje, sunā māsū fuskantar junā.

48. Wata wahala bā zā ta shāfe su bā a cikinta, kuma ba su zama māsū fita daga cikinta ba.

49. Ka bai wa bāyīNa lābari cēwa lalle ne Ni, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

50. Kuma azābāTa ita ce azāba mai raḍaḍi.

51. Kuma ka bā su lābārin bākin Ibrāhīm.

52. A lōkacin da suka shiga gunsa, sai suka ce, “Sallama.” Ya ce, “Lalle mū, daga gare ku, māsū firgita ne.”

53. Suka ce, “Kada ka firgita. Lalle ne mū, munā yi maka bushāra game da wani yāro masani.”

54. Ya ce, “Shin, kun bā ni bushāra⁽¹⁾ ne a kan tsūfa yā shāfe ni? To, da me kuke bā ni bushara?”

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٥﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينَ ﴿٥٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٧﴾

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٥٨﴾

* نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٩﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٦٠﴾

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٦٢﴾

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٦٣﴾

قَالَ أَبَشِّرْنِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَ تَبَشِّرُونَ ﴿٦٤﴾

Aljahīm, sa'an nan Alhāwiya, Kōwace ḍabaḳa tanā da juz'i sananne, watau Kōfa ga Yahūdu, wata ga Nasāra, wata Saba'āwa, wata ga Majūsāwa, wata ga Mushirikai, wata ga munāfukai, wata ga Musulmī waḍanda aka yi musu hushi (muḥmunan aiki). Anā fatan fita ga māsū tauhīdi daga gare ta. Ba a fatan kōme ga sauran, sunā dawwama a cikinta har abada.

(1) Ibrāhīm yanā yi musu tambaya ne dōmin yanā ganin kamar sunā yi masa magana ta izgili ne a kan sāmūn ḍā a bāyan tsūfansa da na mātarsa. Sabōda haka suka gaya masa cēwa sū māsū gaskiya ne.

55. Suka ce, “Munā yi maka bushāra da gaskiya ne, sabōda haka, kada da kasance daga māsu yanke tsammāni.”

56. Ya ce, “Kuma wāne ne yake yanke tsammāni daga rahamar Ubangijinsa, fāce batattu?”

57. Ya ce, “To, mēne ne babban al’amarinku? Yā kū manzanni!”

58. Suka ce, “Lalle ne mū, an aika mu zuwa ga wasu mutāne māsu laifi.

59. “Fāce mutānen Lūdu, lalle ne mū, haḳīka, māsu tsīrar da su ne gabā ḍaya.

60. “Fāce mātarsa, mun ƙaddara cēwa lalle ne ita, haḳīka, tanā daga māsu halaka.”

61. To, a lōkacin da manzannin suka jē wa mutānen Lūdu,

62. Ya ce, “Lalle ne ku mutāne ne waḍanda ba a sani ba.”

63. Suka ce, “Ā’a, mun zo maka sabōda abin da suka kasance sunā shakka a cikinsa.

64. “Kuma mun zo maka da gaskiya. Kuma lalle ne mū, haḳīka, māsu gaskiya ne.

65. “Sai ka yi tafiya da iyālinka, a wani yanki na dare, kuma ka bi bāyansu, kuma kada wani daga cikinku ya yi waiwaye, kuma ku bi ta inda aka aumurce ku.”

66. Kuma Muka hukunta wancan al’amarin zuwa gare shi cēwa lalle ne ƙarshen waḍancan abin yankēwa ne a lōkacin da suke māsu shiga asuba.

قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَانِطِينَ ﴿٥٥﴾

قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمُتَّجُوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

إِلَّا أَمْرًا نَّهٗ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَيْرِ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنكَرُونَ ﴿٦٢﴾

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْقَاكَ مِنْكَ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَهُمْ لَئِيْلٌ
مَّقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

67. Kuma mutānen alkāryar suka je sunā māsu bushāra.

68. Ya ce, “Lalle ne wadannan bākīna ne, sabōda haka kada ku kunyata ni.

69. “Kuma ku bi Allah da ta-kawa, kuma kada ku sanya ni a bakin ciki.”

70. Suka ce, “Ashe ba mu hana ka daga tālikai ba?”

71. Ya ce, “Ga wadannan ‘yā’yā-na⁽¹⁾ idan kun kasance māsu aika-tāwa ne.”

72. Rantsuwa da⁽²⁾ rāyuwarka! Lalle ne sū a cikin māyensu sunā ta dīmuwa.

73. Sa’an nan tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga lōkacin hūdōwar rānā.

74. Sa’an nan Muka sanya samanta ya kōma kasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu na lākar wuta a kansu.

75. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu tsōkaci da hankali.

76. Kuma lalle ne ita, haḳīka, sunā a gēfen wata hanya tabbat-tacciya.⁽³⁾

77. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga māsu imāni.

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٧٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٧٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٨١﴾

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٨٣﴾

وَجَعَلْنَا عَلَيْهِمَا سَافِلًا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ

حِجَابًا مِّن سِجَالٍ ﴿٨٤﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِنَّهَا لِبَسِيلٍ مُّقِيمٍ ﴿٨٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

(1) Yanā nufin matan garin, dōmin Annabin mutāne shī ne ubansu.

(2) Allah Yā yi rantsuwa da rāyuwar Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Wannan shī ne matuƙar girmamāwa wadda Allah Yake yi wa mutum. Kuma yanā nūna cēwa rāyuwar Annabi tanā da muhimmanci ƙwarai.

(3) Hanya tabbatacciya ta mutānen Makka zuwa Syria (Sham).

78. Kuma lalle ne ma'abūta Al'aika⁽¹⁾ sun kasance, haḳīka, māsu zālunci!

79. Sai Muka yi azābar rāmuwa a gare su, kuma lalle sū biyun, haḳīka, sunā a gēfen wani tafarki mabayyani.

80. Kuma lalle ne, haḳīka, ma'abūta Hijiri⁽²⁾ sun ƙaryata Manzanni.

81. Kuma Muka kai musu āyōyinMu, sai suka kasance māsu bijirēwa daga gare su.

82. Kuma sun kasance sunā sas-saƙa gidāje daga duwātsu, alhāli sunā amintattu.

83. Sai tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga asuba.

84. Sa'an nan abin da suka kasance sunā tsirfantāwa bai wadātar ga barinsu ba.

85. Kuma ba Mu halicci sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu ba fāce da gaskiya. Kuma lalle ne Sā'a (Rānar Alkiyāma) haḳīka, mai zuwa ce. Sabōda haka ka yi rangwame, rangwame mai kyau.

86. Lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mai yawan halitta, Masani.

87. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bā ka bakwai waɗanda ake mai-maitāwa⁽³⁾ da Alkur'āni mai girma.

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾

فَاتَّقْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمْ لَا يَمُرُّونَ بِهِ ﴿٧٩﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسِلِينَ ﴿٨٠﴾

وَأَتَيْنَهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾

وَكَانُوا يُسْتَحْتُونَ مِنَ الْجِبَالِ لِيُوقَاتُوا أَمْنًا ﴿٨٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأَتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

(1) Ma'abūta Al'aika, sū ne mutānen Shu'aibu.

(2) Ma'abūta Hijiri, su ne Samūdāwa.

(3) Bakwai waɗanda ake mai-maitāwa su ne Fatiha mai āyōyi bakwai. Anā karanta su a cikin kōwace raka'a ta salla.

88. Kada lalle ka mīka idānunka biyu zuwa ga abin da Muka jiyar da su dādi game da shi, nau'i-nau'i a gare su, kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma sassauta fikāfikanka ga māsū īmāni.

89. Kuma ka ce, “Lalle nĩ, nĩ ne mai gargadi bayyananne.”

90. Kamar yadda Muka saukar a kan māsū yin rantsuwa,⁽¹⁾

91. Waƙanda suka sanya Alku-r'āni tātsuniyōyi.

92. To, rantsuwa da Ubangi-jinka!⁽²⁾ Haƙiƙa, Munā tambayar su gabā ɗaya.

93. Daga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

94. Sai ka tsage gaskiya game da abin da ake umurnin ka, kuma ka kau da kai daga māsū shirki.

95. Lalle ne Mū, Mun isar maka daga māsū⁽³⁾ izgili.

96. Waƙanda suke sanyāwar wani abin bautāwa na dabam tare

لَا تَدْنُ عَيْنُكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أُنْزِلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسَعَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ

(1) Māsū rantsuwa a kan sāba wa Annabāwa, watau kamar sun yi rantsuwa cewa bā zā su bi abin da Annabāwa suka zo da shi ba. Wātau su ne māsū tsananin izgili da addini.

(2) Allah Ya yi rantsuwa da ZātinSa a kan Shī ne Ubangi-jin Annabi Muhammadu tsīra da aminci su tabbata a gare shi, dōmin Ya natsar da ransa daga tsōron māsū yi masa izgili, kuma dōmin Ya ƙarfafa shi ga zartar da aikin da Ya sanya shi na iyar da Manzanci, bā da wata fargaba ba.

(3) Māsū tsananin izgili ga Annabi waƙanda Allah Ya isar masa daga gare su. Sū biyar ne, daga Bani Asad bn Abdul'uzza bn Kusayyi akwai Aswadu bn el Muttalib, Abu Zamah, kuma daga Bani Zuhrah akwai el Aswad bn Abdu Yagūth. Daga Bani Makhzumi akwai el Walid bn Mugira. Daga Bani Sahmi akwai el Ās bn Wā'il. Daga Bani Khuzā'a akwai el Harith bn el Tulātilah. Su ne māsū darajar mutānensu. A lōkacin da suka dōge da sharri, Allah Ya hūtar da Annabi daga sharrinsu da nau'i-nau'i na masīfu, suka halaka. Dubi ƙarin bayāni daga tafsirin bn Kathīr. Tsare Annabi daga gare su tun yanā shi kaƙai a Makka yā isa ya sanya shi ya dōgara ga Allah bāyan abubuwa sun ƙāra yawa da sauki.

da Allah, sa'an nan da sannu zā su
sani.

97. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Munā
sanin cēwa lalle kai, ḳirjinka yanā
yin ḳunci game da abin da suke faḍā
(na izgili).

98. Sabōda haka ka yi tasbīhi
game da gōde wa Ubangijinka,
kuma ka kasance daga māsu
sujada.

99. Kuma ka bauta wa Ubangi-
jinka, har mutuwa ta zo maka.

يَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿١٩﴾



SŪRATUN NAHL

سُورَةُ النَّحْلِ

Tanā karantar da ni'imōmin da Allah Ya bai wa mutum daga
halittarsa, da abincinsa da shiryarwar da Ya yi masa, da hankalin da
Ya bā shi, dōmin ya kaḍaita Shi da bautarSa, har zuwa ga ni'imōmin
Lāhira ga wanda ya shiryu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Al'amarin Allah ya zo, sabōda
haka kada ku nēmi hanzartawarsa.
Tsarkin Allah ya tabbata, kuma Ya
ḍaukaka daga abin da suke yi na
shirka.

أَنِّي أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ

وَعَلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

2. Yanā sassaukar da malā'iku da Rūhi⁽¹⁾ daga umurninSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa, cēwa ku yi gargadī cēwa: Lalle ne shī, bābu abin bautāwa fāce Ni, sabōda haka ku bī Ni da taḳawa.

3. Ya halicci sammai da ƙasa da gaskiya. Ya ɗaukaka daga abin da suke yi na shirka.

4. Ya halicci mutum daga maniyi, sai gā shi yanā mai husūma bayyananniya.

5. Da dabbōbin ni'ima, Ya halicce su dōminku. A cikinsu akwai abin yin dīmi da waɗansu amfānōni, kuma daga gare su kuke ci.

6. Kuma kunā da kyau a cikinsu a lōkacin da suke kōmōwa daga kiwo da maraice da lōkacin da suke sakuwa.

7. Kuma sunā ɗaukar kāyanku māsu nauyi zuwa ga wani gari, ba ku kasance māsu isa gare shi ba, fāce da tsananin wahalar rāyuka. Lalle ne Ubangijinka ne, haḳīka, Mai tausayi, Mai jin ƙai.

8. Kuma da dawāki⁽²⁾ da alfadarai da jākuna, dōmin ku hau su,

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ①

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ②

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ
مُبِينٌ ③

وَالْأَنْعَمَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ
وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ④

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْمَحُونَ
وَحِينَ تَنْسَرَحُونَ ⑤

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا
بِلَاغِهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ
لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ⑥

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا

(1) Saukar da malā'iku da Rūhi watau Alkur'āni a zāmanin Annabci kō kuma fahimta da ƙarfin zūciya waɗanda Allah ke sanyāwa ga wanda Ya nufa da jaddada addīni a kan kōwane ƙarni. Aiko māsu gargadī shī ne mafi girman ni'imar Allah a kan mutāne.

(2) Haɗa dawāki da alfadarai zuwa ga jākuna kuma aka ce dōmin "hawansu da yin ƙawa" yana nuna cewa ba a cin dawāki da alfadarai, dōmin an san cēwa an hana cin jākuna a lōkacin yākin Khaibara, kuma āyōyin da ke gaba da wannan āya sun nūna anā cin dabbōbin ni'ima kuma anā hawansu, kuma cin nāma yā fi hawa zama ni'ima, sabōda haka, shī ne ya kamata a ambata indā yā halatta. Wannan ne mazhabar Māliki da Abu Hanīfa, kuma shī ne maganar Abdullah bn Abbās, Allah Ya yarda da su. Wasu sun ce ana cin dawāki da alfadarai dōmin cewa anā "hawansu dōmin ƙawa" ba ya hana a yi wani abu da su, wato cin nāmansu, dōmin a cikin Bukhāri da Muslim an ruwaito halaccin cin

kuma da kawa. Kuma Yana halitta abin da ba ku sani ba.

9. Kuma ga Allah madaidaiciyar hanya take kuma daga gare ta akwai mai karkacēwa. Kuma da Yā so, dā Ya shiryar da ku gabā daya.

10. Shī ne Wanda Ya saukar da ruwa daga sama dōminku, daga gare shi akwai abin sha, kuma daga gare shi itāce yake, a cikinsa kuke yin kiwo.

11. Yanā tsirar da shūka game da shi, dōminku, da zaitūni da dabīnai da inabai, kuma daga dukan 'yā'yan itāce. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

12. Kuma Ya hōrè muku dare da wuni, da rānā da watā, kuma tau-rāri hōrarru ne da umurninSa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

13. Kuma abin da Ya halitta muku a cikin kasa, yana mai sā-bānin launukansa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke tunāwa.

وَزَيْنَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَتَوَشَّاءَ لَهْدَ لَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

dawāki. Wannan shī ne maganar Al-Hasan da Shuraih da 'Adā'a da Sa'īd bn Jubair. Kuma shī ne mazhabar Shāfi'i da Is'hāḳ. Sun yi hujja da halaccin nāman dawāki da abin da Asmā'u bint Abī Bakar As-Siddiq ta ce, "Mun sōke wata gōdiya, muka ci, a zamanin Manzon Allah, a Madīna." Kuma a cikin Bukhāri da Muslim daga Jābir. Allah Ya yarda da shi, "Mun ci dawāki da jākunan jēji a Khaibara, kuma Annabi, tsira da aminci sun tabbata a gare shi, ya hana jākunan gida". A cikin Abī Dāwud, "Mun yanke dawāki da alfadarai da jākuna alhāli yunwa ta kāmā mu, amma sai Annabi ya hana mu cin jākuna da alfadarai, bai hana mu cin dawāki ba". Nī, a ganina. ra'ayin cin dawāki ya fi karfi, dōmin sūrar ta sauka a Makka, amma hadisīn yankan gōdiyar, a Madīna aka yi shi. Saboda haka sūrar ba ta shāfe shi ba. Dūbi **Radd Al-Azhān**.

14. Kuma Shī ne Ya hōrē tēku dōmin ku ci wani nama sâbō daga gare shi, kuma kunā fītarwa, daga gare shi, kawa wadda kuke yin ado da ita. Kuma kuna ganin jirāge sunā yankan ruwa a cikinsa kuma dōmin ku yi nēman (fatauci) daga falalarSa. Kuma mai yiwuwa ne kuna gōdēwa.

15. Kuma Ya jēfa, a cikin kasa, tabbatattun duwatsu dōmin kada ta karkata da ku, da kōguna da hany-yōyi, dammaninku kunā shiryuwa.

16. Kuma da waḡansu alāmōmi, kuma da taurāri sunā māsu nēman shiryuwa (ga tafiyarsu ta fatauci).

17. Shin, Wanda Yake yin halitta yanā yin kama da wanda ba ya yin halitta? Shin fa, bā ku tunāwa?

18. Kuma idan kun kīdāya ni'imar Allah, bā ku iya lissafa ta. Lalle ne Allah, haḡīka, Mai gāfara ne, Mai jin k̄ai.

19. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke asirtāwa da abin da kuke bayyanāwa.

20. Kuma waḡanda suke kira, baicin Allah, ba su halicci kōme ba, kuma sū ne ake halittawa.

21. Matattu ne, bā su da rai, kuma ba su san a wane lōkaci ake tāyar da su ba.

22. Abin bautawarku, abin bautāwa ne guda, to, waḡanda bā su yin īmāni da Lāhira, zukātansu māsu musu ne, kuma su makangara ne.

23. Haḡīka, lalle ne, Allah Yanā sanin abin da suke asirtāwa da abin

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَتَأْكُلُوا مِنْهُ
لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً
تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ
وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾
وَعَلَّمَتْ بِالْجَمْرِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ
اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُوتُ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ
شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ مَوْتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ
يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا

da suke bayyanāwa. Lalle ne Shi, bā Ya son māsu girman kai.

24. Idan aka ce musu “Mēne ne Ubangijinku Ya saukar?” Sai su ce, “Tātsūniyōyin mutānen farko.”

25. Dōmin su ḍauki zunubansu cikakku a Rānar Kiyāma, kuma daga zunuban waḍanda suke ḡatar-wa bā da wani ilmi ba. To, abin da suke ḍauka na zunubi ya mūnana.

26. Lalle ne waḍanda suke a gabāninsu sun yi mākirci, sai Allah Ya je wa gininsu daga harsā-shensa,⁽¹⁾ sai rufi ya fāḍa a kansu daga bisansu, kuma azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

27. Sa'an nan a Rānar Kiyāma (Allah) Yanā kunyata su, kuma Yanā cēwa, “Inā abōkan tāray-ya Ta, waḍanda kuka kasance kunā gābā a cikin ḍaukaka sha'aninsu?” Waḍanda aka bai wa ilmi suka ce, “Lalle ne wulākanci a yau da cūta sun tabbata a kan kāfirai.”

28. Waḍanda malā'iku suke kar-ḡar rāyukansu sunā māsu zālun-tar kansu. Sai suka jēfa nēman sul-hu (suka ce) “Ba mu kasance muna aikata wani mummunan aiki ba.” Kayya! Lalle Allah ne Masani ga abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.

29. Sai ku shiga kōfōfīn Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan tir da mazaunin māsu girman kai.

يُعَلِّمُونَ أَنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أُنْزِلَ رَبُّكُمْ قَالُوا

أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يَضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ الْأَسَاءَ

مَا يَزُرُونَ ﴿٢٥﴾

قَدَّمَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهَ بُنْيَانُهُمْ مِنَ

الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوَقِهِمْ

وَأْتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ

شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشْفِقُونَ فِيهِمْ

قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ

وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ

قَالُوا أَلَسْنَا بِكَ تَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا

فَلَيْتُمْ مَشْوَى الْمُسْكَرِينَ ﴿٢٩﴾

(1) Kamar yadda Allah Ya halaka Bukht Nasar. Aka halaka shi da ginin gidansa. Allah Yanā halaka kāfirai da abin da suke tādada wa kansu dōmin nēman rāyuwarsu.

30. Kuma aka ce wa waɗanda suka yi taƙawa, “Mēne ne Ubangi-jinku Ya saukar?” Suka ce, “Alhēri Ya saukar. Ga waɗanda suka kyautata a cikin wannan dūniya akwai wani abu mai kyau, kuma haƙiƙa, Lāhira ce mafi alhēri.” Kuma haƙiƙa, māɗalla da gidan māsu taƙawa.

31. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, kōramu sunā gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā da abin da suke so a cikinsu. Kamar haka Allah ke sākā wa māsu taƙawa.

32. Waɗanda malā'iku suke karɓar rāyukansu sunā māsu jin dāɗin rai, malā'ikun sunā cēwa. “Aminci ya tabbata a kanku. Ku shiga Aljanna sabōɗa abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

33. Shin, sunā jiran wani abu? Fāce malā'iku su jē musu kō kuwa umurnin Ubangijinka. Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu, suka aikata. Kuma Allah bai zālunce su ba, kuma amma kansu suka kasance sunā zālunta.

34. Sai mūnānan abūbuwan da suka aikata ya sāme su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

35. Kuma waɗanda suka yi shirki suka ce, “Dā Allah Yā so, dā ba mu bauta wa kōme ba, baicin Sa, mū, ko ubannimmu kuma dā ba mu haramta kōme ba, baicin abin da Ya haramta.” Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu suka aikata. To, shin, akwai wani abu a kan Manzanni, fāce iyarwa bayyananniya?

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ
لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
كَذَلِكَ يُجْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا
يَدَّيْسْتَهُمْ بِهِ ﴿٣٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا
مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ عَنَّا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا
حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

36. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce), "Ku bauta wa Allah, kuma ku nisanci 'Dāgūtu.'" To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryar, kuma daga cikinsu akwai wanda ɓata ta wajaba a kansa. Sai ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba yadda ākibar māsu ƙaryatāwa ta kasance.

37. Idan ka yi kwadayi a kan shiryuwarsu, to, lalle ne, Allah bā Ya shiryar da wanda yake ɓatarwa, kuma bā su da waɗansu matai-maka.

38. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu (cēwa) Allah bā ya tāyar da wanda yake mutuwa! Na'am, Yanā tāyarwa. Wa'adi ne (Allah) Ya yi a kanSa tabbatacce, kuma amma mafī yawan mutāne ba su sani ba.

39. Dōmin Ya bayyana musu abin da suke sāɓā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin waɗanda suka kāfirta su sani cēwa lalle sū ne suka kasance maƙaryata.

40. Abin sani kawai, Maganar-Mu ga wani abu idan Mun nufe shi, Mu ce masa, "Ka kasance," sai yanā kasancēwa.

41. Kuma waɗanda suka yi hijira a cikin sha'anin Allah daga bāyan an zālunce su, haḳīka Munā zaunar da su a cikin dūniya da alhēri, kuma lalle lādar Lāhira ce mafī girma, dā sun kasance sunā sani.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَيَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحْرِضْ عَلَى هُدْيِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ
مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لِيَبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا
لَنَنُوبَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَآجِرُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

42. Waɗanda suka yi haƙuri, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara.

43. Kuma ba Mu aika daga gabāninka ba, fāce waɗansu mazāje Muna yin wahayi zuwa gare su. Sai ku tambayi mutānen Ambato idan kun kasance ba ku sani ba.

44. Da hujjōji bayyanannu da littattafai, kuma Mun saukar da Ambato zuwa gare ka, dōmin ka bayyana wa mutāne abin da aka sassaukar zuwa gare su, kuma don dammāninsu su yi tunāni.

45. Shin fa, waɗanda suka yi mākircin mūnānan ayyuka sun amince da Allah, bā zai shafe ƙasa da sū ba, ko kuwa azāba bā zā ta je musu daga inda ba su sani ba?

46. Ko kuwa Ya kama su a cikin jujjuyawarsu? Sabōda haka ba su zama masu buwāya ba.

47. Ko kuwa Ya kāma su a kan naƙasa? To, lalle ne Ubangijinka haƙīka Mai tausayi ne, Mai jin kai.

48. Shin, ba su lura ba da abin da Allah Ya halitta, kō mene ne, inu-wōyinsu suna karkata daga dāma da wajājen hagu, suna masu sujada ga Allah, alhāli suna māsu kas-ƙantar da kai?

49. Kuma ga Allah, abin da yake a cikin sammai da ƙasa na dabba da mala'iku, suke yin sujada, kuma bā su kangara.

50. Suna tsōron Ubangijinsu daga bisansu, kuma suna aikata abin da ake umurnin su.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوْحِيْ اِلَيْهِمْ
فَتَسْأَلُوْا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٤٣﴾

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ ۗ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الذِّكْرَ
لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٤٤﴾

اَفَاَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ اَنْ يَّخْصِفَ
اَللّٰهُ بِهِمُ الْاَرْضَ اَوْ يَنْزِلَهُمْ الْعَذَابُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٤٥﴾

اَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِيْبِهِمْ فَمَا لَهُمْ بِمُعْجِزٍ ﴿٤٦﴾

اَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلٰى تَحْوِيٍّ فَاِنْ رَبُّكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿٤٧﴾

اَوْ لَوْ يَرَوْنَ اِلٰى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ يَّتَفَتَّحُوْا
ظُلُمًاۙ عَنْ الْيَمِيْنِ وَالشَّمَالِ سُجَّدًا لِلّٰهِ وَهُمْ
دَاخِرُوْنَ ﴿٤٨﴾

وَاللّٰهُ يَسْجُدُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ
مِنْ دَابَّةٍ وَّالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٤٩﴾

يَخَافُوْنَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا
يُؤْمَرُوْنَ ﴿٥٠﴾

51. Kuma Allah Ya ce, “Kada ku riƙi abubuwan bautawa biyu. Abin sani kawai, Wanda ake bautawa guda ne, sa'an nan sai ku ji tsoroNa, Ni kawai.”

52. Kuma Yana da abin da yake a cikin sammai da ƙasa, kuma Yana da addini wanda yake dawwamamme. Shin fa, wanin Allah kuke bi da taƙawa?

53. Kuma abin da yake a gare ku na ni'ima, to, daga Allah ne. Sa'an nan kuma idan cūta ta shāfe ku, to, zuwa gare Shi kuke hargōwa.

54. Sa'an nan idan Ya kuranye cūtar daga gare ku, sai gā wani ɓangare daga gare ku game da Ubangijinsu sunā shirki.

55. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dādī, sa'an nan da sannu zā ku sani.

56. Kuma sunā sanya rabo⁽¹⁾ ga abin da ba su sani ba daga abin da Muka arzūtā su. Ranstuwa da Allah! Lalle ne zā a tambaye ku daga abin da kuka kasance kunā ƙir-ƙirāwa.

57. Kuma sunā danganta 'ya'ya māta ga Allah. TsarkinSa yā tabbata! Kuma sū ne da abin da suke sha'awa.

﴿وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَخَذُوا إِلَهَيْنِ إِتْمًا هُوَ إِلَهُ وَحْدٌ فَإِنِّي فَارِهُونَ﴾

﴿وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ﴾

﴿وَمَا يَكُرُّ مِنْ نِعْمَةٍ مِنْ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمْ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْهَرُونَ﴾

﴿ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِحُوا مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ﴾

﴿لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمنعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾

﴿وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَنْعَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَسْتُمْ بِمُتَّقِينَ﴾

﴿وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ﴾

(1) Sunā sanyāwar rabo daga dabbōbi da hatsi ga gumāka kō aljannu, alhāli ba su san amfānin da gumākan kō aljannun suke iya jāwo musu ba kō suke tunkudēwa daga gare su. Akwai daga cikin ni'imōmin Allah. Ya shiryar da mutāne ga gāne cēwa waɗannan gumāka da aljannu kō wani mahalūki bā ya iya cūta ko jāwo wani amfāni fāce da iznin Allah. Sabōda haka bābu wanda ya cancanci a bauta masa fāce Allah, Mai tumbuke cūta kuma Mai jāwo amfāni. Watau wannan bāyar da ni'imar 'yancin ɗan Adam kāmilan, su duka bāyi ne, bābu daraja ga kōwa sai da taƙawa. Sanin haka wata ni'ima ce daga Allah.

58. Kuma idan aka yi wa ḍa-yansu bushāra da mace⁽¹⁾ sai fus-karsa ta wuni baƙa ƙirin, alhāli kuwa yanā mai cike da baƙin ciki.

59. Yanā ɓōyēwa daga mutāne dōmin mūnin abin da aka yi masa bushāra da shi. Shin, zai riƙe shi a kan wulākanci, kō zai turbuɗe shi a cikin turɓāya? To, abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

60. Ga waɗanda ba su yi īmā-ni⁽²⁾ da Lāhira ba akwai sifar cūta, kuma ga Allah akwai sifa mafi ɗau-kaka. Kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

61. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne da zāluncinsu,⁽³⁾ dā bai bar wata dabba ba a kan ƙasa. Kuma amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajali ambatacce. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, bā zā a yi musu jinkiri ba kō dā sa'a guda, kuma bā zā su gabāta ba.

62. Kuma sunā sanya wa Allah abin da suke ƙi, kuma harsunansu na siffanta ƙarya cēwa lalle ne sunā da abūbuwa māsu kyau. Bābu shakka, lalle ne sunā da wuta, kuma lalle sū, waɗanda ake ƙyālēwa ne (a cikinta).

63. Rantsuwar Allah! Lalle ne haƙiƙa Mun aika zuwa ga al'um-

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا
وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

يَتَوَرَّى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ
أَيُّمِسْكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَّا
سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوِّ وَلِلَّهِ
الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِم مَّا تَرَكُوا
عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ
مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَجِرُّونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ
الْكُذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لِأَجْرِمَ أَنَّ لَهُمُ
النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّقْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَرِيقٌ

(1) Fahintar cēwa dā namiji da 'ya mace duka ɗaya suke, da hana kashe su kō turbuɗe su, wata ni'ima ce babba da 'yancin mātā babba, a cikin rāyuwar ɗan Ādam.

(2) Karin bāyani ne ga abin da ya gabāta kuma na bāya da shi ya rātayu da shi. Shiryarwa zuwa ga halāye maɗaukaka ni'ima ce babba.

(3) Rashin halaka dūniya sabōɗa laifin mutāne da rashin kāma su da dukan laifinsu, ni'ima ce babba.

mōmi daga gabāninka, sai Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka shī ne majibincinsu, a yau, kuma sunā da azāba mai raḍaḍi.

64. Lalle ba Mu saukar da Littāfi ba a kanka, fāce dōmin ka bayyana musu abin da suka sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin shiriya da rahama ga mutāne waḍanda suke yin imāni.

65. Kuma Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da kasa da shi a bāyan mutuwarda. Lalle ne a cikin wannan, haḳīka akwai āyā ga mutāne waḍanda suke saurāre.

66. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'ima; Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikin cikunansu, daga tsakānin tukar tumbi da jini, nōno tsantsan, mai saukin haḍiya ga māsu shā.

67. Kuma daga 'yā'yan itācen dabino da inabai. Kunā sāmu daga gare shi, abin māye⁽¹⁾ da abinci mai kyau. Lalle a cikin wannan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waḍanda suke hankalta.

68. Kuma Ubangijinka Yā yi wahayi⁽²⁾ zuwa ga kudan zuma

لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَهُوَ وِلِيُّهُمْ الْيَوْمَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

وَمَا أَرْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِلْبَيِّنِ لَهُمُ
الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٣٨﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْبَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٣٩﴾

وَأَنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُّظْفِرُكُمْ بِمَا فِي
بُطُونِهِمْ مِنْ بَيْنِ قَرْتٍ وَدَمٍ لَبَاسًا لِّصَاسِيعًا
لِّلشَّارِبِينَ ﴿٤٠﴾

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ
سُكْرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤١﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ

(1) Yā ambaci abin māye a cikin abūbuwan ni'ima a gabānin a haramta giya. Kuma haramtā ta bā ya hana ta zama a cikin ni'imōmin Allah ga mutāne dōmin an haramta ne sabōda tsaron hankalinmu a kan nēman waḍansu ni'imōmin da suka fī ta a Aljanna a inda bā zā a hana ta ba sabōda karēwar taklīfi a can. Sabōda haka ne ya kare āyar da cewa; "Akwai āyā ga mutāne waḍanda suke hankalta."

(2) Wahayi na ilhama, watau Allah Ya cūsa wa kudan zama ilmin yin sākar gidan zuma da gāne hanyōyin tafiya ta kōma gidanta, da cin kōwane iri furen itāce dōmin a fitar da ni'imar abin sha mai dāḍi ga mutāne, kuma wanda ya kunsu dukan māgani ga ciwarwatansu. Wannan ni'ima ce babba.

cēwa; “Ki riḳi gidāje daga duwātsu, kuma daga itāce, kuma daga abin da suke gināwa.

69. “Sa’an nan ki ci daga dukan ‘yā’yan itāce, sabōda haka ki shiga hanyōyin Ubangijinki, sunā hōrarru.” Wani abin shā yanā fita daga cikunanta, mai sāḃāwar launukansa, a cikinsa akwai wata warkewa ga mutānc. Lalle ne, a cikin wannan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutānc waḃanda suke yin tunāni.

70. Kuma Allah ne Ya halicce ku, sa’an nan Yanā karḃar rāyukanku, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaḃkancin rāyuwa, dōmin kada ya san kōme a bāyan dā ya zama mai ilmi. Lalle Allah ne Masani, Mai ḱkon yi.

71. Kuma Allah Ya fifita sāshenku⁽¹⁾ a kan sāshe a arziki. Sa’an nan waḃanda aka fifita, ba su zama māsu mayar da arzikinsu a kan abin da hannāyensu na dāma suka mal-laka ba, har su zama daidai a cikin-sa. Shin fa, da ni’imar Allah suke musu?

72. Kuma Allah Yā sanya muku mātan aure daga kāwunanku, kuma Ya sanya muku daga mātan aurenku dīya da jīkōki, kuma Ya arzūta ku daga abūbuwa māsu

يُوتَاوِمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾

ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ
ذُلًّا يَخْرُجُ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ
فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ إِن فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٌ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمَنَّ مِّنْ يُرْدِي إِلَيْنَا
أَزْدِلَ الْعُمُرِ لَكُمْ لِأَيَّامٍ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا
الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرِزْقٍ زَادَىٰ رِزْقَهُمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ
يَتَّخِذُونَ ﴿٧١﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِّنْ أَزْوَاجِكُم بَنِينَ وَحَفَدَةً
وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ

(1) Arziki daga Allah yake, yanā fifita waḃansu bāyinSa da arziki a kan waḃansu. Sa’an nan wanda aka bai wa arziki daga cikinsu bā ya iya mayar da arzikin a tsakaninsa da wani bāwa nasa har su zama daidai a kan arzikin. To, idan haka ne, yaya kuke sanya waḃansu bāyin Allah daidai da Allah wajen bautarku gare su?

dādi. Shin fa, da karya suke yin imāni, kuma da ni'imar Allah sū, suke kāfirta?

73. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da yake bā ya mallakar wani arziki dōminsu, daga sammai da kasa game da kōme, kuma bā su iyawa (ga aikata kōme).

74. Sa'an nan kada ku bāyar da waɗansu misālai ga Allah. Lalle ne Allah Yanā sani, kuma kū, ba ku sani ba.

75. Allah Yā buga wani misāli da wani bāwa wanda bā ya iya sāmuni iko a kan yin kōme, da (wani bāwa) wanda Muka arzūtā shi daga gare Mu da arziki mai kyau. Sa'an nan shi yanā ciyarwa daga arzikin, a asirce da bayyane. Shin sunā dai-daita? Gōdiya ta tabbata ga Allah. Ā'a mafi yawansu ba su sani ba.

76. Kuma Allah Ya buga wani misāli, maza biyu, ɗayansu bēbe ne, ba ya iya samun ikon yin kōme, kuma shi nauyi ne a kan mai mallakarsa, inda duk ya fuskantar da shi, bā ya zuwa da wani alhēri. Shin, yanā daidaita, shi da (namiji na biyu) wanda yake umurni da a yi ādalci kuma yanā a kan tafarki madaidaici?

77. Kuma ga Allah gaibin⁽¹⁾ sammai da kasa yake, kuma al'amarin Sā'a bai zama ba fāce kamar waikāwar gani, kō kuwa shi ne mafi kusa!

وَبِعَمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا
مِّنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾

فَلَا تَضُرُّوهُ اللَّهُ الْأَمْثَالُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾

* ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا
يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَن رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا
فَهُوَ يَنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا
أَبْكُمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى
مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ
يَسْتَوِي هُوَ وَمَن يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

وَلِلَّهِ عِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ
أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾

(1) Bōye lōkacin Kiyāma a bāyan bayānin tabbatar aukuwarta yanā daga cikin ni'imōmin Allah, dōmin mai hankali ya yi tattāli sabōda ita.

Lalle Allah, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.

78. Kuma Allah ne Ya fitar da ku daga cikunan iyāyenku, ba da kunā sanin kōme ba, kuma Ya sanya muku ji da gannai da zukāta, tsam-māninku zā ku gōde.

79. Shin ba su ga tsuntsāye⁽¹⁾ ba sunā hōrarru a cikin sararin sama, bābu abin da yake rike su fāce Allah? Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne wa-danda suke yin imāni.

80. Kuma Allah ne Ya sanya muku daga gidajenku wurin natsu-wa, kuma Ya sanya muku daga fātun dabbōbin ni'ima wasu gidāje kunā ḍaukar su da sauḳi a rānar tafiyarku da rānar zamanku, kuma daga sūfinsu⁽²⁾ da gāshinsu da gē-zarsu (Allah) Ya sanya muku kāyan ḍāki da na jin dāḍi zuwa ga wani lōkaci.

81. Kuma Allah ne Ya sanya muku inuwa daga abin da Ya halit-ta, kuma Ya sanya muku ḍākuna daga duwātsu, kuma Ya sanya

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾
الْمُرِيدُوا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْالِمَاءِ مَا يَمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَاوَمِتْعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٨٠﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُم سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ

(1) Tsuntsāye hōrarru a cikin sararin sama, ana nufi da su, a ganīna, Allah ne Ya san haḳīka, su ne jirāgen sama, sabōda ambaton hōrēwa tāre da sū a cikin sararin samāniya, dōmin abin da aka hōre, ana hōronsa ne dōmin a ci amfāninsa a lōkaci da wurin hōron. Tsuntsāyen al'āda bā su da wani amfāni a gare mu a lōkacin da suke a cikin sārārīn sama. Sabōda haka bābu wani abu, sai jirgin sama. Bā zā a ce anā nufin shāho ba a lōkacin farauta, dōmin wannan amfāni yā yi kaḍan bisa ga abin da Sūrar take kīdāyāwa na ni'imōmin Allah a kan mutāne gaba ḍaya. Farauta kēḥāḥḥiya ce ga mutānen kauye kawai.

(2) Sūfi, shi ne gashin tumāki mai kama da auduga, wabar shi ne gāshin rākumi mai laushi, sha'ar, shi ne gāshin awaki da gēzar dawāki. Bai ambaci auduga da kattāni ba, dōmin a wajen shūka suke.

muku waɗansu riguna⁽¹⁾ sunā tsare muku zāfi, da waɗansu riguna sunā tsare muku makāminku. Kamar wancan ne (Allah) Yake cika ni'im-arSa a kanku, tsammānin ku, kuna sallamawa.

82. To, idan sun jūya, to, abin da ya wajaba a kanka, shi ne iyarwa kawai, bayyananniya.

83. Suna sanin ni'imar Allah, sa'an nan kuma sunā musunta, kuma mafi yawansu kāfirai ne.

84. Kuma a rānar da Muke tāyar da mai shaida daga kōwace al'umma, sa'an nan kuma bā zā a yi izni ba ga waɗanda suka kāfirta, kuma ba su zama ana nēman kōmawarsu ba.

85. Kuma idan waɗanda suka yi zālunci suka ga azāba, sa'an nan bā zā a sauƙaƙe ta daga gare su ba, kuma bā su zama anā yi musu jin-kiri ba.

86. Kuma idan waɗanda suka yi shirka suka ga abūbuwan shirkarsu sai su ce, "Yā Ubangijinmu! Waɗannan ne abūbuwan shirkar-mu waɗanda muka kasance munā kira baicinKa". Sai su jēfa magana zuwa gare su, "Lalle ne ku, haƙiƙa, maƙaryata ne."

87. Kuma su shiga nēman sulhu zuwa ga Allah a rānar nan, kuma abin da suka kasance sunā ƙir-ƙirāwa ya ɓace daga gare su.

وَسَرَّيْلَ تَقِيكُمْ بِأَسْمِكُمْ كَذَلِكَ يَتِمُّ
نِعْمَتُهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٨٣﴾

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُوهَا
وَكَثُرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٤﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ
لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٥﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يَخَفُوا
عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٦﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرِكَاءَهُمْ قَالُوا
رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا
نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقُوا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ
إِنَّكُمْ لَكَذِبُونَ ﴿٨٧﴾

وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَقْتِرُونَ ﴿٨٨﴾

(1) Rīga dōmin zāfi da sanyi daga sūfi da wabar da gāshi da auduga da kattāni da rīga dōmin makāmi shi ne sulke, dōmin makāmi daga baƙin ƙarfe yake kamar takōbi, māshi da kibiya.

88. Wadanda suka kāfirta, kuma suka kange daga hanyar Allah, Mun k̄āra musu wata azāba bisa ga azābar, sabōda abin da suka kasan-ce sunā yi na fasādi.

89. Kuma a rānar da Muke t̄āyar da shaidu a cikin kōwace al'umma, a kansu daga kāwunansu, kuma Muka zo da kai kanā mai bāyar da shaida a kan wadannan, kuma Mun saussaukar da Littāfi a kanka dō-min yin bāyani ga dukan kōme da shiriya da rahama da bushāra ga m̄asu mīka wuya (Musulmi).

90. Lalle Allah nā yin umurni da ādalci da kyautatāwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanā hani ga alfāsha da abin da aka k̄i da rarrabe jama'a. Yanā yi muku gar-gadi, dāmmānin ku, kunā tunāwa.

91. Kuma ku cika da alkā-warin⁽¹⁾ Allah idan kun yi alkawari, kuma kada ku warware rantsu-wōyinku a bāyan k̄arfafa su, alhāli kuma hakīka kun sanya Allah Mai lāmuncēwa a kanku. Kuma lalle Allah ne Yake sanin abin da kuke aikatāwa.

92. Kuma kada ku kasance ka-mar wadda ta warware zarenta a

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
زَدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا
يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ
مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى
هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

﴿٩٠﴾ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايِ
ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩١﴾

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ
اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
تَفْعَلُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي تَقْتَتِلَ عِزَّهَا مِنْ

(1) Wanda yake rantsuwar alkawari da wani, sa'an nan ya warware rantsuwar dōmin nēman ya kulla wata rantsuwa da wani mutum sabōda wani amfāninsa, kō jama'arsa a cikin wata k̄abīla wadda ta fi ta mutānen farko k̄arfi, to, sifarsa kamar mace ce mahaukaciya, mai yin zare, a bayan ta tukka shi, ya yi k̄arfi, sa'an nan ta warware shi. Sabōda haka idan ta so mayar da shi wani zare, to, bā zai yi kyau ba kamar zaren farko da ta yi kuma mutāne sun gāne haukarta, bā zā su yi wata ma'māla da ita ba. Wanda ya yi rantsuwa da Allah a kan abu, to, yā sanya Allah lāmuni ke nan. Bā ya halatta ga wanda ya shugabantar da Allah ga wani abu, sa'an nan ya kōma bāya ya k̄i cika wannan alkawarin, dōmin bai kiyāye girman Allah ba, Wanda ya sanya a tsakaninsa da abōkin ma'amalarsa. Tsaron alkawari ni'ima ne.

bāyan tukka, ya zama warwararku, kunā rikon rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakārinku, dōmin kasancēwar wata al'umma tā fī rība daga wata al'umma! Abin sani kawai Allah Yanā jarrabar ku da shi, kuma lalle ne yanā bayyana muku, a Rānar Kiyāma, abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūna.

93. Kuma dā Allah Ya so, haḳī-ḳa, dā Ya sanya ku al'umma guda, kuma Yanā ɓatar da wanda Ya so, kuma Yanā shiryar da wanda Ya so. Lalle ne anā tambayarku abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

94. Kada ku riḳi rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, har ƙafa ta yi sulbi a bāyan tabbatarta, kuma ku dandani azāba sabōda abin da kuka kange daga hanyar Allah. Kuma kunā da wata azāba mai girma.⁽¹⁾

95. Kada ku sayi 'yan kuḑi kaɗan da alkawarin Allah. Lalle ne abin da yake a wurin Allah shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

96. Abin da yake a wurinku yanā ƙārēwa, kuma abin da yake a wurin Allah ne mai wanzuwa. Kuma lalle ne, Munā sāka wa waɗanda suka yi haḳuri da lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

بَعْدُ قُوَّةً أَنْ كُنَّا نَخِذُّوَنَ آيَمَنَّاكُمْ
دَخَلْنَا بَيْنَكُمُ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى
مِنَ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِمْ وَلِيَائِنَ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنتُمْ فِيهِ
مُتَخَلِّفُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَلَنُشَاقِلَنَّ عَمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَخِذُوا آيَمَنَّاكُمْ دَخَلْنَا بَيْنَكُمُ
فَتَرَلْ قَدَمٌ بَعْدَ ثَوْتِهَا وَتَذُوقُوا الشَّوْءَ
بِمَا صَدَدْتُمُ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿٩٥﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا
عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

مَا عِندَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٌ
وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

(1) Wanda yake yin rantsuwa da Allah dōmin ya yaudari wani, to, yanā rusa kansa ne da kansa, kuma Allah Yanā dēbe jārunci da natsuwa daga zūciyarsa, sa'an nan kuma yanā da wata azāba mai girma a Lāhira idan Allah bai gāfarta masa ba, da tūba kō da wani sababi. Sanin haka ni'ima ne.

97. Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhāli yanā mūmini, to, haḳīka, Munā rāyar da shi, rāyuwa mai dādi. Kuma haḳīka, Munā sākā musu lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

98. Sa'an nan idan ka karanta ⁽¹⁾ Alkur'āni, sai ka nēmi tsari ga Allah daga Shaidan jēfaffe.

99. Lalle ne shi, bā shi da wani ƙarfi a kan waɗanda suka yi īmāni, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu.

100. Abin sani kawai, ƙarfinsa yanā a kan waɗanda suke jibintar sa, kuma waɗanda suke sū, game da shi, māsū shirki ne.

101. Kuma idan Muka musanya wata āyā a matsayin wata āyā, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da Yake saukarwa, sai su ce, “Abin sani kawai, kai maƙirƙiri ne.” Ā'a mafi yawansu bā sa sani.

102. Ka ce, Rūhul Kudusi ⁽²⁾ ne ya sassaukar da shi, daga Ubangi-jinka da gaskiya, dōmin ya tabbatar da waɗanda suka yi īmāni, kuma (dōmin) shiriya da bushāra ga Musulmi.

103. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā sanin (cēwa) lalle ne sū, sunā

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنَّى
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ
الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿١٨﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءٰمَنُوا
وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٩﴾

إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ
هُم بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا بَدَأْتِ ءَايَةً مَّكَانَ ءَايَةِ وَاللّٰهِ
أَعْلَمُ بِمَا يُنْزَلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَدَلْ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوْحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُنَبِّتَ الَّذِينَ ءٰمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ

(1) An yi sabāni ga zaman Isti'āza a gabānin karātu kō a bāyansa. Mālik ya zāfi a yi Isti'āza a bāyan karātu, kō a bāyan an ƙāre yin salla, dōmin kada Shaidan ya rinjāyi mutum a bāyan īmāninsa da salla. Sabōda haka ya karhanta shi a cikin salla. Wasu kuma sunā isti'āzā a gabānin karātu kō a gabānin salla.

(2) Rūhul Kudusi, watau rai mai tsarki, anā nufin Jibrilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

cēwa, “Abin sani kawai, wani mutum ne yake karantar da shi.” Harshehen wanda suke karkatar da maganar zuwa gare shi, Ba’ajame⁽¹⁾ ne, kuma wannan (Alkur’āni) harshe ne Balārabe bayyananne.

104. Lalle ne waɗanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, Allah bā zai shiryar da su ba, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

105. Abin sani kawai, waɗanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, sū ne suke kirƙira ƙarya. Kuma waɗannan sū ne maƙaryaƙa.

106. Wanda ya kāfirta da Allah daga bāyan imāninsa,⁽²⁾ fāce wanda aka tilasta alhāli kuwa zūciyarsa tanā natse da imāni, kuma wanda ya yi farin ciki da kāfirci, to, akwai fushi a kansa daga Allah, kuma sunā da wata azāba mai girma.

107. Waɗancan ne kāfirai dōmin sun fifita son dūniya a kan Lāhira, kuma lalle ne Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai.

108. Waɗancan ne waɗanda Allah Ya bice hasken zukātansu da

بَشِّرْ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ
أَعْجَمِيٍّ وَهَذَا لِسَانُ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِمَا نَزَّلَتْ اللَّهُ لَا
يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾

إِنَّمَا يَقْرَأُ الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِمَا نَزَّلَتْ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٩﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ
أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ
مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ
غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٠﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢١﴾
أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ

(1) A'ajami ga asali, wanda bā ya iya magana da Lārabcɪ ko dā ga asalin jini shi Balārabe ne. Asalin maganar akwai wani Bāwā Barūme Nasarāni, watau mabiyin addinin Īsā yanā karatun littattafansa kuma yanā zuwa yanā saurāron Annabi, sai maƙiya suka ce wai shi ne yake gaya wa Annabi Alkur’āni. Dōmin haka Allah ya yi raddīn maganarsu da rashin sanin Lārabcin wannan mutumin. Sūnansa Kainu kō Jabra.

(2) Ridda ita ce kōmāwa ga kāfirci a bāyan shiga Musulunci. Ba a yin hukunci da ridda ga Musulmi, sai idan ya kāfirta da kansa, bābu wata tilastāwa, kuma ya nūna ya yarda da kāfircin, kuma yanā farin cikin da shi. To, hukuncinsa kisa ne, dōmin ya zama ɗan tāwaye. Wannan shi ne ma'anar cēwa akwai fushi a kansa daga Allah. Kuma bā a kashe shi sai an nēme shi da tūba a cikin kwāna uku, bābu yunwa, bābu ƙishirwa. Kuma a yi munāzara da shi kō zai kōmo. Bayan kwāna uku a kashe shi idan ya ƙi tūba.

jinsu da gannansu. Kuma wadancan sū ne gafalallu.

109. Bābu shakka, lalle ne, a Lāhira sū ne māsū hasāra.

110. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga wadanda suka yi hijira daga bāyan an fitine su, sa'an nan kuma suka yi jihādi, kuma suka yi hakuri, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta⁽¹⁾ hakika Mai gāfara ne, Mai jin kai.

111. A rānar da kōwane rai zai je yanā jāyayyar tunkudēwa daga kansa, kuma a cika wa kōwane rai (sakamakon) abin da ya aikata, kuma sū bā zā a zālunce su ba.

112. Kuma Allah Ya buga misāli,⁽²⁾ wata alƙarya ta kasance amin-tacciya, natsattsiya, arzikinta yanā je mata a wadāce daga kōwane wuri, sai ta kāfirta da ni'imōmin Allah, sabōda haka Allah ya dānda-na mata tufāfin yunwa da tsōro, sabōda abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

113. Kuma lalle ne, hakika, wani Manzo daga gare su, ya jē musu, sai suka ƙaryata shi, sabōda haka azā-ba ta kāma su, alhāli kuwa sū ne māsū zālunci.

وَسَمِعِهِمْ وَأَتَصَدَّرِهِمْ وَأُولَئِكَ
هُمْ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٩﴾

لَا جَزَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ
الْخَاسِرُونَ ﴿١١٠﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنَّا
بَعْدَ مَا فُتِنُوا لَكُمْ جَهَنَّمَ وَأَوْصَرُوا
إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا الْغُفُورُ رَحِيمٌ ﴿١١١﴾

﴿١١٢﴾ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَدِّلُ عَنْ
نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١٣﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً
مُطْمَئِنَّةً بِأَيْمَانِهَا رَزَقْنَاهَا رِزْقًا مِّنْ كُلِّ
مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ
لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٥﴾

(1) Bāyan fitina, yanā nufin wanda ya shiga Musulunci, sa'an nan fitinar ridda ta sāme shi, kuma Allah Ya sanya shi ya kōma cikin Musulunci, ya yi abin da Musulunci yake nēma daga gare shi, na ayyukan ƙwarai gwargwadon hāinsa, to, Allah Yanā gāfarta masa laifuffukansa na ridda, kuma Yanā jin ƙansa da rahamarSa.

(2) Kamar Makka. Annabi Muhammadu ya jē musu sun ƙaryata shi, sai Allah Ya musanya amincinsu da tsōro, kuma wadātarsu da yunwa. Wannan shi ne sakamakon ridda a kōwane lōkaci.

114. Sa'an nan ku ci daga⁽¹⁾ abin da Allah Ya arzūta ku da shi, halas, kuma mai dāḍi, kuma ku gōde wa ni'imar Allah idan kun kasance Shi kuke bautāwa.

115. Abin sani kawai (Allah) Ya haramta⁽²⁾ muku mussai da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah game da shi. Sa'an nan wanda aka tilasta a kan larūra, baicin mai raba jama'a, kuma baicin mai zālunci, to, lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

116. Kuma kada ku ce, dōmin abin da harsunanku suke siffanta-wa da k̄arya, "Wannan halas ne, kuma wannan harāmūn ne." Dōmin ku kirkira k̄arya ga Allah. Lalle ne, waḍanda suke kirkira k̄arya ga Allah bā zā su ci nasara ba.

117. Jin dāḍi ne kaḍan. Kuma sunā da wata azāba mai raḍaḍi.

118. Kuma kan waḍanda suka tūba (Yāhūdu) Mun haramta abin da Muka bāyar da lābari a gare ka daga gabāni,⁽³⁾ kuma ba Mu zālun-

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا
وَأَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ
وَالْحُمْ أَلْخِزِيرَ وَمَا أَهْلَ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ
فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرُ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ
الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ
لِيَتَقَرَّوْا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ
يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾
مَتَّعَ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا أُحْرِمُوا مَا فَضَّلْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

(1) Bāyan bayāni a kan hukuncin ridda sabōda sanyāwar sāshen ni'imōmin Allah ga wasu gumāka kō aljannu kō waḍansu mutāne sālihai, sa'an nan Ya yi umurni da cin abin da Allah Ya arzūta mutum duka amma da sharuḍḍa uku, watau ya zama halas ga shari'a kuma mai dāḍin ci, wani haḳḳi na wani mutum bai rātaya ba a kansa ga shari'a, kuma a bi shari'a wajen aikatar da shi kamar yadda Allah Ya ce wajen yanka da mai kama da shi, shi ne gōde wa Allah. Sabōda haka banda kamar giya da kāyan wani mutum sai fa a bisa yardarsa.

(2) Bayānin abūbuwan da aka haramta, idan bābu larūra. Anā cin abin da shari'a ta hana a ci a kan larūra, sai idan larūrar ta sāmi mutum ne a cikin hālin sāḥon Allah, kamar mai fita daga dā'ar Sarkin Musulunci ya yi tāsa kungiya dabam. kō wanda ya fita dōmin wani zālunci kamar sāta ga misāli, to, ba su cin haram dōmin su ci gaba da aikinsu.

(3) Gabānin wancan Sūra, kamar a cikin Sūratul An'ām āyā ta 146. Sabōda haka bā a biyar da Yāhūdu a wajen haramcin abin da Allah Ya haramta musu, su kaḍai sabōda zāluncinsu.

ce su ba, amma sun kasance kansu suke zālunta.

119. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga waɗanda suka aikata mummunan aiki ⁽¹⁾ da jāhilci, sa'an nan suka tūba daga bāyan wancan, kuma suka gyāra, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta haḳīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

120. Lalle ne Ibrāhīm ⁽²⁾ ya kasance Shūgaba, mai kaskantar da kai ga Allah, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.

121. Mai gōdiya ⁽³⁾ ga ni'imominSa (Allah), Ya zābe shi, kuma Ya shiryar da shi zuwa ga tafarki madaidaici.

122. Kuma Muka ba shi alhēri a cikin dūniya. Kuma lalle shi, a Lāhira, yanā daga sālihai.

123. Sa'an nan kuma Muka yi wahayi zuwa gare ka (cēwa), "Ka ⁽⁴⁾ bi aḳidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهْلَةٍ
تُعَذِّبُهُمْ بِعَذَابِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ خَنِيفًا وَلَمْ
يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

وَأَقَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّا فِي الْآخِرَةِ
لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
خَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wanda ya yi wani abu da Allah Ya hana wajen ni'imōmi, ko wajen wani abu dabam na sābon Allah, to, idan ya tūba a gabānin ya kai ga gargara, Allah zai gāfarta masa. Wannan ni'ima ce.

(2) Akwai daga ni'imōmin Allah, Ya sanya mutum madaukaki sabōda addininSa da imāninsa ga Ubangijinsa, kuma Ya bā shi ikon binSa da taƙawa kamar yadda Ya yi wa Ibrāhīm. Kuma akwai daga ni'imōmin Allah Ya sanya mutum a cikin zuriyyar mutumin kirki kamar yadda Ya yi wa Annabi Muhammadu Ya sanya shi a cikin zuriyyar Ibrāhīm.

(3) An ambaci Ibrāhīm sabōda ya gōde wa ni'imōnin Allah dōmin Musulmi su yi kōyi da shi wajen gōde wa Allah ga ni'imōmin da Ya yi ishāra zuwa gare su a cikin wannan Sūra da watanta. Gōde wa ni'ima wata ni'ima ce.

(4) Yanā cikin ni'ima ga Ibrāhīm da kammalarta a gare shi a umurci mafīfīcin tālikai, Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da bin aḳidar Ibrāhīm.

124. Abin sani kawai, an sanya Asabar a kan waɗanda suka sābā wa jūna a cikin sha'aninsa.⁽¹⁾ Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Yanā yin hukunci a tsakaninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasan-ce a cikinsa sunā sābā wa jūna.

125. Ka yi kira zuwa ga hanyar Ubangijinka da hikima⁽²⁾ da wa'azi mai kyau kuma ka yi jāyayya da su da magana wadda take mafi kyau. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafi sani ga wanda ya ḡāce daga han-yarSa, kuma Shi ne Mafi sani ga māsu shiryuwa.

126. Kuma idan kuka sāka⁽³⁾ wa ukūba, to, ku sāka wa ukūba da misālin abin da aka yi muku ukūbar da shi. Kuma idan kun yi haḳuri, lalle shī ne mafi alhēri ga māsu haḳuri.

127. Kuma ka yi haḳuri, kuma haḳurinka bā zai zama ba fāce dō-min Allah, kuma kada ka yi baḳin

إِنَّمَا جَعَلَ السَّبْتَ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ وَجَدَّ لَهُمُ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ
بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ

(1) Waɗanda suka sābā wa jūna a cikin sha'anin Ibrāhīm wanda yake ya kasance yanā girmama Juma'a dōmin ita ce rānar cikon ni'imōmin Allah a kan bāyinSa. Yahūdu suka sābā wa Ibrāhīm suka girmama Asabar dōmin a rānar nan ne bābu wani aiki. Wannan ya dōge har a bāyan ḡauke Īsa. Nasāra suka jūya dōmin kin Yahūdu zuwa ga Lahadi, dōmin su yi daidai da Kaisara, Kustantayin, mai girmama Lahadi, rānar bauta wa rāna. Kafirce wa ni'ima azaba ce.

(2) Kira zuwa ga hanyar Ubangiji, Allah, yanā daga cikin abūbuwan kōyo daga Ibrāhīm kuma kira zuwa ga Allah nā daga cikin ni'imōmin Allah ga mai kiran da wanda ake kiran, sa'an nan zaman kiran da hikima da wa'azi mai kyau, ni'ima ce ga mai yi da waɗanda ake kira zuwa ga shiriyar duka. Abin da ake cewa Hikima shī ne a yi magana a kan hujja wadda abōkin husūma bā zai iya kauce mata ba.

(3) Kuma mai kiran mutāne zuwa ga Allah lalle ne sai ya haḳu da cūtarwa daga mutānen da bā su son gaskiya. To, Allah bā Ya son zālunci ko dā a kan maḳiyanSa, sabōda haka Ya yi umurni da yin kisāsi da misālin ukūba, kō a yi haḳuri, amma yin haḳuri yā fi rāmāwa dōmin nēman ni'imar Allah ta kāra kammala.

ciki sabo da su, kuma kada ka kasance a cikin kuncin rai daga abin da suke yi na mākirci.

128. Lalle Allah Yanā tāre da waɗanda suka yi taƙawa da waɗan-
da suke sū māsu kyautatāwa ne.

عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلَالٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾



Tanā karantar da daidaitāwa a tsākānin abūbuwa māsu dangantaka da jūnā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya yi tafiyar dare⁽¹⁾ da bāwanSa, da dare daga Masallaci mai alfarma zuwa ga Masallaci mafi nisa,⁽²⁾ wanda Muka sanya albarka a gēfensa dōmin Mu nūna masa daga āyōyinMu. Lalle ne Shi, Shi ne Mai ji, Mai gani.

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ، إِنَّهُ لَأَكْبَرُ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا
الَّذِي بَنَيْنَا لَهُ نِجْنًا وَلَهُ رُءُوسُ الْأَعْلَامِ
هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

(1) Isrā'i, shi ne tafiyar dare da Allah Ya yi da Annabi daga Makka zuwa Baitil Maḳadis. Sa'an nan Mi'irāji zuwa sama inda aka ba shi sallōli.

(2) Muḳārana a tsakānin Masjidil Harām watau tsararre daga a yāki mutānensa da Masjidil Aḳsā wanda ba tsararre ba. Isrā'i da Mi'irāji sun fi Miḳātin Mūsā da gānāwarsa da Ubangiji a 'Dūr Sīna'a.

2. Kuma Mun bai wa Mūsā⁽¹⁾ littāfi, kuma Mun sanya shi shiriya ga Banī Isrā'ila, cewa kada ku riki wani wakili baiciNa.

3. Zuriyar waɗanda Muka ɗauka tare da Nūhu. Lalle ne shi ya kasance wani bāwa mai gōdiya.

4. Kuma Mun hukunta zuwa ga Banī Isrā'ila a cikin Littāfi, cewa lalle ne, kunā yin barna a cikin kasa sau biyu, kuma lalle ne kunā zālunci, zālunci mai girma.

5. To idan wa'adin na farkonsu ya jē, za Mu aika, a kanku waɗansu bāyi⁽²⁾ Nāmu, ma'abūta yāki mai tsanani, har su yi yāwo a tsakānin gidājenku, kuma yā zama wa'adi abin aikatāwa.

6. Sa'an nan kuma Mu mayar da ɗauki a gare ku a kansu, kuma Mu taimake ku da dūkiyōyi da ɗiya kuma Mu sanya ku mafiya yawan māsū fita yāki.

7. Idan kun kyautata, kun kyautata dōmin kanku, kuma idan kun mūnana, to, dōminsu. Sa'an nan idan wa'adin na karshe⁽³⁾ ya jē, (zā

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ أَلاَّ يَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا ۝

ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ۝

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوكَ كَبِيرًا ۝

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ۝

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ۝

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِنَفْسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرِ لِيَسْتَوُوا

(1) Tsakānin Bawan Allah Muhammadu da Mūsā, kuma an aiko Mūsā ga Banī Isrā'ila kawai, kuma Nūhu an ce masa bāwa amma bu a jingina shi kamar yadda aka jingina Bawansa ba. Sa'an nan kuma jingina Yahūdu ga Nūhu ya daidaita su da sauran mutāne wajen da'awar ɗaukaka da nasaba.

(2) Sun yi fasādi da barin aiki da Taurāti, sabōda haka aka aika Jālūta a kansu. Ya kashe su kuma ya kāma zuriyarsu.

(3) Suka yi fasādi marra ta biyu da kashe Zakariyya da Yahaya, sai aka aika musu da Bukht Nasar daga Bābila ya karkashe su, kuma ya kāma zuriyarsu, kuma ya rushe Baitil Maḳadis. Waɗannan lābaru biyu na barnar Banī Isrā'ila sunā cikin bāyar da lābaru na gaibi. Idan an daidaita su da lābarun gaibi waɗanda AlKur'āni ya fadā, waɗansu suka auku kuma waɗansu sunā ta aukuwa, zā a san falalar AlKur'āni a kan Taurāti kamar yadda ya bayyana cewa Attaura ta yi kira zuwa ga tauhidi da shiriya, sa'an nan ya bayyana abūbuwan da AlKur'āni yake karantarwa daga āyā ta 9 zuwa ga āyā ta 38 inda ya tārā hālāyen kwarai kuma ya kōre mūnāna.

su je) dōmin su baƙanta fusko-kinku, kuma su shiga masallaci kamar yadda suka shige shi a farkon lōkaci, kuma dōmin su halakar da abin da suka rinjaya a kansa, halakarwa.

8. Akwai tsammānin Uban-gijinku Ya yi muku rahama. Kuma idan kun sāke, Mu sāke. Kuma Mun sanya Jahannama matsara ga kāfirai.

9. Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryarwa ga (hālaye) waɗanda suke mafi daidaita,⁽¹⁾ kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai waɗanda suke aikata ayyuka na ƙwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra mai girma."

10. Kuma lalle ne waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, Mun yi musu tattalin wata azāba mai raɗadi.

11. Kuma mutum yanā⁽²⁾ yin addu'a da sharri kamar addu'arsa da alhēri, kuma mutum ya kasance mai gaggāwa.

12. Kuma Mun sanya dare da rāna, āyōyi biyu, sa'an nan Muka shāfe āyar dare, kuma Muka sanya āyar rāna mai sanyāwa a yi gani, dōmin ku nēmi falala daga Ubangi-jinku, kuma dōmin ku san ƙidāyar shēkara da lissāfi. Kuma dukan

وَجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا
دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا
تَتَّبِرًا ﴿٧﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُذْتُمْ عُنَدَنَا وَجَعَلْنَا
جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَغْدَا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾

وَجَعَلْنَا الْيَلَّ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحْوَةٌ آيَةٌ
الْيَلِّ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا
فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ
الْيَسِينِ وَالْحِسَابِ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ

(1) Bāyan ya faɗi abūbuwan da Attaura ta karantar, ya ce, "Alkur'āni yanā shiryarwa zuwa ga hālāyen da suka fi daidaita daga abin da Attaura ta karantar." Sa'an nan ya ci gaba da bayānin abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa.

(2) Alkur'āni yanā shiryar da mutum har ga yadda yake yin addu'a dōmin kada ya yi wa kansa addu'a ta sharri alhāli kuwa yanā nufin ya yi alhēri dōmin an halicci mutum da son gaggāwa.

kōme Mun bayyana shi daki-dakin bayyanāwa.

13. Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fītar masa a Rānar Kiyāma da littāfi wanda zai haɗu da shi būdadɗe.

14. “Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau.”

15. Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōmin kansa kawai kuma wanda ya ɓace, to, ya ɓace ne a kansa kawai, kuma rai mai ɗaukar nauyi bā ya ɗaukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsū yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo.

16. Kuma idan Mun yi nufin Mu halakar da wata al'karya, sai Mu umurci mawadātanta, har su yi fāsīkanci a cikinta, sa'an nan maganar azāba ta wajaba a kanta, sa'an nan Mu darkāke ta, darkākēwa.

17. Kuma da yawa Muka halakar da al'ummomi a bāyan Nūhu. Kuma Ubangijinka Ya isa ya zama Mai ƙididdigewa ga zunubban bāyinSa, Mai gani.

18. Wanda ya kasance yanā nufin mai gaggāwa,⁽¹⁾ sai Mu gaggauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kōnu da ita, yanā abin zargi kuma abin tunkudewa.

تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾

وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مِنْشُورًا ﴿١٣﴾

أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾

مَنْ أَهْتَدَىٰ فَأَنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبٍ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا ﴿١٨﴾

(1) Dūniya. Anā kwatanta dūniya da mai son ta, da Lāhira da mai son ta.

19. Kuma wanda ya nufi Lāhira, kuma ya yi aiki sabōda ita irin aikinta alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan aikinsu ya kasance gōdadde.

20. Dukansu Munā taimakon wadannan da wadancan daga kyautar Ubangijinka, kuma kyautar Ubangijinka ba ta kasance hananna ba.

21. Ka duba yadda Muka fīfitar da sāshensu a kan sāshe! Kuma lalle ne Lāhira ce mafi girman darajōji, kuma mafi girman fīfītāwa.

22. Kada ka sanya wani abin bauta wa na dabam tāre da Allah, har ka zauna kana abin zargi, yar-baḅbe.

23. Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kuma game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatāwa, ko dai ḍayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su, kuma ka faɗa musu magana mai karimci.

24. Kuma ka sassauta musu fi-kālikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce "Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami."

25. Ubangijinku ne Mafi sani ga abin da yake a cikin rāyukanku. Idan kun kasance sālihai, to, lalle ne Shi, Ya kasance ga māsū kōmāwa gare Shi, Mai gāfara.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

كُلًّا نُّنِيطُهُمْ أَهْلَآءَ وَهَؤُلَاءَ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۚ وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُومًا ﴿٢٢﴾

* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۚ إِنَّمَا يُبَلِّغُنَّ عَنْكَ الْقَوْلَ ۖ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَوْفٍ وَلَا نَهْرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾

وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِنَّ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾

26. Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa,⁽¹⁾ da miskīni da ḍan hanya. Kuma kada ka baz-zara dūkiyarka, bazzarāwa.

27. Lalle ne mubazzarai sun kasance 'yan'uwan Shaidanu. Kuma Shaidan ya kasance ga Ubangijinsa, mai yawan kāfirci.

28. Ko dai ka kau da kai daga gare su dōmin nēman rahama daga Ubangijinka, wadda kake fātanta, to sai ka gaya musu magana mai laushi.

29. Kuma kada ka sanya han-nunka kufuntacce zuwa ga wuyanka, kuma kada ka shimfida shi dukan shimfidāwa, har ka zama abin zargi, wanda ake yanke wa.⁽²⁾

30. Lalle ne Ubangijinka Yanā shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kufuntāwa. Lalle Shi, Yā kasance Masani ga bāyinSa, Mai gani.

31. Kuma kada ku kashe 'yā'yanku dōmin tsōron talauci. Mu ne ke arzūta su, su da ku. Lalle ne kashe su yā kasance kuskure babba.

32. Kuma kada ku kusanci zina. Lalle ne ita ta kasance alfāsha ce kuma tā mūnāna ga zama hanya.

33. Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da

وَأَن ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ وَلَا تَبْدُرْ تَبْدِيرًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ الْعَبْدِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ
الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

وَمَا تَعْرَضْنَ عَنْهُمْ أِنِّي غَاءَ رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ
تَرْجُوها فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ
كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ الَّذِي آتَاهُ، كَانَ فَرْجَةً وَسَاءَ
سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

(1) Haḳḳin zumunta shi ne alhēri da sādar da zumunta. Haḳḳin miskini da ḍan hanya zakka da sadakar taḍawwa'i da liyāfar kwana uku ga bāko bisa al'ada da alhēri, bā bisa barna da kallafāwa ba.

(2) Kada ka zama marōwaci a zarge ka, kuma kada ka zama almubazzari ka rasa mutāne, su yanke daga gare ka.

haƙƙi, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta, to, haƙiƙa, Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya ƙētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako.

34. Kuma kada ku kusanci dū-kiyar marāya fāce dai da sifa wadda take ita ce mafi kyau, har ya isa ga mafi ƙarfinsa. Kuma ku cika alƙawari. Lalle alƙawari yā kasance abin tambayāwa ne.

35. Kuma ku cika mūdu idan kun yi awo, kuma ku auna nauyi da sikēli madaidaici. Wancan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

36. Kuma kada ka bi abin da bā ka da ilmi game da shi. Lalle ne jī da gani da zūciya, dukan waƙancan, (mutum) yā kasance daga gare shi wanda ake tambaya.

37. Kuma kada ka yi tafiya a cikin ƙasa da alfahari. Lalle kai, bā zā ka hūda ƙasa ba, kuma bā zā ka kai ga duwātsu ba ga tsawo.

38. Dukan wancan, mai mūninsa yā kasance abin ƙyāma a wurin Ubangijinka.

39. Wancan yānā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa.⁽¹⁾

يَا الْحَيُّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطٰنًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كُنْتُمْ وَزِنًا بِالْقِسْطِ أَلَمْ تَسْقِئْ ذَلِكَ حَبْرًا أَحْسَنَ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

ذَٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُنْقِلَ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٣٩﴾

(1) Wannan shī ne ƙarshen muƙārana tsakānin shiryarwar da Alƙur'āni ya kāwo wa dūniya da abin da Attaura ta kāwo wa Banī Isrā'ila. Kuma akwai daidatāwa a cikinsu a tsakānin hālāye māsu kyau da ƙīshiyōyinsu, watau hālāye māsu mūni.

40. Shin fa, Ubangijinku Ya zāḡe ku da ḡiya maza ne, kuma Ya riḡi 'ya'ya māta daga malā'iku?⁽¹⁾ Lalle ne kū, haḡiḡa, kunā faḡar magana mai girma!

41. Kuma lalle ne haḡiḡa, Mun sarrafa bayāni a cikin wannan Al-ḡur'āni dōmin su yi tunāni, kuma bā ya ḡāra musu kōme fāce gudu.

42. Ka ce, "Dā akwai waḡansu abūbuwan bautāwa tāre da Shi, kamar yadda suka faḡa, a lōkacin, dā (abūbuwan bautāwar) sun nēmi wata hanya⁽²⁾ zuwa ga Ma'abūcin Al'arshi."

43. TsarkinSa yā tabbata kuma Ya ḡaukaka daga abin da suke faḡa, ḡaukaka mai girma.

44. Sammai bakwai da ḡasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbīhi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbīhi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbīhinsu. Lalle ne Shī, Ya kasance Mai haḡuri ne, Mai ḡāfara.

45. Kuma idan ka karanta Al-ḡur'āni,⁽³⁾ sai Mu sanya a tsakāninka da tsakanin waḡanda bā su yin

أَفَأَصْفَدَكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ وَالنَّجَدِ
الْمَلَائِكَةِ إِنْتُمْ أَنْتُمْ تَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا وَمَا
يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾

قُلْ لَوْ كَانُ مَعَهُ رُءُوسُ الْهَمَّةِ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَا بُدَّ لَهُمْ
مِّنَ الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

نُصَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَالْأَرْضَ وَمَن فِيهِنَّ
وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَسْبِغْ بِحَمْدِهِ وَلَكِن لَّا
تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَجَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسُورًا ﴿٤٥﴾

(1) Farkon muḡārana a tsakānin al'ādun mushirikai da shiryarwar Alḡur'āni dōmin gyāra tunāninsu ga karḡar īmānin Tauhīdi.

(2) Dā su abōkan tārayyar sun nēmi hanya zuwa ga Allah dōmin su yāḡe Shi sabōda Ya ce Al'arshi tāsa ce, Shi kaḡai, dōmin su sāmi nāsu rabon, sabōda Al'arshi tā haḡtye kōme, har da su.

(3) Mushirikai jahilai ne, ba su iya ḡaukar jāyayyar magana, sabōda sun fi kusanta zuwa ga dabbōbi ga tunāninsu, bisa gare su zuwa ga mutāne, kō da yake sauran jikinsu na mutāne ne. Sabōda haka a kōyausha sunā kusa ga faḡan tāyar da hankali da dōke-dōke. Sabōda haka Allah Ya sanya tsari ga AnnabinSa da wanda ya bi hanyar Annabin, wajen shiryar da mutāne game da karanta Alḡur'āni. Bā zā su iya fāḡa mai karanta Alḡur'āni da ḡūka ba, kuma tsōronsa suke ji dōmin kwarjinin Alḡur'āni.

īmāni da Lāhira wani shāmaki mai suturcēwa.

46. Kuma Mu sanya marufai a kan zukātansu, dōmin kada su fahimce shi, da wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma idan ka ambaci Ubangijinka, a cikin Alkur'āni, Shi kaɗai, sai su jūya a kan baya-yyakinsu dōmin gudu.

47. Mū ne Mafī sani game da abin da suke saurāre da shi, a lōka-cin da suke yin saurāren zuwa gare ka, kuma a lōkacin da suke māsū gānāwa a tsakāninsu, a lōkacin da azzālumai suke cēwa, “Bā ku biyar kōwa fāce wani namiji sihirtacce.”

48. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka ɓace, bā su iya sāmūn hanya.

49. Kuma suka ce, “Shin, idan mun kasance kasūsuwa da niƙa-ƙkun gaɓāɓuwa, ashe, lalle ne mū, haƙiƙa, waɗanda ake tāyarwa ne a wata halitta sābuwa?”

50. Ka ce, “Ku kasance duwātsu ko kuwa baƙin ƙarfe.

51. “Ko kuwa wata halitta daga abin da yake da girma a cikin ƙira-zanku.” To, zā su ce, “Wāne ne zai mayar da mu?” Ka ce, “Wanda Ya ƙaga halittarku a farkon lōkaci.” To, zā su gyada kansu zuwa gare ka, kuma sunā cēwa, “A yaushen shi?” Ka ce, “Akwai tsammāninsa ya kasance kusa.

52. “A rānar da Yake kiran ku, sa'an nan ku riƙa karɓāwa game da gōde Masa, kuma kunā zaton ba ku zauna ba fāce kaɗan.”

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
أُذُنَيْهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُمْ بَكَتُمْ فِي الْقُرَىٰ أَنْ وَجَدَهُ
وَلَوْ أَنَّ عَلَىٰ أَذْرِبَهِمْ نَفُورًا ﴿٤٦﴾

لَخَنَّ أَكْثَرُهُمْ إِذَا تَلَفَتْهُمْ أَرْبَابُهُمْ
إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِن
تَتَّبِعُونَ إِلَّا لَرْجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٤٧﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا
يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٨﴾

وَقَالُوا آءِذَا كُنَّا عِظْمًا وَّرَفَثًا آءِذَا نَا لَمَبْعُوثُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٩﴾

* قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ ۖ وَتَنْظُرُونَ
إِنْ لَيْسَ لَكُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾

53. Kuma ka cê wa BâyiNa, su fadi kalma⁽¹⁾ wadda take mafi kyau. Lalle ne Shaidan yanã sanya barna a tsakāninsu. Lalle ne Shaidan ya kasance ga mutum, ma'kiyi bayyananne.

54. Ubangijinku ne Mafi sani game da ku. Idan Yā so, zai yi muku rahama, kō kuwa idan Yā so zai azabtā ku. Kuma ba Mu aika ka kanā wakīli a kansu ba.

55. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani game da wanda yake a cikin sammai da kasa. Kuma lalle ne, ha'kika, Mun fīfita sāshen Annabāwa a kan sāshe kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.⁽²⁾

56. Ka ce, “Ku kirāyi waɗanda kuka riya, baicinSa. To, ba su mal-lakar kuranyēwar cūta daga gare ku, kuma haka jūyarwa.”⁽³⁾

57. Waɗancan, waɗanda suke kiran,⁽⁴⁾ sunā nēman tsāni zuwa ga Ubangijinsu. Waɗanne ne suke ma-fīfita a kusanta? Kuma sunā fātan sāmūn rahamarSa, kuma sunā tsōron azābarSa. Lalle ne azābar Ubangijinka ta kasance abar tsōro ce.

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّذِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلْإِنْسَنِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٣٧﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَاءُ يَرْحَمَكُمُ أَوْ يَنْ
يَشَاءُ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٣٨﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ
وَمَا آتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا
يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّمَرِ عَنْكُمْ وَلَا تَحْيَايَلًا ﴿٤٠﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمْ
الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَحْذَرُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ
مَحْذُورًا ﴿٤١﴾

(1) Ka ce wa bâyiNa, mutāne, idan sunā magana su auna kalmōmin da suke zance da su, sa'an nan su ri'ka amfāni da kalma mafi kyāwo-dōmin kada Shaidan ya sāmi mashiga daga maganarsu zuwa ga zukātansu, ya sanya barna a tsakāninsu.

(2) Mu'kārana a tsakānin Annabāwa. Allah Yā fīfita waɗansu a kan waɗansu. Falalar Dāwūda a kan waɗansu Annabāwa da Zabūra ne, to, inā fīfikon wanda aka bai wa Al'kur'āni mafi'ficin littāfi da sauran Annabāwa?

(3) Bā zā su iya juyar da cūta daga gare ku zuwa ga wani ko kuwa daga wani zuwa gare ku ba.

(4) Waɗanda kāfirai ke nēman tawassuli da su zuwa ga Allah, sū ma sunā nēman abin da zai sādār da su zuwa ga Allah, sabōda haka bābu bambanci a tsakānin mai tawassuli da wanda ake tawassulin da shi ga kusanta zuwa ga Allah. Bābu mai kusanta zuwa ga Allah sai da ta'kawa ga ibādarSa kawai.

58. Kuma bābu wata alƙarya fāce, Mu ne māsū halaka ta a gabānin Rānar Kiyāma kō kuwa Mū māsū azābta ta ne da azāba mai tsanani. Wancan ya kasance a cikin littāfi rubūtacce.

59. Kuma bābu abin da ya hana Mu, Mu aika da āyōyi fāce sabōda mutānen farko sun ƙaryata game da su. Kuma Mun bai wa Samūdāwa tāguwa, āyā bayyananna, sai suka yi zālunci game da ita. Kuma bā Mu aikāwa da āyōyi fāce dōmin tsōratarwa.

60. Kuma a lōkacin da Muka ce maka, “Lalle ne Ubangijinka Yā kēwaye mutāne”. Kuma ba Mu sanya abin da ka gani wanda⁽¹⁾ Muka nūna maka ba, fāce dōmin fitina ga mutāne, da itāciya wadda aka la'anta a cikin Alƙur'āni. Kuma Munā tsōratar da su, sa'an nan (tsōratarwar) bā ta ƙāra su fāce da kangara mai girma.

61. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Muka cē wa malā'iku, “Ku yi sujada ga Ādamu” sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, ya ce, “Shin, zan yi sujada ga wanda ka⁽³⁾ halitta shi yanā lāka?”

وَأَن مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ
الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَٰلِكَ
فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَن نُّرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ
كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ
مُبَصَّرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا
تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا
الرُّءْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ
وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُحَوِّهُمْ
فَمَا يَرِيدُهُمْ إِلَّا طُعَيْنَا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ
خَلَقْتُ طِينًا ﴿٦١﴾

(1) Abūbuwan da Annabi ya gani a daren Isrā'i da Mi'irāji, watau tafiyarsa zuwa sama wadda aka yi ishārā da ita a farkon sūrar. Itāciyar da aka la'anta, ita ce Zaƙƙūm, abincin mutānen wuta. Akwai muƙārana, a cikin wannan, cēwa āyōyin da aka bai wa wani Annabi sun fi waƙanda aka bai wa wasu Annabāwa girma.

(2) Muƙārana a tsakānin jinsin mutum da malā'iku da aljannu. An fīfitar da jinsin mutum da sanya wa sauran jinsōshi biyu su yi masa sujada, sa'an nan aka ɗaukaka jinsin malā'ika sabōda ɗā'a, kuma aka la'anci jinsin Iblīsa da sābo.

(3) Rubūta “ka” da ƙaramin “ka” ne kō da yake lamīrin Allah ne, dōmin ya nūna hālin maganar Shaidan zuwa ga Allah Mai girma. Yanā yin maganar da hushi, ba da girmamawa ba.

62. Ya ce, “Shin, kā gan ka⁽¹⁾...! Wannan wanda ka girmama a kaina, lalle ne idan ka jinkirtā mini zuwa ga Rānar Kiyāma lalle ne, zan tumɓuke zuriyarsa, fāce kaɗan.”

63. Ya ce, “Ka tafi. Sa'an nan wanda ya bi ka daga gare su, to, Jahannama ce sakamakonku, (Mu ba ku shi) sakamako cikakke.

64. “Kuma ka rikitar da wanda ka sāmi iko a kansa, daga gare su, da sautinka, kuma ka yi hari a kansu da dawākinka da dākārunka, kuma ka yi tārēwa da su a cikin dūkiyōyi da dīyā, kuma ka yi musu wa'adi.” Alhāli kuwa Shaidan bā ya yi musu wa'adin kōme fāce da rūfi.

65. “Lalle ne bāyiNa, bā ka da wani kārfi a kansu. Kuma Ubangi-jinka Ya isa Ya zama Wakili.”

66. Ubangijinku ne Yake gu-dānar da jirgi a cikin tēku, dōmin ku nēma daga falalarSa. Lalle ne Shī, Yā kasance a gare ku Mai jin Kai.

67. Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya fāce, fāce Shī. To, a lōkacin da Ya tsirar da ku zuwa ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci.

68. Shin fa, kun amince cēwa (Allah) bā Ya shāfe gēfen kasa game da ku, kō kuwa Ya aika da iska mai tsakuwa a kanku, sa'an nan kuma

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ
أَخَّرْتُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَأُحْتَنِكَ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَثُ مِنْهُمْ فَإِنَّ
جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً تَوْفُورًا ﴿٦٣﴾

وَأَسْتَغْفِرُ مَنْ أَسْطَغَتْ مِنْهُمْ بَصُوتِكَ
وَأُحِبُّ عَلَيْهِمْ بِحَبْلِكَ وَرَحْلِكَ وَشَارِكُهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا
يَعُدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ
وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾

رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ
إِلَّا إِلَهُاتُهُ فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْفَىٰ بِكُمْ جَانِبُ الْبَرِّ أَوْ
يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا
لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾

(1) Mai sãbõ sabõda hassada bā ya ganin girman Ubangijinsa. A cikin maganar Iblīs akwai rashin ladabi da nūna Kiyayya ga Adamu, har zuwa ga zuriyarsa, wadda ba a haifā ba tukuna.

bā zā ku sāmi wani wakīli ba dōminku?

69. Ko kun amince ga Ya mayar da ku a cikin tēkun, a wani lōkaci na dabam, sa'an nan Ya aika wata gūguwa mai karya abūbuwa daga iska, har ya nutsar da ku sabōda abin da kuka yi na kāfirci? Sa'an nan kuma bā ku sāmūn mai bin hakki sabōda ku, a kanMu, game da Shi.

70. Kuma lalle ne Mun gir-mama 'yan Adam,⁽¹⁾ kuma Muka dāuke su a cikin kasa da tēku, kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dādi, kuma Muka fīfita su a kan māsu yawa daga waɗanda Muka halitta, fīfītāwa.

71. A rānar da Muke kiran⁽²⁾ kōwane mutāne da līmāminsu, to, wanda aka bai wa littāfinsa a dā-mansa, to, waɗannan sunā karātun littāfinsu, kuma bā a zāluntar su da zaren bākin gurtsin dabīno.

72. Kuma wanda ya kasance ma-kāho⁽³⁾ a cikin wannan, sabōda haka shi a Lāhira makāho ne, ku-ma mafi ɓata ga hanya.

73. Kuma lalle ne sun yi kusa, haḳīka, su fītinē ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, dō-min ka kīrkira waninsa a gare Mu, a lōkacin, haḳīka, dā sun riḳe ka masoyi.

أَمْ أَمْنْتُمْ أَنْ يُعِيدَ كُفْرِيهِ تَارَةً أُخْرَى
فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ
بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ
تَبِيعًا ﴿٦٩﴾

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمْئِهِمْ فَمَنْ أُوِّي
كَتَبَهُ وَيَسْمِينَهُ وَأُولَئِكَ يَفْقَهُونَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يَظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُوكَ عَنِ الذِّمَى
أَوْ حِينَا إِلَيْكَ لِنَفْتَرِيَ عَلَيْكَ غَيَرَةً
وَإِذَا لَا تَجِدُوكَ حَلِيلًا ﴿٧٣﴾

(1) Muḳārana a tsakānin jinsin mutum da sauran halittar Allah.

(2) Muḳārana a Lāhira a tsakānin al'ummōmi kuma da tsakānin mūminai da kāfirai.

(3) Muḳārana a tsakānin makantar basīra da makantar ganin ido.

74. Kuma bã dōmin⁽¹⁾ Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, haḳīka, dā kâ yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kaḁan.

75. A lõkacin, lalle ne, dā Mun ḁanḁanā maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bã zā ka sāmi mataimaki ba a kanMu.

76. Kuma lalle ne, sun⁽²⁾ yi kusa, haḳīka, su tāyar da hankalinka daga kasar, dōmin su fitar da kai daga gare ta. Kuma a lõkacin, bã zā su zauna ba a kan sāḁāninka fāce kaḁan.

77. Hanyar waḁanda, haḳīka, Muka aika a gabāninka, daga ManzanninMu, kuma bã zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyarMu.

78. Ka tsayar da salla⁽³⁾ a kar-katar rānā zuwa ga duhun dare da lõkacin fitar alfijir, lalle ne karātun fitar alfijir⁽⁴⁾ ya kasance wanda ake halarta.

وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنَ إِلَيْهِمْ
شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

إِذَا لَأَذْنُكَ ضَعُفَ الْحَيَوةُ وَضَعُفَ
الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ
لَيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبِثُونَ خَلْفَكَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ السَّنَنِ إِلَى عَشَى
الَّيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْءَانَ
الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

(1) Muḁārana a tsakānin sarauta da Manzancin Allah. Sarkin dūniya yanā canja manufarsa dōmin nēman yardar mutānensa. Amman Manzon Allah bã ya sāke abin da Allah Ya umurce shi da shi dōmin nēman yardar mutāne.

(2) Muḁārana a tsakānin mai aiki dōmin Allah, bã a iya jūyar da shi daga aikinsa dōmin nēman wata kamāla, amma mai aikin dūniya anā iya canja shi dōmin haka. Kuma bambancin hijira da kōra, waḁanda suka kōri Annabinsu sai a halaka su, amma waḁanda Annabinsu ya yi hijira gabānin azāba, to, bã zā a halaka su ba.

(3) Tsayar da salla a cikin lõkutanta, shi ne yake hana a yaudari mutum da magana har a sanya shi ya yi abin da bai kamāta ba, ko kuma ya yi abin da shari'a ta hana.

(4) Karātun fitar alfijir, ana nufin sallar asuba. Sabōda haka anā son dōgon karātu a cikinta, gwargwadon fārā ta a duhun dare a bayan fitar alfijir.

79. Kuma da dare, sai ka yi hīra⁽¹⁾ da shī (Alkur'āni) a kan kārī gare ka. Akwai tsammānin Ubangi-jinka Ya tāyar da kai a wani matsayi gōdadde.

80. Kuma ka ce, “Yā Ubangi-jīna!⁽²⁾ Ka shigar da ni shigar gaskiya, kuma Ka fitar da ni fitar gaskiya. Kuma Ka sanya mini, daga gunKa, wani kārī mai taimako.”

81. Kuma ka ce, “Gaskiya tā zo, kuma kārīya ta lālāce. Lalle ne kārīya ta kasance lālātacciya.”

82. Kuma Munā sassaukarwa, daga Alkur'āni, abin da yake waraka ne da rahama ga mūminai. Kuma bā ya kārī wa azzālumai (kōme) fāce hasāra.

83. Kuma idan Muka yi ni'ima a kan mutum,⁽³⁾ sai ya hinjire, kuma ya nisanta da gefensa, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya kasance mai yanke kauna.

84. Ka ce, “Kōwa ya yi aiki a kan hanyarsa. Sa'an nan Ubangi-jinka ne Mafi sani ga wanda yake mafi shiryuwa ga hanya.”

85. Sunā tambayar ka ga rūhi. Ka ce, “Rūhi daga al'amarin

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحْهُ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾

وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِيْ مَدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مَخْرَجَ صِدْقٍ وَّاَجْعَلْ لِّيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٨٠﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوًّا ﴿٨١﴾

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْءَانِ اِنْ مَّاهُوْ سِفَاةٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَلَا يَزِيْدُ الظَّالِمِيْنَ اِلَّا اَخْسَارًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾

قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيْلًا ﴿٨٤﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

(1) Hīra da Alkur'āni, watau a yi sallōlin nāfila na dare, Shafa'i, bibbiyu, a kārī da Wutri. Ga Annabi tahajjudi da Wutrin wājibi ne, kārī a kan abin da aka dōra wa sauran mutāne, a lōkacin da yake zaune a gida. Ga sauran mutāne, Wutri sunna ce, kamar sallōlin Īdi da rōkon ruwa da husūfin rānā da na wata. A nan akwai bambanci a tsakānin Annabi da jama'arsa a wajen Wutri.

(2) Kuma ka yi addu'a a cikin sallarka da bāyanta da wannan addu'a dōmin ta nūna sallamawarka ga Ubangi-jinka Allah.

(3) Muḥārana a tsakānin hālāye biyu na mutum, hālin tsanani da hālin cūta.

Ubangijina ne, kuma ba a bā ku (kōme) ba daga ilmi fāce kaɗan.”

86. Kuma lalle ne idan Mun so, haḳīka, Munā tafiya da abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka. Sa'an nan kuma bā zā ka sāmi wani wakīli ba dōminka game da shi a kanMu.

87. Fāce da rahama daga Ubangijinka. Lalle ne falalarSa ta kasance mai girma a kanka.

88. Ka ce, “Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tāru a kan su zo da misālin wannan Alkur'āni, bā zā su zo da misālin ba, kuma kō dā sāshinsu yā kasance mataimaki ga sāshi.”

89. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun caccanza dōmin mutāne, a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, sai mafi yawan mutāne suka ki (kōme) fāce kāfirci.

90. Kuma suka ce, “Bā zā mu yi imāni ba dōminka sai kā buḅḅugar⁽¹⁾ da idan ruwa daga kasa.

91. “Kō kuma wata gōna daga dabīnai da inabi ta kasance a gare ka. Sa'an nan ka buḅḅugar da kōra-mu a tsakāninta buḅḅugarwa.

92. “Ko kuwa ka kāyar da sama a kanmu, kaḅukka, kamar yadda ka riya, kō kuwa ka zo da Allah, da malā'iku bangabanga.

وَمَا أَوْتِيسُورَمِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

وَلَيْنِ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عِلْمًا وَكَيْلًا ﴿٨٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ إِن فَضَّلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾

قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا مِثْقَالَ أُوتَانٍ بِاللهِ وَالْمَلَكِ يَكْفِيلًا ﴿٩٢﴾

(1) Kāfiri bā ya iya hangen abin da bā a iya taɓa shi da gaḅoḅin ji na jiki, dōmin haka suka nēmi dayan waɗannan abūbuwa ya auku kāmin su yi imāni. Mūmini yanā kange da ganin basīra, dōmin haka ya waɗātu da zaman Alkur'ani āyā mai isa ga ya yi imāni da shi.

93. “Kō kuwa wani gida na zīnā-riya ya kasance a gare ka, kō kuwa ka tāka a cikin sama. Kuma bā zā mu yi īmāni ba ga tākawarka, sai ka sassauko da wani littāfi a kanmu, munā karanta shi.” Ka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijīna! Ban kasance ba fāce mutum, Manzo.”

94. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni, a lōkacin da shiriya ta jē musu, fāce sun ce, “Shin, Allah zai aiko mutum ya zamo yana Manzo.”

95. Ka ce, “Dā malā'iku sun kasance a cikin kasa, kuma sunā tafiya, sunā māsu natsuwa, lalle ne dā mun saukar da malā'ika daga sama ya zama manzo a kansu.”

96. Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da ku. Lalle Shī Ya kasance ga bāyinSa, mai kīdid-digewa Mai gani.”

97. Kuma wanda Allah Ya shir-ryar, to, shī ne shiryayye, kuma wanda Ya batar, to, bā zā ka sāmi wadansu masōya a gare su ba bai-cinSa. Kuma Munā tāra su a Rānar Kiyāma a kan fuskōkinsu, sunā makāfi, kuma bēbāye da kurāme. Matattararsu Jahannama ce, kō da yausha ta bice, sai Mu kāra musu wata wuta mai tsanani.

98. Wancan ne sakamakonsu, sabōda lalle sū, sun kāfirta da āyō-yinMu, kuma suka ce, “Shin idan muka kasance kasusuwa da nīka-kun gaḅūbuwa, shin lalle mū, haḱī-ka, wadanda ake tāyarwa ne a cikin wata halitta sābuwa?”

أَوَيْكَونَ لَكَ بَيْتٌ مِّن زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي
السَّمَاءِ وَلَن نُّؤْمِنَ لِزُفِكَ حَتَّىٰ تُنْزِلَ عَلَيْنَا
كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ. قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ
مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ
كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَبِهْدَى اللَّهُ فَهِيَ الْهُدَىٰ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَائًا وَبُكْمًا وَصُمًّا
مَا أُولَئِهِمْ جَهَنَّمَ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ
سَعِيرًا ﴿٩٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ هُمَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
إِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَّتًا أَوْنَا لِمَبْعُوثُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

99. Shin, kuma ba su gani⁽¹⁾ ba (cēwa) lalle ne Allah, Wanda Ya halicci sammai da ƙasa, Mai ikon yi ne a kan Ya halicci misālinsu? Kuma Ya sanya wani ajali a gare su wanda bābu kōkwanto a cikinsa? Sai azzālumai suka ƙi fāce kāfirci.

100. Ka ce, “Dā dai kū, kunā mallakar⁽²⁾ taskōkin rahamar Ubangijina, a lōkacin, haƙīka, dā kun kāme, dōmin tsōron ƙārēwar taskōkin. Kuma mutum yā kasance mai ƙwauro ne.”

101. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun bai wa Mūsā āyōyi⁽³⁾ guda tara bayyanannu, sai ka tambayi Banī Isrā'ila, a lōkacin da ya jē musu, sai Fir'auna ya ce masa, “Lalle nī, inā zaton ka, ya Mūsā, sihirtacce.”

102. Ya ce, “Lalle ne, haƙīka, ka sani bābu wanda ya saukar da waɗannan, fāce Ubangijin sammai da ƙasa, dōmin su zama abūbuwan lūra. Kuma lalle ne nī, haƙīka, ina zaton ka, yā Fir'auna, halakakke.”

103. Sai ya yi nufin fitar da su daga ƙasar, sai Muka nutsar da shi, shi da wanda yake tāre da shi gabā ɗaya.

104. Kuma Muka ce, daga bā-yansa ga Banī Isrā'ila, “Ku zauni

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ۝﴾

﴿قُلْ لَّوْ أَنُوتُمْ مُلْكُومَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ۝﴾

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَمَسَّ لَهُ بَنِى إِسْرَءِيلَ يَدٌ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّى لَأَظُنُّكَ يَلْمُوسَى مَسْحُورًا ۝﴾

﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنزَلَ هَٰؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَإِنِّى لَأَظُنُّكَ يَفْرَعُونُ مُشْجُورًا ۝﴾

﴿فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِزَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَعْرَضْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۝﴾

﴿وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَهُ إِنِّى إِسْرَءِيلَ أَتَسْكُنُوا الْأَرْضَ

(1) Muƙārana a tsakānin farkon halitta da mayarwa da ita, idan fārāwa ba ta buwāya ba, mayarwa bā zā ta buwāya ba.

(2) Muƙārana a tsakānin kyautar mutum da rōwarsa ga dūkiyar da ya mallaka.

(3) Muƙārana a tsakānin maganar makangari Fir'auna da Manzon Allah, Mūsā dōmin nūna āyar Annabāwa bā su tsōron kōwa wajen iyar da Manzancin Allah, kuma bā su ganin wani ƙarfi a gabansu fāce na Allah.

kasar. Sa'an nan idan wa'adin
karshe ya zo, zā Mu jē da ku
jama'a-jama'a."⁽¹⁾

105. Kuma da gaskiya Muka
saukar da shi, kuma da gaskiya ya
sauka. Kuma ba Mu aike ka ba fāce
kanā mai bāyar da bushāra, kuma
mai gargadi.

106. Kuma yanā abin karātu,
Mun rarraba shi, dōmin ka karanta
shi ga mutāne a kan jinkiri, kuma
Mun sassaukar da shi sassau-
karwa.⁽²⁾

107. Ka ce, "Ku yi īmāni⁽³⁾ da
shi, ko kuwa kada ku yi īmāni, lalle
ne waɗanda aka bai wa ilmi daga
gabāninsa, idan anā karātunsa a
kansu, sunā fāɗuwa ga haɓōbinsu,
sunā māsu sujada.

108. "Kuma sunā cēwa: Tsarki
ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle
ne wa'adin Ubangijinmu ya kasan-
ce, haḳīka, abin aikatāwa."

109. Kuma sunā fāɗuwa ga
haɓōbinsu sunā kūka, kuma yanā
kara musu tsōro.

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٥﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٦﴾

وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ
وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٧﴾

قُلْ ءَامِنُوا بِهِ ؕ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
مِّن قَبْلِهِ إِذَا أُنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخْرُونَ لِلَّذِينَ سَجْدَا ﴿١٨﴾

وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا
لَمَفْعُولًا ﴿١٩﴾

وَيَخْرُونَ لِلَّذِينَ سَجْدَا وَيَزِيدُهُمْ
خُشُوعًا ﴿٢٠﴾

(1) Wannan magana tanā kamā da da'awar Yahūdu cēwa yanā rubuce a cikin littāfinsu za su kōma haɗuwa bāyan rarraba a nan dūniya, kuma Hadisin kōmawar Yahūdu a Falasḏīnu, har Musulmi su yi yāki da su, sunā a kan gābar gabas, kuma su Yahūdāwa suna a kan gābar yamma daga Kōgin Urdun yanā karfafa wannan ra'ayi. Kuma an ruwaito cēwa daga cikin alāmōmin Tāshin Kiyāma akwai kōmawar Yahūdu a Falasḏīnu. Allah ne Mafi sani.

(2) Saukar da Alḳur'āni a cikin shēkaru ashirin ko ashirin da uku ya yi kama da saukar āyōyin Mūsā tāra a lōkacin da yake kiran Fir'auna zuwa ga addini.

(3) Muḳāranar yin īmāni da rashin īmānin mutāne ga Alḳur'āni bā zai rage gaskiyarsa da kōme ba, sai dai waɗanda suka Ri īmānin ne zā su cūtu. Sa'an nan da bambanci a tsakānin mai ilmi da jāhili. Mai ilmi yanā da sauḳin jāwuwa zuwa ga gaskiya har ya rasa abin da zai aikata fāce ya fāɗi rikice, a kan haɓarsa, yanā mayar da al'amari ga Allah kuma yanā tawali'u.

110. Ka ce, “Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumā kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka bōye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wancan.”

111. Kuma ka ce, “Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riƙi dā ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulā-kancin bai kasance a gare Shi ba.” Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ اَدْعُوا اللَّهَ اَوْ اَدْعُوا الرَّحْمٰنَ اَيَّامًا تَدْعُوْا
فَلَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ
وَلَا تَخَافُ بِهَا وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ﴿١١٠﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وِلىٌّ مِّنَ الدُّنْيَا وَكَبُرَتْ
تَكْبِيْرًا ﴿١١١﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَافِرِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿١﴾

(1) Muƙarana a tsakānin sūnāyen Allah waɗanda ake kiran Sa da su wajen rōko da waɗanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakaitāwa wajen karātun salla ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a bōye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, “Allah ba shi da abōkin muƙārna a kōwace jiha. Shi kaɗai Ya cancanci girmamāwa.” Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.

2. Madaidaici, dōmin Ya yi gargadī da azāba mai tsanani daga gare Shi, kuma Ya yi bushāra ga mūminai, waɗanda suke aikata ayyuka na ƙwarai da (cēwa) sunā da wata lādā mai kyau.

3. Sunā māsū zama a cikinta har abada.

4. Kuma Ya yi gargadī ga waɗanda⁽¹⁾ suka ce, “Allah yanā da ɗa.”

5. Ba su da wani ilmi game da wannan magana, kuma iyāyensu bā su da shi, abin da ke fīta daga bākunansu ya girma ga ya zama kalmar faɗa! Ba su faɗan kōme fāce ƙarya.

6. To, kā yi kusa ka halaka ranka a gurabbansu, wai dōmin ba su yi imāni da wannan lābāri ba, sabōɗa baƙin ciki.

7. Lalle ne Mū, Mun sanya abin da ke kan ƙasa, wata ƙawa⁽²⁾ ce gare ta, dōmin Mu jarraba su; wanne daga cikinsu zai zama mafī kyau ga aiki.

8. Kuma lalle Mū, Māsū sanya abin da ke a kanta (ya zama) tur-bāya ƙeƙasasshiya ne.

قَتِيلًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ
وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٥﴾

مَلِكِينَ فِيهِ أَبَدًا ﴿٦﴾

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٧﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ
كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِن يَقُولُونَ إِلَّا
كَذِبًا ﴿٨﴾

فَلَعَلَّكَ بَدِيعُ فَنَفْسِكَ عَلَى آثَرِهِمْ إِنْ لَّمْ
يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٩﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا
لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿١٠﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿١١﴾

(1) Lārabawa sun ce malā'iku 'yā'yan Allah ne. Yahūdawa sun ce Uzairu ɗan Allah ne, Nasāra sun ce Īsā ɗan Allah ne. Bābū ladabi ga faɗin wannan magana. Sabōɗa haka Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya gaya musu, cēwa wannan magana ƙarya ce kuma rashin ladabi ne ga Allah. Da ba su yi imāni ba, ya ji tsōro kada ya zama shi ne ya yi ƙwaure ɓaƙi ga faɗa musu gaskiya. Sai Allah Ya gaya masa, cēwa kada ya halakar da ransa dōmin baƙin cikin haka.

(2) Sabōɗa haka ƙawar ƙasa, kamar furen itācenta ne, bā su ruɗin mai hankali ga tsarēwar ladabi tāre da Ubangijinsa, da bin shari'ar littāfin da aka saukar wa Annabi, kuma ba a sanya masa karkata ba.

9. Ko kuwa kā yi zaton cēwa ma'abūta kōgo⁽¹⁾ da allo sun kance abin māmāki daga āyōyin Allah?

10. A lōkacin da samarin suka tattara zuwa ga kōgon, sai suka ce, “Ya Ubangijinmu!⁽²⁾ Ka bā mu wata rahama daga gare Ka, kuma Ka sauƙaƙe mana (sāmūn) shiriya daga al'amarinmu.”

11. Sai Muka yi dūka a kan kun-nunwansu,⁽³⁾ a cikin kōgon, shēkaru māsu yawa.

12. Sa'an nan Muka tayar da su, dōmin Mu san wane ɗayan ƙungiyōyin biyu suka fi lissāfi ga abin da suka zauna na lōkacin.

13. Mu ne ke jēranta maka lābārinsu da gaskiya. Lalle ne sū, waɗansu samāri ne. Sun yi imāni da Ubangijinsu, kuma Muka ƙāra musu wata shiriya.

14. Kuma Muka ɗaure a kan zukātansu, a lōkacin da suka tsayu, sa'an nan suka ce, “Ubangijinmu Shī ne Ubangijin sammai da ƙasa. Bā zā mu kirāyi waninSa abin bautawa ba. (Idan mun yi haka) lalle ne, haƙiƙa, mun faɗi abin da ya ƙētare haddi a sa'an nan.”

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ
كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا
ءَاتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ
أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ
سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا
لَبِسُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾

ثُمَّ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ
ءَامَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا
رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ
دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿١٤﴾

(1) Lōkacin da Allah Ya ce, kada Annabi ya wahalar da kansa dōmin baƙin cikin ba a karɓi maganarsa ba, sai Ya ba shi lābārin ma'abūta kōgo, yadda suka yi gudun hijira da addininsu, Allah Ya tsare su daga wahala, a cikin halin abin al'ajabi. Sa'an nan ƙissar ta tattara a kan ladubba waɗanda ake nēman mutun ya tsare su tare da Ubangijinsa a cikin dukan mōtsinsa, kamar yadda bayāni zai nūna.

(2) Sun fara da addu'a ta nēman shiriya daga Allah, Ubangijinsu. Addu'a tun farko ga kōme ladabi ne. Kuma fārāwa da nūna bautarsu ga Ubangiji, ladabi ne. Hijira da addini, ladabi ne, kuma amincēwa da sāmūn rahamar Allah, ladabi ne ga Allah, sabōda haka Allah ya jibinci tsaron kōgon ya zame musu mafi kyawun wurin zama.

(3) Dūka a cikin kunnuwa, shī ne sanya musu barci.

15. “Gā wadannan mutānenmu, sun riƙi waninSa abin bautāwa! Don me bā su zuwa da wata hujja bayyananna a kansu (wadanda ake bautawar)? To, wāne ne mafizālunci daga wanda ya kāga karya ga Allah?

16. “Kuma idan kun nīsanƙe su, sū da abin da suke bautāwa, fāƙe Allah, to, ku tattara zuwa ga kōgon, sai Ubangijinku Ya watsa muku daga rahamarSa, kuma Ya sauƙaƙe muku madōgara daga al’ama-rinku.”

17. Kuma kanā ganin rānā idan ta fito tanā karkata daga kōgonsu wajen dāma, kuma idan ta fādī, tanā gurgurar su wajen hagu, kuma su, sunā a cikin wani fili daga gare shi. Wannan abu yanā daga āyōyin Allah. Wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne mai shiryuwa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wani majiɓinci mai shiryarwa ba.

18. Kuma kanā zaton su far-kakku ne, alhāli kuwa sū māsū barci ne. Munā jūya su wajen dāma da wajen hagu, kuma karensu yanā shimfiɗe da zirā’ō’in kafāfuwansa ga farfājiya (ta kōgon). Dā ka lēka (a kan) su (dā) lalle ne, ka jūya daga gare su a guje kuma (dā) lalle ne ka cika da tsōro daga gare su.

19. Kuma kamar wannan ne, Muka tāyar da su, dōmin⁽¹⁾ su

هَؤُلَاءِ قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَوْلَا
يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيْنَ يَدَيْهِمْ فَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنْ آفَرَنِي عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

وَإِذْ أَعْرَضْتُمْ عَنْهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ
فَأَوْرَأُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرٍ مُرَفَقًا ﴿١٦﴾

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزْوُرُ عَنْ
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ
تَقَرِّضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ
مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكَ مِنْهُ
فَهْمٌ مُذْهَبٌ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
وَلِيًّا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسَبُهُمْ آتِظَا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقِلْتُمْ
ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكُنْهُم بِسِطٍّ
ذُرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ
مِنْهُمْ فِرَارًا وَكُنَلَيْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ

(1) Mahāwarar mūminai a bāyan barcin shēkara ɗari uku, amma duk da haka sunā cikin hankalinsu sunā mayar da al’amari ga Allah.

tambayi jūna a tsakāninsu. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Mēne ne lōkacin da kuka zauna?” Suka ce, “Mun zauna yini ḍaya ko sāshen yini.” Suka ce, “Ubangi-jinku ne Mafi sani ga abin da kuka zauna. To, ku aikā da ḍayanku, game da azurfarku wannan, zuwa ga birnin.”⁽¹⁾ Sai ya dūba wanne ne mafi tsarki ga abin dafāwa, sai ya zo muku da abinci daga gare shi. Kuma sai ya yi da hankali, kada ya sanar da ku ga wani mutum.

20. “Lalle ne sū, idan sun kāmā ku, zā su jēfē ku, kō kuwa su mayar da ku a cikin addininsu, kuma bā zā ku sāmī babban rabo ba, a sa’an nan har abada.”

21. Kuma kamar wancan ne, Muka nūna su (gare su) dōmin su san lalle wa’adin Allah gaskiya ne, kuma lalle ne Sa’a bābu shakka a cikinta. A lōkacin da suke jāyayyar al’amarinsu a tsakāninsu,⁽²⁾ sai suka ce, “Ku gina wani gini a kansu, Ubangi-jinsu ne Mafi sani game da su.” Waḍanda suka rinjāya a kan al’amarinsu suka ce, “Lalle mu riķi masāllāci a kansu.”

22. Zā su ce, “Uku ne da na huḍunsu, karensu.” Kuma sunā cēwa, “Biyar ne da na shidansu karensu,” a kan jīfa a cikin duhu. Kuma sunā cēwa, “Bakwai ne da

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِثْتُمْ قَابَعْنُوْا أَحَدَكُمْ يَورِقُ كُنُفُهُ هَذِهِ
إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَيْهَا أَزْكَى طَعَامًا
فَلْيَأْتِكُمْ رَزْقٌ مِنْهُ وَلْيَسْتَطِفْ وَلَا
يُشْعِرَنَّ بَكُمْ أَحَدًا ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ
أَوْ يُعَذِّبُوكُمْ فِيْ مِلَّتِهِمْ وَلَنْ
تُفْلِحُوْا إِذَا أَبَدًا ﴿١٩﴾

وَكَذَلِكَ أَغْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوْا أَنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيْهَا إِذْ
يَتَنَزَّلُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا
عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
غَلَبُوا عَلَىْ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ
مَسْجِدًا ﴿٢٠﴾

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّاْبُهُمْ كَلْبُهُمْ
وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ

(1) Birnin shi ne Tarasus. Sunan sarkinsu Daḳayānus.

(2) Muhāwarar mūminai da kāfirai, da yadda kāfirai ke zartar da al’amari bā da ambaton yardar Allah Ubangi-jinsu ba. Da yadda suke yin sāri-faḍi ga matsalōlin ilmi da ya kamāta a mayar da saninsu ga Allah.

na takwas dinsu karensu.” Ka ce, “Ubangijina⁽¹⁾ ne Mafi sani ga kidāyarsu, bābu wanda ya san su fāce kaɗan.” Kada ka yi jāyayya a cikin al'amarinsu, sai jayayya bayyananna. Kuma kada ka yi fatawa⁽²⁾ ga kōwa daga gare su a cikin al'amarinsu.

23. Kuma kada lalle ka ce ga wani abu, “Lalle ni, mai aikatāwa ne ga wancan a gōbe.”

24. Fāce idan Allah Ya so. Kuma ka ambaci Ubangijinka idan ka manta, kuma ka ce, “Dammāni ga Ubangijina, Ya shirya da ni ga abin da yake shi ne mafi kusa ga wannan na shiriya.”

25. Kuma suka zauna a cikin kōgonsu shēkaru ɗari uku, kuma suka ɗaɗa tara.

26. Ka ce, Allah ne Mafi sani ga abin da suka zauna. Shī ne da (sani) gaibin sammai da kasa. Mēne ne ya yi ganinSa da jinSa! Bā su da wani majibinci baicinSa, kuma bā Ya tārayya da kōwa a cikin hukuncinSa.

27. Ka karanta abin da aka yi wahayi zuwa gare ka, na littāfin Ubangijinka. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma bā zā ka sāmi wata madōgara ba daga waninSa.

رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةُ وَفَاءِ مِنْهُمْ
كُلُّهُمْ قُلُوبٌ رَّبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا
قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا
تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٣﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ عَدَا ﴿٢٤﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَذِكْرُ رَبِّكَ إِذَا
نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنَّ رَبِّي لِأَقْرَبٍ مِنْ
هَٰذَا رَشْدًا ﴿٢٥﴾

وَلْيَسْأَلِ فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَارْدَادًا وَتَسْمَعَا ﴿٢٦﴾

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِيَسْأَلَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ
دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا ﴿٢٧﴾

وَأَنْقُلْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ يَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُتَحَدًّا ﴿٢٨﴾

(1) Bayānin ladubban magana ga matsalōlin ilmi da na aiki. Bābu wanda ya san gaibu sai Allah. Bā a tambayar mālaman fāta da son zūciya, dōmin sāri-faɗi suke yi ga jawābin mai tambaya.

(2) Dōmin haka ba a yin fatawa a wurin mālamin bidī'a kō jāhili dōmin zai faɗi abin da yake so, kō kuma ya yi faddari faɗi, jīfa a cikin duhu.

28. Ka haƙurtar da ranka tãre da waɗanda ke kiran Ubangijinsu, sãfe da maraice, sunã nufin yardarSa. Kuma kada idānunka su jūya daga barinsu, kanã nufin ƙawar rāyuwar dūniya. ⁽¹⁾ Kuma kada ka bi wanda Muka shagaltar da zūciyarsa daga hukuncinMu, kuma ya bi son zuci-yarsa, alhāli kuwa al'amarinsa ya kasance yin ɓarna.

29. Kuma ka ce, "Gaskiya daga Ubangijinku take." Sabōda haka wanda ya so, to, ya yi imāni, kuma wanda ya so, to, ya kãfirta. Lalle ne Mū, Mun yi tattali dōmin azzā-lumai, wata wuta wadda shāma-kunta sun kēwaye da su. Kuma idan sun nēmi taimako sai a taimake su da wani ruwa kamar dabzar mai, yanã sōye fuskōki. Tir da abin shan-su, kuma wutar ta yi mūnin zama mahūtarsu.

30. Lalle ne waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle ne Mū, bā Mu tōzartar da lādar wanda ya kyautata aiki.

31. Waɗannan sunã da gidājen Aljannar zama, ƙōramu na gudāna daga ƙarƙashinsu, anã sanya musu ƙawa, a cikinsu, daga mundāye na zinariya, kuma sunã tufantar wa-dansu tūfāfi kōre, na alharini rakīki da alharini mai kauri, sunã kishin-gide a cikinsu, a kan karagu. Mā-

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْعَدْوَىٰ وَالْعَيْشِ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدَ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ
هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ مَنْ شَاءَ فَلْيَمُوتْ وَمَنْ
شَاءَ فَلْيَكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا
أَحَاطَ بِهَا سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا
بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ
الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾
أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يُخْلَوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَكَكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ يَنعمُ الثَّوَابُ

(1) Āyōyi na ashirin da bakwai da ashirin da takwas sunã umurni da bin shari'a ta Alkur'ani, kuma sunã hani daga bin son zūciya dōmin nēman ƙawar rāyuwar dūniya wadda aka yi dōmin a jarrabi wāwā da ita, sa'an nan ta kōma turɓāya ƙēkasasshiya. Dūbi āya kuma, ta takwas da ta tara. Mun dai sani. cewa umurni da bin shari'a bayyananna shi ne kan labarin sūrar.

dalla da sakamakonsu. Kuma Al-janna ta kyautatu da zama wurin hutāwa.

32. Kuma ka buga musu misāli⁽¹⁾ da wadansu maza biyu. Mun sanya wa ḡayansu gōnaki biyu na inabōbi, kuma Muka kēwaye su da itācen dabīnai, kuma Muka sanya shūka a tsakāninsu (sū gōnakin).

33. Kōwace gōna daga biyun, tā bāyar da amfāninta, kuma ba ta yi zāluncin kōme ba daga gare shi. Kuma Muka buḡḡugar da korama a tsakāninsu.

34. Kuma ḡan itāce ya kasance gare shi. Sai ya ce wa abōkinsa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Nī ne mafīfici daga gare ka a wajen dūkiya, kuma mafi izza a wajen jama’a.”

35. Kuma ya shiga gōnarsa, alhāli yanā mai zālunci ga kansa, ya ce, “Bā ni zaton wannan zā ta hala-ka har abada.

36. “Kuma bā ni zaton Sa’a mai tsayuwa ce, kuma lalle ne, idan an mayar da ni zuwa ga Ubangijīna, to, lalle ne, zan sāmī abin da yake mafi alhēri daga gare ta ya zama makōma.”

37. Abōkinsa ya ce masa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Ashe kā kāfirta da Wanda Ya halitta ka daga turbāya, sa’an nan daga ḡigon maniyi, sa’an nan Ya daidaita ka, ka zama mutum?”

وَحَسَنَتْ مُرْتَقَاً ۝

وَأَصْرَبَ لَهُم مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ۝

كَلَّمْنَا الْجِنَّتَيْنِ ءَاثَتَا أَكُلَهُمَا وَلَمَّ تَطْلِمُ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ۝

وَكَانَ لَهُ رِشْمٌ فَقَالَ لَصَاحِبِهِ ءَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ۝

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۝

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۝

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نَظْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاهُ رَجُلًا ۝

(1) Misāli ga mai shagala da dūniya da kawarta, mai saurin kōmāwa turbāya kēkasasshiya, da mai bin umurnin Allah, mai ladabi da bīn shari’a. Yadda ākibar kōwanensu zā ta kasance.

38. “Amma ni, Shī ne Allah Ubangijīna, kuma bā zan tāra kōwa da Ubangijina ba.

39. “Kuma don me, a lōkacin da ka shiga gōnarka, ka ce, ‘Abin da Allah ya so (shi ke tabbata) bābu wani ƙarfi fāce game da Allah.’ Idan ka gan ni, ni ne mafi ƙaranci daga gare ka a wajen dūkiya da ɗiya.

40. “To, akwai fatan Ubangijīna Ya ba ni abin da yake mafi alhēri daga gōnarka, kuma ya aika azāba a kanta (ita gonarka) daga sama, sai ta wāyi gari turbāya mai santsi.

41. “Kō kuma ruwanta ya wāyi gari faƙaƙƙe, sabōda haka, bā zā ka iya nēmo shi ba dōminta.”

42. Kuma aka halaka dukan ‘ya’yan itācensa, sai ya wāyi gari yanā jūyar da tāfunansa biyu, sabōda abin da ya kashe a cikinta, alhāli kuwa ita tanā kwance a kan rassanta, kuma yanā cēwa, “Kaitōna, dā dai ban tāra⁽¹⁾ wani da Ubangijina ba!”

43. Kuma wata jama’a ba ta kasance a gare shi ba, waɗanda ke taimakon sa, baicin Allah, kuma bai kasance mai taimakon kansa ba.

44. A can taimako da jibinta ga Allah yake. Shī ne kawai Gaskiya, Shī ne Mafīfīci ga lāda kuma Mafīfīci ga ākiba.

لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتِكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تَرِنَ أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾

فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحُ صَبِيعًا رَافًا ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَا وَهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾

وَأُحِيطَ بِشَمْرِهِ فَاصْبَحَ يُفْلِكَ كَفِّهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَبْلِيَّتْنِي لَمَ أَشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةً يَضُوقُهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾

هَٰذَا لَكَ الْوَلِيُّ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ تَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

(1) Ya yi nadāmar halakar gōnar kawai, amma bai yi nadāmar kāfircin shirkin da ya yi ba, sabōda haka Allah bai mayar masa da badalinta ba. Daga nan kuma anā fahimtar cēwa rashin mai da al’amari ga Allah shirku ne, kuma girman kai sabōda dūkiya, shirku ne wanda ƙawar dūniya ke sanya wāwāye a ciki.

45. Ka buga musu misālin rā-yuwar dūniya, kamar ruwa ne wanda Muka saukar da shi daga sama sa'an nan tsirin kasa ya garwaya da shi, sa'an nan ya wāyi gari dudduga, iska tanā shikar sa. Kuma Allah Ya kasance Mai yawan ikon yi ne a kan dukan kōme.

46. Dūkiya da dīya, ⁽¹⁾ sū ne kawar rāyuwar dūniya, kuma ayyuka māsu wanzuwa na kwarai sun fi zama alhēri a wurin Ubangijinka ga lāda kuma sun fi alhēri ga būri.

47. Kuma a rānar da Muke tafiyar da duwātsu, kuma ka ga kasa bayyane, kuma Mu tāra su har ba Mu bar kōwa ba daga gare su.

48. Kuma a gittā ⁽²⁾ su ga Ubangijinka sunā sahu guda, (Mu ce musu), "Lalle ne, haḳīka, kun zo Mana kamar yadda Muka halitta ku a farkon lōkaci. Ā'a, kun riya cēwa bā zā Mu sanya muku wani lōkacin haḍuwa ba."

49. Kuma aka aza littāfin ayyuka, sai ka ga māsu laifi sunā māsu jin tsōro daga abin da ke cikinsa, kuma sunā cēwa, "Kaitonmu! Mēne ne ga wannan littāfi, bā ya barin karama, kuma bā ya barin babba, fāce yā kīdiddige ta?" Kuma suka sāmī abin da suka aikata halarce. Kuma Ubangijinka bā Ya zāluntar kōwa.

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا كَمَا
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ
فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

الْأَمْوَالُ وَالْأَنْسُونُ زِينَةُ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا
وَالْبَاقِيَتُ الصَّالِحَتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَحَيْرًا أَمَلًا ﴿٤٦﴾

وَنَوْمٌ نُسِيرُ الْجِبَالُ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً
وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾

وَعُرِضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا
خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ
مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾

وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ
مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هَذَا
الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَخَصَّنَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا
يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾

(1) Dūkiya da dīya, kawar dūniya ne, idan suka zama abin alfahari ga mai su, amma idan an ciyar da dūkiya ga tafarkin Allah, kuma aka karantar da dīya ga bisa tafarkin hanyar shari'a suka tāshi Musulmin kwarai, to, sun zama aikin shari'a na Lāhira kē nan.

(2) Bayānin abūbuwan da ke aukuwa a wurin hisābi ke nan ga māsu bin son zūciya, su bar shari'a.

50. Kuma a lōkacin da Muka ce wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce Iblīs, yā kasance daga aljannu sai ya yi fāsikanci ga barin umurnin Ubangijinsa. To fa, ashe, kunā rikōn sa, shi da zūriyarsa, su zama majibinta, baicin Ni, alhāli kuwa su ma'kiya ne a gare ku? Tir da ya zama musanya ga azzālumai.⁽¹⁾

51. Ban shaida musu halittar sammai da kasa ba, kuma ban (shaida musu) halittar rāyukansu ba, kuma ban kasance mai rikōn māsū batarwa (da wani) su zama mataimaka ba.

52. Kuma da rānar da Allah Yake cewa, "Ku kirāyi abōkan tarayyāTa, waɗanda kuka riya." Sai su kirāye su, sai bā zā su karɓa musu ba, kuma Mu sanya Maubika⁽²⁾ (Mahalaka) a tsakāninsu.

53. Kuma māsū laifi suka ga Wutā, suka tabbata lalle ne, sū māsū auka mata ne, kuma ba su sāmi majūya ba daga gare ta.

54. Kuma lalle ne, hakika, Mun jujjūya, a cikin wannan Alkur'āni,

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ
لَكُمْ عَدُوٌّ يُبْشِرُ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾

﴿٥١﴾ مَا أَشْهَدُ لَهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ
عَصَدًا ﴿٥١﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ
مُوتَفًا ﴿٥٢﴾

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ
مُوقَفُونَ وَلَمْ يَحْجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذِهِ الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ

(1) Allah Shī ne Ya halitta mutāne, kuma Ya ɗaukaka darajarsu, dōmin Yā sanya malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādamu. Sabōda wannan sōyayyar kuma Ya bā su shari'ar da zā su bi su shiryu har su shiga Aljanna, amma sai suka ki, suka kōma wa Shaidan wanda yake shi ne farkon ma'kiyin ubansu, Ādamu, wanda ya ki yi wa sujada. har aka la'ane shi, sunā bin sa, shi da ɗiyansa, alhāli kuwa bābu wani abin da zā su iya yi musu na alhēri kō na sharri, dōmin sū ma halitta ne kamarsu. Bā su san kōme ba a sama kō a kasa, kuma Allah bā Ya yin ma'amalar kōme da su. Wanda ya bi Shaidan ya bar Allah, to, yā yi mugunyar musanya, kuma yā zālunci kansa kwarai.

(2) Maubika sūnan wani rāfi ne na wuta, asalinsa daga 'Wabika, watau yā halaka. Za a sanya wannan rāfi a tsakānin māsū bin Shaidan da sūrōrin gumāka, da wanda ya shirya musu gumākan, sunā bauta musu.

daga kōwane irin misāli ga mutāne (dōmin su gāne, su bi shari'a), kuma mutum yā kasance mafi yawan abu ga jidāli. ⁽¹⁾

55. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni a lōkacin da shiriya ta zo musu, kuma su nēmi gāfara daga Ubangijinsu, fāce hanyar farko ⁽²⁾ ta je musu kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i.

56. Kuma ba Mu aika Manzanni ba fāce sunā māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadī, kuma waɗanda suka kāfirta sunā jidāli da karyā dōmin su bāta gaskiya da ita, kuma suka riƙi āyōyiNa da abin da aka yi musu gargadī da shi abin izgili.

57. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda aka tunātar game da āyōyin Ubangijinsa, sai ya bijire daga barinsu, kuma ya manta abin da hannāyensa suka gabātar? Lalle ne Mū, Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi, kuma idan kā ƙirayē su zuwa ga shiriya, to, bā zā su shiryu ba, a sa'an nan, har abada.

58. Kuma Ubangijinka Mai gāfara ne, Ma'abūcin rahama. Dā Yanā kāma su sabōda abin da suka sanā'anta, lalle ne, dā Ya gaggauta

كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٥﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ
سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٦﴾

وَمَا رَسَلْنَا مِنْ رُسُلٍ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنْذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِنَا
وَمَا أَنْذَرُوا هُزُوعًا ﴿٥٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاؤُنَا
جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوْا
وَفِي أَذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ
فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٨﴾

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهم بِمَا
كَسَبُوا الْعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ

(1) Jidāli, shī ne jāyayya, alhāli kuwa mutum yā san yanā kan karyā.

(2) Hanyar farko ita ce Allah Ya halaka su sabōda laifinsu, kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i, dōmin su Musulunta, sai ƙarshe idan sun ƙi, a halaka su. Waɗansu sun fassara 'ƙubala' ko 'ƙibala' da ta fuskance su bayyane, bisa ga karātun kalmar 'ƙibala' da wasalin ƙasa, da ma'anar azaba.

azāba a gare su. Ā'a, sunā da lōka-
cin alkawari, (wanda) bā zā su sāmi
wata makōma ba, baicinsa.⁽¹⁾

59. Kuma wadancan alkaryu⁽²⁾
Mun halaka su, a lōkacin da suka yi
zālunci, kuma Muka sanya lōkacin
alkawarin, ga halaka⁽³⁾ su.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā⁽⁴⁾
ya ce wa yāronsa, “Bā zan gushe ba
sai na isa mahadar tēku biyu, kō in
shūde da tafiya shekara da
shēkaru.”

61. To, a lōkacin da suka isa
mahadar tsakāninsu, sai suka man-
ta kifinsu, sai ya kāma tafarkinsa a
cikin tēku kamar bīga.

62. To, a lōkacin da suka wuce,
ya ce wa yāronsa, “Ka kāwo mana
kālācinmu. Lalle ne haḳīka, mun
haḍu da wahala daga tafiyarmu
wannan.”

63. (Yāron) ya ce, “Kā gani! A
lōkacin da muka tattara zuwa ga
falalen nan, to, lalle nī, na manta
kīfin, kuma bābu abin da ya mantar
da nī shi, fāce Shaidan, dōmin kada

لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ﴿٥٩﴾

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْتَهُم لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِم مَّوْعِدًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ
مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَا سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي جِئْتُكَ
لَقِيْتَنَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٣﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
الْحُوتَ وَمِمَّا أُنْسِينِي إِلَّا الشَّيْطَانُ أَن أَذْكُرَهُ

(1) Watau ba su da wata makōma su bar wannan lōkacin alkawarin saukar azābar.

(2) Alkaryun Ādāwa da Samūdāwa da wadansunsu.

(3) Kōme Allah zai yi, sai Yā sanya masa lōkacin aukuwarsa, kuma bā zai aukun ba
sai ajalin nan da Ya ambata masa ya zo.

(4) Shī ne Mūsā bn Imrān Manzon Banī Isrā'īla. Sababin wannan Kissa, an tambaye
shī ne, “Wāne ne ya fi ilmi a saninsa?” Sai ya ce, shī ne ya fi. Wannan jawābī nāsa gaskiya
ne, dōmin shī ne Manzon zāmaninsa, shī ne aka bai wa Attaura, kuma Allah Ya yi magana
da shi, sai dai ya mance bai ce Allah Ya fi sani ba, dōmin haka aka ce masa ya tafi nēman
ilmi ga wani mutum a magamar tēku biyu. Wannan bāwan Allah. Haliru ne. Yāron
Mūsā kuwa, shī ne Yūsha'u bn Nūnin, Manzon Allah a bāyan Mūsā. Kīfin kuma
na guzurinsu ne wanda Allah Ya umurce shi ya fauka, sōyayye, kuma aka ce musu duka
inda yai rai, to, a nan ne Bāwan Allah yake, mai shirin kāra wa Mūsā ilmi. Mayar da
ilmi ga Allah, shī ne ladabin shari'a.

in tuna shi, sai ya kama tafarkinsa a cikin tēku, da māmāki!”

64. Ya ce, “Wancan ne abin da muka kasance munā bidā.” Sai suka kōma a kan gurābunsu, sunā bībiya.

65. Sai suka sāmi wani bāwa daga bāyinMu, Mun bā shi wata rahama⁽¹⁾ daga wurinMu, kuma Mun sanar da shi wani ilmi daga gunMu.

66. Mūsā ya ce masa, “Ko in bī ka a kan ka sanar da ni daga abin da aka sanar da kai na shiriya?”

67. Ya ce, “Lalle ne kai, bā zā ka iya yin hakuri tāre da nī ba.

68. “Kuma yāya zā ka yi hakuri a kan abin da ba ka kēwaye da shi ba ga jarraḃāwa?”

69. Ya ce, “Za ka sāme ni, in Allah Yā so, mai hakuri, kuma bā zan sāḃa maka ba ga wani umurni.”

70. Ya ce, “To, idan ka bī ni, to, kada ka tambaye ni daga kōme sai na lābarta maka ambato⁽²⁾ daga gare shi.”

71. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka hau a cikin jirgi, ya hūje shi, ya ce, “Kā hūje shi dōmin ya nutsar da mutānensa? Lalle ne, hakīka, kā zo da wani babban abu!”

وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿١٧﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَاهِيَ فَأَنَّا رَهْمًا قَصَصًا ﴿١٨﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿١٩﴾

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَني مِمَّا عَلَّمْتَ رُسَدًا ﴿٢٠﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٢١﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا أَلْحَقَ بِهٖ خُبْرًا ﴿٢٢﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٢٣﴾

قَالَ فَإِنْ أَتَيْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٢٤﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا ﴿٢٥﴾ قَالَ أَخْرِقْهَا يُتَغَرَّقُ أَهْلُهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٢٦﴾

(1) Rahama a nan ita ce Annabci sabōda cēwa kuma an bā shi ilmi daga gun Allah, kuma ya yi hukunci da shi. Ilmin ilhāma bā a yin hukunci da shi dōmin Annabāwa kawai Allah Ya tsare daga kuskure game da wahayi. Wannan ne bambanci bayyananne a tsakanin wahayin Annabci da wahayin walicci. Haka mu'ijiza da karāma, su duka sāḃāwar al'ada ne, amma mu'ujizar Annabi an san zā ta zo daga bākin wanda aka yi dōminsa, amma karāma bābu mai saninta, sai tā auku. Sabōda waliyyi bā ya iya yin tākara, amma annabi yana iya yin tākara a kan maḳiyansa.

(2) Watau sai nā gaya maka hukuncinsa da kaina, kuma nā ambace shi da kaina.

72. Ya ce, “Ashe, ban ce, lalle kai, bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nĩ ba?”

73. Ya ce, “Kada ka kāma ni da abin da na manta, kuma kada ka kallafa mini tsanani ga al’amarīna.”

74. Sai suka tafi, har suka haḳu da wani yāro, sai ya kashe shi. Ya ce, “Ashe, kā kashe rai tsarkakakke, bā da wani rai ba? Lalle ne, haḳīka, kā zo da wani abu na kyāma.”

75. Ya ce, “Shin, ban ce maka ba, lalle ne kai bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nĩ ba?”

76. Ya ce, “Idan na tambaye⁽¹⁾ ka daga wani abu a bāyanta, to, kada ka abūce ni. Lalle ne, kā isa ga iyakar uzuri daga gare ni.”

77. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka je wa mutānen wata alkarya, suka nēmi mutānenta da su bā su abinci, sai suka ki su yi musu liyāfa. Sai suka sāmi wani bango a cikinta yanā nufin ya karye, sai (Haliru) ya tāyar da shi mīke. (Mūsā) ya ce, “Dā kā so, lalle ne dā kā karbi ijāra a kansa.”

78. Ya ce, “Wannan shi ne rabuwar tsakanina da tsakaninka. Zā ni gaya maka fassarar abin da ba ka iya yin haḳuri ba a kansa.

قَالَ الْمَرْأَىٰ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تَأْخُذْ بَعِثَاتِ اللَّيْلِ وَلَا نَارِ اللَّيْلِ مِنْ أَمْرِ عُسْرًا ﴿٧٣﴾

فَانْظُرْ لِقَاحِجَتِ إِذَا الْقِيَامَةُ فَلَمَّا أَفْتَتَهُ قَالَتْ أَقْتَتَ نَفْسًا رَكِيَةً بَغِيرِ نَفْسٍ لَّقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُّكْرًا ﴿٧٤﴾

﴿٧٥﴾ قَالَا الْمَرْأَىٰ لَكَ إِنَّا لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٦﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتَهُ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَتَنْصَبْ عَلَيَّ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٧﴾

فَانْظُرْ لِقَاحِجَتِ إِذَا أَتَىٰ أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَ أَهْلُهَا فَأَبَوْ أَنْ يَصِيفُوا هُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ قَالَا لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٨﴾

قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْطِيعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٩﴾

(1) Mūsā ya kasa yin haḳuri a bāyan ya yi alkawura cewa zai yi haḳuri, sabōda ba ya halatta ga mutum ya ga abin da ya sāba wa shari’a, sa’an nan ya yi shiru. Dā zai halatta a yi shiru, dā Mūsā bai yi magana ba ga aikin mālamin da Allah Ya umurce shi da ya tafi ya karbo ilmi daga gare shi, a bāyan Yā gaya masa cewa, Yā bā shi wani ilmi daga gare Shi. Dōmin sharadin da ya sāba wa shari’a warwararre ne. Sabōda haka Allah bai zargi Mūsā ba a bayan sun rabu. Sāke munkar wājibi ne a cikin ladubban shari’a gwargwadon hali, kamar yadda yake a cikin Hadisi. Ana gabatar da hukuncin da ya fi tsanani.

79. “Amma jirgin, to, ya zama na waɗansu matalauta ne, sunā aiki⁽¹⁾ a cikin tēku, sai na yi niyyar in aibanta shi, alhāli kuwa wani Sarki ya kasance a gaba gare su, yanā karɓēwar kōwane jirgi (lāfi-yayye) da k̄wāce.

80. “Kuma amma yaron, to, uwāyensa sun kasance mūminai, to, sai muka ji tsōron ya kallafa musu kangara da kāfirci.

81. “Sai muka yi nufin Ubangi-jinsu Ya musanya musu mafi alhēri daga gare shi ga tsarkakuwa, kuma mafi kusantar tausayi.

82. “Kuma amma bangon, to, yā kasance na waɗansu yāra biyu ne, marāyu a cikin birnin, kuma akwai wata taska tāsu a karkashinsa, kuma ubansu ya kasance sālihin mutum⁽²⁾ ne, dōmin haka Ubangi-jinka Ya yi nufin su isa iyākar karkinsu, kuma sū, su fitar da taskarsu, sabōda rahama ne daga Ubangi-jinka. Kuma ban yi shi ba daga umurnīna. Wancan shi ne fassarar abin da ba ka iya yin haƙuri ba a kansa.”

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ
مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ
يُرَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾

فَأَرَادَا أَنْ يَبْدُلَهُمَا رُتُومًا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً
وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا
صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا
وَيَسَخَّرَ لَكُمَا رِجْمًا رَاحِمَةً مِنْ رَبِّكَ
وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ
تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

(1) Watau wani kamfani ne na matalauta, sunā sana'ar daukar kāya a cikin tēku. Sharika watau kamfani a ciniki ya halatta da sharuɗɗansa.

(2) Wannan ya nūna cēwa kirkin uba yanā amfānin dīyansa, haka gari nā daraja sabōda sāmūn mutānen kirki a cikinsa, kamar yadda yake kasƙanta da kasƙancin mazaunansa bisa dalīlin da farko an kira garin 'alƙarya' sabōda rōwar mazauna, kuma aka kira shi Madīna sabōda darajar yāran nan biyu da ubansu da taskarsu. Alƙarya ita ce karamin gari watau ƙauye, kuma Madīna ita ce babban gari.

83. Kuma suna tambayar ka daga Zulkarnaini,⁽¹⁾ ka ce, “Zan karanta muku ambato daga gare shi.”

84. Lalle ne Mû, Mun bã shi mulki a cikin ƙasa, kuma Muka bã shi daga kôwane abu, hanya (zuwa ga murâdinsa).

85. Sai ya bi hanya.

86. Har a lôkacin da ya isa ga mafâdar rânâ, kuma ya sâme ta tanâ ßacêwa a cikin wani ruwa mai baƙar lâkâ, kuma ya sâmi waƙansu mutâne a wurinta. Muka ce, “Yâ Zulkarnaini, imma dai ka azabtar, kuma imma ka riƙi kyautatâwa a cikinsu.”

87. Ya ce, “Amma wanda ya yi zâlunci, to, zâ mu azabta shi, sa'an nan a mayar da shi zuwa ga Ubangi-jinsa, sai kuma Ya yi masa azâba, azâba abar ƙyâma.

88. “Kuma amma wanda ya yi ãmâni kuma ya aikata aikin ƙwarai, to, zâ mu yi sakamako a gare shi (watau kyauta) mai kyau,⁽²⁾ kuma zâ mu gaya masa sauƙi daga umur-ninmu.”

89. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْيَتَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَءَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾

فَاتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٥﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَذَّكَّرُ إِلَيْنَا إِنِّي أَخَذْنَا مِنَ النَّارِ مَا يَمَسُّ مَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِتُونَ ﴿٨٦﴾

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا ثَكْرًا ﴿٨٧﴾

وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾

(1) Zulkarnaini an ce Sarki ne yanâ bin shari'ar Ibrâhîm, ga hannunsa ya musulunta, sūnansa Askandar. Haliru Wazirinsa ne yanâ tafiya a gaban yâƙinsa, kuma ðan innarsa, watau ðan Khâlarsa ne. Shi ne ya gîna Askandariyya. Sai dai ga maganar akwai warware jûna. Allah Ya sani. Abin da ke a gabâninmu a nan, shi ne sanin cêwa Allah Yâ bã shi mulki, ya kô yi shi bisa shari'a, ya yi ƙarfi, da ƙarfin Allah.

(2) Kyautâ mai kyau a nan bã Aljanna ba ce, dômin maganar ta Zulkarnaini ce, idan ya ci ƙasa, yanâ iya sanya mâsu ãmâninta a cikin hâli mai kyau. Amma idan an ðauki maganar, ta Allah ce, a cikin maganar Zulkarnaini ga kâfiri, to, a nan 'mai kyau' sai ta zama Aljanna ke nan.

90. Har a lõkacin da ya isa ga mafitar rānā, ya sāme ta tanā fita a kan wadansu mutāne (wadanda) ba Mu sanya musu wata kāriya ba daga barinta.

91. Kamar wancan, alhāli kuwa, haḳīka, Mun kēwaye da jarrabāwa ga abin da ke gunsa.

92. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

93. Har a lõkacin da ya isa a tsakānin duwātsu biyu, ya sāmi wadansu mutāne daga gabāninsu. Ba su yi kusa su fahimci magana ba.

94. Suka ce, “Yā Zulkarnaini! Lalle ne Yājūja da Mājūja māsu barna ne a cikin ƙasa. To, ko zā mu sanya harāji sabōda kai, a kan ka sanya wani danni a tsakāninmu da tsakāninsu?”

95. Ya ce, “Abin da Ubangijīna Ya mallaka mini, a cikinsa yā fi zama alhēri. Sai ku taimake ni da ƙarfi, in sanya babbar katanga a tsakāninku da tsakāninsu.

96. “Ku kāwo mini guntāyen ba-
rin ƙarfe”. (Suka kai masa) har a lõkacin da ya daidaita a tsakānin duwātsun biyu (ya sanya wutā a cikin ƙarfen) ya ce, “Ku hūra (da zugāzugai).” Har a lõkacin da ya mayar da shi wutā, ya ce, “Ku kāwo mini gaci (narkakke) in zuba a kansa.”

97. Dōmin haka bā za su iya hawansa ba, kuma bā zā su iya hujēwa gare shi ba.

98. Ya ce, “Wannan wata raha-
ma ce daga Ubangijīna. Sai idan

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ لَهُم مِّن دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿٩٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾

قَالُوا يَٰذَا الْقَرْنَيْنِ إِن يَاجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾

قَالَ مَا مَكْنِيَ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾

أَتَوْنِي زُجْرًا حديدًا حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ أَنفُحُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتَوْنِي أَفْرَعًا عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٩٦﴾

فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِن رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ

wa'adin⁽¹⁾ Ubangijina yā zo, ya mayar da shi nikakke. Kuma wa'adin Ubangijina ya kasance tabbatacce."

99. Kuma Muka bar sāshensu a rānar nan, yanā garwaya a cikin sāshe, kuma aka būsā a cikin kaho, sai muka tāra su, tārāwa.⁽²⁾

100. Kuma Muka gitta Jahan-nama, a rānar nan ga kāfirai git-tāwa.

101. Waɗanda idānunsu suka kasance a cikin rufi daga tunā⁽³⁾ Ni, kuma sun kasance bā su iya saurā-rāwa.

102. Shin fa, waɗanda suka kā-firta sun yi zaton (daidai ne) su riƙi waɗansu bāyiNa,⁽⁴⁾ majibinta bai-ciNa? Lalle ne, Mun yi tattalin Jahannama ta zama liyāfa ga kā-firai.

103. Ka ce, "Kō mu gaya muku game da mafifita hasāra ga ayyuka?"

دَكَاءٌ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿٥٩﴾

﴿٥٨﴾ وَتَرْكُنَا بَعْضُهُمْ يُؤْمِدُ بَعْضًا فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَمَجَعْنَاهُمْ مَجْعًا ﴿٥٩﴾

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿٦٠﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْمَعُونَ سَمْعًا ﴿٦١﴾

أَلْقَيْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن دُونِي أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِينَ نَزْلًا ﴿٦٢﴾

قُلْ هَلْ سَأَلْتُكُم بِالْأَحْسَنِ أَعْمَلًا ﴿٦٣﴾

(1) Wa'adin Ubangiji da fitōwar Yājūj da Mājūj. A yanzu bābu wanda ya san inda suke zaune, sai Allah.

(2) Allah Ya nūna yadda hālin da Zulfarnaini ya bar Yājūj da Mājūj, watau sun garwaya a cikin jūnansu, sa'an nan kuma wannan ma'anar aka bāyar da ita ga mutāne waɗanda ke bin son ransu, bā su bin shari'ar Allah, sunā hargitse a tsakāninsu, har a yi būsar farko, su mutu, kuma a yi būsā ta biyu su tāshi a cikin hargitsinsu, sai kuma a gitta Jahannama gaba gare su.

(3) Zikr — tunāwa — shi ne Alkur'āni da abin da ya tāra na ibāda da sauran ma'āmalōli, dukansu ibāda ne, matuƙar an bī abin da Allah Ya ajiye a cikinsu na hukunce-hukunce.

(4) Waɗanda suka riƙi wasu bāyin Allah, sunā bauta musu, kamar Yahūdu māsū bauta wa Uzairu da Nasāra māsū bauta wa Īsā da wasu Musulmi māsū bauta wa wasu sālihai, sun zama kāfirai. Ma'anar bautawar shi ne su ƙirƙira wasu hukunce-hukunce kō wasu sifōfi waɗanda suka sāba wa maganar Alkur'āni da Hadīsi, sa'an nan su jingina su zuwa ga waɗannan bāyin Allah, su bi su da su.

104. “Wadanda aikinsu ya bace a cikin rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sunā zaton lalle ne sū, sunā kyautata (abin da suke gani) aikin kwarai?”

105. Wadancan ne wadanda suka kāfirta da āyōyin Ubangijinsu, da kuma haɗuwa da Shi, sai ayyukansu suka ḡaci. Sabōda haka bā zā Mu tsayar musu da awo⁽¹⁾ ba a Rānar Kiyāma.

106. Wancan ne, sakamakonsu shī ne Jahannama, sabōda kāfircinsu, kuma suka riḡi āyōyiNa da ManzanniNa abin izgili.

107. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyuka na kwarai, Aljannar Firdausi ta kasance ita ce liyafa a gare su.

108. Suna madawwama a cikinta, bā su nēman makarkata daga barinta.

109. Ka ce, “Dā tēku⁽²⁾ ta kasance tawada ga (rubūtun) kalmōmin Ubangijīna, lalle ne dā tēkun tā kāre a gabānin kalmōmin Ubangijīna su kāre, kuma kō da mun jē da misālinsa dōmin kāri.”

110. Ka ce, “Nī, mutum ne kawai kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bauta-warku, Abin bautawa Guda ne,

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسَبُونَ
أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ
فَخَبَّرَتْهُمْ أَعْمَلُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وِزْنًا ﴿١٠٥﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ مَن كَفَرَ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي
وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَتَبَوَّأُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿١٠٨﴾

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَّكَفَّيْتُ رَبِّي لَتَفِدَّ الْبَحْرُ
قَبْلَ أَنْ تَفِدَّ كَلِمَتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ
مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْكَافِرِينَ
وَإِذْ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ

(1) Watau ko aunawa bā zā a yi ba balle a daidaita ma'auni.

(2) Ma'anar āyar nan ita ce Allah ne Mafi sani. Imin Allah bā shi da iyāka, kō kalmōmin da suka dauki ma'anōninsa, bā zā a iya rubuta su ba, balle ma'anōnin da ke cikinsu. Sabōda haka abin da ke hankali ga mutum, shī ne ya yi aiki da ḡan ilmin da Allah Ya umurce shi da aiki da shi. Idan ya nēmi ya wuce nan, to, ya halakar da kansa dōmin bai san inda zai fāda ba. Wannan ilmin shi ne shari'a da aiki da ita.

sabōda haka wanda ya kasance
yanā fātan haɗuwa da Ubangijinsa,
to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma
kada ya haɗa kōwa ga bauta wa
Ubangijinsa.”⁽¹⁾

عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿٥٧﴾

SŪRATU MARYAM

سُورَةُ مَرْيَمَ

Tanā karantar da hikimar sāmūn dīya da 'ya'ya ga mutāne da
tsarkake Allah daga haka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K̄.H.Y. Ī.Š̄.

2. Ambaton rahamar Ubangijin-
ka ne ga BawanSa Zakariyya.

3. A lōkacin da ya kirāyi
Ubangijinsa, kira bōyayye.

4. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle
ne nī, fashi na daga gare ni ya yi
rauni, kuma kaina ya kunnu da
furfura, kuma ban kasance maras-
hin arziki ba game da kiranKa, yā
Ubangiji!

كَهَيْعَصَ ﴿١﴾

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ﴿٢﴾

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ
الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ

شَفِيًّا ﴿٤﴾

(1) Wannan āya, a dūnkule, ta tāra dukan abin da ke cikin sūrar. Allah Ya shiryar da
mu, ga kadaita Shi ga ibāda, da yin ibadar, kuma yadda Allah Ya ce a yī ta, ga mai tsammānin
rabo a Lāhira. Wanda ba ya tsammānin rabon Lāhira, ya tsaya ga dūniya mai gushēwa da
sauri, to, shī bā a shiga batunsa ba.

5. “Kuma lalle nī, na ji tsōron⁽¹⁾ dangi a bāyāna, kuma mātāta ta kasance bakarāriya! Sai ka bā ni wani mataimaki daga wajenKa.

6. “Ya gājē ni, kuma ya yi gādo daga gidan Yākūba. Kuma Ka sanya shi yardajje, yā Ubangiji!”

7. (Allah Ya karɓa) “Yā Zakariyya! Lalle ne Mū, Munā yi maka bushāra da wani yāro, sunansa Yahaya. Ba Mu sanya masa wani takwara ba a gabāni.”

8. Ya ce, “Yā Ubangijina! Yāya wani yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa mātāta ta kasance bakarāriya, kuma gā shi nā kai ga matuka ta tsūfa?”

9. Ya ce, “Kamar wancan Ubangijinka Ya ce. Shi a gare Ni mai sauƙi ne, kuma haƙiƙa Na halitta ka a gabānin haka, alhāli ba ka kasance kōme ba.”

10. Ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya mini alāma.” Ya ce, “Alamarka ita ce ka kasa yi wa mutāne magana a darūruwa uku daidai.”

11. Sai ya fita a kan mutānensa daga masallāci, sa'an nan ya yi ishāra zuwa gare su da cewa, “Ku yi tasbīhi sāfe da yamma.”

12. Yā Yahaya! Ka kama littāfi da ƙarfi. Kuma Muka bā shi hukunci yanā yāro.⁽²⁾

وَأَنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَأْيِ وَكَانَتِ
أَمْرًا عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۝٥

يَرْثِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ
رَبِّ رَاضِيًّا ۝٦

بَلِّغْ كَرِيمًا إِنَّا أَنْشَرْنَاهُ إِذْ بَلَغَ أَشْمُهُ
يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۝٧

قَالَ رَبِّ إِنِّي كُنتُ لِي غَلَامًا وَكَانَتِ
أَمْرًا عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عَتِيًّا ۝٨

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْئٍ
وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
شَيْئًا ۝٩

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝١٠

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى
إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۝١١

يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ
الْحُكْمَ صَبِيًّا ۝١٢

(1) Amfānin sāmūn dā ga mutumin kirki shi ne dōmin ya gāji kirkin kuma ya taimaki sauran danginsa, ya rāyar da gida. Kuma wanda ba mutumin kirki ba yana yiwuwa ya sāmi ɗan kirki mai shirya da shi zuwa ga hanyar ƙwarai.

(2) Yahaya ɗan Zakariyya, shi ne Annabi da aka bai wa hukunci tun yanā yāro. Kuma shi ne mai bāyar da bushāra da Īsa, amincin Allah ya tabbata a gare su.

13. Kuma (Muka sanya shi) abin girmamāwa daga gunMu, kuma mai albarka, kuma ya kasance mai dā'ā da taƙawa.

14. Kuma mai biyayya ga mahaifansa biyu, kuma bai kasance mai girman kai mai sābo ba.

15. Kuma aminci ya tabbata a gare shi a rānar da aka haife shi da rānar da yake mutuwa da rānar da ake tayar da shi yanā mai rai.

16. Kuma ka ambaci Maryamu⁽¹⁾ a cikin Littāfi, a lōkacin da ta tsallake daga mutānenta a wani wuri, a gēfen gabas.

17. Sa'an nan ta riƙi wani shā-maki daga barinsu. Sai Muka aika rūhinMu zuwa gare ta. Sai ya bayyana a gare ta da siffar mutum madaidaci.

18. Ta ce, "Lalle nĩ, inā nēman tsari ga Mai rahama daga gare ka, idan ka kasance mai tsaron addini!"

19. Ya ce, "Abin sani kawai, ni Manzon Ubangijinki ne dōmin in bāyar da wani yāro tsarkakke gare ki."

20. Ta ce, "A inā yāro zai kasance a gare ni alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba, kuma ban kasance kāruwa ba?"

21. Ya ce, "Kamar wancan Ubangijinki Ya ce, 'Shĩ a gare Ni

وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝١٣

وَبَشِّرِ بِوَلَدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا ۝١٤

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝١٥

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ۝١٦

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝١٧

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ نَقِيًّا ۝١٨

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝١٩

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۝٢٠

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْنٍ ۝٢١

(1) An fāra da Kissar Maryamu dōmin a nūna sakamakon da aka yi mata da sāmuna dan kirki sabōda kasancēwarta mutumiyar kirki, kuma da nūna cēwa Annabi Īsa bā dan Allah ba nē.

mai sauƙi⁽¹⁾ ne. Kuma dōmin Mu sanya shi wata alāma ga mutāne, kuma wata rahama ce daga gare Mu.’ Kuma abin yā kasance wani al’amari hukuntacce.”

22. Sai ta yi cikinsa, sai ta tsallake da shi ga wani wuri mai nisa.

23. Sai nākuda ta kai ta zuwa ga wani kututturun dabīniya, ta ce, “Kaitona, dā dai na mutu a gabānin wannan kuma na kasance wani abu wulakantacce wanda aka manta!”

24. Sai (yāron da ta haifa) ya⁽²⁾ kira ta daga ƙarƙashinta, “Kada ki yi bakin ciki! Haƙiƙa Ubangijinki Ya sanya wani marmaro a ƙarƙashinki.

25. “Kuma ki girgiza zuwa gare ki game da kututturun dabīnon ya zuba a kanki yanā ‘ya’yan dabīno, ruɗabi nunannu.

26. “Sai ki ci, kuma ki sha, kuma ki ji sanyi ga idānunki.⁽³⁾ To, idan kin ga wani ɗaya daga mutāne, sai ki ce, ‘Lalle nī, na yi alwāshin azumi dōmin Mai rahama, sabōɗa haka bā zan yi wa wani mutum magana ba’.”

وَلَجَعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا
وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿١٩﴾

﴿وَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِوِءٍ مَّكَانًا قَاصِيًا﴾ ﴿٢٠﴾

فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ
قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ
نَسِيًّا مِّنْسِيًّا ﴿٢١﴾

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنِينَ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ
تَحْتِكَ سَرِيًّا ﴿٢٢﴾

وَهَزَى إِلَيْكِ جِذْعَ النَّخْلَةِ نُسْفِطُ عَلَيْكِ
رُطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٣﴾

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَوْنَ مِنَ
الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ
صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٤﴾

(1) Malā'ikin da ya je ga Maryama a cikin sūrar mutum Jibrīlu ne, Yā hūra a cikin wuyan rīgarta, sai ta yi ciki da Īsa.

(2) Annabī Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya fāra magana ga uwarsa tun a lōkacin da aka haife shi yanā a ƙarƙashin uwarsa. Gudānar ruwan marmaro a ƙarƙashinta da fitar da ‘ya’yan dabīno daga kututturun dabīno, alāmu ne māsu nūna cewa Allah nā iya halitta jāriri bā da uba ba, kuma Yanā tayar da matattu daga ƙabarinsu bā da wata wahala ba.

(3) Jin sanyi ga idānu shi ne farin cikin sabōɗa sāmuni haihuwa. Ga ibādar Banī Isrā'īla, mai azumi bā ya yin magana, amma ga Musulunci Allah Ya shāfe wannan hukunci. Mai azumi yanā magana sai dai anā son ya kama bākinsa daga maganar da bā ta ibāda ba.

27. Sai ta je wa mutānenta tanā dauke da shi. Suka ce, “Yā Maryamu! Lalle ne, haḳīka, kin zo da wani abu mai girma!”

28. “Yā ‘yar’uwar Hārūna! Ubanki bai kasance mutumin alfāsha ba, kuma uwarki ba ta kasance kāruwa ba.”

29. Sai ta yi ishāra zuwa gare shi, suka ce, “Yāya zā mu yi magana da wanda ya kasance a cikin shimfidar tsumma yanā jāriri?”

30. Ya ce, “Lalle ne, nī bāwan Allah ne, Allah Yā bā ni Littāfi kuma Ya sanya ni Annabi.”⁽¹⁾

31. “Kuma Yā sanya ni mai albarka a inda duk na kasance, kuma Ya umurce ni da yin salla da zakka matuƙar inā da rai.

32. “Kuma mai biyayya ga uwāta, kuma bai sanya ni mai kaushin zūciya ba marashin alhēri.

33. “Kuma aminci ya tabbata a gare ni a rānar da aka haife ni da rānar da nake mutūwa da rānar da ake tāyar da ni inā mai rai.”

34. Wancan ne Īsā ɗan Maryamu, maganar gaskiya wadda suke shakka a cikinta.

35. Bā ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi wani ɗā.⁽²⁾ Tsarki ya tabbata a

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ ۖ وَالْوَالِيَّتُ مَرْيَمُ ۖ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾

يَا أُخْتِ هَٰرُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ أَمْرًا سَوْوً ۖ وَمَا كُنْتَ أَثْمَرَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ ۖ وَالْوَالِيَّتُ كَيْفَ يُكَلِّمُ مَن كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ۖ آتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾

وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ۖ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾

مَا كَانَ لِلَّهِ أَن يَتَّخِذَ مِن وَلَدٍ ۚ سُبْحَنَهُ إِذَا

(1) Wannan ita ce maganar da Īsa ya yi wa mutānen uwarsa dōmin ya barrantar da ita daga tuhuma, kuma ya nūna matsayinsa ga Allah da muƙāminsā na Annabi.

(2) Ba ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi ɗā, dōmin bā Ya mutuwa balle Ya yi bukātar mai gādo ga tsaron dūkiya. Shi kaɗai ne, bā Ya bukātar wani ɗā mai tsaron dangi dōmin kada su bar hanya.

gare shi! Idan Yā hukunta wani al'amari, sai kawai Ya ce masa, "Kasance." Sai ya dinga kasan-cēwa.

36. "Kuma lalle Allah ne Uban-gijina⁽¹⁾ kuma Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Wannan shi ne tafarki madaidaici."

37. Sai kungiyōyin⁽²⁾ suka sãbã wa jūna a tsakāninsu. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga halartar yini mai girma.

38. Mēne ne ya yi jinsu,⁽³⁾ kuma mēne ne ya yi ganinsu a rānar da suke zo Mana! Amma azzālumai sunā a cikin ɓata bayyananna.

39. Kuma ka yi musu gargadi da rānar nadāma a lōkacin da aka hukunta al'amari, alhāli kuwa sunā a cikin ɓāta, kuma sū bā su yin īmāni.

40. Lalle ne Mū, Mū ne ke gā-don ƙasa⁽⁴⁾ da wanda yake a kanta, kuma zuwa gare Mu ake mayar da su.

قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّا نَحْنُ زَرْعُ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

(1) Tana a cikin maganar Īsā a lōkacin da ya girma yana wa'azi ga mutānensa. Sabōda haka aka raba ta da maganar farko a lōkacin da yake jāiriri.

(2) Bāyan ɗauke Annabin Allah Īsā ɗan Maryama kungiyōyin mutāne sun sãba wa jūnansu a cikin sha'aninsa. Yahūdu suna sūkar sa, Nasāra suka kasu uku: Nastūriyya suka ce, "Shi ɗan Allah ne", Malakaniyya suka ce, "Shi ne na uku ɗin uku," Ya'akūbiyya, suka ce, "Shi ne Allah." Sabōda haka Nasara suka haihaye kuma suka zurfafa, sa'an nan Yahūdu suka tafaita kuma suka yi sūka gare shi.

(3) A rānar Lāhira a lōkacin da ake yi musu hisābi a gabān Allah ganinsu da jinsu sunā da kyau ƙwarai, amma a nan dūniya sunā a cikin makanta da kurumci sabōda ɓatar da suka yi, suka ƙaryata Īsā, aminci ya tabbata a gare shi.

(4) Tun da yake Mū ke gādon ƙasa da wanda yake a cikinta, bā zā Mu yi bukatar sāmuni wani magāji ba.

41. Kuma ambaci Ibrāhīm⁽¹⁾ a cikin Littāfi. Lalle shi ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

42. A lōkacin da ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Don me kake bauta wa abin da bā ya ji, kuma bā ya ga ni, kuma bā ya wadātar da kōme daga barinka?”

43. “Yā bāba! Lalle ni, haḳīka, abin da bai je maka ba na ilmi ya zo mini, sabōda haka ka bī ni in shiryar da kai wani tafarki madaidaici.

44. “Yā bāba! Kada ka bauta wa Shaidan. Lalle Shaidan ya kasance mai sabāwa ga Mai rahama.

45. “Yā bāba! Lalle ne ni inā tsōron wata azāba daga Mai rahama ta shāfe ka, har ka zama masōyi ga Shaidan.”

46. Ya ce, “Ashe, mai gudu ne kai daga gumākāna? Yā Ibrāhīm! Lalle ne, idan ba ka hanu ba, haḳīka, zan jēfe ka. Kuma ka kaurace mini tun kanā mai mutunci.”

47. Ya ce, “Aminci⁽²⁾ ya tabbata a gare ka! Zan nēmi Ubangijina Ya gāfarta maka. Lalle Shi Ya kasance Mai girmamāwa gare ni.

48. “Kuma inā nīsantar ku da abin da kuke kira, baicin Allah, kuma inā kiran Ubangijina,

وَأَذْكُرِي الْكِتَابَ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿١١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَأْتِ بِمِثْلِهِ لَمَنِ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿١٢﴾

يَأْتِ بِإِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبَعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿١٣﴾

يَأْتِ بِلَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿١٤﴾

يَأْتِ بِإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿١٥﴾

قَالَ أَرَأَيْبُ أَنْتَ عَنِ الْهَيْبَةِ يَنَّا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿١٦﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿١٧﴾

وَأَعْتَزِّلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا

(1) Ibrāhīm ya yi kōḳarin shiryar da ubansa, sai dai Allah bai nufi shiryuwarsa ba. Daga cikin amfānin haihuwa akwai abin haihuwa ya shiryar da mahaifinsa, ya yi masa nasiha gwargwadon hāli.

(2) Ibrāhīm yā mayar da magana mai kyau da laushi da aminci ga maganar ubansa mai mūni da gautsi da tsōratarwa. Wannan yanā kōyar da yadda ake kira zuwa ga Allah da kuma yadda ya kamāta a tausasa wa uba kō dā shi kāfiri ne.

tsammānin kada in zama marashin arziki game da kiran Ubangijina.”

49. To, sa'ad da ya nīsanƙe su da abin da suke bautāwa, baicin Allah, Muka bā shi Is'hāƙa da Ya'aƙuba, alhāli kuwa kōwanensu Mun mayar da shi annabi.

50. Kuma Muka yi musu kyauta daga RahamarMu, kuma Muka sanya musu harshen gaskiya⁽¹⁾ maɗaukaki.

51. Kuma ka ambaci Mūsā a cikin Littāfi. Lalle ne shi, yā kasance zābaɓɓe, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

52. Kuma Muka kira shi daga gēfen dūtse na dāma, kuma Muka kusanta shi yanā abōkin gānāwa.

53. Kuma Muka yi masa kyauta daga RahamarMu da ɗan'uwansa Hārūna, ya zama Annabi.

54. Kuma ka ambaci Ismā'ila a cikin Littāfi. Lalle shi, yā kasance mai gaskiyar alkawari, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

55. Kuma yā kasance yanā umurnin mutānensa⁽²⁾ da salla da zakka. Kuma yā kasance yardajje a wurin Ubangijinsa.

56. Kuma ka ambaci Idrīsa a cikin Littāfi. Lalle shi, ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

رَبِّ عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ۝١٨

فَلَمَّا أَتَيْنَاهُمْ وَمَا يَغْدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۖ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝١٩

وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُم لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝٢٠

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا ۝٢١ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝٢٢

وَنَذَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ۝٢٣ وَوَهَبْنَا لَهُ مِمَّن رَّحْمَتِنَا آخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝٢٤

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝٢٥

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝٢٦

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ۝٢٧

(1) Harshen gaskiya, shi ne yabo mai kyau daga Allah da mutāne. Wanda ya yanke wa mutānensa dōmin Allah, to, zai sāka masa da waɗansu mutānen kirki, dōmin su dēbe masa kēwa.

(2) Mātarsa da 'ya'yansa da Jurhum, yanā umurninsu da salla da zakka. Yanā wajaba ga mutum ya umurci iyalinsa da tsare haƙƙōkin Allah.

57. Muka daukaka shi a wuri madaukaki.

58. Wadancan sū ne wadanda Allah Ya yi wa ni'ima daga Anna-bāwa daga zūriyar Ādamu, kuma daga wadanda muka dauka tāre da Nūhu, kuma daga zūriyar Ibrāhīm da Isrā'ila, kuma daga wadanda Muka shiriyar kuma Muka zābe su. Idan anā karātun āyōyin Mai rahama a kansu, sai su fādī sunā māsu sujada kuma māsu kūka.

59. Sai wadansu 'yan bāya⁽¹⁾ suka maye a bāyansu suka tōzarta salla, kuma suka bi sha'awōwinsu. To, da sannu zā su haɗu da wani sharri.

60. Fāce wanda ya tūba, kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aiki na kwarai. To, wadannan sunā shiga Aljanna, kuma bā a zāluntar su da kōme.

61. Gidājen Aljannar zama wadda Mai rahama ya yi alkawarin bāyarwa ga bāyinSa (māsu aikin imāni) a fake. Lalle ne Shī, alka-warin ya kasance abin riskuwa.

62. Bā su jin yasassar magana a cikinta, fāce sallama. Kuma sunā da abinci, a cikinta, sāfe da maraice.

63. Wancan Aljannar ce wadda Muke gādar da wanda ya kasance mai aiki da takawa daga bāyiNa.

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِن
ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِن ذُرِّيَّةِ
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا
تَتَلَّى عَلَيْهِمْ ءَابَتْ الرَّحْمَنُ خَرُّوْا سُجَّدًا
وَبُكْيًا ﴿٥٨﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا
الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ
عَذَابًا ﴿٥٩﴾

إِلَّا مَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ﴿٦١﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ
رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿٦٢﴾

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَن كَانَ
نَقِيًّا ﴿٦٣﴾

(1) An ruwaito cewa wannan zai auku a lōkacin Tāshin Kiyāma ne a bāyan tafiyar sālihan wannan al'umma ta Muhammadu. Zā su dinga barbarar jūnansu a cikin hanyōyi. Su tōzarta salla, su gina manyan gidāje su hau dukan abin da aka hana su, su tufanci abin da aka hana su. Kurdabi.

64. (Sunā māsū cēwa) “Kuma bā mu sauka⁽¹⁾ fāce da umurnin Ubangijinka (Muhammad). Shi ne da mulkin abin da ke a gaba gare mu da abin da ke a bāyanmu da abin da ke a tsakānin wannan.” Kuma⁽²⁾ Ubangijinka bai kasance Wanda ake mantāwa ba.

65. Shi ne Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu. Sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautarSa. Shin, kā san wani takwara a gare Shi?

66. Kuma mutum yanā cēwa, “Shin, idan na mutu, lalle ne, hakī-ka, da sannu zā a fitar da ni inā mai rai?”

67. Shin, kuma mutum bā zai tuna ba cēwa lalle ne Mun halitta shi a gabāni, alhāli kuwa bai kasance kōme ba?

68. To, Munā rantsuwa da Ubangijinka, lalle ne, Muna tayar da su da kuma shaidanun, sa'an nan, kuma, lalle Muna halartar da su a gēfen jahannama sunā gurfāne.

69. Sa'an nan kuma, lalle, Munā fizge wanda yake mafi tsananin girman kai ga Mai rahama daga kōwace kungiya.

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا
وَمَا حِطْفَانَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ
لَيْسِيًّا ٦٤

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ
وَأَصْطِرْ لِعِبَادِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ٦٥

وَيَقُولُ الْإِنْسَنُ إِذَا مَاتَ لَسَوْفَ أُخْرَجُ
حَيًّا ٦٦

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَنُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَعَلَّكَ شَيْئًا ٦٧

فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ
لَنُخْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ٦٨

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى
الرَّحْمَنِ عَيْنًا ٦٩

(1) 'Yan Aljanna sunā cēwa ba mu sauka a wadannan gidāje ba sai da umurnin Ubangijinka, kai mai karatu, Allah Mai mallakar kome, kuma kōme āvā ne mai nūni zuwa gare Shi, sabōda haka bā a mantāwa da Shi. A wata fassarar, wannan maganar ta Jibrilu ce, saboda ibn Abbas yā ruwaito cewa Manzon Allah, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya cewa Jibrilu: «Me ke hana ka ka ziyarce mu da yawa?» Sai aka saukar da wannan ayar, Bukhari ya ruwaito shi.

(2) Maganar Allah ce a bāyan maganar 'yan Aljanna dōmin ta'aḳībi da Rārin bayāni ga maganarsu.

70. Sa'an nan kuma, lalle Mû ne Mafi sani ga waɗanda suke sū ne mafiya cancantar kōnuwa da ita.

71. Kuma bâbu kōwa daga gare ku sai mai tuzga mata.⁽¹⁾ Yā kasance wajibi ga Ubangijinka, hukuntacce.

72. Sa'an nan kuma, Mu tsɛrar da waɗanda suka yi aiki da taƙawa, kuma Mu bar azzâlumai a cikinta gurfāne.

73. Kuma idan anā karatun āyōyinMu, bayyanannu a kansu, sai waɗanda suka kāfirta su ce wa waɗanda suka yi īmāni, “Wane daga ƙungiyōyin biyu ya zama mafi alhēri ga matsayi, kuma mafi kyaun majalisa?”

74. Kuma da yawa daga mutānen ƙarni Muka halakar a gabāninsu, sū (waɗanda Muka halakar) dīn ne mafi kyaun kāyan dāki da magānā⁽²⁾.

75. Ka ce, “Wanda ya kasance a cikin bata, sai Mai rahama Ya yalwata masa yalwatāwa, har idan sun ga abin da ake yi musu wa'adi, imma azāba kō Sā'a, to, zā su sani, wane ne yake shī ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi rauni ga runduna!”

ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلِينَ ﴿٧٠﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾

ثُمَّ نَتَجَىٰ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾

وَإِذْ أُنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَةُ رَبِّكَ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنًا وَرَءَىٰ ﴿٧٤﴾

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

(1) Idan an tãra mutãne dõmin hisãbi, anã ajiye wuta a tsakanin mutãne da Aljanna, sa'an nan a gitta sirãdi a kan wutar dõmin mutãne su bi a kansa su kɛtare wutar zuwa Aljanna, kuma waɗansu su fãɗa a cikin wutar dõmin azãba dawwamamma kō kuma ta ɗan lōkaci gwargwadon laifi.

(2) Kāyan dāki na jin dādi kamar gadāje da kujɛri da kāyan cin abin ci. Magānā kuwa ita ce wurin da ake gani ga mutum kamar tufāfinsa da sūrar jikinsa da dukan abin gani daga gare shi.

76. Kuma Allah nā k̄āra wa wa-
danda suka nēmi shiryuwa da shir-
iya. Kuma ayyuka māsū wanzuwa
na k̄warai ne mafi alhēri a wurin
Ubangijinka ga lāda, kuma mafi
alhēri ga makōma.

77. Shin, ka ga wanda ya k̄āfirta
da ayōyinMu, kuma ya ce, “Lalle ne
zā a bā ni dūkiya da d̄iya?”

78. Shin, yā tsinkāyi gaibi ne, kō
kuwa yā d̄auki wani alkawari daga
Mai rahama ne?

79. Ā'aha! Zā mu rubūta abin da
yake fada, kuma Mu yalwata masa,
daga azāba, yalwatāwa.

80. Kuma Mu gāde shi ga abin
da yake fada, kuma ya zo Mana
yanā shi kadai.

81. Kuma suka riḳi gumāka,⁽¹⁾
baicin Allah, dōmin su kasance
mataimaka a gare su.

82. Ā'aha! Zā su k̄āfirta da ibā-
darsu, kuma su kasance maḳiya a
kansu.

83. Shin, ba ka gani ba cēwa
Mun saki shaidanu⁽²⁾ a kan k̄āfirai
sunā shūshūta su ga zunubi shūshū-
tāwa?

84. Sabōda haka kada ka yi gag-
gawa a kansu, Munā yi musu k̄i-
dāyar ajali ne kawai, k̄idāyāwa.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ
مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ
لَأُوتِيَنِّي مَا لَوْ لَدَّا ﴿٧٧﴾

أَطْلَعَ الْغَيْبِ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾

كَأَلَمْ يَسْتَكْبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنْ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

وَنُرِيهِ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا
لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

كَأَلَمْ يَكْفُرُوا بِعِبَادِهِمْ وَيَكُونُوا عَلَيْهِمْ
ضِدًّا ﴿٨٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ
تُوزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَذَابًا ﴿٨٤﴾

(1) Gunki, shi ne dukan abin bautawa wanda bā Allah ba. Wanda ya riḳi wani sālihi ko malā'iki ko aljani, yanā bauta masa, to, yā riḳe shi gunki ke nan. Bauta, ita ce bin umurni da barin hani. Wanda ya bi umurnin da bā na Allah ba, kō ya bar abin hanin da ba na Allah ba, to, ya bauta wa mai umurnin ko mai hanin, yā riḳe shi gunki baicin Allah.

(2) Idan shaidanu sun ga mai wa'azin gaskiya, sai su dinga shūshūta mabiyansu dōmin su yi fada da mai wa'azin, dōmin kada su saurare shi har su gāne batarsu. Shaidan shi ne mai batar da wani, mutum ne kō aljani.

85. A rānar da Muka tāra māsu takawa zuwa ga Mai rahama sunā bākin girma.

86. Kuma Munā kōra māsu laifi zuwa Jahannama, gargadāwa.

87. Ba su mallakar cēto, fāce wanda ya riki alkawari a wurin Mai rahama.

88. Kuma suka ce, “Mai rahama Yā riki dā!”

89. Lalle ne, haḳīka, kun zo da wani abu mai girman mūni.

90. Sammai sunā kusa su tsatsage sabōda shi, kuma ƙasa ta kēce, kuma duwāisu su faḍi, sunā karyayyu.

91. Dōmin sun yi da'awar dā ga Mai rahama.

92. Alhāli bā ya kamata ga Mai rahama ya riki wani dā.

93. Dukan wanda yake a cikin sammai da ƙasa bai zama ba fāce mai jē wa Mai rahama ne yanā bāwā.

94. Lalle ne, haḳīka, Yā lissafe su, kuma ya ƙidāye su ƙidāya.

95. Kuma dukan kōwanensu mai jē Masa ne a Rānar Kiyāma yanā shi kaḍai.

96. Lalle ne waḍanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwarai, Mai rahama zai sanya musu so.⁽¹⁾

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٨٥﴾

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا ﴿٨٦﴾

لَّا يَمْلِكُونَ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ﴿٨٩﴾

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ

وَتَنسَقُ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًا ﴿٩٠﴾

أَن دَعَا الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٩١﴾

وَمَا يَتَّبِعِي لِلرَّحْمَنِ أَن يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾

إِن كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا ءَاتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾

لَقَدْ أَخَصَّ لَهُمْ وَعَدَهُمْ عَذَابًا ﴿٩٤﴾

وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾

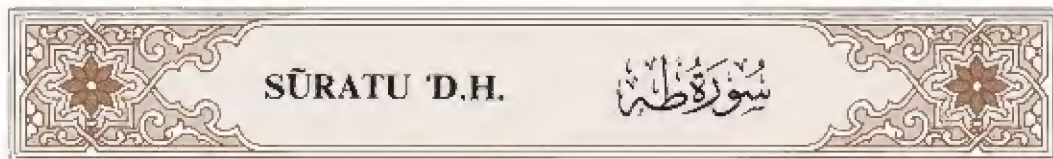
(1) Wanda ya bi Allah da gaskiya, Allah zai sanya zukātan mutāne su sō shi, kamar yadda yake a cikin Hadisi wanda Imām Tirmizi ya ruwaito daga Sa'ad da Abu Huraira.

97. Sa'an nan abin sani kawai, Mun sauƙaƙar da shi (Alƙur'ani) a harshenka, dōmin ka yi bushāra da shi ga māsū aiki da taƙawa, kuma ka yi gargadi da shi ga mutāne māsū tsananin husūma.

98. Kuma da yawa Muka halakar da mutānen ƙarnōni a gabāninsu. Shin, kanā jin mōtsin wani guda daga gare su, kō kuwa kanā jin wata dūriya tāsū?

فَإِنَّمَا يَسْتَرْزِقُهُ يَلِسَانُكَ لِتَشِيرَ بِهِ
الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا ۝١٧

وَكُرْ أَهْلَكَ مِنَّا فَاجْلُهُمْ مِّن قَرْيَةٍ هَلْ يَخْشُرُ
مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْرًا ۝١٨



Tanā karantar da cēwa Alƙur'āni kō Musulunci, abu ne mai sauƙi dōmin shiryar da mutāne zuwa ga sauƙi, bābu wahala a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D.H.

2. Ba Mu sauƙar da Alƙur'āni a gare ka dōmin ka wahala ba.

3. Fāce dōmin tunātarwa ga wanda ke tsōron Allah.

4. (An sauƙar da shi) sauƙarwa daga Wanda Ya halitta ƙasa da sammai maɗaukaka.

طه ۝

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْفَىٰ ۝١

إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ۝٢

تَنزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَىٰ ۝٣

5. Mai rahama, Ya daidaita⁽¹⁾ a kan Al'arshi.

6. Abin da yake a cikin sammai Nāsa, ne, da abin da yake a cikin kasa da abin da yake a tsakāninsu da abin da ke karkashin turbāya.

7. Kuma idan ka bayyana da magana, to, lalle Shi, Yanā sanin asīri da mafi bōyuwa.

8. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Yanā da sunāye mafiya kyau.

9. Kuma shin, lābārin Mūsā yā je maka?

10. A lōkacin da ya ga wata wuta, sai ya ce wa iyālinsa, "Ku dākata. Lalle ne nī, na tsinkāyi wata wuta, tsammānina in zo muku da makāmashi daga gare ta, kō kuwa in sāmi wata shiriya a kan wutar."

11. Sa'an nan a lōkacin da ya je mata, aka kira shi, "Ya Mūsā!

12. "Lalle ne, Nī ne Ubangi-jinka, sai ka dēbe takalmanka.⁽²⁾ Lalle ne kanā a rāfin nan abin tsarkakēwa, 'Duwa.

13. "Kuma Nī, Nāzāḅeka. Saika saurāra ga abin da ake yin wahayi.

14. "Lalle Nī, Ni ne Allah. Bābu abin bautawa fāce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dōmin tuna Ni.

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٦﴾

وَإِنْ تَجْهَر بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ٱلْأَهْوَى ٱلْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ﴿٨﴾

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾

إِذْ رَأَىٰ أَنَا ذَرَأًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا عَلَيَّ إِنِّي كُنتُ مِنْهَا يُقْبَسُ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَمْوَسَىٰ ﴿١١﴾

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى ﴿١٢﴾

وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾

(1) Allah Ya daidaitu a kan Al'arshi daidaita wadda ta dāce da Shi.

(2) An ce wa Mūsā ya dēbe takalmansa dōmin sunā da najasa kō kuwa sū kansu najasa ne dōmin ya shiga wuri mai tsarki wanda ake kira 'Duwa a cikin saḥārar Sinai a tsakānin Masar da Madyana.

15. "Lalle ne Sa'a mai zuwa ce, Inā kusa da In bōye ta dōmin a sāka wa dukan rai da abin da yake aika-tāwa.

16. "Sabōda haka, kada wanda bā ya yin īmāni da ita kuma ya bi son zuciyarsa, ya taushe ka daga gare ta har ka halaka.

17. "Kuma wāce ce waccan ga dāmanka yā Mūsā!"

18. Ya ce, "Ita sandāta ce, inā dōgara a kanta, kuma inā kakkaɓar ganye da ita a kan kanānan bisā-shēna, kuma inā da wadansu bukā-tōci⁽¹⁾ na dabam a gare ta."

19. Yā ce "Ka yi jīfa da ita, yā Mūsā!"

20. Sai ya jēfa ta. Sai gā ta dabbar macījiya, tanā tafiya da gag-gāwa.

21. Ya ce, "Ka kāma ta, kuma kada ka ji tsōro. Za Mu mayar da ita ga hālinta na farko.

22. "Kuma ka haɗa hannunka zuwa ga damtsenka, ya fīta yanā fari, bābu sōfane, wata āyā ta dabam.

23. "Dōmin Mu nūna maka daga āyōyinMu manya.

24. "Ka tafi zuwa ga Fir'auna. Lalle shī, ya kētare haddi (da girman kai)."

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أَخْفِيهَا لِتُجْزَىٰ
كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ﴿١٥﴾

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ
هُوَ لَهُ قَرْدَىٰ ﴿١٦﴾

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَمْوَسَىٰ ﴿١٧﴾

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيَّهَا
وَأَهْشُرُ بِهَا عَلَىٰ عَنَتِي وَلِيَ فِيهَا مَنَاصِبٌ
أُخْرَىٰ ﴿١٨﴾

قَالَ أَلَمْهَآ يَمْوَسَىٰ ﴿١٩﴾

فَالْقَنَاهَا فِإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَتُعِيدُهَا
سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾

وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَىٰ ﴿٢٢﴾

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾

أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾

(1) Amfānōnin sanda: anā rikon al-kibla a cikin daji ta zama sitra, anā dōgara a kanta sabōda gajiya kō rauni. Līmāmin Jumma'a na dōgara a kanta a lōkacin huduba, anā fīta da ita a cikin ruwan sama anā dōgara a kanta, anā dūkan iyālī da ita dōmin ladabtarwa. A cikin wani Hadīsi Annabi ya ce, "Ka rātaye sandarka inda iyālinka suke ganin ta." Rikon sanda na sanya farkawa ga barin dūniya, watau mai ita ya zama a cikin hālīn tafiya.

25. Ya ce, “Ya Ubangiji! Ka būḍa⁽¹⁾ mini kirjīna.

26. “Kuma ka sauḱaḱe mini al’amarīna.

27. “Kuma Ka warware mini wani kulli daga harshēna.

28. “Su fahimci maganāta.

29. “Kuma Ka sanya mini wani mataimaki daga mutānena.

30. “Hārūna ḁan’uwana.

31. “Ka ḱarfafa halittata da shi.

32. “Kuma Ka shigar da shi a cikin al’amarīna.

33. “Dōmin mu tsarkake Ka da yawa.

34. “Kuma mu tuna Ka da yawa.

35. “Lalle Kai, Ka kasance Mai gani gare mu.”

36. Ya ce, “Lalle ne, an bā ka rōḱonka, yā Mūsā!

37. “Kuma lalle ne, haḱīka, Mun yi wata baiwa gare ka a wani lōkacin na dabam.

38. “A lōkacin da Muka yi wahayin abin da aka yi wahayi zuwa ga uwarka.

39. “Cēwa, ‘Ki jēfa shi a cikin akwatin nan, sa’an nan ki jēfa shi a cikin kōgi, sa’an nan kogin ya jefa shi a gāba, wani maḱiyi Nāwa kuma maḱiyi nāsa ya ḁauke shi.’ Kuma Na jēfa wani so daga gare Ni a kanka. Kuma dōmin a riḱe ka da kyau a kan idoNa.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٥٥﴾

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٥٦﴾

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِي ﴿٥٧﴾

يَفْقَهُ هَوَايَايَ ﴿٥٨﴾

وَأَجْعَلْ لِّي زَيْرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٥٩﴾

هَرُونَ أَخِي ﴿٦٠﴾

أَشَدُّ دَبِهُهُ أَزْرَى ﴿٦١﴾

وَاشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴿٦٢﴾

كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٦٣﴾

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٦٤﴾

إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٦٥﴾

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَمُوسَى ﴿٦٦﴾

وَلَقَدْ مَتَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٦٧﴾

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٦٨﴾

أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ

الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوِّي وَعَدُوْلُهُ رُوَّالْقَيْتِ

عَلَيْكَ مَحَبَّةٌ مِّنِّي وَلْيُصْنَعْ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٦٩﴾

(1) Ma'anar būḍa kirjī, shi ne a sanya masa haḱuri.

40. “A sa'ad da 'yar'uwarka ke tafiya har ta ce, 'Shin, in shiryar da ku ga wanda ke rënonsa?’ Sai Muka mayar da kai zuwa ga uwarka dōmin idonta ya yi sanyi⁽¹⁾ kuma bā zā ta yi bakin ciki ba. Kuma kā kashe wani rai, sa'an nan Muka tsērar da kai daga bakin ciki, kuma Muka fitine ka da waɗansu fitinōni. Sa'an nan ka zauna shēkaru a cikin mutānen Madyana. Sa'an nan kuma ka zo a kan wata ƙaddara, yā Mūsā!

41. “Kuma Na zābe ka dōmin Kaina.

42. “Ka tafi kai da ɗan'uwanka game da āyōyiNa, kuma kada ku yi rauni ga ambatōNa.

43. “Ku tafi kū biyu zuwa ga Fir'auna. Lalle shī, ya ƙētare haddi (ga girman kai).

44. “Sai ku gaya masa magana mai laushi,⁽²⁾ tsammāninsa yanā tunāwa kō kuwa ya ji tsōro.”

45. Su biyu suka ce, “Ya Ubangijinmu! Lalle ne munā tsōron ya yi gaggawa a kanmu, kō ya ƙētare haddi.”

46. Ya ce, “Kada ku ji tsōro. Lalle Nī, Inā tāre da ku, Inā ji, kuma Inā gani.

47. “Sai ku jē masa, sa'an nan ku ce, Lalle mū, Manzanni biyu ne na Ubangijinka, sai ka saki Banī Isrā'ila tāre da mu. Kuma kada ka yi

إِذْ مَشَىٰ أَخْشَكَ فَقَوْلُ هَلْ أَذْكَرُ عَلَىٰ مَنْ
يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُولَٰئِكَ كَيْ تَفَرَّعَ عَنْهَا
وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ
وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِتِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَمْوَسَّىٰ ﴿٤٠﴾

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾

أَذْهَبَ أَنْتَ وَأَخْرَجَ بَقَايَتِي وَلَا تَبْنِي فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾

أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْسَ بِالْعُلَّةِ ۖ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾

قَالَا رَبَّنَا إِنَّا أَتَيْنَاكَ بِخَوْفٍ ۖ أَنْ يَفْضُطَ عَلَيْنَا ۖ وَلَٰ أَنْ
يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ ۖ أَسْمَعُ وَأَرَىٰ ﴿٤٦﴾

فَأَتَيْنَاهُ فَقُولَا إِنَّا نَسُوءَاكَ فَارْسِلْ مَعَنَا
بَنِي إِسْرَٰئِيلَ وَلَا نَعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَقَايَةٍ مِّنْ

(1) Idonta ya yi sanyi, watau ta ji dāɗi sabōda ganin ɗanta.

(2) Wannan shī ne dalilin umurni da alhēri da hani daga sharri, kuma a yi haka da magana mai laushi ga wanda yake da iko da ƙarfi. Kō dā ga wanda Allah Ya tsare da tsarinSa ne, balle ga wanda bai tāki kōme ba. Ta haka ne mai wa'azi ke cin nasara.

musu azāba. Haḳīḳa, mun zo maka da wata āyā daga Ubangijinka. Kuma aminci ya tabbata ga wanda ya bi shiriya.

48. “‘Lalle mū, haḳīḳa, an yi wahayi zuwa gare mu, cēwa azāba tanā a kan wanda ya ḳaryata, kuma ya jūya bāya.”

49. Ya ce, “To, wāne ne Ubangijinku? Ya Mūsā!”

50. Ya ce, “Ubangijinmu Shi ne Wanda Ya bai wa dukan kōme halittarsa, sa'an nan Ya shiryar.”

51. Ya ce, “To, mēne hālin ḳar-nōnin farko?”

52. Ya ce, “Saninsu yanā a wurin Ubangijīna, Ubangijīna bā Ya ḳacēwa kuma bā Ya mantuwa.

53. “Wanda Ya sanya muku ḳasa shimfida, kuma Ya shigar muku da hanyōyi a cikinta, kuma Ya saukar da ruwa daga sama.” Sa'an nan game da shi⁽¹⁾ Muka fitar da nau'i-nau'i daga tsirūruwa dabam-dabam.

54. Ku ci kuma ku yi kiwon dab-bōbin ni'imarku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyōyi ga masu hankali.

55. Daga gare ta⁽²⁾ Muka halitta ku, kuma a cikinta Muke mayar da ku, kuma daga gare ta Muke fitar da ku a wani lōkaci na dabam.

رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿١٧﴾

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن
كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٨﴾

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ۖ ثُمَّ
هُدَىٰ ﴿٢٠﴾

قَالَ فَابَالُ الْفُرُونَ الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾

قَالَ عَلِمْنَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي
وَلَا يَنسَىٰ ﴿٢٢﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمُ
فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا
بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّىٰ ﴿٢٣﴾

كُلُوا وَارْزُقُوا أَنْعَمَكُمْ إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّأُولِي النَّهْيِ ﴿٢٤﴾

* مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا
نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ﴿٢٥﴾

(1) Ruwan.

(2) Kasa.

56. Kuma lalle, haḳīḳa, Mun nūna masa āyōyinMu dukansu, sai ya ḳaryata, kuma ya ḳiya!

57. Ya ce, “Shin, kā zo mana ne dōmin ka fitar da mu daga ḳasarmu game da sihirinka, yā Mūsā?

58. “To, lalle ne, munā zo maka da wani sihiri irinsa. Sai ka sanya wani wa’adi a tsakāninmu da tsakāninka, bā mu sāba masa mū, kai kuma bā ka sābāwa, a wani wuri mai dācēwa.”

59. Ya ce, “Wa’adinku shi ne rānar ḳawa, kuma a tāra mutāne da hantsi.”

60. Sai Fir’auna ya jūya, sa’an nan ya tāra mugunyar dabārarsa, sa’an nan kuma ya zo.

61. Mūsā ya ce musu, “Kai-tōnku! Kada ku ḳirḳira ḳarya ga Allah, har Ya tumbuke ku da wata azāba. Kuma wanda ya ḳirḳira ḳarya, yā tābe.”

62. Sai suka yi jāyayya ga al’amarinsu a tsakāninsu, kuma suka asirta gānawa.

63. Suka ce, “Lalle ne waɗannan biyun, haḳīḳa, masihirta ne, sunā nufin su fitar da ku daga ḳasarku⁽¹⁾ game da sihirinsu, kuma su tafi da tabi’arku mafifīciya.

64. “Sai ku haɗa dabārarku, sa’an nan kuma ku tafi a sahu guda,

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ﴿٥٦﴾

قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَمْوَسَىٰ ﴿٥٧﴾

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهِ ۚ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا تُخْلِفُهُ ۚ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَىٰ ﴿٥٨﴾

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُخَشِرَ النَّاسُ صُبْحَىٰ ﴿٥٩﴾

فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَفَىٰ ﴿٦٠﴾

قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ وَتِلْكَ لَآ تَفْتَرُوْا عَلَيَّ ٱللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتْكُمْ بِعَذَابٍ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنِ ٱفْتَرَىٰ ﴿٦١﴾

فَتَنَزَّلُواْ أَمْرُهُمْ يَنْتَهُمُ وَأَسْرُواْ ٱلنَّجْوَىٰ ﴿٦٢﴾

قَالُواْ إِن هَٰذَانِ لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكَ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ ٱلْمُتَلَىٰ ﴿٦٣﴾

فَاجْمَعُواْ كَيْدَكُمْ ثُمَّ أَتُواْ صَفَا وَقَدْ أَفْلَحَ ٱلْيَوْمَ

(1) Ya fara da siyāsa dōmin ya karkatar da hankalin mutāne daga āyōyin Allah. Cewarsa yā yi nufin ya fitar da ku daga ḳasarku, shi ne siyāsa, dōmin idan mutāne suka ji maganar fitarwa daga ḳasa, sai su manta da kōwace irin magana ta wani alhēri.

kuma haƙiƙa, wanda ya rinjāya, a yau, ya rabbanta.”

65. Suka ce, “Yā Mūsā! Imma ka jēfa, ko kuma mu kasance farkon mai jēfawa.”

66. Ya ce, “Ā'a, ku jēfa.” Sai gā igiyoyinsu da sandunansu anā sū-ranta su a gare shi, daga sihirinsu, lalle sunā tafiya da sauri.

67. Sai Mūsā ya ji tsōro a cikin ransa.

68. Muka ce, “Kada ka ji tsōro. Lalle kai ne mafi ɗaukaka.

69. “Kuma ka jēfa abin da ke a cikin hannun dāmanka, ta cafe abin da suka aikata. Lalle ne abin da suka aikata, mākircin masihirci ne, kuma masihirci bā ya cin nasara a duk inda ya je.”

70. Sai aka jēfar da masihirtan sunā māsu sujada, suka ce, “Mun yi ĩmāni da Ubangijin Hārūna da Mūsā.”

71. Ya ce, “Kun yi ĩmāni sabōda shi a gabānin in yi muku izni? Lalle shi, haƙiƙa, babbanku ne wanda ya sanar da ku sihirin! To, lalle ne zan kakkātse hannayenku da kafā-funku a tarnaki, kuma lalle zan tsīre ku a cikin kututturan itācen dabīno, kuma lalle zā ku sani wanenmu ne mafi tsananin azāba, kuma wāne ne mafi wanzuwar (azāba).”

72. Suka ce, “Bā zā mu fīfita ka ba faufau a kan abin da ya zo mana na hujjōji. Munā rantsuwa da Wan-da Yā Kāga halittarmu sai ka hukunta abin da kake mai hukuntāwa,

مِنْ أَسْتَعْلَى ۝١٥

قَالُوا يُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْقَلَبٌ وَنَحْنُ نَعْلَمُ أَنَّكَ كُنَّا نَسْتَعْلَىٰ ۝١٦

مِنْ أَلْفٍ ۝١٧

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِجَابٌ مَحْجُورٌ وَعَصِيَّهُمْ يُخَيَّلُ

إِلَيْهِمْ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ۝١٨

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ۝١٩

فَلَمَّا لَاحَظَ أَنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ۝٢٠

وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِهِ تَلْقَفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا

كَيْدٌ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ۝٢١

فَأَتَى السَّحَرَةُ سُبْحًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ

وَمُوسَىٰ ۝٢٢

قَالَ أَمْسِرُوا قَبْلَ أَنْ أَدْنِيَ لَكُمُ الْوَيْلُ لَكُمُ الْيَوْمَ

الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَا تُقِطِعْنَ أَيْدِيَكُمْ

وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا صَلْبَتَكُمْ فِي

جُدُوعِ الْخَلْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ آيَتُنَا أَشَدُّ عَذَابًا

وَأَبْقَىٰ ۝٢٣

قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ

وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي

ai kanā hukunci akan rāyuwar dū-
niya kawai ne.

73. “Lalle mū, mun yi īmāni da Ubangijinmu dōmin Ya gāfarta mana laifuffukanmu da abin da ka tīlasta mu a kansa na sihiri. Kuma Allah ne Mafi alhēri, kuma Mafi wanzuwa.”

74. Lalle⁽¹⁾ shī, wanda ya je wa Ubangijinsa yanā mai laifi, to, lalle ne yanā da Jahannama, bā ya mutuwa a cikinta kuma bā ya rāyuwa.

75. Kuma wanda ya je Masa yanā mai īmāni, alhāli kuwa ya aikata aikin kwarai, to, waɗannan sunā da darajōji maɗaukaka.

76. Gidājen Aljannar zama, kō-guna na gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. Kuma wannan ne sakamakon wanda ya tsarkaku.

77. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa, “Ka yi tafiyar dare da bāyiNa. Sa'an nan ka dōka musu hanya a cikin tēku tana kēkasasshiya, bā ka tsōron riskuwa, kuma bā ka fargabar nut-sēwa.”

78. Sai Fir'auna ya bi su game da rundunarsa. Sai abin da ya rufe su daga teku ya rufe su.

79. Kuma Fir'auna ya batar da mutānensa, kuma bai shiryar (da su) ba.

هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ﴿٧٣﴾

إِنَّا أَنشَأْنَاهُمْ إِنَّا لَنَافِلُكُمْ إِنَّا لَنَافِلُكُمْ إِنَّا لَنَافِلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنَ السَّخْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿٧٤﴾

إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿٧٥﴾

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿٧٦﴾

جَعَلْتُ عَذْرَىٰ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي
فَأَضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ نَبِّئَا لَا تَخَفُ
دَرَكًا وَلَا تَحْشَى ﴿٧٨﴾

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَتَبِعُوهُ فَعَشِيَ لَهُمْ مِنْ أَلِيمٍ
مَا عَشِيَ لَهُمْ ﴿٧٩﴾

وَأَصْلَ فِرْعَوْنَ قَوْمَهُ وَمَا هَدَىٰ ﴿٨٠﴾

(1) Āyā ta 74 da ta 75 maganar Allah ce dōmin karin bayāni a kan maganar masihirta a bāyan sun musulunta.

80. Yā Banī Isrā'īla! Lalle Mun tsērar da ku daga ma'kiyinku, kuma Mun yi muku wa'adi a gēfen Dūtsen nan na dāma, kuma Mun sassaukar da darba da tattabararu dōminku.

81. Ku ci daga māsu dāfin abin da Muka arzūta ku, kuma kada ku kētare haddi a cikinsa har hushīNa ya sauka a kanku. Kuma wanda hushīNa ya sauka a kansa, to, lalle ne, ya fāfī.

82. Kuma lalle Nī, ha'kīka, Mai gāfara ne ga wanda ya tūba kuma ya yi īmāni, kuma ya aikata aikin kwarai, sa'an nan kuma ya nēmi shiryuwa.

83. "Kuma mēne ne ya gag-gautar⁽¹⁾ da kai ga barin mutā-nenka? Yā Mūsā!"

84. Ya ce, "Su ne wadannan a kan sāwūna, kuma na yi gaggāwa zuwa gare Ka, yā Ubangiji! Dōmin Ka yarda."

85. Ya ce, "To, lalle ne, ha'kīka, Mun fitini mutānenka daga ba-yānka, kuma Sāmiri ya batar da su."

86. Sai Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa yanā mai hushi, mai ba'kin ciki, ya ce, "Yā mutānēna! Shin, Ubangijinku bai yi muku wa'adi ba, wa'adi mai kyau? Shin, lōkacin ya yi tsāwo a kanku ne, kō

يٰۤاَيُّهَا بَنِيۤ اِسْرٰٓءِيْلَ قَدْ اٰتٰىنَاكَم مِّنۡ عَدُوِّكُمْ وَاَعٰذَكُمْ
مِّنۡ جَانِبِ الطُّورِ الَّذِيۤ اٰتٰىنَا عَلٰىكُمْ اَلْمَنَ وَالسَّلٰوٰى ﴿٨٠﴾

كُلُوۡمِنْ طَيِّبٰتٍ مَّا رَزَقْنٰكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيْهِ
فَيَحِلَّ عَلٰىكُمْ غَضَبِيْٓ وَمَنْ يَحِلِّ عَلٰىهِ
غَضَبِيْ فَقَدْ هَوٰى ﴿٨١﴾

وَاِنِّ لَغَفَّٰرٌ لِّمَنۡ تَابَ وَءَاۡمَنَ وَعَمِلَ
صٰلِحًا ثُمَّ اٰهْتَدٰى ﴿٨٢﴾

﴿٨٣﴾ وَمَاۤ اَعْجَلٰكَ عَنْ قَوْمِكَ يٰۤمُوسٰى ﴿٨٤﴾

قَالَ هُمْ اَوْلَآءَ عَلَىۤ اَثَرِيْ وَعَجِلْتُۤ اِلَيْكَ
رَبِّ لِيَّرْضٰى ﴿٨٥﴾

قَالَ فَاِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِّنۡۢ بَعْدِكَ وَاَضَلَّاهُمُ
السَّامِرِيَّ ﴿٨٦﴾

فَرَجَعَ مُّوسٰى اِلَىۤ آٰءِيۡمِهِۦ غَضِبْنَ اَسْفًا قَالَ
يَقُوۡمُ اَلَمْ يَعْزِبْكُمْ رَبُّكُمْ وَاَعٰذًا حَسَنًا اَقْطَالَ
عَلَيْكُمْ الْعَهْدُ اَمْ اَرَدْتُمْ اَنْ يَّحِلَّ عَلٰىكُمْ

(1) Mūsā ya zābi mutun sabā'in daga Banī Isrā'īla, dōmin su tafi wurin Mīkātī tāre, su ji maganar Ubangiji. A lōkacin da ya yi kusa, sai ya yi gaggāwa dōmin bēge. Kō kuwa a bāyan azumin kwāna arba'in ya tafi a wurin Mīkātīn, Allah Ya fāra yi masa magana game da mutānensa dōmin dēbe masa kēwa. Sai ya karba da cēwa, "Sunā nan a kan sāwūna." Wātau sunā nan a kan abin da na dōra su a kansa na addini da akīda ta tauhīdi. Sai Allah Ya ce masa "A'aha! Sun musanya addininka da bautar maraki."

kun yi nufi ne wani hushi ya sauka a kanku daga Ubangijinku, sabōda haka kuka sãbã wa alkawarīna?”

87. Suka ce, “Ba mu sãbã wa alkawarinka⁽¹⁾ ba da ñkonmu, kuma amma an dōra mana wa-dansu kãya māsū nauyi daga abin kawar mutānen ne, sai muka jēfar da su. Sa'an nan kamar haka ne Sāmīri ya jēfa.

88. “Sai ya fitar musu da wani maraƙi, jikin mutāne, yanā rūri, sa'an nan suka ce, ‘Wannan ne gunkinku kuma gunkin Mūsā, sai ya manta’.”

89. Shin, to, bā su ganin cēwa, bā ya mayar musu da magana, kuma bā ya mallakar wata cūta a gare su, kuma bā ya mallakar amfāni?

90. Kuma, haƙiƙa, Hārūna yā ce musu daga gabāni, “Yā mutānēna! Lalle an fitinē ku dā shi ne kawai. Kuma lalle Ubangijinku Mai rahama ne, sai ku bi ni, kuma ku yi dā'ā ga umurnīna.”

91. Suka ce, “Bā zā mu gushe ba faufau a kansa munā māsū lazimta,⁽²⁾ sai Mūsā ya kōmo zuwa gare mu.”

غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُم مَّوْعِدِي ﴿٨٦﴾

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حُمِلْنَا أَوْ زَارًا مِّن زِينَةِ الْقُورِ فَقَدَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾

أَفَلَا يَرْجِعُ إِلَىٰ هِمِّ قَوْلَا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِن قَبْلُ يَقُولُوا إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٩٠﴾

قَالُوا لَن نَّبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ﴿٩١﴾

(1) Alōkacin da Banī Isrā'īla zā su fita daga Masar sun yi aron mundāyen mutānen Masar dōmin su nūna cēwa biki suke yi, bā gudu zā su yi ba, dōmin kada a bī su da wuri. Waƙannan mundāyen ne Sāmīri ya tāra a bāyan tafiyar Mūsā zuwa ga Mīkātīn Ubangijinsa ya kēra musu maraƙi mai jiki irin na mutāne da sauti irin na shānu, dōmin yā yi masa magudānar iska a cikin cikinsa, idan iskar ta fito, sai a jī ta da sauti kamar sautin kūkan shānu. Kuma shi maraƙin bā ya da wani rai, bā ya mōtsi, sai dai kūgin kawai.

(2) Lazimta a kan bauta wa maraƙin akwai wahala a cikinta, dōmin haka aka kãwo wannan kīssa sabōda a nūna cēwa bautar Allah bābu lazimta da wahala a cikinta, duk abin da yake da wahala a cikinsa, bā addinin Allah ba ne. Akwai i'itīkāfi a cikin Musulunci wanda mafi yawansa kwāna gōma ne a cikin masallaci. Mutānen Sāmīri ne suka fāra ibāda da kidā da rawa da wāƙā a cikin wurin ibādarsu.

92. (Mûsâ) ya ce, “Yâ Hârûna! Mẽ ya hane ka, sa'ad da ka gan su sun ɓace.

93. “Ba ka bĩ ni ba! Shin, to, ka sãbã wa umurnina ne?”

94. (Hârûna) ya ce, “Yâ dãn'u-wāna! Kada ka yi kāmū ga gēmū-na kō ga kaina. Lalle nĩ, nã ji tsō-ron ka ce, ‘Ka rarraba a tsakānin Banī Isrā'īla, kuma ba ka tsare maganata ba’.”

95. (Mûsâ) ya ce, “Mēne ne bab-ban al'amarinka? Ya Sāmiri!”

96. (Sāmiri) ya ce, “Nã ga abin da ba su gan shi ba shi, sai na yi dāmka, damka guda daga kufan sãwun Manzon, sa'an nan na jēfa ta. Kuma haka dai raina ya kawāta mini.”

97. (Mûsâ) ya ce, “To, ka tafi, sabōda haka lalle ne kanã da a cikin rāyuwarka, ka ce ‘Bābu shāfa’, kuma kanã da wani ma'alkawarta, bā zā a sāba maka gare ta ba. Kuma ka dūba zuwa ga gunkinka wanda ka yini a kansa kanã mai lazimta. Lalle ne muna kōne shi,⁽¹⁾ sa'an nan kuma munā shēke shi, a cikin tēku, shēkēwa.”

قَالَ يَهْرُونَ مَامَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾

أَلَا تَتَّبِعُنَّ أَفْعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾

قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِلَى خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَسْمِيرِي ﴿٩٥﴾

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾

قَالَ فَأَذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَوةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

(1) Mûsâ, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya kōne maraƙin ya shēke shi a cikin ruwan tēku domin ya nūna rashin īkon maraƙin ga kāre kansa daga wata cūta kuma da karancinsa a cikin tēku wadda take ɗaya ce daga cikin abūbuwan īkon Allah da suke iya gani, da lālācēwar ibādar māsu bauta wa wanin Allah, a bāyan wahalarsu mai yawa ta lazimta a kansa .

98. Abin sani kawai, abin bautâwarku Allah kawai ne, Wanda bâbu wani abin bautâwa fâce shi, kuma Yâ yalwaci⁽¹⁾ dukan kôme da ilmi.

99. Kamar wancan ne Muke lâbartâwa⁽²⁾ a gare ka, daga lâbâran abin da ya gabâta, alhâli kuwa hakîka, Mun bâ ka zikiri (Alkur'âni) daga gunMu.

100. Wanda ya kau da kai daga gare shi, to, lalle shi, yanâ ðaukar wani nauyi a Rânar Kiyâma.

101. Sunâ madawwama a cikin-sa, kuma yâ mûnana ya zama abin ðauka, a Rânar Kiyâma.

102. A Rânar da ake hûrâwa a cikin kâho, kuma Munâ târa mâsu laifi, a rânar nan, sunâ mâsu shu-ðayen idânu.

103. Suna bôye magana a tsa-kâninsu, (Sunâ ce wa jûna) "Ba ku zauna ba (a cikin dûniya) fâce kwâna gôma."

104. Mu ne mafi sani ga abin da suke faða a sa'ad da mafificinsu ga hanya ke cêwa, "Ba ku zauna ba fâce a yini guda."

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقُوكَدْ
ءَاتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ
يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَيْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ
طَرِيقَةً إِنْ لَيْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

(1) Allah Ya yalwaci dukan kôme da sani, watau Yanâ aikata kôme da ilminSa, kuma Yanâ umurni da bauta Masa da ilmi, wanda Ya aiki ManzanninSa da shi.

(2) Yâ kâwo kârin bayâni game da wannan kîssa a cikin âyôyin da ke tafe daga nan, yadda bin addinin Allah yake da sauki a cikin lôkaci gajêre na dûniya kawai, a cikin takaitaccen lôkaci, da kuma wuyar bauta wa wani ga ðaukar kâya mâsu nauyi a dûniya da Lâhira, a cikin dôgon lôkaci.

105. Kuma sunā tambayar ka daga duwātsu⁽¹⁾, sai ka ce, “Ubangijina Yana shēke su shēkēwa,

106. Sa'an nan Yanā barin (wurinsu) faƙo mai santsi.

107. “Bā ka ganin karkata a cikinsa, kuma bā ka ganin wani tudu.”

108. A rānar nan sunā biyar mai kira, bābu karkata a gare shi, kuma sautuka suka yi kawaici ga Mai rahama, bā ka sauraren kōme fāce sautin tafiya.

109. A yinin nan cēto bā ya yin amfāni fāce wanda Mai rahama Ya yi masa izni kuma Ya yarda da shi, da magana.⁽²⁾

110. Yanā sanin⁽³⁾ abin da ke a gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma bā su kēwayēwa da Shi ga sani.

111. Kuma fuskōki suka ƙanƙan da kai ga Rāyayye, Tsayayye, alhāli kuwa wanda ya ɗauko wani zālunci ya tāɓe.

112. Kuma wanda ya aikata wani abu daga ayyukan ƙwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bā ya

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَأَعِوجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ إِلَّا الَّذِينَ إِذْنُ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿١١٠﴾

* وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ حَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا

(1) Ana siffanta duwātsu maɗaukaka da ayyukan dūniya waɗanda bā ibādar Allah ba, watau al'adu da ibādōdin da ba ibādar Allah ba, dukansu kōme yawansu zā su lālāce a rānar da Mai kira, watau Isrāfīl, zai būsā ƙaho na kiran mutāne zuwa ga Tāshin Kiyāma, kira wanda bābu maƙarkata daga gare shi, watau bā kamar kiran da Annabāwa suka yi ba, wanda waɗansu mutāne suka karkace daga gare shi a nan dūniya.

(2) Bābu cēto ga kōwa sai wanda Allah Mai rahama Ya yi masa iznin da yin cēton, ga wanda aka yi iznin sabōɗa shi, kuma izni anā yin sa ne da maganar Allah, ba da wata ishāra ba.

(3) Allah Ya san kōme ga halittunSa, su kuwa bā su iya kēwayēwa da sanin kōme game da Shi.

tsōron wani zālunci ko wata na-
ƙasa.

113. Kuma haka Muka saukar
da shi, Alƙur'āni, yanā abin karan-
tāwa, da Larabci, kuma Muka juj-
juya misālai, a cikinsa, na tsōratar-
wa, tsammāninsu, sunā yin taƙawa
ko ya sabbaba musu wata wa'az-
tuwa.

114. Sa'an nan Allah, Mamalla-
ki, Tabbatacce, Yā ɗaukaka. Kuma
kada ka yi gaggāwa⁽¹⁾ da Alƙur'āni
a gabānin a ƙāre wahayinsa zuwa
gare ka. Kuma ka ce, “Yā Ubangiji!
Ka ƙāra mini ilmi.”

115. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun yi
alkawari zuwa ga Ādamu a gabānin
wannan, sai ya manta, kuma ba Mu
sāmi ƙarfīn zūciya a gare shi ba.

116. Kuma sa'ad da Muka ce
wa malā'iku, “Ku yi sujada ga
Ādamu.” Sai suka yi sujada, fāce
Iblīs, yā ƙiya.

117. Sai Muka ce, “Ya Ādamu!
Lalle ne wannan maƙiyi⁽²⁾ ne gare
ka da kuma ga mātarƙa, sabōda
haka kada ya fitar da ku daga
Aljanna har ku wahala.

يَخَافُ ظُلُمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١٣﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ
ذِكْرًا ﴿١٤﴾

فَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ إِن مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ
وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَتَنَىٰ وَكُنَّ
نَجْدًا لَهُ رُغْزَمَا ﴿١٦﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ﴿١٧﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ
فَلَا تَخْرُجْ كُفًّا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ ﴿١٨﴾

(1) Allah Ya umurci Annabi da ya bar gaggāwar karātun Alƙur'āni a lōkacin da ake yin wahayinsa zuwa gare shi, dōmin kada ya wahala, dōmin sūrar tanā karantar da cewa addinin Musulunci sauƙi ne, bai zo dōmin ya wahalar ba. Kuma tsōron yin kuskure yanā sanya yin kuskure mai jāwo wahala kamar yadda Ādamu ya yi gaggāwar ga tsoron umurnin Allah, sai ya yi mantuwa, ya yi abin da aka hana shi, har masifa ta sāmu, aka fitar da shi daga Aljanna.

(2) Anā farkar da ɗiyan Ādamu ga maƙiyin ubansu wanda ya sabbaba musu wahalar zuwa dūniya da haɗuwa da taklīfi a cikinta. Kuma bin wannan taklīfi yanā zame musu sauƙi idan sun bī shi yadda Allah Ya ce, amma idan sun bi hanyar Shaidan, maƙiyinsu, to, bābu abin da zai sāmu a gare su fāce ƙārin wahala daga dūniya har Lāhira.

118. “Lalle ne kâ sâmu, bâ zâ ka ji yunwa ba a cikinta, kuma bâ zâ ka yi tsiraici ba.

119. “Lalle kai, bâ zâ ka ji kishirwa ba, kuma bâ zâ ka shiga hantsi ba.”

120. Sai Shaidan ya sanya was-wâsi zuwa gare shi, ya ce, “Yâ Ādamu! Shin, in shiryar da kai ga itāciyar dawwama da mulki wanda bâ ya kārēwa?”

121. Sai suka ci daga gare ta, sabōda haka al’aurunsu suka bayyana, kuma suka shiga sunā lullu-bāwa a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ādamu ya sâbā wa Ubangi-jinsa, sabōda haka ya face.

122. Sa’an nan kuma Ubangijinsa Ya zābē shi, Ya karbī tūba gare shi, kuma Ya shiryar (da shi).

123. Ya ce, “Ku sauka kû biyu daga gare ta gabā ḍaya, sâshenku yanā maḳiyi ga sâshe. To, imma dai wata shiriya ta jē muku daga gare Nī, to, wanda ya bi Shiryarwāta, to, bâ ya ḥacēwa, kuma bâ ya wahala.

124. “Kuma wanda ya bijire⁽¹⁾ daga ambatōNa (Alkur’āni), to, lalle ne rāyuwa mai ḥunci ta tabbata a gare shi, kuma Munā tāyar da shi a Rānar Kiyāma yanā makāho.”

125. Ya ce, “Ya Ubangiji! Don me ne Ka tāyar da ni makāho alhāli kuwa nā kasance mai gani?”

إِنَّ لَكَ الْآخِرَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ﴿١١٨﴾

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَرُ فِيهَا وَلَا تَضْحَىٰ ﴿١١٩﴾

فَوَسَّسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَكَادُمُ هَلْ أَذُكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَىٰ ﴿١٢٠﴾

فَأَكَلَا مِنْهَا قَبَذَتْ لَهُمَا سَوْءُ نَفْسِهِمَا وَطُفِقَا بَحْثُفًا عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ﴿١٢١﴾

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿١٢٢﴾

قَالَ أَقِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

(1) Wanda ya bijire daga āyōyin Allah, shī ne kāfirin da bai yarda da shiga Musulunci ba.

126. Ya ce, “Kamar wancan ne āyōyinMu suka jē maka, sai ka mance su, kuma kamar hakar a yau ake mance ka.”

127. Kuma kamar haka Muke sākā wa wanda ya yawaita,⁽¹⁾ kuma bai yi īmāni da āyōyin Ubangijinsa ba. Kuma lalle ne azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma mafi wanzuwa.

128. Shin, to, bai shiryyar da su ba cēwa da yawa Muka halakar da (kāfirai) daga karnuka, a gabāninsu, sunā tafiya a cikin masaukansu? Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga māsū hankula.

129. Kuma bā dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, da kuma ajali ambatacce, haḳīka, dā azābar ta kasance mai lazimta.

130. Sai ka yi haḳuri⁽²⁾ a kan abin da suke cēwa, kuma ka yi tasbīhi da gōdē wa Ubangijinka a gabānin fitōwar rānā da gabānin baḳēwarta, kuma daga sā'ō'in dare sai ka yi tasbīhi da sāsanin yini, tsammāninka zā ka sāmi yarda.

131. Kuma kada ka mīkar da idānunka zuwa ga abin da Muka jiyar da su dāḍi da shi, nau'i-nau'i, daga gare su, kamar huren rāyuwar dūniya yake, dōmin Mu fitine su a

قَالَ كَذَلِكَ أَنتُكَ ءَايَاتُنَا فَنَسِيَهَا وَكَذَلِكَ
الْيَوْمَ تُنْسَى ﴿٦٦﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَشْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ
رَبِّهِ ۖ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ﴿٦٧﴾

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كُرْهُهُنَا فَتَبَاهَهُم مِنَ الْفُرُونِ
يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّأُولِي النَّهْيِ ﴿٦٨﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا
وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿٦٩﴾

فَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ
طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ أَنَا يِ
الْبَلَدِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿٧٠﴾

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةً
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿٧١﴾

(1) Wanda ya yawaita, shi ne Musulmi fāsiki kō mai bidi'a yanā kara abin da ba a sani ba a cikin addini, ya yawaita shi. Shi ma ya shiga a cikin wahalar dūniya. Kuma ta Lāhira ta fi tsanani.

(2) Haḳuri da riḳe ibāda ta sallōli da tasbīhi a lōkatanta, farilla da na nafila, shi ne maganin izgilin māsū izgili. Tasbīhi da gōde wa Allah a gabanin fitōwar rānā ga sallar Asuba, a gabanin baḳēwarta ga La'asar, a sā'ō'in dare ga Isha'i, da gefukan rāna ga Azahar.

cikinsa, alhāli kuwa arzikin Ubangijinka ne mafi alhēri kuma mafi wanzuwa.

132. Kuma ka umurci iyālanka da salla, kuma ka yi hakuri a kanta. Bā Mu tambayar ka wani arziki, Mu ne Muke arzūta ka. Kuma ākiba mai kyau tanā ga ta-kawa.

133. Kuma suka ce, “Don me bā ya zo mana da wata āyā daga Ubangijinsa?” Shin, kuwa hujjar abin da ke a cikin littattafan farko, ba ta jē musu ba?

134. Kuma dā dai Mun halaka sū da wata azāba daga gabāninsa, lalle ne dā sun ce, “Yā Ubangi-jinmu! Dā Kā aiko da wani Manzo zuwa gare mu har mu bibbiyi āyōyinKa daga gabānin mu kaskanta, kuma mu wulākantu!”

135. Ka ce, “Kōwa mai tsumāye ne. Sai ku yi tsumāye. Sa'an nan zā ku san su wa ne ma'abūta tafarki madaidaici, kuma wane ne ya nēmi shiryuwa.”

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ﴿١٣٢﴾

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِّن رَّبِّهِ أَأَوَلَمْ تَأْتِهِم بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٣٣﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِن قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى ﴿١٣٤﴾

قُلْ كُلُّ مُرْتَضٍ فَرِحُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَن أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ﴿١٣٥﴾

SŪRATUL ANBIYĀ' سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ

Tana karantar da dōkōkin Allah māsū hukunta haɗuwar addinan Allah da haɗuwar aƙīdōdinsu a kan kaɗaitar Allah Makafaici.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hisābin mutāne ya kusanta gare su, alhāli kuwa sunā a cikin gafala, sunā māsū bijirēwa.

2. Wani ambato daga Ubangijinsu sābo, bā ya zuwa gare su fāce sun saurāre shi, alhāli kuwa sunā māsū yin wāsa.

3. Sunā māsū shagaltacin zukātansu, kuma su asirta gānāwa: waɗanda suka yi zālunci, (sunā cēwa) “Wannan bā kōwa ba ne fāce mutum misālīnku. Shin, to, kunā jē wa sihiri, alhāli kuwa kū, kunā fahimta?”

4. Ya ce, “Ubangijina Yanā sanin magana a cikin sama da ƙasa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

5. Ā'a, suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne. Ā'a, yā ƙirƙira shi ne. Ā'a, shi mawāki ne. Sai ya zo mana da wata āyā kamar yadda aka aiko manzanni na farko.”

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا أَسْمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِيهِمْ وَيُمِيتُهُمْ وَأَسْرُؤُاَ الْخَوْدِ الَّذِي تَطْلُمُوا أَهْلَ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تَبْصُرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

بَلْ قَالُوا أَضَلَّتْ أَهْلَامُ بَلْ أَفْتَرْتَهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ﴿٥﴾

6. Wata alkarya da Muka halaka ta a gabāninsu, ba ta yi imāni ba. Shin, to, sū, sunā yin imāni?

7. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā yin wahayi zuwa gare su. Ku tambayi ma'abūta ambato⁽¹⁾ idan kun kasan-
ce ba ku sani ba.

8. Kuma ba Mu sanya su jiki, bā su cin abin ci ba, kuma ba su kasan-
ce madawwama ba.

9. Sa'an nan kuma Muka gas-
kata musu alkawari; sai Muka tsē-
rar da su da wanda Muke so, kuma
Muka halakar da māsū yawai-
tāwa.⁽²⁾

10. Lalle, haḳīka, Mun saukar
da wani littāfi zuwa gare ku,⁽³⁾ a
cikinsa akwai ambatonku. Shin, to,
bā ku hankalta?

11. Kuma da yawa Muka karya
wata alkarya tā kasance mai zālun-
ci, kuma Muka ḳāga halittar wa-
dansu mutāne na dabam a bāyanta.

12. Sai a lōkacin da suka hangi
azābarMu, sai gā su sunā gudu daga
gare ta.

13. “Kada ku yi gudu. Ku kōmo
zuwa ga abin da aka ni'imtar da ku
a cikinsa da gidājenku tsammā-
ninku anā tambayar ku.”

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا
أَفْهَمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ
فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا آلَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ
وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ
وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

وَكَمْ قَصَصْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً
وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَحْسَسُوا بِأَسْنَانَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ
وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ﴿١٣﴾

(1) Ma'abūta ambato, watau mutānen da aka bai wa littattafan sama: Yahūdu da Nasāra.

(2) Māsū yawaitāwa, sū ne māsū wuce haddōdin Allah ga kōme, fāsikai da māsū bidī'ō'i.

(3) Al'ummar Muhammad, tsirar Allah da amincinSa su tabbata a gare shi. An saukar musu da Alkur'āni, a cikinsa akwai ḍaukakarsu da darajarsu, dōmin wanda aka ambata, to, an ḍaukaka shi.

14. Suka ce, "Kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci."

15. Sa'an nan waccan ba ta gushe ba, ita ce da'awarsu har Muka mayar da su girbabbu, bitattu.

16. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu Muna Māsū wāsā ba.

17. Dā Mun yi nufin Mu riƙi wani abin wāsā dā Mun⁽¹⁾ riƙe shi daga gunMu, idan Mun kasance māsū aikatāwa.

18. Ā'a, Munā jīfa da gaskiya a kan ƙarya, sai ta darkāke ta, sai ga tā halakakka. Kuma bone yā tabbata a gare ku sabōda abin da kuke siffantāwa.

19. Kuma Shī ne da mallakar wanda yake a cikin sammai da ƙasa. Kuma waɗanda suke wurinSa (wa-tau malā'iku), bā su yin girman kai ga ibādarSa, kuma bā su gajiya.

20. Sunā tasbīhi dare da rānā, bā su yin rauni.

21. Kō (kāfirai) sun riƙi wa-ɗansu abūbuwan bautāwa ne ga ƙasā, su ne māsū tāyarwa (gare su)?

22. Dā waɗansu abūbuwan bautawa sun kasance a cikinsu (sama da ƙasa) fāce Allah, haƙīka, dā su biyun sun bāci. Sabōda haka tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin Al'arshi daga abin da suke siffantāwa.

قَالُوا يَتَوَكَّلْنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ
خَصِيَّةً أَخْلَامِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيبَ ﴿١٦﴾

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلًا تَخَذَهُ مِنْ لَدُنَّا
إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٧﴾

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا
هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ لَتَتَّخِذُوا إِلَهًا مِّنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَ إِلَهَةٍ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Abin wāsā, shi ne mātā, ko dā, kō wani abin da ake shagaltuwa da shi.

23. Bā a tambayar Sa ga abin da Yake aikatāwa, alhāli kuwa sū anā tambayar su.

24. Ko sun riƙi waɗansu abū-buwan bautāwa, baicinSa? Ka ce, “Ku kāwo hujjarku. Wannan shi ne ambaton wanda yake tāre da ni, kuma shi ne ambaton wanda yake a gabānina.” Ā'a, mafi yawansu bā su sanin gaskiya, sabōda haka sū māsu bijirēwa ne.

25. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa “Lalle ne shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini.”

26. Kuma suka ce, “Mai rahama ya riƙi dā.” TsarkinSa ya tabbata! Ā'a, (malā'iku) bāyi ne māsu daraja.

27. Bā su gabatarSa da magana, kuma su da umurninSa suke aiki.

28. Yanā sanin abin da yake gaba gare su da abin da yake a bāyansu, kuma bā su yin cēto fāce ga wanda Ya yarda, kuma sū māsu sauna ne sabōda tsōronSa.

29. Kuma wanda ya ce daga gare su, “Lalle nī abin bautāwa ne baicinSa,” to, wannan Munā sākā masa da Jahannama. Kamar haka Muke sākā wa azzālumai.

30. Shin, kuma waɗanda suka kāfirta ba su gani da cēwa lalle sammai da ƙasa sun kasance dīnke,⁽¹⁾ sai Muka būde su, kuma

لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾

أَمْ آتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ الْحَقُّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي
إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ رَبُّ
عِبَادٍ مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾

لَا يَسْأَلُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ وَهُمْ مِنْ
خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَلْيَاكُفْ
نَجْرِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا

(1) Sammai sun kasance dīnke, ruwa ba ya sauka daga gare su, kuma ƙasa tā kasance dīnke, tsiro bā ya tsira daga gare ta. Sa'an nan Muka sanya kōme mai rai daga ruwa mai sauka daga sama ya jiƙa ƙasa, ta yi tsiro, dabbōbi su rāyu.

Muka sanya dukan kome mai rai daga ruwa? Shin, bã zâ su yi ĩmāni ba?

31. Kuma Mun sanya tabbatattun duwâtsu a cikin ƙasa dōmin kada ta karkata da su, kuma Mun sanya ranguna, hanyōyi, a cikinsu (duwâtsun), tsammāninsu sunā shiryuwa.

32. Kuma Mun sanya sama rufi tsararre, alhāli kuwa su daga āyō-yinta māsū bijirēwa ne.

33. Kuma Shī ne wanda Ya halitta dare da yini da rānā da watā, dukansu⁽¹⁾ a cikin wani sarari suke iyo.

34. Kuma ba Mu sanya dawwama ga wani mutum ba, a gabāninka. Shin, to, idan ka mutu, to, sū ne madawwama?

35. Kōwane rai mai dāndanar mutuwa ne. Kuma Munā jarraba ku da sharri da alhēri dōmin fitina. Kuma zuwa gare Mu ake mayar da ku.

36. Kuma idan wadanda suka kāfirta suka gan ka, bã su riƙon ka fāce da izgili (sunā cēwa) “Shin, wannan ne ke ambatar gumā-kanku?” Alhāli kuwa sū, ga ambatar Mai rahama, māsū kāfirta⁽²⁾ ne.

37. An halitta mutum daga gagāwa, zan nuna muku āyōyiNa.

مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ
وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِلشَّرِّ مِن قَبْلِكَ الْخَلْدَ أَفَإِنَّ مَثَ
فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَتَبْلُوكُم بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِذْ أَرَأَيْتَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ
إِلَٰهًا هُزُؤًا هَٰذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ
وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنَ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ

(1) Wannan ya nūna cēwa rānā da watā a cikin sarari guda suke, kō da yake akwai nīsan gaske a tsakāninsu.

(2) Sun kasance sunā aibanta wanda yake musun gumākansu, alhāli kuwa sū, sunā musun zaman Allah Mai rahama ya kasance abin bautāwa guda. Wannan shī ne gāyar jāhilei.

Sabōda haka kada ku nēmi yin gaggāwa.

38. Kuma sunā cēwa, “A yaushewanannan wa’adi zai tabbata, idan kun kasance māsu gaskiya?”

39. Dā waɗanda suka kāfirta sunā sanin lōkacin da bā su kange wuta daga fuskōkinsu, kuma haka daga bāyayyakinsu, alhāli kuwa ba su zama ana taimakon su ba.

40. Ā’a, tanā jē musu bisa ga auke, sai ta dimautar da su, sa’annan bā su iya mayar da ita, kuma ba su zama anā yi musu jinkiri ba.

41. Kuma lalle ne, haḳīka, an yi izgili ga waɗansu Manzanni daga gabāninka, sai abin da suka kasance sunā izgili da shi ya auku ga waɗanda suka yi izgilin daga gare su.

42. Ka ce, “Wāne ne yake tsare ku a dare da yini daga Mai rahama?” Ā’a, sū māsu bijirēwa ne daga ambaton Ubangijinsu.

43. Ko kuwa sunā da waɗansu abūbuwan bautāwa waɗanda ke tsare su, daga gare Mu? Bā su iya taimakon kansu, kuma ba su kasance anā abūtar su⁽¹⁾ ba daga gare Mu.

44. Ā’a, Mun yalwata wa waɗannan da ubanninsu ni’imar-Mu, har rāyuwa ta yi tsawo a kansu. Shin, to, bā su ganin cēwa lalle Mū,

ءَايَتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُونَ

عَنُوجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا

هُمُ يُبْصَرُونَ ﴿٣٩﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا

يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُم بِلُزْمٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ

سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ مَن يَكْلَأُكُم بَالِيلٍ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ

بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾

أَمَلَهُمْ إِلَهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّن دُونِنَا لَا

يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا

يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾

بَلْ مَتَّعْنَاهُم بَلَاءً وَعَآءًا هُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ

الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّآ أَنَا فِي الْأَرْضِ نَنْقُصُهَا

(1) Bā su iya sāmun wani abōki wanda zai tsare su daga azābarMu. Kuma wanda bai tsare kansa ba yāya zai iya tsare wani?

Munā je wa kasarsu, Munā rage⁽¹⁾ ta daga sāsanninta? Shin, to, su ne marinjaya?

45. Ka ce, "Abin sani, inā yi muku gargadi kawai da wahayi," kuma kurma ba ya jin kira a lōkacin da ake yi musu gargadi.

46. Kuma haḳīka idan wata iska daga azābar Ubangiji ta shāfe su, haḳīka sunā cēwa, "Yā kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci."

47. Kuma Munā aza ma'aunan ādalci ga Rānar Kiyāma, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme. Kuma kō dā ya kasance nauyin kwāya daga kōmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Māsū hisābi.

48. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Mūsā da Hārūna Rarrabewa da haske da ambato ga māsū aiki da taḳawa.

49. Waɗanda suke tsōron Ubangijinsu a fake, alhāli kuwa sū, māsū sauna ne daga Sa'a.

50. Kuma wannan ambato ne mai albarka, Mun saukar da shi. Shin, to, kū māsū musu ne gare shi?

51. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Ibrāhīm shiryuwarsa daga gabāni, kuma Mun kasance Masana gare shi.

52. Ya ce wa ubansa da mutanensa, "Mēne ne waɗannan

مِنْ أَظْرَانِهَا أَفْهَمُ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنَادِرُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَيْنَ مَسَمَّهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَوَدُّنَا إِذَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَيَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَرْدَلٍ آتَيْنَاهَا وَكَفَىٰ يٰٓأَحْسِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنْ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٦﴾

وَهَٰذَا ذِكْرُ مُبَارَكٍ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٤٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُسْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَلِيمِينَ ﴿٤٨﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَٰذَا التَّمَاثِيلُ

(1) Munā rage kasarsu daga sāsanninta, watau mutānen da ke bin su ga batarsu kullum sunā raguwa, sunā shiga Musulunci, Musulunci na kārūwa.

mutummutumai waɗanda kuke māsu lazimta a kansu?"

53. Suka ce, "Mun sāmi uban-ninmu māsu lazimta a kansu."

54. Ya ce, "Lalle, haḳīka, kun kasance kũ da ubanninku a cikin bata bayyananna."

55. Suka ce, "Shin, kâ zo mana da gaskiya ne, kô kuwa kai kanâ daga māsu wāsā ne?"

56. Ya ce, "Ā'a, Ubangijinku Shi ne Ubangijin sammai da ƙasa, Wanda Ya ƙāga halittarsu. Kuma ni inā daga māsu shaida a kan haka.

57. "Kuma inā rantsuwa da Allah, lalle zan yi wani shiri ga gumā-kanku a bāyan kun jūya kunā māsu bāyar da bāya."

58. Sai ya sanya su guntu guntu fāce wani babba gare su, tsammā-ninsū sunā kōmāwa zuwa gare shi.

59. Suka ce, "Wane ne ya aikata wannan ga gumākanmu? Lalle shī, haḳīka, yanā daga azzālumai."

60. Suka ce, "Mun ji wani sau-rayi yanā ambatar su. Anā ce masa Ibrāhīm."

61. Suka ce, "To, ku zo da shi a kan idanun mutāne, tsammānin su zā su bāyar da shaida."

62. Suka ce, "Shin, kai ne ka aikata wannan ga gumākanmu? Yā Ibrāhīm!"

63. Ya ce, "Ā'a, babbansu, wannan, shī ya aikata shi. Sai ku tambaye su idan sun kasance sunā yin magana."

أَلَيْسَ لَهَا عِلْفُونَ ﴿٥١﴾

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَيْدِينَ ﴿٥٢﴾

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٣﴾

قَالُوا أَحِثِّثْنَا بِأَلْحَقٍ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿٥٤﴾

قَالَ بَلْ رَّبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي

فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٥﴾

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ

تَوَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٦﴾

فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ

إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَٰذَا بِإِلَهِنَا إِنَّهُ وَلِ مِنَ

الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٥٩﴾

قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ

يَشْهَدُونَ ﴿٦٠﴾

قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِإِلَهِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦١﴾

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ رَكَبِيْرُهُمْ هَٰذَا فَاسْتَوْهَمُوا

كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٢﴾

64. Sai suka kōma wa junansu suka ce, “Lalle ne kū, ku ne azzā-lumai.”

65. Sa'an nan kuma aka sun-kuyar da su a kan kāwunansu (suka ce,) “Lalle, haḳīḳa, kā sani — waḍannan bā su yin magana.”

66. Ya ce, “Shin, to, kunā bauta wa abin da bā ya amfānin,ku da kōme kuma bā ya cūtar da ku, baicin Allah?

67. “Tir da ku, kuma da abin da kuke bauta wa, baicin Allah! Shin, to, bā ku hankalta?”

68. Suka ce, “Ku kōne shi, kuma ku taimaki gumākanku, idan kun kasance māsu aikatāwa.”

69. Muka ce, “Yā wuta! Ki kasance sanyi da aminci ga Ibrāhīm.”

70. Kuma suka yi nufin wani mugun shiri da shi, sai Muka sanya su mafiya hasāra.

71. Kuma Muka tsērar da shi, da Luḍu zuwa ga ƙasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta ga tālikai.

72. Kuma Muka ba shi Is'hāḳa da Ya'akuba a kan daɗi, alhāli kuwa dukansu Mun sanya su sālihai.

73. Kuma Muka sanya su shuga-banni, sunā shiryarwa da umurninMu. Kuma Muka yi wahayi zuwa gare su da ayyukan alhēri da tsayar da salla da bāyar da zakka. Kuma sun kasance māsu bauta gare Mu.

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ
أُنْتُمْ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا
هَٰؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا احْزِقُوهُ وَأَنْصُرُوا هَٰؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ
قَالِعِينَ ﴿٦٨﴾

فَلَمَّا يَنْتَارُكُونِ بَرَدًا وَسَلْمًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

وَنَحْنُ نَهْدُهُ لَؤُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا
جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا
إِلَيْهِمْ فَعَدَّ الْحَزَنَاتِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَا
الزَّكَاةَ وَكَانُوا لَنَا عَبِيدِينَ ﴿٧٣﴾

74. Kuma Lûdu, Mun bã shi hukunci da ilmi. Kuma Mun tsīrar da shi daga alkaryar nan wadda ke aikata mūnānan ayyuka. Lalle sū, sun kasance mutānen mūgun aiki, fāsikai.

75. Kuma Muka shigar da shi a cikin rahamarMu. Lalle ne shī, yanā daga sālīhai.

76. Kuma Nūhu, a sa'ad da ya yi kira a gabāni, sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānensa daga baƙin ciki mai girma.

77. Kuma Muka taimake shi daga mutānen nan waɗanda suka karyata da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance mutānen mugun aiki. Sai Muka nutsar da su gabā ɗaya.

78. Kuma Dāwūda da Sulaimān, sa'ad da suke yin hukunci a cikin sha'anin shūka, a lōkacin da tumākin mutāne suka yi kiwon dare a cikinsa. Kuma Mun kasance Māsu halarta ga hukuncinsu.

79. Sai Muka fahimtar da ita (mas'alar⁽¹⁾) ga Sulaimān. Kuma dukansu Mun bã su hukunci da

وَلَوْ طَاءَ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقِينَ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾

وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا
لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصْرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ
إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَمُّ الْقَوْمِ وَكُنَّا
لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٧٨﴾

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهُ حُكْمًا
وَعِلْمًا وَنَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ

(1) Asalin mas'alar, tumākin wani mutum suka yi kiwon barna a gōnar wani a cikin dare, alhālī kuwa anā kallafa wa mai dabbōbi ya kange dabbōbinsa da dare kamar yadda ake kallafa wa mai shūka da tsare shūkarsa a cikin yini. Sai Dāwūdu ya yi hukunci da cēwa mai shūkar ya mallaki tumakin, shi kuma mai tumāki ya mallaki shūkar bātacciya. Sai Sulaimān ya gyāra hukuncin da cēwa mai gōna ya riki tumākin ya rāyu a kansu har a lōkacin da mai dabbōbin ya gyāra masa gonarsa har ta koma yadda take a farkon lōkacin, sa'an nan ya mayar da tumākin ya karbi gōnarsa.

A cikin Kissar akwai nūnin cēwa annabāwa bã su saunar faɗin gaskiya sabōda wani mutum duk yadda yake, kuma anā warware hukunci idan kuskure ya auku a ciki. Kuma annabāwa sunā yin kuskure ga abin da bai shāfi wahayi ba. Kuma kōmāwa ga gaskiya idan tā bayyana wajibi ne.

ilmi, kuma Muka hōre duwatsu tāre da Dāwūda, sunā tasbīhi, da tsuntsāye. Kuma Mun kasance Māsu aikatāwa.

80. Kuma Muka sanar da shi sana'ar⁽¹⁾ wata tufa sabōda ku, dōmin ya tsare ku daga makāminku. To, shin, ku māsu gōdēwa ne?

81. Kuma (Muka hōre) wa Sulaimān iska mai tsananin bugāwa, tanā gudāna da umurninsa zuwa ga ƙasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta. Kuma Mun kasance Masana ga dukan kōme.

82. Kuma daga Shaidannu (Mun hōre) wanda ke nutso sabōda shi. Kuma sunā yin wani aiki baicin wancan. Kuma Mun kasance Māsu tsaro a gare su.

83. Kuma da Ayyūba a sā'ad da ya yi kiran Ubangijinsa, (ya ce,) "Lalle ni, cūta ta shāfe ni, alhāli kuwa Kai ne Mafī rahamar māsu rahama."

84. Sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka kuranye abin da ke a gare shi na cūta, kuma Muka kāwo masa mutānensa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga

وَالظَّالِمِينَ ۖ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِنُخْصِيَكُمْ
مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٧٢﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى
الْأَرْضِ الَّتِي بَكَرْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمِينَ ﴿٧٣﴾

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَن يَغُوصُونَ لَهُ
وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ ۖ وَكُنَّا لَهُمْ
حَافِظِينَ ﴿٧٤﴾

۞ وَيُوبَىٰ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ
الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٧٥﴾

فَأَنسَجَبْنَا لَهُ ۖ فَكَشَفْنَا مَا يَدِيهِ مِنْ ضُرِّ
وَأَنبَتْنَا لَهُ أَهْلَهُ ۖ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً
مِّنْ عِنْدِنَا ۖ وَذَكَرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٦﴾

(1) Wannan yanā nūna wajabcin yin sana'a wadda mutum ke rāyuwa a kanta. Kuma yanā nūna wajabcin aiki da sabubba dōmin nēman tsaron kai. Bā ya halatta ga mutum ya yi kwance bābu sanā'ar da zai tsayu a kanta kō kuma ya gitta kansa ga halaka da tāwilin tawakkali. Tawakkali shi ne mayar da ākibar al'amura ga Allah a bāyan mutum ya yi abin da yake iya yi.

wurinMu da tunâtarwa⁽¹⁾ ga mâsu ibâda.

85. Kuma da Ismâ'îla da Idrîsa da Zulkifli, dukansu sunâ daga mâsu haƙuri.

86. Kuma Muka shigar da su a cikin rahamarMu. Lalle ne, sunâ daga sâlihai.

87. Kuma mai kifi⁽²⁾, a sâ'ad da ya tafi yanâ mai hushi, sai ya yi zaton cewa bã zâ Mu Ruƙunta masa ba. Sai ya yi kira a cikin duffai cewa, "Bâbu abin bautâwa fâce Kai. Tsarki ya tabbata a gare Ka. Lalle ne nî, nâ kasance daga azzâlumai."

88. Sai Muka karɓa masa, kuma Muka tsîrar da shi daga baƙin ciki. Kamar haka ne Muke tsîrar da mâsu imâni.

89. Kuma da Zakariyya a sa'ad da ya kirâyi Ubangijinsa cewa, "Ya Ubangiji! Kada Ka bar ni maka-ɗaici alhâli kuwa Kai ne Mafi alhêrin mâsu gâdo."

90. Sai Muka karɓa masa, kuma Muka kyautata⁽³⁾ masa mâtarsa. Lalle ne sū, sun kasance sunâ gudun tsêre zuwa ga ayyukan alhêri.

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغْلُظًا فَظَنَّ أَنْ
لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَسَجَّجْنَاهُ وَوَجَّعْنَاهُ مِنْ أَلَمٍ
وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي
فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

فَأَسَجَّجْنَاهُ وَوَهَّبْنَاهُ رِيحًا
وَأَصْلَحْنَاهُ وَزَوَّجَهُ وَانَّهُمْ كَانُوا

(1) Ayyuba Manzon Allah, an jarrabe shi da wahalôli ga jikinsa da halakar diyansa ya yi haƙuri da hukuncin Allah, sai Allah Ya mayar masa da abin da ya halaka, sa'an nan kuma ya kârâ masa wani kamarsa, dômin rahamarSa ga mâsu mayar da al'amari a gare Shi, da kuma wa'azi ga mâsu ibâda dômin kada aukuwar wata masifa ta sanya su kâtsêwa da rashin ɗaukar haƙuri.

(2) Shî ne Yûnus bn Matta. Yâ yi hushi da mutânensa dômin ba su karɓi addini ba, sai ya bar su tun a gabânin a yi masa iznin barinsu. Sai Allah Ya jarrabe shi da fâɗawa cikin ruwa har wani kîlî ya haɗiye shi, sa'an nan kuma ya amâyo shi a bâyan wahala, ya kôma wa mutânensa. Suka yi imâni.

(3) Bâyan mâtarsa tâ tsûfa ba ta haihu ba Allah Ya kyautata mahaifarta, ta sâmi cikin Yahaya daga gare shi.

Kuma sunā kiran Mu a kan kwa-dayi da fargaba. Kuma sun kasance māsu saunar (aikata sābo) gare Mu.

91. Kuma da wadda ta tsare far-jinta daga alfāsha. Sai Muka hūra a cikinta daga rūhinMu.⁽¹⁾ Kuma Muka sanya ta ita da danta wata āyā ga dūniya.

92. Lalle ne wannan⁽²⁾ ita ce al'ummarku, ta zama al'umma guda, kuma Nī ne Ubangijinku. Sai ku bauta Mini.

93. Kuma suka kakkātse al'amarinsu a tsakaninsu. Dukan kōwanensu māsu kōmōwa zuwa gare Mu ne.

94. Dōmin wanda ya aikata daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai īmāni, to, bābu musu ga aikinsa, kuma Mu Māsu rubūtāwa gare shi ne.

95. Kuma hananne ne a kan wata alkārya da Muka halakar cēwa lalle sū, bā su kōmōwa.

96. Har sa'ad da aka būde Yājūju da Mājūju, alhāli kuwa sunā gaggāwa daga kōwane tudun kasa.

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رِعْبًا وَرَهْبًا وَأَوَّلَنَا خَشِيعِينَ ﴿٩١﴾

وَالَّتِي أَحْصَيْنَا فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٢﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٣﴾

وَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا جُمِعُوا ﴿٩٤﴾

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعِيدِهِ وَإِنَّا لَهُ كَنُيُوتٌ ﴿٩٥﴾

وَحَرَامٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٧﴾

(1) Rūhin Allah a nan, shi ne Malā'ika Jibrīla. Shī ne ya hūra a cikin wuyan rigarta. sai ta yi ciki da Īsā. Maryamu bā Annabiya ba ce, an ambace ta ne dōmin shimfida ga maganar Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Zamanta āyā shi ne ta sāmi dā bā da namiji ba, kuma wanda ya yi hakuri ga tsaren haddodin Allah, Allah zai daukaka shi da ni'imar dūniya da ta Lāhira. Danta ya zama āyā sabōda magana yana yāro, da Annabci, da daukar hakuri ga zartar da umurnin Allah.

(2) Al'ummar Musulmi duka guda ce kō da yake Annabāwansu sun zo dabam-dabam, a cikin lōkuta māsu nīsa tsakāninsu da harsuna dabam-dabam, dōmin duk akīdarsu guda ce a kan Ubangiji guda ne. Sa'an nan daga bāya waɗanda suka fita daga wannan akīdar suka rarrabu kungiya-kungiya.

97. Kuma wa'adin nan tabbatacce ya kusanto, sai gā ta idānun waɗanda suka kāfirta sunā bayyanannu, (sunā cēwa), “Yā kaitonmu! Haḳīka, mun kasance a cikin gafala daga wannan! Ā'a, mun kasance dai māsu zālunci!”

98. (A ce musu) “Lalle ne, kū da abin⁽¹⁾ da kuke bautāwa, baicin Allah, makāmashin Jahannama ne. Kū māsu tuskāwa gare ta ne.”

99. Dā waɗannan (abūbuwan bautāwar) sun kasance abūbuwan bautāwar gaskiya ne, dā ba su tuskamata ba, alhāli kuwa dukansu madawwama a cikinta ne.

100. Sunā da wata hargōwa a cikinta, alhāli kuwa sū, a cikinta, bā su sauraren kōme.

101. Lalle ne waɗanda kalmar yabo ta gabāta a gare su daga gare Mu, waɗannan waɗanda ake nisan-tarwa daga barinta ne.

102. Bā su jin sautin mōtsinta alhāli kuwa sū madawwama ne a cikin abin da rāyukansu suka yi marmarinsa.

103. Firgitar nan mafī girma, bā zā ta baḳanta musu rai ba. Kuma malā'iku na yi musu marāba (sunā cēwa), “Wannan yininku ne wanda kuka kasance anā yi muku wa'adi da shi.”

وَأَقْرَبُ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ
أَبْصَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَكَ
فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا أَبْلُغْ نَاظِلِمِينَ ﴿٩٧﴾

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
خَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ﴿٩٨﴾

لَوْ كَانَتْ مَوَازٍءُ إِلَهِةَ مَا وَرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ
أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا
أَسْتَهْتَأْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٢﴾

لَا يَخْرُجُ عَنْهَا الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ
الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾

(1) Bāyin Allah sālihai da malā'iku waɗanda waɗansu mutāne suka bauta musu da tsammānin cēwa zā su cēcē su daga Allah, bā zā a sanya su wuta ba sabōda ibādar da aka yi musu, dōmin yabon Allah yā rigāyi hushinŠa zuwa gare su. Bayansu da mai bautar da wanda ake bautawar kamar gumāka da waɗansunsu, wuta-za su shiga.

104. A rānar da Muke nade sāma kamar nadēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa, kamar yadda Muka fāra a farkon⁽¹⁾ halitta Muke mayar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aika-tāwa.

105. Kuma lalle, haḳīka, Mun rubūta a cikin Littāfi baicin Ambato⁽²⁾ (Lauhul Mahfūz) cēwa ḳasā, bayīNa sālihai, sunā gādonta.

106. Lalle ne a cikin wannan (Alḳur'āni), haḳīka, akwai iyarwa (ga maganar da ta gabāta⁽³⁾) ga waḍansu mutāne māsu ibāda.

107. Kuma ba Mu aike ka ba fāce dōmin wata rahama ga talikai.

108. Ka ce, "Abin sani kawai, anā yin wahayi zuwa gare ni ne, cēwa 'Lalle ne, Abin bautāwarku, Abin bautāwa ne Guda. To, shin, kū māsu mīka wuya ne?"

109. Sa'an nan idan suka jūya, to, ka ce, "Nā sanar da ku, a kan daidaita, kuma ban sani ba, shin, abin da ake yi muku wa'adi maku-sanci ne kō kuwa manīsanci ne?"

110. "Lalle ne Shī (Allah) Yanā sanin bayyane daga magana, kuma Yanā sanin abin da kuke ḃōyēwa.

111. "Kuma ban sani ba, tsam-māninsa ya zama fitina a gare ku,

يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِ
لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ
وَعَدًّا عَلَيْنَا أَنَّا كُنَّا فَعَلِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ
الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ فِي هَذَا بَلَاءًا لِقَوْمٍ عَصِيَيْنَ ﴿١٠٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ إِنَّمَا يُوحِي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْكَوْكَبُ إِلَهُ
وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ
أَذْرَيْتُ أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ أَذْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾

(1) Tun da fārāwa bai buwāye Mu ba mayarwa ba za ta buwāye Mu ba. A Rānar Kiyāma ake nade sama a kan abin da yake a cikinta kamar yadda ake nade takarda a kan abin da ta ḳunsa na rubutun malā'iku a kan bāyin Allah.

(2) Allah Yanā mallakar da ḳasa ga bāyinSa sālihai, bā zā ta fita daga gare su ba sai idan sun musanya addininsu na ḳwarai da wani mugu.

(3) Ita ce cēwa, bāyin Allah sālihai sunā gadon ḳasa.

kō kuma don jin dāḍi, zuwa ga wani ḍan lōkaci.”

112. Ya ce, “Yā Ubangi! Ka yi hukunci da gaskiya. Kuma Ubangi-jinmu Mai rahama ne Wanda ake nēman taimako a kan abin da kuke siffantāwa.”

قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

SŪRATUL HAJJ

سُورَةُ الْحَجِّ

Tanā karantar da yadda ake tsarkake akīda daga al’ādu, kuma a tsare ta daga gare su, kada a cūḍanya ta da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku mutāne! Ku bi Ubangi-jinku da taḳawa. Lalle ne girgizar⁽¹⁾ ƙasa ta tsayuwar Sa’a wata aba ce mai girma.

2. A rānar da kuke ganin ta dukan mai shāyar da māma tanā shagala daga abin da ta shāyar, kuma dukan mai ciki tanā haihuwar cikinta, kuma kanā ganin mutāne sunā māsu māyē alhāli kuwa su bā māsu māye ba, amma azābar Allah ce mai tsanani.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ
السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلُّ مَرْضِعَةٍ عَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا
وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ
وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

(1) Addīni tsantsa shī ne ke sanya ƙafa ta yi tsayi da kyau. Idan an cūḍanya addīni da wasu abūbuwa na bidi’a kō al’ādu, to, ƙafa bā ta iya tsayi balle ma a lōkacin girgizar ƙasa ta tsayin Sa’a.

3. Akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake yin musu ga sha'anin Allah bā da wani ilmi ba, kuma yanā biyar kōwane Shaidan mai taurin kai.

4. An wajibta masa cēwa wanda ya jibince shi, to, lalle ne sai ya batar da shi, kuma ya shiryar da shi zuwa ga azābar sa'ir.

5. Ya ku mutāne! Idan kun kance a cikin shakka a Tāshin Kiyāma, to, lalle ne Mū, Mun halitta ku daga turɓaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga tsōka wadda ake halittāwa, da wadda ba a halittawa dōmin Mu bayyana muku. Kuma Munā tabatar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cika karfinku. Kuma daga gare ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsiri daga kōwane nau'i mai ban sha'awa.

6. Wancan ne, dōmin lalle Allah Shi ne Gaskiya, kuma lalle ne Shi Yake rāyar da matattu, kuma lalle Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ
يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ
الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ
مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ
مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَى
أَزْدِلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ
شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا
عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْزَتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِن
كُلِّ رَوْحٍ يَهْبِجُ ﴿٥﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّ الْمَوْتَى وَأَنَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

(1) An raba mutāne a game da addīni kashi huɗu, sa'an nan ya fāra da kashi na farko, mafi yawa daga cikin sauran kasūsuwan, watau kashin wāwāye māsu biyar Shaidan ga al'adu da son zūciyōyi su bar hukunce-hukuncen Allah.

7. Kuma lalle ne Sa'ar Tāshin Kiyāma mai zuwa ce, bābu shakka a cikinta, kuma lalle ne Allah Yanā tāyar da waɗanda suke a cikin kaburbura.

8. Kuma daga mutāne akwai mai yin musu⁽¹⁾ ga Allah bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haska-kāwa ba.

9. Yanā mai karkatar da sāshensa dōmin ya ɓatar (da wasu) daga tafarkin Allah! Yanā da wani wulā-kanci a dūniya, kuma Munā ɗanɗana masa azābar gōbara a Rānar Kiyāma.

10. (A ce masa) “Wancan azāba sabōda abin da hannayenka biyu suka gabatar ne, kuma lalle ne Allah bai zama Mai zālunci ga bāyin-Sa ba.”

11. Kuma daga mutāne akwai mai bauta⁽²⁾ wa Allah a kan wani gefe. Sa'an nan idan wani alhēri ya sāme shi, sai ya natsu da shi, kuma idan wata fitina ta sāme shi, sai ya jūya bāya a kan fuskarsa. Yā yi hasārar dūniya da Lāhira. Waccan ita ce hasāra bayyananna.

12. Yanā kiran, baicin Allah, abin da bā ya cūtarsa da abin da bā ya amfāninsa! Waccan ita ce ɓata mai nīsa.

13. Yanā kiran wanda yake lalle cūtarwarsa ce mafi kusa daga amfā-

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٨﴾

ثَانِي عَظْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَتَاسٍ يُظَلِّلُ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ وَمَا لَا يَنْفَعُهُمْ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾

يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ

(1) Kashi na biyu shi ne mūgun malami ko Shaidan mai kōkarin ɓatar da mabiyansa wāwāye.

(2) Kashi na uku shi ne munāfuki mai shiga addīni da biyu.

ninsa! Lalle ne, tir da shi ya zama majibinci, kuma tir da ya zama abòkin zama!

14. Lalle ne Allah Yanā shigar da waɗanda suka yi ĩmāni⁽¹⁾ kuma suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu. Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake nufi.

15. Wanda ya kasance yanā zaton cēwa Allah bā zai taimake shi⁽²⁾ ba a cikin dūniya da Lāhira, to, sai ya mīka wata igiya zuwa sama, sa'an nan kuma ya yanke ta, sa'an nan ya dūba. Shin, ko lalle kaidinsa zai gusar da abin da yake ji na takaici?

16. Kuma kamar haka Muka saukar da shi (Alkur'āni) yanā āyōyi bayyanannu. Kuma lalle ne, Allah Yanā shiryar da wanda Yake nufi.

17. Lalle ne waɗanda suka yi ĩmāni da waɗanda suka tūba⁽³⁾ (Yahūdu) da waɗanda suka karkace (Saba'āwa) da Nasāra da Majūsāwa da waɗanda suka yi shirka,

الْمَوَالِي وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٢﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٣﴾

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٤﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنُّصَرَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

(1) Kashi na huɗu sū ne mūminai waɗanda suke tsōron Allah, su tsaya a inda Ya tsayar da su. Su ne mafi karancin kashi ga uku na farko.

(2) Wanda yake zaton Allah bā zai taimaki AnnabinSa ba, kuma yanā jin hushin Allah Ya zābi Muhammadu da Annabci, to, sai ya mutu da hushinsa, kuma ya yi dukan kaidin da yake so ya yi, Allah bā zai fāsa abin da Ya yi nufi ba a game da AnnabinSa, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Anā ce wa Yahūdāwa “waɗanda suka tūba” dōmin sun sābā wa maganar Annabinsu, Mūsā, wanda ya ce wa Allah, “Mun tūba zuwa gare Ka.” Saba'āwa, su ne māsu bauta wa malā'iku daga cikin Lārabāwa ko Yahūdāwa. Nasāra, sū ne waɗanda suka bi Annabi Īsa Dan Maryamu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Majūsāwa, sū ne māsu bautā wa wuta da irin addinin Fārisa. Māsu shirki, su ne māsu bauta wa gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne, wātau irin addinin Lārabāwa na lōkacin Jāhiliyya da irin bautar da waɗansu Musulmi ke yi wa waliyyai a yanzu.

lalle ne Allah Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Ranār Kīyāma. Lalle ne Allah Mahalarci ne a kan dukan kōme.

18. Ashe, ba ka gani ba, lalle Allah, wanda yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasa yanā yin sujada a gare Shi, da kuma rāna da watā da taurāri da duwātsu da itāce da dabbōbi, da kuma māsū yawa daga mutāne? Kuma wadānsu māsū yawa azāba tā tabbata a kansu. Kuma wanda Allah Ya wulā-kantar, to, bā ya da wani mai girmamāwa. Kuma Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake so.

19. Wadānnan kungiyōyi biyu⁽¹⁾ ne māsū husūma, sun yi husūma ga sha'anin Ubangijinsu. To, wadanda suka kāfirta an yanka musu wadānsu tufāfi daga wata irin wuta, anā zuba tafasasshen ruwa daga bisa kāwunansu.

20. Da shī ake narkar da abin da yake a cikin cikunansu da fātun jikinsu.

21. Kuma sunā da wadānsu gwalmōmin dūka na bakin karfe.

22. A kōyaushe suka yi nufin fita daga gare ta, daga bakin ciki, sai a mayar da su a cikinta, (a ce musu) “Ku dāndani azābar gōbara.”

23. Lalle ne, Allah Yana shigar da wadanda suka yi īmāni kuma

إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالنَّوَابُ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ
يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

* هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ نِيَابٌ مِّن
نَّارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ أَحْمِيمٌ ﴿١٩﴾

يُصْهِرُ بِهِمْ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾

وَلَهُمْ مَقْلَعٌ مِّنْ حَدِيدٍ ﴿٢١﴾

كَلَّمَآ أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ
أُعِيدُوا فِيهَا وَذُقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا

(1) Kuma ya kasa mutāne kungiya biyu, kungiyar farko sū ne māsū bin addinin gaskiya, kungiya ta biyu sū ne māsū karkacē wa addinin gaskiya, kamar kasūsūwa uku na farko. A kō da yaushē akwai husūma a tsakānin kungiyoyin biyu. Sa'an nan ya ambaci sakamakon kungiyar karia ta farkon,

suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu sunā gu-dāna daga karkashinsu, anā kawāta su, a cikinsu, da waɗansu mundāye na zīnāri da lu'u-lu'u. Kuma tafā-finsu a cikinsu alharīni ne. ⁽¹⁾

24. Kuma an shiryyar da su zuwa ga mai kyau na zance, kuma an shiryyar da su zuwa ga hanyar Wanda ake gode wa.

25. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta kuma suka taushe (mutāne) daga hanyar Allah da masallaci mai al-farma wanda Muka sanya shi ga mutāne alhāli kuwa mazauni a ciki da baƙauye daidai suke, kuma wanda ya yi nufin karkatar ⁽²⁾ da gas-kiya a cikinsa da zālunci, zā Mu dandana masa daga wata azāba mai raɗaɗi.

26. Kuma a lōkacin da Muka iyākance ⁽³⁾ wa Ibrāhim wurin 'Da-kin (Muka ce masa), "Kada ka haɗa kōme da Ni ga bauta, kuma ka tsarkake 'DākiNa, dōmin māsu ɗa-wāfi da māsu tsayuwa da māsu ruku'u da māsu sujada.

27. "Kuma ka yi yēkuwa ga mutāne da wajabcin Hajji, su je maka suna māsu tafiya da kafāfu da kuma a kan kōwane maɗankwarin rāku-mi māsu zuwa daga kōwane rango mai zurfi.

الصَّلَاةِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُحَلَّلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٤﴾

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى
صِرَاطٍ الْحَمِيدِ ﴿٢٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَتَوَلَّوْا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ
لِلنَّاسِ سَوَاءً لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَالْبَادِ وَمَنْ
يُزِدْ فِيهِ بِالْحَادِ يُطْلَمِ نَذْرُهُ مِنْ
عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٦﴾

وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ أَنَّ الْبَيْتَ أَنْ
لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتَكَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٧﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ
عَمِيقٍ ﴿٢٨﴾

(1) Sakamakon Kungiya ta gaskiya, watau mumina.

(2) Ihādi, shī ne yin ibāda bā yadda Allah Ya yi umurni da a yi ta ba. Wanda ya yi nufin karkatar da gaskiyar ibāda a cikin hurumin Makka, Allah zai yi masa azāba mai tsanani, balle fa a ce mutum ya aikata. Sabōda haka yanā wajaba ga mai nufin zuwa Hajji ya kōyi yadda ake yin ibāda kāfin ya tafi Makka dōmin kada ya jāwo wa kansa halaka.

(3) Allah Ya nūna wa Ibrāhīm iyākar 'Dākin Ka'aba da iska, sa'an nan ya fāra gina shi, kuma Ya nuna masa iyākōkin Hurumin Makka, ya sanya alāmōmi.

28. “Dōmin su halarci abubūwan amfāni a gare su, kuma su ambāci sunan Allah a cikin ‘yan kwānuka sanannu, sabōda abin da Ya azurta su da shi daga dabbōbin jin dādi. Sai ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da matsattse mata-lauci.

29. “Sa’an nan kuma sai su kāre ibādarsu da gusar da Kazanta, kuma sai su cika alkawuransu, kuma sai su yi dawāfi (sunā gēwaya) ga Dākin nan ‘yantacce.”

30. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama hukunce-hukuncen Allah, to, shī ne mafīfīci a gare shi, a wurin Ubangijinsa. Kuma an halatta muku dabbōbin ni’ima, ⁽¹⁾ fāce abin da ake karantāwa a kanku. Sabōda haka ku nīsanci Kazanta daga gumāka, kuma ku nīsanci Kazanta daga shaidar zur.

31. Kuna māsū tsayuwa ga gas-kiya dōmin Allah, ba māsū yin shirka da Shi ba. Kuma wanda ya yi shirka da Allah, to, yanā kamar abin da ya fādo daga sama, sa’an nan tsuntsāye su cafe shi, ko iska ta fāda da shi a cikin wani wuri mai nīsa.

32. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama ibādōdin Allah, to, lalle ne ita (girmamāwar) tanā daga ayyukan zukāta na ibāda.

لَيْشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ
مِّنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا
وَأَطِيعُوا أَلْبَاسَ الْفَقِيرِ ﴿٢٨﴾

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ
وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ
الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

خُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَكَانَ تَحَرُّمٍ مِنَ السَّمَاءِ فَتُخْطَفُ الطَّيْرُ
أَوْ تَهْوَىٰ بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِن تَقْوَىٰ
الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

(1) Dabbōbin ni’ima, sū ne rākumai da shānu da tumāki da awāki. An halatta cinsu sai waɗanda suka mutu a gabānin a yanka. Kuma shaidar zur kamar bauta wa gumāka take wajen sabbaba azāba, dōmin anā halattar da haram kō a haramtar da halat game da ita.

33. Kuna da waɗansu abūbuwan amfāni⁽¹⁾ a cikinta (dabbar hadaya) har ya zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma wurin halattā ta zuwa ga 'Dākin 'yantacce ne.

34. Kuma ga kōwace al'umma Mun sanya ibādar yanka, dōmin su ambaci sūnan Allah a kan abin da Ya arzūta su da shi daga dabbōbin ni'ima. Sa'an nan kuma Abin bautawarku Abin bautawa ne Guda, sai ku sallama Masa. Kuma ka yi bushāra ga māsu kankantar da kai.

35. Waɗanda suke idan an ambaci Allah sai zukātansu su firgita, da māsu haḳuri a kan abin da ya sāme su, da māsu tsayar da salla, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.⁽²⁾

36. Kuma rākuman, Mun sanya su a gare ku, a ibādōdin Allah. Kunā da wani alhēri babba a cikin-su. Sai ku ambaci sūnan Allah a kansu sunā tsaye⁽³⁾ a kan kafāfu uku. Sa'an nan idan sasanninsu suka fāḍi, to, ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da mai wadar zūci da mai bara. Kamar haka Muka hōre muku su, tsammāninku, kunā gōdēwa.

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى تَرْجِعُهَا
إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا لِّذِكْرِهِمْ
أَسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَيْمَاتٍ الْأَنْعَامِ
فَالَهُكُمْ إِلَهُ وَحْدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي
الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُم مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ
فِيهَا خَيْرٌ قَدْ ذُكِّرُوا وَلَٰسَٰئُهَا صَوَافٍ
فَإِذَا رَجَبْتَ جَوُوبَهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا
الْقَائِمَ وَالْمَعْرُوفَ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

(1) Anā amfāni da dabbar hadaya wajen hawa sabōda larūra da shan nōno har a kai ga wurin sōke ta. Anā sōke hadaya a cikin hurumin Makka.

(2) Waɗannan sū ne siffōfin māsu kankantar da kai, watau māsu tawālī'u. Zukātansu na firgita idan an ambaci Allah, su ga kamar sunā ganin Sa, a gaba gare su, sabōda haka sai su ji sauḳin haḳuri ga ɗaukar masifa, kuma su tsayar da salla da sauran ibādōdi na jiki, kuma su bāyar da zakka da sauran ibādōdin dūkiya.

(3) Wannan yanā nūna yadda ake sūkar rākuma sunā tsaye a kan kafāfu uku, a ɗaure guda bāyan an lanḳwasa guiwarta an ɗaure sama. Anā ambatar sūnan Allah kuma a yi kabbara a lōkacin sūkar a masōkar zūciyarta. Anā sukar shānu kuma anā yankansu. Anā yankan tumāki da awaki kawai. Anā yanka sauran dabbōbi da tsuntsaye kawai.

37. Nâmôminsu bâ za su sâmi Allah ba, haka jinainansu, amma taƙawa daga gare ku tanâ sâmun Sa. Kamar haka Ya hôre su sabôda ku, dômin ku girmama Allah sabôda shiriyar da Ya yi muku. Kuma ka yi bushâra ga mâsu kyautata yi.

38. Lalle ne, Allah Yanâ yin fada⁽¹⁾ sabôda waƙanda suka yi imâni. Lalle ne Allah bâ Ya son dukan mayaudari, mai yawan kâfirci.

39. An yi izni ga waƙanda ake yâƙar su da cêwa lalle an zâlunce su, kuma lalle ne Allah, haƙîka, Mai îkon yi ne a kan taimakonsu.

40. Waƙanda aka fitar daga gidajensu bâ da wani hakki ba fâce sunâ cêwa, “Ubangijinmu Allah ne.” Kuma ba dômin tunkudêwar Allah ga mutâne ba, sâshensu da sâshe, haƙîka, dâ an rûsa sau-ma’ô’in (Ruhbânâwa) da majâ-mi’ô’in Nasâra da gidâjen ibâdar Yahûdu da masallatai waƙanda ake ambatar Allah a cikinsu da yawa. Kuma lalle, haƙîka, Allah Yanâ taimakon wanda yake taimakon Sa. Lalle Allah ne, haƙîka, Mai ƙarfi, Mabuwayi.

41. Waƙanda suke idan Muka bâ su îko a cikin ƙasa, sai su tsai da salla, kuma su bayar da zakka kuma su yi umurni da abin da aka

لَن يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ
التَّقْوَىٰ مِنكُمْ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا
اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَلَبِئْسَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

﴿٣٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَتِّلُونَ بِأَنفُسِهِمْ طُغْيَانًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ
نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِينِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا
أَن يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ
النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّهُدَمَتِ صَوَامِعُ
وَبَيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا
أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن
يَنْصُرُهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ

(1) Allah Yâ yi alkawarin kâre wanda yake aiki da taƙawa dôminSa, Yanâ tunkude masa maƙiyansa, Ya yi masa fada.

sani,⁽¹⁾ kuma su hana daga abin da ba a sani ba. Kuma ākibar al'amura ga Allah take.

42. Kuma idan sun karyata ka, to, lalle, haḳīka, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, sun karyata a gabaninsu.

43. Da mutānen Ibrāhim da mutānen Lūdu.

44. Da māsu Madyana, kuma an karyata Mūsā. Sai Na jinkirta wa kāfiran, sa'an nan kuma Na kama su. To, yāya musūNa (gare su) ya kasance?

45. Sa'an nan da yawa daga al-karya, Muka halaka ta, alhāli kuwa tanā mai zalūnci, sai ta zama fādaḍ-ḍa a kan rassanta, da yawa daga rījiya wadda aka wōfintar, da kuma gidājen sarauta maḍaukaka.

46. Shin, to, ba su yi tafiya ba a cikin kasa, dōmin zukāta waḍanda zā su yi hankali da su da kunnuwa da za su yi saurāre da su su kasance a gare su? Dōmin lalle ne idānun ba su makanta, amma zukāta waḍanda ke a cikin kirāza sū ke makanta.

47. Kuma sunā nēman ka yi gag-gāwa da azāba, alhāli kuwa Allah bā zai sāba wa'adinSa ba, kuma lalle ne, yini⁽²⁾ ḍaya a wurin

وَنَهَوَانِ الْمُنْكَرَ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١١﴾

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ
قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿١٢﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿١٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ
لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْنَاهُمْ فَكَيْفَ كَانَتْ نَكِيرٌ ﴿١٤﴾

فَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ
ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَبُرُ
مُعَظَّمَةٌ وَقَصِيرٌ مَّشِيدٌ ﴿١٥﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ
يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا
فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ
الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿١٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ
وَعْدَهُ وَاتَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ

(1) Abin da aka sani daga shar'ia watau shī ne alhēri, kuma abin da ba a sani ba ga shari'a watau sharti wanda Allah bā Ya so, akasin alhēri. Tsayar da ayyukan alhēri ba zai isa ba sai anā yin wa'azi ga mutāne a umarce su da yin alhēri kuma a hana su daga aikata shari.

(2) Allah bā Ya sāba wa'adinSa. Dadēwar rashin saukar azāba, bā sābāwar wa'adi ba ne, ajalīn azābar ne bai zo ba. Dōmin yini guda a wurin Allah daidai yake da shēkara dubu na shēkarun dūniya. Sabōda haka kwana guda daidai yake da shēkara dubu biyu. Sabōda haka Sa'a guda ta Allah na daidai da shēkara tamānin da uku da wata huɗu.

Ubangijinka kamar shēkara dubu yake daga abin da kuke kīdāyāwa.

48. Kuma da yawa daga alƙarya, Na yi jinkirin azāba gare ta (da laifinta) sa'an nan Na kāma ta, kuma zuwa gare Ni makōma take.

49. Ka ce, "Ya ku mutāne! Nī wani mai gargadi ne kawai zuwa gare ku, mai bayyanāwa."

50. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwa-rai, sunā da gāfara da arziki na karimci.

51. Kuma waɗanda suka yi aikin bātāwa a cikin āyōyinMu, sunā māsū gajiyarwa, waɗancan 'yan Ja-hīm ne.

52. Kuma ba Mu aika wani man-zo ba a gabāninka, kuma ba Mu umurci wani Annabi ba, fāce idan ya yi būri,⁽¹⁾ sai Shaidan ya jēfa (wani abu) a cikin būrinsa, sa'an nan Allah Ya shāfe abin da Shaidan ke jēfāwa. Sa'an nan kuma Allah Ya kyautata āyōyinSa. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

53. Dōmin Ya sanya abin da Shaidan ke jēfāwa ya zama fitina ga waɗanda a cikin zukātansu akwai cūta, da māsū kēkasassun zukātansu. Kuma lalle ne azzālumai, haƙiƙa, sunā a cikin sābāni mai nisa.

مِمَّا تَعْدُونَ ﴿٤٧﴾

وَكَايْنٍ مِّن قَرِيْبَةٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَالَّتِي أَلَمَّصِيْرُ ﴿٤٨﴾

قُلْ يَتَايَبُهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾

قَالِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ
إِلَّا إِذَا تَمَنَّيَ الْفَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ
فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكُمُ
اللَّهُ ءَايَتِهِ ؕ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِّلَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
الظَّالِمِيْنَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

(1) Annabāwa sukan yi wahami ga tunāninsu, su yi zaton wani abu daidai ne alhālī kuwa a wurin Allah bā haka Yake nufi ba. A kan wannan, sai shakka ta shiga wāwā a kansu, amma wanda ke da īmāni, to, bā zai rikice ba, sabōda wannan kuskure, dōmin Allah bā Ya barin su a kansa, sai Ya gyāra abin da ke ciki na wahami. Misālī Kissar Yūnusu, da Kissar Annabi a cikin Suratu Abasa, da Kissar Ibrāhīm wajen jāyayya da malā'ikun da aka aika zuwa alƙaryōyin mutānen Lūdu.

54. Kuma dōmin waɗanda aka bai wa ilmi su sani lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinka dōmin su yi īmāni da shi sabōda zukātansu su natsu gare Shi. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Mai shiryyar da waɗanda suka yi īmāni ne zuwa ga hanya madaidaiciya.

55. Kuma waɗanda suka kāfirta bā zā su gushe ba sunā a cikin shakka daga gare Shi, har Sa'a ta jē musu bisa ga abke, kō kuwa azābar wani yini bakarāre ta jē musu.

56. Mulki a rānar nan ga Allah yake, Yanā hukunci a tsakāninsu. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

57. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyōyinMu, to, waɗannan sunā da azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma waɗanda suka yi hijira a cikin tafarkin Allah, sa'an nan kuma aka kashe su, kō suka mutu, lalle ne, Allah Yanā arzūta su da arziki mai kyau. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shī ne Mafī alhērīn māsu arzutāwa.

59. Lalle ne, Yanā shigar da su a wata mashiga wadda zā su yarda da ita. Kuma lalle ne Allah, haḳīka Masani ne, Mai haḳuri.

60. Wancan! Kuma wanda ya rāma azāba da misālin abin da aka yi masa, sa'an nan kuma aka zālunce shi, lalle ne, Allah Yanā taimakon sa. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّهُ الْحَقُّ
مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ
قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ
آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى
تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ
يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

أَلَمْ تَكُنْ يَوْمَئِذٍ تَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا
أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّزُقِينَ ﴿٥٨﴾

لَيَدْخُلْنَهُمْ دُخْلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ
اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبْ بِمِثْلِ مَا عُوِفَ
بِهِ ثُمَّ يُغِي عَلَىٰه لَيَنْصُرْنَهُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾

61. Wancan! Sabōda Allah Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

62. Wancan! Sabōda lalle ne Allah, Shī ne Gaskiya, kuma lalle ne, abin da suke kira, waninSa, shi ne ƙarya. Kuma lalle ne Allah, Shī ne Maɗaukaki, Mai girma.

63. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne, Allah Yā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, sai ƙasa ta wāyi gari kōriya? Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Mai ƙididdigewa.

64. Abin da ke a cikin sammai, da abin da ke a cikin ƙasa, Nasa ne, kuma lalle ne Allah, haƙīka, Shi ne Wadatacce, Gōɗadde.

65. Shin ba ka gani ba, lalle ne Allah Ya hōre muku abin da yake a cikin ƙasa, kuma jirāge sunā gudāna a cikin tēku, da umurninSa kuma Yanā riƙe sama dōmin kada ta fāɗi a kan ƙasa fāce da izninSa? Lalle ne Allah ga mutāne haƙīka, Mai tau-sayi ne, Mai jin ƙai.

66. Kuma Shī ne Wanda Ya rāya ku, sa'an nan kuma Yanā matar da ku, sa'an nan kuma Yanā rāyar da ku. Lalle mutum, haƙīka, mai ƙāfir-ci ne.

67. Ga kōwace al'umma Mun sanya wurin yanka, su ne māsu yin baiko gare Shi, sabōda haka, kada

ذَٰلِكَ يَٰٓأَتِ اللَّهُ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَآتَ اللَّهُ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ﴿٦١﴾

ذَٰلِكَ يَٰٓأَتِ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَآتَ مَا
يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَآتَ اللَّهُ
هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ
الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَآتَ اللَّهُ لَهُوَ الْغَفِيُّ الْخَبِيرُ ﴿٦٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ
وَأَلْفَلَاكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ
السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ
بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ
فَلَا يَنْزِعُ عَنْكَ فِي الْأَمْرِ وَاَدْعُ إِلَى رَبِّكَ

(1) Ya misalta Alƙur'āni da ruwan girgije. Kamar yadda ruwa ke sauka daga sama ya rāya ƙasā haka Alƙur'āni yake sauka ya rāya zukāta.

su yi maka jāyayya a cikin al'amarin (hadaya). Kuma ka yi kira zuwa ga Ubangijinka, lalle kai, kana a kan shiriya madaidaiciya.

68. Kuma idan sun yi maka jidāli, sai ka ce, “Allah ne Mafi sani game da abin da kuke aikatāwa.

69. “Allah ne zai yi hukunci a tsakāninku, a Rānar Kiyāma, a cikin abin da kuka kasance a cikinsa kunā sāba wa jūna.”

70. Ashe, ba ka sani ba, lalle ne Allah Yanā sanin abin da yake a cikin sama da kasa? Lalle ne wancan yanā cikin Littāfi, lalle wancan ga Allah mai sauƙi ne.

71. Kuma sunā bautāwa, baicin Allah, abin da (Allah) bai saukar da wani dalili ba game da shi, kuma abin da bā su da wani ilmi game da shi, kuma bābu wani mai taimako ga azzālumi.

72. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu, a kansu, kanā sanin abin kyāma a cikin fuskōkin waɗanda suka kāfirta, sunā kusa su yi danƙa ga waɗanda ke kāratun āyōyinMu a kansu. Ka ce, “Shin to, in gaya muku abin da yake mafi sharri daga wannan? (Ita ce) Wuta. Allah Yā yi alkawarinta ga waɗanda suka kāfirta. Kuma makōmarsu tā mūnana.

73. “Ya ku mutāne! An buga wani misāli, sai ku saurāra zuwa gare shi. Lalle ne waɗanda kuke kira baicin Allah, bā zā su halitta fudā ba, kō da sun tāru gare shi, kuma idan fudā ya fwaɗe musu wani abu,

إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾

وَإِنْ جَدَلُواكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ تَعْلَم أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾

وَإِذْ أَتَىٰ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ نَبَأٌ بَشِيرٌ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرُ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ النَارِ وَعَذَابُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَشْنُ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٍ فَاستَمِعُوا لَهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ ۚ وَإِنْ

bā zā su kuḅutar da shi ba daga gare shi. Mai nēma da wanda ake nēman gare shi sun raunana.”

74. Ba su kaddara wa Allah hak-kin girmanSa ba. Lalle ne Allah, haḱīka, Mai karfi ne, Mabuwayi.

75. Allah nā zāḅen Manzanni daga malā'iku kuma daga mutā-ne.⁽¹⁾ Lalle Allah, Mai ji ne, Mai gani.

76. Yanā sanin abin da ke gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

77. Yā kū wafanda suka yi īmā-ni! Ku yi rukū'i, kuma ku yi sujada, kuma ku bauta wa Ubangijinku, kuma ku aikata alhēri, tsam-māninku, ku sami babban rabo.

78. Kuma ku yi jihādi a cikin (al'amarin) Allah, hakkin jihādin-Sa. Shī ne Ya zāḅe ku, alhāli kuwa bai sanya wani kunci⁽²⁾ ba a kanku a cikin addini. Bisa kudurcēwar ubanku Ibrāhīm, shī ne ya yi muku sūna Musulmi⁽³⁾ daga gabānin haka. Kuma a cikin wannan (Littāfi ya yi muku sūna Musulmi), dōmin Manzo ya kasance mai shaida a

يَسْأَلُهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوهُ

مِنْهُ ضَعْفَ الطَّالِبِ وَالْمَظْلُوبِ ﴿٧٤﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٥﴾

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا

وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٦﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

وَأِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا

وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٧٨﴾

وَجِهْدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ

أَجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي

الَّذِينَ مِنْ حَرْجٍ قِتْلَةً أَيُّكُمْ أَزْهَقَهُ هُوَ

سَمَّيْكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا

لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا

شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا

(1) Allah nā zaḅen Manzanni daga mutāne da malā'iku kawai. Sabō da haka bābu wani manzo da jinsin aljannu kō wani jinsi, kuma āyar Sūratul Ahzāb ta 40 tā nūna zāḅen nan ya kare daga Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Duk wanda ya yi da'awar Allah Ya bā shi wani hukumci a bāyan Annabi Muhammadu, kō dā bai yi da'awar annabci ba, to, shī Dajjal ne, bā a bin sa.

(2) Bābu kunci a cikin Musulunci, duk inda aka faɗi tsanani kuma an faɗi yadda sauḱi zai sāmu a kōwane hāli.

(3) Sharaḁin Musulunci ya zama a kan aḱidar Ibrāhīm wanda ya yi wa wannan al'umma sūna da Musulmi tun a zāmaninsa, kuma an ambaci wannan magana a cikin wannan Littāfi, wātau Alḱur'āni, a cikin Sūrar Baḱara āyā ta 128.

kanku, kû kuma ku kasance māsū shaida a kan mutāne. Sabōda haka ku tsayar da salla kuma ku bāyar da zakka, kuma ku amince da Allah, Shi ne Majiḡincinku. Sābōda haka mādalla da Shi Ya zama Majiḡinci, mādalla da Shi ya zama Mai taimako.

الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ
الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ
SŪRATUL MŪ'MINŪN

Tanā karantar da haḡīkanin ĩmāni da ayyukan ĩmāni. ĩmāni ba ya cika sai da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne, Mūminai⁽¹⁾ sun sāmi babban rabo.

2. Waḡanda suke a cikin sallarsu māsū tawāli'u ne.

3. Kuma waḡanda suke, sū daga barin yasasshiyar magana, māsū kau da kai ne.

4. Kuma waḡanda suke ga zakka māsū aikatāwa ne.

5. Kuma waḡanda suke ga farjō-jinsu māsū tsarēwa ne.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾

(1) Muminai su ne waḡanda suke da sifōfin da aka jeranta a cikin āyōyin da ke biye daga ta 2 zuwa ga ta 9.

6. Fāce a kan mātan aurensu, kō kuwa abin da hannayen dāmansu suka mallaka, to, lalle sū, bā waɗanda ake zargi ba ne.

7. Sabōda haka wanda ya nēmi abin da ke bāyan wancan, to, waɗancan sū ne māsu kētarēwar haddi.

8. Kuma waɗanda suke, sū ga amānōninsu da alkawarinsu māsu tsarēwa ne.

9. Kuma da waɗanda suke, sū a kan sallōlinsu sunā tsarēwa.

10. Waɗannan, sū ne magāda.

11. Waɗanda suke gādon (Al-jannar) Firdausi,⁽¹⁾ su a cikinta madawwama ne.

12. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta mutum daga wani tsantsa daga lāka.

13. Sa'an nan kuma Muka sanya shi, ḏigon maniyyi a cikin matabata natsattsuya.

14. Sa'an nan kuma Muka halitta shi gudan jini, sa'an nan Muka halitta gudan jinin tsōka, sa'an nan Muka halitta tsōkar ta zama ḳasūsūwa, sa'an nan Muka tufātar da ḳasūsūwan da wani nāma, sa'an nan kuma Muka ḳāga shi wata halitta dabam. Sabōda haka albar-kun Allah sun bayyana, Shi ne Mafi kyaun māsu halittawa.

15. Sa'an nan kuma ku, bāyan wannan, lalle ne māsu mutuwa ne.

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾

فَمَنْ أَسْبَغَ ذَاكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْعَادُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾
الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿١٣﴾

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا
الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أُنشَأْتُهُ خَلْقًا آخَرَ
فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾

(1) Asalin firdausi fadama mai ruwa da itāce da ni'ima. Aljannar firdausi ita ce mafi daukakar Aljanna.

16. Sa'an nan kuma, lalle ne kū, a Rānar Kiyāma, za a tāyar da ku.

17. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun halitta, a samanku, hanyōyi bakwai, kuma ba Mu kasance, daga barin halittar, Māsu shagala ba.

18. Muka saukar da ruwa daga sama bisa gwargwado, sa'an nan Muka zaunar da shi a cikin ƙasa, alhāli, lalle ne Mū, a kan tafiyar da shi, Māsu iyāwa ne.

19. Sai Muka ƙāga muku, game da shi (ruwan), gōnaki daga dabīnai da inabōbi, kunā da, a cikinsu, 'ya'yan itācen marmari māsu yawa, kuma daga gare su kuke ci.

20. Da wata itāciya,⁽¹⁾ tanā fita daga dūtsin Sainā'a, tanā tsira da man shāfāwa, da man miya dōmin māsu cī.

21. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'imōmi, Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikinsu, kuma kunā da a cikinsu, abūbuwan amfāni⁽²⁾ māsu yawa, kuma daga gare su kuke cī.

22. Kuma a kansu da a kan jirgin ruwa ake dāukar ku.

23. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾

فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَبٍ لَّكُم فِيهَا أَفْوَاجٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدَّهْنِ وَصِبْغٍ لَّأَكْلِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسْقُوا مِنْهَا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَلْقَوْنِي

(1) Itāciyar Zaitūni. Ita ce itāciyar farko da ta tsira a kan ƙasa a bāyan 'Dūfāna, tanā rāyuwa mai dōgon lōkaci; an ce tanā rāyuwa kamar shēkara dubū huɗu. Anā cin 'ya'yanta, anā man shāfāwa da su, kuma anā yin miya da su. Asalin sibg, rini dōmin tanā rina lōmar tuwo. Dūtsen Sīnā'a mai albarka, dūr, shī ne dūtse mai itāce a kansa.

(2) Sūfi da gashi dōmin tufāfi da kāyan dāki, ƙasūsuwa da fātu da kōfatai dōmin yin abūbuwan amfāni.

ya ce, “Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa waninSa. Shin, to, bā zā ku yi taƙa-wa ba?”

24. Sai mashāwarta waƙanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce, “Wannan ba kōwa ba ne, fāce mutum misālinku, yanā nufin ya ɗaukaka a kanku. Dā Allah Yā so, lalle ne dā Yā saukar da malā'iku. Ba mu ji (kōme) ba, game da wan-nan, a cikin ubanninmu na farko.

25. “Shi bai zamo kōwa ba, fāce wani namiji ne, a gare shi akwai hauka, sai ku yi jinkiri da shi har wani lōkaci.”

26. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Ka taimake ni sabōda sun ƙaryata ni.”

27. Sai Muka yi wahayi zuwa gare shi. “Ka sana'anta jirgin bisa ga idonMu, da wahayinMu. To, idan umurninMu ya jē, kuma tandā ta buɓɓuga da ruwa, to, ka shigar a cikinta daga kōme, ma'aura biyu, da iyālanka, sai wanda Magana ta gabāta a kansa, daga gare su, kuma kada ka rōkē Ni (sabōda wani) a cikin waƙanda suka yi zālunci, lalle ne sū waƙanda ake nutsarwa ne.

28. “Sa'an nan idan ka daidaitu, kai da waƙanda ke tāre da kai a kan jirgin, sai ka ce, ‘Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya tsīrar da mu daga mutāne azzālumai.’

29. “Kuma ka ce, ‘Ya Ubangi-jīna! Ka saukar da ni, saukarwa mai albarka. Kuma Kai ne Mafi alhērin māsu saukarwa.’

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ الْمَلَأُو الْأَذِينَ كَفَرُوا مِّنْ قَوْمِهِ ۖ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جَنَّةٌ مَّا تَصُورُوهُ ۖ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ ﴿٢٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَوَحِّينَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۖ وَلَا تَخْطُبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّعَذَّرُونَ ﴿٢٧﴾

فَإِذَا أَسْتَوَيْتَ أَنتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّسَنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

وَقُلْ رَبِّ انزِلْنِي مُنزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿٢٩﴾

30. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi, ko da yake Mun kasance, haḳīka, Māsu jarrabāwa.

31. Sa'an nan kuma Muka kâga wani karni, na wafansu dabam, daga bâyansu.

32. Sai Muka aika a cikinsu, Manzo daga gare su. "Ku bauta wa Allah. Bâ ku da wani abin bautāwa, sai Shi. Shin to, bâ zâ ku yi taḳawa ba?"

33. Mashāwarta daga mutānensa, waḍanda suka kāfirta kuma suka karyata game da haḍuwa da Lāhira, kuma Muka ni'imtar da su a cikin rāyuwar dūniya, suka ce, "Wannan bâ kōwa ba, fāce wani mutum ne kamarku, yanā cī daga abin da kuke cī daga gare shi, kuma yanā shā daga abin da kuke shā.

34. "Kuma lalle ne idan kun yi dā'a ga mutum misālinku, lalle ne, a lōkacin nan, haḳīka, kû māsū hasāra ne.

35. "Shin, yanā yi muku wa'adin (cēwa) lalle kû, idan kun mutu kuma kuka kasance turbāya da kasūsuwa, lalle ne kû, waḍanda ake fitarwa ne?

36. "Faufau faufau ga abin da ake yi muku wa'adi da shi.

37. "Rāyuwa ba ta zama ba fāce rāyuwarmu ta dūniya, munā mutuwa kuma munā rāyuwa,⁽¹⁾ kuma ba mu zama waḍanda ake tayarwa ba.

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنَّ كَذَّابِينَ ﴿٣٠﴾

مُرْأَسَانَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنَآءَ الْآخِرِينَ ﴿٣١﴾

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَشْقُونَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الْمَلَائِكَةُ لِقَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ أَتُنْذِرُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَاهَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِّثْلُكُمْ بَأْسَكُمْ أَجْمَعُ ﴿٣٣﴾

وَلَيْنِ أَطَعْتُمْ بَشْرًا مِّثْلَكُمْ لَأَنَّكُمْ إِذَا الْحُسُورُ ﴿٣٤﴾

أَعِدَّكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظْمًا أَنْكُمْ مُخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾

* هَيَّاهُتْ هَيَّاهُتْ لِمَا تُوْعَدُونَ ﴿٣٦﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Munā mutuwa kuma munā rāyuwa da haihuwar diya da 'yā'ya. A bāyan wannan bābu wata rāyuwa ta wata Lāhira.

38. “Bai zama kōwa ba fāce namiji, ya kirkira karya ga Allah, kuma ba mu zama, sabōda shi, māsu īmāni ba.”

39. Ya ce, “Ya Ubangijina! Ka taimake ni sabōda sun karya ta ni.”

40. Ya ce, “Daga abu kadan, lalle ne zā su wāyi gari sunā māsu nadāma.”

41. Sai tsāwa ta kāma su da gas-kiya, sai Muka sanya su tunkuḡa. Sabōda haka nisa ya tabbata ga mutāne azzālumai!

42. Sa'an kuma Muka kāga halittar wasu karnōni dabam daga bayānsu.

43. Wata al'umma bā ta gabātar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

44. Sa'an nan kuma Muka aika da ManzanninMu jēre, a kō da yaushē Manzon wata al'umma ya jē mata, sai su karya ta shi, sabōda haka Muka biyar da sāsensu ga sāshe, kuma Muka sanya su lābā-run hira. To, nisa ya tabbata ga mutāne (wadānda) bā su yin īmāni!

45. Sa'an nan kuma Muka aika Mūsā da ḡan'uwansa, Hārūna, game da āyōyinMu da dalīli bay-yananne.

46. Zuwa ga Fir'auna da majali-sarsa, sai suka kangara, alhāli sun kasance mutāne ne marinjāya.

47. Sai suka ce, “Shin, zā mu yi īmāni sabōda wasu mutāne biyu misālinmu, alhāli kuwa mutānensu, a gare mu, māsu bauta ne”

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا
نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّیُصْبِحَنَّ نَدِمِينَ ﴿٤٠﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَهُمْ
عُشَاءً مُّبْعَدًا لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِن بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٢﴾

مَا تَسْقُ مِن أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَعِجِرُونَ ﴿٤٣﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا مَّا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا
كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُم بَعْضًا وَجَعَلْنَهُمْ
أَحَادِيثَ مُّبْعَدًا لِّلْقَوْمِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ
مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ بِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا
عٰبِدُونَ ﴿٤٧﴾

48. Sai suka karyata su sabōda haka suka kasance halakakku.

49. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā littāfi tsammaninsu, ⁽¹⁾ zā su shiryu.

50. Kuma Mun sanya 'Dan Maryama, shi da uwarsa wata āyā. ⁽²⁾ Kuma Muka tattara su zuwa ga wani tsauni ma'abūcin natsuwa da marēmari.

51. Yā ku Manzanni! Ku ci daga abūbuwa māsū dādī, ⁽³⁾ kuma ku aikata aikin kwarai. Lalle Nī, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

52. Kuma lalle ne wannan al'ummarku ce, al'umma guda, kuma Nī, Ubangijinku ne, sai ku bi Nī da taḳawa. ⁽⁴⁾

53. Sai (al'ummar) suka yan-yanke al'amarinsu a tsakāninsu guntu-guntu, ⁽⁵⁾ kōwace kungiya sunā māsū farin ciki da abin da yake a gare su.

54. To, ka bar su a cikin batarsu har a wani lōkaci.

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿١٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٩﴾

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ رَأْسَ آيَةٍ وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى

رُفُوقِ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا

صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ

فَاتَّقُونِ ﴿٢٢﴾

فَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ ذُرًّا كُلٌّ لِحِزْبٍ بَإِ

لَدَيْهِمْ قَرْحُونَ ﴿٢٣﴾

فَذَرَهُمْ فِي عَمَرِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾

(1) Banī Isrā'ila na yanzu idan sun tuna cewa Alkur'āni bā shī ne farkon littāfin sama ba, an bai wa Mūsā wani littāfi, su kuma sunā alfahari da shi.

(2) Āyar Īsā da uwarsa ita ce an haife shi bābu uba. Kuma a lōkacin nan Yahūdu suka so sarkin zāmanin nan ya kashe shi, sai uwarsa ta gudu da shi zuwa Baitil Maḳaddas, kō Dimashḳa, kō Falasḏīnu, inda suka zauna shēkara gōma sha biyar har sarkin nan ya mutu.

(3) Allah Ya umurci ManzanninSa da cin halat, sa'an nan su aikata aikin kwarai. Haka kuma Ya umurci Mūminai. Sabōda haka karɓar aiki na kwarai an tsayar da shi ne a kan cin halat.

(4) Taḳawa, ita ce bauta wa Allah da abin da Ya yi umurni a bauta Masa, a kan harshen AnnabinSa na zamaninsa. Yanzu bābu taḳawa sai a cikin Musulunci kawai.

(5) Kōwa ya kāma hanyarsa, al'ummar Musulmi ta zama kungiyōyi dabam-dabam, kōwanensu yanā farin ciki da abin da ke gare shi, yanā ganin shi ne mafifici

55. Shin, sunā zaton cêwa abin da Muke taimakon su da shi daga dûkiya da dîya,

56. Munā yi musu gaggāwa ne a cikin alhērōri?

57. Lalle ne, waɗanda suke māsū sauna sabo da tsōron Ubangijinsu,

58. Da waɗanda suke, game da āyōyin Ubangijinsu sunā imāni,

59. Da waɗanda suke game da Ubangijinsu bā su yin shirki,

60. Da waɗanda ke bāyar da abin da suka bāyar, alhāli kuwa zukātansu sunā tsōrace dōmin sunā kōmāwa zuwa ga Ubangijinsu,

61. Waɗancan sunā gaggāwar tsēre a cikin ayyukan alhēri, alhāli kuwa sunā māsū tsērēwa zuwa gare su (ayyukan alhēri).

62. Kuma bā Mu kallafa wa rai fāce abin iyawarsa, kuma a wurin-Mu akwai wani littāfi wanda yake magana da gaskiya, kuma sū bā a zāluntar su.

63. Ā'a, zukātansu sunā cikin jāhilci daga wannan (magana), kuma sunā da waɗansu ayyuka, baicin wancan, sū a gare su, māsū aikatāwa ne.

64. Har idan Mun kāma mani'imtansu da azāba, sai gā su sunā hargōwa.

65. Kada ku yi hargowa a yau, lalle ne kū, daga gare Mu bā a taimakon ku.

66. Lalle ne, āyōyiNa sun kasan-ce anā karātun su a kanku, sai kuka

أَتَحْسِبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَيْنَ ۝٥٥

نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ۝٥٦

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۝٥٧

وَالَّذِينَ هُمْ يِقَاتِبُ رَبَّهُمْ لِيُوْثِقُوهُمْ ۝٥٨

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ۝٥٩

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءً آتَاوْا فَلَوْ هُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ۝٦٠

أُولَٰئِكَ يَسْعُرُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَاهِقُونَ ۝٦١

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَبْنَاكَ يُنَاطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝٦٢

بَلْ فَلَوْ هُمْ فِي غَمَرَةٍ مِنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَلٌ مِّنْ دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ۝٦٣

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْعَرُونَ ۝٦٤

لَا تَجْعَرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِّنَّا لَا تَصَرُونَ ۝٦٥

قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُنَادِي عَلَيْكُمْ فَكُنتُمْ عَلَىٰ

kasance, a kan dugāduganku, kunā kōmāwa bāya.

67. Kunā māsu girman kai gare shi (Annabi), da hira kunā alfāsha.

68. Shin fa, ba su yi ta'ammalin maganar (Alkur'āni) ba, kō abin da bai jē wa ubanninsu na farko ba ne ya jē musu?

69. Kō ba su san Manzonsu ba ne, dōmin haka suke māsu musu a gare shi?

70. Kō sunā cēwa, "Akwai hauka gare shi?" Ā'a, yā zo musu da gaskiya, alhāli kuwa mafi yawansu, ga gaskiya, māsu kī ne.

71. Kuma dā gaskiya (Alkur'āni) yā bi son zuciyoyinsu, ha-kīka, dā sammai da kasa da wanda yake a cikinsu sun bāci. Ā'a, Mun tafo musu da ambaton⁽¹⁾ (darajar) su, sa'an nan sū daga barin ambatonsu māsu bijirēwa ne.

72. Kō kanā tambayar su wani harāji ne (a kan iyar da Manzanci a gare su)? To, harājin Ubangijinka ne mafi alhēri, kuma Shī ne Mafi alhērin māsu ciyarwa.

73. Kuma lalle ne, kai, ha-kīka, kanā kiran su zuwa ga hanya madaidaiciya.

74. Kuma lalle waɗanda ba su yi īmāni da Lāhira ba māsu karka-cēwa daga hanya ne.

أَعْقِبْكُمْ تَنْكِصُونَ ﴿٦٦﴾

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَلِيمًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَلَمْ يَذَّبُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ
ءَابَاءَهُمْ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُم لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَّاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ
الْزَّالِمِينَ ﴿٧٢﴾

وَأِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾

وَأِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ
الصِّرَاطِ لَنُكَيِّبُونَ ﴿٧٤﴾

(1) Zikiri a nan, shi ne Alkur'āni wanda ya zo wa Lārabāwa, kō Kuraishāwa da abūbuwa na ɗaukakarsu, da ambaton sūnansu, da shiryar da su, da gabātar da su a kan sauran kabīlu. Amma duk da haka sunā bijirēwa daga gare shi.

75. Kuma dā Mun ji tausayinsu, kuma Muka kuranye musu abin da yake tāre da su na cūta, lalle ne dā sun yi zurfi a cikin batarsu, sunā dimuwa.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā kāma su da azāba,⁽¹⁾ sai dai ba su saukar da kai ba ga Ubangijinsu, kuma bā su yin tawālī'u.

77. Har idan Mun būde, a kansu, wata kōfa mai azāba mai tsanani, sai gā su a cikinta sunā māsu mugi.⁽²⁾

78. Kuma Shi ne Wanda Ya kāga halittar ji da gani da zukāta domin-ku. Kaḍan kwarai kuke gōdēwa.

79. Kuma Shī ne Ya halitta ku a cikin kasa, kuma zuwa gare Shi ake tayar da ku.

80. Kuma Shī ne Wanda Yake rāyarwa, kuma Yanā matarwa, kuma a gare Shi ne sābāwar dare da yini take. Shin, to, bā zā ku han-kalta ba?

81. Ā'a, sun faḍi misālin abin da na farko suka faḍa.

82. Suka ce, "Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turɓaya da kasusuwa, shin, lalle ne mu, haḳīka waɗanda ake tayarwa ne?"

83. "Lalle ne, haḳīka, an yi mana wa'adi, mū da ubanninmu ga wannan a gabāni. Wannan abu bai zama kōme ba, fāce tātsūniyōyin na farko."

﴿وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾^(٥٥)

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَضُرُّهُمْ^(٥٦)

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذْ هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ^(٥٧)

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ^(٥٨)

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ^(٥٩)

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ^(٦٠)

بَلْ قَالُوا امِثْلَ مَا قَالِ الْأَوَّلُونَ^(٦١)

قَالُوا أَلَمْ نَأْمُرْكُم بِاتِّبَاعِ آبَائِكُمْ وَلِأَبَائِكُمْ أَكْبَرُ^(٦٢)

لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ^(٦٣)

(1) Azābar dūniya kamar yunwa da ciwo da talauci da rashin kwanciyar hankali.

(2) Mugi, shi ne kasa yin magana sabōda dēbe tsammāni daga sāmūn kōwane alhērī. Asalīn kalmar daga Fulātanci take.

84. Ka ce, “Wāne ne da mulkin kasa da wanda ke a cikinta, idan kun kasance kunā sani?”

85. Zā su ce, “Ta Allah ce.” Ka ce, “Shin, to, bā zā ku yi tunāni ba?”

86. Ka ce, “Wāne ne Ubangijin sammai bakwai kuma Ubangijin Al'arshi mai girma?”

87. Zā su ce, “Na Allah ne.” Ka ce, “Shin, to, bā zā ku bī Shi da takawa ba?”

88. Ka ce, “Wāne ne ga hannunsa mallakar kōwane abu take, alhāli kuwa shi yanā tsarēwar wani, kuma ba a tsare kōwa daga gare shi, idan kun kasance kunā sani?”

89. Zā su ce, “Ga Allah yake.” Ka ce, “To, yāya ake sihirce ku?”

90. Ā'a, Mun zo musu da gas-kiya, kuma lalle ne sū, hakika, ma'aryata ne.

91. Allah bai ri'ki wani abin hai-huwa ba, kuma bābu wani abin bautāwa tāre da Shi. Idan haka ne, (akwai abin bautawa tare da Shi), lalle ne, dā kōwane abin bautawar ya tafī da abin da ya halitta, kuma lalle ne, dā wadansu sun rinjāya a kan wadansu. Tsarki ya tabbata ga Allah, daga abin da suke siffan-tāwa.

92. Masanin bōye da bayyane. Sa'an nan Ya faukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

93. Ka ce, “Yā Ubangijīna! Ko dai Ka nūna mini abin da ake yi musu wa'adi da shi,

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ

تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ

يُحْيِي وَيُمِيتُ لَا يَجَارِعُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ

إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ

عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾

قُلْ رَبِّ إِمَّا نُرِيَنَّ مَا يُوْعَدُونَ ﴿٩٣﴾

94. “Yā Ubangijīna, to, kada Ka sanya ni a cikin mutāne azzālumai.”

95. Kuma lalle ne Mū, haḳīka, māsu iyawa ne a kan Mu nūna maka abin da Muke yi musu wa'adi da shi.

96. Ka tunkuḍe cūta da wadda take ita ce mafi kyau. Mū ne Mafi sani game da abin da suke siffan-tāwa.

97. Ka ce, “Yā Ubangijīna, inā nēman tsari da Kai daga fizge-fizgen shaidānu.

98. “Kuma inā nēman tsari da Kai, ya Ubangijīna! Dōmin kada su halarto ni⁽¹⁾,”

99. Har idan mutuwa ta jē wa ḍayansu, sai ya ce, “Yā Ubangijīna, Ku mayar da ni (dūniya).

100. “Tsammānina in aikata aiki na kwarai cikin abin da na bari.” Kayya! Lalle ne ita kalma ce, shī ne mafadinta, alhāli kuwa a bāya gare su akwai wani shāmaki har rānar da zā a tāyar da su.

101. Sa'an nan idan an yi būsā a cikin kaho, to, bābu dangantakōki a tsakāninsu a rānar nan, kuma bā zā su tambayi jūnansu ba.

102. To, waḍanda sikēlinsu ya yi nauyi, to, waḍannan sū ne māsu babban rabo.

103. Kuma waḍanda sikēlinsu ya yi sauḳi, to, waḍannan ne wa-ḍanda suka yi hasārar rāyukansu

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾

وَأَنَا عَلَىٰ أَنْ تُرِيدَ مَا عِدهُمْ لَقَدْ رُؤِنَ ﴿٩٥﴾

أَدْفَعْ بِأَلْتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٩٧﴾

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا
إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ
بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَنْسَاءُ لُونَ ﴿١٠١﴾

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ

(1) Inā nēman tsari da Kai, yā Ubangijina! Kada shaidānu su halarto ni a cikin al'amurana duka, dōmin bā su halarta, fāce da sharri.

sunā madawwama a cikin Jahan-nama.

104. Fuskokinsu sunā balbalar wuta, kuma su a cikinta māsu yāgaggun leɓɓa daga haḳōra ne.

105. “Shin, ayōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba, sai kuka kasance game da su kunā ƙaryatāwa?”

106. Suka ce, “Yā Ubangijinmu, shaḳāwarmu ce ta rinjāya a kanmu, kuma mun kasance mutāne ɓatattu.

107. “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga gare ta, sa'an nan idan mun kōma, to, lalle ne, mū ne māsu zālunci.”

108. Ya ce, “Ku tafi (da wulā-kanci) a cikinta. Kada ku yi Mini magana.”

109. Lalle ne waɗansu ƙungiyoyi daga bāyiNa sun kasance sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Mun yi imāni, sai Ka gāfarta mana, kuma Ka yi mana rahama, kuma Kai ne Mafi alhērin māsu tausayi.”

110. Sai kuka riƙe su lēburōri har suka mantar da ku ambatōNa, kuma kun kasance, daga gare su kuke yin dāriya.

111. Lalle ne Nī, Inā sāka musu, a yau, sabōda abin da suka yi wa haḳuri. Dōmin lalle ne, sū, sū ne māsu sāmun babban rabo.

112. Ya ce, “Nawa kuka zauna a cikin ƙasa na ƙidāyar shēkaru?”

113. Suka ce, “Mun zauna a yini ɗaya ko rabin yini, sai ka tambayi māsu ƙidāyāwa.”

خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٤﴾

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

أَلَمْ تَكُنْ أَلَيْسَ تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ فُكْرُكُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٦﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلِمَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٧﴾

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ اخْسَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا قَرِيبٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٠﴾

فَاتَّخَذُوا لَهُمْ سِخْرًا مِّمَّا حَتَّىٰ أَتَوْهُمْ ذِكْرِي وَكُنتُمْ مِنْهُمْ فَتُصْحَكُونَ ﴿١١١﴾

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا إِنَّهُمْ هُمُ الْفَايِرُونَ ﴿١١٢﴾

قَالَ كَمْ لَكُمْ لِمْتُمُ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا الْبَيْتَآئِمَا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَتَلِي الْعَادِينَ ﴿١١٤﴾

114. Ya ce, “Ba ku zauna ba fāce kaɗan, dā dai kun kasance kunā sani.

115. “Shin, to, kun yi zaton cēwa Mun halitta ku ne da wāsa, kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?”

116. Allah, Mamallaki, Gas-kiya, Yā ɗaukaka. Bābu abin bau-tāwa, fāce Shi. Shī ne Ubangijin Al'arshi, mai daraja.

117. Kuma wanda ya kira, tāre da Allah, waɗansu abūbuwan bau-tāwa na dabam, bā yanā da wani dalīli game da shī (kiran) ba, to, hisābinsa yanā wurin Ubangijinsa kawai. Lalle ne, kāfirai bā su cin nasara.

118. Kuma ka ce, “Yā Ubangi-jina! Ka yi gāfara, Ka yi rahama, kuma Kai ne Maḡi alhērin māsu rahama.”

قَالَ إِنْ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلًا لَّوَأَنَّكُمْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

SŪRATUN NŪR

سُورَةُ النُّورِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen zaman jama'a da ladub-bansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1.. (Wannan) sūra ce. Mun sau-
kar da ita, kuma Mun wajabta ta,

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ

kuma Mun saukar da āyōyi bayyannannu a cikinta, dōmin ku zan tunāwa.

2. Mazināciya da mazināci,⁽¹⁾ to, ku yi bŭlāla ga kōwane daya daga gare su, bŭlāla dari. Kuma kada tausayi ya kāma ku game da su a cikin addinin Allah, idan kun kasance kunā yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wani yankin jama'a daga mūminai, su halarci azābarsu.

3. Mazināci bā ya aure⁽²⁾ fāce da mazināciya kō mushirika, kuma mazināciya bābu mai aurenta fāce mazinaci kō mushiriki. Kuma an haramta wannan a kan mūminai.

4. Kuma waɗanda ke jīfar⁽³⁾ mātā, masu kāmuni kai, sa'an nan kuma ba su jē da shaidu huɗu ba, to, ku yi musu bŭlāla, bŭlāla tamānin, kuma kada ku karɓi wata shaida tāsū, har abada. Waɗancan su ne fāsikai.

5. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka gyāru, to lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Kuma waɗanda ke jīfar mātā⁽⁴⁾ aurensu, kuma waɗansu shaidu ba su kasance a gare su ba, fāce

بَيِّنْتَ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً
جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَشَهِدَ عَدَاؤُهُمَا
طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا
يَنْكِحُهُ إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ يَأْتُوا
بِأَرْبَعَةٍ شَهَدَاءَ فَاجْلِدُوا لَهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً
وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ أَرْوَحَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَدُوا أَحَدُهَا أَرَأَيْتُمْ

(1) Hukuncin waɗanda ba su yi aure ba ne, amma waɗanda suka yi aure, hukuncinsu a jēfe su har su mutu, bāyan sharuɗɗa sun cika, kamar yadda yake ga sunna. Kuma wannan ga hakkin 'ya'ya ne, amma bāyi, hukuncinsu bŭlāla hamsin kawai.

(2) Auren mazināci kō mazināciya makarūhi ne ga wanda ba hakanan yake ba, dōmin tsaron mutunci da kōre tuhuma.

(3) Haddin kazaɓi bŭlāla tamānin ga dā, kō arba'in ga bāwa idan ya yi kazaɓi ga dā.

(4) Hukuncin ranstuwar li'ani da yadda ake yin ta.

dai kansu, to, shaidar ḍayansu, shaida huḍu ce da Allah, ‘Lalle shī, haḳīka, yanā daga magasganta’.

7. Kuma na biyar cēwa ‘La’anar Allah ta tabbata a kansa, idan ya kasance daga maḳaryata.’

8. Kuma yanā tunkude mata azāba ta yi shaida, shaida huḍu da Allah, ‘Lalle shī, haḳīka, yanā daga maḳaryata.’

9. Kuma ta biyar cēwa ‘Hushin Allah ya tabbata a kanta idan ya kasance daga magasganta.’

10. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku, da rahamarSa, kuma cēwa Allah Mai karḅar tūba ne, Mai hikima!

11. Lalle ne, waḍanda⁽¹⁾ suka zo da kiren k̅arya waḍansu jama’a ne

شَهِدَاتٍ بِاللّٰهِ اِنَّهُ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٦﴾

وَالْحَيْسَةُ اَنْ لَعَنَتُ اللّٰهُ عَلَيْهِ اِنْ كَانَ مِنَ الْكَٰذِبِيْنَ ﴿٧﴾

وَيَذَرُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَنْ بَعَثَ شَهِدَاتٍ

بِاللّٰهِ اِنَّهُ لَمِنَ الْكَٰذِبِيْنَ ﴿٨﴾

وَالْحَيْسَةُ اَنْ غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهَا اِنْ كَانَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَاَنَّ اللّٰهَ

تَوَّابٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ جَاءُوْا بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا

(1) Farko Hadisil Ifk ne wanda waḍansu suka jēfi Ā’isha, Ummul Mūminīna da zina a cikinsa, Allah Ya barrantar da ita. Bai zama sharri ba ga Musulmi, sai dai ya zama alhēri dōmin ya zama sanadi ga sanin hukunce-hukunce māsu yawa, na zaman jama’a da kuma darajar mutānen da abin ya shāfa.

Yadda kassar take, shi ne yadda Ā’ishatu, uwar mūminai ta tādā, ta ce, “Na kasance tāre da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a cikin wani yāki, a bāyan an saukar da Hijabi, watau kulle. Sai ya k̅are daga yākin ya kōma, ya yi kusa da Madīna, sai ya yi umurni da tāshi ga tafiya a wani dare, sai ni kuma na tafi na k̅are sha’anīna, na fuskanta zuwa ga wurin rākumāta, sai na ga abin wuyana ya yanke, sai na kōma, na nēme shi, kuma su māsu kula da ni suka ḍauki ḍarbūka suka aza a kan rākuma sunā zaton inā ciki, alhāli mātā sun kasance saukāka, dōmin ba su cin kōme sai kaḍan na abinci.

“Na sāmi abin wuyāna na kōmo a bāyan sun tafi. Sai na zauna a masaukīna wanda na kasance a ciki. Kuma na yi zaton mutānen zā su rasa ni su kōmo zuwa gare ni. Sai na ji barci, na yi barcin. Shi kuma Safwānu ya yi rurumi daga bāyan āyarin yāki, ya fita da sauran dare, sai ya wāyi gari a inda nake. Sai ya ga duhun mutum mai barci, sai ya gāne ni a lōkacin da ya gan ni, dā mā ya kasance yanā ganī na a gabānin kulle, sai na farka da jin sautinsa na istirjā’i.

“A lōkacin da ya gāne ni, sai na rufe fuskāta da mayāfina. Wallāhi bai yi mini magana ba da kalma, ni kuma ban ji kō kalma ba daga gare shi, sai dai istirjā’insa a lōkacin da ya gurfanar da rākumarsa, ya take kafarta ta gaba ni kuma nā hau, ya shiga yanā jan rākumar da ni har muka isa ga uwar yākin, a bāyan sun sauka, a cikin zāfin rāna. Daga nan wanda ya halaka ya halaka, wanda ya jibinci girman abin, shi ne Abdullahi bn Ubayyin bn Salūl.” Buhāri da Muslimu sun ruwaito shi.

daga gare ku, kada ku yi zatonsa sharri ne a gare ku. Ā'a, alhēri ne gare ku. Kōwane mutum daga gare su na da sakamakon abin da ya sanā'anta na zunubi, kuma wanda ya jibinci girmansa daga gare su, yanā da azāba mai girma.

12. Don me a lōkacin da kuka ji shi, mūminai maza da mūminai māta ba su yi zaton alhēri game da kansu ba, kuma su ce, "Wannan kiren karyā ne bayyananne?"

13. Don me ba su zo da shaidu huɗu a kansa ba? To, idan ba su kāwo shaidun nan ba, to, waɗan-nan, a wurin Allah, sū ne maƙar-yata.

14. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, a cikin dūniya da Lāhira. Lalle ne, dā azāba mai girma ta shāfe ku a cikin abin da kuka kūtsa da magana a cikinsa.

15. A lōkacin da kuke marā-barsa da harsunanku kuma kunā cēwa da bakunanku abin da bā ku da wani ilmi game da shi, kuma kunā zaton sa mai sauƙi, alhāli kuwa, shi a wurin Allah, babba ne.

16. Kuma don me a lōkacin da kuka ji shi, ba ku ce ba, "Bā ya yiwuwa a gare mu, mu yi magana a game da wannan. Tsarki ya tabbata a gare Ka, wannan kiren karyā ne mai girma"?

17. Allah Yanā yi muku wa'azi, kada ku kōma ga irinsa, har abada, idan kun kasance mūminai.

تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ
أَمْرٍ مِنْهُمْ مَا أَكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى
كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ
بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾

لَوْلَا جَاءُو عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا
بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا
لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّئًا وَهُوَ عِنْدَ
اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ
نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَنٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

18. Kuma Allah Yanā bayyana muku āyōyinSa, kuma Allah Masani ne, Mai hikimā.

19. Lalle ne waɗanda ke son al-fāsha ta wātsu ga waɗanda suka yi ĩmāni, sunā da azāba mai raɗaɗi, a cikin dūniya da Lāhira. Kuma Allah, Shi ne Ya sani, alhāli kuwa, kū ba ku sani ba.

20. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa... Kuma lalle ne Allah Mai tausayi ne, Mai jin kai!

21. Ya ku waɗanda suka yi ĩmāni, kada ku bi hanyōyin Shaidan. Kuma wanda ke bin hanyōyin Shaidan, to, lalle ne shi, yanā umurni da yin alfāsha da abin da ba a sani ba, kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, bābu wani mutum daga gare ku da zai tsarkaka har abada, kuma amma Allah Yanā tsarkake wanda Yake so, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

22. Kuma kada⁽¹⁾ ma'abūta falala daga gare ku da mawadāta su rantse ga rashin su bāyar da alhēri ga ma'abūta zumunta da miskīnai da muhājirai, a cikin hanyar Allah. Kuma su yāfe, kuma su kau da kai.

وَيَسِّرُ اللَّهُ لَكُمْ آلَاكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ
ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ
اللَّهَ رءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوبَاتِ
الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوبَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ
يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ
أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ بَرِّكِي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٢١﴾

وَلَا يَأْتِلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا
أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يُحِبُّونَ

(1) Mai yin alhēri dōmin Allah kada ya yanke shi daga wanda yake yi wa alhērin nan, sabōda yā yi masa wani laifi, da ya shāfe shi ga mutuncinsa kō dūkiyarsa. Sai ya yāfe, ya kau da kai, ya ci gaba da alhērinsa dōmin Allah, kamar yadda Mistahu, wanda yake a cikin dangin Abūbakar As-Siddik ya shiga a cikin Hadīsil Ifk alhāli kuwa Abūbakar ke ciyar da shi sabōda shi miskini ne da zumunta kuma a tsakāninsu, sai Abūbakar ya gāfarta masa, kuma ya ci gaba da bā shi abin da yake bā shi. Haka sauran waɗanda suka fāda a cikin wannan masifa, an yāfe musu a bāyan an yi musu haddin Kazafi, sai dai wanda ya dauki mai girmansa, wātau Ibn Ubayyu, shi kam ba a yi masa haddi ba dōmin Allah Ya yi masa alkawarin azāba mai tsanani a Lāhira. Watau Musulmi ake yi wa haddi dōmin ya tsarkaka.

Shin, bā ku son Allah Ya gāfarta muku, alhālī Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

23. Lalle ne wadannan da suke jīfar mātā māsu kāmūn kai gāfilai⁽¹⁾ mūminai, an la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma sunā da azāba mai girma.

24. A rānar da harsunansu, da hannāyensu, da kafāfunsu, suke bāyar da shaida a kansu, game da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. A rānar da Allah Yake cika musu sakamakonsu tabbatacce, kuma sunā sanin (cēwa) lalle Allah, Shi ne Gaskiya bayyananna.

26. Miyāgun mātā dōmin miyāgun⁽²⁾ maza suke, kuma miyāgun maza dōmin miyāgun mātā suke, kuma tsarkākan mātā dōmin tsarkākan maza suke, kuma tsarkākan maza dōmin tsarkākan mātā suke. Waɗancan sū ne waɗanda ake barrantāwa daga abin da (māsu kafafi) suke faɗa, kuma sunā da gāfara da arziki na karimci.

27. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku shiga gidāje waɗanda bā gidājenku ba, sai kun sāmi izni, kuma kun yi sallama⁽³⁾ a kan ma'abūtansu. Wannan ne mafi al-hēri gare ku, tsammaninku, zā ku tuna.

أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لَعْنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

يَوْمَ يَدْعِيهِمُ اللَّهُ دِينُهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ
اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٢٦﴾

الْحَيْثُ تِلْكَ الْخَيْشَانِ وَالْخَيْشُونِ
لِلْخَيْشَاتِ وَالطَّيِّبَاتِ لِلطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا
يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى
أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾

(1) Gāfila, ita ce wadda ba ta jarrabi kōme ba sabōda kurucciya.

(2) Haka miyāgun kalmōmi bā su dācēwa sai daga mūgun mutum. Kuma kalmōmin kwarai ba su fitōwa sai daga mutānen kwarai.

(3) Hukuncin shiga gidāje da nēman izni da sallama.

28. To, idan ba ku sâmi kôwa a cikinsu ba, to, kada ku shige su, sai an yi muku izni. Kuma idan an ce muku, “Ku kôma.” Sai ku kôma, shi ne mafi tsarkaka a gare ku. Kuma Allah game da abin da kuke aikatâwa, Masani ne.

29. Bâbu laifi a kanku, ga ku shiga gidaje waɗanda bã zaunannu ba, a cikinsu akwai waɗansu kâya nâku. Kuma Allah Yanâ sanin abin da kuke nûnâwa, da abin da kuke bôyêwa.

30. Ka ce wa mûminai maza su runtse daga ganinsu, kuma su tsare farjôjinsu.⁽¹⁾ Wannan shi ne mafi tsarki a gare su. Lalle ne, Allah, Mai kîdiddigewa ne ga abin da suke sanâ'antâwa.

31. Kuma ka ce wa mûminai mâtâ su runtse daga gannansu, kuma su tsare farjôjinsu, kuma kada su bayyana kawarsu fâce abin da ya bayyana daga gare ta, kuma su doka da mayâfansu a kan wuyan rigunansu, kuma kada su nûna kawarsu fâce ga mazansu ko ubaninsu, ko ubannin mazansu, ko diyansu, ko diyan mazansu, ko 'yan'uwansu, ko diyan 'yan'uwansu mâtâ, kô mâtan⁽²⁾ Kungiyarsu, ko abin da hannâyensu na dâma suka

فَإِنْ لَّمْ يَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ
لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا
هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾

قُلِ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَيْصَرِهِمْ
وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنْ اللَّهُ
خَيْرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾

وَقُلِ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضُضْنَ مِنْ
أَيْصَرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا
يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ
بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يَبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ
بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ
بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانَهُنَّ أَوْ إِخْوَانِ
بُعُولَتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ

(1) Hukuncin tsare idânu da rûfe al'aura ga maza da mâtâ.

(2) Mâtansu, watau mâtâ Musulmi banda mâtâ kâfirai, bã ya halatta ga mace kâfira ta ga al'aurar mace Musulma. Mabiya sù ne mäsü nēman bukâta ga mâtâ watau miskînai, tsôfaffi daga maza. Al'aurar mace, diya a cikin salla ko a târe da wani namiji ajnabi, to, dukan jikinta ne sai fuska da tâfuna, haka kuma a cikin salla. Amma a târe da mace Musulma tsakânin cibiya da guiwôyi, shi ne al'aura, kuma târe da muharraminta, dukan abin da bã sasanni ba. Baiwa kamar namiji take, al'aurarsu abin da ke tsakânin cibiya da guiwa.

mallaka, ko mabiya wasun māsu bukātar mātā daga maza, ko jāirai wadanda bā su tsinkāya a kan al'aurar mātā. Kuma kada su yi dūka da kafāfunsu, dōmin a san abin da suke ñoyēwa daga kawarsu. Kuma ku tūba zuwa ga Allah gabā ɗaya, yā ku mūminai! Tsammāninku, ku sāmi babban rabo.

32. Kuma ku aurar da gwaurāye daga gare ku, da sālihai daga bāyinku, da kuyanginku. Idan sun kasance matalauta, Allah zai wadātar da su daga falalarsa. Kuma Allah Ma-wadāci ne, Masani.

33. Kuma wadannan da ba su sāmi aure ba, su kāmē kansu, har Allah Ya wadātar da su daga falalarsa. Kuma wadanda ke nēman fansa daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, to, ku ɗaura musu fansa idan kun san akwai wani alhēri a cikinsu, kuma ku bā su wani abu daga dūkiyar Allah wannan da Ya bā ku. Kuma kada ku tīlasta kuyanginku a kan yin zina, idan sun yi nufin tsaron kansu,⁽¹⁾ dōmin ku nēmi rāyuwar dūniya, kuma wanda ya tīlasta su, to, lalle Allah, a bāyan tīlasta su, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

34. Kuma lalle ne, Mun saukar, zuwa gare ku, āyōyi māsu bayyanāwa, da misāli daga wadanda suka shige daga gabāninku, da wa'azi ga māsu takawa.

أَوِ التَّالِعِينَ غَيْرِ أُولَى الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ
أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوَاتٍ
النِّسَاءِ وَلَا يَضُرُّنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا
يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُؤْوَى إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
أَنَّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تَفْقَهُونَ ﴿٣١﴾

وَأَنذِكُوا آلَ لَيْثَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأَمَّا بَعْضُكُم مَّنْ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾

وَلَيْسَ سَعْفِيفُ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَءَاثُورُهُمْ
مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى
الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرِهِنَّ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ أَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا
مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾

(1) Tsaron kai, shi ne su yi aure; tīlastāwa a nan, shi ne a hana su aure dōmin su yi wa ubangijinsu aiki.

35. Allah ne Hasken sammai da kasa, misālin HaskenSa, kamar tãgã, a cikinta akwai fitila, fitilar a cikin karau, karau ñin kamar shi tauraro ne mai tsananin haske, anã kunna shi daga wata itãciya mai albarka, ta zaituni, bã bagabashiya ba kuma bã bayammaciya ba, man-ta na kusa ya yi haske, kuma kô wuta ba ta shãfe shi ba, haske a kan haske, Allah na shiryyar da wanda Yake so zuwa ga HaskenSa. Kuma Allah na buga misãlai ga mutãne, kuma Allah game da dukan kôme, Masani ne.

36. A cikin waɗansu gidãje wa-ɗanda Allah Yã yi umurnin a ðauka-ka, kuma a ambaci SūnanSa a cikin-su, sunã yin tasbīhi a gare Shi a cikinsu, sãfe da maraice.

37. Waɗansu maza, waɗanda wani fatauci bã ya shagaltar da su, kuma sayarwa bã ta shagaltar da su daga ambaton Allah, da tsai da salla da bãyar da zakka, sunã tsōron wani yini wanda zukãta sunã bibbirkita a cikinsa, da gannai.

38. Dōmin Allah Ya sãka musu da mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Ya kãra musu daga falalarSa. Kuma Allah Yanã arzũta wanda Yake so, bã da lissãfi ba.

39. Kuma waɗanda suka kãfirta, ayyukansu sunã kamar kãwalwal-niya ga faƙo, mai kishirwa yanã zaton sa ruwa, har idan ya jẽ masa bai iske shi kôme ba, kuma ya sãmi⁽¹⁾ Allah a wurinsa, sai Ya cika

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ
كَمِشْكَوْفٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي
رُجَاةٍ الرُّجَاةُ كَأَنهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ
شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ
يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ
عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَضَرِبُ
اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ يَكُلِّ شَيْءٌ عَلَيْهِ ۝﴾

﴿فِي يُبَيِّنُ آيَاتِ اللَّهِ أَن تَرْفَعُ وَيَذْكُرَ فِيهَا
أَسْمُهُ رَيْسِيحٌ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ۝﴾

﴿يَجَالُ لَا تُلْهِيمُ غَيْرَ تَجَرَّةٍ وَلَا يَتَّبِعُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ يَخْافُونَ تَوْمًا
تَقَلَّبَ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ۝﴾

﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ
مِنْ فَضْلِهِ ۝ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝﴾

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلُهُمْ كَسْرَابٍ يَفِيضُ يَحْسَبُهُ
الظُّلُمَاتُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا
وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّيَهُ حِسَابَهُ ۝ وَاللَّهُ

(1) Ya sãmi Allah a wurin da kãwalwalniyar take, alhãli Allah Ya gaya masa cẽwa

masa hisābinsa. Kuma Allah Mai gaggāwar sakamako ne.

40. Kō kuwa kamar⁽¹⁾ duffai a cikin tēku mai zurfi, tāguwar ruwa tanā rufe da shi, daga bisansa akwai wata tāguwa, daga bisansa akwai wani girgije, duffai sāshensu a bisa sāshe, idan ya fitar da tāfinsa ba ya kusa ya gan shi. Kuma wanda Allah bai sanya masa haske ba, to, bā ya da wani haske.

41. Shin, ba ka gani ba (cēwa) lalle ne Allah, wanda yake a cikin sammai da kasa sunā yi Masa tasbīhi, kuma tsuntsaye sunā māsu sanwa, kōwane lalle ya san sallarsa da tasbīhinsa, kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa?

42. Mulkin sammai da kasa ga Allah kawai yake, kuma zuwa ga Allah makōma take.

43. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne Allah Yanā kōra girgije, sa'an nan kuma Ya haɗa a tsakāninsa, sa'an nan kuma Ya sanya shi mai hauhawar jūna? Sai ka ga ruwa yanā fita daga tsattsakinsa, kuma Ya saukar daga wadansu duwātsu a cikinsa na kanƙara daga sama, sai Ya sāmu wanda Yake so da shi, kuma Ya karkatar da shi daga barin wanda Yake so. Hasken walƙiyarsa yanā kusa ya tafi da gannai.

سريع الحساب ٢٥

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ
فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ
بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْذِبْ
يَرْنَهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ
مِنْ نُّورٍ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَفَتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ
وَتَسْبِيحَهُ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۝

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُنَزِّلُ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ
يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ
مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا
بَرْقُهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ۝

bābu ruwa a nan, kuma Ya nūna masa hanyar da zai sāmi ruwa, idan zai bī ta. Sai Allah Ya cika masa hisābinsa da cēwa, "Allah Mai saurin sakamako ne ga wanda ya sāba wa umurninSa," dōmin nan da nan mai sābāwar zai ga kuren kansa, tun daga dūniya. Hisābin Allah yanā aukuwa da sauri a kan mai sābā wa umurninSa da gangan.

(1) Ayyukan kāfiri, wanda bā ya bin Hasken Allah ga aikinsa kamar mai kishirwa da wanda ya siffanta a sama yake. kō kuwa kamar mai tafiya a cikin duffan da aka siffanta a wannan āya.

44. Allah Yanā jūyar da dare da yini. Lalle ne a cikin wannan akwai abin kula ga ma'abūta gannai.

45. Kuma Allah ne Ya halitta kōwace dabba daga ruwa. To, daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan cikinsu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan kafāfu biyu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan huɗu. Allah Yanā halitta abin da Yake so, lalle Allah, a kan kōwane abu, Mai ikon yi ne.

46. Lalle ne, haḳīka, Mun saukar da āyōyi māsu bayyanāwa. Kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidai-ciya.

47. Kuma sunā cēwa, “Mun yi imāni da Allah da kuma Manzo, kuma mun yi dā'ā.” Sa'an nan kuma wata ƙungiya daga gare su, su jūya daga bāyan wancan. Kuma waɗancan ba mūminai ba ne.

48. Kuma idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa, dōmin Ya yi hukunci⁽¹⁾ a tsakāninsu, sai gā wata ƙungiya daga gare su sunā māsu bijirēwa.

49. Kuma idan hakki ya kasance a gare su, zā su jē zuwa gare shi, sunā māsu mīka wuya.

50. Shin, a cikin zukātansu akwai cūta ne, ko kuwa sunā tsōron

يَقْلِبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾

وَيَقُولُونَ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٤٩﴾

إِنَّ فُلُوقَهُمْ فَرَضٌ آمَرَاتٍ بَوَاتٍ مَا يُخْفُونَ أَنْ يَحْبَفَ

(1) Wannan yanā nūna cēwa rashin yarda da hukuncin Allah kāfirci ne. Wanda ya kai ƙāra ga kōtun al'āda alhālī kuwa yanā Musulmi kuma ya halatta haka, bā da wata lalūra ba, ya zama kāfiri sai idan ya tūba. Bā ya halatta ga Musulmi su yarda da yin kōtunan al'āda a ƙasarsu.

Allah Ya yi zālunci a kansu, da Manzonsa? Ā'a, waɗancan sū ne azzālumai.

51. Maganar mūminai, idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa dōmin Ya yi hukunci a tsakāninsu, takan kasance kawai su ce, "Mun ji, kuma mun yi dā'ā." Kuma waɗannan sū ne māsu cin nasara.

52. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, kuma ya ji tsōron Allah, ya kuma bī Shi da taƙawa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

53. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu, 'Lalle ne, idan ka umurce su, haƙīka, sunā fita.' Ka ce, "Kada ku rantse, dā'ā sananna ce! Lalle ne, Allah Mai ƙididdige-wa ne ga abin da kuke aikatāwa."

54. Ka ce, "Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. To, idan kun jūya, to, a kansa akwai abin da aka aza masa kawai, kuma a kanku akwai abin da aka aza muku kawai. Kuma idan kun yi masa dā'ā za ku shiryu. Kuma bābu abin da yake a kan Manzo fāce iyarwa bayyananna."

55. Allah Ya yi wa'adi ga waɗanda suka yi imāni daga gare ku, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle zai shugabantar da su a cikin ƙasa kamar yadda Ya shugabantar da waɗanda suke daga gabāninsu, kuma lalle ne zai tabbatar musu da addininsu wanda Ya yardar musu, kuma lalle ne Yanā musanya musu daga bāyan tsōronsu da aminci,

اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَخَشِيَ اللَّهََ وَتَقَى فَإُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٣﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ

sunā bauta Mini, bā su haɗa kōme da Nī. Kuma wanda ya kāfirta a bāyan wannan, to, waɗancan, su ne fāsikai.

56. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Manzo, tsammāninku a yi muku rahama.

57. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suka kāfirta zā su buwāya a cikin ƙasa, kuma makōmarsu wuta ce, kuma lalle ne makomar tā mūnana.

58. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Waɗannan da hannuwanku na dāma suka mallaka da waɗanda ba su isa mafarki ba daga cikinku, su nēmi izni⁽¹⁾ sau uku; daga gabānin sallar alfijir, da lōkacin da kuke ajiye tufāfinku sabōda zāfin rānā, kuma daga bāyan sallar ishā'i. Sū ne al'aurōri uku a gare ku. Bābu laifi a kanku kuma bābu a kansu a bāyansu. Sū māsū kēwaya ne a kanku, sāshenku a kan sāshe. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

59. Kuma idan yāra daga cikinku suka isa mafarki, to, su nēmi izni, kamar yadda waɗanda suke a gabāninsu suka nēmi iznin. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku, kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا
الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا لَهُمْ النَّارُ وَلَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿٥٧﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَيْسَ ذِكْرُ الَّذِينَ
مَلَكَتْ أَيْمَنُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ
تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ
صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طُفُوفٌ عَلَيْكُمْ
بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَنَدُوا كَمَا اسْتَنَدَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

(1) Ladabin shiga gida shī ne dukan yāron da ya balaga, dā ne kō bāwa, kada ya shiga gida kō dāki a bāyan sallama sai ya nēmi izni da cēwa "In shiga?" Idan an karɓa masa da izni, ya shiga, idan kuma yanā zaton ba a ji shi ba, sai ya sāke nēman izni har sau uku. Nēman izni yanā wajaba kō ga yaran gidan a cikin lōkuta uku, wātau a gabānin sallar asuba da lōkacin tsakar rānar na ƙailūla da bāyan sallar ishā'i.

60. Kuma tsôfaffi daga mâtâ, waɗanda bã su fatan wani aure, to, bãbu laifi a kansu su ajiye tufāfinsu, bã sunā māsū fitar da ƙawa ba, kuma su tsare mutuncinsu, shī ne mafi alhēri a gare su. Kuma Allah Mai jī ne, Masani.

61. Bābu laifi a kan makāho, kuma bãbu laifi a kan gurgu, kuma bãbu laifi a kan majiyyaci, kuma bãbu laifi a kan kōwanenku, ga ku ci (abinci) daga gidājenku, kō daga gidājen ubanninku, kō daga gidājen uwāyenku, kō daga gidājen 'yan'uwanku maza, kō daga gidājen 'yan'uwanku mâtâ, kō daga gidājen baffanninku, kō daga gidājen gwagwanninku, kō daga gidājen kāwunnanku, kō daga gidājen in-nōninku, kō abin da kuka mallaki mabūdansa, kō abōkinku, bãbu laifi a gare ku ku ci gabā ɗaya, kō dabam-dabam. To, idan kun shiga wasu gidāje, ku yi sallama a kan kāwunanku,⁽¹⁾ gaisuwa ta daga wurin Allah mai albarka, mai dāɗi. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa, tsam-māninku ku yi hankali.

62. Waɗanda ke mūminai sōsai, su ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzōnSa, kuma idan sun kasance tāre da shi, a kan wani al'amarī na aikin gayya, bã su tafiya sai sun nēme shi izni. Lalle ne wa-

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ
يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ
حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ
مَفَاتِيحُهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ
أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَرَكَاةٌ طَيِّبَةٌ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا

(1) Akwai daga ladubban zamantakēwa har dai a tsakānin dangi a ci abincin jūna, kō a ci tāre a makai gada, kō kuwa kōwa ya ci dabam. Kuma idan an haɗu a yi gaisuwa a tsakānin jūna, gaisuwa irin wadda Allah Ya ce Musulmi su yi wa jūnansu da cewa "Assalāmu alaikum". Ita ce gaisuwa mai kyau. Anā ƙāra "wa rahmatul Lāhi wa barakātuh," dōmin ta ƙāra dāɗi.

danda suke biɗar ka izni, waɗancan sū ne suke yin īmāni da Allah da ManzonSa. To, idan sun nēme ka izni sabōda wani sha'aninsu, to, ka yi izni ga wanda ka so daga gare su, kuma ka nēmā musu gāfara daga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai⁽¹⁾.

63. Kada ku sanya kiran Manzo⁽²⁾ a tsakāninku kamar kiran sāshenku ga sāshe. Lalle ne Allah Yanā sanin waɗanda ke sancēwa daga cikinku da saɗāɗe. To, waɗanda suke sābāwa daga umurninSa, su yi saunar wata fitina ta sāme su, kō kuwa wata azāba mai raɗāɗi ta sāme su.

64. To! Lalle Allah ne Yake da mulkin abin da ke a cikin sammai da ƙasa, haƙiƙa, Yanā sanin abin da kuke a kansa, kuma a rānar da ake mayar da su zuwa gare Shi, sai Yanā bā su lābāri game da abin da suka aikata. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

حَقِّ يَسْتَدْنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَدْنُوكَ أَوْلِيَاكَ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا
اسْتَدْنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذِّنْ لِمَنْ
شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٣﴾

لَا تَجْعَلُوا أَعْيَانَ الرُّسُلِ بَيْنَكُمْ وَكَدَعَاءِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لَئِذَا فَلِيَ حَذَرِ الَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ
أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ
يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَوَّلَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٥﴾

(1) Babban ladabin haɗuwar jama'a shi be īmāni da Allah kuma da ManzonSa. Sa'an nan kuma biyayya ga shūgaba wajen ayyukan gayya na rāyuwa haɗe, kamar ginin masallaci da hanya da kāsuya da maƙabarta. Shūgaba yanā da īkon bāyar da iznin fakuwar mai uzuri, kuma yanā da īkon hanāwa gwargwadon hāli. Wannan kuma ya nūna muhimmancin aikin gayya da tsayuwar shūgaba a kansa, da wajabcin karɓa kira zuwa gare shi. Kuma wannan yanā nūna halaccin karɓar harāji daga mutāne dōmin a tsayu da bukātocin haɗuwar jama'a gwargwadon hāli.

(2) Wannan yanā nūna ladabin yadda ake kiran Manzon Allah ta hanya mai ladabi. Kada a kira shi da sūnansa kamar yadda ake kiran sauran mutāne da 'Yā Ali,' 'Ya Zaid,' sai dai a ce Yā Manzon Allah! a cikin sauti mai laushi mai dāɗi. Kuma wannan ladabi yanā shāfar dukan Musulmi na kōwane zāmāni game da Shugabansu wanda yake shugabantar su ga al'amurransu na zamantakēwa. Kuma wannan yanā nūna rashin kyāwon masu cēwa sunā zikiri da kiran sūnan Allah kamar haka "Allah! Allah! Allah!" sabōda rashin ladabin da ke cikin yin haka ga Manzon Allah balle ga Allah. Ba a yin addini sai yadda Allah Yake son a yi Masa, watau yadda AnnabinSa ya shiryar da mutāne dōmin su bi shi, su yi aiki da shi. Kuma sābā wa umurnin Annabi yanā sabbaba fitina ga mutāne kō kuma ga ƙasa gabā daya.

SŪRATUL FURKĀN سُورَةُ الْفُرْقَانِ

Tanā karantar da yin kira ga tauhīdi da kōre shubhōhi daga Alkur'āni Mai girma, da kuma Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya saukar da (Littāfi) mai rar-rabēwa a kan BāwanSa, dōmin ya kasance mai gargadi ga halitta.

2. Wanda Yake da mulkin sam-mai da kasa, kuma bai riƙi abin haihuwa ba, kuma abōkin tārāyya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma Ya halitta dukan kōwane abu, sa'an nan Ya kaddara shi kaddarāwa.

3. Kuma suka riƙi abūbuwan bautawa, baicin Shi, bā su yin halit-tar kōme, alhāli sū ne ake halittāwa, kuma bā su mallakar wa kansu wata cūta, ko wani amfāni, kuma bā su mallakar mutuwa, kuma bā su mallakar rāyarwa, kuma bā su mal-lakar tāyarwa.

4. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce, “Wannan bā kōme ba ne fāce kiren karyā da (Muhammadu)

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَقَرَّبَهُ خَلْقَ وَلَدًا وَرَبُّكَ فِي الْمَلَكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقْدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ

ya kirkira shi, kuma wadansu mutā-ne na dabam suka taimake shi a kansa.” To, lalle ne sun jē wa zālun-ci da karkacēwar magana.

5. Kuma suka ce, “Tatsūniyōyi ne na farko ya rurrubūta, sai sū ake shibtarsu a gare shi sāfe da yam-ma.”

6. Ka ce, “Wanda Yake sanin asīri a cikin sammai da kasa ne Ya saukar da shi. Lalle ne, Shī Ya kasance Mai gāfara, Mai jin kai.”

7. Kuma suka ce, “Mēne ne ga wannan Manzo, yanā cin abinci, kuma yanā tafiya a cikin kāsuan-ni! Don me ba a saukar da malā’ika zuwa gare shi ba, dōmin ya kasance mai gargadī tāre da shi?

8. “Kō kuwa a jēfo wata taska zuwa gare shi, kō kuwa wata gōna ta kasance a gare shi, yanā ci daga gare ta?” Kuma azzālumai suka ce, “Bā ku bin kōwa, fāce mutum sihir-tacce.”

9. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka fāce, dōmin haka bā su iya bin tafarki.

10. Albarka ta tabbata ga Wan-da, idan Ya so, Yā sanya maka mafi alhēri daga wannan (abu): gōnaki, kōramu na gudāna daga karka-shinsu, kuma Ya sanya maka man-nyan gidāje.

11. Ā’a, sun karyata game da Sā’a, alhāli kuwa Mun yi tattalin wuta mai tsanani ga wanda ya ka-ryata (manzanni) game da Sā’a.

أَفْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ
جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٥﴾

وَقَالُوا أَأَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكُتِبَتْ لَهُمْ فِيهِمْ
تُكَلِّ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٦﴾

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا رَحِيمًا ﴿٧﴾

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الْطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ
إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ وَنَذِيرًا ﴿٨﴾

أَوْ يُنَزِّلْنَاهُ إِلَيْهِ كَنزًا أَوْ تَكُونُ لَهُ رَجَّةٌ
يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ
تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٩﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ
فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٠﴾

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ
ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ
لَكَ فُصُورًا ﴿١١﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١٢﴾

12. Idan ta gan su daga wani wuri mai nisa, sai su ji sautin fushi da wani ruri nāta.

13. Kuma idan an jēfa su a wani wuri mai kunci daga gare ta, sunā waɗanda aka ɗaure, ciki daidai, sai su kirāyi halaka a can.

14. Kada ku kirāyi halaka guda, kuma ku kirāyi halaka mai yawa.

15. Ka ce, “Shin, wancan ne mafi alhēri, kō kuwa Aljannar dawwama wadda aka yi wa’adi ga māsu takawa? Tā zama, a gare su, sakamako da makōma.

16. “Sunā da abin da suke so, a cikinta, sunā madawwama. Wanan ya kasance wa’adi abin tambaya a kan Ubangijinka.”

17. Kuma rānar da Yake tāra su da abin da suke bauta wa, baicin Allah, sai Ya ce, “Shin, kū ne kuka ɓatar da bāyiNa, waɗannan, ko kuwa su ne suka ɓata daga hanya?”

18. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka, bā ya kasancēwa a gare mu, mu riķi waɗansu majibinta, baicin Kai, kuma amma Kā jiyar da su dāɗi sū da ubanninsu har suka manta da Tunātarwa, kuma sun kasance mutāne ne halakakku.”

19. To, lalle ne, sun karyata game da abin da kuke cēwa, sabōda haka bā ku iya karkatarwa ga (maganarsu), kuma ba ku iya tai-mako (ga hana azāba), kuma wanda ya yi zālunci a cikinku zā Mu dandana masa azāba mai girma.

20. Kuma ba Mu aika ba, a gabāninka daga Manzanni, fāce

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ يَبْعِدُ سَمِعُوا لَهَا
تَغِيظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾

وَإِذَا الْفُؤَاءُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مَقْرَبِينَ
دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعدَ
الْمُشْكُورُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ
عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُولًا ﴿١٦﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ فِي قَوْلِهِ أَأَنْتُمْ أَضَلُّلْتُمْ عِبَادِي
هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ
مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ
وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا
قَوْمًا ثُبُورًا ﴿١٨﴾

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا
تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمِ
مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا

lalle sū, haḳīka, sunā cin abinci kuma sunā tafiya a cikin kasuwōyi. Kuma Mun sanya sāshen mutāne fitina ga sāshe. Shin kunā yin haḳuri? Kuma Ubangijinka Yā kasance Mai gani.

21. Kuma waɗanda bā su fatan haɗuwa da Mu, suka ce, “Don me ba a saukar da malā’iku ba a kanmu, kō kuwa mu ga Ubangijinmu?” Lalle ne sun kangara a cikin rāyukansu, kuma suka yi tsaurin kai, tsaurin kai mai girma.

22. A rānar da suke ganin malā’iku, bābu bushāra a yinin nan ga māsu laifi, kuma sunā cēwa, “Allah Ya kiyāshe⁽¹⁾ mu!”

23. Kuma Muka gabāta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka sanya shi kūra wātsattsīya.

24. Ma’abūta Aljanna a rānar nan, sū ne mafi alhēri ga matabbata, kuma mafi kyaun wurin ƙai-lūla.

25. Kuma a rānar da sama take tsattsāgewa tāre da gizāgizai, kuma a saukar da malā’iku, saukarwa.

26. Mulki a rānar nan, na gas-kiya, yanā ga Mai rahama, kuma ya zama yini, a kan kāfirai, mai tsanani.

27. Kuma rānar da azzālumi yake cizo a kan hannayensa, yanā cēwa, “Ya kaitōna! (A ce dai) na riki hanya tāre da Manzo!

إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ
فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ
فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢١﴾

* وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَالُوا لَا تَنْزِلَ
عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَىٰ رَبَّنَا لَقَدْ
أَسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُجْرِمِينَ يَقُولُونَ حِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٣﴾

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ
هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٤﴾

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٥﴾

وَيَوْمَ تَشْقُقُ السَّمَاءُ بِالنَّفْسِ وَنُزِلَ الْمَلَائِكَةُ
تَنْزِيلًا ﴿٢٦﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْخَلْقُ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا
عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٧﴾

وَيَوْمَ يَعْصُ الظُّلُمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ
يَلَيْتَنِي أَتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٨﴾

(1) Asalin maganar shī ne “Tsari tsararre,” watau muna neman tsari daga Allah, tsari tabbatacce.

28. “Ya kaitōna! (A ce dai) ban riƙi wāne masōyi ba!

29. “Lalle ne, haƙīka, ya ɓatar da ni daga Tunāwa a bāyan (Tunāwar) ta je mini.” Kuma Shaidan ya zama mai zumbulēwa ga mutum.

30. Kuma Manzo ya ce, “Ya Ubangi jina! Lalle mutānena, sun riƙi wannan Alƙur’āni abin ƙaura-cēwa!”

31. Kuma kamar haka ne, Muka sanya maƙiyi daga māsu laifi ga kōwane annabi. Kuma Ubangi jinka Ya isa ga zama Mai shiryarwa, kuma Mai taimako.

32. Kuma waɗanda suka ƙāfirta suka ce, “Don me ba a saukar da Alƙur’āni a kansa ba, jimla guda?” Kamar wancan! Dōmin Mu ƙarfafa zūciyarka game da shi, kuma Mun jēranta karanta shi da hankali jērantawa.

33. Kuma bā zā su zo maka da wani misāli ba, fāce Mun je maka da gaskiya da mafi kyau ga fassara.

34. Waɗanda ake tāyarwa a kan fuskōkinsu, zuwa ga Jahannama, waɗancan sū ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi ɓacēwa ga hanya.

35. Kuma lalle ne, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun sanya ɗan’uwansa, Hārūna, mataimaki tāre da shi.

36. Sai Muka ce, “Ku tafi, kū biyu, zuwa ga mutānen nan waɗanda suka ƙaryata game da āyōyinMu.” Sai Muka darkāke su, darkākewa.

يَوْنٰلَيْ لَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فَلَانَا خَلِيْلًا ﴿٢٨﴾

لَقَدْ اَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَاءَنِي
وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسٰنِ خَدُوْلًا ﴿٢٩﴾

وَقَالَ الرَّسُوْلُ يَرْبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوْا هٰذَا
الْقُرْءَانَ مَهْجُوْرًا ﴿٣٠﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ
الْمُجْرِمِيْنَ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هٰدِيًا وَنَصِيْرًا ﴿٣١﴾

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْءَانُ
جُمْلَةً وَّحِدَةً كَذٰلِكَ لِنُثَبِّتْ بِهِ فُؤَادَكَ
وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيْلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا يَأْتُوْنَكَ بِمِثْلِ الْاِجْتِنٰكَ بِالْحَقِّ
وَاحْسَنَ تَفْسِيْرًا ﴿٣٣﴾

الَّذِيْنَ يُخَشِّرُوْنَ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلٰى
جَهَنَّمَ اُوْلٰئِكَ شَرُّ مَّكَانًا وَّاَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ
اَخَاهُ هٰرُوْنَ وَزِيْرًا ﴿٣٥﴾

فَقُلْنَا اذْهَبْ اِلَى الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِآيٰتِنَا فَذَمِّرْ لَهُمْ تَذْمِيْرًا ﴿٣٦﴾

37. Kuma mutānen Nūhu, a lõkacin da suka ƙaryata Manzanni, Muka nutsar da su, kuma Muka sanya su wata āya ga mutāne, kuma Muka yi tattalin azāba mai raɗaɗi ga azzālumai.

38. Da Ādāwa da Samūdāwa, da mutanen Rassi, da waɗansu al'ummomi, a tsakānin wannan, māsū yawa.

39. Kuma kōwannensu, Mun buga masa misālai, kuma kōwanne Mun halakar da (shi), halakarwa.

40. Kuma lalle ne, haƙīka, (Kuraishi) sun jē a kan alƙaryar nan wadda aka yi wa ruwa, ruwan azāba. Shin, ba su kasance sun gan ta ba? Ā'a, sun kasance bā su ƙaunar tāyarwa (a Kiyāma).

41. Kuma idan sun gan ka, bā su rikon ka fāce da izgili, (sunā cēwa,) “Shin, wannan ne wanda Allah Ya aiko, Manzo?

42. “Lalle ne, yā yi kusa ya ɓatar da mu daga Ubangijinmu, in bā dōmin da muka yi haƙuri a kansu ba.” Kuma zā su sani, a lõkacin da suke ganin azāba, wāne ne mafi ɓacēwa ga hanya!

43. Shin, kā ga wanda ya riƙi Ubangijinsa son zuciarsa? Shin, to, kai ne ke kasancēwa mai tsaro a kansa?

44. Ko kanā zaton cēwa, mafi yawansu sunā ji, kō kuwa sunā hankali? Sū ba su zama ba fāce dabbōbin gida⁽¹⁾ suke. Ā'a, sū ne mafi ɓacēwa ga hanya.

وَقَوْمٌ نُّوحٍ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ
وَجَعَلْنَا هُمُومَ النَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَنُعُودًا وَأَصْحَابَ الرَّيِّ وَقُرُونًا
بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَلُ وَكُلًّا
نَبَّيْنَا أَنْبِيَاءَ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا عَلَى الْفَرَسَةِ الْإِنشَاءَ الْأَمْرَ
الْأَوَّلَ أَفَلَا يَكُونُونَ رَايًّا ﴿٤٠﴾
لَا يَرْجِعُونَ شُورًا ﴿٤١﴾

وَإِذَا زُلْزِلَتْ أَرْضُهُمْ أَلْقَوْا أَهْذًا
الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤٢﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ هِيتَانَا لَوْلَا أَنْ
صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٣﴾

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٤﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ
يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
سَبِيلًا ﴿٤٥﴾

(1) Dabbōbin gida sun fi rashin hankali bisa ga na dāji, dōmin na dāji na gudun abin

45. Ashe, ba ka dūba ba zuwa ga Ubangijinka, yadda Ya mīke inuwa? Kuma dā Yā so dā Yā bar ta tsaye cif, sa'an nan Muka sanya rānā mai nūni a kanta.

46. Sa'an nan Muka karɓe ta (inuwa) zuwa gare Mu, karɓa mai sauƙi.

47. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya muku dare ya zama tūfa, da barci ya zama hūtāwa, da yini ya zama lokacin tāshi (kamar Tashin Kiyāma).

48. Kuma Shi ne Ya aika iskōkin bushāra gaba ga rahamarSa, kuma Muka saukar da ruwa mai tsarƙakēwa daga sama.

49. Dōmin Mu rāyar, game da shi, gari matacce, kuma Mu shayar da shi dabbōbi da mutāne māsu yawa daga abin da Muka halitta.

50. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun sarrafa⁽¹⁾ shi (Alkur'āni) a tsakāninsu, dōmin su yi tunāni, sai dai mafi yawan mutānen sun ƙi fāce ƙāfirci.

51. Kuma dā Mun so, haƙīka, dā Mun aika da mai gargadī⁽²⁾ a cikin kōwace alƙarya.

وَلَوَّحْنَا إِلَى رِبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا تُرْجَعِلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾

تُرْجَعِلْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا وَالنَّوْمَ سُباتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا مِّنْ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

لِنُخْرِجَ بِهِ بَلَدَةً مَّيْمَنًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾

da zai cūce sū su kuma dabbōbin gida sunā zama tāre da māsu cin su, su shā nōnonsu kuma su kashe 'ya'yansu.

(1) Sarrafa Alkur'āni watau Mun sanya shi a cikin misālāi dabam-dabam dōmin su gani kō su ji, su yi tunāni, amma sai suka ƙi saurāren, sai dai ƙāfirci.

(2) Dā Muna so dā Mun aika wa kōwane gari da Annabinsa mai yi musu gargadī, amma ba Mu so haka ba, sai Muka aika ka kai ɗaya zuwa ga dukan dūniya dōmin Mu daukaka darajarka.

52. Sabōda haka kada ka yi dā'ā ga kāfirai, ka yāke su, da shi, yāki mai girma.

53. Kuma Shī ne Ya garwaya tēkuna biyu, wannan mai dāfi, mai sauḳin haḍiya, kuma wannan gishi-ri gurbātaḱce, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakāninsu da kāriya mai shāmakaḱewa.

54. Kuma Shi ne Ya halitta mutum daga ruwa, sai Ya sanya shi nasaba da surukuta, kuma Ubangi-jinka Ya kasance Mai īkon yi.

55. Kuma sunā bauta wa, bai-cin Allah, abin da bā ya amfānin su, kuma bā ya cūtar su, kuma kāfiri ya kasance mai taimakon (Shaidan) a kan Ubangijinsa.

56. Ba Mu aika ka ba sai kana mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadi.

57. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa fāce wanda ya so ya riḱi wata hanya⁽¹⁾ zuwa ga Ubangijinsa.”

58. Kuma ka dōgara a kan Rāyayye wanda bā Ya mutuwa, kuma ka yi tasbīhi game da gōde Masa. Kuma Yā isa zama Mai ḱi-diddigewa ga laifuffukan bāyinSa.

59. Wanda Ya halitta sammai da ḱasa da abin da yake a tsakāninsu, a

فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا
كَبِيرًا ﴿٥٢﴾

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرَزَخًا وَجَزَاءً مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا جَعَلَهُ نَسَبًا
وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا
يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِن أَجْرٍ إِلَّا مَا شَاءَ
أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُدُوبَ عِبَادِهِ ذِكْرًا ﴿٥٨﴾

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا

(1) Bā na nēman wata ijāra sabōda inā karanta muku Alkur'āni, ko, sabōda inā shiryar da ku, amma wanda ya so ya ciyar da dūkiyarsa dōmin Allah, to, shī kam bā ni hana shi, sai ya ciyar. Kuma mun sani Annabi ba ya cin sadaka. A kan haka ne waḱansu Malamai suka hana karḱar ijāra a kan karantar da Alkur'āni. Abin da yake Mu'utamadi ya halatta sabōda Haḱḱsi, kuma da sauḱaḱewa ga aikin yāḱa addīnin Musulunci. Hukumci yanā canzawa da canzāwar hāli.

cikin kwānuka shida, sa'an nan Yā daidaitu a kan Al'arshi, Mai rahama, sai ka tambayi mai bāyar da lābāri game da⁽¹⁾ Shi.

60. Idan aka ce musu, “Ku yi sujada ga Mai rahama.” Sai su ce, “Mene ne mai rahama? Ashe, zā mu yi sujada ga abin da kuke umurnin mu?” Kuma wannan (magana⁽²⁾) ta kāra musu gudu.

61. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya sanya masaukai⁽³⁾ (na tafiya wata) a cikin sama kuma Ya sanya fitila da watā mai haskakewa a cikinta.

62. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya dare da yini a kan mayēwa, ga wanda yake son ya yi tunāni, kō kuwa ya yi nufin ya gōde.

63. Kuma bāyin Mai rahama⁽⁴⁾ su ne waɗanda ke yin tafiya a kan kasa da sauƙi, kuma idan jāhilai sun yi musu magana, sai su ce, “Salāma” (a zauna lāfiya).

64. Kuma waɗanda suke kwāna sunā māsu sujada da tsayi a wurin Ubangijinsu.

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ
الرَّحْمَنُ قَسَلَ يَدَهُ خَيْرًا ﴿٥١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَنْسَجِدُ لِمَآءٍ أَمْرًا وَرَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٥٢﴾

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٥٣﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن
أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٥٤﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا
وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٥٥﴾

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٥٦﴾

(1) Idan kanā son sanin siffōfin Allah, sai ka tambayi Allah, dōmin bābu wanda ya san Shi, sani na gani balle ya iya gaya maka yadda Yake, sabōda haka siffōfin Allah da sūnāyenSa duka bā a yin shishhigi a gare su, sai yadda aka ji su daga Manzon Allah. Taukīfiyyai ne.

(2) Kō sun san gaskiyar abin da aka kira su zuwa gare shi, bā zā su yi dā'a ba, dōmin wai sunā jin nauyi su karbi umurni daga wani mutum.

(3) Taurāri bakwai waɗanda ake cē wa matafa, su ne Mirrikh, da Zahra, da Udārid, da Kamar wātau watā, da rānā, da Mushtari, da Zuhā, Kuma burjōji sū gōma sha biyu ne. Su ne Himlu, da Saur, da Zaujā'a, da Sirtān, da Asad, da Sunbula, da Mizān, da Akṛab, da Kausu, da Jadyu, da Dalwu da Hūt.

(4) Bāyan da ya ambaci māsu kin su yi sujada ga Mai rahama sabōda kangararsu, sai kuma ya fāra ambaton siffōfin māsu son yin sujada gare Shi, Yā yi musu sunā Bāyin Mai rahama.

65. Kuma waɗanda suke cēwa, “Ya Ubangijinmu! Ka karkatar da azābar Jahannama daga gare mu. Lalle ne, azābarta tã zama tãra.”⁽¹⁾

66. “Lalle ne ita ta mûnana ta zama wurin tabbata da mazauni.”

67. Kuma waɗanda suke, idan sun ciyar, bã su yin ßarna, kuma bã su yin ßwauro, kuma (ciyarwarsu) sai ta kasance a tsakānin wancan da tsakaitāwa.

68. Kuma waɗanda bã su kiran wani ubangiji tãre da Allah, kuma bã su kashe rai wanda Allah Ya haramta fãce da hakki, kuma bã su yin zina. Kuma wanda ya aikata wancan, zai gamu da laifuffuka.

69. A rißanya masa azāba a Rā-nar Kiyāma. Kuma ya tabbata a cikinta yanã wulakantacce.

70. Sai wanda ya tûba, kuma ya yi ïmãni, kuma ya aikata aiki na ßwarai, to, waɗancan Allah Yanã musanya miyãgun ayyukansu da mãsu kyau. Allah Ya kasance Mai gãfara Mai jin ßai.

71. Kuma wanda ya tûba,⁽²⁾ kuma ya aikata aiki mai kyau, to, lalle ne sai ya tûba zuwa ga Allah.

72. Kuma waɗanda suke bã su yin shaïdar zur, kuma idan sun

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ
جَهَنَّمَ إِنَّا عَذَابَهَا كَانُوا غَرَامًا ﴿٦٩﴾

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٠﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْرُؤُوا
وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٧١﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا
يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٧٢﴾

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ
فِيهِ مُهَيَّنًا ﴿٧٣﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
قَالَ لِيُكَفِّرَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ اللَّهُ سَيَقَاتِلُهُمْ حَسَنَاتُهُ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى
اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا

(1) Garama, ita ce ukûba da dũkiya mai lazimtar wanda aka aza wa ita. Da Hausa anã cēwa tãra. Watau azãba da zã ta fi ßarfin jiki har tanã nēman wani abu wanda ya danganci jiki. Kõ mēne ne kamar dũkiya.

(2) Wanda ya tûba daga kōwane irin zunubi, waɗanda aka ambata da waɗanda ba a ambata ba, kō dã laifinsa kãfirci ne, to, sai ya tûba zuwa ga Allah kawai, tûba ta gaskiya, lalle ne Allah zai karbi tûbarsa matuƙar ajalın mutuwa bai sauka a kansa ba.

shūde ga yasassar magana sai su
shūde sunā māsu mutumci.

73. Kuma wafanda suke, idan
an tunatar da su da āyōyin Allah, bā
su saukar da kai, sunā kurame⁽¹⁾ da
makāfi.

74. Kuma wafanda suke cēwa,
“Yā Ubangijinmu! Ka bā mu sanyin
idānu daga mātanmu da zūriyarmu,
kuma Ka sanya⁽²⁾ mu shūgabanni
ga māsu takawa.”

75. Wafannan anā sāka musu da
bēne, sabōda haḱurin da suka yi,
kuma a haḱa su, a cikinsa, da gaisu-
wa da aminci.

76. Sunā madawwama a cikinsa.
Ya yi kyau ga zama matabbaci da
mazauni.

77. Ka ce, “Ubangijīna ba Ya
kula da ku in bā dōmin addu’ar-
ku⁽³⁾ ba. To, lalle ne, kun ḱaryata,
sabōda haka al’amarin zā ya zama
malizimci.”

يَا لَلْغَوَّامِرُ أَكْرَمًا ۝٧٣

وَالَّذِينَ إِذَا دُكِرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ
يَخْرُجُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ۝٧٤

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَرْوَاحِنَا
وَدُرِّبَتِنَا فِرَّةَ أَغْنٍ وَاجْعَلْنَا الْمُسْتَقِيمِينَ
إِمَامًا ۝٧٥

أُولَئِكَ يُخْرَجُونَ مِنَ الْعَرْفَةِ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا مَحِيَّةً وَسَلَامًا ۝٧٦

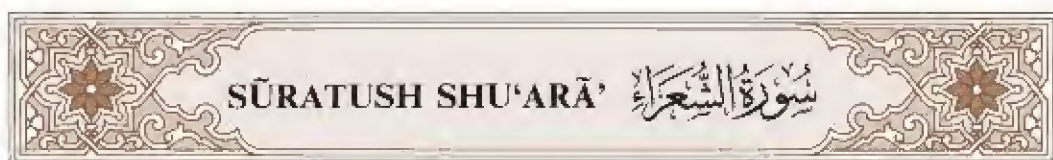
خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمُقَامًا ۝٧٧

قُلْ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ
فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۝٧٨

(1) Idan an yi musu wa’azi zā su saurāre shi, kuma su yi aiki da shi. Bā zā su zama
kurāme ba ga karḱar gaskiya, kuma bā zā su zama makāfi ba ga ganin hanyar shiryuwa.

(2) Anā son mutum ya rōḱi Allah Ya ḱaukaka shi, shi da zuriyarsa, ḱaukakar
addini, kamar yadda Annabi Ibrāhīm ya yi rōḱon haka. Kuma wannan yanā cikin sifōfin
Bāyin Mai rahama.

(3) Wannan yanā nūna cēwa Allah Yanā son bāyinSa māsu rōḱonSa. Kuma Yanā son
a rōḱe Shi kwarai.



Tanā karantar da cēwa addinin Allah abu guda ne kuma shi ne gaskiya. Manzannin Allah ko da yake sun yi magana da harsuna dabam-dabam a cikin lōkutta masu nīsan gaske, amma duk da haka ba su sābā wa jūna ga ma’anōnin abin da suka faɗa ba. Sauran addinai duka karya ne, māsu sābā wa jūna.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š.Ā.

2. Waɗancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Tsammāninka kai mai halakar⁽¹⁾ da ranka ne, dōmin ba su kasance mūminai ba!

4. Idan Mun so zā Mu saukar, a kansu, da wata āyā daga sama, sai wuyōyinsu su yini sabōda ita sunā māsu kaskantar da kai.

5. Kuma wata tunātarwa ba ta jē musu ba, daga Mai rahama, sābuwa, fāce sun kasance daga barinta sunā māsu bijirēwa.

طسّم

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

لَعَلَّكَ بَخِيعٌ نَفْسِكَ إِلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ

أَعْنَاقُهُمْ أَلْهَا خُضُوعِينَ

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحْدَثٍ إِلَّا كَانُوا

عَنْهُ مُعْرِضِينَ

(1) Wannan ya nūna cēwa Annabi Muhammadu yanā jin tsōron rashin īmānin mutānensa, kada ya zama shī ne ya gajarta daga abin da Allah Ya dōra a kansa, na iyar da manzanci. Haka mūmini yake, kullum girman Ubangijinsa yake dūbi, sabōda haka kōme ya yi na ɗa'a, sai ya ga kāsawar kansa ga tsayuwa da hakkin Ubangijinsa, a kansa, ya kāra jin tsōro da tawālī'u.

6. To, lalle ne, sun ƙaryata, to, lābāran abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi zā ya je musu.

7. Shin, ba su dūba ba zuwa ga ƙasa, da yawa Muka tsirar a cikin-ta, daga dukan nau’i mai kyau?

8. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance mūminai ba.

9. Kuma lalle ne, Ubangijinka, haƙīka, Shī ne Mabuwayi, Mai rahama.

10. Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya kirāyi Mūsā, “Ka je wa mutānen nan azzālumai.

11. “Mutānen Fir’auna, bā zā su yi taƙawa ba?”

12. Ya ce, “Ya Ubangijīna, nī inā tsōron su ƙaryata ni.

13. “Kuma ƙirjīna ya yi ƙunci,⁽¹⁾ kuma harshēna bā zai saku ba, sabōda haka ka aika zuwa ga Hārūna.

14. “Kuma sunā da wani laifi a kaina, sabōda haka inā tsōron kada su kashe ni.”

15. Ya ce, “Kayya! Ku tafi, kū biyu, da ĀyōyinMu. Lalle ne , Munā tāre da ku Munā Māsu saurāre.

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْسَاءُ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْشَأْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زوجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ أَتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلا يَسْقُونَ ﴿١١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾

وَيُضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَارُونَ ﴿١٣﴾

وَأَنَّهُمْ عَلَى ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾

قَالَ كَلَّا فَادْهَبْ بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ
مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾

(1) Mūsā yanā nūna cēwa, shi yanā jin tsōro kada ya zama ya gajarta wajen iyar da manzanci, dōmin shi mai saurin fushi ne, yanā nēman a taimake shi da dan'uwansa, Hārūna. Wannan ya yi kama da farkon sūrar inda Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya nūna tsōron taƙaitāwa ga iyar da manzancin Allah zuwa ga mutānensa dōmin haka ba su yi īmāni ba. Hālin Annabāwa duka ɗaya ne ga tsōron taƙaita aikin Ubangijinsu.

16. “Sai ku je wa Fir’auna, sa’an nan ku ce, ‘Lalle ne, mu, Manzan-nin Ubangijin halitta ne.

17. “‘Ka saki Banī Isrā’īla tāre da mu’.”

18. Ya ce, “Shin, ba mu yi rēnon-ka ba a cikinmu, kanā jāriiri, kuma ka zauna a cikinmu shēkaru daga lōkacin rāyuwarka?

19. “Kuma ka aikata aikinka wanda ka aikata alhāli kai kanā daga butulai?”

20. Ya ce, “Na aikata shi a lōka-cin inā daga māsū jāhilecin hushi.

21. “Sabōda haka na gudu daga gāre ku a lōkacin da na ji tsōronku, sai Ubangijīna Ya bā ni hukunci, kuma Ya sanya ni daga Manzanni.

22. “Kuma waccan ni’ima ce, kanā gōrinta a kaina, dōmin kā bautar da Banī Isrā’īla.”

23. Fir’auna ya ce, “Kuma mene ne Ubangijin halittu?”

24. Ya ce, “Ubangijin sammai da kasa, da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance māsū kārfin īmāni.

25. Ya ce wa waɗanda suke a gēfensa, “Bā za ku saurāra ba?”

26. Ya ce, “Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.”

27. Ya ce, “Lalle ne, Manzonku, wanda aka aiko zuwa gare ku, haḳī-ka, mahaukaci ne.”

28. Ya ce, “Ubangijin mafitar rānā da maḃūyarta da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance kunā hankalta.”

قَاتِلَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَلَمْ تُرْكِكْ فَيْسًا وَلَيْسَتْ فَيْسًا مِنْ عُمْرِكَ سَيْنِينَ ﴿١٨﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلَتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

فَقَرَّرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَى أَنْ عَبَّدَتْ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ya ce, “Lalle ne idan ka riki wani abin bautāwa wanīna, haḳīka, inā sanya ka daga daurarru.”

30. Ya ce, “Ashe, kuma ko dā nā zō maka da wani abu mai bayyanāwa?”

31. Ya ce, “To, ka zō da shi, idan ka kasance daga māsu gaskiya.”

32. Sai ya jēfa sandarsa, sai ga ta kumurci bayyananne.

33. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu kallo.

34. (Fir’auna) ya ce ga mashāwarta a gēfensa, “Lalle ne, wannan haḳīka, masihirci ne, mai ilmi!”

35. “Yanā son ya fitar da ku daga kasarku game da sihirinsa. To, mēne ne kuke shāwartāwa?”

36. Suka ce, “Ka jinkirtar da shi, shī da ḍan’uwansa, kuma ka aika māsu gayya a cikin birāne.

37. “Zā su zō maka da dukan mai yawan sihiri masani.”

38. Sai aka tāra masihirta dōmin ajalin yini sananne.

39. Kuma aka ce wa mutāne, “Kō kū māsu tāruwa ne?”

40. “Tsammāninmu, mu bi masihirta, idan sun kasance sū ne marinjāya.”

41. To, a lōkacin da masihirta suka jē, suka ce wa Fir’auna, “Shin, lalle ne, haḳīka munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjāya?”

42. Ya ce, “Na’am! Kuma lalle ne, kū ne a lōkacin, haḳīka, mukarabai.”

قَالَ لَيْنَ أَخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ
مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾

قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

قَالَ فَإِنَّ يَوْمَ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٣١﴾

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُجْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿٣٣﴾

قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ إِنَّ هَٰذَا السَّاحِرُ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَتَّبِعْ فِي الْمَدَآئِنِ حَٰثِرِينَ ﴿٣٦﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾

فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنتُمْ مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

لَعَلَّنَا نَبْنِئَ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَمَّا لَآئِكُمْ
إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَئِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾

43. Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke māsu jēfāwa.”

44. Sai suka jēfa igiyōyinsu, da sandunansu, kuma suka ce, “Da ƙarfin Fir’auna lalle ne mū, haƙiƙa, mū ne marinjāya.”

45. Sai Mūsā ya jēfa sandarsa, sai ga ta tanā harhaɗe abin da suke yi na ƙarya.

46. Sai aka jēfar da masihirta sunā māsu sujada.

47. Suka ce, “Mun yi ĩmāni da Ubangijin halitta.

48. “Ubangijin Mūsā da Hārūna.”

49. Ya ce, “Ashe, kun yi ĩmāni sabōda shi, a gabānin in yi muku izni? Lalle ne shi, haƙiƙa babbanku ne wanda ya kōya muku sihirin, to, zā ku sani. Lalle ne, haƙiƙa, zan kakkātse hannuwanku da kafā-funku a tarnaƙi, kuma haƙiƙa, zan tsirē ku gabā ɗaya.”

50. Suka ce, “Bābu wata cūta! Lalle ne mū māsu jūyāwa ne zuwa ga Ubangijinmu.

51. “Lalle ne mu, munā kwa-ɗayin Ubangijinmu Ya gāfarta mana kurakuranmu, dōmin mun kasance farkon māsu ĩmāni.”

52. Kuma Muka aika zuwa ga Mūsā cēwa ka yi tafiyar dare da bāyiNa, lalle ne kū waɗanda ake biyā⁽¹⁾ ne.

قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّقْتَوُونَ ﴿٤٣﴾

قَالَ قَوْأَجِبَ لَهُمُ وَعِصِيَّاهُمْ وَقَالَ جِبْرِيْلُ
فِرْعَوْنُ إِنَّا لَنَحْنُ الْعَالِيُونَ ﴿٤٤﴾

قَالَ لَقَدْ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾

قَالَ لَقَدْ لَعْنَةُ الْفَرعونَ سَجِدِينَ ﴿٤٦﴾

قَالُوا أَمْ آتَيْنَاكِ الْكَلَامَ ﴿٤٧﴾

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾

قَالَ أَمْ شِرْكٌ لَّهُمْ قَبْلَ أَنْ آدَنَ لَكُمْ أَنَّهُ
لَكِبَ لَكُمْ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
لَا قُطْعَانَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِمَّنْ خَلَفَ
وَلَا صُلْبَ لَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا أَن كُنَّا
أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعَبَادِي إِنَّكُمْ
مُتَّبِعُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Fir’auna da’yan yākinsa zā su bī ku dōmin su kāma ku. Amma bā zā su sāmi īkon kāma ku ba.

53. Sai Fir’auna ya aika māsu gayya a cikin birāne.

54. “Lalle ne, waɗannan, haḳīḱa, ƙungiya ce kaɗan.

55. “Kuma lalle ne sū, a gare mu, māsu fusatarwa ne.

56. “Kuma lalle ne mū, haḳīḱa, gaḃa ɗaya māsu sauna ne.”

57. Sai Muka fitar da su daga gōnaki da marēmari.

58. Da taskōki da mazauni mai kyau.

59. Kamar haka! Kuma Muka gaɗar da su ga Banī Isrā’īla.

60. Sai suka bī su sunā māsu fita a lōkacin hūdōwar rānā.

61. Sa’an nan a lōkacin da jama’a biyu suka ga jūna, sai abōkan Mūsā suka ce, “Lalle ne mū, haḳīḱa, waɗanda ake riska ne.”

62. Ya ce, “Kayya! Lalle ne, Ubangiḱina Yanā tare da ni, zai shiryar da ni.”

63. Sai Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā, cewa, “Ka dōki tēku da sandarka.”... Sai tēku ta tsāge,⁽¹⁾ kōwane tsāgi ya kasance kamar falalen dūtse mai girma.

64. Kuma Muka kusantar da waɗansu mutāne a can.

65. Kuma Muka tsīrar da Mūsā da waɗanda suke tāre da shi gaḃa ɗaya.

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾

وَأَنَّهُمْ لَنَا أَغْيَاطُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَنَا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا تَرَاهُ الْجَمْعَانِ قَالُ أَصْحَابُ مُوسَىٰ

إِنَّا لَمَذْكُورُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ

الْأَبْحَرُ فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

وَأَزَلْنَاهُمْ لَأَخَرِينَ ﴿٦٤﴾

وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ وَأَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Tēku ta tsāge hanya gōma sha biyu a kan adadin dangin Banī Isrā’īla. Suka bi, suka wuce, sa’ilin nan aka nutsar da Fir’auna, shi da jama’arsa, a cikin hanyōyin ruwan.

66. Sa'an nan kuma Muka nut-sar da waɗansu mutānen.

67. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

68. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabūwayi, Mai jin kai.

69. Kuma ka karanta, a kansu, lābārin Ibrāhīm.

70. A sā'ilin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bauta wa?"

71. Suka ce, "Munā bauta wa gumāka, sabōda haka munā yini māsu lazimta a gare su."

72. Ya ce, "Shin, sunā jin ku, a lōkacin da kuke kira?"

73. "Kō kuwa sunā amfānin ku, kō sunā cūtar ku?"

74. Suka ce, "Ā'a, mun sāmi ubanninmu, kamar haka ne suke aikatāwa."

75. Ya ce, "Shin to, kun ga abin da kuka kasance kunā bautā wa?"

76. "Kū da ubanninku mafi daɗēwa?"

77. "To, lalle ne sū maḳiya ne a gare ni, fāce Ubangijin halittu.

78. "Wanda Ya halitta ni, sa'an nan Yanā shiryar da ni.

79. "Kuma Wanda Yake Shī ne Yake ciyar da ni, kuma Yanā shāyar da ni.

80. "Kuma idan na yi jiyya, to, Shi ne Yake warkar da ni.

سَمِعْنَا الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُلُّ لَهَا عَكَفِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِيَ الْإِلَهِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾

81. “Kuma Wanda Yake matar da ni, sa’an nan Ya rāyar da ni,

82. “Kuma Wanda Yake inā kwadayin Ya gāfarta mini kurāku-raina, a rānar sakamako.

83. “Ya Ubangijīna! Ka ba ni hukunci, kuma ka riskar da ni ga sālilai.

84. “Kuma Ka sanya mini hars-hen gaskiya⁽¹⁾ a cikin mutānen Karshe.

85. “Kuma Ka sanya ni daga magādan Aljannar ni’ima.

86. “Kuma Ka gāfarta wa ubā-na, lalle ne shi, ya kasance daga batattu.

87. “Kuma kada Ka kunyata ni a rānar da ake tāyar da su.

88. “A rānar da dūkiya bā ta amfāni, kuma dīya bā su yi.

89. “Fāce wanda ya jē wa Allah da zūciya mai tsarki.”

90. Kuma aka kusantar da Al-janna ga māsu taƙawa.

91. Kuma aka fitar da wuta bab-ba dōmin halakakku.

92. Kuma aka ce musu, “Inā abin da kuka kasance kunā bauta wa?

93. “Baicin Allah? Shin, sunā taimakon ku kō kuwa sunā tsare kansu?”

وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْهِمْنِي يَا صَالِحِينَ ﴿٨٣﴾

وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾

وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾

وَأَغْفِرْ لَأَيِّئِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الصَّالِينَ ﴿٨٦﴾

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾

وَبُرُزَّتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾

وَقِيلَ لَهُمْ إِنَّ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾

(1) Harshen gaskiya shī ne yabo mai kyau. Mutanen Karshe sū ne Musulmi, al’ummar Annabi Muhammadu, māsu shaida ga annabawa da iyar da manzanci.

94. Sai aka kikkife su⁽¹⁾ a cikin-ta, su da halakakkun.

95. Da rundunar Ibilīsa gabā daya.

96. Suka ce, alhāli sunā a cikinta sunā yin husūma,

97. “Rantsuwa da Allah! Lalle ne mun kasance, haḳīka, a cikin bata bayyananna.

98. “A lōkacin da muke daidaita ku da Ubangijin halittu.

99. “Kuma bābu abin da ya batar da mu fāce māsū laifi.

100. “Sabōda haka bā mu da waɗansu macēta.

101. “Kuma bā mu da abōki, masōyi.

102. “Sabōda haka, dā lalle munā da (dāmar) kōmawa, dōmin mu kasance daga mūminai!”

103. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu, bā su kasance mūminai ba.

104. Kuma lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

105. Mutānen Nūhu sun karyata Manzanni.

106. A lōkacin da ɗan’uwansu, Nūhu, ya ce musu, “Shin, bā zā ku yi taḳawa ba?

107. “Lalle ne, zuwa gare ku, ni Manzo ne amintacce.

108. “To, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā’ā.

فَكُنْ كِبْرًا فِيهَا هُمْ وَالْعَالُونَ ﴿١١﴾

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿١٢﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿١٣﴾

قَالَ اللَّهُ إِنَّ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٤﴾

إِذْ نُسَوِّكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا أَصْلَنَا إِلَّا الْمَجْرُمُونَ ﴿١٦﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٧﴾

وَلَا صِدِّيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٨﴾

قُلْ إِنْ لَنَا كَرَّةٌ فَبَتُنَاجٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٢١﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٢﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٢٤﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٢٥﴾

(1) Gumākan, sū da halakakku mabiyansu. Dukan mai batar da wani shi ne gunki ga mai bin sa halakakke.

109. “Kuma bã ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

110. “Sabōda haka, ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.”

111. Suka ce, “Ashe, zā mu yi ĩmāni sabōda kai, alhāli kuwa, mafiya ƙasƙanci sun bi ka?”

112. Ya ce, “Kuma bã ni da sani ga abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

113. “Hisābinsu bai zama ba, fāce ga Ubangijina, dā kunā sansancēwa.

114. “Ban zama mai kōre mūminai ba.

115. “Nĩ ba kōwa ba ne, sai mai gargadi mai bayyanāwa.”

116. Suka ce, “Lalle ne, idan ba ka hanu ba, yā Nūhu, (daga maganarka,) haƙiƙa, kanā kasancēwa daga waɗanda ake jēfēwa.”

117. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne mutānena sun ƙaryata ni.

118. “Sai ka yi hukunci, a tsakānina da tsakāninsu, tabbataccen hukunci, kuma ka tsirar da ni, da waɗanda suke tāre da ni daga mūminai.”

119. Sai Muka tsirar da shi, shi da waɗanda suke tāre da shi, a cikin jirgi wanda aka yi wa lōdi.

120. Sa’an nan Muka nutsar, a bāyan haka, da sauran.

121. Lalle ne, a cikin wannan, akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu ĩmāni ba.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

﴿١١٠﴾ قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ﴿١١١﴾

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾

إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَو تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾

إِنْ أَنَا إِلَّا أَنْذِرُ مُبِينٌ ﴿١١٥﴾

قَالُوا لَيْنَ لَمْ تَنْتَوِ بِشُوحٍ لَّتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾

فَأَفْتَحْ بَيْتِي وَبَيِّنْهُمْ فَتَحًا وَبَيِّنْهُنَّ وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

فَأَبْجِثْنَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾

لَمْ أَغْرِفْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

122. Kuma Lalle ne, Ubangijin-ka, haḳīka, Shī ne Mabuwāyi, Mai rahama.

123. Ādāwa sun ƙaryata Manzanni.

124. A lōkacin da ɗan`uwansu, Hūdu ya ce musu, “Bā zā ku yi taƙawa ba?”

125. “Lalle ne ni, zuwa gare ku, haḳīka, Manzo ne, amintacce.

126. “Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini ɗā`ā.

127. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba, faɗe daga Ubangijin halitu.

128. “Shin, kunā yin ginin sita-diyo⁽¹⁾ a kōwane tsauni ne, kunā yin wāsa?

129. “Kuma kunā rikon matsārar ruwa, tsammāninku, ku dawwama?⁽²⁾

130. “Kuma idan kun yi damƙa, sai ku yi damƙar kunā māsu tankwasāwa.

131. “To, ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini ɗā`ā.

132. “Ku ji tsōron Wanda Ya taimake ku da abin da kuka sani.

133. “Ya taimake ku da dabbōbin ni`ima da ɗiya.

134. “Da gōnaki da marēmari.

135. “Lalle ne nī, inā ji muku tsōron azābar wani yini mai girma.”

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

كَذَّبَتْ عَادًا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿١٢٦﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾

اتَّبِعُونِ يَكُفِّرْ بَعْضُهُمْ أَسْأَتَهُ لِبَعْضٍ وَكُنْتُمْ تُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

وَتَخَذُوا مَصَافِعَ سَعْدٍ لَّكُم تَخْلُدُونَ ﴿١٢٩﴾

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿١٣١﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٣﴾

وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٥﴾

(1) Sitadiyo shi ne gidan wasanni da Turanci, alāmā da Lārabci.

(2) Ko kuma wurāren sanā`ō'i kamar masāƙoƙi irin na zāmanin nan.

136. Suka ce, “Daidai ne a kanmu: Kā yi wa’azi kō ba ka kasance daga māsu wa’azi ba.

137. “Wannan abu bai zamo ba fāce hālāyen⁽¹⁾ mutānen farko.

138. “Kuma mū, ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba.”

139. Sabōda haka suka karyata shi, sai Muka halakar da sū. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

140. Kuma lalle ne, Ubangi-jinka, haḳīka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

141. Samūdāwa sun karyata Manzanni.

142. A lōkacin da ɗan’uwansu Sālihu ya ce, “Shin, bā zā ku bi Allah da taḳawa ba?

143. “Lalle ne nī, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

144. “Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā’ā.

145. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

146. “Shin, anā barin ku⁽²⁾ a cikin abin da yake a nan, kunā amintattu?

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَزَّتْ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ
الْوَعَّاتِينَ ﴿١٣٦﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكَ مَثَرُهُنَّ فِي ذَلِكَ لَأَيُّهُ وَمَا
كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿١٤٤﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾

أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هُمْ بِأَمِينِينَ ﴿١٤٦﴾

(1) Wātau lābarun mutāne waɗanda ba su ci gaba ba, bā su son a yi rawa da nishāḍi. Anā karantawar ma’anar karyar ta farko, watau wai tātsūniya ce, a ce wai a hana āyā a kan tsaunuka dōmin wasanni. Suna nufi da āyā ko alāma gidājen rawa da na nashāḍi watau stadiyam da kasāno.

(2) Kuna zaton zā a bar ku a irin wannan ni’ima, Allah bā zai karḳi rāyukanku ba, kuma Ya yi muku hisābi a kanta? Kayya! Zā a yi muku hisābi a bāyan kun mutu an tsayar da ku, dōmin hisābin ayyukan da kuka yi.

147. “A cikin gōnaki da marē-mari.

148. “Da shuke-shuke da dabi-nai, ‘ya’yan itācensu hirtsi⁽¹⁾ māsu narkēwa a ciki?”

149. “Kuma kunā sassaƙa gidāje daga duwātsu, kunā māsu alfāhari?”

150. “Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.

151. “Kada ku yi dā’ā ga umur-nin maƙarnata.

152. “Waɗanda suke yin ɓarna a cikin ƙasa, kuma bā su kyauta-tāwa.”

153. Suka ce, “Kai daga māsu sihiri kurum kake.

154. “Bā kōwa kake ba, fāce mutum kamarmu. To, ka zo da wata āyā idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

155. Ya ce, “Wannan rāƙuma ce tanā da shan⁽²⁾ yini, kuma kunā da shan yini sananne.

156. “Kada ku shāfe ta da cūta, har azābar yini mai girma ta shāfe ku.”

157. Sai suka sōke ta, sa’an nan suka wāyi gari sunā māsu nadāma.

158. Sabōda haka azāba ta kāma su. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafī yawansu, ba su kasance māsu imāni ba.

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾

وَتَنَجِّتُونَ مِنَ الْجِبَالِ يُوتًا فَكْرِهِينَ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأَنْتَ بِكَافَةٍ إِنْ كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ

مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

وَلَا تَمْسُوهَا يُسُوءَ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا نَدِيمِينَ ﴿١٥٧﴾

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا

كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

(1) Hirtsi shi ne ‘ya’yan itāce sababbi tun ba su nuna ba. Wātau hirtsin gonakinsu idan an ci shi narkēwa yake yi a cikin ciki balle kuma ‘ya’yan itāce nunannu.

(2) Rānar da take da shā ita kaɗai zā ta shanye ruwan rijiyarsu, su kuma rānar da suke da shā su kaɗai zā su dēbi ruwan, bā zā ta shā ba. Amma kuma tanā bā su nōno da madara.

159. Lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

160. Mutānen Lūḍu sun karyata Manzanni.

161. A lōkacin da ḍan`uwan-su, ⁽¹⁾ Lūḍu ya ce musu, “Bā zā ku yi taḳawa ba?”

162. “Lalle ne nī, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

163. “Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ḍā`ā.

164. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

165. “Shin, kunā jē wa maza daga cikin talikai?

166. “Kuma kunā barin abin da Ubangijinku Ya halitta muku daga mātanku? Ā`a, ku mutāne ne māsu kētarēwa!’

167. Suka ce, “Lalle ne, haḳīka, idan ba ka hanu ba, yā Lūḍu! Tīlas ne kanā kasancēwa daga waḍanda ake fitarwa (daga gari).”

168. Ya ce, “Lalle ne ga aikinku, haḳīka, inā daga māsu kīnsa.

169. “Yā Ubangijina! Ka tsīrar da ni da iyālīna daga abin da suke aikatāwa.”

170. Sabōda haka Muka tsīrar da shi, shi da mutānensa gabā ḍaya.

171. Fāce wata tsōhuwa a cikin māsu wanzuwa.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا

عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٣﴾

أَتَأْتُونَ الذِّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ

أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٥﴾

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَ مِنَ

الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٦﴾

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٧﴾

رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٨﴾

فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٦٩﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٧٠﴾

(1) Lūḍu ḍan`uwansu ne na zaman gari da aure kawai. Asalinsa ḍan haḍḍan Ibrāhīm ne, sun tāso daga gabas, ƙasar Bābila suka yi hijira, har Ibrāhīm ya sauka Habrūna a ƙasar Shām, Lūḍu kuwa ya sauka a Sadūm da alƙaryunta.

172. Sa'an nan kuma Muka dar-kāke wasu.

173. Kuma Muka yi ruwan sama a kansu, ruwa. Sai dai ruwan wadanda ake yi wa gargadi ya mūnana.

174. Lalle ne ga wannan, akwai āyā, kuma mafi yawansu bā su kasance māsū imāni ba.

175. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

176. Ma'abūta kunci sun karyata Manzanni.

177. A lōkacin da Shu'aibu ya ce musu, "Bā zā ku yi taḳawa ba?"

178. "Lalle ne ni, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

179. "Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa kuma ku yi mini dā'ā.

180. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

181. "Ku cika mūdu, kuma kada ku kasance daga māsū sanyāwar hasāra (ga mutāne).

182. "Kuma ku yi awo da sikēli daidaitacce.

183. "Kuma kada ku nakasa wa mutāne abūbuwansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin kasa kuna māsū barna.

184. "Kuma ku ji tsōron Allah Wanda Ya halitta ku, kū da jama'ar farko."

قَدْ مَرَّزَا الْآخِرِينَ ﴿١٧٢﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فِئَاءَ مَطَرِ الْمُنْذِرِينَ ﴿١٧٣﴾

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٧٩﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٠﴾

۞ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَيْسَ الْمُسْتَقِيرِ ﴿١٨٢﴾

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي

الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٨٤﴾

185. Suka ce, “Kai dai daga wa-
ɗanda suke sihirtattu kawai ne.

186. “Kuma bā kōwa kake ba,
fāce mutum kamarmu, kuma lalle
ne munā zaton ka, haḳīka, daga
maḳaryata.

187. “To, ka jēfo wani baɓɓake
daga sama a kanmu, idan ka kasan-
ce daga māsu gaskiya.”

188. Ya ce, “Ubangijīna ne Mafi
sani ga abin da kuke aikatāwa.”

189. Sai suka ƙaryata shi, sabō-
da haka, azābar rānar girgije⁽¹⁾ ta
kāma su. Lalle ne ita tā kasance
azābar yini mai girma.

190. Lalle a cikin wancan, haḳī-
ka, akwai āya, amma mafi yawansu
ba su kasance māsu īmāni ba.

191. Kuma lalle Ubangijīnka,
haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin
ƙai.

192. Kuma lalle Shi (Alḳur’āni),
haḳīka, saukarwar Ubangijin halit-
tu ne.

193. Rūhi⁽²⁾ amintacce ne ya
sauka da shi.

194. A kan zūciyarka, dōmin ka
kasance daga māsu gargadi.

195. Da harshe na Larabci mai
bayāni.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمَسْحُورِينَ ﴿١٨٥﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

وَلَئِنَّكَ لَآتَزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾

(1) An ruwaito cēwa Allah Ya būɗe musu Kōfar Jahannama, zāfi ya hana su zama a kō’ina cikin gidājensu, sa’an nan aka sanya girgije ya yi musu inuwa mai sanyi-sanyi har suka tāru a ciki, sa’an nan aka sanya girgijen ya kāma da wuta a kansu, suka kōne ƙurmus kamar an gasa fāra. Suka kōma tōka kamar yadda suka nēma daga Shu’aibu da a jēfa musu baɓɓake daga sama idan ya zama daga māsu gaskiya.

(2) Rūhul Kudus, shi ne Jibirīl, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

196. Kuma lalle shī, haḳīka, yanā a cikin littattafan (Manzanin) farko.

197. Ashe, bai kasance āyā ba a gare su, ya zama Mālaman Banī Isrā’īla sun san shi?

198. Kuma dā mun saukar da shi a kan sāshen Ajamāwa,

199. Ya karanta shi a kansu, ba su kasance sabōda shi māsu ĩmāni ba.

200. Kamar wancan ne! Muka shigar da shi a cikin zukātan māsu laifi.

201. Bā zā su yi ĩmāni da shī ba sai sun ga azābar nan mai raḍaḍi.

202. Sai ta taho musu kwatsam, alhāli kuwa sū, ba su sansance ba.

203. Sai su ce, “Shin, mu waḍan-da ake yi wa jinkiri ne?”

204. Ashe, to, da azābarMu suke nēman gaggāwa?

205. Ashe, to, kā gani, idan Muka jīshe su daḍi a shēkaru,

206. Sā’an nan abin da suka kasance anā yi musu wa’adi (da shi) ya jē musu,

207. Abin da suka kasance anā jīshe su dāḍin, bā zai tunkude azāba ba daga gare⁽¹⁾ su.

208. Kuma ba Mu halakar da wata alḳarya ba fāce tanā da māsu gargadi.

وَأَنَّهُ لَنفَى زُبْرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾

أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ آيَةٌ أَن يَأْتَهُمُ الرَّعْمَةُ فَعَلِمُوا أَنَّ
إِسْرَاءَ يَلِ ﴿١٩٧﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾

فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾

أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ﴿٢٠٧﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾

(1) Dā an ba su lōkaci mai tsawo sunā jin dāḍi da rāyuwar dūniya a cikinsa, to, rānar da mutuwa kō azābar Allah ta jē gare su, wannan lōkacin bā zai tunkude mutuwar kō azabar ba daga gare su.

209. Dômin tunâtarwa, kuma ba Mu kasance Mâsu zâlunci ba.

210. Kuma (Alkur’âni) shaidânu ba su dōra sauka da shi ba.

211. Kuma bā ya kamāta a gare su (su shaidanu su sauka da shi), kuma ba su iyāwa.

212. Lalle ne sū, daga saurāre, haḳīka, waḍanda aka nisantar ne.

213. Sabōda haka, kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, sai ka kasance daga waḍanda ake yi wa azāba.

214. Kuma ka yi gargadi ga danginka mafiya kusanci.

215. Kuma ka sassauta fikāfi-kanka⁽¹⁾ ga wanda ya bī ka daga mūminai.

216. Sa’an nan idan suka sâḅā maka, to, ka ce, “Lalle nī, bar-rantacce ne daga abin da kuke aika-tāwa.”

217. Kuma ka dōgara ga Mabu-wāyi, Mai jin ƙai.

218. Wanda Yake ganin ka a lōkacin da kake tāshi tsaye.

219. Da jujjuyāwarka a cikin māsu yin sujada.

220. Lalle Shi⁽²⁾, Shi ne Mai ji, Masani.

ذِكْرِي وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

وَمَا نَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢١٠﴾

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمْعَرُونَ ﴿٢١٢﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾

الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾

وَقَبْلَكَ فِي السَّجْدِينَ ﴿٢١٩﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

(1) Ka zama mai tausayi ga mūminai waḍanda suka bī ka, ka yi musu kamar yadda kâzā take yi wa 'ya'yanta ƙanana a lōkacin sanyi, kō kuwa idan zā su yi barci dōmin ta kâre su daga cūta.

(2) Allah Shi ne Mai ji, ji na gaskiya, kuma Masani, sani na gaskiya.

221. Shin, (kunā so) in gaya⁽¹⁾ muku a kan wanda shaidannu kan sauka?

222. Sukan sauka a kan dukan maƙaryaci, mai zunubi.

223. Sunā jēfa (abin da suka) ji, alhāli kuwa maƙi yawansu maƙar-yata ne.

224. Kuma mawāka⁽²⁾ halakak-ku ne ke bin su.

225. Shin, ba ku ga cēwa, lalle ne sū, a cikin kōwane rango sunā yin dīmuwa (su kētare haddi) ba?

226. Kuma lalle ne sū, sunā faɗin abin da bā su aikatāwa?

227. Fāce waɗanda suka yi īmā-ni suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka ambaci Allah da yawa, kuma suka rāma zālunci, daga bāyan an zālunce su. Kuma waɗan-da suka yi zālunci, zā su sani a wace majūya suke jūyāwa.

هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢١﴾

تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ
يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

(1) Wannan dōmin raddi ne ga māsū cēwa aljannu ke gaya wa Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, Alkur’āni. Aljannu bā su sauka sai ga maƙaryaci, mai zunubi. Muhammadu kuwa bā haka yake ba. Sabōda haka shi bā mahaukaci ba, kuma ba wanda aljannu suke gaya wa ba. Dukan abin da ya faɗa, to, wahayi ne daga Allah.

(2) Siffōfin mawāka sun nūna cēwa Annabī Muhammadu bā mawāki ba ne. dōmin bā shi da ɗaya daga cikin siffōfin mawāka. Kuma mabiyansa ba halakakku ba ne.

SŪRATUN NAML

سُورَةُ النَّملِ

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā da asirrai, bā su da iyāka, Yanā nūna sāshensu ta hannun waɗansu mutāne bāyinSa da a cikin littattafanSa, dōmin mūminai su kāra karfin īmāni, kuma su yi aiki da shari'ar da Yā aza su a kanta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D.Š. Waɗancan āyōyin Al-kur'āni ne da Littāfi mai bayyanawa.

2. Shiriya ce da bushāra ga mūminai.

3. Waɗanda suke tsayar da sal-la kuma su bāyar da zakka, alhāli kuwa sū, game da Lāhira, to, sū, sunā yin yakīni.

4. Lalle ne waɗanda suke bā su yin īmāni da Lāhira, Mun kawāta musu ayyukansu, sabōda haka sunā dīmuwa.

5. Waɗannan ne waɗanda suke sunā da mugunyar azāba (a dūniya), kuma sū, a Lāhira, sū ne mafiya hasāra.

طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ رَبَّنَا لَهُمْ
أَعْمَالُهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسِرُونَ ﴿٥﴾

6. Kuma lalle ne kai, haḳīka, anā haḍa⁽¹⁾ ka da Alkur'āni daga gun Mai hikima, Masani.

7. A lōkacin da Mūsā ya ce wa iyālinsa, “Lalle ni, na tsinkāyi wata wuta, ni mai zo muku daga gare ta ne, da wani lābari, ko kuwa mai zo muku ne da yūla, makāmashin, tsammāninku, ku ji dīmi.”

8. To, a lōkacin da ya jē mata, sai aka kira shi cēwa, “An tsarkake wanda yake cikin (wurin) wutar da wanda yake a gēfenta, kuma tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

9. “Yā Mūsā, lalle ne shi, Nī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

10. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar dai ita karamin maciji ne, sai ya jūya yanā mai bāyar da bāya, kuma bai kōma ba, “Yā Musā! Kada ka ji tsōro, lalle Nī, Manzanni bā su jin tsōro a wuriNa.

11. “Sai wanda ya yi zālunci, sa'an nan ya musanya kyau a bāyan cūta, to, lalle Nī, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

12. “Kuma ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fāri, bābu wata cūta, a cikin wasu āyōyi tara zuwa ga Fir'auna da mutānensa. Lalle ne sū, sun kasance mutāne ne fāsikai.”

وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾

إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِيهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَمَاتِيكُمْ مِنْهَا خَبِيرَ آوَةٍ أَنْتُمْ يَشْهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

يَكُونُ سَيِّئًا أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

وَأَلِي عَصَاكَ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَكُونُ سَيِّئًا لِي لَا يَخَافُ لَدَى الْمَرْسَلُونَ ﴿١٠﴾

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي ثَمَعٍ آتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Lāhira da Īmāni da ita sunā a cikin asīran Allah. Haka karɓar Alkur'āni daga Allah yanā a cikin asīran Allah da Ya bayyana a Littafi. Ganin Mūsā ga wuta da abubuwan da suka auku a wurin game da maganar Allah a gare shi da jūyāwar sanda macijiya da kōmawarta sanda da jūyāwar hannunsa fari kai da jūyāwarsa zuwa ga asalinsa, duka sunā a cikin asīran Allah da Ya bayyana su ga wani mutum.

13. To, a lōkacin da āyōyinMu suka jē musu, sunā māsū wāyar da kai, suka ce, wannan sihiri ne, bayyananne.

14. Kuma suka yi musunsu, al-hāli zukatansu, sun natsu da su, dōmin zālunci da girman kai. To, ka dūbi yadda ākibar maʼbarnata ta kasance.

15. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Dāwūda da Sulaimān ilmi, kuma suka ce, “Gōdiya⁽¹⁾ ta tabbata ga Allah, Wanda Ya fīfita mu a kan māsū yawa daga BāyinSa mūminai.”

16. Kuma Sulaimān ya gāji Dāwūda ya ce, “Yā ku mutāne! An sanar da mu maganar tsuntsāye, kuma an bā mu daga kōwane abu. Lalle ne, wannan, haḳīka, shi ne falalar (Allah) bayyananna.”

17. Kuma aka tattara, dōmin Sulaimān, rundunōninsa, daga al-jannu da mutāne da tsuntsāye, to, sū anā kange su (ga tafiya).

18. Har a lōkacin da suka je a kan rāfin turūruwa, wata turūruwa ta ce, “Yā kū jama’ar turūruwa! Ku shiga gidājenku, kada Sulaimān da rundunōninsa su kakkarya ku, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.”

19. Sai ya yi murmushi yanā mai dāriya daga maganarta, kuma ya

فَلَمَّا جَاءَ نَهْمَاءُ إِنَّا مُبْصِرَةٌ قَالَ هَذَا
سِحْرٌ مُّيِّنٌ ﴿١٣﴾

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلُمًا
وَعُلُوًّا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَأَيُّهَا النَّاسُ
عَلِمْنَا مَنَاطِقَ الظَّيْرِ وَأَوْتَينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّا
هَذَا أَلْهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ وَالظَّيْرِ فَهُمْ يُورَعُونَ ﴿١٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَأَيُّهَا
النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ
سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي

(1) Abin da ke hakkin ni'imar Allah a kan mutum, ya gōde Masa. Dawūda da Sulaimān Allah Yā bā su ilmi na Annabci sun tsayu da gōdiyarsa a kan aiki da shi, da kuma iḳrāri da cēwa ni'ima ce daga Allah, bā da wani aiki nāsu ba. Annabci da ilmi da sanin maganar tsuntsu da ta aljannu da ta turūruwa duka sunā cikin asirin Allah da Yake nūnāwa ta hanyar waḍansu BāyinSa, Annabāwa.

ce, “Yā Ubangijīna! Ka cūsa mini in gōde wa ni’imarKa wadda Ka ni’imta ta a gare ni da kuma ga mahaifāna biyu, kuma in aikata aiki na kwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka shigar da ni, sabōda rahamarKa, a cikin bāyinKa sālilai.”

20. Kuma ya binciki⁽¹⁾ tsunt-sāye, sai ya ce, “Me ya kare ni bā ni ganin hudhudu, kō ya kasance daga māsu fakuwa ne?”

21. “Lalle ne zā ni azabta shi azāba mai tsanani, kō kuwa lalle in yanka shi, kō kuwa lalle ya zo mini da dalīli bayyananne.”

22. Sai ya zauna bā nēsa ba, sa’an nan ya ce, “Nā san abin da ba ka sani ba, kuma na zo maka daga Saba da wani lābari tabbatacce.

23. “Lalle ni, nā sāmi wata mace wadda tanā mulkinsu, kuma an bā ta daga dukan kōme, kuma tanā da gadon sarauta mai girma.

24. “Na sāme ta, ita da mutānenta, sunā yin sujada ga rānā, baicin Allah, kuma Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka ya karkatar da su daga hanya, sa’an nan sū, ba su shiryuwa.

25. “Ga⁽²⁾ su yi sujada ga Allah Wanda Yake fitar da abin da yake a bōye, a cikin sammai da kasa, kuma

أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلَنِي
بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

وَقَفَّd أَنْظِيرَ فَقَالَ مَا لِي لَا أَرَى الْهُدُودَ
أَمْ كَانِ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾

لَا عَذَابَ لَهُ، عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَا أَذْبَحْتُهُ
أَوْ لِيَأْتِيَنِي سُلْطَانٌ مُبِينٌ ﴿٢١﴾

فَمَكَكَ عَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ
تُحِطْ بِهِ، وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرًا تَعْمَلُكُمُ وَأُوتِيتُ مِنْ
كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنُ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالُهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾

أَلَا يَسْجُدُ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Wannan ya nuna tsayuwar Sulaimān da binciken kōme da kōwa a cikin daularsa. Kuma da yadda yake yin tsanani a cikin sauƙi. Wannan ita ce hanyar mulki mai kyau.

(2) An kāyar da harafin kōrewa dōmin barinsa, da Hausa, yanā bāta ma’ana, dōmin Shaidan bai kange su daga rashin yin sujada ba.

Yā san abin da kuke ñōyēwa da abin da kuke bayyanāwa.

26. “Allah, bābu abin bautāwa, fāce Shi, Ubangijin⁽¹⁾ Al’arshi, mai girma.”

27. Ya ce, “Za mu dūba, shin, kā yi gaskiya ne, kō kuwa kā kasance daga maƙaryata?”

28. “Ka tafi da takardāta wanan, sa’an nan ka jēfa ta zuwa gare su, sa’an nan kuma ka jūya daga barinsu, sa’an nan ka ga mēne ne suke mayarwa.”

29. Ta ce, “Yā kū mashawarta! Lalle ne, an jēfo, zuwa gare ni, wata takarda mai girma.”

30. “Lalle ita daga Sulaiman take, kuma lalle ita, da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin ƙai ne.

31. “Kada ku yi girman kai a gare ni, kuma ku zo mini kunā māsu sallamāwa.”

32. Ta ce, “Yā ku mashawarta⁽²⁾! Ku yi mini fatawa ga al’amari, ban kasance mai yanke wani al’amari ba, sai kun halarta.”

33. Suka ce, “Mū ma’abūta ƙarfi ne, kuma ma’abūta yāki mai tsanani ne, kuma al’amari yā kōma zuwa gare ki, sabōda haka ki dūba, mēne ne zā ki yi umurni (da shi)?”

وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٨﴾

أَذْهَبَ بِكَتَمِي هَذَا فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٩﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّ إِلَهِی إِلَى كِتَابٍ كَرِيمٍ ﴿٣٠﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣١﴾

أَلَا تَعْلَمُونَ أَنَّي وَأَنَاي مُسْلِمِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٣٣﴾

قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوهُ الْقَوْلُ وَآؤُلُوهُ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٤﴾

(1) Ya siffanta Allah da cewa bābu abin bautāwa fāce Shi, dōmin ya kōre cancantar rānā ga ibāda, da Ubangijin Al’arshi dōmin ya dēbe girman gadon Bilkisu daga zukāta.

(2) Allah bai kēbance hikima ga maza kawai ba, har mātā akwai māsu hikima a cikinsu. Sai dai Musulunci yā hana shugabancin mātā, sabōda galibinsu ādifarsu tā rinjāyi hankalinsu, sabōda kyautata tarbiyyar yāra. Anā fahimtar cewa iya mulki, shi ne rashin fallēwa da ra’ayi ga shūgaba, sai a bāyan ya shāwarci mutānensa, kamar yadda Sarauniyar Saba ta yi da Majalisarta.

34. Ta ce, “Lalle Sarakuna idan sun shiga wata alkarya, sai su bãta ta, kuma su sanya mãsu darajar mutānenta kaskantattu. Kuma kamar wancan ne suke aikatāwa.

35. “Kuma lalle nĩ, mai aikāwa ce zuwa gare su da kyauta, sa’an nan mai dūbawa ce: da me manzan-nin zā su kōmo.”

36. To, a lōkacin da ya jē wa Sulaiman ya ce, “Shin, za ku k̄ara ni da dūkiya ne? To, abin da Allah Ya bã ni, shi ne mafi alh̄eri daga abin da Ya bã ku. A’a, kũ ne kuke yin farin ciki da kyautarku.

37. “Ka kōma zuwa gare su. Sa’an nan lalle munā je musu da rundunōni, bābu wata t̄abukāwa gare su game da su, kuma lalle munā fitar da su daga gare ta, sunā mafi wulākantuwa, kuma sunā kaskantattu.”

38. Ya ce, “Yā ku mashāwarta! Wannenku zai zo mini da gadonta a gabānin su zo, sunā mãsu salla-māwa?”

39. Wani mai k̄arfi daga aljannu ya ce, “Nĩ, inā zo maka da shi a gabānin ka t̄ashi daga matsayinka. Kuma lalle nĩ, a gare shi, hakīka, mai k̄arfi ne amintacce.”

40. Wanda yake a wurinsa akwai⁽¹⁾ wani ilmi daga Littāfin ya ce,

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا
وَجَعَلُوا أَعْرَآةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ
يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ
الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانُ قَالَ أَتَيْتُكُمْ وَإِنِّي قَمَّارٌ
أَنَا أَنِّي أَنَا اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّاءِ أَتَيْتُكُمْ بَلْ أَتَيْتُكُمْ بِهَدِيَّةٍ كُ
تَفَرِّحُونَ ﴿٣٦﴾

أَرْجِعِ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا
وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ
يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَاءَ إِلَيْكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ
مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَاءَ إِلَيْكَ

(1) Allah na bāyar da asirai daga littattafai. kō da wahayī zuwa ga Annabāwa, kō da ilhama daga abin da aka bai wa Annabāwa. Wadānsu sun ce ilmin nan sunan Allah ne mafi girma. Allah ne Mafi sani. Sai dai sharadin aiki da ilmi ga ibāda, ya kasance daga Annabāwa kawai, a cikin lōkacin aiwatar da shari'arsu. Bā a iya amfani da wani sūnan Allah wanda wani Annabi bai zo da shi ba a gabānin Musulunci, kuma a bāyan Musulunci

“Ni inā zo maka da shi a gabānin kyaftāwar ganinka ta kōma gare ka.” To, a lōkacin da ya gan shi matabbaci a wurinsa, ya ce, “Wannan daga falalar Ubangijina yake, dōmin Ya jarraba ni: Shin, zan gōde ne, kō kuwa zan butulce! Kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle Ubangijina Wadātacce ne, Karīmi.”

41. Ya ce, “Ku canza kamar gadonta gare ta, mu gani, shin zā ta shiryu, kō kuwa tanā kasancēwa daga waɗanda bā su shiryuwa.”

42. To, a lōkacin da ta jē, aka ce, “Shin, kamar wannan gadon sarautarki yake?” Ta ce, “Kamar dai shi ne. Kuma an bā mu ilmi daga gabāninta, kuma mun kasance māsu sallamāwar (al’amari ga Allah).”

43. Kuma abin da ta kasance tanā bautāwa, baicin Allah, ya kangeta. Lalle ita, tā kasance daga mutāne kāfirai.

44. Aka ce mata, “Ki shiga a gidan sarauta.” To, a lōkacin da ta gan shi, ta yi zatonsa wai gulbi ne, kuma ta kuranye⁽¹⁾ daga kwaurinta. Ya ce, “Lalle ne shi, gidan sarauta ne mai santsi daga madūbai.” Ta ce, “Yā Ubangijina!

بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ
مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي
أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤١﴾

قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ
تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ
وَأُوْتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ
قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٤﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ
لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ
مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

bā a rōkon Allah sai da sunāyenSa māsu kyau, tis'in da taran nan, sai dai a dunkule kamar a ce, “Inā rōkon Allah da sunayenSa da na sani da waɗanda ban sani ba.”

(1) Idan īmāni ya shiga a cikin zūciya, sai girman kai ya fita daga gare ta. Sarauniya Bilkiṣu tanā kuranye kaḥāfunta da niyyarta ta shiga a cikin ruwa dōmin ta nūna dā'arta ga umurnin Annabin Allah Sulaimān, kuma ta yarda da shiga gulbin da ba ta san tsawon zurfinsa ba, kō da za ta mutu a wurin dā'a da taƙawa. Mace da sarauta iyakar girman kai ke nan, bābu abin da zai gusar da shi sai īmānin gaskiya.

Lalle nī, na zālunci kaina, kuma nā sallama al'amari tāre da Sulaimān ga Allah, Ubangijin halittu."

45. Kuma lalle ne, haḳīka, mun aika zuwa Samūdāwa da ḍan'u-wansu, Salihu (ya ce), "Ku bauta wa Allah." Sai gā su kungiyōyi biyu sunā ta husūma.

46. Ya ce, "Yā mutānēna! Don me kuke nēman gaggāwa game da mūnanāwa, a gabānin kyautatāwa. Don me bā ku nēman Allah gāfara, tsammāninku, zā a yi muku rahama?"

47. Suka ce, "Munā shu'umci da kai, kuma da wanda ke tāre da kai." Ya ce, "Shu'umcinku a wurin Allah yake. Ā'a, kū mutāne ne, anā fitinaku."

48. Kuma waḍansu jama'a tara⁽¹⁾ sun kasance a cikin birnin, sunā yin barna, kuma bā su kyautatāwa.

49. Suka ce, "Ku yi rantsuwa da Allah, lalle zā mu kwānan masa,⁽²⁾ shi da mutānensa, sa'an nan mu ce wa waliyyinsa. 'Ba mu halarci halakar mutānensa ba, kuma mū, haḳīka, māsu gaskiya ne'."

50. Kuma suka kulla mākirci, kuma Muka kulla sakamakon mākirci, alhāli sū ba su sani ba.

وَأَسْمَأْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُ صَالِحًا أَنْ
اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَوْمَئِذٍ لِلَّذِينَ اتَّخَعْتُمْ وَلِيًّا
الْحَسَنَةُ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَذَابُكُمْ
ثَرَجُمُونَ ﴿٤٧﴾

قَالُوا أَطِيعُوا بَنِيكُمْ وَيَمْنُ مَعَكُمْ قَالِ
عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٨﴾

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ
يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا تَفَاسِمُوا بِاللَّهِ لَتُبَيِّنَنَّ لَهُمْ
وَأَهْلُهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ
أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرْنَا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥١﴾

(1) Yawan māsu barna bā ya hana gaskiya bayyana. Kuma mai mākirci dōmin ya halakar da mai gargadin addinin Allah, yanā yi wa kansa sanadin halaka kawai ne. Waḍannan mutāne tara sun yi niyyar kashe Sālihu ne. bā da sanin danginsa ba, a wurin da yake kwāna yanā salla a masallacinsa, a bāyan gari. A can Allah ya halakar da su. Wannan shi ne sakamakon mākircin da suka kulla.

(2) Zā mu kwānan masa, ai zā mu kwāna da niyyar kashe shi a cikin dare, a ɓɓoye.

51. Ka dūba yadda ākibar mā-kircinsu ta kasance, lalle Mū, Mun darkāke su da mutānensu gabā ḍaya.

52. Waḍancan, gidājensu ne, wōfintattu, sabōda zāluncin da suka yi, lalle ne a wancan akwai āyā ga mutāne waḍanda suke sani.

53. Muka tsīrar da waḍanda suka yi īmāni, kuma sun kasance sunā taḳawa.

54. Da Lūḍu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Shin, kunā jē wa alfasha⁽¹⁾ ne alhāli kuwa kunā gani?”

55. “Shin, lalle kū, haḳīka, kunā je wa maza da sha’awa, baicin mātā? Ā’a, kū, wasu irin mutāne ne kunā aikin jāhilci.”

56. Bābu abin da ya kasance ja-wābin mutānensa, fāce suka ce, “Ku fitar da mutānen Lūḍu daga alḳaryarku, lalle sū, wasu irin mutāne ne māsū da’awar sunā da tsarki.”

57. Sai Muka tsīrar da shi, shi da mutānensa,⁽²⁾ fāce mātarsa, Mun ḳaddara ta a cikin māsū wanzuwa.

58. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa. To, ruwan wa-ḍanda ake yi wa gargadi yā mū-nana.

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِمِهِمْ اَنَا
دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ اَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ
فِي ذَلِكَ لَايَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

وَاٰمَجِنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ اِذْ قَالْ لِقَوْمِهِ اِنَّا اَتَيْنَا
الْفَلْحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾

اَيَسْئَلُكَ اَتَيْنَا الْرِجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ
النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ يَّجَاهِلُونَ ﴿٥٥﴾

* فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا
اٰخِرُ حَوَآءِ اَلْ لُّوطِ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ
يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾

فَاٰمَجِنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا اَمْرَاَتَهُ وَقَدْ رَزَقْنَاهَا
مِّنَ الْغَنِيِّنَ ﴿٥٧﴾

وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءً مَّطَرُ
السُّنْدَرِيْنَ ﴿٥٨﴾

(1) Alfāshar mutānen Lūḍu, ita ce luwāḍi, namji ya bi namiji a duburarsa. Wannan alfāsha, kō dabbōbi bā su yin ta. Ga mutānen Lūḍu ta fāra bayyana. Allah Ya halakar da su kamar yadda Ya ambata. Sa'an nan kuma ba a kāra ganinta ba, sai ga wannan al'umma. Asirin da ke ciki, shī ne yadda Allah Yake jūyar da ḍabī'ar mutum ta zama bā ta māsū hankali ba, tāre da dōgewar halittar jikinsa kamar yadda take ga zāhiri.

(2) Mutānensa mūminai. Imāni da gaskiya idan gaskiya ta bayyana asīri ne daga asīran Allah sai wanda Ya bai wa. Kusanci ga wani Annabi da aure kō zumunta, bā ya bāyar da shi. Ruwan azāba, shī ma asīri ne na Allah.

59. Ka ce, “Gōdiya ta tabbata ga Allah, kuma aminci ya tabbata bisa ga BāyinSa, waɗanda Ya zāḡā.” Shin, Allah ne Mafi alhēri, kō abin da suke yin shirki da shi?⁽¹⁾

60. Kō wāne ne Ya halitta sammai da ƙasa, kuma Ya saukar muku, daga sama, wani ruwa, Muka tsirar, game da shi, gōnaki māsu sha'awa, ba ya kasancēwa gare ku, ku tsirar da itācensu? Shin, akwai abin bautāwa tāre da Allah? Ā'a, sū mutāne ne suna daidaitāwa (Allah da wani).

61. Kō kuwa wāne ne Ya sanya ƙasa tabbatacciya, kuma Ya sanya kōguna a tsakāninta kuma Ya sanya mata manyan duwātsu tabattu, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakānin tēkuna biyu? Shin akwai wani abin bautāwa tāre da Allah. Ā'a, mafi yawansu ba su sani ba.

62. Kō wāne ne yake karɓa wa mai bukatā idan ya kira Shi, kuma ya sanya ku mamayan ƙasa? Shin akwai wani abin bautawa tāre da Allah? Kaɗan ƙwarai kuke yin tunāni.

63. Kō wāne ne yake shiryarwa a cikin duffan ƙasa da tēku, kuma wāne ne Yake aikōwar iskōki dōmin bāyar da bushāra a gaba ga raha-marSa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Tsarki ya tab-

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ
أَصْطَفَيْنَا اللَّهُ خَيْرَ مَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ
بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا
شَجَرَهَا ؕ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ هُمْ قَوْمٌ
يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ بَلَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ
السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ
ءَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَلِيلًا مَا تَذْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ ؕ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Daga wannan āyā ta 59 zuwa ƙarshen sūra, duka tambihī ne ga abūbuwan fāke na ilmin Allah, wanda ya shāfi jikunanmu, amma ba mu san yadda suke aukuwa a gare mu ba. Sa'an nan kuma da tambihī ga abūbuwan gaibi da suke zuwa dōmin mu yi imāni da su.

bata ga Allah daga barin abin da suke shirki da shi.

64. Kō wāne ne Yake fāra halitta sa'an nan kuma ya mayar da ita, kuma Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da ƙasa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Ka ce, "Ku kāwo dalilinku, idan kun kasance māsū gaskiya."

65. Ka ce, "Bābu wanda ya san gaibi a cikin sammai da ƙasa fāce Allah. Kuma bā su sansancēwar a yausha ne ake tāyar da su."

66. Ā'a, saninsu ya kai a cikin Lāhira. Ā'a, sunā cikin shakka daga gare ta. Ā'a, sū da gare ta makāfin zūci ne.

67. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, "Shin, idan mun kasance turbāya, mu da ubanninmu, shin, haƙiƙa, waɗanda ake fitarwa ne?"

68. "Lalle ne, haƙiƙa, an yi mana wa'adi ga wannan, mū da ubanninmu, daga gabānin haka. Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin farko."

69. Ka ce, "Ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba, yāya āƙi-bar māsū laifi take?"

70. Kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma kada ka kasance a cikin ƙuncin rai daga abin da suke fullāwa na mākirci.

71. Kuma sunā cēwa, "A yausha wannan wa'adi (zai auku), idan kun kasance māsū gaskiya?"

72. Ka ce, "Akwai fatan sāshen abin da kuke nēman gaggāwarsa, ya

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنْ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُولَٰئِكَ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا
اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

بَلْ أَذْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ
مِّنْهَا بَلْ هُمْ عَنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا
وَأَبَاؤُنَا أَإِنَّا لَمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا هَٰذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِن قَبْلُ إِن
هَٰذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُن فِي ضَيْقٍ مِّمَّا
يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ رَدِفٌ لَّكُمْ بَعْضُ الَّذِي

kasance yā kuturta⁽¹⁾ a gare ku.”

73. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Mai falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawansu, bā su gōdēwa.

74. Kuma lalle Ubangijinka, haḳīka, Yanā sanin abin da ḳirāzansu suke bōyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

75. Kuma bābu wata (mas'ala) mai bōyuwa, a cikin sama da ƙasa fāce tanā a cikin littāfi bayyananne.

76. Lalle ne wannan Alḳur'āni⁽²⁾ yanā gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū suke sāba wa jūnansu a ciki.

77. Kuma lalle shi, haḳīka, shi-riya ce da rahama ga mūminai.

78. Lalle Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu da hukuncinSa, kuma Shi ne Mabuwāyi, Masani.”

79. Sabōda haka, ka dōgara ga Allah, lalle ne, kai ne a kan gaskiya bayyananniya.

80. Lalle ne kai, bā ka jiyar da matattu, kuma bā ka sa kurāme su ji kiranka, idan sun jūya sunā māsū bāyar da bāya.

تَسْتَعِجُونَ ﴿٧٦﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ

أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا

يُعْلِنُونَ ﴿٧٨﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي

كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٩﴾

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ

أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٨٠﴾

وَأَنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٨٢﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٨٣﴾

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمُتَوَنِّينَ وَلَا تَسْمَعُ الْأَصْمَ الدُّعَاءَ

إِذَا أُولُوا مُذِيرِينَ ﴿٨٤﴾

(1) Kuturi, shi ne a bāyan wani ya hau dabba ya kuma aza wani a kanta daga bāya gare shi. Kinaya ce na cēwa abin yanā kusa gare su ƙwarai, kamar tsakānin ɗan kuturi da mahayin dabba.

(2) Idan wanna Alḳur'āni ya ƙunsa ilmin asīrai da yake iya gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū da kansu, suke sāba wa jūna a kansu, tāre da shahararsu da ilmi, da yawan Annabāwan da suka wuce a cikinsu, to, ga Lārabāwa jāhilai hiyāka ke nan. Bābu abin da ya wajaba a gare su, sai sallamawa ga abin da yake kiran zuwa gare shi. In abin da yake faɗa ba gaskiya ba ne, ɗa Banī Isrā'īla ne farkon māsū nūna ƙaryarsa. Amma ba su yi ba. Sabōda haka ɗuka gaskiya ne. Sai kōwa ya bī shi ya tsīra.

81. Kuma kai ba ka zama mai shiryar da dīmammu daga ɓata ba. Bā ka jiyarwa fāce wanda yake yin īmāni da āyōyinMu. To, sū ne māsu sallamāwa (al'amari zuwa ga Allah).

82. Kuma idan magana ta auku a kansu, Munā fitar musu da wata dabba⁽¹⁾ daga kasa, tanā yi musu magana, cēwa “Lalle mutāne sun kasance game da āyōyinMu, bā su yin īmānin yakīni.”

83. Kuma a rānar da Muke tārā-wa daga kōwace al'umma, wata kungiya daga waɗanda suke kar-yata āyōyinMu, sai ga su anā kange su (ga kōra).

84. Har idan sun zo, (Allah) zai ce, “Ashe kun kar-yata āyōyinNa, kuma ba ku kēwaye su da sani ba? To, mēne ne kuka kasance kunā aikatāwa?”

85. Kuma magana ta auku a kansu, sabōda zāluncin da suka yi. To, sū bā su da ta cēwa.

86. Shin, ba su gani ba, cēwa, lalle Mū, Mun sanya dare dōmin su natsu a cikinsa, kuma da yini mai sanya gani? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi dōmin mutāne waɗan-da suka yi īmāni.

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّ
تُشْمِعُ الْآمِنُ يَوْمُنُ بِعَايَتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً
مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا
بِعَايَتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

وَيَوْمَ نَخْشِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ
بِعَايَتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ وَقَالَ آكَلْتُمْ مِمَّا بَيْنِي وَبَيْنَهُ
مُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَآذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا
يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا آلَآءَ لَيْسَ كُنُوفِهِ
وَالنَّهَارُ مُبْصِرٌ ۖ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

(1) Wata dabba ce anā kiran ta Jassāsa, an ce 'yar rākumar Sālihu ce, a lōkacin da aka kashe uwarta, ta gudu, ta shiga cikin dūtse, dūtsen ya rufe da ita. Tanā fitōwa daga dūtsen Safa a Makka da hantsi. Bāyan fitōwarta, bābu sauran wa'azi. Mūmini ya tabbata mūmini, kāfiri kuma ya tabbata haka. Tanā riƙe da sandar Mūsā da Hātimin Sulaimān. Tana fitōwa a bāyan fitōwar rānā daga yamma. Allah ɗai Ya san gaskiyar yadda take.

87. Kuma da rānar⁽¹⁾ da ake būsā a cikin kaho, sai wanda yake a cikin sammai da waɗanda suke a cikin kasa su firgita, fāce wanda Allah Ya so, kuma dukansu, su je Masa sunā kaskantattu.

88. Kuma kanā ganin duwātsu, kanā zaton su sandararru, alhāli kuwa sū sunā shūdēwa, shūdēwar girgije, bisa sanā'ar Allah Wanda Ya kyautata kōwane abu. Lalle Shi, Mai lābartāwa ne game da abin da kuke aikatāwa.

89. Wanda ya zo da kyakkawan aiki guda, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi. Kuma sū daga wata firgita,⁽²⁾ a yinin nan, amintattu ne.

90. Kuma wanda ya zo da mugun aiki, to, an kife fuskōkinsu a cikin wuta. Ko zā a sāka muku fāce da abin da kuka kasance kūnā aikatāwa?

91. (Ka ce), “An umurce ni, in bauta wa Ubangijin wannan Gari⁽³⁾, Wanda ya mayar da shi Hurumi, kuma Yanā da dukan kōme. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsū sallamāwa.

92. “Kuma inā karanta Al-kur'āni.” To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ
أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾

وَرَأَى الْجِبَالِ تَحْشَبُهَا جَمَادَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ
السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي لَيْسَ أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ
يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ﴿٨٩﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَسَبَتْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ
الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ
مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي

(1) Bāyan fitōwar dabba, kuma sai būsar kaho na farko, sa'an nan na biyu sa'an nan Kiyāma.

(2) Firgita daga azābar Lāhira, wannan firgita ba irin ta farko ba ce, wadda aka ambata a cikin āyā ta 87, dōmin wancan firgitar kwarjini ce a bāyan tāshi daga kaburbura.

(3) Wannan Gari shi ne Makka. Sanya Makka hurumi ba a iya shiga cikinsa da yāki yanā a cikin asīrai na Allah. Shiryuwa da bata duka asīrai ne na Allah. Tsārin Alkur'āni da abubuwan da ya kunsu duka asīran Allah ne.

Kuma wanda ya bãce, to, ka ce, “Ni daga mãsu gargadı kawai nake.”

93. Kuma ka ce, “Gōdiya ta tabbata ga Allah. Zai nūna muku āyōyinSa, har ku sansu.” Kuma Uban-gijinka bai zama Mai shagala daga barin abin da kuke aikatāwa ba.

لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٣﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا
وَمَا رَبُّكَ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

SŪRATUL KAŞAŞ سُورَةُ الْقَصَصِ

Tanā karantar da nūna falalar hijira dōmin addini, kuma tanā kwaɗaitarwa ga yin hijira. Kada tsōron barin dūkiya da ɗiya, su kange mūmini daga yin hijira da addininsa zuwa ga wurin yardar Allah Wanda Yake Shi ne Mai kōme kuma Yanā riķe da kōme Shi kaɗai. Kuma tanā hana rarraba jama'ar Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D. Š. M̃.

2. Waɗancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Munā karantāwa a kanka, daga lābarin Mūsā da Fir'auna da gaskiya dōmin mutāne waɗanda suke yin imāni.

4. Lalle ne Fir'auna ya ɗaukaka a cikin kasa, kuma ya sanya mutānenta kungiya-kungiya, yanā raunanar da wata jama'a daga gare su; yanā yanyanka ɗiyansu maza kuma yanā rāyar da mātan su. Lalle shī, ya kasance daga mãsu barna.

طسّر ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

نَسُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبِيِّمُوسَى وَفِرْعَوْنَ

بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ

أَهْلَهَا شِيْعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ

يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ

مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾

5. Kuma Munā nufin Mu yi fala-la ga waɗanda aka raunanar a cikin ƙasar, kuma Mu sanya su shuga-banni, kuma Mu sanya su magāda.

6. Kuma Mu tabbatar da su a cikin ƙasar, kuma Mu nūna wa Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu abin da suka kasance sunā sauna daga gare su.

7. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga uwar Mūsa, cēwa ki shāyar da shi, sai idan kin ji tsōro game da shi, to, ki jēfa shi a cikin kōgi, kuma kada ki ji tsōro, kuma kada ki yi baƙin ciki. Lalle ne Mū, Māsu mayar da shi ne zuwa gare ki, kuma Māsu sanya shi ne a cikin Manzanni

8. Sai mutānen Fir'auna suka tsince shi, dōmin ya kasance maƙiyi da baƙin ciki a gare su. Lalle ne Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu, sun kasance māsu aikin ganganci.

9. Kuma matar⁽¹⁾ Fir'auna ta ce, (“Ka bar shi yanā) sanyin ido a gare ni da gare ka! Kada ka kashe shi, akwai fatan ya amfane mu, kō mu riƙe shi dā,” alhāli kuwa sū ba su sansance ba.

10. Kuma zuciya uwar Mūsā ta wāyi gari yōfintatta⁽²⁾. Lalle ne, haƙiƙa, ta yi kusa ta bayyanar da shi, bā dōmin Mun ɗaure zūciyarta

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ آيَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

وَنُمَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ
وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمَا مَآكَلُوا
يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا
خِفَتْ عَلَيْهِ فَالْقَبِيضَ فِي السَّيْرِ وَلَا تَخَافِي
وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ
عَدُوًّا وَحَرْنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ
وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي لِي
وَلَيْكَ لَا تَقْسِلُوهَ عَنِّي أَنْ يَفْعَلَنِي أَوْ
تَخَذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرِعًا إِنَّ كَادَتْ
لِتُسْبِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا

(1) Sunan matar Fir'auna Ā'siya, tanā da zumunta da Mūsā. Ta ce ka yi masa sūna 'Mūshā', ma'anarsa an same shi tsakānin "mū" wātau ruwa da "shā", watau itāce, sa'an nan ya zama Mūsā. Allah Yanā tsare mutum gaba ga maƙiyinsa.

(2) Zūciya yōfintatta, ita ce wadda bā ta da wani tunāni sabōda abin da ya shagaltar da ita na tunānin danta a hannun maƙiyinsa.

ba, dōmin ta kasance daga mūminai.

11. Kuma ta ce wa 'yar'uwar-sa, ⁽¹⁾ "Ki bi shi." Sabōda haka sai ta lēke shi daga gēfe, alhāli sū ba su sani ba.

12. Kuma Muka hana masa māsu shāyar da māmā, a gabānin haka, sai ta ce, "Kō in nūna muku mutānen wani gida, su yi muku renonsa, alhāli kuwa su māsu nasīha ne a gare shi?"

13. Sai Muka mayar da shi zuwa ga uwarsa dōmin idanunta su yi sanyi, kuma bā zā ta yi baƙin ciki ba, kuma dōmin ta san cēwa lalle wa'adin Allah gaskiya ne, amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

14. Kuma a lōkacin da ya kai karfinsa, kuma ya daidaita, Mun bā shi hukunci ⁽²⁾ da ilmi, kuma kamar haka Muke sāka wa māsu kyau-tatāwa.

15. Kuma sai ya shiga garin a lōkacin da mutānen garin suka shagala, sai ya sāmu, a cikin garin, waƙansu maza biyu sunā faɗa, wannan daga ƙungiyarsa, kuma ɗayan daga maƙiyansa, sai wannan da yake daga ƙungiyarsa ya nēmi āga-jinsa, sai Mūsā ya yi masa ƙulli, ya

لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الصَّرَافِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصْحُونَ ﴿١٣﴾

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ ۖ وَأَسَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَةِ هَٰذَا وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ ۖ فَاسْتَغْنَىٰ ۚ أَلَا يَأْتِيَنَّكَ عَلَىٰ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَىٰ الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ ۚ فَكَرَهُهُ مُوسَىٰ فَقَصَىٰ ۖ عَلَيْهِ قَالِ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ ۖ إِنَّهُ عَدُوٌّ

(1) Sūnan 'yar'uwar Mūsā Maryamu ko Kalsama ko Kalsumu. Sūnan uwarsu Yūhāniz ɗiyar Hāmid ɗan Lāwaya ɗan Yārūbu.

(2) Wannan ya nūna, cēwa Mūsā an bā shi Annabci a gabānin ya yi hijira zuwa Madyana. Kuma yanā ƙāra ƙarfafa wannan magana abin da ke cikin āyā ta 16 inda ya rōki Allah gāfara, Ya gāfarta masa, da āyā ta 17 wadda ta nūna ya san an yi masa gāfarar har yanā nēman tsari dōmin kada ya kōma yin haka a gaba, Annabāwa sunā wahami ga abin da bā wahayi ba, sa'an nan Allah Ya gyāra kuskuren, Ya tabbatar da gaskiya.

kashe shi. Ya ce, “Wannan aikin Shaidan ne, dōmin shi ma’iyyi ne mai batarwa, bayyananne!”

16. Ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle na zālunci kaina, sai Ka yi mini gāfara.” Sai Ya gāfarta masa, dōmin Shī ne Mai yawan gāfara, Mai jin kai.

17. Ya ce, “Yā Ubangijina! Dōmin abin da Ka ni’imta shi a kaina, sabōda haka bā zan kasance mai taimako ga māsu laifi ba.”

18. Sai ya wāyi gari a cikin birnin yanā mai tsōro, yanā sauna. Sai ga wanda ya nēmi taimako daga gare shi a jiya, yanā nēman āgajinsa. Mūsā ya ce masa, “Lalle kai batacce ne, bayyananne.”

19. To, a lōkacin da Mūsā ya yi nufin ya damki wanda yake ma’iyyi ne a gare su, (mai nēman āgajin) ya ce, ⁽¹⁾ “Ya Mūsā! Shin, kanā nufin ka kashe ni ne kamar yadda ka kashe wani rai jiya? Ba ka son kōme fāce ka kasance mai tanƙwasawa ⁽²⁾ a cikin ƙasa, kuma bā ka nufin ka kasance daga māsu kyautatāwa.”

20. Kuma wani mutum ya zo daga mafi nisan birnin yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya Mūsā! Lalle mashāwarta sunā shāwara game da kai dōmin su kashe ka, sabōda haka ka fita. Lalle nī, mai nashīna ne a gare ka.”

مُضِلُّ مِثْلٍ ﴿١٥﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّمَا أَتَمَمْتُ عَلَىٰ قَلْنٍ أَكُونُ ظَاهِرًا
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي
اَسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ فَقَالَ لَهُ مُوسَىٰ
إِنَّكَ لَعَوِّي مُبِينٌ ﴿١٨﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا
قَالَ يَمُوسَىٰ أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ
نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا
فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ
يَمُوسَىٰ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَأْتِمُرُونَ بِكَ لِتَقْتُلُوهُمْ
فَاخْرُجْ إِلَىٰ لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Ya fadi haka zaton Mūsā zai kashe shi ne sabōda gargadin da ya gabatar a gare shi. Maganar ta nūna Mūsā ya shahara da son gyāran abūbuwa dōmin islāhi, haka ne ga al’adar mutāne wanda ya tāshi yanā gyāra sai sun tuhumce shi da nēman girma.

(2) Tanƙwasa ke sanya mutāne su yi abin da bā su son yi. Kyautatāwar islāhi bā ta sāmuwa sai da tanƙwasāwa dōmin gālubi mutāne sun fi son barna a kan kyautatāwa tāre da saninsu ga cēwar kyautatāwar ita ce daidai.

21. Sai ya fita daga gare ta,⁽¹⁾ yanā mai jin tsōro yanā sauna. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Kā tsērar da ni daga mutāne azzālumai.”

22. Kuma a lōkacin da ya fuskanci wajen Madyana, ya ce, “Inā fatan Ubangijīna Ya shiryar da ni a kan madaidaiciyar hanya.”

23. Kuma a lōkacin da ya isa mashāyar Madyana, ya sāmi wata jam'ar mutāne sunā shāyarwa, kuma a bāyansu ya sāmi wafansu mātā biyu sunā kōrar (tumākinsu). Ya ce, “Mēne ne sha'aninku?” Suka ce, “Bā zā mu iya shāyārwa ba sai makiyāya sun fita, kuma ubanmu tsōho ne⁽²⁾ mai daraja.”

24. Sai ya shāyar musu, sa'an nan kuma ya jūya zuwa ga inuwa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle ne, ga abin da Ka saukar zuwa gare ni na alhēri nī mai bukāta ne.”

25. Sai fāyansu ta je masa, tanā tafiya a kan jin kunya, ta ce, “Ubāna yanā kiran ka, dōmin ya sāka maka ijārar abin da ka shāyar sabōda mu.” To, a lōkacin da ya je masa, ya gaya masa lābārinsa, ya ce, “Kada ka ji tsōro, kā tsira daga mutāne azzālumai.”

26. Dayarsu ta ce, “Yā Bāba! Ka bā shi aikin ijāra, lalle ne mafi

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ يَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ جَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَأْبَى اسْتَجِرْهُ إِنْ خَيْرَ

(1) Ya fita daga alƙaryar.

(2) Sabōda girma bā ya zuwa ya shayar da tumakinsa, sai ya sanya mu, mu 'ya'yansa, kō da muke mātā. Wannan ya nūna mace tanā yin aikin maza sabōda larūra. Kuma sabōda darajar ubansu ba su shiga a cikin makiyāya ba dōmin tsaron mutuncinsu, don haka ake son asali mai kyau. Nisantarsu daga maza nau'in ƙauracewa ne na shari'a.

alhêrin wanda ka bai wa aikin ijāra shi ne mai kārfi⁽¹⁾ amintacce.”

27. Ya ce, “Lalle ne inā nufin in aurar da kai dayan 'yā'yāna biyu, wadannan, a kan ka yi mini aikin ijāra shēkara takwas, to, idan ka cika gōma, to, daga gare ka yake. Ba ni so in tsananta maka, zā ka sāme ni, in Allah Yā so, daga sā-lihai.”

28. Ya ce, “Wannan yanā a tsakanina da tsakāninka, kōwane dayan adadin biyun na kāre, to, bābu wani zālunci a kaina. Kuma Allah ne Wakili ga abin da muke fada.”

29. To, a lokacin da Mūsā ya kāre adadin kuma yanā tafiya da iyālinsa, sai ya tsinkāyi wata wuta daga gēfen dūtse ('Dūr). Ya ce wa iyālinsa, “Ku dākata, lalle ne nī, nā tsinkāyi wata wuta, tsammānīna ni, mai zo muku ne daga gare ta da wani lābāri, kō kuwa da guntun makāmashi daga wutar don kō ku ji dīmi.”

30. To, a lōkacin da ya jē wurinta (wutar) aka kira shi, daga gēfen rāfin na dāma, a cikin wurin nan mai albarka, daga itāciyar (cēwa) “Ya Mūsā! Lalle Nī ne Allah, Ubangijin halittu.

31. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar karamar macijiya, ya jūya yanā mai bāyar da bāya, bai kōma ba. “Ya Mūsā! Ka fuskanto,

مَنْ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيَ الْأَمِينُ ﴿٢٧﴾

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَ بِكَ بِأَنْتَ
هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَّ
فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا
أُرِيدُ أَنْ أَمْسُقَ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي

إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلِينَ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَةَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ
وَكَاسٍ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ
ءَاتَى مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا
إِنِّي آنَسْتُ نَارًا تَلْعَلْ أَتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ
أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ
تَصْطَلُونَ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ
فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ
يَكُونُ سَآئِلِي إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهَلِكُ كَانَتْهَا
جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَّى يُعَقِّبُ يَكُونُ سَآئِلِي

(1) Watau tanā ishāra ga ubanta da cēwa Mūsā ya tāra siffōfin nan biyu na kārfi da amāna dōmin abin da ta jarraba daga gare shi kālīn ya iso ga ubanta.

kuma kada ka ji tsōro, lalle ne kanā daga waɗanda ke amintattu.

32. “Ka shigar da hannunka a cikin wuyan rīgarka, ya fita fari, ba da wata cūta ba, kuma ka haɗa hannuwanka ga kāfaɗunka, dōmin tsōro (ya gushe daga gare ka). To, waɗannan abūbuwa dalīlai biyu ne daga Ubangijinka zuwa ga Fir’auna da ’yan Majalisarsa. Lalle sun kasance mutāne ne fāsikai.”

33. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle nā kashe wani rai daga gare su, dōmin haka inā tsōron kada su kashe ni.

34. “Kuma ɗan’uwana Hārūna shī ne mafi fasāha daga gare ni, ga harshe, sabōda haka Ka aika shi tāre da ni, yanā mai taimako, yanā gaskata ni, lalle ne inā tsōron su karyata ni.”

35. Ya ce, “Zā Mu karfafa damtsenka game da ɗan’uwanka, kuma Mu sanya muku wani dalīli, sabōda haka bā zā su sādu zuwa gare ku ba, tāre da āyōyinMu, kū da waɗanda suka bī ku ne marinjāya.”

36. To, a lōkacin da Mūsā ya jē musu da āyōyinMu bayyanannu, suka ce, “Wannan bā kōme ba, sai sihiri, wanda aka kāga, kuma ba mu ji wannan ba daga wajen ubaninmu na farko.”

37. Kuma Mūsā ya ce, “Ubangi-jīna ne Mafi sanin wanda ya zo da shiriya daga gare Shi, da wanda ākibar gida take kasancēwa a gare shi. Lalle ne māsū zālunci bā su cin nasara.”

أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِ ﴿٦١﴾

أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ يَدَاكَ
مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ
الرَّهْبِ فَبَدَّلَكَ بَرْهَتَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَأَ بَوَّابَهُمْ كَأَنَّهُمْ أَقْوَمَاءُ
فَلْيَسْفِهَتِ ﴿٦٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ
يَقْتُلُونِ ﴿٦٣﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلَهُ
مَعِيَ رِذَاءً أَيْصِدْقِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ
يَكْذِبُونَ ﴿٦٤﴾

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ
لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا
أَنسَأَوْا مِمَّنْ آتَيْنَاكُمُ الْقُلُوبَ ﴿٦٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرٍ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا
فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ مُوسَى رَبِّ أَعْلَمْ بِمَنْ جَاءَهُ بِالْهُدَى
مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٧﴾

38. Kuma Fir'auna ya ce, "Yā ku mashāwarta! Ban san kunā da wani abin bautāwa baicina ba, sabōda haka ka hūra mini wuta, ya Hāmānu! a kan lāka⁽¹⁾ (dōmin a yi tūbali), sa'an nan ka sanya mini bēne, tsammānina zan ninkāya zuwa ga Ubangijin Mūsā, kuma lalle ne ni, haḳīka, inā zaton sa daga maḳaryata."

39. Kuma ya kangare, shi da rundunōninsa a cikin kasa, bā da haḳḳi ba, kuma suka zaci cēwa sū, bā zā a mayar da su zuwa gare Mu ba.

40. Sai Muka kāma shi, shī da rundunōninsa, sai Muka jēfa su a cikin kōgi. Sai ka dūbi yadda āḳibar azzālumai ta kasance.

41. Kuma Muka sanya su shūga-banni, sunā kira zuwa ga wuta, kuma a Rānar Kiyāma bā zā a taimake su ba.

42. Kuma Muka biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya kuma a Rānar Kiyāma sunā daga waɗan-da aka mūnana halittarsu.

43. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi daga bāyan Mun halakar da ḳarnōnin farko, dōmin su zama abūbuwan kula ga mutāne, da shiriya da rahama, tsammāninsu sunā tunāwa.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيهَا الْمَلَائِكَةُ لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقَدْ لِي بِهِمْ مَنُ عَلَى الظِّلِّينَ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

وَأَسْتَكْبَرَهُ وَجُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمُ إِلَٰهَنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Fir'auna ya fāra yin gasasshen tūbali da ake cēwa ājurru, aka gina masa dōgon bēne, ya hau samansa, ya harba kibiya ta tafi sama, ta kōmo da jini. Sai ya ce, "yā kashe Ubangijin Mūsā." Bayan haka sai bēnen ya karye guntu uku, guntu daya ya fāda wa sōjansa, da yawa daga cikinsu suka mutu, guntu daya kuma ya fāda a cikin ruwa, sauran guntu daya ya fāda wa magina, suka mutu. Kuma cēwar Fir'auna, "Lalle ne ni, inā zaton Mūsā daga maḳaryata," ya nūna girman kansa kawai ne ya hana shi imāni, ba rashin gānēwa ba, sai dai kuma sun ga kamar bābu Tāshin Kiyāma.

44. Kuma ba ka kasance ba ga gēfen rāfi na yamma a lōkacin da Muka hukunta al'amari zuwa ga Mūsā, kuma ba ka kasance daga halartattu ba.

45. Kuma amma Mū, Mun kâga halittāwar wasu karnōni har lōkantan rāyuwa suka yi tsawo a kansu. Kuma ba ka kasance mazauni ba a cikin mutānen Madyana, kanā karanta musu āyōyinMu, amma Mū, Mun kasance māsu aikāwa (da kai game⁽¹⁾ da waɗancan lābārai).

46. Kuma ba ka kasance ga gēfen dūtse ba a lōkacin da Muka yi kira, kuma amma dōmin rahama daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne waɗanda suke wani mai gargadi a gabāninka bai je musu ba, tsammāninsu sunā tunāwa.

47. Kuma bā dōmin wata masīfa ta sāme su ba sabōda abin da hannayensu suka gabatar, su ce, “Yā Ubangijinmu! Don me ba Ka aiko wani Manzo zuwa gare mu ba, har mu dinga bin āyōyinKa, kuma mu kasance daga mūminai?”

48. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga wurinMu, suka ce, “Don me ba a bā shi kamar abin da aka bai wa Mūsā ba?” Shin, kuma ba su kāfirta ba da abin da aka bai wa Mūsā a gabānin (wan-nan)? Suka ce, “Sihirōri biyu ne

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَوَّلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَسْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِن رَحِمَةَ مِن رَّبِّكَ لَنُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٦﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمُ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتَّبِعِ ءَايَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوَّلًا يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا

(1) Sanin waɗannan abūbuwa duka ga Ummyiyyi a wuri mai nīsa daga wurin da abin ya auku a ciki, da kuma nīsa daga waɗanda abin ya fi shāfuwa, ya nūna gaskiyar abin da kake da'awa. Kuma yanā natsar da zūciyarka da zūciyar waɗanda suka yi imāni, kuma suka yi hijira tāre da ku, cēwa sunā cikin tsaron Allah.

suka taimaki jūna,” kuma suka ce, “Lalle ne mū, māsu kāfirta ne ga dukansu?”

49. Ka ce, “To, ku zo da wani littāfi daga wurin Allah, wanda yake shi ne mafī shiryarwa daga gare su, in bī shi, idan kun kasance māsu gaskiya.”

50. To, idan ba su karɓa maka ba, to, sai ka sani sunā bin son zuciya su ne kawai, kuma wāne ne mafī ɓata daga wanda ya bi son zuciya sa, bā tāre da wata shiriya daga Allah ba? Lalle ne, Allah bā ya shiryar da mutāne azzālumai.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sādar⁽¹⁾ da magana sabōda su, tsammāninsu, sunā tunāni.

52. Wadanda Muka bā su littāfi daga gabāninsa (Alkur’āni), su māsu imāni ne da shi.⁽²⁾

53. Kuma idan anā karanta shi a kansu, sai su ce, “Mun yi imāni da shi, lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinmu. Lalle mū, mun kasance a gabāninsa māsu salla-māwa.”

54. Wadancan anā bā su lādarsu sau biyu, sabōda haḳurin da suka yi, kuma da kyautatāwa sunā tunkudewar mūnanāwa, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَيْفُورٍ ﴿٤٩﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٠﴾

فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ يَبْغِي هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾

الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِن قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا بَيْنَانَا عَلَيْهِمُ الْقَوْلَ فَعَلُوا آمَنًا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٤﴾

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُم مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَنَزَّوْنَ بِالْحُسْنَىٰ السَّيِّئَةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥٥﴾

(1) Attaura da Alkur’āni. Ayyukan Annabawa sāshensu sun sādu da sāshe.

(2) Mun sādar da ilmin Taurata da ilmin Alkur’āni, kowāne ya gaskata wani, ko kuwa Mun sādar da maganar Alkur’āni, wata ta bi wata, bābu bambanci ga fasāha da abūbuwan ban māmaki a cikinsu.

55. Kuma idan sun ji yāsassar magana sukan kau da kai daga barinta, kuma sukan ce, “Ayyukanmu sunā a gare mu, kuma ayyukanku sunā a gare ku, aminci ya tabbata a kanmu, bā mu nēman jāhilai (da husūma).”⁽¹⁾

56. Lalle ne kai bā ka shiryar⁽²⁾ da wanda ka so, amma kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so, kuma Shi ne Mafi sani daga māsu shiryuwa.

57. Kuma suka ce, “Idan mun bi shiriya tāre da kai anā fizge mu⁽³⁾ daga kasarmu.” Shin, ba Mu tabbatar musu da mallakar Hurumi ba, ya zama amintacce, anā jāwōwa zuwa gare shi, ‘ya’yan itācen kōwane iri, bisa ga arzūtāwa daga gare Mu? Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

58. Kuma da yawa Muka halakar da wata alkārya wadda ta yi butulci ga rāyuwarta. To, wadancan gidājensu ne, ba a zaune su ba, a bāyansu, fāce kaḍan. Kuma mun kasance Mū ne Magāda.

وَإِذْ أَسْمِعُوا اللَّعَنَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَئِنْ أَلَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا إِن نَّبِيعُ الْهَدَىٰ مَعَكَ نَحْطِفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نُمْكِنْ لَهُمْ حَرَمًا أَمِنًا يُجِبُوا إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ وَرِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَئِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَكُورَاهِدَكُنَّ مِنْ قَرِيْبَةٍ بِطَرَتِ مَعِيْشَتَهَا فَبَلَكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ يَكُنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيْلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِيْنَ ﴿٥٨﴾

(1) Wadanda aka bai wa littāfi a gabānin Alkur'āni, sū ne Yahūdu da Nasāra, wadansu daga cikin Malamansu sun musulunta, kamar Abdullahi bn Salāmi daga Yahūdu, da Nasāran Najrāna daga Nasāra, sun musulunta. Idan ba'alī ya musulunta sai a ce dukansu ke nan sun musulunta, sai wanda ya yi girman kai ya fi gaskiya. Bā zā a kula da shi ba.

(2) Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, ya kasance yanā son mutānensa Kuraishāwa su shiryu har dai Amminsa Abu Talib, sai Allah Ya gaya masa cēwa shiriya ga hannunSa take, Shi kadai, kuma sai wanda Ya so, shi ne zai shiryu, amma kuma akwai daga cikin dalīlai bayyanannu maganar hijira kamar yadda āyar da ke tafe ta bayyana.

(3) Wanda ya makkana musu Hurumi ya zama amintacce, yanā iya tsare bāwanSa kuma Ya bā shi arziki a kō'ina yake a cikin ƙasa, sabōda haka tsōron fita daga Hurumi da tsōron wuyar abinci a wurin bakunci, bā zai hana mūmini ya yi hijira da addininsa ba zuwa wurin yardar Allah.

59. Kuma Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryu ba, sai Ya aika a cikin hedƙwatarsu da wani Manzo yanā karanta āyōyinMu a kansu. Kuma ba Mu kasance Māsu halaka alƙaryu ba, fāce mutānensu sun kasance māsū zālunci.

60. Kuma abin da aka bā su daga kōme, to, jin dāḍin rāyuwar dūniya ne da ƙawarta. Kuma abin da ke wurin Allah, shī ne mafī alhēri, kuma mafī wanzuwa. Shin bā ku hankalta?

61. Shin fa, wanda Muka yi wa wa'adi, wa'adi mai kyau, sa'an nan shī mai haḍuwa da shi ne, yanā zama kamar wanda Muka jiyar da shi ḍan dāḍi, dāḍin rāyuwar dūniya, sa'an nan shi a Rānar Kiyāma yanā daga māsū shiga wuta?

62. Kuma rānar da (Allah) Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Inā abōkan tārāyyaTa, waḍanda kuka kasance kunā riyāwa?"

63. Waḍanda magana ta wajaba a kansu, su ce, "Yā Ubangijinmu! Waḍannan sū ne waḍanda muka halakar, mun halakar da su kamar yadda muka halaka. Mun barranta zuwa gare Ka, ba su kasance mū suke bautā wa ba."

64. Kuma a ce, ku kirāwo abōkan tārāyyar ḍinku, sai su kira su, sai ba su amsa ba, kuma su ga azābar. Dā dai lalle su sun kasance sunā shiryuwa⁽¹⁾!

وَمَا كَانَتْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْفَرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ
فِي أَمْتِهَارَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْفَرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا
ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا أَوْتِيسُومِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَزَيَّنَّاهَا وَمَاعِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ
مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ
الَّذِينَ كُنتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا
تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُم فَلَمْ
يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ
كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

(1) An shāfe jawābi. Kaddarawarsa ita ce "Dā sun kasance sunā shiryuwa a dūniya, dā ba su gan ta ba a Lāhira."

65. Kuma rānar da Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Mēne ne kuka karba wa Manzanni?"

66. Sai lābāru su ɓace musu a rānar nan, sa'an nan bā zā su tam-bayi jūnansu ba.

67. To, amma wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, ya aikata aiki na kwarai, to, akwai fatan su kasance daga māsū cin nasara.

68. Kuma Ubangijinka Yanā ha-litta abin da Yake so kuma Yake zāfi. Zāfi bai kasance a gare su ba. Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma (Allah) Ya daukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

69. Kuma Ubangijinka Yanā sa-nin abin da zukātansu ke ɓōyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

70. Kuma Shī ne Allah, bābu abin bautāwa fāce Shi. Kuma Shi ne abin gōdiya a cikin ta farko (dū-niya), da ta karshe (Lāhira). Kuma Shi ne da hukunci, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

71. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya dare tutur a kanku har zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa wanin Allah zai zo muku da haske? Shin, bā ku ji?"

72. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya yini a kanku tutur zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa, wanin Allah, zai zo muku da dare, wanda kunā natsuwa a cikinsa? Shin fa, bā ku gani?"

73. "Kuma daga rahamarSa Ya sanya muku dare da yini dōmin ku natsu a cikinsa, kuma dōmin ku

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ

الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾

فَعَمِيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا

يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ

يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ

الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا

يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا

يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ

وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الَّتِيلَ

سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْفَيْصَةِ مِنْ آلِهِ عَذْرَ اللَّهِ

بِأَتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ

سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْفَيْصَةِ مِنْ آلِهِ عَذْرَ اللَّهِ

بِأَتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُونَ فِيهِ أَفَلَا

تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الَّتِيلَ وَالنَّهَارَ

لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ

nēma daga falalarSa, kuma tsam-māninku zā ku gōde.”

74. Kuma a rānar da Yake kiran su ya ce, “Inā abōkan tarayyaTa, waɗanda kuka kasance kunā riyāwa?”⁽¹⁾

75. Kuma Muka zāre mai shaida daga kōwace al'umma, sa'an nan Muka ce, “Ku kāwo dalilinku.” Sai suka san cēwa lalle gaskiya ga Allah take. Kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa na karyā ya ɓace daga barinsu.

76. Lalle ne Kārūna ya kasance daga mutānen Mūsā, sai ya fita⁽²⁾ daga tsārinsu alhāli Mun bā shi taskōkin abin da yake mabūdansa sunā nauyi ga jama'a⁽³⁾ ma'abūta kārfi, a lōkacin da mutānensa suka ce masa, “Kada ka yi annashuwa, lalle ne Allah bā Ya son māsu annashuwa.

77. “Kuma ka bidā, a cikin abin da Allah Ya bā ka, gidan Lāhira, kuma kada ka manta da rabonka daga dūniya. Kuma ka kyautata, kamar yadda Allah Ya kyautata zuwa gare ka, kuma kada ka nēmi ɓarna a cikin kasa,⁽⁴⁾ lalle ne Allah bā Ya son māsu ɓarna.”

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعِلِمُوا أَبَتْ أَلْحَقَ لِلَّهِ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعُرُونَ ﴿٧٥﴾

﴿٧٦﴾ إِنَّ قُرُونًا كَانَتْ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُتُوبِ مَا إِنَّ مَفَاحِمَهُ لَتَتَفَتَّحْنَ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٧﴾

وَاتَّبَعَ فِي سَاءَ آتِلِكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْقَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٨﴾

(1) Bāyan Allah Ya tunātar da Musulmi rahamarSa da kaɗaita ga bāyar da ni'ima kō hana ta, da siffōfi māsu kwadaitar da mūmini ga dā'ā ga Allah da ManzonSa, daga cikin dā'ā akwai yin hijira wanda yake shi ne kan lābārin sūrar, sai kuma Ya tsōratar da mai bin wanin Allah ga rashin yin hijira. Duka abin da ya hana mūminai hijira idan shi abin nan ba uzuri ne na shari'a ba, to, ya zama gunkī, abin bautāwa, wanin Allah. Umurnin da ya sāba wa umurnin Allah duka, umurnin abōkin tārāyya ne ga Allah ga wanda ya bī shi.

(2) Asalin baghy zālunci, amma ga izdīlāhi, shi ne fita daga dā'ar Shugaban Musulmi.

(3) Yawansu saba'in, an ce arba'in, kuma an ce gōma.

(4) 'Barna a cikin kasa, shi ne fita daga tsarin jama'a, da raba su kungiya-kungiya, ko barin hijira a bāyan an yi umurni da yin ta.

78. Ya ce, “An bã ni shi a kan wani ilmi wanda yake gare ni ne kawai.” Shin, kuma bai sani ba cewa lalle Allah, haḳīka, Ya halakar a gabaninsa, daga ḳarnōni, wanda yake shi ne mafi tsananin ḳarfi daga gare shi, kuma mafi yawan tārāwar dūkiya, kuma bã zā a tambayi māsu laifi daga zunubansu ba?⁽¹⁾

79. Sai (Kārūna) ya fita a kan mutānensa a cikin adonsa. Waḍanda suke nufin rāyuwar dūniya suka ce, “Inā dai munā da kwa-tancin abin da aka bai wa Kārūna! Lalle shī, haḳīka, ma’abūcin rabo babba ne.”

80. Kuma waḍanda aka bai wa ilmi suka ce, “Kaitonku! Saka-makon Allah ne mafi alhēri ga wan-da ya yi tunāni, kuma ya aikata aikin ḳwarai,⁽²⁾ kuma bābu wanda ake haḍawa da ita fāce mai ha-ḳuri.”

81. Sai Muka shāfe ḳasa⁽³⁾ da shi da kuma gidansa. To, waḍansu ja-

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِن قَبْلِهِ مِن قُرُونٍ مِّنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَن ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا إِنَّا لِلْأَمْثَلِ مَا أُولَٰئِكَ قُلُوبُهُ ۚ إِنَّهُمْ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَدَّكُم تَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَن ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَاقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا

(1) Yanā ganin dūkiyar da ya samu, ya sāmē ta ne sabōda ya san ilmin fatauci da sana’a kuma yanā da ḳarfin nēman dūkiyar. Sabōda raddin irin tunāninsa, Allah Ya ce Ya halaka wanda ya fi shi tsananin ḳarfi da ḳōḳarin tārā dūkiya, kuma idan Ya tāshi halaka mai laifi bã Ya tsayāwa tambayarsa daḳīlin da ya sa ya yi laifin, kāfin Ya halakar da shi. Waḍannan abūbuwa uku sun isa ga mai dūkiya ya yi tunāni, dōmin kada annashuwa ta shige shi ya ḳi gōde wa Allah.

(2) Īmāni da aikin ḳwarai wanda Allah Ya yi umurni da a yi shi, kuma yinsa karnar yadda ManzonSa ya nūna. Akwai daga cikin aikin ḳwarai yin hijira da barin kula da dūkiya. Bā a sāmūn sakamakon Allah sai da haḳuri.

(3) An ce a bāyan Kārūna ya yanke kansa da nasa mutāne daga Mūsā, sai ya shirya da wata ḳāruwa dōmin ta yi wa Mūsā ḳazafin cewa ya yi zina da ita, a kan ya aure ta. Sai Mūsā ya tāshi yanā wa’azi a cikin Banī Isrā’īla ya ce, “Yā Banī Isrā’īla wanda ya yi sātā zā mu yanke hannunsa, wanda ya yi ḳazafi mu yi masa būlāla tamānin, wanda ya yi zina, bã ya da mātā, mu yi masa būlāla dāri, wanda ya yi zina yanā da mātā, mu jēfe shi sai yā mutu.” Sai Kārūna ya ce, “Kō dā kai ne?” Ya ce, “Kō da ni ne.” Sai Kārūna ya ce “An ce kā yi fājirci tāre da wance, ḳāruwa.” Sai Mūsā ya ce, “A ḳirā ta.” Da ta zo, ya gama ta da

ma'a ba su kasance gare shi ba, waɗanda suke taimakon sa, baicin Allah, kuma shi 'bai kasance daga māsu taimakon kansu ba.

82. Kuma waɗanda suka yi buri matsayinsa a jiya suka wāyi gari sunā cēwa, “Wai! Allah Yanā shimfiɗa arziki ga wanda Yake so daga BāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa. Bā dōmin Allah Ya yi mana falala ba, dā Yā shāfe kasa da mu. Wai! Lalle ne shi, kāfirai bā su cin nasara.”

83. Wancan gidan Lāhira Munā sanya shi ga waɗanda suke bā su nufin ɗaukaka a cikin rāyuwar dūniya, kuma bā su son ɓarna. Kuma ākiba ga māsu takawa take.

84. Wanda ya zo da abu mai kyau, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi, kuma wanda ya zo da mūgun abu, to, bā zā a sāka wa waɗanda suka aikata miyāgun ayyuka ba, fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

85. Lalle ne Wanda Ya faralta Alkur'āni a kanka, haḳīka, Mai mayar da kai ne zuwa ga makōma. Ka ce, “Ubangijina ne Mafi sani ga wanda ya zo da shiriya, da kuma wanda yake a cikin ɓata bayyananniya.”

86. Kuma ba ka kasance kanā fātan a jēfa Littāfin nan zuwa gare ka ba, fāce dai dōmin rahama daga

كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٨٢﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَتَّعُوا بِمَكَانِهِمْ يَا أَلْمَسَ
يَقُولُونَ وَيَكُنَّ اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ
عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَكَانَهُ لَا يَفْلَحُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

بِذَلِكَ الدَّارِ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ
عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فِسَادًا وَالْعَاقِبَةُ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٤﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا
السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَيْنَا
مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ
هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٨٦﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ
إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَاهِرًا

Ubangijinka. Sabōda haka kada ka zama mai taimako⁽¹⁾ ga kāfirai.

87. Kuma kada lalle su karkatar da kai daga barin āyōyin Allah, a bāyān har an saukar da su zuwa gare ka. Ka yi kira zuwa ga Ubangi-jinka, kuma kada lalle ka kasance daga māsu shirka.

88. Kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Kōwane abu mai halaka ne fāce FuskarSa. Shi ne da hukunci kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.⁽²⁾

لِّلْكَافِرِينَ ﴿٨٧﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ ءَايَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٨﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٩﴾

SŪRATUL ‘ANKABŪT سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

Tanā karantar da cēwa Kalmar ĩmāni kawai bā ta isa sai da aikata abin da ta fusa. Kuma Allah na jarraba Musulmi dōmin a fitar da munafukai daga cikin nagari.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Ashe, mutāne sun yi zaton a bar su su ce, “Mun yi ĩmāni,” alhāli kuwa bā zā a fitine su ba?

الْعَمَّ ﴿٩٠﴾

أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يَتَرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْقَهُونَ ﴿٩١﴾

(1) Taimakon, shi ne ka yi būrin musuluntarsu har ka wahala dōmin a sauKaƙe ma hukuncin hijira wadda Allah Ya yi umurni da a yi ta a bāyan musulunta. Sai ka iyar da Manzanci, shiryarwa kuwa ga hannun Allah take. Wannan āyā tanā nunāwa bayyana ƙaryar māsu da’awar cēwa wani mutum yanā bai wa wani ĩmāni ko ya karƙe shi daga gare shi. Kōwa a cikin tsōro yake, sai wanda Allah Ya sanya shi cikin aminci. Allah Ya sanya mu cikin amincinSa dōmin rahamarSa.

(2) Wannan āyā ta ƙarshen sūrar, ta tāra ilmin da sūrar ta karantar a cikin abūbuwa biyar da ta zāna.

3. Kuma lalle Mun fitini wadanda ke a gabāninsu, dōmin lalle Allah Ya san wadanda suka yi gas-kiya, kuma lalle Ya san makaryata.

4. Kō wadanda ke aikata miyāgun ayyuka sun yi zaton su tsere Mana? Abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

5. Wanda ya kasance yanā fātan gamuwa da Allah, to, lalle ajalīn Allah mai zuwa ne, kuma (Allah) Shī ne Mai ji, Masani.

6. Kuma wanda ya yi jihādi, to, yanā yin jihādīn ne dōmin kansa. Lalle Allah, haḳīka Wadātacce ne daga barin tālikai.

7. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle Munā kankare musu miyāgun ayyukansu, kuma lalle Munā sāka musu da mafī kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

8. Kuma Mun yi wa mutum wasiyyar kyautatāwa ga uwayensa, kuma idan sun tsananta maka dōmin ka yi shirki da Ni game da abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'ā. Zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

9. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle Munā shigar da su a cikin mutānen kirki.

10. Kuma daga cikin mutāne akwai mai cēwa, "Mun yi īmāni da Allah," sa'an nan idan aka cūce shi wajen aikin Allah, sai ya sanya

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٣﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَكَ لَاقٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥﴾

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَىٰ مَرْجِعِكَ فَآتِ بُكْرَتَهُمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ

fitinar mutāne kamar azābar Allah, kuma lalle idan taimakon Ubangi-jinka ya zo, haḳīka, yakan ce, “Lalle mū, mun kasance tāre da ku.” Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga abin da ke a cikin kirāzan halit-tunSa?

11. Kuma lalle Allah na sanin waɗanda suka yi īmāni kuma lalle Yanā sanin munafukai.

12. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa waɗanda suka yi īmāni, “Ku bi hanyarmu, kuma mu ḍauki laifuffukanku,” alhāli kuwa ba su zamo māsu ḍauka daga kōme ba daga laifuffukansu. Lalle sū, maḳaryata ne.

13. Kuma lalle sunā ḍaukar kāyan nauyinsu da waɗansu nauyāyan kāya tāre da kāyan nauyinsu, kuma lalle zā a tambaye su a Rānar Kiyama game da abin da suka kasance sunā kirḳirāwa na ḳarya.

14. Kuma lalle Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai ya zauna a cikinsu shēkara dubu fāce shēkara hamsin, sa'an nan cikowar (Dūfāna) ta kāmā su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

15. Sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānen jirgin, kuma Muka sanya jirgin ya zama wata āyā ga tālikai.

16. Da Ibrāhīm a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Ku bauta wa Allah, ku bī Shi da taḳawa. Wannan shī ne alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لِتَقُولُوا إِنَّا كُنَّا
مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ﴿١١﴾

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنَافِقِينَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَكُمْ وَمَا
هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ
وَلَيَسْئَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ
أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ
الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٥﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا
آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَأَتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

17. “Abin da dai kuke bautawa, baicin Allah, gumāka ne, kuma kun kirkira karya. Lalle wadannan da kuke bauta wa, baicin Allah, bā su mallaka muku arziki. Sabōda haka ku nēmi arziki a wurin Allah kawai, kuma ku bauta Masa, kuma ku yi gōdiya zuwa gare Shi. Zuwa gare Shi ake mayar da ku.

18. “Kuma idan kun karya, to, lalle wadansu al'ummōmi a gabā-ninku sun karya, kuma bābu abin da ke kan Manzo, fāce iyar da manzanci, iyarwa bayyananna.”

19. Shin, ba su⁽¹⁾ ga yadda Allah ke fāra yin halitta ba, sa'an nan kuma Ya mayar da ita? Lalle wan-nan abu ne mai sauƙi ga Allah.

20. Ka ce, “Ku yi tafiya cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba yadda (Allah) Ya fāra yin halitta, sa'an nan kuma Allah Yanā ƙāga wata halittar mayarwa. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

21. “Yanā azabta wanda Ya so, kuma Yanā jin ƙan wanda Ya so. Kuma zuwa gare Shi ake jūya ku.

22. “Kuma ba ku zamo māsū buwāya ba a cikin ƙasā, kuma haka a cikin sama, kuma bā ku da wani majibinci wanda bā Allah ba, kuma ba ku da wani mataimaki.”

23. Kuma wadanda suka kāfirta da āyōyin Allah da gamuwa da Shi, wadannan sun yanke ƙauna daga rahamaTa, kuma wadannan sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا
عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا
لَهُ ۚ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧﴾

وَإِن تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
قَبْلَكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ ثُمَّ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٩﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠﴾

يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ وَإِلَيْهِ
تُقْلَبُونَ ﴿١١﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن
وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
أُولَٰئِكَ يَسْأَوْنَ مِن رَّحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٣﴾

(1) Ga wata ƙira'a, ba ku ga... da lamirin abokan magana wadanda Ibrāhīm ke yi wa magana. A kan wannan ƙirā'a, maganar Ibrāhīm ba ta yanke ba har ƙarshen āya ta 23.

24. Sa'an nan bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa (Ibrāhīm) fāce dai suka ce, "Ku kashe shi kō, ku kōnā shi," sai Allah Ya tsīrar da shi daga wutā. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutānen da ke yin īmāni.

25. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Bābu abin da kuka yi sai dai kun bar Allah kun riķi gumāka sabōda sōyayyar tsakāninku a cikin rāyuwar dūniya, sa'an nan a Rānar Kiyāma sāshinku zai kāfirce wa sāshi, kuma sāshinku zai la'ani sāshi, kuma makōmarku ita ce wutā, kuma bā ku da waḡansu mataimaka."

26. Sai Lūḡu ya yi īmāni da shi. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Lalle nī mai kaure ne zuwa ga Ubangijina. Lalle Shī, Shī ne Mabuwayi, Mai hikima."

27. Kuma Muka bā shi Is'haka da Ya'akūba, kuma Muka sanya Annabci da littāfi a cikin zuriyarsa. Kuma Mun bā shi sakamakonsa a dūniya, kuma lalle shī, a Lāhira, tabbas, yanā a cikin sālihai.

28. Da Lūḡu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Lalle kū, haķīka, kunā jē wa alfāsha wadda wani mahalūķi daga cikin dūniya bai riga ku gare ta ba.

29. "Ashe, lalle kū, kunā je wa maza, kuma ku yi fashin hanya kuma ku je, a cikin majalisarku, da abin da bā shi da kyau? To, jawābin mutānensa bai kasance ba fāce dai sun ce, 'Ka zo mana da azābar Allah, idan ka kasance daga māsu gaskiya.'"

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ
مُودَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ
وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن تَصْرِيفٍ ﴿٢٥﴾

*فَتَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ
إِلَى رَيْثٍ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ
وَأَتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا
وَلَنَاهُ فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ
الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ
الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقَاطِعُونَ
السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ
الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ
قَالُوا أَتَيْنَا بِعَدَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

30. Ya ce, “Ya Ubangijina! Ka taimake ni a kan mutānen nan maɓarnata.”

31. Kuma a lõkacin da Manzan-ninMu suka jē wa Ibrāhīm da bushāra suka ce, “Lalle mu māsū halaka mutānen wannan alƙarya ne. Lalle mutānenta sun kasance māsū zālunci.”

32. Ya ce, “Lalle akwai Lūdu a cikinta!” Suka ce, “Mū ne mafiya sani ga waɗanda suke a cikinta, lalle munā tsīrar da shi da mutānensa, fāce fa matarsa ta kasance a cikin māsū wanzuwa.”

33. Kuma a lõkacin da Manzan-ninMu suka je wa Lūdu ya ɓāta rai sabōda su, kuma yā kuntata ga ƙirji sabōda su. Kuma suka ce, “Kada ka ji tsōro, kuma kada ka yi baƙin ciki, lalle mū māsū tsīrar da kai ne da iyālanka, fāce dai matarka tā kasance daga māsū wanzuwa (a cikin azābar Allah).

34. “Lalle mū, māsū saukar da azāba ne daga sama a kan mutānen wannan alƙarya sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.”

35. Kuma lalle Mun bar wata āyā bayyananna daga gare ta ga mutāne māsū hankalta.

36. Kuma zuwa ga Madyana, Mun aika ɗan'uwansu Shu'aibu, sai ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah kuma ku yi fatan (rahamar) Rānar Lāhira, kuma kada ku yi ɓarna a cikin ƙasā, alhāli kuwa kunā māsū lālātarwa.”

37. Sai suka ƙaryata shi, sabōda haka tsāwa ta kāmā su, dōmin haka

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى
قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّا
أَهْلُهَا كَاوُاطِلِيمِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ إِنِّي فِيهَا لِوَلِيٌّ قَالُوا تَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ
فِيهَا لَنْ نَجِيَّتَهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرًا لَهُ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقَهُ
بِهِمْ وَصَافٍ بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ
وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجِيكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا
أَمْرًا لَكَ كَانَ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾

إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَتَقَوَّمُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْأَخِيرَ وَلَا
تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا

suka wāyi gari sunā guggurfāne.

38. Da Ādawa da Samūdāwa, alhāli kuwa lalle alāmun azāba sun bayyana a gare su daga gidājensu, kuma Shaidan ya kawāta musu ayyukansu, sabōda haka ya kange su daga hanyar Allah, kuma sun kasance māsū basīra!

39. Kuma Kārūna da Fir'auna da Hāmāna, kuma lalle Mūsā ya je musu da hujjōji, sai suka yi girman kai a cikin kasā, kuma ba su kasance māsū tsērēwa ba.

40. Sabōda haka kōwanensu Mun kama shi da laifinsa: Watau daga cikinsu akwai wanda Muka aika iskar tsakuwa a kansa, kuma daga cikinsu akwai wanda tsāwa ta kāmā, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka birkice kasā da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka nutsar. Bā ya yiwuwa ga Allah Ya zālunce su, amma sun kasance kansu suke zālunta.

41. Misālin waɗanda suka riƙi waɗansu masōya waɗanda bā Allah ba, kamar misālin gizogizo ne wanda ya riƙi wani ɗan gida, alhāli kuwa lalle mafi raunin gidāje, shi ne gidan gizogizo, dā sun kasance sunā sane.

42. Lalle Allah Yanā sane da abin da suke kira, wanda bā Shi ba, na wani abu duka, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

43. Kuma waɗancan misālan Munā bayyana su ga mutāne, kuma bābu mai hankalta da su sai māsū ilmi.

فِي دَارِهِمْ جَنِّيمِ ﴿٢٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ
مِنْ مَسْكِئِهِمْ وَرَبَّنَا لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ
السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٢٨﴾

وَقُرُونًا وَفِرْعَوْنَ وَهَمْلًا وَلَقَدْ جَاءَهُمْ
مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا فِي
الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَاقِيْنَ ﴿٢٩﴾

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ فَمِنْهُمْ
مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ
مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ
مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ
مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٠﴾

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ
بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ
شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

وَبَلَدِكَ الْأَمْثَلُ يُضَرِّبُهَا النَّاسُ وَمَا
يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٣٣﴾

44. Allah Ya halitta sammai da kasa da gaskiya. Lalle cikin wancan akwai āyā ga mūminai.

45. Ka karanta abin da ake yin wahayi zuwa gare ka daga Littāfi, kuma ka tsayar da salla. Lalle salla tanā hanāwa daga alfāsha da abin kyāma, kuma lalle ambaton Allah ya fi girma, kuma Allah Yanā sane da abin da kuke aikatāwa.

46. Kada ku yi jāyayya da mazō-wa Littāfi sai fa da magana wadda ta fi kyau, sai fa waɗanda suka yi zālunci daga gare su, kuma ku ce, “Mun yi imāni da abin da aka saukar a gare mu kuma aka saukar a gare ku, kuma Abin bautawarmu da Abin bautawarku Guda ne, kuma mū māsu sallamāwa ne a gare Shi.”

47. Kuma kamar haka Muka saukar da Littāfi a gare ka, to, waɗannan da Muka bai wa Littāfi sunā imāni da shi, daga cikin waɗannan akwai mai imāni da shi, kuma bābu mai musun āyōyinMu, fāce kāfirai.

48. Kuma ba ka kasance kanā karātun wani littāfi ba a gabāninsa, kuma bā ka rubūtunsa da dāman-ka, dā haka yā auku, dā māsu barna sun yi shakka.

49. Ā'a, shī āyōyi ne bayyanan-nu a cikin kirāzan waɗanda aka bai wa ilmi. Kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce azzālumai.

50. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar masa da āyōyi ba daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Su āyōyi a

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾
أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ
الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ
أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

* وَلَا تَجِدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا يَأْتِي
هِمْ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا
ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ
وَالْهُنَاءِ ۗ وَاللَّهُ كُفُّوا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ
فَالَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَلُوْا لَأَمِنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ
بِقَائِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا كُنْتَ تَسْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ
وَلَا تَخُطُّهُ رِيسَمِينَكَ إِذَا لَزَّازَ
الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ يَتَنَبَّئُ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِقَائِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ
إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ

wurin Allah kawai suke, kuma lalle ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana nāwa.”

51. Shin bai ishe su ba cewa lalle Mū, Mun saukar da Littāfin a kan-ka, anā karanta shi a kansu? Lalle a cikin wancan, haḳīka, akwai raha-ma da tunatarwa ga mutānen da ke yin īmāni.

52. Ka ce, “Allah Yā isa Shaida a tsakānīna da tsakānīnku, Yanā sane da abin da ke a cikin sammai da ḳasā, kuma waɗanda suka yi īmāni da ḳarya kuma suka kāfirta da Allah, waɗannan sū ne māsu hasāra.”

53. Kuma sunā nēman ka da gaggauta azāba, to, bā dōmin ajali ḳayyadadde ba, dā azāba ta jē musu, kuma lalle dā tanā iske su bisa ga abke, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.

54. Sunā nēman ka da gaggauta azāba, kuma lalle Jahannama, tabbas, mai kēwayewa ce ga kāfirai.

55. Rānar da azāba ke rufe su daga samansu da kuma ḳasan ḳafafunsu kuma Ya⁽¹⁾ ce, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.”

56. Yā bāyiNa, waɗanda suka yi īmāni! Lalle fa ḳasāTa mai yalwa⁽²⁾ ce, sabōda haka ku bauta Mini.

مُبِينٌ ۝

أُولَٰئِكَ فِيهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
يُثَلِّىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً
وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا
بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ۝

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى
لَّجَاءَ هُمُ الْعَذَابِ وَلَئِن تَبْتَغِهِمْ بَغْثَةً وَهَرُ لَا يَشْعُرُونَ ۝

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ
لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۝

يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ
تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَعْبَادِىَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنِّ أَنْزِلْتُ سِيعَةً
فَإِتَّبِعُوا فَاَعْبُدُونِ ۝

(1) Ga wata ruwāyar “Mu” matsayin “Ya”, watau Malā'iki wakilin azābarsu.

(2) Tun da ḳasa nā da yalwa, sai mutum ya yi hijira zuwa wurin da yake sassauka a gare shi, ya bauta wa Allah da sauḳi, idan garinsu ya buwāye shi.

57. Kōwane rai mai dandandar mutuwa ne, sa'an nan zuwa gare Mu ake mayar da ku.

58. Kuma waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwa-rai, lalle zā Mu zaunar da su daga cikin Aljanna a gidājen bēne, kora-mu nā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. To, madalla da sakamakon māsu aikin kwarai.

59. Waɗanda suka yi haƙuri, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu kawai.

60. Kuma da yawa⁽¹⁾ dabba wadda bā ta ɗaukar abincinta, Allah Yanā ciyar da ita tāre da ku, kuma Shī ne Mai ji, Mai ilmi.

61. Lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya halitta sammai da ƙasā kuma ya hōre rānā da watā?” Lalle sunā cēwa Allah ne. To, yāya ake karkatar da su⁽²⁾?

62. Allah ne ke shimfiɗa arziki ga wanda Yake so daga cikin bāyin-Sa, kuma Yanā ƙuntātāwa ga (wanda Yake so). Lalle Allah, Masani ne ga dukan kōme.

63. Kuma lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya saukar da ruwa daga sama, har ya rāyar da ƙasā game da shi a bāyan mutuwarda?” Lalle sunā cēwa, “Allah ne.” Ka ce,

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُؤْتِيَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

وَكَايْنِ مِنَ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُم مَّنْ نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Sabōda haka tunānin abinci kada ya hana ku yin hijira zuwa wurin yardar Allah, Mai ciyar da dabbōbin da bā su tattalin abincinsu.

(2) Yāya ake karkatar da su daga hijira dōmin tsōron yankēwar abinci, alhāli kuwa sun tafi wurin yardar wanda Ya halitta sammai da ƙasā? Yin hijira yanā a cikin jarrabawar Allah ga Musulmi.

“Gōdiya tā tabbata ga Allah.” Ā'a, mafi yawansu bā su hankalta.

64. Kuma wannan rāyuwa ta dūniya ba ta zamo ba, fāce abar shagala da wāsā, kuma lalle Lāhira, tabbas, ita ce rāyuwa, dā sun kasance sunā sani.

65. To, a lōkacin da suka shiga cikin jirgin ruwa, sun kirāyi Allah sunā māsū tsarkake addini a gare Shi, to, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudun kāsā, sai gā su sunā shirki.

66. Dōmin su kāfirce wa abin da Muka bā su, kuma dōmin su ji dāfī, sa'an nan kuma zā su sani.

67. Shin, ba su ga cēwa, lalle Mun sanya Hurumi amintacce ba, alhāli kuwa anā fisge mutāne a gēfensu? Shin, da bātaccen abu suke īmāni kuma da nī'imar Allah suka kāfirta?

68. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda ya kīrkira karyā ya jingina ta ga Allah, kō kuma ya karyata gaskiya a lōkacin da ta je masa? Ashe, a cikin Jahannama bābu mazauna ga kāfirai?

69. Kuma waɗannan da suka yi kōkari ga nēman yardarMu, lalle Munā shiryar da su ga hanyōyinMu, kuma lalle Allah, tabbas, Yanā tāre da māsū kyautatāwa (ga addīninsu).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِیَ الْحَيَوَانُ لَوَ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذَا رُكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَسْتَمْتَعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُخَفِّطُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفِيَا الْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾



Tanā karantar da cēwa duka abūbuwan dūniya sunā da dangantaka da junansu, dangantaka bayyananna kō bōyayya. Kuma zumuntarsu na gudāna gwargwadon dangantakarsu da jūna ga jiki da ma'ana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. An rinjāyi Rūmawa. ⁽¹⁾

3. A cikin mafi kusantar kasarsu, kuma sū, a bāyan rinjāyarsu, zā su rinjāya.

4. A cikin `yan shēkaru. Al'amarin na Allah ne a gabānin kōme da bāyansa, kuma a rānar nan mūminai zā su yi farin ciki.

5. Da taimakon Allah, Yanā taimakon wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

الْم

عَلَيْتِ الرَّوْمُ

فِي أَذْنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ

سَيَقِيلُونَ

فِي يَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ

بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ

بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

(1) Rūmāwa Kiristōci ne māsu aiki da littāfi, sunā faɗa da Fārisāwa māsu bauta wa wutā. Fārisa suka rinjāyi Rūmāwa, sabōɗa haka Kuraishāwa suka ji dāɗi sabōɗa alfānu cēwa zā su rinjāyi Musulmi idan sun yi faɗa. A bāyan saukar Surar, sai Musulmi suka yi farin ciki sabōɗa alfānu cēwa sū kuma zā su rinjāyi Kuraishāwa. Wannan ya sanya Abūbakar ya yi kūrī'a da Ubaiyu bn Halafa kan rākuma gōma a cikin shēkaru uku. Sai Annabi ya ce wa Abūbakar ya kāra rākuma da ajāli zuwa shēkaru tara. A bāyan shēkaru bakwai sai Rūmawa suka ci nasara a kan Fārisawa, kuma wannan ya yi daidai da Badar, watau rānar da Musulmi suka ci nasara a kan Kuraishāwa. Abūbakar ya ci rākumansa daga magāɗan Ubaiyu. Amma sai ya yi sadaka da su da umurnin Annabi, dōmin Allah Yā hana Musulmi su yi cāca a lōkacin.

6. Wa'adin Allah, Allah bā ya sābāwa ga wa'adinSa, kuma amma mafī yawan mutāne ba su sani ba.

7. Sunā sanin bayyanannar rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sū shagalallu ne daga rāyuwar Lāhira.⁽¹⁾

8. Shin, ba su yi tunāni ba a cikin zukantansu cēwa Allah bai halitta sammai da kasa ba da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya⁽²⁾ da ajali ambatacce? Kuma lalle māsu yawa daga mutāne kāfirai ne ga gamuwa da Ubangijinsu?

9. Shin, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin kasā dōmin su gani yadda ākibar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafiya karfi daga gare su kuma suka nōmi kasa, suka rāya ta fiye da yadda suka raya ta, kuma manzanninsu suka je musu da hujjoji bayyanannu. Saboda haka Allah ba Ya yiwuwa Ya zālunce su, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

10. Sa'an nan ākibar waɗannan da suka aikata mūgun aiki ta kasance mafi muni, wātau sun karyata game da āyōyin Allah, kuma suka kasance sunā izgili da su.

11. Allah ne ke fāra yin halitta, sa'an nan Ya sāke ta, sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.

12. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, māsu laifi zā su kasa magana.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٧﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَّا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿٨﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُظْلَمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

ثُمَّ كَانَتْ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَفْتَوْا السُّوْءَىٰ ۚ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

(1) Dangantakar rashin sanin ikon Allah da sanin sha'anin dūniya da kuma jāhiltar al'amarin Lāhira.

(2) Gaskiya ita ce tsāri tabbatacce wanda bā ya canzāwa.

13. Kuma bã su da māsū cēto daga abūbuwan shirkinsu, kuma sun kasance māsū kāfircēwa daga abūbuwan shirkinsu.

14. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan mutāne ke rarraba.

15. To, amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sū anā faranta musu rāyuka a cikin wani lambu.

16. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyōyinMu da kuma haɗuwa da Rānar Lāhira, to, waɗancan anā halartar da su a cikin azāba.

17. Sabōda haka tsarkakēwa ta tabbata ga Allah a lōkacin da kuke shiga maraice, da lōkacin da kuke shiga sāfiya.⁽¹⁾

18. Kuma Shī ne da gōdiya, a cikin sammai da kasā, kuma da lōkacin yamma da lōkacin zawāli.

19. Yanā fitar da mai rai daga matacce, kuma Yanā fitar da matacce daga mai rai, kuma Yanā rāyar da kasā a bāyan mutuwar. Kuma haka ake fitar da ku.

20. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta ku daga turbāya, sai gā ku kun zama mutum, kunā wāt-suwa.

21. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta muku mātan aure daga

وَلَوْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاؤُا

وَكَاُنُوا بِشِرْكِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾

وَيَوْمَ نَقُومُ السَّاعَةُ يُومِذِي تَفَرَّقُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فَهُمْ فِي رَوْحَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

وَلِقَايَ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ

مُخْضَرُونَ ﴿١٦﴾

فَسَبِّحْ لِلَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ

الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ

إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْشُرُونَ ﴿٢٠﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ

(1) Akwai dangantaka a tsakānin tasbīhi, watau ibāda da rāyuwa, da tsakānin fitar hantsi da sāfiya, kamar yadda yake akwai dangantaka a tsakānin mutuwa da maraice, da yamma da kāfirci.

kanku, dōmin ku natsu zuwa gare ta, kuma Ya sanya sōyayya da rahama a tsakāninku.⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne māsu yin tunāni.

22. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da ƙasā, da sābāwar harsunanku, da launukanku. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga māsu ilmi.

23. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, barcinku, a cikin dare da rāna, da nēmanku ga falalarSa. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu saurārāwa.

24. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, Ya nūna muku walƙiya a kan tsōro da ɗammāni, kuma Ya dinga saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da ƙasā game da shi a bāyan mutuwar ta. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu hankaltāwa.

25. Kuma akwai daga āyōyinSa, tsayuwar sama da ƙasā bisa umurninSa, sa'an nan idan Ya kira ku, kira ɗaya, daga ƙasā, sai gā ku kunā fita.

26. Kuma wanda ke cikin sammai da ƙasā Nāsa ne, Shi kaɗai. Dukansu māsu tawāli'u ne a gare Shi.

27. Kuma Shī ne Wanda Ya fāra halitta, sa'an nan Ya sāke ta, kuma (sākēwarta) tā fi sauƙi a gare Shi. Kuma Yanā da misāli wanda ya fi

أَرْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلْ بَيْنَكُمْ
مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَأَخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوِلْدَانِ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٢﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَأْتِيَعَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٣﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ أَلْبَاقٍ حَافًا وَطَمَعًا
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَا لِدَعْوَةٍ مِنَ الْأَرْضِ إِذَا
أَشْرَعَتْ يُخْرِجُونَ ﴿١٥﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ
قَلْبُونَ ﴿١٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ
أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي

(1) Akwai dangantaka a tsakānin halittar namiji da mace daga yumɓu da kuma natsuwar da suke sāmū daga jūnā da sōyayya da rahamar da ke a ciki.

ɗaukaka a cikin sammai da ƙasā, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

28. Ya bûga muku wani misāli daga kanku. Kō kunā da abōkan tārēwa, daga cikin bāyin da hannā-yenku na dāma suka mallaka, a cikin arzikinku, watau ku zama daidai a ciki, kunā tsōron su kamar tsōronku ga kanku? Haka dai Mu-ke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutāne māsū hankaltāwa.

29. Ā'aha! Waɗanda suka yi zā-lunci sun bi son zūciyōyinsu, bā tārē da wani ilmi ba. To, wāne ne zai shiryar da wanda Allah Ya ɓatar, kuma bā su da waɗansu matai-maka?

30. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini,⁽¹⁾ kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah. Wannan shī ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

31. Kunā māsū mai da al'amari gare Shi, kuma ku bi Shi da taƙawa, kuma ku tsayar da salla, kuma kada ku kasance daga mushi-rikai.⁽²⁾

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ أَنفُسِكُمْ هَلْ لَّكُم مِّن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّن شُرَكَاءَ فِي مَارَزَقَتْكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنفُسَكُمْ

كَذَلِكَ تَفْضِلُ آلَكَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَ هُمْ يَغْيِرُ عَالِمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَن أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٢٩﴾

فَأَفَرَوْحَتِ لِلَّذِينَ خَنِفُوا فُظِرَتْ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الَّذِينَ الْقَيْمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

* مُبِينِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾

(1) Yin addini ɗabi'a ce wadda Allah Ya halitta mutum a kanta. Idan mutum ya bi abin da Allah Ya umurce shi da yikō bari, to, yā yi addinin gaskiya, idan kuwa bai yi haka ba, ya zama mushiriki game da wanda yake karɓar umurni daga gare shi.

(2) Ya fassara mushirikai da āyā ta 32. Wannan ya nūna ta yi nuni ga hana dukan ɗarīkun Sūfāye dōmin sunā rarraba mutāne ƙungiya-ƙungiya, kuma kōwa nā ganin abin da yake yi ko kuma wanda yake bi yā fi na wani. Kuma wanda ke cikin wata ƙungiya bā zai iya haɗuwa da wata ba a lōkacin wurudinsu, a bāyan abūbuwan da suke ƙunsāwa a cikin ayyukansu na bidi'ō'i da aƙīdōdi da suka sāba wa Musulunci.

32. Wātau waɗanda suka rarra-be addininsu, kuma suka kasance ƙungiya-ƙungiya, kōwace ƙungiya tanā mai farin ciki da abin da ke a gare ta kawai.

33. Kuma idan cūta ta shāfi mutāne, sai su kirāyi Ubangijinsu, sunā māsu mai da al'amari gare Shi, sa'an nan idan Ya dandana musu wata rahama daga gare Shi, sai gā wani ɓangare daga gare su sunā shirki da Ubangijinsu.

34. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dādī kaɗan, sa'an nan zā ku sani.

35. Kō Mun saukar da wani dalī-li a gare su? Shi kuwa yanā magana da abin da suka kasance sunā shirkin da shi?

36. Kuma idan Muka dandana wa mutāne wata rahama, sai su yi farin ciki da ita, kuma idan cūta ta sāme su, sabōda abin da hannayensu suka gabatar, sai gā su sunā yanke ƙauna.

37. Shin, kuma ba su gani ba cēwa Allah na shimfiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā ƙunta-tāwa? Lalle a cikin wancan, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin imāni.

38. Sabōda haka, ka bai wa mai zumunta hakkinsa, da miskīnai, da ɗan hanya. Wannan shī ne alhēri ga waɗanda ke nufin yardar Allah, kuma waɗancan sū ne māsu sāmum babban rabo.

39. Kuma abin da kuka bāyar na riba dōmin ya ƙāru a cikin dūkiyar mutāne to, bā zai ƙāru ba, a wurin

مِنَ الَّذِينَ قَرَأُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شِيْعًا
كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ قَرْحُونَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسُ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ
ثُمَّ إِذَا أَذَاهُمْ مَنَّ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يُرِيهِمْ بُشْرًا كُونَ ﴿٣٣﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُمْ يَكْتُمُونَ
كَانُوا بِهِ يُبْشِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ
نُصِبْهُمْ سِتْرًا لَمْ يُأْمِنُوا بِهِ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

فَقَاتِلْ ذَآلَ الْقُرَىٰ حَقَّهُ وَوَآلِ السَّكِينِ وَابْتَغِ
السَّبِيلَ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ
اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ رِيبٍ لَّا يَرَوْا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ

Allah. Kuma abin da kuka bāyar na zakka, kunā nufin yardar Allah, to, (māsu yin haka) waɗancan sū ne māsu ninkāwa (ga dūkiyarsu).

40. Allah ne Wanda Ya halitta ku, sa'an nan Ya arzūta ku, sa'an nan Ya matar da ku, sa'an nan Ya rāyar da ku. Ashe, daga cikin abū-buwan shirkinku akwai wanda ke aikata wani abu daga waɗannan abūbuwa? Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma Ya ɗaukaka bisa ga abin da suke yi na shirki.

41. 'Barna tā bayyana a cikin kasa da tēku, sabōɗa abin da han-nāyen mutāne suka aikata. Dōmin Allah Ya ɗandana musu sāshin abin da suka aikata, ɗammāninsu zā su komo.

42. Ka ce, "Ku tafi a cikin kasā, sa'an nan ku dūbi yadda ākibar waɗanda suka kasance a gabāninku ta kasance. Mafi yawansu sun kasance māsu yin shirki."

43. Sabōɗa haka, ka tsayar da fuskarka ga addini madaidaici a gabānin wani yini ya zo, bābu ma-kawa gare Shi daga Allah, a rānar nan mutāne sunā tsāgēwa (su rabu biyu).

44. Wanda ya kāfirta, to, kāfir-cinsa na kansa, kuma wanda ya aikata aikin kwarai, to, sabōɗa kan-su suke yin shimfiɗa.

45. Dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga falalarSa. Lalle Allah bā Ya son kafirai.

فَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَأَعِندَ اللَّهِ مِزَانٌ عَدْلٌ ۖ
تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٤٠﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ ۖ هَلْ مِنْ شَرِكٍ لِّكَ بِمَنْ يَفْعَلُ
مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَنَهُ وَعَنَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٢﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ ۚ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِينَ ﴿٤٣﴾

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ ۖ مِنْ قَبْلِ أَن يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا مَرَدَ لَهُ ۚ مِنَ اللَّهِ يَوْمٌ ذَٰلِكُمْ يُصَدَّقُونَ ﴿٤٤﴾

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلَا نَفْسَ لَهُمْ بِنَهْدِهِ ۖ ﴿٤٥﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ
فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٦﴾

46. Kuma akwai daga āyōyinSa, ya aika iskōki māsu bāyar da bushāra kuma dōmin Ya dandana muku daga rahamarSa, kuma dōmin jirāgen ruwa su gudāna da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, fātanku zā ku gode.

47. Kuma lalle Mun aiki waɗan-su Manzanni a gabāninka, zuwa ga mutānensu, sai suka je musu da hujjōji, bayyanannu, sa'an nan Muka azabtar da waɗanda suka yi laifi, kuma ya kasance tabbatacce, taimakon mūminai wajibi ne a Kanmu.

48. Allah ne Wanda ke aika iskōki, sai su mōtsar da girgije, sa'an nan Ya shimfiɗa shi a cikin sama, yadda Yake so, kuma Ya sanya shi wani baɓɓake, sa'an nan ka ga ruwa na fita daga tsakāninsa. Sa'an nan idan Allah Ya sāmi waɗanda Ya so daga bāyinSa, sai gā su suna bushāra da shi.

49. Kuma kō da sun kasance a gabānin a saukar da shi a kansu, kusa-kusa, sunā baƙin ciki har bā su iya magana.

50. Sai ka dūbi alāmōmin rahamar Allah yadda Yake rāyar da kasā a bāyan mutuwarda. Lalle wannan (Mai wannan aiki), tabbas, Mai rāyar da halitta ne, kuma Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

51. Kuma lalle idan Mun aika wata iska, suka ganta fatsifatsi, lalle zā su yini a bāyansa sunā kāfirta.

52. Sabōda haka, kai, bā ka jiyar da matattu kira, kuma bā ka jiyar

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ
وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِيَجَرِيَ الْفَلَاحُ بِأَمْرِهِ
وَلِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَتَقَمَّعْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرَمُوا
وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِسُ حَابًا فَتَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ رُسْفًا فَتَرَى
الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمُبْلِسِينَ ﴿٤٩﴾

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُخَيِّ
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيٍ
الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

وَلَيْنَ أَرْسَلْنَا رِجَالًا فَأَرَاوَهُ مُصَفَّرًا لَظُلُومًا مِنْ
بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

فَإِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتِ وَلَا تَسْمِعُ الضُّمُرَ

da kurāme kira idan sun jūya bāya sunā gudu.

53. Kuma ba ka zamo mai shiryar da makāfi ba daga batarsu, bā ka jiyarwa fāce wanda ke yin imāni da āyōyinMu, watau sū ne māsu mīka wuya, su sallama.

54. Allah ne Ya halitta ku daga rauni,⁽¹⁾ sa'an nan Ya sanya wani karfi a bayan wani rauni, sa'an nan Ya sanya wani rauni da furfura a bāyan wani karfi, Allah na halitta abin da Ya so, kuma Shī ne Mai ilmi, Mai ikon yi.

55. Kuma a rānar da Sa'a⁽²⁾ ke tsayuwa, māsu laifi na rantsuwa: ba su zauna (a cikin kabari) ba fāce sā'a guda. Kamar haka suka kasance anā karkatar da su.

56. Kuma waɗanda aka bai wa ilmi da imāni suka ce, "Lalle, haḳī-ḳa, kun zauna a cikin Littāfin Allah, har zuwa rānar tāyarwa, to, kuma wannan ita ce rānar tāyarwar, kuma amma kū kun kasance⁽³⁾ ba ku sani ba."

57. To, a rānar da uzurin waɗanda suka yi zālunci bā ya amfaninsu, kuma bā a neman yardsu.

58. Kuma lalle, tabbas, Mun buga kōwane irin misāli ga mutāne a cikin wannan Alkur'āni, kuma

الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعُمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّهُمْ سَمِعُوا
إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٤﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ
مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضَعْفًا وَشِبْثَهُ يَتَخَلَّفُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٥﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ
مَا لِيُؤْخَذُوا بِسَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ
لَبِئْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا
يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

فَيَوْمَذِي لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ
وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ

(1) Raunin farko, shī ne maniyyi, na biyu jārintaka da karfin kurūciya, rauni na uku, shī ne tsūfa bāyan karfin hankalin kamāla ta dattako.

(2) Sa'a ta farko Rānar Kiyāma, ta biyu ḍan lōkaci, watau ḍan lōkacin da suka sāmi hutun azābar kabari a tsakānin būsar farko da ta biyu. Akwai munāsabar karyarsu ta dūniya da ta Lāhira. Akwai munasabar dangantakar lafzin kalmomi.

(3) Rashin aiki da littāfin Allah a dūniya yakan sanya ḍimēwa a rānar Lāhira.

lalle idan kā je musu da kōwace āyā,
lalle, waḍanda suka kāfirta zā su ce,
“Kū bā kōme kuke ba fāce māsu
barna.”

59. Kamar haka Allah Yake shā-
fe haske a kan zukātan waḍanda ba
su sani ba.

60. Sabōda haka ka yi haḳuri,
lalle wa’adin Allah gaskiya ne,
kuma kada waḍanda bā su da yaḳī-
ni su sassabce maka hankali.

كُلِّ مَثَلٍ وَلَيْنَ جِثَّتْهُمْ رِيقًا لِّقُولَنَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا مُتَبَلِّغُونَ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾



Tanā karantar da yadda ake tarbiyya da rēnon yāra, a cikin
harshe mai sauḳi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Waḍancan āyōyin Littāfin ne
mai hikima.

3. Shiriya da rahama ne ga māsu
kyautatāwa.

4. Waḍanda ke tsai da salla,
kuma sunā bāyar da zakka, kuma
sū, sunā yin imānin yaḳīni ga Lā-
hira.

5. Waḍannan sunā a kan shiriya
ta daga Ubangijinsu, kuma waḍan-
nan sū ne māsu babban rabo.

الْعَمَّ ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿٥﴾

6. Kuma akwai daga cikin mutāne wanda ke sayen tātsuniyōyi⁽¹⁾ dōmin ya ɓatar da mutāne daga hanyar Allah, bā da wani ilmi ba, kuma ya riƙe ta abin izgili! Waɗan-can sunā da wata azāba mai wulākantāwa.

7. Kuma idan an karanta āyōyinMu a gare shi, sai ya jūya bāya, yanā mai girman kai, kamar dai bai saurāre su ba, kamar dai akwai wani danni a kan kunnuwansa! To, ka yi masa bushāra da azāba mai raɗaɗi.

8. Lalle, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da gidājen Aljannar ni'ima.

9. Sunā dawwama a cikinsu, Allah Yā yi alkawarin, Ya tabbatar da shi. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

10. (Allah) Ya halitta sammai, bā da ginshiƙi wanda kuke gani ba, kuma Yā jēfa duwatsu māsu kafēwa a cikin ƙasā, dōmin kada ta karkata da ku, kuma Ya wātsa daga kowane irin dabba a cikinta, kuma Mun saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka tsirar a cikinta, daga kōwane nau'i biyu (namiji da mace) mai ban sha'awa.

11. Wannan shī ne halittar Allah. To, ku nūna mini, “Mēne ne waɗanan da ba Shi ba suka halitta? Ā'a, azzālumai sunā a cikin ɓata bayyananna.”

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَكُنَّا وَكُنَّا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَسَّ
بِعَذَابِ الْيَمِّ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾
خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ فِي
الْأَرْضِ رَوَيْتُ أَنَّ تَمِيدَ بَكْرٍ وَتَفِيهَا مِنْ
كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ
دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

(1) Tatsūniyōyi sunā shagaltarwa daga ilmi mai sanya sanin Allah. Allah Ya hana a yi tarbiyyar yāra game da tātsūniya mai ɗauke hankalinsu daga ibāda. Littattafan makaranta na zāmani da jaridu duka tātsūniyōyi ne, sai abin da ya dāce da Sunna.

12. Kuma lalle, haḡīka, Mun bai wa Luḡmān hikima. (Muka ce masa) Ka gōde wa Allah, kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle, Allah Mawadā-ci ne, Gōdadde.

13. Kuma a lōkacin da Luḡmān ya ce wa ɗansa, alhāli kuwa yanā yi masa wa'azi, "Yā ƙaramin ɗāna! Kada ka yi shirki game da Allah. Lalle shirki wani zālunci ne mai girma."

14. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu; uwarsa tā ɗauke shi a cikin rauni a kan wani rauni, kuma yāyensa a cikin shekaru biyu (Muka ce masa), "Ka gōde Mini da kuma mahai-fanka biyu. Makōma zuwa gare Ni kawai take.

15. "Kuma idan mahaifanka suka tsananta⁽¹⁾ maka ga ka yi shirki game da Ni, ga abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu ɗā'a. Kuma ka abūce su a cikin dūniya gwargwadon shari'a, kuma ka bi hanyar wanda ya mayar da al'amari zuwa gare Ni, sa'an nan zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aika-tāwa."

16. "Yā ƙaramin ɗāna! Lalle ita, idan gwargwadon ƙwāyar kōmayya ce ta kasance, to, ta kasance a cikin wani falalen dūtse, kō a cikin sam-

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ
وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ رَبِّكَ
لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ۖ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
وَهُنَّ عَلَىٰ وَهْنٍ ۖ وَفَصِّلْهُ فِي عَامَتَيْنِ أَنِ
اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَىٰ الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾

وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۚ وَصَاحِبُهُمَا فِي
الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۚ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىٰ
ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

يَبْنِيٰ إِنَّهَا إِن تَكُ مِقَالٌ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُن فِي صَحْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي

(1) A bāyan haḡḡin Allah sai haḡḡin uwāye. Sabōda haka bā zā a yi ɗā'a ga uwāye ba ga abin da ya sābā wa Allah.

mai, kō a cikin ƙasā, Allah zai kăwo ta. Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Masani.

17. “Yā ƙaramin dāna! Ka tsai da salla, kuma ka yi umurni da abin da aka sani, kuma ka yi hani daga abin da ba a sani ba, kuma ka yi haƙuri a kan abin da ya sāme ka. Lalle, wancan yanā daga muhimman al'amura.

18. “Kada ka karkatar da kundukukinka⁽¹⁾ ga mutāne, kada ka yi tafiya a cikin ƙasā kanā mai nūna fāḍin rai. Lalle, Allah bā Ya son dukan mai tāƙama, mai alfa-hari.

19. “Kuma ka tsakaita a tafiya-ka, kuma ka runtse ga sautinka. Lalle, mafi mūnin sautuka, haƙiƙa, shī ne sautin jākuna.⁽²⁾”

20. Ashe, ba ku gani ba, cēwa Allah Yā hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasā, kuma Ya zuba ni'imōminSa a kanku, bayyanannu da ßōyayyu? Kuma akwai daga mutāne wanda ke yin jidāli ga al'amarin Allah, bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haskakāwa ba.

21. Kuma idan aka ce musu, “Ku bi abin da Allah ya saukar,” sai su ce, “Ā'a, munā bin abin da muka sāmī ubanninmu a kansa.” Shin, kō dā Shaidan nā kiran su ne zuwa ga azābar sa'ir,

الْأَرْضِ يَأْتِيهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾

يَبْنِي أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَتَّبِعِ فِي الْأَرْضِ مَرْحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْصُصْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ذُلِيلًا وظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْنَا آباءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾

(1) Karkata kundukuki ga mutāne, alamar wulākanta su ne.

(2) A nan ne iyākar wasiyyar Luḡmān ga dānsa. Sa'an nan kuma Allah Ya ci gaba da bayānin yadda ake tarbiyyar mutāne.

22. Kuma wanda ya mīka fus-karsa zuwa ga Allah, alhāli kuma yanā mai kyautatāwa, to, lalle ya yi riḳo ga igiya amintacciya. Kuma zuwa ga Allah āḳibar al'amura take.

23. Kuma wanda ya kāfirta, to, kada kāfircinsa ya baḳanta maka rai, zuwa gare Mu makōmarsu take, sa'an nan Mu bā su lābāri game da abin da suka aikata. Lalle Allah, Masani ne ga abin da ke a cikin ḳirāza.

24. Munā jīshe su dāḍi kaḍan, sa'an nan Mu tīlasta su ga shiga zuwa azāba kakkaura.

25. Kuma lalle, idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta sammai da ḳasā?" Lalle, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Gōdiya tā tabbata ga Allah." Ā'a, maḳi yawansu, ba su sani ba.

26. Abin da yake a cikin sammai da ḳasā duka na Allah kawai ne. Lalle, Allah Shī ne Mawadāci, Gōḍadde.

27. Kuma dā dai abin da ke a cikin ḳasa duka, na itāce, ya zama alḳalumma, kuma tēku tanā yi masa tawada, a bayansa da waḍan-su tēkuna bakwai, kalmōmin Allah ba zā su ḳāre ba.⁽¹⁾ Lalle, Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ
عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ۚ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

نُعَذِّبُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ
عَلِيلٍ ﴿٢٤﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ
وَالْبَحْرِ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ
مَا نَفِذْتَ كَلِمَتُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

(1) Wannan bayāni ne ga yawan ilmin Allah, watau yanā nūna wa mutāne cēwa su yi aiki da ilmin da Ya bā su, mai amfāni zuwa gare su, kada su wuce shi zuwa nēman wani ilmi daga wani abu, su bar Allah, su halaka a kan wani ilmi da bai umurce su da su yi aiki da shi ba. Ilmin da Ya bā su a cikin Alḳur'āni shi ne shari'a watau hanya mai kai su ga Aljanna. Sauran hanyōyi bata ne.

28. Halittarku bā ta zama ba, kuma tāyar da ku bai zama ba, fāce kamar rai guda. Lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

29. Ashe, ba ka ga, lalle, Allah Yanā shigar da dare a cikin rāna ba, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwane yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce, kuma lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa?

30. Wannan fa, dōmin Allah Shī ne Gaskiya, kuma abin da suke kira wanda bā Shi ba, shi ne karya, kuma lalle, Allah Shī ne Madaukaki, Mai girma.

31. Ashe, ba ka ga lalle jirgin ruwa nā gudāna ba a cikin tēku da nī'imar Allah, dōmin Ya nūna muku daga āyōyinSa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai hakuri, mai gōdiya.

32. Kuma idan tāguwar ruwa, kamar duwatsu, ta rufe su, sai su kira Allah, sunā tsarkakēwar addini a gare Shi. To, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudu, sai daga cikinsu akwai mai takaitāwa, kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce dukan mayaudari mai yawan kāfirci.

33. Ya ku mutāne! Ku bauta wa Ubangijinku da takawa, kuma ku ji tsōron wani yini, (rānar) da wani mahaifi bā ya sāka wa abin haifuwarsa da kōme kuma wani abin haifuwa bā ya sāka wa mahaifinsa da kōme. Lalle wa'adin Allah gas-kiya ne. Sabōda haka, kada wata rāyuwa ta kusa ta rūde ku, kuma

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْثُبُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ
النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن
دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ
لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ
فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا
كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ آتِفُورًا يَكْفُرُوا بِمَا لَهُمْ وَلَا
يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلَدٌ هُوَ جَارٍ عَنْ
وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا
تَغُرَّنَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا
يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣٣﴾

kada marūḍin⁽¹⁾ nan ya rūḍe ku game da Allah.

34. Lalle, Allah a wurinSa kawai sanin Sa'a yake, kuma Yanā saukar da girgije, kuma Yanā sanin abin da yake a cikin mahaiffannai, kuma wani rai bai san abin da yake aika-tāwa a gobe ba, kuma wani rai bai san a wace kaṣā yake mutuwa ba. Lalle Allah Masani ne, Mai kiḍididigēwa.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ
الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي
نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾



Tanā karantar da wa'azi da Alkur'āni gaskiya ne, mabiyinsa shī ne mai rība, wanda ya sābā masa, shī ne mai hasāra.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ĺ. M̃.

2. Saukar da Littafin, bābu shakka a gare shi, daga Ubangijin tālikai yake.

3. Kō sunā cēwa (Muhammadu ne) ya kirkira shi? Ā'a, shī ne gas-kiya daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne wadanda wani mai gargadi bai je musu ba a gabā-ninka, fātan zā su shiryu.

الْحَمْدُ لِلَّهِ
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٥﴾
أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٦﴾

(1) Shaidan.

4. Allah ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu a cikin kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaita a kan Al'ars-hi. Bā ku da, baicin Shi, wani maji-binci, kuma babu wani maceci. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

5. Yanā shirya al'amari daga sama zuwa ga ƙasā, sa'an nan ya tākā zuwa gare Shi a cikin yini, wanda gwargwadonsa shēkaru dubu ne ga abin da kuke lissafāwa.

6. Wannan Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwāyi, Mai jin ƙai.

7. Wanda Ya kyautata kōme, wanda Ya halitta shi. Kuma Ya fāra halittar mutum daga lāka.

8. Sa'an nan Ya sanya diyansa daga wani asali na wani ruwa wulākantacce.

9. Sa'an nan Ya daidaita shi, kuma Ya hūra a cikinsa, daga ru-hinSa, kuma Ya sanya muku ji, da ganunuwa da zukāta. Gōdiyarku kaɗan ce ƙwarai.

10. Kuma suka ce, "Shin, idan mun ɓace a cikin ƙasā, shin, lalle mu, tabbas ne, munā zama a cikin wata halitta sābuwa?" Ā'a, su game da gamuwa da Ubangijinsu kāfirai ne.

11. Ka ce, "Malā'ikin mutuwa wanda aka wakkala a gare ku, shī ne ke karɓar rāyukanku."⁽¹⁾ Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku."

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

يَذِيرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَرْجِعُ
إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا
تَعُدُّونَ ﴿٢﴾

ذَٰلِكَ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣﴾

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَرَبُّ الْأَحْقَاقِ
الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٤﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٥﴾

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

وَقَالُوا إِنَّا زَاغْنَا وَإِنَّا إِلَىٰ خَلْقٍ
جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾

﴿٨﴾ قُلْ تَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ
بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿٩﴾

(1) Watau bā ku ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, sabōda haka tāyarwar ma bā kū zā ku yi ta da kanku ba, balle ku yi musu.

12. Kuma da kâ gani a lōkacin da māsū laifi suke māsū sunkuyar da kawunansu a wurin Ubangijinsu, “Ya Ubangijinmu! Mun gani, kuma mun ji, to, Ka mayar da mu, mu aikata aiki na ƙwarai. Lalle mū māsū yaƙīni ne.”

13. Kuma dā Mun so dā Mun bai wa kōwane rai shiriyarsa, to, amma magana ta tabbata daga gare Ni! Lalle ne Inā cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā ɗaya.

14. To, ku ɗanɗana, sabōɗa abin da kuka manta na haɗuwa da rana narku wannan. Lalle Mū mā Mun manta da ku, kuma ku ɗanɗani azābar dawwama sabōɗa abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

15. Waɗanda ke ĩmāni da āyōyinMu kawai, sū ne waɗanda idan aka karanta musu āyōyinMu, sai su fāɗi sunā māsū sujada, kuma su yi tasbihi game da gōɗe wa Ubangijinsu, alhāli kuwa su bā su yin girman kai.

16. Sāsanninsu nā nīsanta daga wurāren kwanciya, sunā kiran Ubangijinsu bisa ga tsōro da ɗam-māni, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.

17. Sabōɗa haka wani rai bai san abin da aka ɓōye musu ba, na sanyin idānu, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

18. Shin, wanda ya zama mūmini yanā kamar wanda ya zama fāsiri? Bā zā su yi daidai ba.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو
رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا
فَاَنْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى
وَلَكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

فَذُرُوا بِمَا لَيْسَ بِكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا
نَسِيْتُكُمْ وَذُرُّوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا
خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾

19. Amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sunā da gidājen Aljannar makōma, a kan liyāfa sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

20. Kuma waɗanda suka yi fāsi-kanci, to, makōmarsu ita ce wuta, kō da yausha suka yi nufin su fita daga gare ta, sai a mayar da su a cikinta, kuma a ce musu, “Ku dandana azābar wutā, wadda kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.”

21. Kuma lalle Munā dandana musu daga azāba, mafi kaskanci, kāfin a kai ga azāba mafi girma, dōmin fātan za su kōmo.

22. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda aka tunātar da āyōyin Ubangijinsa, sa'an na ya bijire daga barinsu? Lalle Mū, Māsu yin azābar rāmuwa ne ga māsu laifi.

23. Kuma lalle haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi,⁽¹⁾ sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga haɗuwa da shi. Kuma Mun sanya shi ya zama shiriya ga Banī Isrā'īla.

24. Kuma Mun sanya shugaban-ni daga cikinsu, sunā shiriyarwa da umurninMu, a lōkacin da suka yi haḳuri, kuma sun kasance sunā yin yaḳini da āyōyinMu.

أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَتَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا
أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ
دُفِعُوا عَذَابِ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَنَذِيْقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلَدِّ فِي دُونَ
الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ
أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي
مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي
إِسْرَءِيلَ ﴿٢٣﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَيْمَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا
صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

(1) Ba Alkur'āni ne farkon Littāfin sama ba, kuma bā Muhammadu ne farkon Manzannin Allah ba, Mun bai wa Mūsā Attaura, mutānensa sun yi aiki da ita, sun daukaka kamar yadda ake nēman Musulmi su yi aiki da Alkur'āni su daukaka.

25. Lalle Ubangijinka Shī ne zai rarrabe a tsakāninsu, a Rānar Ki-yāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna a cikinsa.

26. Shin, ba ya shirya da su cēwa da yawa Muka halakar, a gabāninsu, daga al'ummōmi, sunā tafiya a cikin masaukansu?⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi. Shin, ba su jī ne?

27. Shin, kuma ba su gani ba cēwa lalle Mū, Munā kōra ruwa zuwa ga kasā kekasasshiya, sa'an nan Mu fitar, game da shi, wata shūka wadda dabbōbinsu da su kansu ke ci daga gare ta? Ashe fa, ba su gani ba?

28. Kuma sunā cēwa, “Yaushe wannan hukunci yake aukuwa, idan kun kasance māsu gaskiya?”

29. Ka ce, “Ranar hukuncin nan, īmānin waɗanda suka kāfirta bā zai amfāne su ba (a cikinta), kuma bā zā a yi musu jinkiri ba.”

30. Sabōda haka, ka kau da kai daga barinsu, kuma ka yi jira lalle, sū ma māsu jira ne.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَقْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ
مَنْ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرْزِ فَنَخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَانْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾

قُلْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ
مُنْتَظَرُونَ ﴿٣٠﴾

(1) Kuraishāwa sunā tafiya a cikin gidājen al'ummōmin da suka halaka, sunā ganin abin da ya auku gare su.

SŪRATUL AḤZĀB

سُورَةُ الْأَحْزَابِ

Tanā karantar da yadda ake kashe miyāgun al'ādun Jāhiliyya da ba su dāce da Musulunci ba, da musanyar waɗanda suka dāce da shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Ka bi Allah da taƙawa, kuma kada ka yi dā'ā ga kāfirai da munāfukai. Lalle, Allah Ya kasance Mai ilmi, Mai hikima.

2. Kuma ka bi abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka daga Ubangijinka. Lalle, Allah Ya kasance Mai labartawa ga abin da kuke aikatāwa.

3. Ka dōgara ga Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Wakili.

4. Allah bai sanya zūciya biyu ba ga wani namiji a cikinsa, kuma bai sanya mātanku waɗanda kuke yin zihāri daga gare su, su zama uwā-yenku ba, kuma bai sanya dīyan hankākarku su zama dīyanku ba. Wannan abu nāku, maganarku ce da bākunanku, alhāli kuwa Allah na faɗar gaskiya, kuma Shī ne ke shiryarwa ga hanyar kwarai.

5. Ku kira su ga ubanninsu, shi ne mafi ādalci a wurin Allah. To, idan ba ku san ubanninsu ba, to, 'yan'uwanku ga addini da dīmajō-

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ②

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ③

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ
وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ النَّسَىٰ تَطْهِيرُوتَ
مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ
أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ
يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ④

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِن لَّمْ
تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ

jinku. Kuma bâbu laifi a gare ku ga abin da kuka yi kuskure da shi, kuma amma (akwai laifi) ga abin da zukātanku suka ganganta, kuma Allah Ya kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

6. Annabi ne mafi cancanta ⁽¹⁾ ga mūminai bisa ga su kansu, kuma mātansa uwāyensu ne. Kuma ma'abūta zumunta waɗansunsu sun fi waɗansu a cikin Littāfin Allah bisa ga mūminai da Muhājirai, fāce fa idan kun aikata wani alhēri zuwa ga majibintanku. Wancan yā kasance a cikin Littāfi, rubūtacce.

7. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarin Annabawa daga gare su, kuma daga gare ka, kuma daga Nūhu da Ibrāhīm, da Mūsā, da kuma Īsā ɗan Maryama, kuma Muka riƙi wani alkawari mai kauri daga gare su.

8. Dōmin Ya tambayi māsu gas-kiya a kan gaskiyarsu, kuma Yā yi tattalin wata azāba mai raɗaɗi ga kāfirai.

9. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku a lōkacin da waɗansu rundunōni suka zo muku, sai Muka aika wata iskā a kansu da waɗansu rundunōni waɗanda ba ku gani ba. Kuma Allah Yā kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

10. A lōkacin da suka zo muku daga samanku da kuma ƙasa daga

وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا
أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ
قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٦﴾

الَّتِي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ
أُمَهَتْهُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا
أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولِيَ الْبُكْرِ مَعْرُوفًا كَانَ
ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٧﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ
وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ
وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا عَلِيمًا ﴿٨﴾

لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا
وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿١٠﴾

إِذْ جَاءَهُمْ وَكَرِهُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ أَسْفَلٍ

(1) Idan son mūmini ya sābā wa faɗar Annabi, sai ya bar son ransa ya kōma wa faɗar Annabi.

gare ku, kuma a lōkacin da gannai suka karkata, kuma zukāta suka kai ga maḳōsai, kuma kuka yi zaton zace-zace, game da Allah.

11. A can aka jarrabi mūminai, kuma aka yi girgiza da su, girgiza mai tsanani.

12. Kuma a lōkacin da munāfu-kai da waɗanda akwai cūta a cikin zukātansu ke cēwa, “Allah da Man-zonSa, ba su yi mana wa’adin kōme ba, fāce rūḏi.”

13. Kuma a lōkacin da wata kun-giya daga gare su, ta ce, “Yā mutā-nen Yasriba!”⁽¹⁾ Bā ku da wani mat-sayi, sabōda haka ku kōma.” Kuma wata kungiya daga gare su na nē-man izni ga Annabi sunā cēwa, “Lalle gidājenmu kuranye suke,” alhāli kuwa bā kuranye suke ba, bā su da nufin kome fāce gudu.

14. Kuma dā an shige ta (Madī-na) a kansu, daga sasanninta, sa’an nan aka tambaye su fitina (kāfirci), lalle, dā sun jē mata, kuma dā ba su zauna a cikinta (Madīna) ba fāce kaɗan.

15. Kuma lalle, haḳīka, sun ka-sance sunā yi wa Allah alkawari, a gabānin wannan: bā zā su jūya dōmin gudu ba, kuma alkawarin Allah ya kasance abin tambaya.

16. Ka ce, “Gudun nan, bā zai amfāne ku ba daga mutuwa ko kisa. Kuma har in kun gudu, bā zā a jīshe ku dādī ba fāce kaɗan.”

مِنْكُمْ وَإِذْ رَأَيْتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ
الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَنْظُرُونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا ﴿١١﴾

هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١٢﴾

وَإِذْ يَقُولُ الْمُتَفَقِّهُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٣﴾

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ
لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ
يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن
يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٤﴾

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثَمَّةٌ سَبِيلُهَا
الْفِتْنَةُ لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا بَسِيرًا ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ لَا يَقُولُونَ
الْأَذْبَرُ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٦﴾

قُلْ لَّنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِن قَرَّرْتُم مِّنَ الْمَوْتِ
أَوْ الْقَتْلِ وَإِذًا لَّاتَمَسَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٧﴾

(1) Sun kōma ga sūnan Madīna na zāmanin Jāhiliyya sunā izgili da cēwa ba su yarda da sābon sūnan ba na Madīna, fāce Yasriba, sūnanta da suka sani na asali.

17. Ka ce, “Wāne ne wanda yake tsare ku daga Allah, idan Yā yi nufin wata cūta game da ku ko Yā yi nufin wata rahama?” Kuma bā zā su sāmar wa kansu wani majiɓinci ba, banda Allah, kuma bā zā sāmar wa kansu wani mataimaki ba.

18. Lalle, Allah Ya san māsu hana mutāne fita daga cikinku, da māsu cēwa ga 'yan'uwansu, “Ku zo nan a wurinmu.” Kuma bā zā su shiga yāki ba fāce kaɗan.

19. Suna māsu rōwa gare ku, sa'an nan idan tsōro ya zo, sai ka gan su sunā kallo zuwa gare ka, idānunsu sunā kēwaya, kamar wanda ake rufe hankalinsa sabōda mutuwa. Sa'an nan idan tsōron ya tafi, sai su yi muku miyāgun maganganu da harussa māsu kaifi, sunā māsu rōwa a kan dūkiya. Waɗannan, ba su yi īmāni ba, sabōda haka Allah Ya ɓāta ayyukansu. Kuma wannan ya kasance mai sauƙi ga Allah.

20. Sunā zaton ƙungiyōyin kāfirai ba su tafi ba. Kuma idan ƙungiyōyin kāfirai sun zo, sunā gūrin dā dai sun zama a karkara a cikin ƙauyāwa, sunā tambayar lābā-ranku. Kuma kō dā sun kasance a cikinku, bā zā su yi yāki ba, fāce kaɗan.

21. Lalle, abin kōyi mai kyau ya kasance gare ku daga Manzon Allah, ga wanda ya kasance yanā fātan rahamar Allah da Rānar Lāhira, kuma ya ambaci Allah da yawa.

22. Kuma a lōkacin da mūminai suka ga ƙungiyōyin kāfirai, sai suka

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾

﴿١٨﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمْ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٩﴾

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَفُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَا يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٢٠﴾

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْتَلُونُ عَنْ أَنْبَاءِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢١﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا

ce, “Wannan ne abin da Allah da ManzonSa suka yi mana wa’adi, Allah da ManzonSa sun yi gaskiya.” Kuma wannan bai k̄āra musu kōme ba fāce ĩmāni da sallamāwa.

23. Daga mūminai akwai wa-dansu mazāje da suka gaskata abin da suka yi wa Allah alkwari a kansa, sa’an nan a cikinsu, akwai wanda ya biya bukātarsa,⁽¹⁾ kuma daga cikinsu akwai wanda ke jira. Kuma ba su musanya ba, musanyawa.

24. Dōmin Allah Ya sāka wa masu gaskiya da gaskiyarsu, kuma Ya azabtar da munafukai idan Ya so, ko Ya karfi tūba a kansu. Lalle, Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin k̄ai.

25. Kuma Allah Yā mayar⁽²⁾ da waɗanda suka kāfirta da fushinsu, ba su sāmi wani alhēri ba. Allah Ya isar wa mūminai daga barin yāki. Kuma Allah Ya kasance Mai k̄arfi, Mabuwayi.

26. Kuma Ya saukar⁽³⁾ da waɗannan da suka taimake su daga mazōwa Littāfi, daga birānensu, kuma Ya jēfa tsōro a cikin zuka-tansu: wata k̄ungiya kunā kashēwa, kuma kunā kāma wata k̄ungiyar.

27. Kuma Ya gādar da ku gōna-kinsu da gidājensu da dūkiyōyinsu,

وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ. وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ.
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿١٣﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ
عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ. وَمِنْهُمْ مَنْ
يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَدْيِيلًا ﴿١٤﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا
خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿١٦﴾

وَأَنزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ صِيَاحِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَنَأْسٍ رُجَا قَرِيقًا ﴿١٧﴾

وَأَوْرَثَكُمُ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا

(1) Biyan bukātarsa wātau ya mutu, cikinsu akwai wanda yake jirar mutuwa.

(2) Allah Yā kōre k̄ungiyōyin kāfirai da iskarSa mai tsananin sanyi, watau iskar Saba.

(3) Sa’an nan kuma Musulmi suka tsare Yahūdu, Bani Kuraiza, a cikin birninsu, har suka sallama kansu ga hukuncin Sa’ad bn Mu’azu wanda ya hukunta a kashe wanda ya balaga daga cikinsu, kuma a bautar da mātā da yāra. Aka yi musu hakanan, aka zartar da hukuncinsa a kansu.

da wata ƙasa wadda ba ku taɓa tākarta ba. Kuma Allah ya kasance Mai ƙon yi ne a kan kōme.

28. Yā kai Annabi! Ka ce wa mātanku, “Idan kun kasance kunā nufin rāyuwar dūniya da ƙawarta, to, ku zo in yi muku kyautar ban kwāna, kuma in sake ku, saki mai kyau.

29. “Kuma idan kun kasance kunā nufin Allah da ManzonSa da gidan Lāhira, to, lalle, Allah Yā yi tattalin wani sakamako mai girma ga māsū kyautatāwa daga gare ku.”

30. Yā mātan Annabi! Wadda ta zo da alfāsha bayyananna daga cikinku, zā a ninka mata azāba ninki biyu. Kuma wancan yā kasance mai sauƙi ga Allah.

31. Kuma wadda ta yi tawālī'u daga cikinku ga Allah da ManzonSa, kuma ta aikata aiki na ƙwarai, zā Mu bā ta sakamakonta ninki biyu, kuma Mun yi mata tattalin arziki na karimci.

32. Yā mātan Annabi! Ba ku zama kamar kōwa ba daga mātā, idan kun yi taƙawa, sabōda haka, kada ku sassautar da magana, har wanda ke da cūta a cikin zuciyarsa ya yi dammani, kuma ku fadī magana ta alhēri.

33. Kuma ku tabbata a cikin gidājenku⁽¹⁾, kuma kada ku yi fitar gāye-gāye irin fitar gāye-gāye ta jāhiliyyar farko. Kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka,

لَمْ تَطْفُوْهُمَا وَكَانَ اللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ﴿٢٧﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُمْ تُرِدْنَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا فَتَعَالَيْنَا
اُمْتِغُنَّ وَاَسْرِحْنَ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿٢٨﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرِسُوْلَهُ وَالْاٰخِرَةَ
فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنٰتِ مِنْكُمْ
اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٢٩﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ مَنْ يَّاتِ مِنْكُمْ بِفَحِيْشَةٍ
مُّبِيْنَةٍ يُّضَعِفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ
وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿٣٠﴾

۞ وَمَنْ يَّقْنُتْ مِنْكُمْ لِلّٰهِ وَرِسُوْلِهِ وَتَعْمَلْ
صٰلِحًا نُّؤْتِيْهَا اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَاَعْتَدْنَا لَهَا
رِزْقًا كَرِيْمًا ﴿٣١﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لَسْتَ مِنْ الْنِّسَاءِ
اِنَّ اَنْفُسَكُنَّ فَلَاحْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي
فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ﴿٣٢﴾

وَقَرْنَ فِيْ بُيُوْتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
الْجَاهِلِيَّةِ الْاُولٰٓئِ وَاقِمْنَ الصَّلٰوةَ
وَاَتِينَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ

(1) Umurni ga mātan Annabi umurni ne ga mātan sauran Musulmi. Sabōda haka bā ya halatta mace ta fita daga gidanta fāce da lalūra.

ku yi dā`a ga Allah da ManzonSa. Allah na nufin Ya tafiyar da ƙazam-ta kawai daga gare ku, yā mutānen Babban Gida! Kuma Ya tsarkake ku, tsarkakēwa.

34. Kuma ku tuna abin da ake karantawa a cikin dākunanku daga āyōyin Allah da hukunci. Lalle Allah Yā kasance Mai tausasāwa, Mai labartawa.

35. Lalle, Musulmi maza da Musulmi mātā da mūminai maza da muminai mātā, da māsū tawālī`u maza da māsū tawālī`u mātā, da māsū gaskiya maza da māsū gaskiya mātā, da māsū haƙuri maza da māsū haƙuri mātā, da māsū tsōron Allah maza da māsū tsōron Allah mātā, da māsū sadaka maza da māsū sadaka mātā, da māsū azumi maza da māsū azumi mātā, da māsū tsare farjōjinsu maza da māsū tsare farjōjinsu mātā, da māsū ambaton Allah da yawa maza da māsū ambatonSa mātā, Allah Ya yi musu tattalin wata gāfara da wani sakamako mai girma.

36. Kuma ba ya halatta ga mūmini kuma haka ga mūmina, a lōkacin da Allah da ManzonSa Ya hukunta wani umurni, wani zābi daga al`amarinsu ya kasance a gare su. Kuma wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa, to, yā ɓace, ɓacēwa bayyananna.⁽¹⁾

وَرَسُولُهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ
الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٢٣﴾

وَأَذْكُرَ مَا يَشْكُرُ فِي بُيُوتِكُمْ
مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٢٤﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّابِتِينَ وَالصَّابِتَاتِ
وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ
وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٥﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُ وَلَا الْمُؤْمِنَةُ إِذَا قَضَى اللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
كَبِيرًا ﴿٢٦﴾

(1) Wannan āyā hani ne ga kōwane Musulmi kō Musulma ga sābā wa umurnin Allah da ManzonSa, su bi son rāyukansu ga kōme. Kuma ba a lōkacin auren Zainab da Zaidu ne dai ta sauka ba kamar yadda waɗansu māsū tafsīri ke rubūtāwa dōmin an yi wannan aure a gabānin hijira da nīsa, ita āyar kuwa tā sauka a Madīna ne a bāyan yāƙin Ahzab, kamar yadda tsarin maganarta ya nūna.

37. Kuma a lōkacin ⁽¹⁾ da kake cewa ga wanda Allah Ya yi ni'ima a gare shi kai kuma ka yi ni'ima a gare shi, "Ka riƙe mātarka, kuma ka bi Allah da taƙawa." Kuma kana bōyewa a cikin ranka abin da Allah zai bayyana ⁽²⁾ shi, kanā tsōron mutāne, alhāli kuwa Allah ne Mafi cancantar ka ji tsōronSa. To, a lōkacin da Zaidu ya fāre bukātarsa daga gare ta, Mun aurar da kai ita, dōmin kada wani ƙunci ya kasance a kan mūminai a cikin (auren mātān) dīyan hankākarsu, idan sun fāre bukāta daga gare su. Kuma umurnin Allah yā kasance abin aikatāwa.

38. Wani ƙunci bai kasance a kan Annabi ba ga abin da Allah Ya faralta a kansa, a kan fā'idar Allah a cikin (Annabāwa) waɗanda suka shige daga gabāninsa. Kuma umurnin Allah yā kasance abin fadardāwa tabbatacce.

39. Waɗanda ke iyar da Manzancin Allah, kuma sunā tsōron Sa, kuma bā su tsōron kōwa fāce Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai hisābi.

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٢٧﴾

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ يَبِغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَحْشَوْنَهُ وَلَا يَحْشُونَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَلَكِنَّ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٢٩﴾

(1) Idan Allah ya umurci mutāne da yin wani abu kō da barinsa, to, Annabi shī ne mai fāra bin umurnin kō kange kansa daga abin da aka hana. Wannan ƙissa misāli ce ga āyar da ke a gaba da ita, yadda Annabi ya bi umurni wajen auren mātān Zaidu bn Hārisa wanda Annabi ya yi tabanninsa a gabānin a hana aiwatar da tabanni. Auren yā auku Annabi na da shekara 58 ita kuwa da shekara 43. Sūnanta Zainab binta Jahash dīyar goggon Annabi. Allah Yā nūna cewa dai tabanni yā mutu sōsai.

(2) Abin da Annabi ke bōyewa shī ne umurnin Allah da Ya gaya masa cewa, zai auri Zainab mātān Zaidu a bāyan Zaidun ya sake ta. Sabōda haka Annabi ke lallāshin Zaidu dōmin kada sakin ya auku har aurenta ya zama wājibi a kansa, a bāyan abin da aka sani na cewa, Zaidu yā zama ɗansa da tabanni a gabānin haka.

40. Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shī yā kasance Manzōn Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme.

41. Ya ku wafanda suka yi īmāni! Ku ambaci Allah, ambata mai yawa.

42. Kuma ku tsarkake shi, a sãfiya da maraice.

43. (Allah) Shī ne Wanda ke tsarkake ku, da mala'ikunSa (sunā yi muku addu'a), dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske. Kuma (Allah) Yā kasance Mai jin kai ga mūminai.

44. Gaisuwersu a rānar da suke haɗuwa da Shi "Salām", kuma Yā yi musu tattalin wani sakamako na karimci.

45. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun aike ka kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

46. Kuma mai kira zuwa ga Allah da izninSa, kuma fitila mai haskakāwa.

47. Kuma ka yi bushāra ga mūminai cēwa, sūnā da falala mai girma daga Allah.

48. Kuma kada ka yi dā'a ga kāfirai da munāfukai, kuma ka kyāle cūtarsu (gare ka), kuma ka dōgara ga Allah. Allah Yā isa zama Wakili.

49. Yā kū wafanda suka yi īmāni! Idan kun auri mūminai mātā,

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

تَجَنَّبْهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ رِسَالَةً وَعَدَ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذِينِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَثِيرًا ﴿٤٧﴾

وَلَا تَطْعَمِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۚ وَدَعْ أَذُنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

sa'an nan kuka sake su a gabānin ku shāfe su, to, bā ku da wata idda da zā ku lissafa a kansu, kuma ku yi musu kyautar jin dādi,⁽¹⁾ kuma ku sake su saki mai kyau.

50. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun halatta maka mātanka wa-danda ka bai wa sadākōkinsu, da abin da hannun dāmanka ya mal-laka daga abin da Allah Ya bā ka na gānima, da 'yā'yan baffanka, da 'ya'yan goggonninka da 'yā'yan kā-wunka da 'yā'yan innōninka, wa-danda suka yi hijira tāre da kai, da wata mace mūmina idan ta bāyar da kanta ga Annabi, idan shi Annabi yanā nufin ya aure ta, (hālin wan-nan hukunci) kēbe yake gare ka, banda ga mūminai. Lalle Mun san abin da Muka faralta a kansu (su mūminai) game da mātansu da abin da hannayensu suka mallaka. Do-min kada wani fūnci ya kasance a kanka, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

51. Kanā iya jinkirtar da⁽²⁾ wad-da ka ga dāmā daga gare su, kuma kanā tāro wadda kake so zuwa gare ka. Kuma wadda ka nēma daga wadanda ka nisantar, to, bābu laifi a gare ka. Wannan yā fi kusantar da sanyaya idānunsu, kuma bā zā su yi baƙin ciki ba, kuma su yarda da abin da ka bā su, sū duka. Kuma Allah Yanā sane da abin da yake a cikin zukātanku. Kuma Allah Ya kasance Masani, Mai haƙuri.

ثُمَّ طَلَفْتُمُوهُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُمْ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَيَعْتَمِدُونَ بِسَبْعَتِهَا سَرَّاحًا جَمِيلًا ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَمْنَا لَكَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ أَتَيْتَ أَجُورَهُمْ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتٍ عِمَّكَ وَبَنَاتٍ عَمَّتِكَ وَبَنَاتٍ خَالَاتِكَ النَّبِيِّ هَاجَرْنَ مَعَكَ وَأَمْرًا مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَكِحَّهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِيُكْتَلَبَ عَلَيْكَ حَرْجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥١﴾

نُرِيحِي مَنْ نَشَاءُ مِنْهُمْ وَنُقْوِي إِلَيْكَ مَنْ نَشَاءُ وَمِنْ أَتَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِذْ قَدْ أَنْتَقَرَّ أَعْيُنُهُمْ وَلَا يَخْرُجَتْ وَيَرْصَبْنَ بِمَاءِ أَتَيْتَهُنَّ كُلَّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥٢﴾

(1) Kyautar jin dadi ita ce kyautar ban kwana ga matar da aka saki.

(2) Rabon kwana ga matan Annabi, ba shari'a ba ce a kan hususiyyarsa, saboda yawan nauyin da yake dauke da shi na iyar da Manzancin Allah.

52. Wadansu mātā bā su halatta a gare ka a bāyan haka, kuma ba zā ka musanya su da mātān aure ba, kuma kō kyaunsu yā bā ka sha'awa, fāce dai abin da hannun dāmanka ya mallaka. Kuma Allah Yā kasance Mai tsaro ga dukan kōme.

53. Yā kū wadanda suka yi imāni! Kada ku shiga gidājen Annabi, fāce fa idan an yi izni a gare ku zuwa ga wani abinci, bā da kun tsaya jiran nunarsa ba, kuma amma idan an kira ku, to, ku shiga, sa'an nan idan kun ci, to, ku wātse, kuma bā da kun tsaya kunā māsū hīra da wani lābāri ba. Lalle wannan yanā cūtar da Annabi, to, yanā jin kunyarku, alhālī kuwa Allah bā Ya jin kunya daga gaskiya. Kuma idan zā ku tambaye su wadansu kāyā, to, ku tambaye su daga bāyan shāma-ki. Wannan ya fi muku tsarki ga zukātanku da zukātansu. Kuma bā ya halatta a gare ku, ku cūci Manzōn Allah, kuma bā ya halatta ku auri mātansa a bāyansa har abada. Lalle wannan a gare ku yā kasance babban abu a wurin Allah.

54. Idan kun bayyana wani abu, kō kuma kuka bōye shi, to, lalle Allah Yā kasance Masani ga kōme.

55. Bābu laifi a kansu game da ubanninsu, kuma bābu game da diyansu, kuma bābu game da 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da diyan 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da diyan 'yan'uwansu mātā, kuma bābu game da mātān mūminai, kuma bābu game da abin da hannāyensu suka mallaka, kuma

لَا يَحِلُّ لَكَ الْيَسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ
بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا
مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ رَاقِبًا ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرٍ
إِنَّهُ وَلَكِنَّ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَسْتَضِينَ لِخَدِيثٍ
إِنَّ ذَلِكَ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي
مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا
سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ
حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا
رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ
أَبَدًا إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

إِنْ تَبَدُّوا شَيْعًا أَوْ خَفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيءِ آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ
وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ
أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ
وَأَتَّقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah
Yā kasance Mahalarci a kan kōme.

56. Lalle, Allah da malā'ikunsa
sunā salati⁽¹⁾ ga Annabi. Yā kū
waƙanda suka yi imāni! Ku yi salāti
a gare shi, kuma ku yi sallama
dōmin amintarwa a gare shi.

57. Lalle waƙanda ke cūtar Al-
lah da ManzonSa, Allah Yā la'ane
su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma
Yā yi musu tattalin azāba mai
wulākantarwa.

58. Kuma waƙanda suke cūtar
mūminai maza dā muminai mātā,
bā da wani abu da suka aikata ba,
to, lalle sun ɗauki kiren karyā da
zunubi bayyananne.

59. Yā kai Annabi! Ka⁽²⁾ ce wa
mātan aurenka da 'yā'yanka da
mātan mūminai su kusantar da
ƙasā daga manyan tufāfin da ke a
kansu. Wancan ya fi sauƙi ga a gane
su dōmin kada a cūce su. Kuma
Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai
jin ƙai.

60. Lalle, idan munāfukai da wa-
ɗanda yake akwai wata cuta a cikin
zukaṭansu, da māsu tsēgumi, a cikin
Madīna, ba su hanu ba (daga hālā-
yensu),⁽³⁾ lalle, zā Mu shūshūta ka a

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
وَأَسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُنَّ عَلَيْهِنَّ مِنْ
جَلْبَابٍ مِّنْ ذَلِكَ أَذًى أَن يُعْرِفَنَّ فَلَا
يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٩﴾

لَّيْن لَّرِيَّتَهُ الْمُتَفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ

(1) Salātin Allah ga Annabi, shī ne ɗaukaka darajarsa a kōyaushe. Salātin malā'iku, shī ne istigfāri da addu'a a gare shi. Salātin mutāne, shī ne ibāda da istigfāri da addu'a a gare shi da tawassuli da shi dōmin nēman Allah Ya karɓi ibādarsu. Salāti sau ɗaya wājibi ne a kan kōwane Musulmi a tsawon ransa, sa'an nan kuma sunna ce a cikin kōwace salla. Kuma mustahabbi ne a cikin kōwane mazauni da wurin ambatonsa.

(2) Anā fāra gyāra daga sama, sa'an nan gyāran ya sauƙo ƙasa, kamar ɓarnar da tā fāru daga sama, sai tā kai ƙasa.

(3) Munāfukai da shaidānu da māsu tsēgumi bābu abin da ke hana su mugun hālinsu sai tsanani da tsōrō.

gare su, sa'an nan bā zā su yi maƙ-wabtaka da kai ba, a cikinta, fāce kaɗan.

61. Sunā la'anannu, inda duka aka sāme su a kāmā su, kuma a karkashe su karkashēwa.

62. A kan hanyar Allah (ta gyan jama'a) a cikin waɗanda suka shūɗe gabāninka, kuma bā zā ka sāmi musanyāwa ba ga hanyar Allah.

63. Sunā tambayar ka⁽¹⁾ ga Sā'a. Ka ce, "Saninta yanā wurin Allah kawai." Kuma me yā sanar da kai cēwa anā tsammānin Sa'a ta kasan-ce kusa?

64. Lalle, Allah Yā la'ani kāfirai, kuma Yā yi musu tattalin wata wuta mai kūna.

65. Sunā madawwama a cikinta har abada, bā su sāmuni majiɓinci, kuma bā su sāmuni mataimaki.

66. Rānar da ake jūya fuskōkin-su a cikin wuta, sunā cēwa, "Kaitonmu, sabōda rashin biyarmu ga Allah da rashin biyarmu ga Manzo!"

67. Kuma suka ce, "Yā Ubangi-jinmu! Lalle mū, mun⁽²⁾ bi shugabanninmu da manyanmu! Sai suka ɓatar da mu daga hanya!

68. "Yā Ubangi-jinmu! Ka ba su ninki biyu na azāba, kuma ka la'ane su, la'ana mai girma."

بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِزُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦١﴾

مَلْعُونِينَ أَسْمَا تُقْفُوا أَخَذُوا وَقُفُوا تَقْتِيلًا ﴿٦٢﴾

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ
وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٣﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا لَهَا عِنْدَ
اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٤﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٥﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجْدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٦﴾

يَوْمَ نُقَلِّبُ وُجُوهَهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ
يٰلَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٧﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكِبَرَاءَنَا
فَأَصَلُّوا السَّبِيلَ ﴿٦٨﴾

رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعَفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَهُمُ
لَعْنَا كَيْدًا ﴿٦٩﴾

(1) Shiryarwa ce ga Musulmi cēwa idan zā su yi tambaya su tambayi addininsu da abūbuwa māsu amfāni a gare su, kada su tambayi abin da ya fi hankalinsu kamar Sa'a da abūbuwan gaibi da Allah Yā kēbānta da saninsu.

(2) Wannan yā nūna biya da jāhilci ga addini bā uzuri bā ne. Anā azābtar da mai biya, kamar yadda ake azābtar da shugaban ɓata.

69. Yā kū waɗanda suka yi ʾīmā-ni! Kada ku kasance kamar waɗan-da suka cūci⁽¹⁾ Mūsā, sa'an nan Allah Ya barrantar da shi daga abin da suka ce. Kuma ya kasance mai daraja a wurin Allah.

70. Yā kū waɗanda suka yi ʾīmā-ni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku faɗi magana madaidaiciya.

71. Ya kyautata muku ayyukan-ku, kuma Ya gāfarta zunubanku. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, lalle, yā rabbanta, babban rabo mai girma.

72. Lalle Mū, Mun gitta amāna ga sammai da ƙasā da duwātsu, sai suka ƙi ɗaukarta kuma suka ji tsōro daga gare ta, kuma mutum ya ɗau-ke ta, lalle shī (mutum) ya kasance mai yawan zālunci, mai yawan jāhīlci.

73. Dōmin Allah Ya azabta mu-nāfukai maza da munāfukai mātā, da mushirikai maza da mushirikai mātā, kuma Allah Yā karɓi tūba ga mūminai maza da mūminai mātā. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfa-ra, Mai jin ƙai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ ءَادُوا
مُوسَىٰ فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ
وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا
سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

لَيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ
اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ
عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

(1) Kada ku cūci Muhammadu da ƙazafī kō mūguwar magana kamar yadda Yahūdu suka yi ƙazafī ga Mūsā da nēman wata ƙāruwa ta ce yā nēme ta da zina kō kuma da cēwa shi mai gwaiwa ne, sai Allah Ya tsare Mūsā daga ƙazafin, kuma Ya sanya wani dūtse, ya gudu da tufāfinsa daga wurin wanka har suka gan shi mai cikakkiyar halitta ne, bābu naƙasa game da shi. Allah Yā barrantar da shi daga dukan aibi. Haka Yake barrantar da Muhammadu ga mai son ya sa masa aibi.

SŪRATU SABA'

سُورَةُ سَبَا

Tanā karantar da cēwa wanda ya bauta wa Allah, sai Allah Ya sauƙaƙe masa ibādar nan kuma Ya hōre masa abincinsa, kuma wanda ya sābā wa Allah, idan yanā da wadāta ne, to, Allah zai karbe wadātarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Yake **abin** da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasā Nāsa ne, kuma Shī ne abin godiya a cikin ta karshe (Lahira), kuma Shī ne Mai hikima, Mai labartawa.

2. Yā san abin da yake shiga a cikin ƙasā da abin da yake fita daga gare ta, da abin da yake sauka daga sama da abin da yake hawa a cikin-ta, kuma Shī ne Mai jin kai, Mai gāfara.

3. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce, “Sā’a bā zā ta zo mana ba.” Ka ce, “Kayya! Na rantse da Ubangijina, lalle, zā ta zō muku.” Masanin gaibi, gwargwadon zarra bā ta nīsanta daga gare Shi a cikin sammai, kuma bā ta nīsanta a cikin ƙasā, kuma bābu mafi ƙaranci daga wancan kuma bābu mafi girma fāce yanā a cikin Littāfi bayyananne.

4. Dōmin Ya sākā wa waƙanda suka yi īmāni kuma suka aikata

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا
يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَى
وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ
عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا
أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ayyukan ƙwarai. Waɗancan suna da wata gāfara da wani arziki mai karimeci.

5. Kuma waɗanda suka yi mā-kirci ga āyōyinMu, sunā māsu gaji-yarwa, waɗannan sunā da wata azāba daga azāba mai raɗaɗi.

6. Kuma waɗanda aka bai wa ilmi sunā ganin abin nan da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangi-jinka, shi ne gaskiya, kuma yanā shiryarwa zuwa ga hanyar Mabu-wāyi, Gōɗadde.

7. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Shin, zā mu nūna muku wani namiji wanda yake gaya muku wai idan an tsattsāge ku, kōwace irin tsattsāgēwa, lalle kū, tabbas, kunā a cikin wata halitta sābuwa.?”

8. “Yā ƙāga ƙarya ga Allah ne kō kuwa akwai wata hauka a gare shi?” Ā'a, waɗanda ba su yi īmāni da Lāhira ba, sunā a cikin azāba da bāta mai nīsa.

9. Ashe fa, ba su yi dūbi ba zuwa ga abin da ke a gaba gare su da abin da ke a bāyansu daga sama da ƙasā? Idan Mun so, sai Mu shāfe ƙasā da su, kō kuma Mu kāyar da wani baɓɓake daga sama a kansu. Lalle, a cikin wancan akwai āyā ga dukan bāwā mai mai da al'amarinsa ga Allah.

10. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun bai wa Dāwūda wata falala daga gare Mu. Yā duwatsu, ku konkōma sau-tin tasbīhi tāre da shi, kuma da tsuntsāye. Kuma Muka tausasa masa baƙin ƙarfe.

أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ

أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿٢﴾

وَوَرَى الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ

مِّن رَّبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ

يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُرِّقَتُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ إِنَّكُمْ لَفِي

خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٤﴾

أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا

يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٥﴾

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّن

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِن نَّشَاءُ نَحْصِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ

أَوْ نُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّا

فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٌ لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّبِينٍ ﴿٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِمَّا فُضِّلَ بِهِ جِبَالَ

أَوْبَى مَعَهُ وَالظُّلُمَ وَالنَّالَةَ الْحَدِيدَ ﴿٧﴾

11. Ka aikata sulkuna, kuma ka kaddara lissāfi ga tsārāwa, kuma ka aikata aikin fwarai. Lalle Nī, Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Kuma ga Sulaimān, Mun hōre masa iska, tafiyarta ta safiya daidai da wata, kuma ta maraice daidai da wata. Kuma Muka gu-dānar masa da marmaron gaci, kuma daga aljannu (Muka hōre masa) waɗanda ke aiki a gaba gare shi, da iznin Ubangijinsa. Wanda ya karkata daga cikinsu, daga umurninMu, sai Mu ɗanɗana masa daga azābar sa'ir.

13. Sunā aikata masa abin da yake so, na masallatai da mutum-mutumai da akussa kamar kudud-dufai, da tukwāne kafaffu. Ku aikata gōdiya, yā ɗiyan Dāwūda, kuma kaɗan ne mai gōdiya daga bāyīNa.

14. Sa'an nan a lōkacin da Muka hukunta mutuwa a kansa, bābu abin da ya ja hankalinsu a kan mutuwar, fāce dabbar kasā (gara) wadda take cin sandarsa. To, a lōkacin da ya fāɗi, sai aljannu suka bayyana (ga mutāne) cēwa dā sun kasance sun san gaibi, dā ba su zauna ba a cikin azāba mai wulā-kantarwa.

15. Lalle, haḳīka, akwai āyā ga Saba'āwa⁽¹⁾ a cikin mazauninsu: gōnakin lambu biyu, dāma da hagu. "Ku ci daga arzikin Ubangijinku, kuma ku yi gōdiya gare Shi. Gari

أَنْ أَعْمَلَ سَبِيغَةً وَقَدْ زَيْتُ السَّرْدِ
وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١﴾

وَأَسْلَمْنَا لَريحِ عُدُوها شَهْرٌ وَرَوَّاحُها
شَهْرٌ وَأَسْلَمْنَا لَهُ رَعَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ
يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ إِذْنُ رَبِّهٖ وَمَنْ يَزِغْ
مِنْهُمْ عَنْ أَمْرٍ نَّأْتِذُّهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحْرُوبٍ وَتَكَذِّبُ
وَحِجَّانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ أَعْمَلُوا
ءَالَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورِ ﴿١٣﴾

فَلَمَّا فَضَّيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ
مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْ سَاقِهِمْ فَلَمَّا أَخْرَجْنَاهُ لِنُجِّنَ الْجِنَّ أَنْ لَّوْكَانُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِهُمْ ءَايَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ
يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُّوا مِنْ زَرْقٍ رَّبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا
لَهُ رَبَّكُمُ طَيِّبَةً وَرَبُّ غَفُورٌ ﴿١٥﴾

(1) Kissar Dāwūda da ta Sulaimān sunā nūna yadda Allah ke saukaƙe wa bāyīnSa hanyar ibāda da ta sāmuni abinci da sauƙi idan sun mayar da al'amuransu gare Shi. Kissar Saba'āwa tanā nūna yadda Allah ke karɓe waɗata daga wanda ya kafiɓe Masa.

mai dāḍin zama, da Ubangiji Mai gāfara.”

16. Sai suka bijire, sabōda haka Muka saki mālālin Arimi (dam) a kansu, kuma Muka musanya musu gōnakinsu biyu da waḍansu gōnaki biyu māsu 'ya'yan itāce kaḍan: talākiya da gōriba da wani abu na magarya kaḍan.

17. Wancan, da shi Muka yi musu sakamako sabōda kāfircinsu. Kuma lalle, bā Mu yi wa kōwa⁽¹⁾ irin wannan sakamako, fāce kāfirai.

18. Kuma Muka sanya, a tsakāninsu da tsakānin⁽²⁾ garūruwan da Muka sanya albarka a cikinsu, waḍansu garūruwa māsu ganin jūna kuma Muka kaḍdara tafiya a cikin-su, “Ku yi tafiya a cikinsu, darūruwa da rānaiku, kunā amintattu.”

19. Sai suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nīsantar da tsakānin tafiyōyinmu”, kuma suka zālunci kansu, sabōda haka Muka sanya su lābāran hīra, kuma Muka kekkēce su⁽³⁾ kōwace irin kekkēcewa. Lalle, a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai yawan haḥuri, mai yawan gōdiya.

20. Kuma lalle, haḥīka, Iblīs ya gaskata zatonsa a kansu, sai suka bi shi fāce wani ḡangare na mūminai.

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ
خَمْطٍ وَاتِّلٍ وَشْنٍ وَمِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾

ذَلِكَ جَزَاءُهمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ يُجْزَى إِلَّا
الْكُفُورَ ﴿١٧﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ الْوَبْنَ الْفُرَى الَّتِي نَرَكُنَا
فِيهَا قُرَى ظَهْرَهُ وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا
فِيهَا لَيَالِيً وَأَيَّامًا أَمِينٌ ﴿١٨﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ
مُمَرِّقٍ إِنْ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتِ لِكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ
إِلَّا أَفْرَقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Allah na sāka wa kāfirai gwargwadon aikinsu, kuma Yanā yin falala ga mūmini da kyautar da ta fi aikinsa.

(2) Tafiya a tsakānin Yemen, Kaṣar Saba'awa da Syria, watau Sham, Kaṣa mai albarka, Kaṣar Annabāwa kuma Kaṣa mai yawan ruwa da itāce.

(3) Muka sanya Saba'awa suka wātse a cikin waḍansu Kaṣashe sabōda ruwa ya halaka Kaṣarsu, sa'an na kuma ta būshe bābu waḍata, har ana cēwa 'Sun yi rarrabar Saba'awa' watau sun wātse.

21. Kuma bā ya da wani dalīli a kansu, fāce dai dōmin Mu san wanda yake yin īmāni da Lāhira daga wanda yake a cikin shakka daga gare ta. Kuma Ubangijinka, a kan kōme, Mai tsaro ne.

22. Ka ce, “Ku kirāyi waƙanda kuka riya (cēwa abūbuwan bautāwa ne) baicin Allah, bā su mallakar ma’aunin zarra a cikin sammai, kuma bā su mallakarsa a cikin ƙasa, kuma bā su da wani rabon tārēwa a cikinsu (sammai da ƙasa), kuma bā Shi da wani mataimaki daga gare su.

23. “Kuma wani cēto bā ya amfāni a wurinSa fāce fa ga wanda Ya yi izni a gare shi. Har a lōkacin da aka kuranye⁽¹⁾ tsōro daga zukā-tansu, sai su ce, ‘Mēne ne Ubangijinku Ya ce?’ Suka ce, ‘Gaskiya, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.’”

24. Ka ce, “Wāne ne yake arzūta ku daga sama da ƙasa?” Ka ce, “Allah, kuma lalle mū, kō ku, wani yanā a kan shiriya, kō yanā a cikin ɓata bayyananniya.”

25. Ka ce, “Bā zā a tambaye ku ba ga abin da muka aikata daga laifi, kuma bā zā a tambaye mu daga abin kuke aikatawa ba.”

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ
مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي
شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیْظٌ ﴿٢١﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَقْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا
يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا
فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ
مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ
حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ
رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

﴿٢٤﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْيَاكُمْ لَعَلَىٰ
هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٥﴾

قُلْ لَا تَسْأَلُونِي عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا لَا نَسْأَلُ
عَمَّا نَعْمَلُونَ ﴿٢٦﴾

(1) Bābu wanda ya san lōkacin bāyar da izni ga yin cēto kō wanda zā a bai wa iznin ya yi, kō a yi masa, sabōda haka mutāne a Lāhira na a cikin tsōro har a lōkacin da aka kuranye tsōron ta hanyar bāyar da izni ga cēto babba ga Annabi Muhammadu, sai mūminai su yi farin ciki su dinga tambayar jūna da cēwa, “Mēne ne Ubangijinku Ya ce?” Waɗansu su ce, “Yā faɗi gaskiya, Shī ne Maɗaukaki, Mai girma.”

26. Ka ce, “Ubangijinmu zai tārā tsakāninmu, sa'an nan Ya yi hukunci a tsakaninmu da gaskiya. Kuma Shī ne Mahukunci, Masani.”

27. Ka ce, “Ku nūna mini wa-danda kuka riskar da Shī, su zama abōkan tārāyya. Ā'a, Shī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima.”

28. Kuma ba Mu aika ka ba fāce zuwa ga mutāne gabā ḍaya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadī, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

29. Sunā cēwa, “Yaushe ne wannan wa'adi zai auku idan kun kasance māsū gaskiya?”

30. Ka ce, “Kunā da mi'ādin wani yini wanda bā ku jinkirta daga gare shi kō da sa'a ḍaya, kuma bā ku gabāta.”

31. Kuma waḍanda suka kāfirta suka ce, “Bā zā mu yi īmāni da wannan Alkur'āni ba, kuma bā zā mu yi īmāni da abin da yake a gabāninsa ba (na waḍansu littat-tafan sama).” Kuma dā kā gani a lōkacin da azzālumai suke abin tsayarwa wurin Ubangijinka, sa-shensu na mayar wa sāshe maganar, maraunana (mabiya) suke cēwa makangara (shūgabanni) “Bā dō-minku ba, lalle, dā mun kasance mūminai.”

32. Makangara suka ce wa maraunana, “Ashe, mū ne muka kange ku daga shiriya a bāyan ya zo muku? Ā'a, kun dai kasance māsū laifi.”

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَهَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾

قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَجِزُونَ عَنْهُ
سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا
الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الظَّالِمُونَ مَوْفُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ
بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
أَسْضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ
لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْضَعِفُوا
أَنْتُمْ صَدَدْتُمْ عَنْ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ
بَلْ كُنتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. Kuma maraunana suka ce wa makangara, “Ā’a, (ku tuna) mākircin dare da na rāna a lōkacin da kuke umurnin mu da mu kāfirta da Allah, kuma mu sanya Masa abōkan tārāyya.” Kuma suka assirtar da nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Kuma Muka sanya kufumma a cikin wuyōyin waɗanda suka kāfirta. Lalle, bā zā a yi musu sakamako ba fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

34. Kuma ba mu aika wani mai gargadi ba a cikin wata alkarya fāce mani’imtanta (shūgabanni) sun ce, “Lalle mū, māsu kāfirta ne da abin da aka aiko ku da shi.”

35. Kuma suka ce, “Mū ne mafiya yawa ga dūkiya da dīya, kuma mu ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba.”

36. Ka ce, “Lalle, Ubangiĵina Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kufuntāwa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.”

37. Kuma dūkiyarku ba ta zamo ba, haka dīyanku ba su zamo abin da yake kusantar da ku ba a wurinMu, kusantarwar mukāmi, fāce wanda ya yi ĩmāni kuma ya aikata aikin kwarai. To, waɗannan sunā da sakamakon ninkawa sabōda abin da suka aikata. Kuma su amin-tattu ne a cikin bēnāye.

38. Kuma waɗanda suke mākirci a cikin āyōyinMu, sunā nēman gajiyarwa, waɗannan abin halar-tarwā ne a cikin azāba.

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ
نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرُوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ
فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُخْرَجُونَ إِلَّا مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا كُفْرًا مَّا كُنَّا وَآوَلَدًا وَمَا كُنَّا
بِمُعَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

قُلْ إِن رَّبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا
زُلْفَىٰ إِلَّا مَن ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعِيفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ
ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي ءَارِئِنَا مُعْجِرِينَ أُولَٰئِكَ
فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ﴿٣٨﴾

39. Ka ce, “Lalle, Ubangiġina yanā shimfida arziki ga wanda Ya so daga bāyinSa, kuma Yanā kun-tatāwa a gare shi, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu, to, Shi ne zai musanya shi, kuma Shi ne Mafi-ŋicin māsū arzuttāwa.”

40. Kuma rānar da Allah Ya ke tāra su gabā daya, sa'an nan Ya ce wa malā'iku, “Shin, waɗannan, kū ne suka kasance sunā bauta wa?”

41. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka. Kai ne Majiɓincinmu, bā su ba. Ā'a, sun kasance sunā bauta wa aljannu. Mafi yawansu, da sū suka yi ĩmāni.”

42. Sabōda haka, a yau sāshenku bā ya mallakar wani amfāni ga wani sāshen, kuma bā ya mallakar wata cūta, kuma Munā cēwa ga waɗanda suka yi zālunci, “Ku dāndani azā-bar wutā wadda kuka kasance, game da ita, kunā karyatāwa.”

43. Kuma idan an karanta āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai su ce, “Wannan bai zama ba, fāce namiji ne yanā son ya kange ku daga abin da ubanninku suka kasance sunā bauta wa.” Kuma su ce, “Wannan bai zama ba fāce kiren karyā da aka kāga.” Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, ga gaskiya a lōkacin da ta je musu, “Wannan bā kōme ba fāce sihiri ne bayyananne.”

44. Kuma ba Mu bā su waɗansu littattafai ba waɗanda suke karātun su, kuma ba Mu aika wani mai gargadi ba zuwa gare su a gabā-ninka!

قُلْ إِن رَّبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٩﴾

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا لِي إِنَّا كُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلِيْنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

قَالِيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُم لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِذَا أُنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيَّنَّتْ قُلُوبُهُمْ مَا هَٰذَا إِلَّا لَرَجُلٍ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ ءَمَّا كَانُوا يَعْبُدُونَ ءَابَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا إِفْكٌ مُّفْتَرًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِن هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٣﴾

وَمَا ءَاتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٤٤﴾

45. Kuma wadanda suke a gabā-ninsu, sun ƙaryata, alhāli kuwa ba su kai ushurin ushurin abin da Muka bā su ba, sai suka ƙaryata ManzannīNa! To, yāya musūNa (ga maƙaryata) ya kasance?

46. Ka ce, “Inā yi muku wa’azi ne kawai da kalma guda! Watau ku tsayu dōmin Allah, bibbiyu da ɗai-ɗai, sa’an nan ku yi tunāni, bābu wata hauka ga ma’abūcinku. Shī bai zama ba fāce mai gargadī ne a gare ku, a gaba ga wata azāba mai tsanani.

47. Ka ce, “Abin da na rōke ku na wani sakamako, to, amfāninsa nāku ne. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma Shi Mahalarci ne a kan dukan kōme.”

48. Ka ce, “Lalle Ubangijina Yanā jēfa gaskiya. (Shi) Masanin abūbuwan fake ne.”

49. Ka ce, “Gaskiya ta zo, kuma ƙarya bā ta iya fara (kome) kuma bā ta iya mayarwa.”

50. Ka ce, “Idan na ɓace, to, inā ɓacēwa ne kawai a kan kaina. Kuma idan na shiryu, to, sabōda abin da Ubangijina Yake yōwar wahayi ne zuwa a gare ni. Lalle Shī, Mai jī ne, Makusanci.”

51. Kuma dā kā gani, a lōkacin da suka firgita, to, bābu kuɓuta, kuma aka kāma su daga wuri makusanci.

52. Kuma suka ce, “Mun yi imāni da Shi.” To, inā zā su sāmu kāmā-wa daga wuri mai nīsa?

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَّغُوا
مَعْشَرَ مَاءِ أَتَيْنَهُمْ فَاكْذَبُوا رُسُلِي
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَحْدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ
مِثْقَلُ ذَرَّةٍ لَمْ تَنْفِكُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ
مِنْ جَنَّةٍ إِنَّهُ لَا أَنْذِيرُ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيِ
عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ ﴿٤٦﴾

﴿قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ فَهَوْلِكُمْ إِنِّي أَجْرِي إِلَّا
عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ ﴿٤٧﴾

﴿قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَ الْغُيُوبِ﴾ ﴿٤٨﴾

﴿قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ﴾ ﴿٤٩﴾

﴿قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنْ
أَهْتَدَيْتُ فِيمَا يُؤْتِيَنِ إِلَىٰ رَبِّيَ إِنَّهُ سَمِيعٌ
قَرِيبٌ﴾ ﴿٥٠﴾

﴿وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فِرْعَوْنُ أَقْلَبَ قُوَّتٍ وَأُخْذُوا مِنْ
مَكَانٍ قَرِيبٍ﴾ ﴿٥١﴾

﴿وَقَالُوا أَمَتَانِي هُوَ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاقُشُ مِنْ
مَكَانٍ بَعِيدٍ﴾ ﴿٥٢﴾

53. Kuma lalle sun kāfirta da Shi a gabānin haka, kuma sunā jīfa da jāhilci daga wuri mai nīsa.

54. Kuma an shāmakance a tsakāninsu da tsakānin abin da suke marmari, kamar yadda aka aikata da irin fungiyōyinsu a gabāninsu. Lalle sū, sun kasance a cikin shakka mai sanya kōkanto.

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾
وَجِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ
بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ
مُريبٍ ﴿٥٤﴾

SŪRATU FĀḌIR

سُورَةُ فَاطِرٍ

Tanā karantar da cēwa bauta wa Allah, shi ne mabūdīn dukan alhēri kuma bautar nan da sanin yadda ake yin ta daga gare Shi yake.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Mai fāra halittar sammai da kāsā, Mai sanya malā'iku manzanni māsu fukāfukai, bibbiyu, da uku-uku da hurhuḍu. Yanā kārāwar abinda Ya ke so a cikin halittar. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

2. Abin da Allah Ya būḍa wa mutāne daga rahama, to, bābu mai rikewa a gare shi, kuma abin da Ya rife, to, bābu mai saki a gare shi, waninSa, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ
الْمَلَائِكَةَ رُسُلًا أُولَى أَجْنِحَةٍ مَثْنَى وَثُلَاثَ
وَرُبْعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا
وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

3. Yā kū mutāne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku. Shin, akwai wani mai halitta wanin Allah, da zai arzutta ku daga sama da ƙasā? Bābu wani abin bautāwa, fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

4. Kuma idan sun ƙaryata ka, to, lalle, an ƙaryata wadansu Manzanni a gabāninka, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

5. Yā kū mutāne! Lalle, wa'adin Allah gaskiya ne, sabōda haka kada rāyuwar dūniya ta rūɗar da ku, kuma kada marūɗi ya rūɗe ku game da Allah.

6. Lalle Shaidan maƙiyi ne a gare ku, sai ku riƙe shi maƙiyi. Yanā kiran ƙungiyarsa kawai ne, dōmin su kasance 'yan sa'ir.

7. Wadanda suka ƙāfirta suna da azāba mai tsanani, kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da wata gāfara da sakamako mai girma.

8. Shin, to, wanda aka ƙawāta masa aikinsa, har ya gan shi mai kyau (yanā daidai da waninsa)? Sabōda haka, lalle, Allah Yanā ba-tar da wanda Yake so, kuma Yanā shiryar da wanda Yake so, sabōda haka kada ranka ya halaka a kansu dōmin baƙin ciki. Lalle Allah Masani ne ga abin da suke sanā'antawa.

9. Kuma Allah ne Ya aikā da iskōki har su mōtsar da girgije, sa'an nan Mu kōra shi zuwa ga gari matacce, sa'an nan Mu rāyar da

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتُمْ تُفَكِّحُونَ ﴿١﴾

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣﴾

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٥﴾

أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنْ لَمْ يَضِلُّ مِنْ يَشَاءَ وَيَهْدَى مِنْ يَشَاءَ فَلَا تَذْهَبِ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٦﴾

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُبْرِسَحَابًا فُسْفَنَهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا

ƙasā game da shi a bayan mutu-
warta. Kamar wancan ne Tāshin
Kiyāma yake.

10. Wanda ya kasance yanā nē-
man wata izza, to, Allah ne da izza
gabā ɗaya. Zuwa gare Shi magana
mai dāɗi ke hawa, kuma aiki na
ƙwarai Yanā ɗaukar ta. Kuma wa-
ɗanda ke yin māƙircin mūnanan
ayyuka, sunā da wata azāba mai
tsanani, kuma māƙircin waɗannan
yanā yin tasgaro.

11. Kuma Allah ne Ya halitta ku
daga turbāya, sa'an nan daga ɗigon
maniyyi, sa'an nan Ya sanya ku
surkin maza da mātā. Kuma wata
mace bā ta yin ciki, kuma bā ta
haihuwa, fāce da saninSa, kuma bā
zā a rāyar da wanda ake rāyarwa
ba, kuma bā zā a rage tsawon ransa
ba fāce yanā a cikin Littāfi. Lalle,
wancan mai sauƙi ne ga Allah.

12. Kuma kōguna biyu bā su
daidaita: Wannan mai ruwan dāɗi,
mai zāki, mai sauƙin haɗiya, kuma
wannan mai ruwan gishiri, mai zart-
si, kuma daga kōwane, kunā cin
wani nama sābo, kuma kunā fitar
da ƙawa wadda kuke tufantarta,
kuma kanā ganin jirāge a cikinsa
sunā māsū gudāna, dōmin ku nēmo
daga falalarSa, kuma ɗammāninku
zā ku dinga gōdēwa.

13. Yanā shigar da dare a cikin
rāna, kuma Yanā shigar da rāna a
cikin dare. Kuma Ya hōre rānā da
watā kōwannensu yanā gudāna
zuwa ga ajali ambatacce. Wannan
Shi ne Allah, Ubangijinku, gare Shi
mulki yake, kuma waɗanda kuke

كَذَلِكَ النُّشُورُ ﴿١٠﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ
الْكِبَرُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ
وَالَّذِينَ يَمْتَكِرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُبَوِّرُ ﴿١١﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا
تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا
يُنْقَضُ مِنْ عُمرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرٌ ﴿١٢﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَبٌ فُرَاتٌ
سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ
ثَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ
حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازِيرَ
لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارُ فِي
الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ كُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ

kira, waninSa, bã su mallakar kô fatar gurtsun dabîno.

14. Idan kun kira su, bã zâ su ji kiranku ba, kuma kô sun jiya, bã zâ su karba muku ba, kuma a Rânar Kiyâma zâ su kâfirce wa shirkinku, kuma bâbu mai bã ka lâbâri, kamar wanda ya sani.

15. Yâ kû mutâne! Kû ne mâsu bukâta zuwa ga Allah, kuma Allah, Shî ne Mawadâci, Gôdadde.

16. Idan Ya so, zai tafi da ku, kuma Ya zo da wata halitta sâbuwa.

17. Kuma wancan bai zama mabuwâyi ba ga Allah.

18. Kuma wani rai mai ðaukar nauyi, bai ðaukar nauyin wani rai. Kuma idan ran da aka nauyaya wa kâya ya yi kira (ga wani mataimaki) zuwa ga kâyansa, bã zâ a ðauki kôme ba daga gare shi, kuma kô dâ (wanda ake kiran) yâ kasance makusancin zumunta ne. Kanâ gargadi kawai ne ga waɗanda ke tsoron Ubangijinsu a fake, kuma suka tsayar da salla. Kuma wanda ya tsarkake, to, yanâ tsarkaka ne dōmin kansa. Kuma zuwa ga Allah kawai makōma take.

19. Kuma makâho bã ya daidaita da mai gani.

20. Kuma duffai bã su daidaita, kuma haske bã ya daidaita.

21. Kuma inuwa bã ta daidaita, kuma iskar zâfi bã ta daidaita.

22. Kuma râyayyu bã su daidaita, kuma matattu ba su daidaita. Lalle Allah Yanâ jiyar da wa'azi ga

دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٢﴾

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ﴿١٣﴾

﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بَعِزٌ ﴿١٧﴾

وَلَا تَرَىٰ وَاِزْرَهُ وَرَرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِهَتِهَا لَا يَحْتَمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّمَا تُذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَرَكَنَّ فَاِنَّمَّا يَنُزَكِّنِي لِنَفْسِيءٍ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

وَلَا الظُّلُمُتْ وَلَا النُّورُ ﴿٢١﴾

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٢٢﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ

wanda Ya so, kuma bā ka jiyar da waɗanda suke a cikin kaburbura.

23. Ba ka zama ba fāce mai gargadī kawai.

24. Lalle Mū, Mun aike ka da gaskiya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadī. Kuma bābu wata al'umma fāce wani mai gargadī yā shūde a cikinta.

25. Kuma idan sunā karyata ka, to, haḳīka, waɗanda suke a gabāninsu sun karyata. Manzanninsu sun jē musu da hujjōji, kuma da takardu, kuma da Littafī mai haske.

26. Sa'an nan Na kāma waɗanda suka kāfirta. To, yāya musūNa yake?

27. Ba ka gani ba, lalle Allah Ya saukar da ruwa daga sama? Sai Muka fitar, game da shi, 'yā'yan itāce māsu sābanin launuka, kuma daga duwatsu akwai zane-zane, farfaru da jājāye, māsu sābanin launin, da māsu launin bakin karshe, baḳā-ke.

28. Kuma daga mutāne da dab-bōbi da bisāshen gida, māsu sābān-in launinsu kamar wancan. Mala-mai kawai ke tsōron Allah daga cikin bāyinSa. Lalle, Allah, Mabu-wāyi ne, Mai gāfara.

29. Lalle, waɗanda ke karātun Littāfin Allah⁽¹⁾ kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar daga abin da Muka arzuta su da shi, a

مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿١٦﴾

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿١٧﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ

مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿١٨﴾

وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ

وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٩﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا

وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيَضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ

أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿٢١﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَآبِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ

أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ

الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ

وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ

(1) Littattafan sama a gabānin Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

asirce da bayyane, sunā fātan (sāmun) wani fatauci ne wanda bā ya yin tasgaro.

30. Dōmin (Allah) zai cika musu sakamakonsu, kuma Ya ƙarā musu daga falalarSa. Lalle Shi Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

31. Kuma abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, daga Littāfi, ⁽¹⁾ shi ne gaskiya, mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi. Lalle ne Allah ga bāyinSa, haƙīka, Mai labartawa ne, Mai gani.

32. Sa'an nan Mun gādar da Littāfin, ga waɗanda Muka zāba daga bāyinMu, sa'an nan daga cikinsu, akwai mai zālunci ga kansa, kuma daga cikinsu akwai mai tsakaitāwa, kuma daga cikinsu akwai mai tsērēwa da ayyukan alhēri da iznin Allah. Waccan ita ce falalar (Allah) mai girma.

33. Gidājen Aljannar zamā, sunā shigar su. Anā ƙawāce su a cikinsu, da ƙawā ta mundāye daga zīnāriya da lu'ulu'u, kuma tufāfinsu, a cikin-su alharīni ne.

34. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya tafiyar da baƙin ciki daga gare mu. Lalle Ubangijinmu, haƙīka Mai gafara ne, Mai gōdiya.

35. "Wanda Ya saukar da mu a gidan zamā, daga falalarSa, wata wahala bā ta shāfar mu a cikinsa, kuma wata kāsāwa bā ta shāfar mu a cikinsa."

تَجَرَّةً لَّن تَبُورُ ﴿٣٠﴾

لِيُؤْفِقَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ
إِنَّهُ رَعُوفٌ شَكُورٌ ﴿٣١﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ
لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣٢﴾

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ
عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ
يَا ذِينَ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٣﴾

جَنَّتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرٍ مِّن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٥﴾

الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِن فَضْلِهِ لَا
يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ ﴿٣٦﴾

(1) Alkur'āni.

36. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā da wutar Jahannama, bā a yin hukunci a kansu balle su mutu, kuma bā a saukaƙa musu daga azābarta. Kamar haka Muke sāka wa kōwane mai yawan kāfirci.

37. Kuma sū, sunā hargōwar nē-man āgaji a cikinta. (Sunā cēwa) “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu, mu aikata aiki mai kyau, wanin wanda muka kasance munā aika-tāwa.” Ashe, kuma, ba Mu rāyar da ku ba, abin da mai tunāni zai iya yin tunāni a ciki, kuma mai gargadi yā jē muku? To, ku dandana, sabōda haka bābu wani mataimaki ga azzālumai.

38. Lalle Allah ne Masanin gai-bin sammai da ƙasā. Lalle Shī ne Masani ga abin da yake ainihin zukata.

39. Shī ne Wanda Ya sanya ku māsū maye wa junā, a cikin ƙasā. To, wanda ya kāfirta, to, kāfircinsa yanā a kansa. Kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce baƙin jini, kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce hasāra.

40. Ka ce, “Shin, kun ga abūbu-wan shirkinku, waɗanda kuke kira, wasun Allah? Ku nūna mini, mēne ne suka halitta daga ƙasā? Kō sunā da tārayya ne a cikin sammai? Kō kuma Mun bā su wani littāfi ne sabōda haka sunā a kan wata hujja ce daga gare shi? Ā'a, azzālumai bā su yin wani wa'adi, sāshensu zuwa ga sāshe, fāce rūḍi.”

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ ﴿٣٦﴾

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبِّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۖ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمُ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ ۖ وَلَا يَزِدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ إِن يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾

41. Lalle Allah Yanā riƙe sam-mai da ƙasā dōmin kada su gushe. Kuma haƙiƙa, idan sun gushe, bābu wani baicin Sa da zai riƙe su. Lalle Shi, Yā kasance Mai haƙuri, Mai gāfara.

42. Kuma suka⁽¹⁾ yi rantsuwa da Allah, maƙi nauyin rantsuwarsu, “Lalle, idan wani mai gargadi ya zo musu, tabbas, zā su kasance maƙi shiryuwa, daga ɗayan al’ummōmi.” To, a lōkacin da mai gargadi ya jē musu, bai ƙarā su da kōme ba fāce guɗu.

43. Dōmin nūna girman kai a cikin ƙasā da māƙircin cūta. Kuma māƙirci na cūta bā ya fāɗāwa fāce a kan mutānensa. To, shin, sunā jiran (wani abu ne) fāce dai hanyar (kāfiran) farko. To, bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah. Kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyar Allah.

44. Ashe, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasā, dōmin su dūba yadda āƙibar waɗannan da suke a gabāninsu ta kasance? Alhāli kuwa sun kasance maƙiƙita ƙarfi daga gare su? Kuma Allah bai kasance wani abu nā iya rinjāyar Sa ba, a cikin sammai, kuma haka a cikin ƙasā. Lalle Shi ne Ya kasance Masani, Mai iƙon yi.

45. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne sabōɗa abin da suka aikata, dā bai bar wata dabba ba a kanta

﴿إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۝﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ۝﴾

أَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ لَا يَبْحِثُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا يَأْتِلِيهِمْ فَهُمْ يُبْطِرُونَ إِلَّا سُنَّتِ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ۝﴾

أُولَئِكَ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكُنُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ۝﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظُهُرِهِمَا مِنْ ذَاتَةٍ وَلَا لَكِن

(1) Lārabāwa sun kasance sunā gūri su sāmi mai ja musu gōra kamar Yahūdu kō Nasāra, sa'an nan Muhammadu ya jē musu, sai suka kāfirce.

(kasā). Amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajalin da aka ambatā. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, to, lalle Allah yā kasance Mai gani ga bāyinSa.

يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ
أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ
بَصِيرًا ﴿٤٥﴾

SŪRATU Y.Š.

سُورَةُ يُسٰ

Tanā karantar da ĩmāni game da Ubangiji Mai aikōwa, da Manzon, da abin aikowa, da halin wadanda aka aiko saƙon zuwa gare su, dōmin haka Annabi ya yi mata suna ‘Zuciyar Alkur’āni’.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Y. Š.

2. Inā rantsuwa da Alkur’āni⁽¹⁾ Mai hikima.

3. Lalle kai, haƙiƙa kanā cikin Manzanni.

4. A kan hanya madaidaiciya.

5. (Allah Ya saukar da Alkur’āni) Saukarwar Mabuwayi, Mai jin kai.

6. Dōmin ka yi gargadi ga wadansu mutāne da ba a yi gargadi ga ubanninsu ba, sabōda haka sū masu rafkana ne.

يس ﴿١﴾

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾

لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾

(1) Alkur’āni ma’anarsa abin karātu

7. Lalle, haḳīka, kalma⁽¹⁾ tā wa-jaba a kan maḳi yawansu, dōmin sū, bā zā su yi īmāni ba.

8. Lalle Mū, Mun sanya kūkum-ma a cikin wuyōyinsu, sa'an nan sū (kūkumman sun kai) har zuwa ga haḳōḳinsu, sabōda haka, sū banka-rarru ne.

9. Kuma Muka sanya wata tōs-hiya a gaba gare su, da wata tōshiya a bāyansu, sabōda haka Muka rufe su, sai suka zama bā su gani.

10. Kuma daidai yake a gare su, shin, ka yi musu gargadī kō ba ka yi musu gargadī ba, sū bā zā su yi īmāni ba.

11. Kanā yin gargadī kawai ga wanda ya bi Alkur'āni ne, kuma ya ji tsōron mai rahama a fake. To, ka yi masa bushāra da gāfara da wani sakamako na karimci.

12. Lalle Mū, Mū ne ke rāyar da matattu kuma Mu rubūta abin da suka gabatar, da gurābunsu, kuma kōwane abu Mun kīdiddige shi, a cikin babban Littāfi Mabayyani.

13. Kuma ka buga musu misāli: Waḳansu ma'abūta alḳarya, a lōka-cin da Manzanni⁽²⁾ suka jē mata.

14. A lōkacin da Muka aika (Manzannin) biyu zuwa gare su, sai suka ḳaryata su, sa'an nan Muka

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

إِنَّا جَعَلْنَاهُمْ أَغْلَاقًا فِيهِ إِلَى

الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ

سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا

يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ

بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

إِنَّا نَحْنُ الْحَقُّ الْمَوْفِيُّ وَكَانَ مَاقَدَّمُوا

وَأَثَرُهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي

إِمَامٍ مُبِينٍ ﴿١٢﴾

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ

جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا

(1) Kalma a nan ita ce faḳar Allah da take cēwa zai yi azāba ga kāfirin da bai yi īmāni ba.

(2) Su Manzannin Īsā ne zuwa Antākiya, bābban garin ḳasar Rūmu. Sū ne Yōhana da Pulis. Na uku, shī ne Sham'ūn. Mutumin da ya jē yanā gaggawa, shi ne Ḥabīb Masassakī wanda ya fāra gamuwa da Manzannin farko, ya yi īmāni da su, sa'an ya jē yanā wa'azi ga mutānensa.

karfafa (su) da na uku, sai suka ce, “Lalle mū, Manzanni ne zuwa gare ku.”

15. Suka ce, “Kū ba ku zamo ba fāce mutāne ne kamarmu, kuma Mai rahama bai saukar da kōme ba, ba ku zamo ba fāce karya kuke yi.”

16. Suka ce, “Ubangijinmu Yā sani, lalle mū, haḳiḳa Manzanni ne zuwa gare ku.

17. “Kuma bābu abin da ke kanmu, fāce iyar da manzanci bayyannanne.”

18. Suka ce, “Lalle mū, munā shu’umci da ku! Haḳiḳa, idan ba ku hanu ba, haḳiḳa, zā mu jēfe ku, kuma haḳiḳa wata azāba mai radaḳi daga gare mu zā ta shāfe ku.”

19. Suka ce, “Shu’umcinku, yanā tāre da ku. Ashe, dōmin an tunātar da ku? Ā’a, kū dai mutāne ne māsu kētare haddi.”

20. Kuma wani mutum daga mafī nisan birnin ya je, yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya mutāne! Ku bi Manzannin nan.

21. “Ku bi waḳanda bā su tambayar ku wata ijāra, kuma sū shiryayyu ne.

22. “Kuma me ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halittata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

23. “Shin, zan riḳi waninSa abū-buwan bautāwa? Idan Mai rahama Ya nufe ni da wata cūta, to, cētonsu bā ya amfanina da kōme, kuma bā za su iya tsāmar da ni bā.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتٰنَا الْيَقِيْنَ مَرْسَلُوْنَ ۝١١

قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ۝١٢

قَالُوْا رَبَّنَا يَعْلَمُ اِنَّا الْيَقِيْنَ لَمَرْسَلُوْنَ ۝١٣

وَمَا عَلَيْنَا اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ۝١٤

قَالُوْا اِنَّا نَطِيْرُ نَايِكُمْ لِيْنَ لَمْ تَنْتَهُوْا لَتَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ فِتْنَا عَذَابٍ اَلِيْمٌ ۝١٥

قَالُوْا طٰيِرُكُمْ مَعَكُمْ اِنْ دُكِّرْتُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ۝١٦

وَجَآءَ مِنْ اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰۤاَيُّهَا الْمُرْسَلِيْنَ ۝١٧

اَتَسْعٰوْا مَنْ لَا يَسْعٰلُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ۝١٨

وَمَا لِيَ لَا اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝١٩

ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهِۦٓ اِلٰهَةً اِنْ يُرَدِّنِ الرَّحْمٰنُ بِصُرٍّ لَا تُغْنِيْ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْعًا وَلَا يُنْقِذُوْنَ ۝٢٠

24. “Lalle nî, a lõkacin nan, tabbas, inā a cikin ɓata bayyananna.

25. “Lalle ni, nā yi ĩmāni da Ubangijinku, sabōda haka ku saurāre ni.”

26. Aka ce ⁽¹⁾ (masa), “Ka shiga Aljanna.” Ya ce, “Dā dai a ce mutānēna sunā iya sani.

27. “Game da gāfarar da Ubangijina ya yi mini, kuma Ya sanya ni a cikin waɗanda aka girmama.”

28. Kuma ba Mu saukar da waɗansu runduna ba daga sama ⁽²⁾ a kan (halaka) mutānensa, daga bāyansa, kuma bā zā Mu kasance Māsu saukarwa ba.

29. Ba ta kasance ba face tsawa guda, sa'an nan sai gā su sōmammu.

30. Yā nadāma a kan bāyīNa! Wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu yi masa izgili.

31. Ba su gani ba, da yawa Muka halakar da (mutānen) karnōni a gabāninsu kuma cēwa su bā zā su kōmo ba?

32. Kuma lalle bābu kōwa fāce waɗanda ake halartarwa ne a wurinMu.

33. Kuma āyā ce a gare su: Kasā matacciya, Mu rāyar da ita, Mu

إِنِّي إِذَا لَيْتُ ضَلَّالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

إِنِّي ءَامَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿١٥﴾

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَئِيتِ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

بِمَا عَفَّرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿١٧﴾

* وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُودٍ

مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿١٨﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُلُودٌ ﴿١٩﴾

يَحْشُرُهُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ

إِلَّا كَاؤُابُهُمْ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٠﴾

الَّذِينَ زُكِرَ لَهُمْ قَتْلُهُمْ مِنْ الْقُرُونِ

أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

وَإِنْ كُلُّ لَمَنَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٢﴾

وَأَيُّ لَهْمٍ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَخْيَتُهَا

(1) An ce masa haka a bayan mutāne sun kashe shi sabōda ĩmāninsa. Wannan shi ne sakamakon mai wa'azi idan ya yi shahada a kan aikinsa na wa'azi.

(2) Wātau halakar da su abu ne mai sauƙi a gare Mu, ba Mu yi bukatar saukar da wasu sōjōjin malā'iku daga samā ba.

fitar da kwāya daga gare ta, sai gā shi daga gare ta suke ci.

34. Kuma Muka sanya, a cikinta (kasā), waɗansu gōnaki na dabīno da inabōbi, kuma Muka buɓɓugar da ruwa daga marēmari a cikinta.

35. Dōmin su ci 'yā'yan itācensa, alhāli kuwa hannāyensu ba su aika-ta shi ba. Shin, to, bā zā su gōdēwa ba?

36. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya halitta nau'uka, namiji da mace, dukansu, daga abin da kasā ke tsirarwa, kuma daga kansu, kuma daga abin da ba su sani ba.

37. Kuma āyā ce a gare su: Dare, Muna fēde rāna daga gare shi, sai gā su sunā māsū shiga duhu.

38. Kuma rānā tanā gudāna zuwa ga wani matabbaci nāta. Wannan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

39. Kuma da watā, Mun kaddara masa manzilōli, har ya kōma kamar tsumajiyar murlin dabīno, wadda ta tsūfa.

40. Rānā bā ya kamāta a gare ta, ta riski watā. Kuma dare bā ya kamāta a gare shi ya zama mai tsēre wa yini, kuma dukansu a cikin sarari guda suke yin iyo.

41. Kuma āyā ce a gare su: Lalle Mū, Mun dauki zuriyarsu a cikin jirgin, wanda aka yi wa lōdin.

42. Kuma Muka halitta musu, daga irinsa, abin da suke hawa.

43. Kuma idan Mun so, zā Mu nutsar da su, har bābu kururuwar

وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَيُمْنُهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ
وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ
أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا
تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَيُّهُ لَهْمُ اللَّيْلِ تَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارُ فَإِذَا
هُم مُظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرًا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ
الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَيُّهُ لَهْمُ النَّجْمَاتِ يَنْهُمْ فِي الْفَلَكَ الْمَسْحُونِ ﴿٤١﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِنْ نَشَاءُ نُغَيِّرْهُمْ فَلَا ضَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ

neman āgaji a gare su, kuma ba su zama anā tsīrar da su ba.

44. Sai fa bisa ga wata rahama daga gare Mu, da jiyarwa dādi zuwa ga wani ḍan lōkaci.

45. Kuma idan aka ce musu, “Ku kāre abin da ke a gaba gare ku da abin da yake a bāyanku, dōmin tsammāninku a ji tausayinku.”

46. Kuma wata āyā daga āyōyin Ubangijinsu bā ta zuwa a gare su, sai sun kasance sunā māsū bijirēwa daga gare ta.

47. Kuma idan aka ce musu, “Ku ciyar daga abin da Allah Ya arzuta ku,” sai waḍanda suka kāfir-ta su ce ga waḍanda suka yi īmāni, “Ashe, zā mu ciyar da wanda idan Allah Ya so Yanā ciyar da shi? Ba ku zama ba fāce a cikin bata bayyannanniya.”

48. Kuma sunā cēwa, “A yaushewan nan wa’adī yake (aukuwa), idan kun kasance māsū gaskiya?”

49. Bā su jiran (kōme) fāce wata tsāwa guda, zā ta kāma su, alhālī kuwa sunā yin husūma.

50. Bā zā su iya yin wasiyya⁽¹⁾ ba, kuma bā zā su iya kōmāwa zuwa ga iyālansu ba.

51. Kuma aka yi būsā a cikin kaho, to, sai gā su, daga kaburbura zuwa ga Ubangijinsu, sunā ta gudu.

52. Suka ce, “Yā bonenmu! Wāne ne ya tāyar da mu daga

يُنْقَدُونَ ﴿٤٢﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَارَزَكُمْ اللَّهُ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْشَأَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٦﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٧﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّصُونَ ﴿٤٨﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٩﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥٠﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا مِنْ بَعْثَانِ مَرْقَدٍ نَاهِكَا مَا

(1) Māsū izgili ga addini idan ajali ya je musu bisa ga abke, bā zā a bā su dāmar wasiyya ba ga iyālansu.

barcinmu?” “Wannan shi ne abin da Mai rahama ya yi wa’adi da shi, kuma Manzanni sun yi gaskiya.”

53. Ba ta kasance ba fāce wata tsāwa ce guda, sai gā su duka, sunā abin halartarwa a gare Mu.

54. To, a yau, bā zā a zālunci wani rai da kōme ba. Kuma bā zā a sākā muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

55. Lalle, ’yan Aljanna, a yau, sunā cikin shagali, sunā māsū nishāfi.

56. Sū da mātan aurensu, sunā cikin inuwōwi, a kan karagai, sunā māsū gincira.

57. Sunā da ’yā’yan itācen marmari a cikinta, kuma sunā sāmūn abin da suke kiran a kāwo.

58. “Aminci,” da magana,⁽¹⁾ daga Ubangiji Mai jin kai.

59. “Ku rarrabe dabam, a yau, yā kū māsū laifi!

60. “Ashe, ban yi muku umurni na alkawari ba, yā dīyan Ādamu? Cēwa kada ku bauta wa Shaidan, lalle shī, ma’kiyi ne a gare ku bayyananne?

61. “Kuma ku bauta Mini. Wannan ita ce hanya madaidaciya.”

62. “Kuma lalle, ha’kīka, (Shaidan) yā batar da jama’a māsū yawa daga gare ku. Ashe, to, ba ku kasance kunā yin hankali ba?

وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٣﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٤﴾

فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِهِونَ ﴿٥٦﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرْدَائِكِ مُتَّكِئُونَ ﴿٥٧﴾

لَهُمْ فِيهَا فَكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٨﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٩﴾

وَأَمْسَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٦٠﴾

* أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ رَعْدٌ مُبِينٌ ﴿٦١﴾

وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Ana ce musu aminci ya tabbata a gare ku, da magana daga wajen Ubangijinsu Mai rahama, watau ana fada musu haka da magana bā da wata ishāra ba.

63. “Wannan ita ce Jahannama wadda kuka kasance anā yi muku wa’adi da ita.

64. “Ku shigē ta a yau, sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirai.”

65. A yau, Munā sanya hātimin rufi a kan bākunansu, kuma hannā-yensu su yi Mana magana, kuma kafāfunsu su yi shaidu da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

66. Dā Mun so, dā Mun shāfe gani daga idānunsu, sai su yi tsēre ga hanya, to, yaya zā su yi gani?⁽¹⁾

67. Kuma da Mun so, da Mun juyar da halittarsu a kan halinsu, saboda haka ba zā su iya shudewa ba, kuma ba zā su komo ba.

68. Kuma wanda Muka rāya shi, Munā sunkuyar da shi ga halittarsa. Ashe, bā su hankalta?

69. Ba Mu sanar da shi (Annabi) wākā ba, kuma wākā ba ta kamāta da shi (Annabi) ba. Shi (Alkur’āni) bai zama ba fāce tunātarwa ce, da abin karātu bayyananne.

70. Dōmin ya yi gargadī ga wanda ya kasance mai rai, kuma magana ta wajaba a kan kāfirai.

71. Shin, ba su gani ba (cēwa) lalle Mun halitta musu dabbōbi daga abin da HannayenMu suka aikata, sai sunā mallakar su?

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا
الْبَصِرَ طَ فَآلَىٰ يَبْصُرُونَ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ
فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ تَعْمُرُهُ تَكْسِبُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِيهِمْ
أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾

(1) Dā Mun so shāfe ganinsu na ido kamar yadda Muka shāfe basīrarsu ta hankali, dā Mun shāfe shi, sai su zama makāfin idānu kamar yadda suke makāfin zūci. sabōda haka ko sun so gani, bā zā su yi ba.

72. Kuma Muka hōre su, sabōda su, sabōda haka daga gare su abin hawansu yake, kuma daga gare su suke ci.

73. Kuma sunā da waɗansu am-fānōni a cikinsu, da abūbuwan shā. Ashe fa, bā zā su gōdēwa ba?

74. Kuma suka riki waɗansu abūbuwan bautāwa wanin Allah, dammāninsu zā su taimake su.

75. Bā zā su iya taimakonsu ba, alhāli kuwa sū runduna ce wadda ake halartarwa (a cikin wutā).

76. Sabōda haka, kada maganarsu ta bāta maka rai. Lalle Mū, Munā sanin abin da suke asirtāwa da abin da suke bayyanāwa.

77. Ashe, kuma mutum bai ga (cēwa) lalle Mū, Mun halitta shi daga maniyyi ba, sai gā shi mai yawan husūma, mai bayyanāwar husūmar.

78. Kuma ya buga Mana wani misāli, kuma ya manta da halittarsa, ya ce, “Wāne ne ke rāyar da kāsūsūwa alhāli kuwa sunā rududugaggu?”

79. Ka ce, “Wanda ya kāga halittarsu a farkon lōkaci, Shī ke rāyar da su, kuma Shi, game da kōwace halitta, Mai ilmi ne.

80. “Wanda ya sanya muku wutā daga itāce kōre, sai gā ku kunā kunnāwa daga gare shi.

81. “Shin, kuma Wanda Ya halitta sammai da kāsā bai zama Mai ikon yi ba ga Ya halitta kwatan-kwacinsu? Na'am, zai iya! Kuma

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

وَأَنَّهُمْ فِيهَا مُنْتَفِعُونَ وَمَشَارِبٌ أَفْلا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾

فَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نَظْفٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٧٧﴾

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَشْتَمَ مِّنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

Shī Mai yawan halittāwa ne, Mai ilmi.

82. UmurninSa, idan Yā yi nufin wani abu, sai Ya ce masa kawai, “Ka kasance,” sai yana kasancewa (kamar yadda Yake nufi).

83. Sabōda haka, tsarki yā tabbata ga Wanda mallakar kōwane abu take ga HannāyenSa, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

فَسُبْحَنَ الَّذِي يَبْدُوهُ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾



Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya abūbuwan da ke tunkude māsu ɓarna a cikin halittarSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da māsu yin sahu-sahu (a cikin salla kō yāki).

2. Sa'an nan māsu yin tsāwa⁽¹⁾ dōmin gargadi.

3. Sa'an nan da māsu karātun abin tunātarwa.

4. Lalle Abin bautawarku haḳī-ka 'Daya ne.

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ﴿١﴾

فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا ﴿٢﴾

فَالَّتَالِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾

إِنَّ إِلَهَهُمَّ لَوَّحٌ ﴿٤﴾

(1) Māsu tsāwa, sū ne Malamai māsu sāmuni ilmin wa'azi daga Annabāwa waɗanda ke karātun abin tunāwa daga Allah Ubangiɗin sammai da ƙasa, Mai bāyar da haske ga rānā, Mai haskaka taurari māsu ƙawātar da samā kuma su tsare ta daga shaidanu. An siffanta rānā da Annabāwa, Malamai da taurāri, ilmi da haske da sababin ƙawa da shiryarwa da kōrar māsu ɓarna.

5. Ubangijin sammai da ƙasā da abin da ke tsakāninsu, kuma Ubangijin wurāren fitar rānā.

6. Lalle Mū, Mun ƙawatār da sama ta kusa da wata ƙawa, watau taurāri.

7. Kuma sunā tsari daga dukan Shaidan mai tsaurin kai.

8. Bā zā su iya saurāre zuwa ga jama'a mafi ɗaukaka (Malā'iku) ba, kuma anā jīfar su daga kōwane gēfe.

9. Dōmin tunkudēwa, kuma sunā da wata azāba tabbatacciya.

10. Fāce wanda ya fīzgi wata kalma, sai yūla mai haske ta bī shi.

11. Ka tambaye su, “Shin, sū ne mafi wuya ga halittawa, kō kuwa waɗanda Muka halitta?” Lalle Mū, Mun halitta su daga lākā mai ɗauri.

12. Ā'a, kā yi māmāki, alhāli kuwa sunā ta yin izgili.

13. Kuma idan aka tunātar da su, bā su tunāwa.

14. Idan suka ga wata āyā, sai su dinga yin izgili.

15. Kuma su ce, “Wannan bā kōme ba, fāce sihiri ne bayyananne.

16. “Shin, idan mun mutu, kuma muka kasance turɓaya da ƙasū-suwa, ashe, lalle mū, tabbas, waɗanda ake tayarwa ne?

17. “Ashe, kō da ubanninmu na farko?”

18. Ka ce, “Na'am, alhāli kuwa kunā ƙaskantattu.”

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ﴿٥﴾

إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِرَبِّنَا أَلْكَرَّيْكَ ﴿٦﴾

وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ﴿٧﴾

لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقَذَّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾

دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

فَأَسْتَفِيهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ﴿١١﴾

بَلْ يَحِبُّونَ وَيَسْحَرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ﴿١٤﴾

وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

أَوَلَمْ نَدَامُنَا وَكُنَّا تُرَاكِبًا وَعَظْمًا أَوْ نَالِ الْمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾

أَوَلَمْ نَجْعَلِ الْآلُفُونَ ﴿١٧﴾

قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾

19. Tsāwa guda kawai ce, sai gā su, sunā dūbi.

20. Kuma su ce, “Yā bonenmu! Wannan ita ce rānar sakamako.”

21. Wannan ita ce rānar rarra-bēwa wadda kuka kasance kuna karyatāwa.

22. Ku tāra waɗanda suka yi zālunci, da abōkan haɗinsu, da abin da suka kasance sunā bautāwa.

23. Wanin Allah, sabōda haka ku shiryar da su zuwa ga hanyar Jahim.

24. Kuma ku tsayar da su, lalle su, waɗanda ake yi wa tambaya ne.

25. Me ya sāme ku, bā ku tai-makon jūna?

26. Ā'a, sū a yau, māsū sal-lamāwa ne.

27. Kuma sāshensu ya fuskanta ga sāshe, sunā tambayar jūna.

28. Suka ce, “Lalle kū, kun kasance kunā jē mana daga wajen dāma (inda muka amince).”

29. Suka ce, “Ā'a, ba ku kasance mūminai ba.

30. “Kuma wani dalīli bai kasance ba gare mu a kanku. Ā'a, kun kasance mutāne ne māsū kētare iyāka.

31. “Sabōda haka maganar Ubangijinmu ta wajaba a kanmu. Lalle mū, māsū dāndanāwa ne.

32. “Sabōda haka muka ɓatar da ku. Lalle mū, mun kasance ɓatat-tu.”

فَاتِمَاهُنَّ زَحْرَةً وَحِيدَةً فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٣١﴾

وَقَالُوا إِنَّا بَنَيْنَاهُ هَذَا أَيُّومَ الَّذِينَ ﴿٣٢﴾

هَذَا أَيُّومَ الْفَصْلِ الَّذِي كُتِبَ بِهِ نُكَدُّونَ ﴿٣٣﴾

﴿٣٤﴾ أَحْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٣٥﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٣٦﴾

وَقَفُّوهُمْ إِنَّهُمْ مَقْتُولُونَ ﴿٣٧﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٣٨﴾

بَلْ هُمْ آيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٣٩﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا نَتُونَنَّهُ عَنِ الْيَمِينِ ﴿٤١﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَمَا كَانُوا لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٤٣﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَٰلِكَ أَقْبُونَ ﴿٤٤﴾

فَاعْوِيتْكُمْ إِنَّا كُنَّا غَوِينَ ﴿٤٥﴾

33. To, lalle sū, a rānar nan, māsu tārayya ne a cikin azābar.

34. Lalle Mū, kamar haka Muke aikatāwa game da māsu laifi.

35. Lalle sū, sun kasance idan an ce musu, “Bābu abin bautāwa, fāce Allah,” sai su dōra girman kai.

36. Kuma sunā cēwa, “Shin, mū lalle māsu barin gumākanmu ne, sabōda maganar wani mawāki mahaukaci?”

37. Ā'a, yā zo da gaskiya kuma ya gaskata Manzanni.

38. Lalle kū, haḳīka, māsu dandana azāba mai raḁaḁi ne.

39. Kuma bā zā a sāka muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

40. Fāce bāyin Allah waḁanda aka tsarkake.

41. Waḁannan sunā da abinci sananne.

42. 'Yā'yan itācen marmari, kuma sunā waḁanda ake girma-māwa.

43. A cikin gidājen Aljannar ni'ima.

44. A kan karagu, sunā māsu fuskantar jūna.

45. Anā kēwayāwa a kansu da hinjālan giya, ta daga waḁansu marēmari.

46. Farā mai dāḁi ga mashāyan.

47. A cikinta bābu jirī, kuma ba su zama māsu māye daga gare ta ba,

قَاتِلَهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَيَقُولُونَ إِنَّمَا لَنَا تَارِكُوا إِلَهَاتِنَا الشَّاعِرِ تَجْنُونَ ﴿٣٦﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾

وَمَا تُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾

فَوَكَهَهُمْ فُكْرُمُونَ ﴿٤٢﴾

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿٤٥﴾

بَيَضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾

لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma a wurinsu, akwai mā-tan aure māsu takaita kallonsu, māsu manyan idānu.

49. Kamar dai su kwai ne ßöyay-ye.

50. Sai sāshensu ya fuskanta a kan sāshe, sunā tambayar jūna.

51. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Lalle ni wani abōki ya kasance a gare ni (a dūniya).”

52. Yanā cēwa, “Shin, kai, lalle, kanā daga māsu gaskatāwa ne?”

53. “Ashe, idan muka mutu, kuma muka kasance turbaya da kasusuwa, ashe, lalle, mū tabbas waɗanda ake sāka wa ne?”

54. (Mai maganar) ya ce, “Shin, kō ku, māsu tsinkāya ne (mu gan shi)?”

55. Sai ya tsinkāya, sai ya gan shi a cikin tsakar Jahim.

56. Ya ce (masa), “Wallahi, lalle, kā yi kusa, haḳīka, ka halakā ni.

57. “Kuma bā dōmin ni’imar Ubangijīna ba, lalle, dā na kasance daga waɗanda ake halartarwa (tāre da kai a cikin wutā).

58. “Shin fa, ba mu zama māsu mutuwa ba,

59. “Sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama waɗanda ake azabtarwa ba?”

60. Lalle, wannan shī ne babban rabo mai girma.

61. Sabōda irin wannan, sai māsu aiki su yi ta aikatāwa.

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِاتُ الظَّرْفِ عِينٌ ﴿١٨﴾

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكُونٌ ﴿١٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٠﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٢١﴾

يَقُولُ أَهٗ نَكَ لِمَنِ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٢٢﴾

أَهٗ ذَا مِثْنًا وَكَذَا تَرَايَا وَعِظَّمَا إِنَّا لَمَدِينُونَ ﴿٢٣﴾

قَالَ هَلْ أُنْتُمْ مُّطْلَعُونَ ﴿٢٤﴾

فَأَطْلَعَ قَرْنَاهُ فِي سِوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٢٥﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِن كِدْتَ لَتُرْدِينَ ﴿٢٦﴾

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِّينَ ﴿٢٧﴾

أَفَمَا نَحْنُ بِمَعِينِينَ ﴿٢٨﴾

إِلَّا أَمْوَاتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّيْنَ ﴿٢٩﴾

إِنَّ هَٰذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٣٠﴾

لِيُثِلَّ هَٰذَا فَلَئِمَّ الْعَمَلُونَ ﴿٣١﴾

62. Shin, wancan shī ne mafi zama alhēri ga liyafa kō itāciyar zaḳḳūm?

63. Lalle, Mû, Mun sanya ta fitina ga azzālumai.

64. Lalle ita wata itāciya ce wad-da take fita daga asalin Jahīm.

65. Gundarta, kamar dai shi kā-nun Shaidan ne.

66. To, lalle sū, haḳīka, māsu ci ne daga gare ta. Sa'an nan māsu cika cikuna ne daga gare ta.

67. Sa'an nan lalle sunā da wani garwaye a kanta, daga ruwan zāfi.

68. Sa'an nan lalle makomarsu, haḳīka, zuwa ga Jāhīm take.

69. Lalle sū, sun iske ubanninsu batattu.

70. Sabōda haka sū, a kan gurā-bunsu, suke gaggāwa.

71. Kuma tabbas, haḳīka, mafi yawan mutānen farko sun bace a gabāninsu.

72. Kuma tabbas, haḳīka, Mun aika māsu gargadī a cikinsu.

73. Sai ka dūba yadda āḳibar wadanda aka yi wa gargadī ta kasance.

74. Fāce bāyin Allah wadanda aka tsarkake.

75. Kuma lalle, haḳīka, Nūhu ya kira Mu. To, madalla da māsu kar-bāwa, Mu.

76. Kuma Mun tsīrar da shi da mutānensa daga baḳin ciki babba.

أَذْلِكَ خَيْرٌ نُزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾

إِنَّا جَعَلْنَهَا فَتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾

فَإِنَّهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا حَمَلًا فَمَا بُدُونَ ﴿٦٦﴾

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾

ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

إِنَّهُمْ أَلقَاءُ آبَاءِهِمْ ضَالِّينَ ﴿٦٩﴾

فَهُمْ عَلَى آثَرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٧٢﴾

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نوحًا فَلْيَعْمَلْ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾

وَنَجِّنُهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

77. Muka sanya zurriyarsa sunā māsu wanzuwa.

78. Kuma Muka bar masa (yabo) a cikin jama'ar ƙarshe.

79. Aminci ya tabbata ga Nūhu, a cikin halittu.

80. Lalle Mū, kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

81. Lalle shi, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

82. Sā'an nan Muka nutsar da waɗansunsu.

83. Kuma lalle daga ƙungiyarsa, haƙiƙa, Ibrahīm yake.

84. A lōkacin da ya je wa Ubangijinsa da zūciya kuɓutacciya.

85. A lōkacin da ya ce wa ubansa da mutānensa, “Mēne ne kuke bautāwa?”

86. “Shin, ƙiren ƙarya, (wātau) gumāka, wanin Allah, kuke bautāwa?”

87. “To, mēne ne zatonku game da Ubangijin halittu?”

88. Sai ya yi dūbi, dūba ta sōsai, a cikin taurāri.

89. Sā'an nan ya ce, “Nī mai rashin lāfiya ne.”

90. Sai suka jūya ga barinsa, sunā māsu jūyāwa da bāya.

91. Sai ya karkata zuwa ga gumākansu, sa'an nan ya ce, “Ashe bā zā ku ci ba?”

92. “Me ya sāme ku, bā ku magana?”

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمْ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

ثُمَّ أَعْرِفْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾

وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾

أَفِئْتَكُمْ إِلَهَةٌ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾

فَرَأَى إِلَهَ الْهَيْمَرِ فَقَالَ أَلَا نَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾

مَا لَكُمْ لَا تَحْكُمُونَ ﴿٩٢﴾

93. Sai ya zuba dūka a kansu da hannun dāma.

94. Sai suka fuskanto zuwa gare shi, sunā gaggāwa.

95. Ya ce, “Kunā bauta wa abin da kuke sassaƙawa,

96. “Alhāli, Allah ne Ya halitta ku game da abin da kuke aikatāwa?”

97. Suka ce, “Ku gina wani gini sabōda shi, sa'an nan ku jēfa shi a cikin Jahīm.

98. Sabōda haka suka yi nufin makīda game da shi. Sai Muka sanya su, sū ne mafi ƙasƙanci.

99. Kuma (Ibrahīm) ya ce, “Lalle, nī mai tafiya ne zuwa ga Ubangi-jīna, zai shiryyar da ni.

100. “Ya Ubangijīna! Ka bā ni (abōkin zama) daga sālīhan mutāne.”

101. Sai Muka yi masa bushāra da wani yāro⁽¹⁾ mai haƙuri.

102. To, a lōkacin da ya isa aiki tāre da shi, ya ce, “Ya ƙaramin dāna! Lalle ne inā gani, a ciki barci, lalle inā yanka ka. To, ka dūba, mē ka gani?” (Yāron) ya ce, “Yā Bā-bāna! Ka aikata abin da aka umur-ce ka, zā ka sāme ni, in Allah Ya so, daga māsu haƙuri.”

103. To, a lōkacin da suka yi sallama, (Ibrāhīm) ya kāyar da shi ga gēfen gōshinsa.

فَرَّاعَ عَلَيْهِمْ صَرْبًا يَالْحَيْنِ ﴿١٣﴾

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْفُونَ ﴿١٤﴾

قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿١٥﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

قَالُوا أَبْنَاءُ اللَّهِ رُبَّنَا فَأَلْقَوْهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿١٧﴾

فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿١٨﴾

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿١٩﴾

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٠﴾

فَبَشِّرْنَاهُ بِعَلِيمٍ حَلِيمٍ ﴿٢١﴾

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَئُ إِنِّي أَرَى فِي

الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُ فَأَنْظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ

يَكَاتُ أَفْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ

شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿٢٣﴾

(1) Yāron da aka yi bushāra da shi a nan, shī ne Ismā'īla, sabōda abin da yake tafe a gaba wanda ya shāfi Is'hāka da sūnansa a bayyane yā nūna a nan bā shi ba ne. Watau Ismā'īla kawai ne.

104. Kuma Muka kira shi cēwa
“Ya Ibrāhīm!

105. “Haḳīka kā gaskata mafar-
kin.” Lalle kamar haka Muke sāka
wa māsu kyautatāwa.

106. Lalle, wannan ita ce jarra-
bāwa bayyananna.

107. Kuma Muka yi fansar yā-
ron da wani abin yanka, mai girma.

108. Kuma Muka bar (yabo) a
kansa a cikin mutānen ƙarshe.

109. Aminci ya tabbata ga Ibrā-
hīm.

110. Kamar haka Muke sāka wa
māsu kyautatāwa.

111. Lalle shī, yanā daga bāyin-
Mu mūminai.

112. Kuma Muka yi masa bus-
hāra⁽¹⁾ da Is’hāka ya zama Annabi
daga sālihan mutāne.

113. Kuma Muka yi albarka a
gare shi, kuma ga Is’hāka. Kuma
daga cikin zurriyarsu akwai mai
kyautatāwa da kuma mai zālunci
dōmin kansa, mai bayyanāwa (ga
zāluncin).

114. Kuma lalle, Mun yi ni’ima
ga Mūsā da Hārūna.

115. Kuma Muka tsīrar da su da
mutānensu daga bakin ciki mai
girma.

وَنَذَيْنَاهُ أَنْ يَبْرَاهِيمَ ﴿١٠٤﴾

فَدَصَّدَقْتُ الرَّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

إِنَّهُمْ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

وَبَشِّرْنَا بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا
مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾

وَنَجَّيْنَهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

(1) Wannan sābuwar bushāra da Is’hāka tanā nūna cēwa bā shī ne wanda ƙissar yankā ta shāfa ba. Sabōda haka Isma’īla dai ne, tabbas, mai ƙissar yankā. Sabōda haka Allah Ya sanya shi wata al’umma dabam, dōmin a sāka masa, sa’an nan aka sāka wa Ibrāhīm da Is’hāka dōmin ya zama wata al’umma ta dabam.

116. Kuma Muka taimake su, sabōda haka suka kasance māsū rinjāya.

117. Kuma Muka ba su Littāfi mai iyākar bayāni.

118. Kuma Muka shiryar da su ga hanya mīkaḥkiya.

119. Kuma Muka bar (yabo) a gare su a cikin mutānen ƙarshe.

120. Aminci ya tabbata ga Mūsā da Hārūna.

121. Lalle kamar haka, Muke sāka wa māsū kyautatāwa.

122. Lalle, sunā daga bāyin Mu mūminai.

123. Kuma lalle Ilyās, haḥīka, yanā daga Manzanni.

124. A lōkacin da yake ce wa mutānensa, “Ashe, bā zā ku yi taƙawa ba?”

125. “Shin, kunā bauta wa Ba’al ne, kuma kunā barin Mafi kyautatāwar māsū halitta?”

126. “Allah Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko?”

127. Sai suka ƙaryata shi. Sabōda haka sū, lalle, waɗanda zā a halartarwā ne (a wutā).

128. Sai bāyin Allah waɗanda aka tsarkake.

129. Kuma Muka bar (yabo) a gare shi, a cikin mutānen ƙarshe.

130. Aminci ya tabbata ga Ilyās.

131. Lalle Mū, kamar haka, Muke sāka wa māsū kyautatāwa.

وَنَصَرْتَهُمْ فَكَانُواهُمْ أَعْلِينَ ﴿١١٦﴾

وَأَتَيْنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾

وَهَدَيْنَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْيَرِ ﴿١١٩﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّهُمْ مِمَّنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ لَا تَتَّبِعُونِ ﴿١٢٤﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ مُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْيَرِ ﴿١٢٩﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٣٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾

132. Lalle shī, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

133. Kuma lalle Lūdu, haḳīka, yanā daga Manzanni.

134. A lōkacin da Muka tsīrar da shi, da mutānensa gabā ḍaya.

135. Sai wata tsōhuwa tanā a cikin māsu wanzuwa (a cikin azāba).

136. Sā'an nan Muka darkāke waḍansu mutānen.

137. Kuma lalle kū, haḳīka, kunā shūḍēwa a kansu, kunā māsu asubanci.

138. Kuma da dare. Shin fa, bā zā ku hankalta ba?

139. Kuma lalle Yūnusa, haḳīka, yanā daga Manzanni.

140. A lōkacin da ya gudu zuwa ga jirgin ruwa wanda aka yi wa lōḍi.

141. Sā'an nan ya yi ḱuri'a, sai ya kasance a cikin waḍanda aka rin-jāya.

142. Sai ḱīfi ya yi lōma da shi, alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

143. To, ba dōmin lalle shi ya kasance daga māsu tasbīhi ba,

144. Lalle dā ya zauna a cikin cikinsa har ya zuwa rānar da zā a tāyar da su.

145. Sai Muka jēfa shi ga wani fili, alhāli kuwa yanā mai raunin rashin lāfiya.

146. Kuma Muka tsirar da wata itāciya ta kankana a kusa da shi.

147. Kuma Muka aika shi zuwa ga waḍansu mutāne ḍubu ḍari, kō

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

وَأَنَّ لَوْطَالَيْنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾

ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِيتَ ﴿١٣٦﴾

وَأَنكَّرُ لَكُمْ يَوْمَئِذٍ مِّنْهُم مَّضِجِينَ ﴿١٣٧﴾

وَبِالْأَيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾

وَأَنَّ يُوسُفَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾

إِذْ أَتَى إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾

فَالْتَقَمَهُ الْخَوْتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾

فَقُلْنَا إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسْتَحْيِينَ ﴿١٤٣﴾

لَلَيْثِ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾

* فَنبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾

وَأَنبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾

sunā karuwa (a kan haka).

148. Sai suka yi ĩmāni, sabōda haka Muka jiyar da su dādi, har wani lōkaci.

149. Sabōda haka, ka tambaye su, “Shin, Ubangijinka ne da 'yā'ya mātā, kuma su da dīya maza?”

150. Kō kuma Mun halitta malā'iku mātā ne, alhāli kuwa sū, sunā halarce?

151. To! Lalle sū, daga Kiren karyarsu sunā cēwa,

152. “Allah Yā haihu,” alhāli kuwa lalle sū, haḳīka maḳaryata ne.

153. Shin, Yā zāfi 'yā'ya mātā ne a kan dīya maza?

154. Mē ya same ku? Yāya kuke hukuntāwa (wannan hukunci)?

155. Shin, bā ku tunāni?

156. Ko kuma kunā da wani dalīli bayyananne ne?

157. To, ku zo da littāfinku idan kun kasance māsu gaskiya.

158. Kuma suka sanya nasaba a tsakāninSa da tsakānin aljannu. Alhāli kuwa Lalle aljannu sun sani, “Lalle sū, haḳīka, waḳanda ake halartarwa ne (a cikin wutā.)”

159. Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke siffantāwa.

160. Sai bāyin Allah waḳanda aka tsarkake.

161. To, lalle, ku da abin da kuke bautāwa,

162. Ba ku zama māsu buwāya ba a gare Shi.

فَأَمِنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾

فَأَسْتَفْتِيهِمْ أَرَأَيْتَ الْبَنَاتُ وَلَهُنَّ الْبُتُونُ ﴿١٤٩﴾

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ أَفْكِهَةٍ لَّيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾

وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

أَمَّا لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمَتْ

الْجَنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾

سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾

مَا أَنتُمْ عَلَيْهِ بِفَاعِلِينَ ﴿١٦٢﴾

163. Sai wanda yake mai shiga babbar wutā Jahīm.

164. “Kuma bābu kōwa daga cikinmu,⁽¹⁾ fāce yanā da matsayi sananne.

165. “Kuma lalle mu, haḳīka, mū ne māsu yin sahu-sahu (dōmin ibāda).

166. “Kuma lalle mū, haḳīka, mū ne māsu yin tasbihi.”

167. Kuma lalle su, sun kasance sunā cēwa,

168. “Dā lalle munā da wani littāfi irin na mutānen farko.

169. “Lalle dā mun kasance bāyin Allah waḍanda aka tsar-kake.”

170. Sai suka kāfirta da shi. Sa-bōda haka zā su sani.

171. Kuma lalle, haḳīka kalmar-Mu ta gabāta ga bāyinMu, Manzan-ni.

172. Lalle sū, haḳīka, sū ne wa-ḍanda ake taimako.

173. Kuma lalle rundunarMu, haḳīka, sū ne marinjāya.

174. Sabōda haka juya daga ba-rinsu, har a wani lōkaci.

175. Ka nūna musu (gaskiya), da haka zā su dinga gani.⁽²⁾

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾

وَمَامِنًا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾

وَأَنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿١٦٥﴾

وَأَنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُنَّ ﴿١٦٧﴾

لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرُ أَقْمِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمَخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾

فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾

وَإِنْ جُنَدَنَا لَهُمُ الْعَاقِبُونَ ﴿١٧٣﴾

فَقَوْلٌ عَنْهُمْ تَحَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾

وَأَنصُرُهُمْ فَسَوْفَ يُنصَرُونَ ﴿١٧٥﴾

(1) Malā'īku da sauran halitta duka kōwa yā san matsayinsa na bauta ga Allah wanda ba Ya da dā ko ḍiya, kuma ba Ya da dangantaka da kōwa.

(2) Wannan fārin bayāni ne ga abin da sūrar ke karantarwa na cewa Annabāwa sū ne kamar rāna mai haske na asali. Mālamai kamar taurārī suke māsu sāmūn haske daga rana su wātsa ga dūniya kuma su kōre barna. Aya ta 179 da ke tafe karfafawa ce ga ma'anar wannan.

176. Shin fa, da azabarMu suke nēman gaggāwa?

177. To, idan ta sauka ga farfā-jiyarsu, to, sāfiyar waɗanda ake yi wa gargadī ta mūnana.

178. Kuma ka jūya daga barinsu har a wani lōkaci.

179. Ka nūna (musu gaskiya), da haka zā su dinga gani.

180. Tsarki ya tabbata ga Ubangijinka, Ubangijin rinjāye, daga barin abin da suke siffantāwa.

181. Kuma aminci ya tabbata ga Manzanni.

182. Kuma gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

أَفَعَدَّ إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٦﴾

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٧﴾

وَقَوْلَ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٧٨﴾

وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿٧٩﴾

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٠﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٢﴾

SŪRATU Ṣ

سُورَةُ الصَّافَّاتِ

Tanā karantar da hanyar mulkin Musulunci da yadda ake gudānar da shari'a da ādalci, da gargadī ga bin wata hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ṣ, Inā rantsuwa da Alkur'āni mai hukunce-hukunce.

2. Ā'a, waɗanda suka kāfirta sunā cikin girman kai (ga rikon al'ādunsu) da sābāni (tsakānin jūnansu).

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عَذَابٍ وَشِقَاقٍ ﴿٢﴾

3. Da yawa Muka halakar da wani karni, a gabāninsu, suka yi kira (nēman cēto), bābu lōkacin kuɓucēwa.

4. Kuma suka yi māmāki dōmin Mai gargadi, daga cikinsu, ya je musu. Kuma kāfirai suka ce, “Wannan mai sihiri ne, maƙaryaci.

5. “Shin, yā sanya gumāka duka su zama abin bautawa guda? Lalle wannan, haƙiƙa, abu ne mai ban māmāki!”

6. Shūgabanni daga cikinsu, suka tafi (suka ce), “Ku yi tafi-yarku, ku yi haƙuri a kan abū-buwan bautawarku. Lalle wannan, haƙiƙa, wani abu ne ake nufi!

7. “Ba mu taɓa ji ba, game da wannan, a cikin addinin ƙarshe. Wannan bai zama ba faɗe ƙiren ƙarya.

8. “Shin, an saukar da Alƙur’āni ne a kansa, a tsakāninmu (mū kuma ba mu gani ba)?” Ā’a, su dai sunā cikin shakka daga hukunciNa. Ā’a, ba su ida dandānar azāba ba.

9. Ko kuma a wurinsu ne ake ajiye taskōkin rahamar Ubangi-jinka, Mabuwayi, Mai yawan kyauta?

10. Kō kuma sū ne da mallakar sammai da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu? To, sai su hau a cikin sammai (dōmin su hana saukar Al-ƙur’āni ga Muhammadu).

11. Rundunōni ne abin da ke can, rusassu, na ƙungiyōyinsu.

كَرَّاهِلَكُمْ مِّن قَبْلِهِمْ مِّن قَرْنٍ مَّادُوا وَلَاتٍ حِينَ مَنَاصٍ ۝

وَيَجِبُوا أَن جَاءَهُم مُنْذَرٌ مِنْهُمْ وَفَالِ الْكَافِرُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَّابٌ ۝

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝

وَأَنطَلِقُ الْمَلَائِكَةُ مِنْهُم بِأَن أَمْشُوا وَأَصِيرُ وَأَعْلَىٰ ۝ إِلَهِيكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۝

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِن هَذَا إِلَّا أَحْتِلَاقٌ ۝

أَنزِلْ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِن بَيْنِنَا بَلْ هُوَ فِي شَكٍّ مِّن ذِّكْرِي بَلْ لَّمَّا يَدُورُوا عَذَابٌ ۝

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۝

أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ۝

جُحَدُّ مَا هُم بِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ۝

12. Mutānen Nūhu sun ƙaryata, a gabāninsu, da Ādāwa da Fir'auna mai turākun (da suka kafe mulkinsa).

13. Da Samūdāwa da mutānen Lūdu da ma'abūta Kunci,⁽¹⁾ waɗancan ne ƙungiyōyin.

14. Bābu kōwa a cikinsu fāce ya ƙaryata Manzanni, sabōda haka azābāTa ta wajaba.

15. Kuma waɗannan,⁽²⁾ bā su jiran kōme fāce tsāwā guda, wadda bā ta da hani.

16. Kuma suka ce, “Ya Ubangi-jinmu! Ka gaggauta mana da rabonmu, a gabānin rānar bincike.”⁽³⁾

17. Ka yi haƙuri bisa ga abin da suke faɗa (na izgili), kuma ka ambaci bāwanMu Dāwūda, ma'abūcin ƙarfin ibāda. Lalle, shi, mai mayar da al'amari ga Allah ne.

18. Lalle Mū, Mun hōre duwāt-su tāre da shi, sunā yin tasbīhi maraice da fitōwar rānā.

19. Da tsuntsāye waɗanda ake tattarawa, kōwannensu mai kōmā-wa ne a gare shi.

20. Kuma Muka ƙarfafa mulkinsa, kuma Muka bā shi hikima⁽⁴⁾ da rarrabēwar magana.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ
ذُو الْأَوْتَادِ ﴿١٢﴾

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ
الْآخِرَابُ ﴿١٣﴾

إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَّبَ الرَّسْلَ فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾

وَمَا يَنْظُرُهُمْ إِلَّا الْأَصْحَاحُ وَجِدَّةً مَّا لَهَا
مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٥﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْ لَنَا قِطْنًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٦﴾

أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ
إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالتَّحِي
وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾

وَسَدَدْنَا مَلَكُوءَ آتَيْنَهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ
الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾

(1) Mutānen Kunci, sū ne mutānen Annabi Shu'aibu. A cikin Sham suke.

(2) Watau mutānen Annabi Muhammadu: Kuraishāwa da waninsu har ya zuwa Tāshin Kiyāmā.

(3) Wannan ita ce maganar dukan kāfirai na kōwane zāmani, māsu nēman rabon dūniya kawai, ba su yarda da Tāshin Kiyāmā ba, balle sāmūn sakamako a cikinsa.

(4) Hikima, ita ce Annabci, rarrabe magana, shi ne sanin hanyar yin shari'a, da rarrabe mai ƙāra daga wanda aka yi ƙāra. da nēman shaidu daga mai ƙāra da nēman rantsuwa ga mai musu.

21. Kuma shin, lābārin māsū hūsūma ya zo maka, a lōkacin da suka haura gārun masallaci?

22. A lōkacin da suka shiga ga Dāwūda, sai ya firrgita daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro, masu husuma biyu ne; sāshenmu ya zālunci sāshe. Sabōda haka, ka yi hukunci a tsakāninmu da gaskiya. Kada ka kētare haddi, kuma ka shiriyar da mu zuwa ga tsakar hanya.”

23. “Lalle, wannan ḍan’uwāna ne, yanā da tunkiya casa’in da tara, kuma inā da tunkiya guda, sai ya ce, ‘Ka lāmunce mini ita.’ Kuma ya buwāye ni ga magana.”

24. (Dāwūda) ya ce, “Lalle, ha-
kīka ya zālunce⁽¹⁾ ka game da tam-
bayar tunkiyarka zuwa ga tuma-
kinsa. Kuma lalle ne māsū yawa
daga abōkan tarayya, ha-
kīka, sās-
hensu na zambatar sāshe, fāce wa-
ḍanda suka yi īmāni, kuma suka
aikata ayyukan kwarai.” Kuma su
kaḍan ne kwarai. Kuma Dāwūda ya
tabbata cēwa Mun fitine shi ne,
sabōda haka, ya nēmi Ubangijinsa
gāfara, kuma ya fāḍi yanā mai suj-
ada, kuma ya mayar da al’amari ga
Allah.

25. Sabōda haka Muka gāfarta
masa wancan, kuma lalle yanā da

وَهَلْ أَتَاكَ نَبْوُ الْخَضِرِ إِذْ تَسَوَّرُوا

الْمِخْرَابِ ﴿٥١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ

خَصِمَانِ بَعِي بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا

بِالْحَقِّ وَلَا تَشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٥٢﴾

إِنْ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجْعَةً وَلِي نَجْعَةٌ

وَلِحِجَّةٍ فَقَالَ أَكْفَيْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٥٣﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجْعِكَ إِلَى عِجَاهٍ إِنْ

كُنْتَ مِنَ الْخَاطِئِينَ لِيَتَّبِعِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ

وَلَقَدْ دَاوُدُ أَنْصَافَتَهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا

وَأَنَابَ ﴿٥٤﴾ ﴿٥٥﴾

فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنْ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ

(1) Dāwūda ya yi hukunci da zālunci ga wanda ya yi kāra, sabōda abin da ya rufe shi na kīn zāluntar mai rauni wanda Allah Ya hana. Nauyin wani laifi ya rufe shi daga tunāwa da wani laifi, watau yin hukunci tun binciken shari'a bai cika ba, sabōda iya maganar wani abōkin kāra. Wannan shi ne fitinar da ta same shi kawai kuma a kanta ya yi nadāma, kuma a kanta ne Allah Ya yi masa gargadin kada ya bi son rai mai sanya hushi kō yarda ga abin da bai cancanci haka ba. Yarda da wata kissar mātār Uriya wadda Yahūdāwa ke sanyāwa, a nan, kāfirci ne ga Musulmi, dōmin ta kōre ismar Annabāwa, kuma ba ta dāce da lafazin Alkur'āni ba.

wata kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

26. Yā Dāwūda! Lalle Mū, Mun sanya ka Halīfa a cikin ƙasā. To, ka yi hukunci tsakānin mutāne da gas-kiya, kuma kada ka biye wa son zūciyar, har ya ɓatar da kai daga hanyar Allah. Lalle waɗanda ke ɓacēwa daga hanyar Allah, sunā da wata azāba mai tsanani dōmin abin da suka manta, a rānar hisābī.

27. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu ba a kan ƙarya. Wannan shī ne zaton waɗanda suka kāfirta. To, bone ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga wutā.

28. Kō zā Mu sanya waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai kamar waɗanda suke māsu ɓarna ne a cikin ƙasa? Ko kuma za Mu sanya masu bin Allah da taƙawa kamar fājirai makarkata?

29. (Wannan) Littāfi ne, Mun saukar da shi zuwa gare ka, yanā mai albarka, dōmin su lūra da āyō-yinsa, kuma don māsu hankali su riƙa yin tunāni.

30. Kuma Muka bai wa Dāwūda Sulaimān. Mādalla da bāwanMu, shi. Lalle shi (Sulaimān) mai mayar da al'amari ne ga Allah.

31. A lōkacin da aka gitta masa dawāki māsu asali,⁽¹⁾ a lōkacin maraice.

وَحُسْنِ مَقَابِ ۝

يٰۤاٰدَمُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيْفَةً فِى الْاَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اِنَّ الَّذِيْنَ يَصْلُوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ يَمَانَسُوْا يَوْمَ الْحِسَابِ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا بَاطِلًا ۚ ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَقُوْلٌ لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنَ النَّارِ ۝

اَمْ جَعَلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ كَالْمُفْسِدِيْنَ فِى الْاَرْضِ اَمْ جَعَلُ الْمُتَّقِيْنَ كَالْمُفْجَرِ ۝

كَتَبْنَا اٰتٰنَا لَكَ مُبْرَكًا لِّذِكْرٍ وَّاءَاٰتِيْهِ ۝ وَلِيَذْكُرُوْا اُولَٔاْلَاٰتِيْ ۝

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمٰنَ نَعْمَ الْعَبْدُ اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ۝

اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصُّفُوٰتُ الْحِيَادُ ۝

(1) Shī ne dōki mai tsayuwa a kan ƙafāfu uku. Wannan yanā nūna asalinsa mai kyau ne.

32. Sai ya ce, “Lalle nĩ, na fĩfĩta son dũkiya daga tunāwar Ubangi-jĩna, har (rānā) ta faku da shāmaki!

33. “Ku mayar da su a gare ni.” Sai ya shiga yankansu⁽¹⁾ da takōbi ga kwabrukansu da wuyōyinsu.

34. Kuma lalle, haḳīka, Mun fiti-ni⁽²⁾ Sulaiman kuma Muka jēfa wani jikin mutum a kan karagarsa. Sa'an nan ya mayar da al'amari zuwa gare Mu.

35. Ya ce, “Ya Ubangijĩna! Ka gāfarta mini, kuma Ka bā ni mulki wanda bā ya kamāta da kōwa daga bāyāna.⁽³⁾ Lalle Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

36. Sabōda haka Muka hōre masa iska⁽⁴⁾ tanā gudu da umurnin-sa, tanā tāshi da sauḳi, inda ya nufa.

37. Da shaidanu, dukan mai gini, da mai nutsa (a cikin kōguna.)

38. Wadansu, dadfaure a cikin marūruwa.

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾

رُدُّوْهَا عَلَيَّ فُطْفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَداً ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيْطَانَ كُلَّ يَوْمٍ يَأْتِيهِ مِنْ فُتْنٍ فَعَاوِصَ ﴿٣٧﴾

وَهُ الْآخِرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

(1) Sulaimāna ya yanka dawākin, dōmin kallonsu yā hana shi salla, wadda take farlu ainin ce a gare shi. amma tattalin kāyan yāki farlu kifāya ce. Anā gabātar da farlu ainin a kan farlu kifāya. Wannan kuma ya nūna cēwa anā cin dōki idan wani dalili bai hana ba. Dūbi Sūra ta 16, āyā ta 8.

(2) Wata rāna Sulaiman ya yi tunānin ya sādu da mātansa dari uku, dōmin su yi cikunna, su haifi diya māsū taimakonsa jihādi fi sabilillahi, amma ya manta, bai ce in Allah Yā so ba. Sai ya sādu da su, ba su yi cikin ba, sai guda ḍaya daga cikinsu, kuma ta haife shi bābu rai. Ma'anar kissar, ita ce ko aikin Allah, sai mutum ya mayar da yinsa ga mashi'ar Allah, sa'an nan zai ci nasara a kansa.

(3) Yā yi wannan addu'a dōmin kada wani ya yi alfahari da sarauta a bāyansa, ya halaka kuma ya halakar da wani. Sarauta ita ce asalin girman kai da alfahari. Bā ka ganin wanda ya shiga wa Sarki, dōmin ya gaishe shi, idan ya fito daga gare shi, sai ya dōra yin tākama dōmin abin da zuciyarsa ta dēbo daga girman kan Sarkin da alfaharinsa?

(4) An hore masa iska matsayin dawākin da ya yanke dōmin Allah. An hōre masa aljannu dōmin niyyarsa ta sāmuni diya māsū jihādi dōmin Allah.

39. Wannan kyautarMu ce. Sai ka yi kyauta ga wanda kake so, ko kuma ka riƙe, bābu wani bincike.

40. Kuma lalle, haƙiƙa yanā da kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

41. Kuma ka ambaci bāwanMu Ayyūba,⁽¹⁾ a lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, ya ce, “Lalle nī, Shai-dan yā shāfe ni da wahala da kuma wata azāba.”

42. Ka shura da ƙafarka. Wannan abin wanka ne mai sanyi da abin shā.

43. Kuma Muka bā shi iyalansa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga gare Mu, da tunātarwa ga māsu hankali.

44. Kuma ka riƙi wata ƙulla da hannunka, ka yi dūka da ita, kuma kada ka karya rantsuwarka. Lalle Mū, Mun sāme shi mai haƙuri. Madalla da bāwa, shī. Lalle shī mai mayar da al'amari ga Allah ne.

45. Kuma ka ambaci bāyinMu: Ibrāhīm da Is'hāka da Ya'akūba, ma'abūta ƙarfin (ɗaukar umurninMu) da basīra.

46. Lalle Mū, Mun kēbance su game da wata tsattsarkar aba: Hukunce-hukuncen gidan dūniya (mai tunātar da su Lāhira).

47. Kuma lalle sū a wurinMu, tabbas,sunā daga zābaɓɓu, mafīfita.

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

وَإِنْ لَهُمْ عِنْدَ رَبِّكَ مُعَاقِبٌ ﴿٤٠﴾

وَإِذْ ذَكَرْ عَبْدَنَا يُوسُفَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ فَأَنَّى مَسَّيَ الشَّيْطَانُ يَصْبِرْ وَعَذَابِ ﴿٤١﴾

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسِلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِهْلَآهَ وَهَآئِهِمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذَكَرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾

وَحَدِّثْ بِهِ ذِكْرًا ضَعِيفًا لَمَّا ضُرِبَ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نَقِمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

وَإِذْ ذَكَرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذَكَرَى الدَّارِ ﴿٤٦﴾

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لِمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan ƙissa tanā nūna haƙuri ga riƙon iyāli, mulkin ƙasā da mulkin gida duka daidai suke, sai yadda Allah Ya yi umurni a yi su. Haka mallakar rai, idan mutum bai bi umurnin Allah ba a cikinsu, sai su buwāye shi tsarēwa, kamar yadda mulkin ƙasa ke buwāya a riƙe shi tāre da ƙāfirci da zālunci.

48. Kuma ka ambaci Ismā'īla da Ilyās da Zulkifli, kuma dukansu sunā daga zābaɓɓu.

49. Wannan tunātarwa ce, kuma lalle māsū bin Allah da taƙawa, sunā da kyakkyawar makōma.

50. Gidājen Aljannar zama, al-hāli kuwa tanā abar būɗe wa kōfōfi sabōda su.

51. Sunā gingincire a cikinsu, sunā kira a cikinsu, ga 'ya'yan itācen marmari māsū yawa, da abin shā.

52. Kuma a wurinsu akwai mātan aure māsū gajarta ganinsu ga mazansu, tsārar jūna.

53. Wannan shī ne abin da ake yi muku wa'adi ga rānar hisābi.

54. Lalle wannan, haƙiƙa, arzuttarwarMu ce, bā ta kārēwa.

55. Wannan shī ne, kuma lalle makangara, haƙiƙa, sunā da mafi sharrin makōma.

56. Jahannama, sunā shigarta. To, shimfidar tā mūnana, ita.

57. Wannan shī ne! To, su danda-nē shi: ruwan zāfi ne da ruɓaɓɓen jini.

58. Da wani daga siffarsa nau'i-nau'i.

59. Wannan wani yanki ne mai kūtsawa tāre da ku, bābu marāba a gare su, lalle sū, māsū shiga wutā ne.

60. Suka ce, "Ā'a, ku ne bābu marāba a gare ku, kū ne kuka gabatar da shi a gare mu." To, matabatar tā mūnana (ita wutar).

وَأَذْكُرْ إسماعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِّنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَّوَابٍ ﴿٤٩﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُّفْتَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٥٠﴾

مُتَّكِئِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَلَاحٍ كَثِيرٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَثَرَابٌ ﴿٥٢﴾

هَذَا أَمَّا نُوعُودُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِن نَّفَادٍ ﴿٥٤﴾

هَذَا وَإِنَّ لِلظَّالِمِينَ لَشَرَّ مَآبٍ ﴿٥٥﴾

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَسْأَلُ مِنْهُمُ اللَّهُ عَنْهُمْ ﴿٥٦﴾

هَذَا أَفَلَيْدُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ ﴿٥٧﴾

وَأَخْرَجَ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٥٨﴾

هَذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْحَبًا

بِهِمْ إِنَّهُمْ صَلَوُوا النَّارَ ﴿٥٩﴾

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمُّوهُ لَنَا

فَيَسْأَلُ الْقَرَارَ ﴿٦٠﴾

61. Suka ce, “Yā Ubangijinmu! Wanda ya gabatar da wannan a gare mu, to, Ka kāra masa azāba, ninki, a cikin wutā.”

62. Kuma suka ce, “Mē ya sāme mu, bā mu ganin wadansu mazāje, mun kasance munā kīdāya su daga asharārai?

63. “Shin, mun rikē su abin izgili ne kō idānunmu sun karkata daga gare su ne?”

64. Lalle wannan, haḳīka, gas-kiya ne, husūmar mutānen wutā.

65. Ka ce, “Nī mai gargadi kawai ne, kuma babu wani abin bautawa sai Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

66. “Ubangijin sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, Mabu-wāyi, Mai gāfara.”

67. Ka ce, “Shī (Alkur’āni) bab-ban lābāri ne mai girma.

68. “Kū, māsū bijirēwa ne daga gare shi!

69. “Wani ilmi bai kasance a gare ni ba game da jama’a (ma-lā’iku) mafi daukaka a lōkacin da suke yin husūma.

70. “Ba a yi mini wahayin kōme ba fāce cēwa ni mai gargadi kawai ne, mai bayyanāwa.”

71. A lōkacin da Ubangijinka Ya ce wa malā’iku, “Lalle Nī Mai halitta mutum ne daga lākā.

72. “Sa’an nan idan Nā daidaita shi, kuma Na hūra (wani abu) daga RuhīNa a cikinsa, to, ku fādi kunā māsū sujada a gare shi.”

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا
ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رَجُلًا كَذَلِكَ نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾

أَتُخَذَتُهُمْ سِحْرِيًّا أَمْ رَأَيْتَ عَنْهُمْ الْأَبْصَرَ ﴿٦٣﴾

إِنْ ذَلِكَ لَحَقُّ تَخَاصُّمِ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِن إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾

قُلْ هُوَ تَبَوُّؤُا عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾

إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٧٠﴾

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿٧١﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ

سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾

73. Sai malā'ikun suka yi sujada dukansu, gabā ɗaya.

74. Fāce Iblis, ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

75. (Allah) Ya ce, “Yā Iblis! Mē ya hana ka, ka yi sujada ga abin da Nā halitta da HannayeNa biyu? Shin, kā yi girman kai ne, kō kuwa kā kasance daga maɗaukaka ne?”

76. Ya ce, “Nī, mafifici ne daga gare shi: Kā halitta ni daga wutā, kuma Kā halitta shi daga lākā.”

77. Ya ce, “To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai la'ananne ne.

78. “Kuma lalle a kanka akwai la'anaTa har zuwa rānar saka-mako.”

79. Ya ce, “Ya Ubangijina! To, Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tayar da su.”

80. Ya ce, “To, lalle kanā daga waɗanda aka yi wa jinkiri,

81. “Zuwa ga yinin lōkaci sananne.”

82. Ya ce, “To, inā rantsuwa da buwāyarKa, lalle inā batar da su gabā ɗaya.

83. “Fāce bāyinKa tsarkakakku daga gare su.”

84. (Allah) Ya ce, “To, (wannan magana ita ce) gaskiya. Kuma gas-kiya Nake faɗa.

85. “Lalle zā Ni cika Jahannama daga gare ka, kuma daga wanda ya bī ka daga gare su, gabā ɗaya.”

مَسْجِدَ الْمَلَكَةِ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ

بِيَدَيَّ اسْتَكْبَرْتَ أَفَكُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ

طِينٍ ﴿٧٦﴾

قَالَ فَأخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَأَنْ عَلَيْنِكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لأُعَوِّبَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٨٣﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ بَعَاكَ مِنْهُمْ

أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾

86. Ka ce, “Bâ ni tambayar ku wata ijâra, a kansa, kuma bâ ni daga mâsu kâkalen fadarsa.

87. “Shî (Alkur’ân) bai zama ba fâce ambato ne ga dukan halitta.

88. “Kuma lalle zâ ku san bab-ban lâbârinsa⁽¹⁾ a bayan ðan lôkaci.”

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

وَلِتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

SÛRATUZ ZUMAR

سُورَةُ الزُّمَرِ

Tanâ karantar da cewa sanin akwai Allah, da sanin Shî ne Ya halitta kôme, ba ya isa ga îmâni, sai an tsarkake ibada gare Shi. Wâtau tauhidin Rubûbiyya, bâ ya isa sai da na Ulûhiyya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Saukar da Littāfin daga Allah ne, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Lalle Mû, Mun saukar da Lit-tâfi zuwa gare ka, da gaskiya. Sabō-da haka, ka bauta wa Allah, kanā mai tsarkake addini a gare Shi.

3. To, addini tsarkakakke na Al-lah ne, kuma waɗanda suka riƙi

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا

(1) Watau za ku san aikin da Alkur’āni zai yi wa waɗanda suka yi aiki da shi a bāyan ðan lôkaci, sâ’ilin da zâ su ðaukaka a idan dūniya, su zama waɗâtattu a bāyan talauci, kuma sarākuna a bāyan mōranci. Wannan kuwa ya auku inda suka mallake dūniya a cikin rabin karni.

wadansu majibinta, bâ Shi⁽¹⁾ ba, (sunâ cewa) “Ba mu bauta musu ba fâce dômin su kusantar da mu zuwa ga Allah, kusantar daraja.” Lalle Allah nâ yin hukunci a tsakâninsu ga abin da suka zama sunâ sãbâwa a cikinsa. Lalle Allah ba Ya shiriyar da wanda yake mai karya, mai kâfirci.

4. Dã Allah Yâ yi nufin Ya riƙi dâ, to, lalle sai Ya zâba daga abin da Yake halittâwa, abin da Yake so. Tsarki ya tabbata a gare Shi. Shî ne Allah, Makadai, Mai tilastâwa.

5. Ya halitta sammai da ƙasâ da gaskiya. Yanâ shigar da dare a kan râna, kuma Yanâ shigar da râna a kan dare, kuma Yâ hõre rânâ da watâ, kôwannensu yanâ gudâna zuwa ga ajali ambatacce. To, Shî ne Mabuwayi, Mai gâfara.

6. Yâ halitta ku daga rai guda, sa'an nan Ya sanya ma'auranta daga gare shi. Kuma Ya saukar muku daga dabbõbin gida nau'i takwas, Yanâ halitta ku a cikin cikunna uwayenku, halitta a bãyan wata halitta, a cikin duffai uku. Wannan shî ne Allah Ubangi-jinku. Mulki a gare Shi yake. Bâbu abin bautâwa fâce Shi. To, yâya ake karkatar da ku?

7. Idan kun kâfirta, to, lalle Allah Wadâtacce ne daga barinku, kuma bâ Shi yarda da kâfirci ga bãyinSa, kuma idan kun gõde, zai yarda da ita (gõdiyar) a gare ku,

مِنْ دُونِهِ أُولِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣٩﴾

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ ﴿٤٠﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ
الْبَلَدَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ
وَسَحَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٤١﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا
زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَّةً
أَرْوَجُ يُخَلِّقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا
مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآتَىٰ تَصَرُّفَاتٍ ﴿٤٢﴾

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي وَعَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ
لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا
تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ

(1) Bauta wa gumâka da hidimar shehunai da suka mutu wadanda suka shirya wani sâbon abu da bâbu ga Sunnar Annabi duka faya suke, dômin kôwanensu kiran wanin Allah sabôda nêman âgaji ne.

kuma wani rai mai daukar nauyi, bã ya daukar nauyin wani. Sa'an nan kuma makômarku zuwa ga Ubangijinku take, dômin Ya bã ku lâbâri game da abin da kuka kasance kunâ aikatâwa. Lalle Shi, Masani ne ga abin da yake a ainihin zukata.

8. Kuma idan wata cûta ta shâfi mutum, sai ya kira Ubangijinsa, yanâ mai mai da al'amari zuwa gare Shi, sa'an nan idan Ya jûyar da cûtar da ni'ima ta daga gare Shi, sai ya manta da abin da ya kasance yanâ kira zuwa gare shi a gabânin haka, kuma ya sanya wa Allah wa-dansu abôkan tarêwa dômin ya âatar (da su) daga hanyarSa. Ka ce (masa), "Ka ji dâdî da kâfircinka, a ðan lôkaci, lalle kai daga 'yan wutâ ne."

9. Shin, wanda yake mai tawâli'u sâ'ô'in dare, yanâ mai sujada kuma yanâ mai tsayi ga salla, yanâ tsôron Lâhira, kuma yanâ fâtan rahamar Ubangijinsa, (yanâ daidai da waninsa?) Ka ce, "Ashe, waðanda suka sani, sunâ daidaita da waðanda ba su sani ba?" Mâsu hankali kawai ke yin tunâni.

10. Ka ce, (Allah Ya ce), "Yâ bâyiNa waðanda suka yi imâni! Ku bi Ubangijinku da takawa. Waðanda suka kyautata a cikin wannan dûniya sunâ da sakamako mai kyau, kuma kasar Allah mai fâdî⁽¹⁾

مَرَجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

﴿٧﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ عَارِثَهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَلَهُ رِغْمَةٌ مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَى اللَّهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَسَّعُ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

أَمْ مَنْ هُوَ قَوْنِيءٌ أَلَمْ يَلِدْ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾

قُلْ يَاعِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى

(1) Bâbu dalîli da zai sanya mutum ya zauna a inda bã ya iya bauta wa Ubangijinsa da kyau. Watau hijira zuwa wurin yardar Allah, wâjibi ne, sai idan dûniya ta zama haka a kô'ina bâbu wurin tafiya, kô kuma tafiya can da wuya kwarai tanâ kallafa nauyin da zai zama wani laifin da ke daidai da rashin hijirar, to, sai mutum ya zauna, ya tsare kansa gwargwadon hâli.

ce. Mâsu haƙuri kawai ake cika wa ijârarsu, bã da wani lissâfi ba.

11. Ka ce, “Lalle nĩ, an umurce ni da in bauta wa Allah, inã tsarkake addini a gare Shi.

12. “Kuma an umurce ni da in kasance farkon mâsu mĩka wuya (ga umurnin Allah).”

13. Ka ce, “Lalle nĩ, inã tsõro, idan na sãbã wa Ubangijina, ga azãbar yini mai girma.”

14. Ka ce, “Allah nake bautã wa, inã mai tsarkake addinina a gare Shi.

15. “To, ku bauta wa abin da kuke so, waninSa.” Ka ce, “Lalle mâsu hasãra, sũ ne waɗanda suka yi hasarar rãyukansu da iyãlansu, a Rãnar Kiyãma. To, waccan fa, ita ce hasãra bayyananna.”

16. Sunã da waɗansu inuwõwi na wutã daga samansu, kuma daga kasansu akwai waɗansu inuwõwi. Wancan shi ne Allah ke tsõratar da bãyinSa da shi. Yã bãyiNa! To, ku bi Ni da taƙawa.

17. Kuma waɗanda suka nĩsanci shaidannu ga bauta musu, kuma suka mai da al'amari ga Allah, sunã da bushãra. To, ka bãyar da bushãra ga bãyiNa.

18. Waɗanda ke sauraren⁽¹⁾ magana, sa'an nan su bi mafi kyaunta.

الَّذِينَ أُجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١١﴾

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١٢﴾

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٣﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٤﴾

قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١٥﴾

فَأَعْبُدُوا مَا سَمِعْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَيْرَ مِنَ الدِّينِ خَيْرٌ وَأَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

لَهُمْ فِيهَا ظُلُمٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهَا ظُلُمٌ ﴿١٧﴾

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٨﴾

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(1) Bãyin Allah na ƙwarai sũ ne waɗanda suke sauraren maganar Allah, sa'an nan su yi aiki da abin da yake mai bayyanannar ma'ana daga gare ta, kuma su bar abin da ba su gãne ma'anarsa ba bãyan sun yi imãni da shi cẽwa daga Allah yake, kuma su tsarkake Allah daga abin da bai sifantuwa da shi na sũrõrin hãlittarSa.

Wadancan sū ne Allah Ya shiryyar da su, kuma wadancan su ne māsū hankali.

19. Shin fa, wanda kalmar azāba ta wajaba a kansa? Shin fa, kanā iya tsāmar da wanda ke a cikin wutā?

20. Amma wadanda suka bi Ubangijinsu da taƙawa, sunā da bēnāye, daga samansu akwai wadansu bēnāye ginannu, koramu na gudāna daga ƙarƙashinsu. Alkawarin Allah. Allah bā Ya sābā wa alƙawarinSa.

21. Shin, ba ka gani ba cēwa lalle Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Yā gudānar da shi yanā marēmari a cikin ƙasā, sa'an nan Yā fitar da shūka game da shi, launukan shūkar māsū sābānin jūna, sa'annan shūkar ta kēƙashe har ka gan ta fatsifatsi, sa'an nan Allah Ya sanya ta dandaƙaƙfiya? Lalle ne ga wancan akwai tunātarwa ga māsū hankali (ga iyāwar gudānar da ruwa a cikin gidājen Aljanna).

22. Shin fa, wanda Allah Ya būda ƙirjinsa dōmin Musulunci, sa'an nan shi yanā a kan haske daga Ubangijinsa, (zai zama kamar wansinsa)? To, bone yā tabbata ga maƙeƙasa zukātansu daga ambaton Allah. Wadancan sunā a cikin wata ɓata bayyananna.

23. Allah Ya sassaukar da mafi kyaun lābāri, Littāfi mai kama da jūna, wanda ake konkoma karātunsa, fātun wadanda ke tsōron Ubangijinsu, sunā tākura sabōda

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ
أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ
مَنْ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا لَهُمْ عُقْبٌ مِّنْ فَوْقِهَا عُقْبٌ
مُّبِينَةٌ تَجْرِي مِّنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ
لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْوَعْدَ ﴿٢٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ
يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا
أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهْبِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ
يَجْعَلُهُ حُطَلًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى
نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ قَوْلٌ لِّلْقَلَسِيبَةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ
اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا
مَّثَانِ تَفْشِيرُ مِنْهُ جُلُودٌ لِّلَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ

shi, sa'an nan fâtunsu da zukâtansu su yi laushi zuwa ga ambaton Allah. Waccan ita ce shiryyarwar Allah, Yanā shiryyar da wanda Ya so game da ita. Kuma wanda Allah Ya fatar, to, bā shi da wani mai shiryyarwa.

24. Shin fa, wanda ke kāre mūguwar azāba da fuskarsa (yanā zama kamar waninsa) a Rānar Kiyāma? Kuma a ce wa azzālumai, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

25. Waɗanda ke a gabāninsu, sun faryata, sai azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

26. Sai Allah Ya dandana musu azābar wulākanci a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi girma, dā sun kasance sunā da sani.

27. Kuma lalle ne, hakīka, Mun buga wa mutāne a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, dammāninsu su yi tunāni.

28. Abin karantāwa ne na Lā-rabci, ba mai wata karkata ba, dammāninsu, su yi takawa.

29. Allah Yā buga misāli; wani mutum (bāwa) a cikinsa akwai māsū tarayya, māsū mūgun hālin jāyayya, da wani mutum (bāwa) dukansa ga wani mutum. Shin, zā su daidaita ga misāli? Gōdiya ta tabbata ga Allah (a kan bayāni). Ā'a, mafi yawan mutāne ba su sani ba.

30. Lalle kai mai mutuwa ne, kuma su mā lalle māsū mutuwa ne.

ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهُ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٣٩﴾

أَقَمْنِ يَتَقَىٰ بِوَجْهِهِ سَوَاءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ دُفُّوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٤٠﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَاَتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤١﴾

فَإِذَا فَعَهُمُ اللَّهُ الْحِزْبَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

فَوَيْلٌ لَّآ عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٤٤﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَحْمَدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ ﴿٤٦﴾

31. Sa'an nan lalle kû, a Rānar Kiyāma, a wurin Ubangijinku, zā ku yi ta yin husūma.

32. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya yi karya ga Allah, kuma ya karya gaskiya a lōka-cin da ta jē masa? Shin, bābu mazauni a cikin Jahannama ga kāfirai?

33. Kuma wanda ya zo da gaskiya, kuma ya gaskata a game da ita, waɗancan sū ne māsu taƙawa.

34. Sunā da abin da suke so wajen Ubangijinsu. Wancan shī ne sakamakon māsu kyautatāwa.

35. Dōmin Allah Ya kankare musu mafi mūnin abin da suka aikata, kuma Ya sākā musu ijārarsu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

36. Ashe, Allah bai zama Mai isa ga BāwanSa ba? Kuma sunā tsōratar da kai ga waɗanda suke wanin-Sa, kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da mai shiryarwa.

37. Kuma wanda Allah Ya shiryar, to, bā shi da mai ɓatarwa. Ashe, Allah bai zama Mabuwayi ba, Mai azābar rāmuwa?

38. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta sammai da ƙasā?" Haƙiƙa, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Ashe, to, kun gani abin da kuke kira, waɗanda suke wanin Allah ne, idan Allah Ya nufe ni da wata cūta, shin, sū abūbuwan nan māsu kuranye cutarSa ne? Kō kuma Ya nufe ni da wata rahama, shin, su abūbuwan nan māsu kāme rahamarSa ne?" Ka ce, "Mai isata

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ

تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

* فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ

وَكَذَبَ بِالْصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي

جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۖ

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا

وَيَجْزِيَ لَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۗ وَيُخَوِّفُونَكَ

بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا

لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ ۗ أَلَيْسَ

اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ

دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ

كَشِفَتُ ضُرُّوهُ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ

مُمْسِكَتٌ رَحْمَتِهِ ۚ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ

عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

Allah ne, gare Shi mâsu tawakkali ke dōgara.”

39. Ka ce, “Yā mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku, lalle nī, inā aiki a kan hālīna. Sa’an nan zā ku sani.

40. “Wanda azāba ta je masa, zā ta wulākanta shi, kuma wata azāba mai dawwama za ta sauka a kansa.”

41. Lalle Mū, Mun saukar da littāfi a gare ka dōmin mutāne da gaskiya. Sa’an nan wanda ya nēmi shiriya, to, dōmin kansa, kuma wanda ya ɓace, to, yanā ɓacēwa ne a kanta. Kuma ba ka zama wakīli a kansu ba.

42. Allah ne ke karɓar rāyuka a lōkacin mutuwasu, da waɗannan da ba su mutu ba, a cikin barcinsu. Sa’an nan Ya riƙe wanda Ya hukunta mutuwa a kansa, kuma Ya saki gudar, har zuwa ga ajali ambatacce. Lalle a cikin wancan, haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni.

43. Kō kuma sun riƙi mâsu cēto ne, waɗansun Allah? Ka ce, “Shin, kuma kō dā sun kasance bā su da mallakar kōme, kuma bā su han-kalta?”

44. Ka ce, “Cēto gabā ɗaya ga Allah yake. Mulkin sammai da ƙasā Nāsa ne. Sa’an nan zuwa gare Shī ake mayar da ku.”

45. Kuma idan aka ambaci Allah, Shi kaɗai, zukātan waɗanda ba su yi īmāni ba da Lāhira, su yi ƙyāma, kuma idan an ambaci waɗanda suke kiran, wasunSa, sai gā su sunā yin bushārar farin ciki.

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِكُمْ إِنِّي

عَمِلٌ فَتَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ

مُقِيمٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ

فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَلْتَفْسِدْهُ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا

يَضِلُّ عَلَيْهِهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي

لَمْ تَحْمِتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ

عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ

مُسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ

يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

أَمْ أَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفْعَاءَ قُلْ أُولَٰئِكَ

كَانُوا لَا يَتْلُمُونَ شَيْئًا وَلَا

يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾

قُلْ لِلَّهِ الشُّفْعَةُ جَمِيعًا اللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾

وَإِذَا دُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ

الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا دُكِرَ

الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ

يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾

46. Ka ce, “Ya Allah, Mai kâga halittar sammai da kâsâ, Masanin gaibi da bayyane! Kai ne ke yin hukunci a tsakânin bâyinKa a cikin abin da suka kasance sunâ sâba wa jûna a cikinsa.”

47. Kuma dâ waɗanda suka yi zâlunci sunâ da abin da ke cikin kâsâ gabâ ɗaya, da misâlinsa a târe da shi, lalle dâ sun yi fansa da shi daga mummunar azâba, a Rânar Kiyâma. Kuma abin da ba su kasance sunâ zato ba, daga Allah, ya bayyana a gare su.

48. Mûnânan ayyuka da suka aikata, suka bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunâ yi, na izgili, ya wajaba a kansu.

49. To, idan wata cûta ta shâfi mutum, sai ya kirâye Mu, sa'an nan idan Muka canza masa ita, ya sâmi ni'ima daga gare Mu, sai ya ce, “An bâ ni ita ne a kan wani ilmi nâwa kawai.” Â'a ita wannan (magana) fitina ce, kuma amma mafi yawansu ba su sani ba.

50. Lalle waɗanda ke a gabânin-su, sun faɗe ta, sabôda haka abin da suka kasance sunâ aikatâwa bai waɗatar da su da kôme ba.

51. Sai (sakamakon) mûnânan abin da suka aikata ya same su. Kuma waɗanda suka yi zâlunci daga waɗannan, (sakamakon) mûnânan abin da suka aikata zai sâme su, kuma ba su zama mabuwâya ba.

52. Ashe, kuma ba su sani ba cêwa Allah na shimɗiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanâ kûkun-

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَيَّ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا
يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ عَانَتْهُ إِذَا خَوْلَتْهُ
نِعْمَةٌ مَنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ بَلْ هِيَ
فِتْنَةٌ وَلَئِنْ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾

أَوْ لَوْ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ

tāwa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin imāni.

53. Ka ce, (Allah Ya ce), “Yā bāyīNa waɗanda suka yi ɓarna a kan rāyukansu! Kada ku yanke kauna daga rahamar Allah. Lalle Allah na gāfarta zunubai gabā ɗaya. Lalle Shī, Shī ne Mai gāfara, Mai jin Kai.

54. “Kuma ku mayar da al’ama-ri zuwa ga Ubangijinku, kuma ku sallama Masa, a gabānin azāba ta zo muku, sa’an nan kuwa bā zā a taimake ku ba.

55. “Kuma ku bi mafi kyaun abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, a gabānin azāba ta zo muku, bisa auke, kuma kū ba ku sani ba.

56. “Kada wani rai ya ce, ‘Yā nadāmāta a kan abin da na yi sakaci a cikin sāshen Allah, kuma lalle na kasance, haḳīka, daga māsu izgili!’”

57. “Ko kuma (kada) ya ce, ‘Dā Allah Ya shiryar da ni, dā na kasance daga māsu taḳawa.’”

58. “Ko kuma (kada) ya ce, a lōkacin da yake ganin azāba, ‘Dā lalle a ce inā da wata kōmawa (zuwa dūniya) dōmin in kasance daga māsu kyautatāwa.’

59. “Na’am! Lalle ne āyōyiNa sun jē maka, sai ka ƙaryata a game da su, kuma ka yi girman kai, kuma ka kasance daga kāfirai.”

60. Kuma a Rānar Kiyāma kanā ganin waɗanda suka yi ƙarya ga

وَيَقْدِرُ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٣﴾ قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَأُنذِرُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْمِئُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ ﴿٥٥﴾

وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يٰحَسْرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٥٧﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٨﴾

أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَىٰ الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

بَلَىٰ قَدْ جَاءَ ثَلَاثَةٌ مِنْ رَبِّكَ فَكَذَّبَتْ بِهَا وَاسْتَكْبَرَتْ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٠﴾

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ

Allah fuskôkinsu sunâ mâsu yin baƙi. Ashe, bâbu mazauni a cikin Jahannama ga mâsu girman kai?

61. Kuma Allah na tsîrar da waɗanda suka yi taƙawa a game da wurin sâmun babban rabonsu, cûta bâ zâ ta shâfe su ba, kuma ba su zama sunâ baƙin ciki ba.

62. Allah ne Mai halitta dukan kôme, kuma Shî ne Wakîli a kan kôme.

63. Shî ke da mabûɗan sammai da ƙasâ. Kuma waɗanda suka kâ-fîrta da âyôyin Allah, waɗannan sû ne mâsu hasâra.

64. Ka ce, “Shin, wanin Allah kuke umurni na da in bauta wa? Yâ ku jâhilai!”

65. Kuma an yi wahayi zuwa gare ka da kuma zuwa ga waɗanda suke a gabâninka, “Lalle idan ka yi shirki, haƙîƙa, aikinka zai bâci, kuma lalle zâ ka kasance daga mâsu hasâra.”

66. Ā'aha! Ka bauta wa Allah kaɗai, kuma ka kasance daga mâsu gôɗiya.

67. Kuma ba su ƙaddara Allah a kan haƙîƙanin⁽¹⁾ ikon yinSa ba: Kasâ duka damƙarSa ce, a Rânar Kiyâma, kuma sammai abûbuwan naɗewa ne ga dâmanSa. Tsarki ya tabbata a gare Shi, kuma Ya ɗaukaka daga barin abin da suke shirki da shi.

وَجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦١﴾

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِثْقَالَ حَبَّةٍ لَّا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٣﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ أَوَلَيْكَ لَهُمُ الْخَيْرُوتُ ﴿٦٤﴾

قُلْ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ تَأْمُرُونَ أَنُعَبِّدَ إِلَٰهًا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٧﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

(1) Yâ yi bayânin yadda zâ a iya ƙaddara Allah a kan haƙîƙanin ikon yinSa da cewa, “Kasâ duka damƙarSa ce...” har zuwa ƙarshen sûrar. Watau yâ dunkule sûrar abûbuwan da zâ su auku a Rânar Kiyâma dômin su bai wa mai hankali yadda suranta ikon yi na Allah Mai girma zai yiwu.

68. Kuma aka busa a cikin kaho, sai wadanda ke a cikin sammai da kasâ suka sūma, sai wanda Allah Ya so (rashin sūmarsa), sa'an nan aka hūra a cikinsa, wata hūrāwa, sai gā su tsaitsaye, sunā kallo.

69. Kuma kasâ ta yi haske da hasken Ubangijinta, kuma aka aza littāfi, kuma aka zo da Annabāwa da māsū shaida, kuma aka yi hukunci a tsakāninsu, da gaskiya, al-hāli kuwa, sū, bā zā a zālunce su ba.

70. Kuma aka cika wa kōwane rai abin da ya aikata. Kuma (Allah) Shī ne Mafī sani game da abin da suke aikatāwa.

71. Kuma aka kōra wadanda suka kāfirta zuwa Jahannama, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka je mata, sai aka būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Ashe, wadansu Manzanni, daga cikinku ba su je muku ba, sunā karanta āyōyin Ubangijinku a kan-ku, kuma sunā yi muku gargadīn gamuwa da yininku wannan?" Suka ce, "Na'am," kuma amma kalmar azāba ita ce ta wajaba a kan kāfirai!

72. Aka ce, "Ku shiga kōfōfīn Jahannama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan mazaunin makangara yā mūnana."

73. Kuma aka kōra wadanda suka bi Ubangijinsu da takawa zuwa Aljanna, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka jē mata, alhāli kuwa an būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Aminci ya

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَبَقَ مِنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ
الْكِتَابُ وَجَاءَتْ بِالْغَيْبِ وَأَشْهَادُهُ
وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا
يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ خُذْنَهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَإِنَّ مَشْوَى الْمَتَكِّرِينَ ﴿٧٢﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ

tabbata a gare ku, kun ji dâfî, sabôda haka ku shige ta, kunâ madawwama (a cikinta)."

74. Kuma suka ce, "Gôdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya yi mana gaskiya ga wa'adinSa, kuma Ya gâdar da mu kasâ, munâ zama a cikin Aljanna a inda muke so." To, madalla da ijârar ma'aikata.

75. Kuma kanâ ganin malâ'iku sunâ mâsu tsayâwa da haġġôġin da aka dôra musu daga kêwayen Al'arshi, sunâ tasbîhi game da gôde wa Ubangijinsu. Kuma aka yi hukunci a tsakâninsu da gaskiya. Kuma aka ce, "Gôdiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu."

لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ

فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٤﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ

وَأَوْثَقَنَا الْأَرْضَ نَبْشُوا مِنَ الْجَنَّةِ

حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٥﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ

يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ

وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

SÛRATU GHĀFIR

سُورَةُ غَافِرٍ

Tanâ karantar da wajabcin bayyana gaskiya da haramcin yin jidâli dômin bâta gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar da Littāfî daga Allah ne, Mabuwayi, Masani.

3. Mai gāfarta zunubi kuma Mai karɓar tūba Mai tsananin azāba, Mai wadātarwa, bābu abin bautāwa fāce Shi, zuwa gare Shi makōma take.

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي

الْظُّلُمِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ ﴿٢﴾

4. Bābu mai jāyayya a cikin āyōyin Allah, fāce waɗanda suka kāfirta. Sabōda haka kada jūyā-warsu a cikin garūruwa ta rūɗe ka.

5. Mutānen Nūhu sun kāyata a gabāninsu, da kūngiyōyin da suke a bāyansu, kuma kōwace al'umma tā yi nufi game da Manzonsu, dōmin su kāmā shi. Kuma suka yi jāyayya da kāya dōmin su gusar da gaskiya da ita. Sai Na kāmā su. To, yāya azābāTa take?

6. Kuma kamar haka, kalmar Ubangijinka ta wajaba a kan waɗanda suka kāfirta, dōmin sū 'yan wutā ne.

7. Waɗanda ke ɗaukar Al'arshi da waɗanda ke kēwayenta, sunā tasbīhi game da gōɗe wa Ubangi-jinsu, kuma sunā yin īmāni da Shi, kuma sunā yin istigfāri dōmin waɗanda suka yi īmāni, (sunā cēwa), “Yā Ubangijinmu! Kā yalwaci dukan kōme da rahama da ilmi, to, Ka yi gāfara ga waɗanda suka tūba kuma suka bi hanyarKa, kuma Ka tsare musu azābar Jahīm.

8. “Yā Ubangijinmu! Kuma Ka shigar da su a gidājen Aljannar zama, wannan da Ka yi musu wa'adi, sū da wanda ya kyautatu daga ubanninsu da mātan aurensu da zurriyarsu. Lalle Kai, Kai ne Mabuwāyi, Mai hikima.

9. “Kuma Ka tsare su daga mūnānan ayyuka, kuma wanda Ka tsare shi daga mūnānan ayyuka a rānar nan, to, lalle, Ka yi masa rahama, kuma wancan shi ne babban rabo mai girma.”

مَا يُجِدُ فِي عَائِنَتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْزِرُكَ تَقْلِبُهُمْ فِي الْيَلَدِ ⑤

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْرَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَدُوا بِآبَائِهِمْ لِيُذْخِصُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ⑥

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ⑦

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ⑧

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑨

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑩

10. Lalle waɗanda suka kāfirta, anā kiran su, “Haḳīka, ƙin Allah (a gare ku) shi ne mafi girma daga ƙinku ga kanku a lōkacin da ake kiran ku zuwa ga imāni, sai kunā ta kāfircēwa.”

11. Suka ce, “Ya Ubangijinmu! Kā matar da mu sau biyu, kuma Kā rāyar da mu sau biyu, sabōda haka mun yarda da laifuffukanmu. To, shin, akwai wata hanya zuwa ga fīta?”

12. Wancan sababinsa, lalle (shi ne) idan an kirāyi Allah Shi kaɗai, sai ku kāfirta, kuma idan aka yi shirki game da Shi, sai ku yi imāni. To, hukuncin fa, na Allah Maɗaukaki, Mai girma ne.

13. Shi ne Wanda ke nūna muku āyōyinSa, kuma Ya saukar da arziki daga sama sabōda ku, kuma bābu mai yin tunāni fāce mai mayar da al'amari ga Allah.

14. Sabōda haka ku kirāyi Allah, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi, kuma kō dā kāfirai sun ƙi.

15. Mai ɗaukaka darajōji (dōmin mūminai), Mai Al'arshi, Yanā jēfa rūhi⁽¹⁾ daga al'amarinSa a kan wanda Ya so daga bāyinSa, dōmin ya yi gargadi kan rānar gamuwa.

16. Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya bōyuwa ga Allah. “Mulki

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لِمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

قَالُوا رَبَّنَا أَمَتَنَا اثْنَتَيْنِ وَأَخْيَتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ ﴿١١﴾

ذَٰلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوَمَّنُوا قُلِ كُلُّكُمْ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾

يَوْمَ هُمْ بَايَرُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ

(1) Rūhi a nan, ga fahimtata, Allah ne Mafi sani, shi ne ƙarfin rai da basirar fahimtar addini da aiki wajen rāyar da shi, wanda Allah Yake sakāwa ga mālamai da Yake nufin jaddada addini da shi a kan kōwane ƙarni kamar yadda Hadisi ya zo da shi, ya kōre jidālin māsu jidāli.

ga wa yake a yau?" Yanā ga Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

17. Yau anā sāka wa kōwane rai a game da abin da ya aikata, bābu zālunci a yau. Lalle Allah Mai gag-gawar hisābi ne.

18. Kuma ka yi musu gargadi kan rānar (Sā'a) makusanciya, a lōkacin da zukāta suke māsu cika da bakin ciki, ga makōsansu. Bābu wani masōyi ga azzālumai, kuma bābu wani mai cēto da zā a yi wa dā'a (ga cētonsū).

19. (Allah) Ya san yaudarar idānu da abin da kirāza ke bōyēwa.

20. Kuma Allah Shī ke yin hukunci da gaskiya, waɗannan da suke kira, waninSa, bā su yin hukunci da kōme. Lalle Allah, Shī ne Mai ji, Mai gani.

21. Ashe, ba su yi tafiya ba, a cikin kasā, dōmin su dūba ga yadda ākibar waɗanda suka kasance a gabāninsu ta zama? Sun kasance sū ne mafi tsananin karfi daga gare su, da kufaifan aiki a cikin kasā, sai Allah Ya kāmā su da laifuffukansu. Kuma bā su da wani mai tsarēwa daga Allah.

22. Wancan sababinsa, dōmin sū, Manzanninsu sun kasance sunā zuwa gare su da hujjōji bayyanannu, sai suka kāfirta, sai Allah Ya kāmā su. Lalle Shī Mai karfi ne, Mai tsananin azāba.

23. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Mūsā a game da āyōyinMu da wani dalīli bayyananne.

لَمِنَ الْمَلَكِ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

وَأَنذَرَهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظِيمٍ مَّا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعَ يُطَاعُ ﴿١٨﴾

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

﴿٢١﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَاثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾

24. Zuwa ga Fir'auna da Hāmā-na da Kārūna, sai suka ce, “Mai sihiri ne, maƙaryaci.”

25. Sa'an nan a lōkacin da ya jē musu da gaskiya daga wurinMu, suka ce, “Ku kashe dīyan waƙanda suka yi imāni tāre da shi, kuma ku rāyar da mātansu.” Kuma mugun shirin kāfirai, bai zama ba fāce a cikin bata.

26. Kuma Fir'auna ya ce, “Ku bar ni in kashe Mūsā, kuma shī, ya kirāyi Ubangijinsa. Lalle ne nī, inā tsōron ya musanya addininku, kō kuwa ya bayyana barna a cikin kasā.”

27. Kuma Mūsā ya ce, “Lalle nī, nā nēmi tsari da Ubangijina kuma Ubangijinku, daga dukan makan-gari, wanda bā ya imani da rānar Hisābi.”

28. Kuma wani namiji mūmini daga dangin Fir'auna, yanā bōye imāninsa, ya ce, “Ashe, za ku kashe mutum dōmin ya ce Ubangijina Allah ne, alhāli kuwa haƙiƙa ya zo muku da hujjōji bayyanannu daga Ubangijinku? Idan yā kasance maƙaryaci ne, to, ƙaryarsa na kan-sa, kuma idan ya kasance mai gas-kiya ne, sāshen abin da yake yi muku wa'adi zai sāme ku. Lalle ne Allah bā Ya shiryar da wanda yake mai barna, mai yawan ƙarya.

29. “Yā kū mutānēna! Kunā da mulki a yau, kuma kū ne marinjāya a cikin kasā, to, wāne ne zai taimake mu daga azābar Allah idan ta zo mana?” Fir'auna ya ce, “Bā ni nūna muku kōme fāce abin da na gani,

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَمَسَ وَقَرُّونَ فَقَالُوا
سَجِرٌ كَذَابٌ ﴿٢٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
أَقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
وَأَسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ
رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ
يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ
مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ
رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ
رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَذِبًا فَعَيْنَاهُ كَذِبَةٌ
وَإِنْ يَكُ صَادِقًا نُصِيبْكُمْ بِعُصٍّ الَّذِي
يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ كَذَابٌ ﴿٢٨﴾

يَقَوْمِ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي
الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا
قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا

kuma ba ni shiryar da ku, sai ga hanyar shiryuwa.”

30. Kuma wannan da ya yi imāni ya ce, “Ya mutānēnā! Lalle ne nī, inā yi muku tsōron kwatankwacin rānar kungiyōyi.

31. “Kwatankwacin al’adar mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da waḍanda ke a bāyansu. Kuma Allah bā Ya nufin zālunci ga bāyinSa.

32. “Kuma ya mutānēna! Lalle nī, inā ji muku tsōron rānar kiran jūna.

33. “A rānar da zā ku jūya, kunā māsū bāyar da bāya (gudāne) bā ku da wani mai tsaro daga Allah. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da wani mai shiryarwa.”

34. “Kuma lalle ne, haḳīka, Yusufu ya zo muku daga gabāni, da hujjōji bayyanannu, ba ku gushe ba kunā a cikin shakka daga abin da ya zo muku da shi, har a lōkacin da ya halaka kuka ce, ‘Allah bā zai aiko wani Manzo ba a bāyansa.’ Kamar haka Allah ke ɓatar da wanda yake mai ɓarna, mai shakka.

35. “Waḍanda ke jayayya a cikin āyōyin Allah, bā da wani dalīli da ya zo musu ba. Jidalin ya girma ga zamansa abin ƙi a wurin Allah da wurin waḍanda suka yi imāni. Kamar haka Allah ke bicēwar haske a kan zūciyar dukan makangari, mai tīlastāwa.”

36. Kuma Fir’auna ye ce, “Yā Hāmāna! Ka gina mini bēne, ɗammānīna zā ni isa ga kōfōfi.

أَهْدِيكُمْ إِلَى سَبِيلِ الرَّشَادِ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٣١﴾

مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣٢﴾

وَيَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٣﴾

يَوْمَ تُولُونِ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ﴿٣٤﴾
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْبَيِّنَاتِ ﴿٣٦﴾
فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ ﴿٣٧﴾
حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُنْكَرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٩﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ ابْنُ لِي صَرَخًا عَلَيَّ أَتَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٤٠﴾

37. “Kōfōfin sammāi, dōmin in yi ninkaya zuwa ga abin bautāwar Mūsā. Kuma lalle nī, haḳīka, inā zaton sa maḳaryaci.” Kuma haka dai aka kawāce wa Fir’auna mūnānan aikinsa, kuma aka danne shi daga barin tafarki. Kuma mugun nufin Fir’auna bai zama ba fāce yanā a cikin hasāra.

38. Kuma wannan da ya yi imāni ya ce, “Ya mutānēna! Ku bī ni, in shiryar da ku tafarkin shiryuwa.

39. “Kuma ya mutānēna! Wannan rāyuwa ta dūniya ḍan jin dādī ne kawai, kuma lalle Lāhira ita ce gidan tabbata.

40. “Wanda ya aikata mummunan aiki, to, ba za a sāka masa ba fāce da misālinsa, kuma wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō mace, alhāli kuwa shi mūmini ne, to, wadannan sunā shiga Al-janna, anā ciyar da su a cikinta, bā da lissāfi ba.

41. “Kuma ya mutānēna! Me ya sāme ni, inā kiran ku zuwa ga tsīra, kuma kunā kira na zuwa ga wutā?

42. “Kunā kira na zuwa ga in kāfirta da Allah, kuma in yi shirki, game da Shi, da abin da bābu wani ilmi game da shi gare ni, kuma ni inā kiran ku zuwa ga Mabuwayi, Mai gāfara.

43. “Haḳkan ne, abin da kawai kuke kira na zuwa gare shi, bā ya da wani kira a cikin dūniya, kuma bā shi da shi a Lāhira, kuma lalle makomarmu zuwa ga Allah take, kuma lalle maḳarnata sū ne ’yan wutā.

أَسْبَبَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلَعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ
وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كَذِبًا وَكَذَلِكَ زُيِّنَ
لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ
وَمَا كُنْزُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَنْقُومُ اتَّبِعُونِ
أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾
يَنْقُومُ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعُ
وَابْتَ الْآخِرَةُ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَتَتْهُ
مُؤْمِنٌ قَالُوا لَيْكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
يُزْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

* وَيَنْقُومُ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجْوَىٰ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى
الْعَرِيزِ الْعَقْلِيِّ ﴿٤٢﴾

لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ
فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَّرَدَّنَا
إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ
النَّارِ ﴿٤٣﴾

44. “To, zā ku ambaci abin da nake gaya muku, kuma inā fawwala al’amarina zuwa ga Allah. Lalle Allah Mai gani ne ga bāyinSa.”

45. Sai Allah Ya tsare shi daga mūnānan abūbuwa da suka yi na mākirci, kuma mummunar azāba ta wajaba ga mutānen Fir’auna.

46. Wutā, anā gitta su a kanta, sāfe da maraice, kuma a rānar da Sa’a take tsayuwa, anā cēwa, “Ku shigar da mutānen Fir’auna a mafi tsananin azāba.”

47. Kuma a lōkacin da suke hu-sūma a cikin wutā, sai raunāna (mabiya) su ce wa waƙanda suka kangara (shugabanni), “Lalle mū, mun kasance mabiya gare ku, to, shin, kū māsū wadātar da mu ne daga barin wani rabo daga wutā?”

48. Waƙanda suka kangara suka ce, “Lalle mū duka munā a cikinta. Lalle ne, Allah Ya yi hukunci a tsakānin bāyinSa.”

49. Kuma waƙanda suke a cikin wutā suka ce wa matsaran Jahan-nama, “Ku rōki Ubangijinku Ya sauƙaƙa mana, a yini ɗaya, daga azāba.”

50. Suka ce, “Ashe, Man-zanninku ba su jē muku da hujjōji bayyanannu ba?” Suka ce, “Na’am, sun jē!” Suka ce, “To, ku rōka.” Kuma rōkon kāfirai bai zamo ba fāce a cikin ɓata.

51. Lalle Mū, haƙiƙa, Munā tai-makon ManzanninMu da waƙanda suka yi imāni, a cikin rāyuwar dū-niya da rānar da shaidu ke tsayāwa.

فَسْتَذْكُرُونَ مَا أَقُولَ لَكُمْ وَأَفَوتُ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾

فَوَقَدَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَخَافَ يُقَالِ
فِرْعَوْنُ سُوءَ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ
فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

وَإِذْ يَتَحَاوَرُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ
الضُّعْفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا هِيَ أَنفُسُكُمْ تُعْتَدُونَ عَنَّا
فَصِيبًا مِنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ
فِيهَا إِنْ أَرَادَ اللَّهُ قَدْحَكُمْ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ
الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُنَّا تُبْعَثُكُمْ رَسُولًا
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوا مَا دَعَوْنَا
الْكُفْرَ إِنَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُدُ ﴿٥١﴾

52. Rānar da uzurin azzālumai bā ya amfāninsu, kuma sunā da la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

53. Kuma lalle haḳīka, Mun bai wa Mūsā shiriya, kuma Mun gādar da Banī Isrā'īla Littāfi.

54. Shiryarwa da tunāwa ga ma'abūta hankali.

55. Sabōda haka, ka yi haḳuri, lalle wa'adin Allah gaskiya ne. Kuma ka nēmi gāfara ga zunubinka, kuma ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, maraice da kuma wāyēwar sāfiya.

56. Lalle waḍanda ke jāyayya a cikin āyōyin Allah, bā game da wani dalīli wanda ya jē musu ba, bābu kōme a cikin ḳirāzansu, fāce girman kai, ba su zama māsū isa ga gūrinsu ba, sabōda haka ka nēmi tsari daga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Mai gani.

57. Lalle halittar sammai da ḳasā, ita ce mafi girma daga halittar mutāne, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

58. Kuma makāho da mai gani bā su daidaita, kuma waḍanda suka yi īmāni suka aikata ayyukan ḳwarai, da mai mūnanāwa bā su daidaita. Kaḍan ḳwarai, kuke yin tunāni.

59. Lalle Sa'a haḳīka mai zuwa ce, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne bā su yin īmāni.

60. Kuma Ubangijinku ya ce, "Ku kira Ni in karḳa muku. Lalle

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ

الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا

بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾

هُدًى وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

فَأَصْرَفْنَا عَنْهُ غُورَةَ الْكَافِرِ ﴿٥٥﴾

لِذُنُوبِهِ وَسَمِعَ مُحَمَّدٌ رَبِّكَ بِالْعِشِيِّ

وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَعْتَدُونَ

سُاطِنًا أَنَّهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ

إِلَاحٌ كَبِيرٌ مَا هُمْ بِبَلِيفِينَ فَاستَعِذْ

بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٧﴾

لَخَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ

خَلْقِ النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ

فَلْيَلَا مَا تَدْعُونَ ﴿٥٩﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأَيُّمٌ لَّارْتَبَ فِيهَا وَلَٰكِنَّ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

wadannan da ke kangara daga barin bauta Mini, za su shiga Jahan-nama sunā kaskantattu.”

61. Allah ne Wanda Ya sanya muku dare dōmin ku natsu a cikin-sa, da rāna mai gānarwa. Lalle Allah, haḳīka, Ma’abūcin falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gōdēwa.

62. Wancan Shī ne Allah Ubangijinku, Mahaliccin dukan kōme, bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

63. Kamar haka ake karkatar da waḍanda suka kasance sunā jāyayya game da āyōyin Allah.

64. Allah ne Ya sanya muku kaṣa tabbatacciya, da sama gīnanniya, kuma Ya sūranta ku, sa’an nan Ya kyautata sūrōrinku, kuma Ya ar-zutta ku daga abūbuwa māsu dāḍi. Wancan Shī ne Allah Ubangijinku. To, albarkar Allah Ubangijin halittu tā bayyana.

65. Shī ne Mai rai, bābu abin bautāwa fāce Shi. Sabōda haka ku kira Shi, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi. Gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

66. Ka ce, “Lalle nī, an hana ni in bauta wa waḍanda kuke kira, waḍansun Allah a lōkacin da hujjōji bayyanannu suka zo mini daga Ubangijīna, kuma an umurce ni in sallama ga Ubangijin halittu.”

67. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga turbāya, sa’an nan daga maniyyi, sa’an nan daga sāren jini, sa’an nan Ya fitar da ku kunā jāriri,

إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَحْمِلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ أَيْتَاتٍ لِّتَشْكُرُوا
فِيهِ وَالنَّهَارُ مُبْصِرٌ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَشْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ تَوْفَكَوتَ ﴿٦٣﴾

كَذَٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا يَعْبُدُ اللَّهَ
يَجْحَدُونَ ﴿٦٤﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الَّذِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

﴿قُلْ إِنِّي بُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي
وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَبِّحَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ نَضَفَهُ
ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا

sa'an nan dōmin ku isa ga cikaƙarƙarƙinku, sa'an nan dōmin ku kasance tsōfaffi, kuma daga cikinku, akwai wanda ake karɓar ransa a gabānin haka, kuma dōmin ku isa ga ajali ambatacce, kuma dam-māninku ko zā ku hankalta.

68. Shi ne Wanda ke rāyarwa kuma Yana kashewa. To, idan Ya hukunta wani al'amari, to, Yana cewa kawai gare shi, ka kasance, sai yana kasancewa (kamar yadda ake bukatar sa.)

69. Ashe, ba ka gani ba ga wadanda ke jāyayya a cikin āyōyin Allah, yadda ake karkatar da su?

70. Wadanda suka ƙaryata, game da Littāfin, kuma da abin da Muka aika Manzanninmu da shi. To, za su sani.

71. A lōkacin da ƙuƙumma suke a cikin wuyōyinsu, da sarkōki anā jan su.

72. A cikin ruwan zāfi, sa'an nan a cikin wutā anā babbaka su.

73. Sa'an nan a ce musu, "Inā abin da kuka kasance kunā shirki da shi,

74. "Wanin Allah?" Suka ce, "Sun ɓace mana. Ā'a, ba mu kasance munā kiran kōme ba a gabani." Kamar wancan ne Allah Yake ɓatar da kāfirai.

75. Wancan dōmin abin da kuka kasance ne kunā farin ciki da shi, a cikin ƙasā, bā da hakki ba, kuma da abin da kuka kasance kunā yi na nishāfi.

أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لَتَكُونُوا شُيُوعًا وَمِنْكُمْ مَن
يُتَوَّى مِنْ قَبْلُ وَلَتَبْلُغُوا أَجَلَ مُسَمًّى
وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا
يَقُولُ لَهُ لَكُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ
الَّتِي بُضِرَ فَوْقَ ﴿٦٩﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَمَا أُرْسِلَ بِهِ
رُسُلُنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

إِذْ الْأَغْلُلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ
يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَنْتُمْ مَّا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ تَكُنْ
تَدْعُونَا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ
الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

ذَلِكَ كُفُّوا بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾

76. Ku shiga kofōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. To, mazaunin māsu girman kai yā mūnana.

77. Sabōda haka ka yi haƙuri. Lalle wa'adin Allah gaskiya ne. To, kō dai lalle Mu nūna maka sāshen abin da Muka yi musu wa'adi da shi, kō kuwa lalle Mu karɓi ranka, to, zuwa gare Mu ake mayar da su.

78. Kuma lalle haƙiƙa, Mun aika wasu Manzanni daga gabāninka, daga cikinsu akwai wanda Muka kissanta maka lābārinsa, kuma daga cikinsu akwai wanda ba Mu kissanta lābārinsa ba a gare ka. Bā ya yiwuwa ga wani Manzo ya jē da wata āyar mu'ujiza fāce da iznin Allah. Sa'an nan idan umurnin Allah ya jē, sai a yi hukunci da gas-kiya, māsu bātāwa sun yi hasara a can.

79. Allah ne Wanda Ya sanya muku dabbōbi dōmin ku hau daga gare su, kuma daga gare su kuke ci.

80. Kuma kunā da abūbuwan amfāni a cikinsu, kuma dōmin ku isar da wata bukāta, a cikin kīrā-zanku a kansu, kuma a kansu da a kan jirāge ake daukar ku.

81. Kuma Ya nūna muku āyōyinSa. To, wane āyōyin Allah kuke musu?

82. Ashe fa, ba su yi tafiya a cikin kasā ba, dōmin su dūba yadda āki-bar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafi yawa daga gare su. Kuma sun fi tsananin ƙarfi, da (yawan) gurābun sanā'ō'i

أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبَشِّرْ
مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرَبِّتْكَ
بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيْكَ فَإِلَيْنَا
يُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ
قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِبَيِّنَةٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ
وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾
وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ
تُكْفِرُونَ ﴿٨١﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا
أَكْثَرًا مِنْهُمْ وَأَشَدُّ قُوَّةً وَءَاتَارًا فِي الْأَرْضِ

a cikin kasā. To, abin da suka kasance sunā aikatāwa bai wadātar da su ba.

83. A lōkacin da Manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, suka yi farin ciki da abin da ke wurinsu, na ilmi,⁽¹⁾ kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi ya wajaba a kansu.

84. Sa'an nan a lōkacin da suka ga azābarMu, suka ce, "Mun yi imāni da Allah, Shi kadai, kuma mun kāfirta da abin da muka kasance munā shirki da shi."

85. To, imāninsu bai kasance yanā amfaninsu ba a lōkacin da suka ga azābarMu. Hanyar Allah wadda ta gabāta a cikin bāyinSa. Kuma kāfirai sun yi hasāra a can.

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا جَاءَ نُهُم رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا
عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٥﴾

فَلَمْ يَكُن يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا
سُنَّتِ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَيْرَ
هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٦﴾

SŪRATU FUṢṢILAT

سُورَةُ الْفُصِّلَاتِ

Tanā karantar da mutāne cēwa hālayensu duka cūta ne, Alkur'āni ne māganin wannan cūtar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

I. H. M.

حَمْدٌ

(1) Ilmin dūniya na sanā'ō'i ya zo ne daga Annabāwa kamar na ibādōdi. Nūhu ya fāra sassaƙar jirgin ruwa da wahayi daga Allah, Zulƙarnaini ya fāra haɗa baƙin ƙarfe da gaci dōmin hana tsātsa, Yūsufu ya fāra barin hatsi a cikin sōshiya dōmin hana ƙwari. Dāwūda ya fāra sanā'ar sulke. Ādam ya fāra rubūtu, Idirīsu ya fāra yin alƙalami. Isā ya fāra warkar da majinyata, Alkur'āni ya nūna anā iya tūshi sama da jirgin sama. Shu'aibu shi ya nūna kasuwanci, da sauransu.

2. Saukarwa (da Alkur'āni) daga Mai rahama ne, Mai jin kai.

3. Littāfi ne an bayyana āyō-yinsa daki-daki, yanā abin karan-tāwa na Lārabci, dōmin mutānen da ke sani.

4. Yanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Sai mafi yawan-su suka bijire. Sabōda haka sū, bā su saurārāwa.

5. Kuma suka ce, “Zukātanmu nā a cikin kwasfa daga abin da kake kiran mu zuwa gare shi, kuma a cikin kunnuwanmu akwai wani nauyi, kuma daga tsakāninmu da tsakāninka akwai wani shāmaki. Sabōda haka ka yi aiki, lalle mū, māsu aiki ne.”

6. Ka ce, “Nī mutum kawai ne kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cēwa abin bautāwarku, abin bautāwa guda ne. Sai ku daidaitu zuwa gare Shi, kuma ku nēmi gāfararSa.” Kuma bone ya tabbata ga māsu yin shirki.

7. Waɗanda bā su bāyar da zak-ka, kuma sū a game da Lāhira su kāfirai ne.

8. Lalle waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wani sakamako wanda bai yankēwa.

9. Ka ce, “Ashe lalle kū, haḳīka, kunā kāfurta a game da Wanda Ya halitta kaṣā a cikin kwanuka biyu, kuma kunā sanya Masa kīshiyōyi? Wancan fa, Shī ne Ubangijin halittu.

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥

كَتَبْتُ فُصِّلَتْ ءِآيَاتُهُ وَقُرْءَانَا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ٦

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ٧

وَقَالُوا أَفَلَوْنَا فِي أَكْثَنِ مِمَّا نَدْعُونَ إِلَيْهِ فِي ءِآذَانِنَا وَقَدْ رَأَيْنَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ حَبَابٌ فَاَعْمَلْ إِنَّا نَحْنُ عَمِلُونَ ٨

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا ۗ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ٩

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ١٠

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ١١

﴿قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْكَافِرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ وَأُنَدَّىٰ ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ١٢﴾

10. Kuma Ya sanya, a cikinta, dūwatsu kafaffu daga samanta, kuma Ya sanya albarka a cikinta, kuma Ya kaddara abūbuwan cinta a cikinta, a cikin kwanuka huɗu māsu daidaita, dōmin matambaya.

11. Sa'an nan Ya daidaita zuwa ga sama alhāli kuwa ita (a lōkacin) hayāki ce, sai Ya ce mata, ita da kasā, "Ku zo, bisa ga yarda kō a kan tilas." Suka ce, "Mun zo, munā māsu dā'ā."

12. Sai Ya hukunta su sammai bakwai a cikin kwānuka biyu. Kuma Ya yi wahayi, a cikin kōwace sama da al'amarinta, kuma Muka kawāta sama ta kusa da fitilu kuma don tsari. Wancan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

13. To, idan sun bijire sai ka ce, "Nā yi muku gargadi ga wata tsāwa kamar irin tsāwar Ādāwa da Samūdāwa."

14. A lōkacin da Manzanninsu suka je musu daga gaba gare su kuma daga bāyansu, "Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah." Suka ce, "Dā Ubangijinmu Yā so, lalle dā Ya saukar da malā'iku, sabōda haka lalle mū, māsu kāfirta ne a game da abin da aka aiko ku da shi."

15. To, amma Ādāwa, sai suka yi girman kai a cikin kasā, bā da wani hakki ba, suka ce, "Wāne ne mafi tsananin karfi daga gare mu?" Ashe, kuma ba su gani ba cewa Allah, Wanda Ya halitta su, Shī ne Mafi karfi daga gare su, kuma sun kasance a game da āyōyinMu suna yin musu?

وَجَعَلَ فِيهَا رَاسِيًا مِنْ فَوْقِهَا وَيَبْرُكُ
فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَمَوتَهَا فِـتْ أَرْبَعَةَ
أَيَّامٍ سَوَاءٍ لِّلنَّاسِ يَلِـيْنَ ﴿١٠﴾

ثُمَّ أَسَوَّى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ
لَهَا وَلِلْأَرْضِ أُنْتِیَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا
أُنْتِیَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾

فَقَضَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِی یَوْمَیْنِ وَأَوْحَىٰ فِی
كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَرَبَّیْنَا السَّمَاءَ الذُّنْبَا
بِمَصْبُوحٍ وَحَفَظْنَا ذَٰلِكَ تَقْدِیْرُ الْعَزِیزِ
الْعَلِیمِ ﴿١٢﴾

فَإِن أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ
صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَیْنِ أَيْدِیهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا
لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ
كَفَرُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِی الْأَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أُولَئِكَ كَانُوا لَـلَّهِ
الَّذِی خَلَقَهُمْ هَـوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا
بِعَآئِنَتِنَا یَسْتَحِدُونَ ﴿١٥﴾

16. Sai Muka aika, a kansu, da iska mai tsananin sauti da sanyi, a cikin kwānuka na shu'umci, dōmin Mu dāndana musu azābar wulā-kanci, a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi wulākantarwa, kuma sū bā zā a taimake su ba.

17. Kuma amma Samūdāwa, sai Muka shiryar da su, sai suka fi son makanta a kan shiriya, dōmin haka tsawar azābar wulākanci, ta kāmā su, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa (dōmin nēman wata fā'ida).

18. Kuma Muka tsīrar da wa-dānda suka yi īmāni kuma suka kasance sunā yin taḳawa.

19. Kuma rānar da ake tāra maḳiyan Allah zuwa wutā, to, sū anā kakkange su.

20. Har idan sun jē mata, sai jinsu da ganinsu da fātunsu, su yi shaida a kansu a game da abin da suka kasance sunā aikatawa.

21. Kuma suka ce wa fātunsu, “Don me kuka yi shaida a kanmu?” Suka ce, “Allah, Wanda ke sanya kōwane abu ya yi furuci, Shī ne Ya sanya mu mu yi furuci, kuma Shī ne Ya halitta ku, can da farko, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

22. “Ba ku kasance kunā sani ba a bōye, cēwa jinku zai yi shaida a kanku kuma ganinku zai yi, kuma fātunku za su yi. Kuma amma kun yi zaton cēwa Allah bai san abū-buwa māsu yawa daga abin da kuke aikatāwa ba.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ
مُحْسَبَاتٍ لِنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا
يُبْصِرُونَ ﴿١٦﴾

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى
الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهَوْنِ
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٧﴾

وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَشْكُونَ ﴿١٨﴾

وَنَوْمَ يُخْرِجُنَا عَنْهُ إِلَٰهَ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُرْجَعُونَ ﴿١٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءَهُمْ شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَأَبْصَرُهُمْ وَقُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

وَقَالُوا الْجُلُودُ دُحُرٌ شَهِدَتْ عَلَيْنَا قَالُوا
أَنطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْمِعُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ
سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ
ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَيْفَ أَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

23. “Kuma wancan zaton nāku wanda kuka yi zaton shi, game da Ubangijinku, ya halakar da ku, sai kuka wāyi gari a cikin māsū hasāra.”

24. Sabōda haka idan sun yi ha-kuri, to, wutar, ita ce mazauni a gare su, kuma idan sun nēmi yarda, to, ba su zama daga waɗanda ake yardarwa ba.

25. Kuma Muka salladar da mabiya⁽¹⁾ a gare su, sai suka kawāta musu abin da ke a gabansu da abin da ke a bāyansu. Kuma kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin wasu al'ummōmi da suka shūɗe a gabāninsu daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsū hasāra.

26. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Kada ku saurāra ga wannan Alkur'āni, kuma ku yi ta yin kuwwa a cikin (lōkacin karātun) sa, dammāninku zā ku rinjaya.”

27. Sabōda haka lalle zā Mu ɗan-ɗana wa waɗanda suka kāfirta wata azāba mai tsanani, kuma lalle zā Mu sāka musu da mafi mūnin abin da suka kasance sunā aikatāwa.

28. Wancan shī ne sakamakon maʿiyan Allah, watau wutā. Sunā a gidan dawwama a cikinta, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā yin musu game da āyōyinMu.

29. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nūna mana waɗannan biyun da suka ɓatar da mu daga aljannu da

وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ
أَرَدْنَاكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَإِنْ يَصِيرُوا فَاَلَنَارِ مَتَوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتَبُوا
فَمَا لَهُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾

﴿وَقِضْنَا لَهُمْ قُرُونَهُمْ فَزَيَّنَّوْا لَهُمْ مَنَازِلَ
أَيِّدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْإِنِّ
وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٢٥﴾﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَٰذَا
الْقُرْءَانِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ
جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرَبْنَا
أَعْدَاءَ اللَّهِ مِنَ الْإِنِّ وَالْإِنْسِ جَعَلَهُمَا نَجَاتٍ

(1) Mabiya, sū ne aljannun kō shaidannun da ke tāre da mutum.

mutāne, mu sanya su a ƙarƙashin ƙafāfunmu, dōmin su kasance daga ƙasƙantattu.”

30. Lalle waɗannan da suka ce, “Ubangijinmu, Shi ne Allah,” sa'an nan suka daidaitu, mala'iku na sassauka a kansu (a lōkacin saukar ajalinsu sunā ce musu), “Kada ku ji tsōro, kuma kada ku yi baƙin ciki, kuma ku yi bushāra da Aljanna, wadda kun kasance anā yi muku wa'adi da ita.

31. “Mū ne majiɓintanku a cikin rāyuwar dūniya da kuma a cikin Lāhira, kuma a cikinta kunā da abin da rāyukanku ke sha'awa, kuma kunā da abin da kuke kira (a kawo muku) a cikinta.

32. “A kan liyāfa daga Mai gāfara, Mai jin ƙai.”

33. Kuma wāne ne mafi kyau ga magana daga wanda ya yi kira zuwa ga Allah, kuma ya aikata aiki na ƙwarai, kuma ya ce, “Lalle ni, inā daga māsu sallamāwar al'amari zuwa ga Allah?”

34. Kuma kyautatāwa bā ta dai-daita, kuma haka mūnanāwa. Ka tunkude cūta da abin da yake mafi kyau, sai gā shi wanda akwai ƙiyayya a tsakāninka da tsakāninsa, kamar dai shi majiɓinci ne, masoyi.

35. Kuma bā za a cūsa wa kōwa wannan hāli ba fāce waɗanda suka yi haƙuri, kuma bā zā a cūsa shi ba fāce ga mai rabo mai girma.

36. Kuma idan wata fiza ta fiza-ge ka daga Shaidan, to ka nēmi tsari

أَفَدَامَتِ الْيَكُونَانِ مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا
تَسْرُلْ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ الْأَنحَاوُ
وَلَا تَحْزَنُوا وَاتَّبِعُوا بِالْحَيَاةِ الَّتِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٤٠﴾

تَخُنْ أَوْلِيَاؤَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ
أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٤١﴾

تُرَا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٤٢﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ أَدْفَعُ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٤٤﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا
إِلَّا أَدْوُحْدٌ عَظِيمٌ ﴿٤٥﴾

وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ

ga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Masani.

37. Kuma akwai daga āyōyinSa, dare da yini, da rānā da watā. Kada ku yi sujada ga rānā, kuma kada ku yi ga watā. Kuma ku yi sujada ga Allah Wanda Ya halitta su, idan kun kasance Shī ne kuke bauta wa.

38. To, idan sun yi girman kai, to, wadanda ke a wurin Ubangijin-ka, sunā tasbīhi a gare Shi, a dare da rana, alhāli kuwa sū, bā su kōsāwa.

39. Kuma akwai daga āyōyinSa cēwa lalle kai kanā ganin kasā kēkasasshiya, to, idan Mun saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura. Lalle Wannan da Ya rāya ta, haḳīka, Mai rāyar da matattu ne. Lalle Shī, Mai ikon yi ne a kan kōwane abu.

40. Lalle wadannan da ke karka-cēwa a cikin āyōyinMu, bā su fakuwa a gare Mu. Ashe fa, wanda ake jēfāwa a cikin wutā ne mafifici kō kuwa wanda zai je amintacce a Rānar Kiyāma? Ku aikata abin da kuke so! Lalle Shī Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

41. Wadannan da suka kāfirta game da Alkur'āni a lōkacin da ya je musu... kuma lalle shi, haḳīka, littāfi ne mabuwāyi.

42. 'Barna bā zā ta je masa ba daga gaba gare shi, kuma bā zā ta zo ba daga bāya gare shi. Saukarwa ce daga Mai hikima, Gōdadde.

43. Bā zā a fada maka ba fāce abin da aka riga aka fada ga Manzannin da suke a gabāninka. Lalle

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٧﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٨﴾

فَإِنْ أَنتُمْ كَذِبُونَ فَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَهُوَ الَّذِي يَسْمَعُ السَّمْعَ كُلَّ حَقٍّ وَهُوَ الَّذِي يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقْرَأَ فِي الْقُرْآنِ وَأَنْ تُحَدِّثَ إِلَىٰ عِبَادِهِ الْقُرْآنَ جَهْدًا مُّكْرَمًا ﴿٤٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخَفُونَ عَلَيْهَا قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ كَتَابٌ مُّزِينٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّ لَهُمْ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٤٢﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبُطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٣﴾

مَا يَقُولُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ

Ubangijinka, haḳīka, Ma'abūcin gāfara ne, kuma Ma'abūcin azāba mai raḍaḍi ne.

44. Kuma da Mun sanya shi abin karātu na ajamanci, lalle dā sun ce, “Don me ba a bayyana āyōyinsa ba? Ashe, zai yiwu a sāmi littāfi ba'ajame da Manzo Balārabe?” Ka ce, “Shi, shiriya ne da warkewa ga waḍanda suka yi imāni. Kuma waḍanda ba su yi imāni ba akwai wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma shi wata makanta ne a kansu. Waḍannan anā kiran su daga wuri mai nīsa.”

45. Kuma lalle Mun bai wa Mūsā Littāfi, sai aka yi sābāni a cikin-sa. Kuma ba dōmin wata kalma da tā gabata ba daga Ubangijinka, lalle dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle sū, haḳīka, sunā a cikin shakka daga gare shi, mai sanya kōkanto.

46. Wanda ya aikata aiki na kwarai, to, sabōda kansa ne, kuma wanda ya mūnana, to, yanā a kansa. Kuma Ubangijinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba.

47. Zuwa gare Shi ake mayar da sanin Sa'a. Kuma waḍansu 'yā'yan itāce bā su fita daga kwasfōfinsu, kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da sanin-Sa, kuma a rānar da Yake kiran su (Ya ce), “Inā abōkan tārayyaTa?” Sai su ce, “Mun sanar da Kai, bābu mai bāyar da shaida da haka nan daga gare mu.”

قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ
الِيمِ ﴿٤٤﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَبَيِّنَاتٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيدٍ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاحْتُلِفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٦﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٤٧﴾

* إِلَيْهِ يُرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَتَيْنَ شُرَكَاءِي قَالُوا أَدْنَاكَ مَا مَنِائِمٍ
سَهِيدٍ ﴿٤٨﴾

48. Kuma abin da suka kasance, sunā kira a gabānin haka ya bace musu, kuma suka yi zaton cēwa bā su da wata mafakā.

49. Mutum bā ya kōsāwa daga addu'ar nēman alhēri, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya zama mai yanke kauna, mai nūna kāsāwa.

50. Kuma lalle idan Mun dānda-na masa wata rahama daga gare Mu, daga bāyan wata cūta ta shāfe shi, lalle zai ce, “Wannan (ni'ima) tāwa ce, kuma bā ni zaton Sa'a mai tsayuwa ce, kuma lalle idan aka mayar da ni zuwa ga Ubangijina, haḳīka, inā da makōma mafi kyau, a wurinSa.” To, lalle zā Mu bā da lābāri ga waḍanda suka kāfirta game da abin da suka aikata, kuma lalle Munā dāndana musu daga azāba, mai kauri.

51. Kuma idan Muka yi ni'ima ga mutum, sai ya bijire, kuma ya nīsantar da gēfensa, kuma idan sharri ya sāme shi, sai ya zama ma'abūcin addu'a mai fāḍi.

52. Ka ce, “Ashe, kun gani! Idan (Alkur'āni) ya kasance daga Allah ne, sa'an nan kun kāfirta a game da shi, wāne ne mafi bata daga wanda yake yanā a cikin sāḅani manisanci (daga gaskiya)?”

53. Zā Mu nūna musu āyōyin-Mu a cikin sāsan ni da kuma a cikin rāyukansu, har ya bayyana a gare su cēwa lalle (Alkur'āni), shi ne gaskiya. Ashe, kuma Ubangijinka bai isa ba, ga cēwa lalle Shī Halar-tacce a kan kowane abu ne?

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَكَائِلُهُمْ يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ
وَيَنْتَوُونَ مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْمَعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ
مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَعُوْثُ فَنُوطٌ ﴿٤٩﴾

وَلَيْنَ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ
مَّسَّتْهُ لِيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ
فَأَيُّمَةً وَلَيْنَ رُجْعَتْ إِلَى رَبِّي إِنْ لِي عِنْدَهُ
لَلْحُسْبَى فَلَئِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا
وَلَنَذِيْقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾

وَإِذَا أَلْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَقَا
بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ
عَرِيضٍ ﴿٥١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ ثَمَرٌ
كَفَرْتُمْ بِهِ مِنْ أَصْلٍ مِّمَّنْ هُوَ فِي
شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

سَرِّبْنَاهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي
أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

54. To, lalle sū, sunā a cikin shakka daga gamuwa da Ubangi-jinsu. To, lalle Shī Mai kēwayēwa ga dukan kōme ne.

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّن لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ
يَكُودُ شَيْءٌ مُّحِيطٌ ﴿٥٤﴾

SŪRATUSH SHŪRĀ سُورَةُ الشُّورَى

Tanā karantar da muhimmancin haɗuwar jama'ar Musulmi da hanāwar rarrabar kalmarsu, a kōwane hāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. 'Ī. Š. K̃.

3. Kamar wancan ⁽¹⁾ (asīrin) Allah, Mabuwayi, Mai hikima, ke yin wahayi zuwa gare ka da zuwa ga waɗanda ke gabāninka.

4. (Allah) Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

5. Sammai nā kusan su tsāge daga bisansu, kuma malā'iku nā yin tasbīhi game da gōdē wa Ubangi-jinsu kuma sunā istigfāri dōmin wanda ke cikin ƙasa. To, lalle Allah Shī ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

حَمْدٌ

عَسَقٌ

كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ ﴿٥٦﴾

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَلَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا لِمَن
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٧﴾

(1) Asīrin haɗa jama'a bā zā su rarrabu ba. Watau su riƙi Allah Shi kaɗai ne Ubangi-jinsu Mai yin umurni ko hani, kuma su riƙi cēwa Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, shi ne cikamakin Annabāwa, bāyansa bā a bai wa kōwa kōme fāce fahimta ga abin da ya zo da shi.

6. Kuma waɗanda suka riƙi wa-
ɗansu majibinta waɗanda bā Shī
ba, Allah ne Mai tsaro a kansu,
kuma kai, bā wakili ne a kansu ba.

7. Kuma kamar haka ne
Muka yi wahayin abin karantāwa
(Alkur'āni) na Lārabci zuwa gare
ka, dōmin ka yi gargadi ga Uwar
Alkaryu (Makka) da wanda ke a
kēwayenta, kuma ka yi gargadi
game da rānar tārūwa, bābu shakka
gare ta, wata ƙungiya tanā a cikin
Aljanna kuma wata ƙungiya tanā a
cikin sa'ir.

8. Kuma dā Allah Yā so, dā Yā
haɗā su al'umma guda, kuma
amma Yanā shigar da wanda Ya so
a cikin rahamarSa, alhāli kuwa az-
zālumai bā su da wani majibinci,
kuma bā su da wani mataimaki.

9. Kō kuma sun riƙi waninSa
majibinta? To, Allah Shī ne Maji-
binci, kuma Shī ne ke rāyar da
matattu, alhāli kuwa Shī Mai ikon
yi ne a kan dukan kōme.

10. Kuma abin da kuka sābā wa
jūna a cikinsa, kō mēne ne, to,
hukuncinsa (a mayar da shi) zuwa
ga Allah. Wancan Shī ne Allah
Ubangijina, a gare Shi na dōgara,
kuma zuwa gare Shi nake mayar da
al'amarina.

11. (Shī ne) Mai ƙāga halittar
sammai da ƙasa, Ya sanya muku
ma'aura daga jinsinku, kuma (Ya
sanya) daga dabbōbi maza da mātā,
Yanā shūka ku a cikinsu, wani abu
bai zama kamar tamkarSa ba,
kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ
حَفِظَ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ
الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا
رَبَّ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يَدْخُلُ
مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿٨﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ
يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى
اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ﴿١٠﴾

فَاطْرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ
أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا
يَذَرُوكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

12. Shī ne da mabūdan sammai da kasa, Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kufuntāwa. Lalle ne, Shī Masani ne ga dukan kōme.

13. Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Īsā, cēwa ku tsayar da addini sōsai, kuma kada ku rarrabu a cikinsa.⁽¹⁾ Abin da kake kira zuwa gare shi,⁽²⁾ ya yi nauyi a kan māsū shirki. Allah na zāßen wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shirryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa.

14. Kuma ba su rarraba ba fāce bāyan da ilmi ya jē musu, dōmin zālunci a tsakāninsu, kuma bā dōmin wata kalma⁽³⁾ tā gabāta ba

لَهُمْ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَنْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

﴿ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا
وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا
الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ
مَانَعُوهُمْ إِلَهُ إِلَهُ اللَّهِ يَجْتَنِي إِلَهُهُ مِنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي إِلَهُهُ مَنْ يُنِيبُ ﴾ ﴿١٣﴾

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعَثْنَا
بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ

(1) Ku bi umurnin Allah kamar yadda Ya aza muku hukunce-hukuncensa, kada ku karkace da bin umurnin wadansu na dabam, wadanda bā Allah ba, kō kuma kada ku bi son zūciyarku. Bin umurnin wani zai sanya ku sābā wa jūnanku, ku rarrabu, ku rasa karkā a kan maƙiyanku. Wanda ya bi umurnin wadansu, wadanda bā Allah ba, to, yā yi shirki da Allah ke nan, kuma haɗuwar māsū bin umurnin wadansu wadanda bā Allah ba, to, tanā da wuya. Wannan āyā ta hana bin ɗarīkōkin kungiyōyin sūfāye duka, dōmin bin su. bin umurnin wadansu ne wadanda bā Allah ba, kuma yanā rarraba Musulmi, su zama kungiya-kungiya, da sābāni mai nīsa. Bā zā a ce ba, “Ā’aha! Wannan āyā ta sauka ga Yahūdu da Nasāra kawai”, dōmin āyōyi biyu 14 da 15, māsū bin wannan, sun gama har da Musulmi, dōmin umurni ga Annabi, umurni ne sabōda al’ummarsa. Kuma sābānin māsū ɗarīkōki, sābāni ne a kan asali, watau aƙīda, bā sābāni ne a kan rassuna na Furū’a ba. Sabōda haka bābu fīyayya a tsakānin mabiya mazhabōbi, dōmin sābāninsu, na fahimta ne kawai. Sābāni ga rēshe, rahama ce, amma sābāni ga asali azāba ce.

(2) Watau haɗuwar jama’a ga bin addini guda, bā da sābāwa ba ga asalinsa. Wanda ya ce: An saukar wa wani mutum, baicin Muhammadu, da wani abu daga Allah, to, shī ya sābā wa asali. Sābāwa ga asali kāfirci ne.

(3) Kalmar da ta gabāta, ita ce “Allah bā zai halaka mutane ba sabōda zunubi sai ajalinsu yā zo.” Zālunci da ke hana su haɗuwa a bāyan sanin gaskiya, shi ne hassadar jūna, sa kwaɗayi da son shugabanci a cikin mu’amala.

daga Ubangijinka, zuwa ga wani ajali ambatacce, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle ne, wadanda aka gādar wa Littāfi daga bāyan-su, haḳīka, sunā cikin shakka a gare shi, mai sanya kokanto.

15. Sabōda haka, sai ka yi kira, kuma kai, ka daidaitu kamar yadda aka umurce ka, kuma kada ka bi son zūciyōyinsu, kuma ka ce, “Nā yi ĩmāni da abin da Allah Ya saukar na littāfi, kuma an umurce ni da in yi ādalci a tsakāninku. Allah ne Ubangijinmu, kuma Shī ne Ubangijinku, ayyukanmu nā gare mu, kuma ayyukanku nā gare ku, kuma bābu wata hujja a tsakāninmu da tsakāninku. Allah zai tara mu, kuma zuwa gare Shi ma-kōma take.”

16. Kuma wadannan da ke jāyayya a cikin al'amarin Allah daga bāyan an karɓa masa, hujjarsu bātacciya ce a wurin Ubangijinsu, kuma akwai fushi a kansu, kuma sunā da wata azāba mai tsanani.

17. Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi da gaskiya, da sikeli. Kuma me ya sanar da kai (cēwa anā) tsammānin Sa'ar kusa take?

18. Wadanda ba su yi ĩmāni da ita ba, (sū) ke nēman gag-gautōwarta, alhāli kuwa wadanda suka yi ĩmāni, māsū tsōro ne daga gare ta, kuma sun sani, cēwa ita gaskiya ce. To, lalle ne wadanda ke shakka a cikin Sa'a, haḳīka, sunā a cikin ɓata mai nisa.

مُسَمًّى لِّقَضَىٰ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ
مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٥﴾

فَإِذْ لَكَ فَادَعُ ۖ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ وَلَا
تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ ۚ وَقُلْ إِنَّمَا أَنزَلَ اللَّهُ
مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ ۚ اللَّهُ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلْنَا وَلَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ۚ اللَّهُ يَجْمَعُ
بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
أُسْتُجِيبَ لَهُمْ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةً عِندَ
رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ ﴿١٧﴾

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ
وَمَا يَذُرُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٨﴾

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا
وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ ۚ الْآلَ إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي
السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٩﴾

19. Allah Mai tausasāwa ne ga bāyinsa. Yanā arzūta wanda Yake so, alhāli kuma Shī ne Mai karfi, Mabuwayi.

20. Wanda ya kasance yanā nufin nōman Lāhira, zā Mu kārā masa a cikin nōmansa, kuma wanda ya kasance yanā nufin nōman dūniya, zā Mu sam masa daga gare ta, alhāli kuwa bā shi da wani rabo a cikin Lāhira.

21. Kō sunā da waɗansu abōkan tārayya (da Allah) waɗanda suka shar'anta musu, game da addini, abin da Allah bai yi izni ba da shi? Kuma bā dōmin kalmar hukunci ba, dā lalle, an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle azzālumai sunā da azāba mai raɗaɗi.

22. Kanā ganin azzālumai sunā māsu tsōro daga abin da suka sannā'anta, alhāli kuwa shi abin tsonron, mai aukuwa ne gare su, kuma waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai sunā a cikin fadamun Aljanna, sunā da abin da suke so a wurin Ubangijinsu. Wacan fa ita ce falala mai girma.

23. Wancan shī ne Allah ke bāyar da bushāra da shi ga bāyinsa waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa, fāce dai sōyayya ta cikin zumunta.” Kuma wanda ya aikata wani abu mai kyau, zā Mu karā masa kyau a cikinsa, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ
الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي
حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ
مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ
لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا
كَسَبُوا وَهُمْ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ
الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا
إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْرِضْ حَسَنَةً
نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

24. Kô zâ su ce, “Yā kirkira karyā ga Allah ne”? To, idan Allah Ya so, zai yunke a kan zūciyarka, kuma Allah Yana shāfe karyā kuma Yana tabbatar da gaskiya da kalmōminSa. Lalle ne, Shī Masani ne ga abin da ke cikin zukata.

25. Kuma Shi ne ke karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā yāfe kanaanā laifuffuka, alhāli kuwa Yanā sanin abin da kuke aikatāwa.

26. Kuma Yanā karɓa wa waɗannan da suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma Yanā kārā musu (sakamako) daga fālarSa. Kuma kāfirai sunā da wata azāba mai tsanani.

27. Kuma dā Allah Ya shimfida arziki ga bāyinSa, dā sun yi zāluncin rarraba jama'a a cikin kasa, kuma amma Yanā sassaukarwa gwargwado ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, game da bāyinSa, Mai labartawa ne, Mai gani.

28. Kuma Shī ne ke sassaukar da girgije (ruwa) a bāyan sun yanke kauna, kuma Yana wātsa rahamarSa, alhāli kuwa Shī ne Majibinci, Mai gōdiya.

29. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da kasa, da abin da Ya wātsa a cikinsu na dabba alhāli kuwa Shī Mai iko ne ga tāra su, a lōkacin da Yake so.

30. Kuma abin da ya sāme ku na wata masifa, to, game da abin da hannāyenku suka sana'anta ne, kuma (Allah) Yanā yāfēwar (waɗansu laifuffuka) māsu yawa.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۚ إِنَّ يَسِّرَ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَوِّدُ الْحَقَّ ۚ يَكَلِّمُنِي ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

وَيَسْجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ وَلَوْ سَـَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لعبَادِهِ لَمِغْوَا فِي الْأَرْضِ وَلَـٰكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَرُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۚ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتٍّ مِنْ ذَوَاتٍ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٣٠﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣١﴾

31. Kuma ba ku zama māsu bu-wāya ba a cikin ƙasa, kuma bā ku da wani majiɓinci, wanin Allah, kuma bā ku da wani mataimaki.

32. Kuma akwai daga āyōyinsa, jirāge māsu gudāna a cikin tēku kamar duwātsu.

33. Idan Ya so sai Ya kwantar da iskar, sai jirāgen su yini sunā māsu kawaici a kan bāyan tēkun, lalle ne ga wancan, haƙiƙa, akwai āyōyi ga dukan mai haƙuri, mai gōdiya.

34. Kō Ya halakā su (sū jirāgen) sabōda abin da māsu su suka sa-nā'anta, alhāli kuwa Yanā yāfe (laifuffuka) māsu yawa.

35. Kuma dōmin waɗanda ke jāyayya a cikin āyōyinMu su sani (cēwa) bā su da wata mafaka.

36. Sabōda haka abin da aka bā ku, kō mēne ne, to, jin dāɗin rayu-war dūniya ne, kuma abin da ke a wurin Allah, shī ne mafīfīci, kuma shī ne mafi wanzuwa ga waɗanda suka yi īmāni kuma sunā dōgara a kan Ubangijinsu kawai.

37. Kuma waɗanda⁽¹⁾ ke nisan-tar manyan zunubbai da ayyukan alfāsha, kuma idan sun yi fushi, sū, sunā gāfartawa.

38. Da waɗanda suka karɓa kira ga Ubangijinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma al'amarinsu shāwa-

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى
ظُهُورِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

أَوْ يُوقِفَهُنَّ يَمَّا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُخَدِّلُونَ فِيهَا لَا نَفَاةَ لَهُمْ مِنْ مَجْجِسٍ ﴿٣٥﴾

فَمَا أَوْيِسْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَمَتَّعُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ وَأَنْتُمْ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُوكَ سَاءَ أُعَذِّبُهُمْ وَأَسْفَلُ الْأَعْنَافِ
وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ
شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

(1) Bayānin siffōfin mūminai, waɗanda suke tsare su, yana lāmunce zama haɗe, da gamuwar Musulmi, sū ne siffōfi shida, nisan-tar manyan zunubbai da zina, da gāfarta fushi, da tsayar da salla, da shāwara ga al'amuran tsakaninsu, da ciyar da dūkiya da ta wajabci mutum ya ciyar da ita ga cikin alhēri ga inda Allah Ya ce a ciyar da ita.

ra ne a tsakāninsu, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

39. Da waɗanda⁽¹⁾ idan zālunci ya sāmē su, sunā nēman taimako (su rāma).

40. Kuma sakamakon cūta, shī ne wata cūta kamarta, sai dai wanda ya yāfē kuma ya kyautata, to, lādarsa nā ga Allah. Lalle ne, Shī (Allah) bā Ya son azzālumai.

41. Kuma lalle ne wanda ya nēmi taimakon rāmāwa a bāyan an zālunce shi, to, waɗannan bābu wata hanyar zargi a kansu.

42. Inda hanyar zargi kawai take, shī ne a kan waɗanda ke zāluntar mutāne, kuma sunā kētare haddin shari'a cikin kasa, bā tare da hakki ba. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi.

43. Kuma lalle ne, wanda ya yi haɗuri kuma ya gāfarta (wa wanda ya zālunce shi), to shī wancan aiki, haɗiƙa, yanā daga manyan al'amura (da Allah ke so).

44. Kuma wanda⁽²⁾ Allah Ya ba-tar, to, bā shi da wani majibinci, bāyanSa, kuma zā ka ga azzālumai, a lōkacin da suka ga azāba, sunā cēwa, “Shin, akwai hanya zuwa ga kōmāwa?”

45. Kuma kanā ganin su anā gitta su a kanta, sunā kaskantattu

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٩﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنْ أَنْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

وَتَرْتَفَعُ غُرُوسُهَا خَشِيعَاتٍ مِنْ

(1) Wajen rāma zālunci kō yinsa, mutāne sun kasu kashi huɗu. Māsu rāmāwa gwargwadon zālunci, bā su da laifi; da māsu rāmāwa da abin da ya fi laifin da aka yi musu, to, sunā da laifi kamar māsu fāra zālunci, da māsu gāfartāwa, waɗannan sū ne Allah ke so.

(2) Bayānin mai zālunci da sakamakonsa a Rānar Lāhira.

sabōda wulākanci, sunā hange daga gefen gani boyayye. Kuma waɗanda suka yi īmāni sai su ce, “Lalle ne, māsū hasāra, sū ne waɗanda suka yi hasārar rāyukansu da iyālansu a Rānar Kiyāma.” To, lalle ne, azzā-lumai sunā a cikin wata azāba zaunanniya.

46. Kuma waɗansu majībinta ba su kasance ba a gare su, waɗanda ke iya taimakonsu, baicin Allah. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da wani gōdabe na tsīra.

47. Ku karbā wa Ubangijinku tun gabānin wani yini ya zo, bābu makawa gare shi daga Allah, bā ku da wata mafaka a rānar nan, kuma bā ku iya yin wani musu.

48. To, idan sun bijire, to, ba Mu aike ka kanā mai tsaro a kansu ba, bābu abin da ke a kanka fāce iyar da Manzanci. Kuma lalle ne, Mū idan Mun ɗanɗana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sai ya yi farin ciki da ita, kuma idan wata masīfa ta sāme su sabōda abin da hannayensu suka gabātar, to, lalle ne mutum mai tsananin kāfirci ne.

49. Mulkin sammai da ƙasa na Allah kawai ne. Yanā halitta abin da Yake so. Yanā bāyar da 'ya'ya mātā ga wanda Yake so, kuma Yanā bāyar da ɗiya maza ga wanda Yake so.

50. Kō kuma Ya haɗa su maza da mātā, kuma Yanā sanya wanda Ya so bakarāre.⁽¹⁾ Lalle Shi, Mai ilmi ne, Mai īkon yi.

الَّذِينَ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُقِيمٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُوهُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا
مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ مَّلْجَأٍ
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّكِيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنِ اعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
حَفِظًا إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِتَارِحَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ
تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يِمَاقِدَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنِ
الْإِنْسَانُ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنثًا وَيَهَبُ لِمَنْ
يَشَاءُ الذَّكَورَ ﴿٤٩﴾

أَوْ يَرْوِجُهُمْ ذُكْرَانًا وَنِسَاءً وَجَعَلَ مَنْ
يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

(1) Bakarāre, shi ne wanda bā ya baihuwa.

51. Kuma bā ya kasancēwa ga wani mutum Allah Ya yi masa magana⁽¹⁾ fāce da wahayi, kō daga bāyan wani shāmaki, kō Ya aika wani Manzo, sa'an nan ya yi wahayi, da izninSa ga abin da Yake so. Lalle Shi, Madaukaki ne Mai hiki-ma.

52. Kuma kamar wancan, Mun aika wani rūhi (rai mai hada ja-ma'a) zuwa gare ka, daga gare Mu. Ba ka kasance kā san abin da yake littāfi ba, kō abin da yake īmāni, kuma amma Mun sanya shi (rūhin, watau Alkur'āni) wani haske ne, Munā shiryar da wanda Muke so daga cikin bāyinMu game da shi. Kuma lalle kai, hakīka, kanā shir-yarwa zuwa ga hanya madaidai-ciya.

53. Hanyar Allah Wanda ke da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin fasa. To, zuwa ga Allah kawai al'amura ke kōmāwa.

﴿وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا
أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ
بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنتَ
تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَنُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ
نُورًا نُّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ
لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥١﴾

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

(1) Annabāwa a lōkacin da Allah Ya yi musu magana ba su gan Shi ba, sai dai su ji maganarSa kamar yadda Mūsā ya ji, kō kuma da wāsīdar malā'ika kamar sauran Annabāwa, kō kuwa da ilhami watau ya san hukunci ba da magana kō wani wāsīdar malā'ika ba. Ilhāmin Annabāwa da mafarkinsu gaskiya ne. Ilhāmi da mafarkin sauran mutāne bā ya zama hujja sai idan yā dāce da shari'a, sai a yi aiki da shi a kan shari'a bā a kan mafarkin ko ilhāmin ba.

سُورَةُ الزُّكْرِفِ SŪRATUZ ZUKHRUF

Tanã karantar da hālāyen mutāne na son rikon al'adunsu da jayayya da karya dōmin haka a kan gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

2. Ina rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle Mū, Mun sanya shi abin karātu na Lārabci, tsammāninku, kunā hankalta.

4. Kuma lalle shī, a cikin uwar littāfi, a wurinMu, hakīka, maḍaukaki ne, bayyananne.

5. Shin, zā Mu kau da kai daga saukar da hukunci daga gare ku ne dōmin kun kasance mutane māsū barna?

6. Alhāli kuwa sau nawa Muka⁽¹⁾ aika wani Annabi a cikin mutānen farko!

7. Kuma wani Annabi bai je musu ba fāce sun kasance, game da shi, sunā māsū yin izgili.

8. Sai Muka halakar da waḍan-da suke sū ne mafiya karfin damka

حَمْدٌ

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ١

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ

تَعْقِلُونَ ٢

وَاللَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِّي

حَكِيمٌ ٣

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَن

كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ٤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ٥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ٦

فَأَهْلَكَ مَا أَكْثَرُ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَىٰ

(1) Tun da ba Mu bar mutānen farko māsū barna ba, sai da Muka aika musu Manzanni, kuma kōwace ƙungiya daga cikin waḍanda aka aika wa wani Manzo sai da ta yi izgili game da Manzonsu, har abin ya kai ga halakar shūgabanninsu. To, haka mutānenka, bā zā Mu bar su ba, sabōda barnansu, sai Mun aike ka zuwa gare su, su yi izgili game da kai, har a halaka shūgabanninsu, sa'an nan sauransu, su bi abin da aka umurce su da shi.

daga gare su. Kuma abin misālin mutānen farkon ya shūde.

9. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye su, “Wāne ne ya halitta sam-mai da ƙasa?” Lalle zā su ce, “Ma-buwāyi Mai ilmi ne Ya halitta su.”

10. Wanda Ya sanya muku ƙasa shimfiɗa kuma Ya sanya muku ha-nyōyi a cikinta, tsammāninku, zā ku nēmi shiryuwa.

11. Kuma wanda Ya saukar da ruwa daga sama, a kan wani gwarg-wado, sai Muka rāyar da gari ma-tacce game da shi. Kamar haka nan ake fitar da ku (daga kabari).

12. Kuma Wanda Ya halitta ma'aura dukansu, kuma Ya sanya muku, daga jirgi da dabbōbin ni'ima, abin da kuke hawa.

13. Domin ku daidaitu a kan bāyansa, sa'an nan ku tuna ni'imar Ubangijinku a lōkacin da kuka dai-daita a kansa, kuma ku ce, “Tsar-ki ya tabbata ga Wanda Ya hōre mana wannan, alhāli kuwa ba mu ka-sance māsū iya rinjāya gare shi ba.

14. “Kuma lalle mū, haƙīka, māsū⁽¹⁾ jūyāwa muke zuwa ga Ubangijinmu.”

15. Kuma suka sanya⁽²⁾ Masa juz'i daga bāyinSa. Lalle ne mutum,

مَثَلُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
يَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ
لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ
فَأَنشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمُ
مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾

لَتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ
إِذَا أَسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي
سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

وَأَنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ
لَجَٰفٍ لَّكَافٍ ﴿١٥﴾

(1) Ku yi dalili da hōrēwar abin hawa gare ku zuwa ga tabbatar tāshinku, dōmin hisābin Kiyāma, dōmin ku bi umurninSa a dūniya, kuma ku bar al'adunku.

(2) Suka ce malā'iku 'ya'ya māta ne na Allah, sunā bauta musu ne dōmin su kusantar da su zuwa ga Allah, watau dōmin su cēce su daga azāba. Sun yi wannan ƙarya ne dōmin su tabbatar da al'ādarsuta surkulle. Sabōda haka suka yi wa Allah ƙarya, suka naƙasa Shi da haka, kuma suka naƙasa malā'iku māsū daraja a wurin Allah, kuma suka kāfirce wa ni'imar da Allah Ya yi musu wajen aiko musu Manzo mai shiryar da su. Sa'an suka kafa hujja da ƙarya dōmin su danne gaskiya.

haḳīka, mai yawan kāfirci ne, mai bayyanāwar kāfircin.

16. Kō zā Ya dauki 'ya'ya mātā daga abin da Yake halittāwa ne, kuma Ya zābe ku da dīya maza?

17. Alhāli kuwa idan an bāyar da bushāra ga ḡayansu da abin da ya buga misāli da shi ga Mai rahama, sai fuskarsa ta yini tanā wadda aka baḡanta launinta, kuma yanā cike da baḡin ciki.

18. Ashe, kuma (Allah zai zābi) wanda ake rēno a cikin ḡawa, alhāli kuwa ḡa shi a husūma bā mai iya bayyanawar magana ba?

19. Kuma suka mayar da ma-lā'iku ('yā'ya) mātā, alhāli kuwa sū, waḡanda suke bāyin (Allah) Mai rahama ne! Shin, sun halarci halit-tarsu ne? Zā a rubūta shaidarsu, kuma a tambaye su.

20. Kuma suka ce, "Dā Mai rahama ya so, dā ba mu bauta musu ba." Bā su da wani ilmi game da wancan! Bābu abin da suke yi fāce yanki-faḡi.

21. Kō Mun bā su wani littāfi ne a gabāninsa (Alḡur'āni) sabōda haka da shi suke riḡe?

22. Ā'a, sun ce dai, "Lalle mū, mun sāmī ubanninmu a kan wani addini (na al'āda) kuma lalle mū, a kan gurābunsu muke māsu nēman shiryuwa."

23. Kuma kamar haka, ba Mu aika wani mai gargadi ba a gabāninka, a cikin wata alḡarya, fāce ma-ni'imtanta sun ce, "Lalle mū, mun

لَكَفُورٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

أَمْ اتَّخَذَ إِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَحَكُمْ بِالْبَيِّنِ ﴿١٦﴾

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا صَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾

أَوْ مَنْ يُنشِئُ فِي الْحَلِيِّ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٨﴾

وَجَعَلُوا أَلَمَتِيكَ الَّذِينَ هُمْ عِنْدَ الرَّحْمَنِ إِنَّا أَشْهَدُ وَأَخْلَقَهُمْ سَكَنٌ شَهِدْتُهُمْ وَنُتِلُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَ نَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَ نَا عَلَى أُمَّةٍ

sāmi ubanninmu a kan wani addini, kuma lalle mū, māsu kōyi ne a kan gurābunsu.”

24. (Sai mai gargadin) ya ce, “Shin, ban zo muku da abin da ya fi zama shiriya daga abin da kuka sāmi ubanninku a kansa ba?” Suka ce, “Lalle mū dai māsu kāfirta ne game da abin da aka aiko ku da shi.”

25. Sabōda haka Muka yi musu azābar rāmuwa. To, ka dūbi yadda ākibar māsu kāryatāwa take.

26. Kuma (ka ambaci) lōkacin da Ibrāhīm ya ce wa ubansa da mutānensa, “Lalle nī mai barranta ne daga abin da kuke bautāwa.

27. “Fāce Wannan⁽¹⁾ da Ya kāga halittata, to, lalle Shī ne zai shiriyar da ni.”

28. Kuma (Ibrāhīm) ya sanya (ita wannan magana) kalma mai wanzuwa a cikin zuriyarsa, tsam-māninsu su kōmo daga bāta.

29. Ā’a, Na jiyar da waɗannan mutāne, dādi, sū da ubanninsu har gaskiya da Manzo mai bayyanawar gaskiyar, ya zo musu.

30. Kuma a lōkacin da gaskiyar ta jē musu, sai suka ce, “Wannan sihiri ne, kuma mū, māsu kāfirta da shi ne.”

31. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar da wannan Alkur’āni a kan

وَأَنَّا عَلَيَّآءُ أَثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿١٧﴾

* قُلْ أُولَٰئِكَ يُهْدَوْنَ يَمَٰوِجِدَتُمْ
عَلَيْهِ ءَابَآءُكُمْ قَالُوٓا إِنَّا بِمَآ أُرْسِلْتُمْ بِهِ
كَافِرُونَ ﴿١٨﴾

فَانتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنظَرُ كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّآ
تَعْبُدُونَ ﴿٢٠﴾

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢١﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٢٢﴾

بَلْ مَتَّعْتُ هَٰؤُلَاءَ وَءَابَآءَهُمْ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ الْحَقُّ
وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٢٣﴾

وَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوٓا هَٰذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ
كَافِرُونَ ﴿٢٤﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَٰذَا الْقُرْءَانُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّن

(1) Bā ni bauta wa gumāka, amma inā bauta wa Allah Wanda Ya kāga halittata.

wani mutum mai girma daga alkar-yun⁽¹⁾ nan biyu ba?"

32. Shin, sū ne ke raba rahamar Ubangijinka? Mū ne, Muka raba musu abincinsu a cikin rāyuwar dūniya, kuma Muka daukaka waɗansunsu a kan waɗansu da darajōji, dōmin waɗansunsu su riƙi waɗansu lēburōri, kuma rahamar Ubangijinka (ta Annabci⁽²⁾), ita ce mafificiya daga abin da suke tā-rāwa.

33. Kuma bā dōmin mutāne su kasance al'umma ɗaya ba, lalle ne, dā Mun sanya wa māsū kāfircē wa Mai Rahama, a gidājensu, rufi na azurfa, kuma da matākalai, ya zama a kanta suke tākāwa.

34. Kuma a gidājensu (Mu sanya) ƙyamāre da gadāje, a kansu suke kishingida.

35. Da zīnāriya. Kuma dukan wancan abu bai zama ba, sai jin dāɗin rāyuwar dūniya ne kawai, alhāli kuwa Lāhira, a wurin Ubangijinka, ta māsū taƙawa ce.

36. Kuma wanda ya makanta daga barin hukuncin Mai rahama, to, zā Mu lulluƙe shi da Shaidan, watau shi ne abōkinsa.

الْقَرَيْنَيْنِ عَظِيمِ ﴿٣١﴾

أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ
مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا
سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا
لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقُفًا مِنْ
فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٣﴾

وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابٌ وَسُرُرٌ عَلَيْهَا يَتَكَبَّرُونَ ﴿٣٤﴾

وَزُخْرُقًا وَإِنْ كُنَّا لَمَّا مَتَّعِ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ
شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ وَفَرِيقٌ ﴿٣٦﴾

(1) Sunā nufin Makka da Tā'ifa, kuma sunā nufi a saukar da Alkur'āni ga Walīdu ɗan Mugira na Makka kō ga Urwatu ɗan Mas'ūdi As Saƙafī a Ta'ifa. Watau sunā sūkar Muhammadu, dōmin bā shi da dūkiya. A gare su mai dūkiya shi ne babban mutum, wanda ya cancanta Allah Ya aiko shi ga mutāne.

(2) Tun da ba Mu bar rabon abincin rāyuwarsu ta dūniya a hannunsu ba, to, ta yāya ne zā Mu bar babban abu kamar Annabci da shiryar da mutāne ga hannayensu? Watau bā zai yiwu Mu yi ba sai yadda Muke so kawai, kō su bi, kō su kāfirta, duka daidai ne a gare Mu.

37. Kuma lalle su, haḳīka, sunā kange su daga hanya, kuma sunā zaton cēwa sū māsu shiryuwa ne.

38. Har a lōkacin da (abōkin Shaidan) ya zo Mana (ya mutu) sai ya ce, (wa Shaidan) “Dā dai a tsakānina da tsakāninka akwai nīsan gabas da yamma, sabōda haka, tir da kai ga zama abōkin mutum!”

39. Kuma (wannan magana) bā zā ta amfāne ku ba, a yau, dōmin kun yi zālunci, lalle ku māsu tārēwa ne a cikin azāba.

40. Shin to, kai kanā jiyar da kurma ne, ko kanā shiryar da makāho da wanda ke a cikin ɓata bayyananna?

41. To, kō dai Mu tafi⁽¹⁾ da kai, to, lalle Mū, māsu yin azābar rāmuwa ne a kansu.

42. Kō kuma Mu nūna maka abin da Muka yi musu wa'adi, to, lalle Mū, Māsu īkon tasarrufi a kansu ne.

43. Sabōda haka, ka yi riḳo ga abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka. Lalle ne kai, kanā a kan hanya madaidaiciya.

44. Kuma shi (abin wahayin) ambato (na ɗaukaka) ne a gare ka da kuma ga mutānenka, kuma zā a tambaye ku.

45. Kuma ka tambayi waɗanda Muka aika a gabāninka daga ManzanninMu, “Shin, Mun sanya

وَأَنَّهُمْ لَيَصَدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَكَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيَشْسُ الْقَرِينَ ﴿٣٨﴾

وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ أَلْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَتُحْكِرُونَ
الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ
كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

فَإِنَّمَا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

أَوْ نُزِيلَنَّ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ
مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

فَأَسْمِعْ سِكِّينَكَ بِالَّذِي أَرْحَىٰ إِلَيْكَ إِنَّاكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا

(1) Mu tafi da kai, watau Mu karɓi ranka, ka mutu, to, dā Mun yi musu azāba ke nan, dōmin sun rasa mai shiryar da su.

wadansu gumāka, wasun (Allah), Mai rahama, anā bauta musu?”

46. Kuma lalle ne, hakīka, Mun aika Mūsā, game da āyōyinMu, zuwa ga Fir’auna da mashā-wartansa, sai ya ce, “Lalle nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu.”

47. To, a lōkacin da ya jē musu da āyōyinMu, sai gā su sunā yi musu dāriya.

48. Kuma ba Mu nūna musu wata āyā ba, fāce ita ce mafi girma daga ‘yar’uwarta. Kuma Muka kāma su da azāba, tsammāninsu kō sunā kōmōwa.

49. Kuma suka ce, “Yā kai mai sihiri! Ka rōka mana Ubangijinka da albarkacin abin da Ya yi alkawari a wurinka, lalle mū, hakīka, māsu shiryuwa ne.”

50. To, a lōkacin da duk Muka kuranye musu azāba, sai gā su sunā warware alkawarinsu.

51. Kuma Fir’auna ya yi kira a cikin mutānensa, ya ce, “Ya mutā-nēna! Ashe, mulkin Masar bā a gare ni yake ba, kuma wadannan kōgu-na sunā gudāna daga karkashina? Ashe, ba ku gani ba?”

52. “Kō kuma bā nī ne mafīfīci ba daga wannan wanda yake shī wulakantacce ne, kuma bā ya iya bayyanawar magana sai da Kyar?”

53. “To, don me, ba a jēfa munda-ye na zināriya a kansa ba, kō kuma malā’iku su taho tāre da shi haɗe?”

مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ ۚ إِلَهَةٌ يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَا لِي بِهِ ۖ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ
أُخْتِهَا ۖ وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾

وَقَالُوا إِنَّا تَائِبَةٌ لِّلَسَّاحِرِ ۖ ادْعُ لِسَارِكَ بِمَا عَاهَدَ
عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٠﴾

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ ۚ قَالَ يَلْقَوْنَ الْبَأْسَ ۖ لِي
مُلْكٌ مِّصْرَ وَهَٰذَا آلَانْهَارُ تُجْرِي مِن
تَحْتِي ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ مِثْلُ
وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾

فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ ۖ أَوْ جَاءَ
مَعَهُ الْمَلَأَتُكُم بِمُفَرِّقِينَ ﴿٥٣﴾

54. Sai ya sassabce hankalin mutānensa, sabōda haka suka bī shi. Lalle sū, sun kasance wadansu irin mutāne ne fāsikai.

55. Sabōda haka a lōkacin da suka husātar da Mu, Muka yi musu azābar rāmuwa, sai Muka nutsar da su gabā ḍaya.

56. Sai Muka sanya su magabāta kuma abin misāli ga mutānen karshe.

57. Kuma a lōkacin da aka buga misāli da 'Dan Maryama, sai gā mutānenka daga gare shi (shi misālin) sunā dāriya da izgili.

58. Kuma suka ce, "Shin, gumākanmu ne mafifita kō shi ('Dan Maryama)?" Ba su buga wannan misāli ba a gare ka fāce dōmin yin jidāli.⁽¹⁾ Ā'a, sū mutāne ne māsu husūma.

59. Shi ('Dan Maryama) bai zama ba fāce wani bāwa ne, Mun yi ni'ima a gare shi, kuma Muka sanya shi abin kōyi ga Banī Isrā'īla.

60. Kuma dā Munā so, lalle ne, dā Mun sanya malā'iku, daga cikinku, a cikin kasa, sunā mayēwa.⁽²⁾

61. Kuma lalle shī, haḳīka, wani ilmi ne na Sa'a, sabōda haka, kada

فَأَسْتَخَفَّ قَوْمَهُ، فَاَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاقًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

﴿٥٧﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ
مِنْهُ يُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا يَا إِلَهَ شَاخِرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ
إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ
مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ
يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

وَأِنَّهُ لَعَلِيمٌ لِّلْسَاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا

(1) Wātau da aka ce gumāka da māsu bauta musu duka abincin wutar Jahannama ne, kamar yadda yake a cikin Sura ta 21 āyā ta 98 da 99, sai suka ce sun yarda gumakansu su zama tāre da 'dan Maryama.

(2) Dā Mun so dā Mun sanya ḍiyansu su zama malā'iku, su fi Īsā 'dan Maryama zama abin māmāki ga halitta, sa'an nan su maye muku a cikin kasa maimakon ḍiya masu siffōfi irin na jikunkunanku. Zai fi zama abin māmāki mutum ya haifi malā'ika bisa mace ta haifi dā bā da wani namiji yā kusance ta ba.

ku yi shakka a gare ta, kuma ku bi Ni. Wannan ita ce hanya madaidai-ciya.

62. Kuma kada Shaidan ya taushe ku (daga hanyar). Lalle shi ma-kiyi ne a gare ku, mai bayyanāwar kiyayya.

63. Kuma a lōkacin da Īsā ya jē da hujjōji bayyanannu, ya ce, “Lalle ne nā zo muku da hikima, kuma dōmin in bayyana muku sāshen abin da kuke sābā wa jūna a cikinsa, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.

64. “Lalle ne, Allah Shī ne Ubangijina kuma Shi ne Ubangi-jinku, sabōda haka ku bauta Masa. Wannan ita ce hanya madaidaiciya.

65. Sai Kungiyōyi⁽¹⁾ suka sābā a tsakāninsu. To, bone yā tabbata ga waɗanda suka yi zālunci daga azā-bar yini mai raɗaɗi!

66. Shin, sunā jiran wani abu ne? Sai dai Sa’a ta jē musu bisa ga abke, alhāli kuwa ba su sani ba.

67. Masōya a yinin nan, sāshen-su zuwa ga sāshe maƙiya ne, fāce māsū taƙawa (sū kam māsū son jūna ne).

68. Yā bāyīNa! Bābu tsōro a kanku a yau, kuma bā zā ku yi baƙin ciki ba.

وَاتَّبِعُونَ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦٢﴾

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٦٣﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوا هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوِيلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْبَاسِ ﴿٦٥﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾

يَعْبَادُ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَخَزَنُونَ ﴿٦٨﴾

(1) Nasāra suka kasu a cikin Kungiyōyi a bayan Īsā. Ya’akubiyya, māsū cēwa Īsā ɗan Allah ne, da Malakāniyya, māsū cēwa Īsā ɗayan uku ne. Waɗansu kuma suka ce bāwan Allah ne, watau su ne Musulminsu, kuma waɗansu daga Musulmin suka kāfirta a bāyan zakuwar Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, sabōda sun ƙi yarda da Annabinsa. Yahūdu suka ce, “Īsā bā Annabi ba ne ɗan zina ne.” Allah Ya la’ani kāfirai dukansu.

69. Wadanda suka yi ĩmāni da āyōyinMu, kuma suka kasance māsū sallamawar al'amari (ga Allah).

70. Ku shiga Aljanna, kû da mātān aurenku, anā girmama ku.

71. Anā kēwayāwa a kansu da akussa na zīnāriya da kōfuna, alhāli kuwa a cikinsu akwai abin da rāyuka ke marmari, kuma idānu su ji dādī, kuma kû, a cikinta (Aljannar), madawwama ne.

72. Kuma waccan ita ce Aljannar, wannan da aka gādar da ku ita sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

73. Kunā sāmu, a cikinta, 'yā'yan itācen marmari māsū yawa, daga cikinsu kuke ci.

74. Lalle māsū laifi madawwama ne a cikin azābar Jahannama.

75. Bā a sauƙaƙar da ita (azābar) daga gare su, alhāli kuwa sū, a cikinta, māsū kāsa magana ne.

76. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sū ne suka kasance azzā-lumai.

77. Kuma suka yi kira, “Yā Māliku! Ubangijinka Ya kashe mu mana⁽¹⁾” (Māliku) ya ce, “Lalle kû mazauna ne.”

78. Lalle ne, haƙīka, Mun jē muku da gaskiya, kuma amma mafi yawanku māsū kī ga gaskiyar ne.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُخْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ
الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا تَخْلَدُونَ ﴿٧١﴾

وَبِئَظْمِ الْجَنَّةِ الَّتِي أُرِيْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يُفَقَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادَىٰ أَيْمَنُكَ لِيُقْضَىٰ عَلَيْكَ قَالِ إِنَّكُمْ
مَنْكُورُونَ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ
كُرْهُونَ ﴿٧٨﴾

(1) Watau sunā nēman su mutu su huta da daukar azāba.

79. Kō kuma sun tukka wani al'amari ne? To, lalle Mū, Māsu tukkāwa ne.

80. Ko sunā zaton lalle Mū, bā Mu jin asirinsu da gānāwarsu? Na'am! Kuma manzanninMu na tāre da su sunā rubūtāwa.

81. Ka ce, "Idan har akwai dā ga Mai rahama, to, nī ne farkon māsu bauta (wa dān)."

82. Tsarkin Ubangijin sammai da ƙasa, Ubangijin Al'arshi, ya tab-bata daga abin da suke sifantāwa.

83. Sabōda haka ka ƙyālē su, su kūtsa kuma su yi wāsā har su haɗu da yininsu, wanda ake yi musu wa'adi da shi.

84. Kuma Shī ne Wanda ke abin bautāwa a sama, kuma abin bautā-wa a ƙasa, kuma Shī ne Mai hikima, Masani.

85. Kuma albarkar Wanda ke da mulkin sammai da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu tā bayyana, kuma a wurinSa ne ilmin Sa'a yake, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

86. Kuma waɗanda suke kira baicinSa, ba su mallaki cēto ba, fāce wanda ya yi shaida da gaskiya, kuma sū, sunā sane⁽¹⁾ (da haka).

87. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta su?" Lalle

أَمْ أَمْرًا مَوًّا أَمْ إِنَّا مَبْرُؤُونَ ﴿٧٩﴾

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ
وَرُسُلَنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبِيدِ ﴿٨١﴾

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَذَرَهُمْ خَوْضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يَأْتِيَ أَوْيَمَهُمُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ
وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
الْشَّفَعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ إِنِّي

(1) Su waɗanda suka yi shaida da gaskiya sun san bābu mai mallakar cēto ga wani fāce Allah. Sabōda haka Allah nā yi musu izni su cēci wanda Yake son su cēce shi, ba wanda su suke so ba. Ma'anar iznin da cēto ga bāyin Allah sālihai ita ce dōmin Allah Ya bayyana darajar mai cēton ne kawai, bā don yanā da wani hakki ba, ga Allah. Allah Ya tsarkaka daga wata halittarSa ta sāmi wani hakki a kanSa. Kōwa bāwanSa ne.

ne zā su ce Allah ne. To, yāya ake jūyar da su?

88. Kuma da (ilmin) maganarsa (Annabi) “Yā Ubangijīna! Lalle waɗannan mutāne ne waɗanda bā zā su yi īmāni ba.”

89. To, sai ka kau da kai daga gare su, kuma ka ce, “Salāmā”. Sa'an nan kuma zā su sani.

يُؤْمِنُونَ ﴿٧٧﴾

وَقِيلَ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتٰى هٰٓؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٨٨﴾

فَاَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلٰمٌ فَسَوْفَ يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٩﴾

SŪRATUD DUKHĀN سُورَةُ الدُّخَانِ

Tanā karantar da cewa Allah Yanā tadbīri ga al'amuranSa kāfin Ya bayyana su ga bāyinSa. Kuma ni'imarSa tanā gushēwa sabōda sābā wa umurninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. Ṃ.

2. Inā rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle ne Mū, Muka saukar da shi a cikin wani dare mai albarka. Lalle Mū, Mun kasance Māsu yin gargadi.

4. A cikinsa (shi daren) ake rarabe kōwane al'amari da ake hukuntāwa.

5. Umurni na daga wurinMu. Lalle Mū ne Muka kasance Māsu aikāwa.

حَمْدٌ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِيْ لَيْلَةِ مُنْرَكٍ ﴿٣﴾ اِنَّا كُنَّا

مُنذِرِيْنَ ﴿٤﴾

فِيْهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ كَبِيْرٍ ﴿٥﴾

اَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٦﴾

6. Sabōda rahama daga Ubangijinka. Lalle Shī, Shi ne Mai ji, Masani.

7. (Shī ne) Ubangijin sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, idan kun kasance māsū yaḳīni (za ku gāne haka).

8. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Yana rāyarwa kuma Yana kashēwa. (Shi ne) Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.

9. A`a sū sunā wāsā a cikin shakka.

10. Sabōda haka, ka dākata, rānar da sama zā ta zo da hayāki bayyananne.

11. Yanā rufe mutāne. Wannan wata azāba ce mai raḍadi.

12. Ya Ubangijinmu! Ka kura-nye mana azāba. Lalle mū, māsū imāni ne.

13. Inā tunāwa take a gare su, alhāli kuwa, haḳīka, Manzo mai bayyanāwa ya je musu (da gargadin saukar azābar, ba su karḃa ba)?

14. Sa'an nan suka jūya bāya daga gare shi, kuma suka ce, "Wanda ake gayāwa⁽¹⁾ ne, mahaukaci."

15. Lalle Mū, Māsū kuranyēwar azāba ne, a ḁan lōkaci kaḁan, lalle kū, māsū kōmāwa ne (ga laifin).

16. Rānar da Muke damka, damka mafi girma, lalle ne Mū māsū azābar rāmuwa ne.

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّكُمْ مُّوقِنِينَ ﴿٧﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٩﴾

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

يَغشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١﴾

رَبَّنَا اكشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَمَّرَ مَجْئُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنتَقِمُونَ ﴿١٦﴾

(1) Sunā nufin waḁansu mutāne ne ke gaya wa Annabi Alkur'āni, kō kuma daga alāma, watau wai Annabi taḁaḁḁe ne, mahaukaci. Taḁaḁḁe da mahaukaci duka ma'anarsu guda ce, watau marashin hankali, wanda aka yi wa alāma da rashin hankali.

17. Kuma lalle ne, haḳīka, a gabāninsu, Mun fitini mutānen Fir'auna, kuma wani Manzo karīmi ya jē musu.

18. (Manzon ya ce), “Ku kāwo mini (īmāninku) ya bāyin Allah! Lalle ni, Manzo ne amintacce zuwa gare ku.

19. “Kuma kada ku nēmi ḍauka-ka a kan Allah. Lalle nī, mai zo muku ne da dalīli bayyananne.

20. “Kuma lalle nī, na nēmi tsari da Ubangijīna, kuma Ubangijinku, dōmin kada ku jēfe ni.

21. “Kuma idan ba ku yi īmāni sabōda nī ba, to, ku nīsance ni.”

22. Sai ya kirayi Ubangijinsa cēwa waɗannan mutāne ne māsu laifi.

23. (Allah Ya ce), “To, ka yi tafiyyar dare da bāyiNa, da dare. Lalle kū, waɗanda ake bī ne (dōmin a kāma ku.)

24. “Kuma ka bar tēku rarrabe. Lalle sū, runduna ce abar nutsarwa.”

25. Da yawa suka bar gōnaki da marēmari.

26. Da shuke-shuke da matsayi mai kyau.

27. Da wata ni'ima da suka kance a cikinta sunā māsu raha.

28. Kamar haka! Kuma Muka gādar da ita ga waɗansu mutāne na dabam.

﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ﴾

أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧﴾

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿١٨﴾

وَلِيَّ عِزَّتِي بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿١٩﴾

وَأِنْ لَّمْ تَوْتَمِنُوا لِي فَأَعْلَزُونِ ﴿٢٠﴾

فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿٢١﴾

فَأَنسَرِبْ بَعَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ﴿٢٢﴾

وَأَتْرَكَ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّعْرِفُونَ ﴿٢٣﴾

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٤﴾

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٥﴾

وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَكَاهِنِ ﴿٢٦﴾

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٧﴾

29. Sa'an nan samā da kasā ba su yi kūka⁽¹⁾ a kansu ba, kuma ba su kasance waɗanda ake yi wa jinkiri ba.

30. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun tsīrar da Banī Isrā'īla daga azāba mai wulākantāwa.

31. Daga Fir'auna. Lalle shi, ya kasance maɗaukaki daga cikin māsu barna.

32. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun zābe su sabōda wani ilmi (na Taurata) a kan mutāne.

33. Kuma Muka bā su, daga āyōyin mu'ujizōji, abin da yake a cikinsa, akwai ni'ima bayyannanna⁽²⁾.

34. Lalle waɗannan mutāne⁽³⁾, haḳīka, sunā cēwa,

35. "Bābu wani abu sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama waɗanda ake tāyarwa ba.

36. "Sai ku zo da ubanninmu, idan kun kasance māsu gaskiya."

37. Shin, sū ne mafifita kō kuwa mutānen Tubba'u, kuma da waɗanda ke a gabānsu? Mun halaka su, Lalle sū, sun kasance māsu laifi.

فَتَابَكْتَ عَلَيْهِمُ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا ابْنَ إِسْرَءِيلَ مِنْ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ أَخَّرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمِنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَأَنبِئَهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ ﴿٣٣﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا أَمْوَاتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾

فَأَنذِرُوا عِبَادَ إِنَّا لَكُنْهُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Watau sama da kasā ba su girgizu ba sabōda halaka su da aka yi kamar ba a yi, kōme ba.

(2) An bai wa Banī Isrā'īla ni'imar ilmi na Taurāta, an ɗaukaka su, sabōda aiki da ilmin, a kan sauran mutānen zāmaninsu, kuma aka bā su āyōyin mu'ujiza kamar tsāge tēku da mannu da salwa da sauransu, amma kuma dukkan waɗannan ni'imomin sai da suka gushe a lōkacin da suka sābā wa umurnin Allah, sai kuma kasfanci ya maye musu daga bāya. Wannan kuma wa'azi ne ga Musulmi waɗanda Allah Ya ɗaukaka su da Alkur'āni a kan sauran mutāne, idan sun kauce masa zā su walākantu.

(3) Anā nufin mutānen zāmanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, waɗanda ake kiran su zuwa ga Musulunci.

38. Kuma ba Mu halitta sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu ba, alhāli kuwa Munā māsu wāsā.

39. Ba Mu halitta su ba fāce da manufa ta gaskiya, kuma amma maƙi yawansu, ba su sani ba.

40. Lalle rānar rarrabēwa, ita ce lōkacin wa'adinsu gabā ɗaya.

41. Rānar da wani zumu bā ya amfānin wani zumu da kōme, kuma ba su zama anā taimakon su ba.

42. Fāce wanda Allah Ya yi wa rahama. Lalle Shi (Allah), Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

43. Lalle itāciyar Zaḱkūm (danyen wutā),

44. Ita ce abincin mai laifi.

45. Kamar narkakken kwalta, yanā tafasa a cikin cikunna.

46. Kamar tafasar ruwan zāfi.

47. (A cē wa malā'ikun wutā), "Ku kāmā shi, sa'an nan ku fizege shi zuwa ga tsakiyar Jahīm.

48. "Sa'an nan ku zuba, a kansa, daga azābar ruwan zāfi."

49. (A ce masa), "Ka ɗandana! Lalle kai, kai ne mabuwayi mai girma!

50. "Lalle wannan shi ne abin da kuka kasance kunā shakka game da shi."

51. Lalle māsu taƙawa sunā cikin matsayi amintacce.

52. A cikin gidājen Aljanna da marēmari.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لَعِينًا ۝٣٨

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ۝٣٩

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ ۝٤٠

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْتَى عَنْ مَوْتَى شَيْئًا وَلَا هُمْ
يُنصَرُونَ ۝٤١

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝٤٢

إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ۝٤٣

طَعَامُ الْأَشِيمِ ۝٤٤

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ۝٤٥

كَغَلِي الْحَمِيمِ ۝٤٦

خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۝٤٧

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ۝٤٨

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۝٤٩

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ۝٥٠

إِنَّ الصَّالِحِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ۝٥١

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝٥٢

53. Sunā tufanta daga tufāfin alharīni rakīki, da mai kauri, sunā māsu zaman fuskantar jūna.

54. Kamar haka, kuma Mun au-rar da su da mātā māsu kyaun idānu, māsu girmansu.

55. Sunā kira, a cikinsu (gidājen) ga dukan 'ya'yan itācen marmari, sunā amintattu (daga dukan abin tsōro).

56. Bā su dāndanar mutuwa, a cikinsu, fāce mutuwar farko, kuma (Allah) Ya tsare musu azābar Jahīm.

57. Sabōda falala daga Ubangijinka. Wancan shi ne bab-ban rabo, mai girma.

58. Dōmin haka kawai Muka sauƙaƙar da shi (Alkur'āni) da harshenka, tsammāninsu, su riƙa tunāwa.

59. Sai ka yi jira. Lalle sū, māsu jira ne. ⁽¹⁾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾

كَذَلِكَ وَرَوَّجْتَهُمْ بَحُورَيْنِ ﴿٥٤﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَلَكَهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٥﴾

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَّعَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

فَضَلَّاهُمْ مِنْ رَبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

فَإِنَّمَا يَسْتَرْفِلُهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ
يَسْذَكُرُونَ ﴿٥٨﴾

فَازْتَفَبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

(1) Māsu jira ne ga abin da zai sāme su idan ba su yi īmāni ba, watau ni'imar da aka ba su zā ta gushe ke nan dōmin ba su aiwatar da ita ba a kan umurnin Allah.



Tanā karantar da wajabcin bin shari'ar Allah. Wanda ya bi waninta, yā ɓace, kō da ya ga kansa a kan wani ilmin da jarrabāwa kō wani mutum ya bā shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar Littāfi daga Allah Mabuwayi Mai hikima yake.

3. Lalle ne a cikin sammai da kasa akwai āyōyi⁽¹⁾ ga māsu īmāni.

4. Kuma a cikin halittarku da abin da ke watsuwa na dabba akwai āyōyi ga mutāne māsu yaƙīni.

5. Kuma da sāɓawar dare da yini da abin da Allah Ya saukar daga sama na arziki, sa'an nan Ya rāyar da kasa game da shi a bāyan mutu-warta, da jūyāwar iskōki, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

6. Wadancan āyōyin Allah ne, Munā karanta su gare ka da gas-kiya. To, da wane lābāri bāyan Allah da āyōyinSa suke yin īmāni?

7. Bone yā tabbata ga dukan mai yawan kiren karya, mai laifi.

حم

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

وَاخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ بِالْحَقِّ قُبَايَ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَءَايَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥﴾

وَبَلِّغْ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٦﴾

(1) Āyā, ita ce alāma mai jan hankalin mutum zuwa ga shiriya. Jam'inta, shi ne āyōyi.

8. Yanā jin āyōyin Allah anā karanta su a kansa, sa'an nan ya dōge yanā makangari, kamar bai ji su ba. To, ka yi masa bushāra da azāba mai radādī.

9. Kuma har idan ya san wani abu daga āyōyinMu, sai ya rikā su da izgili. Waɗancan sunā da wata azāba mai wulākantāwa (a dūniya).

10. Gaba gare su (a Lāhira) akwai Jahannama, kuma abin da suka sanā'anta bā ya waɗātar da su daga kōme, kuma abūbuwan da suka rikā majiḃinta, baicin Allah, bā su waɗātar da su daga kōme. Kuma sunā da wata azāba mai girma.

11. Wannan (Alkur'āni) shi ne shiryuwa. Kuma waɗanda suka kā-firta game da āyōyin Ubangijinsu, sunā da wata azāba ta wulākanci mai radādī.

12. Allah ne Wanda Ya hōre muku tēku dōmin jirgi ya gudāna a cikinta da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, kuma tsammāninku zā ku gōde.

13. Kuma Ya hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasa, gabā ɗaya daga gare Shi yake. Lalle ne, a cikin wancan, haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni.

14. Ka ce wa waɗanda suka yi ĩmāni, su yi gāfara ga waɗanda bā su fātan rahama ga kwānukan Allah,⁽¹⁾ dōmin (Allah) Ya sāka wa

يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُنْزِلُ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَانُوا يَسْمَعُهَا فَيَشْتَرُ بِعَذَابِ الْيَوْمِ ۝٨

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۝٩

مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝١٠

هَٰذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ يُجْزَى الْيَوْمِ ۝١١

۞ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝١٢

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝١٣

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝١٤

(1) Kwanukan Allah, sū ne masīfu waɗanda ke sāmuni kāfirai waɗanda bā su bin shari'ar Allah. Wātau Allah Ya umurci Annabi ya gaya wa Musulmi, cewa wanda bā ya

mutāne da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Wanda ya aikata aikin kwarai, to, dōmin kansa, kuma wanda ya mūnana aiki, to, a kansa. Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku.

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai⁽¹⁾ wa Banī Isrā'īla littāfi da hukunci da Annabci, kuma Mun arzūta su daga abūbuwa māsu dādī, kuma Mun fifita su a kan mutānen dūniya (a zāmaninsu).

17. Kuma Muka bā su hujjōji na umurni. Ba su sāba ba fāce bāyan ilmi ya jē musu, sabōda zālunci a tsakāninsu. Lalle ne, Ubangijinka zai yi hukunci a tsakāninsu, a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa (jūna).

18. Sa'an nan Muka sanya ka a kan wata shari'a ta al'amarin. Sai ka bi ta, kuma kada ka bi son zūciyōyin wadannan da ba su sani ba.

19. Lalle ne sū, bā zā su wadatar da kai da kōme ba daga Allah. Kuma lalle ne azzālumai, sāshensu majibintan sāshe ne. Kuma Allah ne Majibincin māsu takawa.

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ
وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَنبَيَيْنَاهُم بِبَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ ۖ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ
رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ
فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنُغْشُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۖ وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

tsōron masīfu sabōda yā ki aiwatar da shari'ar Allah a kansa, to, kada Musulmi su dāmu da shi, watau kāfiran amāna nā iya bin dōkōkinsu na al'āda, bābu ruwan Musulmi, matuƙar dai ba su shūka wata fitina ba a garc su. A bāyan haka Allah zai sāka wa kōwa game da aikinsa.

(1) Bā Musulmi kawai aka aiko wa Manzo ba, bā su kawai aka bā su shari'a ba kuma aka umurce su da binta ba, Banī Isrā'īla ma, an bā su haka, kuma sun daukaka a kan mutāne a lōkacin da suka yi aiki da shari'ar, kuma suka kasanta a lōkacin da suka bar aiki da ita. Musulmi ma haka suke idan sun bar shari'ar da Allah Ya aza su a kanta, zā su kasanta yadda Yahūdāwa suka kasanta.

20. Wannan (Alkur'āni) hukunce-hukuncen natsuwa ne ga mutāne, da shiryuwa, da rahama, ga mutāne waɗanda ke da yaƙīni.

21. Kō waɗanda suka yāgi miyā-gun ayyuka sunā zaton Mu sanyā su kamar waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, su zama daidai ga rāyuwarsu da mutuwersu? Abin da suke hukun-tāwa yā mūnana!

22. Alhāli kuwa Allah ne Ya ha-litta sammai da ƙasā sabōda gas-kiya, kuma dōmin a sāka wa kōwa-ne rai da abin da ya sanā'anta, kuma su, bā zā a zālunce su ba.

23. Shin, kā ga wanda ya riƙi son zūciyarsa shī ne abin bautawarsa, kuma Allah Ya batar da shi a kan wani ilmi,⁽¹⁾ kuma Ya sa hātimi a kan jinsa, da zūciyarsa, kuma Ya sa wata yānā a kan ganinsa? To, wāne ne zai shiryar da shi bāyan Allah? Shin to, bā zā ku yi tunāni ba?

24. Kuma suka ce, “Bābu kōme fāce rāyuwarmu ta dūniya; munā mutuwa kuma munā rāyuwa (da haihuwa) kuma bābu abin da ke

هَذَا بَصِيرٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ
يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا الشَّيْءَ أَن
نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِيُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ
وَجَعَلَهُ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ
عِشْرَةَ فَمَن يَهْدِيهِ مِّنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا مَوْتٌ وَنَحْيَا وَمَا

(1) Imin Allah bā ya da iyāka, Yanā būɗa shi ga wanda Ya ga dāma, a inda kō a lōkacin da Ya ga dāma, amma dai duk imin da bai saukar da shi ga Annabi Muhammadu ba, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, to, bā a aiki da shi ga hukunci kō shari'a, wanda ya bi shi kuwa, to, ya face ga aikinsa, bā ya cikin shiryayyu māsu zaman lafiya a dūniya kuma su shiga Aljanna a Lāhira, dōmin sharadin haka shi ne bin sunna. Wanda ya bar sunna kuwa, ya yi kuskuren hanya, bābu mai shiryar da shi kuma sai Allah idan Yā so shi da rahama, watau Ya sanya shi ya tūba. Wannan ya nūna cēwa ibāda da mu'āmala duka daya suke ga Musulunci, barin aiki da shari'a a cikin kōwannensu duka, kāfirci ne ga wanda ya halatta yin haka nan. Mafi yawan kāfircin da ya sāmi Musulmi, ya zo musu ne ta hanyar barin mu'āmalōli da shari'ar Allah, suka dauki yin salla da mai kama da ita, shi kaɗai ne Musulunci, suka kāfirta da haka.

halaka mu sai zāmani.” Alhāli kuwa (ko da suke faɗar maganar) bā su da wani ilmi game da wannan, bā su bin kōme fāce zato.

25. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu a kansu, bābu abin da ya kasance hujjarsu fāce suka ce, “Ku zo mana da uban-ninmu, idan kun kasance māsu gaskiya.”

26. Ka ce, “Allah ne ke rāyar⁽¹⁾ da ku, kuma Shī ne ke matar da ku, sa'an nan Ya tāra ku zuwa ga Rānar Kiyāma, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

27. “Kuma mulkin sammai da kasa na Allah ne Shī kaɗai. Kuma rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan māsu bātāwa (ga hujjōjin Allah dōmin su kī bin shari'arSa) zā su yi hasāra.”

28. Kuma zā ka ga kōwace al'umma tanā gurfāne, kōwace al'umma anā kiran ta zuwa ga littā-finta. (A ce musu) “A yau anā sāka muku da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

29. “Wannan littāfinMu ne, yanā yin magana a kanku da gas-kiya. Lalle Mū, Mun kasance Muna sauya rubūtun tamkar abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

30. To, amma waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan

يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٥﴾

وَإِذَا أُنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ هَٰئِلَاتُ ابْتِلَاءٍ بَيَّنَّتْ مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتَّبَوْنَا أَتَابِينَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٦﴾

قُلِ اللَّهُ يُخَيِّكُم مَّرِيضًا ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِذِرُ يَحْشُرُ الْمُضْطَلُّونَ ﴿٢٨﴾

وَنَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰ إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

هَٰذَا كِتَابُنَا يَنطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(1) Wātau ba kū ne ke rāyuwa da kanku ba, sai an rāyar da ku, haka ne ga mutuwa, bā ku ne ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, kuma Allah Shi 'Daya ke iya rāyarwa ko matarwa. To, yāya ne zā ku kī bin shari'ar da Ya umurce ku da binta?

kwarai, to, Ubangijinsu zai sanya su a cikin rahamarSa. Wannan shī ne babban rabo bayyananne.

31. Kuma amma waɗanda suka kāfirta (Allah zai ce musu), “Shin, āyōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba sai kuka kangare, kuma kuka kasance mutāne māsu laifi?”

32. “Kuma idan aka ce, lalle wa’adin Allah gaskiya ne, kuma Sa’a, bābu shakka a cikinta, sai kuka ce, ‘Ba mu san abin da ake cēwa Sa’a ba, bā mu zato (game da ita) fāce zato mai rauni, kuma ba mu zama māsu yaḳīni ba.’”

33. Kuma mūnanan abin da suka aikata ya bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

34. Kuma aka ce, “A yau zā Mu manta da ku, kamar yadda kuka manta da gamuwa da yininku wannan. Kuma makōmarku wutā ce, kuma bā ku da waɗansu māsu taimako.

35. “Wancan dōmin lalle kū, kun riki āyōyin Allah da izgili, kuma rāyuwar dūniya ta rūɗe ku. To, a yau bā zā su fīta daga gare ta ba, kuma bā zā su zama waɗanda ake nēman yardarsu ba.”

36. Sabōda haka, gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin sammai, kuma Ubangijin ƙasā, Ubangijin halittu.

37. Kuma gare Shi girma yake, a cikin sammai da ƙasā, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai Hikima.

فَيَذَلُّهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ
الْقَوْرُ الْمُبِينُ ﴿٣١﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ أَيْنِي تَنْتَلِي عَلَيْكُمْ
فَأَسْتَكْبِرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ
فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا
وَمَا نَحْنُ بِمُستَقِينَ ﴿٣٣﴾

وَبَدَّ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَخَافَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
وَمَاؤَلَكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿٣٥﴾

ذَلِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَعَرَضْتُمْ
الْحَيَوٰةَ الدُّنْيَا قَالِیَوْمَ لَا یُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ
یُسْتَعْبَدُونَ ﴿٣٦﴾

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

وَلَهُ الْكِبَرِیَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِیزُ الْحَكِیمُ ﴿٣٨﴾

SŪRATUL AḤKĀF

سُورَةُ الْأَحْقَافِ

Tanā karantar da cēwa duka mai yin nasīha ga kansa, ko ga wani, to, mai gargadi ne, Annabi ne kō waninsa, mutum ne ko aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar da littafi daga Allah, Mabuwayi, Mai hikima yake.

3. Ba Mu halitta sammai da kasa ba, da abin da ke tsakaninsu, face da gaskiya da wani ajali ambatacce, kuma wadanda suka kafirta, masu bijirewa ne daga abin da aka yi musu gargadi (da shi).

4. Ka ce, "Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nuna mini, mene ne suka halitta daga kasā? Kō kuwa sunā da tārāyya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur'āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance masu gaskiya."

5. Kuma wāne ne mafi bata daga wanda ke kiran wanin Allah wanda bā zai karba masa ba, har Rānar Kiyāma, alhāli sū (wadanda ake kiran) shagaltattu ne daga kiransu?

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ﴿٢﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنَوِّى بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣﴾

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٤﴾

6. Kuma idan aka t̄ara mutāne, sai su kasance maḳiya a gare su, alhāli sun kasance m̄asu ḳi ga ibā-darsu.

7. Kuma idan anā karātun āyōyinMu bayyanannu a kansu, sai waḍanda suka kāfirta ga gaskiya a lōkacin da ta jē musu, su ce, “Wan-nan sihiri ne bayyananne.”

8. Kō kuwa sunācēwa, “Yā ḳirḳira shi (Alḳur’āni) ne”? Ka ce, “Idan na ḳirḳira shi ne, to, bā ku mallaka mini kōme daga Allah. Shī ne Mafī sani ga abin da kuke kūsāwa a cikinsa na magana. (Allah) Yā isa Ya zama Shaida a ṡakānīna da ṡakāninku. Kuma Shī ne Mai gā-fara, Mai jin ḳai.”

9. Ka ce, “Ban kasance fārau ba daga Manzanni, kuma ban san abin da zā a yi game da ni kō game da ku (na gaibi) ba, bā ni bin kōme fāce abin da ake yin wahayi zuwa gare ni, kuma ban zama ba, fāce mai gargadī mai bayyanāwa.”

10. Ka ce, “Shin, kun gani, idan (Alḳur’āni) ya kasance daga wurin Allah yake, kuma kuka kāfirta da shi, kuma wani mai shaida daga Banī Isrā’īla ya bāyar da shaida a kan kwatankwacinsa, sa’an nan ya yi imāni, kuma kuka kangare? Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai.”

11. Kuma waḍanda suka kāfirta suka ce wa waḍanda suka yi imāni, “Dā (Alḳur’āni) ya kasance, wani alhēri ne, dā ba su riga mu zuwa gare shi ba.” Kuma tun da ba su

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا
بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾

وَإِذَا تُنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا نَكُنَّ قُلُوبُهُمْ
لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ
لِي مِنَ الشَّيْءِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْكِرُونَ فِيهِ كَفَىٰ
بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ﴿٨﴾

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَايِمِ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرَىٰ مَا
يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا لَوْحِي إِلَىٰ وَمَا
أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ
فَقَامُوا وَاسْتَكَرُّوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ
خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ

shiryu game da shī ba, to, zā su ce,
“Wannan kiren karya ne dadadde.”

12. Alhāli kuwa a gabāninsa akwai littāfin Mūsā, wanda ya kasance abin kōyi, kuma rahama. Kuma wannan (Alkur’āni) littafi ne mai gaskatāwa (ga littafin Mūsā), a harshe na Larabci dōmin ya gargadi waɗanda suka yi zālunci, kuma ya zama bushāra ga māsu kyautatāwa.

13. Lalle ne, waɗanda ⁽¹⁾ suka ce, “Ubangijinmu Allah ne,” sa’an nan suka daidaitu, to, bābu wani tsōro a kansu, kuma bā zā su yi baƙin ciki ba.

14. Waɗannan ‘yan Aljanna ne, sunā madawwama a cikinta, a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum ⁽²⁾ game da mahaifansa biyu da kyautatāwa, uwarsa tā yi cikinsa wahala, kuma ta haife shi wahala. Cikinsa da yāyensa watā talātin. Har a lōkacin da ya kai ga mafi ƙarfinsa, kuma ya kai shēkara arba’in, ya ce, “Yā Ubangiḡina! Ka kange ni dōmin in gōde wa ni’imarka, wadda Ka ni’imta a kaina, da kuma a kan mahaifāna biyu, kuma dōmin in aikata aikin ƙwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka kyautata mini a cikin zuriyata. Lalle ni, nā

فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾

وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِّسَانِ عَرَبِيٍّ لِّنَذِيرِ
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَاسْتُرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ
أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصْلُهُ
ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي
إِنِّي تَتَّبِعُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾

(1) Yā fara da wanda ya yi wa kansa nashiha, kuma ya yi aiki da ita, to, shī mai gargadi ne. Haka kuma mai yin nashiha ga mutāne, shī mā mai gargadi ne.

(2) Mutum a cikin iyālnsa, kō ya zama mai gargadi ga kansa da nashiha ga mahaifansa da zuriyarsa kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 13, 14 da 15, kō kuma ya zama mai butulci ga kansa, ya tōzartar da iyāyensa da zuriyarsa, kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 17 da 18.

tūba zuwa gare Ka, kuma lalle ni, inā daga māsu sallamāwa (ga umurninKa).”

16. Waɗancan ne waɗanda Muke karɓa, daga gare su, mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Muke gāfarta mafi mūnanan ayyukansu, (sunā) a cikin 'yan Aljanna, a kan wa'adin gaskiya wanda suka kasance anā yi musu alkawari (da shi).

17. Kuma wanda ya ce wa mahaifansa biyu, “Tir gare ku! Shin, kunā tsōratar da ni cēwa zā a fītar da ni daga (kabari) ne, alhāli kuwa karnōni na mutāne da yawa sun shūde a gabānina (ba su kōmo ba)?” Kuma sū (mahaifan) sunā nēman Allah taimako (sunā ce masa) “Kaitonka! Ka yi imāni, lalle wa'adin Allah gaskiya ne.” Sai shi kuma ya ce. “Wannan bā kōme ba ne fāce tāṭsūniyōyin mutānen farko.”

18. Waɗancan ne waɗanda kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin al'ummōmi waɗanda suka shūde, (bā da dadēwa ba), a gabāninsu, daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsu hasāra.

19. Kuma ga kōwane nau'i, yanā da darajōji daga abinda suka aikata. Kuma dōmin (Allah) Ya cika musu (sakamakon) ayyukansu, alhāli kuwa sū, bā zā a zālunce su ba.

20. Kuma rānar da ake gitta waɗanda suka kāfirta a kan wutā (a ce musu), “Kun tafiyar da abūbuwanku na jin dādī a cikin rāyu-

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَقْبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا
عَمِلُوا وَتَتَجَاوَرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ
الْجَنَّةِ وَعَدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا
يُوعِدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لَوْلَدَيْهِ أُفْ لَكُمَا أَتَعِدَانِي أَنْ
أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَيْتَ الْفُرُوزُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا
يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَبِكَ ءَامِنُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَالِسِينَ ﴿١٨﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا أُولَؤُقِيَتْهُمْ أَعْمَالُهُمْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَذَّيْتُمْ
طَبِيعَتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا

warku ta dūniya, kuma kun nēmi jin dāḍi da su, to, a yau anā sāka muku da azābar wulākanci, dōmin abin da kuka kasance kunā yi na girman kai a cikin ƙasa, bā da wani hakki ba, kuma dōmin abin da kuka kasance kuna yi na fāsikansi.”

21. Kuma ka ambaci da-
n'uwān⁽¹⁾ Ādāwa a lōkacin da ya yi gargadi ga mutānensa, a Tuddan Rairayī, alhāli kuwa waɗansu māsu gargadi sun shūɗe a gaba gare shi da bāya gare shi (da cēwa) “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā tsōrata muku azābar yini mai girma.”

22. Suka ce, “Shin, kā zo mana ne dōmin ka karkatar da mu daga gumākanmu? To, ka zo mana da abin da kake yi mana wa'adin, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

23. Ya ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma inā iyar muku abin da aka aiko ni da shi, kuma amma inā ganin, kū, wasu mutāne ne, kunā jāhiltar gaskiya.”

24. To, a lōkacin da suka ga azābar, kamar hadari mai fuskan-
tar rāfukansu, suka ce, “Wannan hadari ne mai yi mana ruwa.” Ā'a, shī ne abin da kuke nēman gag-
gāwar saukarsa: iska ce, a cikinta akwai wata azāba mai raɗaɗi.

فَالْيَوْمَ تُجْرَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢١﴾

وَأَذْكُرَ أَهْلَ عَادٍ إِذْ أَنْذَرْنَاهُمْ بِهِمُ الْآحْقَافِ
وَقَدْ خَلَّتِ النَّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٢﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا
تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ
بِهِ وَلَكِنِّي أَرَىٰ فِيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا
هَٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ
بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

(1) Ya ambaci Hūdu da mutānensa Ādāwa da misālin waɗansu māsu gargadi daga Annabāwan da suka shūɗe da kuma mutānensu, da yadda aka halaka su daga inda suke zaton rahama ta jē musu. Haka ne hukuncin dukan wanda aka yi wa gargadi da bin umurnin Allah, idan ya ƙi bi, sa'an nan ya bi son zūciyarsa, Allah zai kāwo masa azāba daga inda yake zaton alhēri ga kansa.

25. Tanā darkake kōwane abu da umurnin Ubangijinta. Sai suka wāyi gari, bā a ganin kōme fāce gidājensu. Kamar wannan ne Muke sāka wa mutāne māsu laifi.

26. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun ba su iko ga abin da ba Mu bā ku iko gare shi ba, kuma Muka sanya musu wani irin jī da gani da zukāta. Sai dai jinsu bai amfāne su ba, kuma ganinsu bai amfāne su ba, kuma zukātansu ba su amfāne su ba ga kōme, dōmin sun kasance sunā musu game da āyōyin Allah, kuma abin da suka kasance sunā aikatāwa na izgili game da shi ya wajaba ⁽¹⁾ a gare su.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halakar da abin da yake kēwayenku na alḳaryu, kuma Muka jujjūya āyōyi, tsammāninsu zā su kōmo.

28. To, don mēne ne waḍanda suka riḳa, baicin Allah, abubuwan yi wa baiko, gumaka, ba su taimake su ba? Ā'a, sun ḡace musu. Kuma wannan shi ne ḳiren ḳaryarsu da abin da suka kasance sunā ḳirḳir-āwa.

29. Kuma a lōkacin da Muka jūya waḍansu jama'a na aljannu ⁽²⁾ zuwa gare ka sunā saurāren Alḳur'āni. To, a lōkacin da suka halarce shi, suka ce, "Ku yi shiru." Sa'an nan da aka ḳāre, suka jūya zuwa ga jama'arsu sunā māsu gargadī.

تَدْمُرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ
إِلَّا الْمَسْكَنَاتُ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِي مَا أِن مَّكَّنَّا لَهُمْ فِيهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً ۚ فَمَا أَغْنَىٰ
عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ
مِّنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ
بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥٦﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْقَرْيِ
وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٧﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
اللَّهِ قُرْبَانًا إِلَى اللَّهِ ۚ فَلِصَلَاةِهِمْ وَذَٰلِكَ
إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْسِرُونَ ﴿٥٨﴾

وَإِذْ صَرَّفْنَا إِلَيْكَ نَافِرًا مِّنَ الْحِجِّ
يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ ۚ إِذَا قُلِمَا حَضَرُوهُ قَالُوا
أُنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿٥٩﴾

(1) Ya wajaba a gare su, watau sakamakonsa ya tabbata a kansu da azāba.

(2) Wannan ya nūna cēwa a cikin aljannu akwai Musulmi da māsu gargadī, kuma idan mutum ya yi gargadī dōmin Allah, Allah zai taimake shi da māsu saurāra masa, kō da daga waḍansu jinsin da ba nasa ba. Kuma zama a cikin wani addinin Allah da ya shige, bā ya isa ga wanda bai shiga Musulunci ba, a bāyan bayyanar Musuluncin.

30. Suka ce, “Ya mutānenmu! Lalle mū, mun ji wani littāfi an saukar da shi a bāyān Mūsā, mai gaskatāwa ga abin da ke a gaba da shi, yanā shiryarwa ga gaskiya da kuma zuwa ga hanya madaidaiciya.

31. “Yā mutānenmu! Ku karɓa wa mai kiran Allah, kuma ku yi īmāni da Shi, Ya gāfarta muku daga zunubanku, kuma ya tserar da ku daga azāba mai raɗaɗi.

32. “Kuma wanda bai karɓa wa mai kiran Allah, ba, to, bai zama mai buwāya a cikin ƙasa ba, kuma ba ya da waɗansu majibinta, baicin Shi. Waɗannan sunā a cikin ɓata bayyananna.”

33. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, “Lalle Allah, Wanda Yā halitta sammai da ƙasa, kuma bai kasa ga halittarsu ba, Mai īkon yi ne a kan rāyar da matattu?” Na’am, lalle Shi, Mai īkon yi ne a kan kōme.

34. Kuma rānar da ake gittar da waɗanda suka kāfirta a kan wutā, (a ce musu) “Ashe, wannan bā gaskiya ba ne?” Su ce, “Na’am, gaskiya ne, mun rantse da Ubangi-jinmu!” Sai Ya ce, “To, ku dandani azābar, sabōda abin da kuka kasan-ce kunā yi na kāfirci.”

35. Sabōda haka, ka yi haƙuri kamar yadda māsu ƙarfin niyya daga Manzanni suka yi haƙuri. Kuma kada ka yi musu gaggāwa. Kamar dai sū, a rānar da suke ganin (sakamako) abin da ake yi musu wa’adi, ba su zauna ba, fāce sa’a guda daga yini. Iyarwa (dai da

قَالُوا يَنْقُومَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي
إِلَى الْحَقِّ وَالْإِلَهِ طَرِيقَ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾

يَنْقُومَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ
يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِزَّكُمْ مِنْ عَذَابِ
الْأَلِيمِ ﴿٣١﴾

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَولِيَاءُ أُولَئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَتَّخِذْ يَخْلُقْهُنَّ بِقَدْرِ عَلَى أَنْ
يُحْيِيَ الْمَوْتَى بَلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَأُولُوا الْعِزِّ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا
تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ
لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ فَبَلِّغْ لَهُم

Manzanci). Shin, akwai wanda za a halakar? (Bābu), fāce mutāne fasikai.

يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٢٥﴾

SŪRATU MUḤAMMAD سُورَةُ مُحَمَّدٍ

Tanā karantar da kwadaitarwa ga yin jihādi dōmin tsaron addini da takōbi, kuma tanā gargadī ga barin jihādi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange mutāne daga tafarkin Allah, (Allah) Ya batar da ayyukansu.

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾

2. Kuma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan Kwari, kuma suka yi īmāni da abin da aka sassaukar ga Muhammadu, alhāli kuwa shī ne gaskiya daga Ubangijinsu, (Allah) Yā karkare musu miyāgun ayyukansu, kuma Yā kyautata hālāyensu.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾

3. Wannan kuwa sabōda, lalle, waɗanda suka kāfirta sun bi farya, kuma lalle waɗanda suka yi īmāni, sun bi gaskiya daga Ubangijinsu. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana wa mutāne misālansu.

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبُطْلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَلَهُمْ ﴿٣﴾

4. Sabōda haka, idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta, sai ku yi ta dūkan wuyōyinsu har a lōkacin

فَإِذَا الْقِيَمَةُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا فَضْرَبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا

da kuka yawaita musu kisa, to, ku tsananta ḍaurinsu, sa'an nan imma karimci a bāyan haka kō biyan fansa, har yāki ya saukar da kayansa māsu nauyi. Wancan, dā Allah nā so, dā Ya ci nasara a kansu, (ba tare da ya'kin ba) kuma amma (Ya wajabta jihādi) dōmin Ya jarraba sāshenku da sāshe. Kuma waḍanda aka kashe a cikin tafarkin Allah, ⁽¹⁾ to, bā zai ɓatar da ayyukansu ba.

5. Zai shiryar da su, kuma Ya kyautata hālāyensu.

6. Kuma Ya shigar da su Aljanna (wadda) Ya siffanta ta a gare su.

7. Yā kū waḍanda suka yi īmani! Idan kun taimaki Allah, zai taimake ku, kuma Ya tabbatar da dugādu-ganku. ⁽²⁾

8. Kuma waḍanda suka kāfirta, to, ruɓushi ya tabbata a gare su, kuma (Allah) Ya ɓatar da ayyukansu.

9. Wannan, sabōda lalle sū, sun fi abin da Allah Ya saukar, dōmin haka Ya ɓāta ayyukansu.

10. Shin, ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasa, dōmin su gani yadda ākibar waḍanda ke a gabāninsu ta kasance? Allah Ya darkāke a kansu. Kuma akwai misālan wannan ākibar ga kāfirai (na kōwane zāmani).

أَتَخَنَتُمُوهُمْ فَشَدُّوا أَلْوَتَانِ فَإِمَّا مَتَابَعِدُوا وَإِمَّا فِدَاءٌ
حَتَّى يَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ
لَا تَنَصَّرُ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لَيْسَ لَكُمْ بِعِصْمٍ بِبَعْضِ
وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ۝

سَيَهْدِيهِمْ وَيُضِلُّهُمُ بِالْهَمِّ ۝

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ
وَيُخْلِصْكُمْ مِنْ أَيْدِي أَعْدَائِكُمْ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأُضِلَّ أَعْمَالُهُمْ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا ءَمْرًا أَنزَلَ اللَّهُ فَأَخِطَ أَعْمَالَهُمْ ۝

﴿ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَالْمُكَفِّرِينَ بَعْضُهُمْ ۝

(1) Tafarkin Allah, (fi sabilillahi) a wannan sūra tanā nufin jihādi na takōbi dōmin ɗaukaka kalmar Allah da tsare ta. Anā fassara tafarkin Allah a waḍansu wurāre da jihādi na takōbi kō na magana dōmin shiryar da mutāne kō dōmin tsaron gaskiya, kō kuma karantarwa, da kuma tsare rai daga shāwarta da hushinta. A cikin Hadisi anā ruwaitōwa cewa tsaron rai daga shāwarta da hushinta shī ne jihādi wanda ya fi girma.

(2) Tabbatar da dugadugan ƙafāfun, yanā nufin sanya musu zārumei a cikin zukātansu, dōmin ƙafāfunsu, su kafu a wurin ya'ki, dōmin kada su gudu.

11. Wancan! Sabōda lalle Allah ne Majibincin waɗanda suka yi īmāni, kuma lalle, kāfirai bābu wani majibinci a gare su.

12. Lalle ne, Allah nā shigar da waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai a gidājen Aljanna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashinsu, kuma waɗanda suka kāfirta, sunā jin ɗan dāɗi (a dūniya) kuma sunā ci, kamar yadda dabbōbi ke ci, kuma wutā ita ce mazauni a gare su.

13. Kuma da yawa akwai alƙarya, ita ce mafi tsanani ga ƙarfi daga alƙaryarka wadda ta fitar da kai, Mun halaka ta, sa'an nan kuwa bābu wani mai taimako a gare su.

14. Shin, wanda ya kasance a kan wata hujja daga Ubangijinsa, zai zama kamar wanda aka ƙawāce masa mugun aikinsa, kuma suka bibbiyi son zūciyōyinsu?

15. Misālin Aljanna, wadda aka yi wa'adinta ga māsu taƙawa, a cikinta akwai waɗansu kōguna na ruwa, ba mai sākēwa ba, da waɗansu kōguna na madara wadda ɗanɗanonta bā ya canjāwa, da waɗansu kōguna na giya mai dāɗi ga mas-hāya, da waɗansu kōguna na zuma tātacce, kuma suna sāmu, a cikinta, daga kōwane irin 'ya'yan itāce, da wata gāfara daga Ubangijinsu. (Shin, māsu wannan ni'ima nā dai-daita) kamar wanda yake madawwami ne a cikin wutā, kuma an shāyar da su wani ruwa mai zāfi har ya kakkātse hanjinsu?

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَسْوِيَةٌ لَهُمْ ﴿١٢﴾

وَكَايَ مِنْ قَرِيبَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرِيبِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكَ بِهَا فَأَلْهَمْتَهُمْ لَاحِظًا ﴿١٣﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُوِيَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾

16. Kuma daga cikinsu akwai wanda ke saurare⁽¹⁾ zuwa gare ka, har idan sun fita daga wurinka, su ce wa waɗanda aka bai wa ilmi, “Mēne ne (Muhammadu) ya fāɗa dāzu?” Waɗannan ne waɗanda Allah Ya shāfe haske daga zukātansu, kuma suka bi son zūciyōyinsu.

17. Kuma waɗannan da suka nēmi shiryuwa (Allah) Yā kara musu shiryuwarsu, kuma Yā bā su (sakamakon) taɗawarsu.⁽²⁾

18. To, shin, sunā jiran (wani abu)? Fāce Sa’a ta jē musu bisa abke, dōmin lalle alāmominta sun zo. To, yāya tunāwarsu⁽³⁾ take, idan har ta jē musu?

19. Sabōda haka ka sani, cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah, kuma ka nēmi gāfara ga zunubin-ka,⁽⁴⁾ kuma sabōda mūminai maza da mūminai mātā, kuma Allah Ya san majūyarku da mazauninku.

20. Kuma waɗanda suka yi īmāni sunā cēwa, “Don mēne ne ba a saukar da wata sūra ba?” To, idan aka saukar da wata sūra bayyananna, kuma aka ambaci yāki a cikinta, zā ka ga waɗanda yake

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ
عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَفَقَا
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ
تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً
فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ
ذِكْرُهُمْ ﴿١٨﴾

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ
لِذَنبِكَ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مُتَقَلِّبَكُمُ وَمَوَاقِعُكُمْ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا
أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا
أَلْقِيَ الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

(1) Wannan shī ya nūna cēwa wani ɗan rahōto ba zai iya fahimtar gaskiya ba, matuƙar anā aikin Allah da gaskiya. Allah na sanya tsōro a cikin zukātan kāfirai.

(2) Taɗawa, ita ce bin umurnin Allah da nīsantar haninSa. Sabōda haka abin da Allah ke bai wa mai taɗawa, shī ne sakamakon aikinsa wanda ya yi daidai da Sunnar Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Tunāwarsu da wa’aztuwarsu ga Sa’a bā zai yi musu amfāni ba, a bāyan tā je musu. Wa’azi bā ya amfāni, sai idan wanda aka yi wa shi, yā yi aiki da shi a gabānin mutuwa ta jē masa.

(4) An umurci Annabi ya nēmi gāfara dōmin mutāne su yi kōyi da shi, dōmin Allah Yā riga ya tsare shi daga zunubi a gabāni da bayan Manzanci.

akwai wata cuta a cikin zukatansu sunā kallo zuwa gare ka, irin kallon wanda aka rufe da māgāgi sabōda mutuwa. To, abin da yake mafifīci a gare su:

21. Yin dā'ā da magana mai kyau. Sa'an nan idan al'amarin ya kullu,⁽¹⁾ to, dā sun yi wa Allah gaskiya, lalle dā ya kasance mafifīci a gare su.

22. To, shin, kunā fātan idan kun jūya (daga umurnin) zā ku yi barna a cikin ƙasā, kuma ku yan-yanke⁽²⁾ zumuntarku?

23. Wadannan sū ne wadanda Allah Ya la'anē su, sa'an nan Ya kurumtar da su, kuma Ya makantar da ganinsu.

24. Shin to, bā zā su kula da Alkur'āni ba, kō kuwa a kan zukātansu akwai makullansu?

25. Lalle ne, wadanda suka kōma bāya a kan dugādugansu a bāyan shiryuwa tā bayyana a gare su, Shaidan ne ya ƙawāta⁽³⁾ musu (haka), kuma ya yi musu shibta.

26. Wancan, dōmin lalle sū, sun ce wa wadanda suka ƙi abin da Allah Ya saukar, "Za mu yi muku dā'ā ga sāshen al'amarin," alhāli kuwa Allah Yanā sane da gānawarsu ta asīri.

يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ
الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ
صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي
الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى
أَبْصَرَهُمْ

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ أَمْرٌ عَلَى قُلُوبٍ
أَقْفًا لَهَا

إِنَّ الَّذِينَ أَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا بَيَّنَّ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ
لَهُمْ وَأَتَى لَهُمْ

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا
نَزَّلَ اللَّهُ سَطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

(1) Kulluwar al'amari, shī ne umurni da yin yāki. yi wa Allah gaskiya, shī ne zartar da umurninSa, bā tāre da tsōro ba. Tsōro, mūnafunci ne.

(2) Dōmin barin jihādi yanā kai ga wātsuwar barna da fasādi a cikin ƙasā. Wātsuwar fasādi, yanā kai ga yanke zumunta tsakānin dangi, sabōda zāluntar jūna.

(3) Barin jihādi, ridda ne da kōmāwa zuwa ga ƙāfirei da ƙāwātāwar Shaidan cēwa rashin zuwa yāki na sanya kwanciyar hankali da rashin mutuwa, kuma yanā sanya musu waswasi da haka.

27. To, yāya hālinsu yake a lōka-
cin da malā'iku ke karɓar rāyukan-
su, sunā dūkan fuskōkinsu da
duwaiwansu?

28. Wannan, dōmin lalle sū, sun
bi abin da ya fusatar da Allah,
kuma sun kī yardarSa, sabōda
haka Ya bāta ayyukansu.

29. Ko kuwa waɗanda ke da wa-
ta cūta a cikin zukātansu, sunā za-
ton cēwa Allah bā zai fitar da mu-
gun kulle-kullensu (ga Musulunci)
ba?

30. Kuma dā Munā so, dā lalle
Mun nūna maka su. To, lalle kanā
sanin su game da alāmarsu. Kuma
lalle kanā sanin su daga shāguɓen
magana, alhāli kuwa Allah Yanā
sanin ayyukanku.

31. Kuma lalle ne, Munā jarraba
ku, har Mu san māsu jihādi daga
cikinku, da māsu hakuri, kuma
Muna jarraba lābāranku.

32. Lalle ne waɗanda suka kāfir-
ta, kuma suka kange daga tafarkin
Allah, kuma suka sāɓa wa Manzo
a bāyan shiriyar ta bayyana a
gare su, bā za su cūci Allah da kōme
ba, kuma zā Ya bāta ayyukansu.

33. Yā kū waɗanda suka yi īmā-
ni! Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi
dā'ā ga ManzonSa, kuma kada⁽¹⁾
ku bāta ayyukanku.

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ
يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَصْحَبَ اللَّهُ
وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ
يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْعَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَ هُمْ فَتَعْرِفْتَهُمْ
بِسِيمَتِهِمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

وَلَتَبْلُغُنَّكُمْ حَتَّى تَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ
وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُغُوا أَرْبَابَكُمْ ﴿٣١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَشَاقُوا الرُّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ
الْهُدَى لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرُّسُولَ وَلَا تَبْطُلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

(1) Kada ku bāta ayyukanku da kīn dā'ā ga Allah da ManzonSa ga fita zuwa yāki da waninsa. Ridda na bāta ayyuka, kuma riya da māmākin kai na bāta lādar ayyuka, kuma kwarē da cūtarwa sunā bāta lādar sadaka. Sauran manyan zunubbai, bā su bāta ayyuka sai ga ra'ayin Mu'utazilāwa māsu cēwa manyan zunubbai na bāta lādar ayyuka kamar ridda. An bāta maganarsu da āyar da ke cēwa, "Allah na gāfarta abin da ya kāsa haka ga wanda Yā so". Sūratun Nisa āyā ta 48.

34. Lalle ne, waɗanda suka kā-firta, sa'an nan kuma suka kange (mutāne) daga tafarkin Allah, sa'an nan suka mutu, alhāli kuwa sunā kāfirai, to, Allah bā zai yi gāfara ba a gare su.

35. Sabōda haka kada ku yi rau-ni, kuma (kada) ku yi kira zūwa ga sulhi alhāli kuwa kū ne mafi ɗauka-ka, kuma Allah na tāre da ku, kuma bā zai naƙasa muku ayyukanku ba.

36. Rāyuwar dūniya, wāsā da abin shagala kawai⁽¹⁾ ce, kuma idan kun yi īmāni, kuma kun yi taƙawa, Allah zai kāwo muku ijārōrinku, kuma bā zai tambaye ku dūkiyarku ba.

37. Dā Allah zai tambaye ku su (dūkiyōyin) har Ya wajaɓta muku bāyarwa, zā ku yi rōwa kuma Ya fītar da miyāgun ƙulle-ƙullenku.

38. Ga ku, ya ku waɗannan! Anā kiran ku dōmin ku ciyar ga tafarkin Allah, sa'an nan daga ci-kinku akwai mai yin rōwa. Kuma wanda ke yin rōwa, to, yanā yin rōwar ne ga kansa. Kuma Allah ne Waɗatacce alhāli kuwa kū fāƙirai ne. Kuma idan kuka jūya (daga yi Masa ɗā'ā), zai musanya waɗansu mutāne, waɗansunku, sa'an nan bā zā su kasance kwatankwacinku ba.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

فَلَا يَهْتُمُّوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ
وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرَكُمْ أَعْمَلَكُمْ ﴿٣٥﴾

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌّ وَلَهُوَ إِنْ تَوَمَّنُوا
وَتَسْتَفْتُوا بُيُوتَكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلَكُمْ
أَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْوهَا فَيُخَفِّكُمْ تَبَخَّلُوا وَخُجِرْ
أَضَعْنَكُمْ ﴿٣٧﴾

هَآأَنْتُمْ هَآؤَآ تَدْعُونَ لِتُقْفَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلُ فَإِنَّمَا يَبْخُلُ
عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ
وَلَنْ تَتَرَوْا تَبَدُّلَ قَوْمٍ غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا
يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

(1) Wāsā, shi ne dukan aiki wanda aka yi bā da nufin wata fa'ida ta addini ba, watau anā yin sa ne dōmin a sāmi abin aikatāwa a ɓāta lōkaci. Dukan ayyukan da mutum ya yi da nufin rāyuwar dūniya kawai, to, ya zama wāsā kō dā cin abinci ne da karātu. Kuma duk abin da mutum ya yi da niyyar bin umurnin Allah, wājibi, to, ya zama aikin Lāhira kō dā cin abinci ne da jima'insa da matarsa, kamar yadda yake a cikin Hadīsin Annabī, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.



Tanã karantar da yadda Allah Ya shirya tsayuwar daular Musulunci ta hanyar siyâsa dõmin ta tsare haƙƙoƙin Allah da na Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Mũ, Mun yi maka rin-jāye (a kan maƙiyanka), rinjaye bayyananne.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾

2. Dõmin Allah Ya shāfe abin da ya gabāta na laifinka da abin da ya jinkirta, kuma Ya cika ni'imarSa a kanka, kuma Ya shirya da kai ga hanya madaidaiciya.

لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ
وَيُثَبِّرَ نَعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا
مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾

3. Kuma Allah Ya taimake ka, taimako mabuwāyi.

وَنُصْرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ﴿٣﴾

4. Shī ne Wanda Ya saukar da natsuwa a cikin zukātan mūminai dõmin su k̄ara wani ĩmāni tāre da imāninsu, alhāli kuwa rundunõnin

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيَزِدُوا إِيمَانًا مَعَ إِيْمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودٌ

sammai da ƙasa, na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Masani, Mai hikima.

5. Dōmin Ya shigar da mūminai maza da mūminai mātā gidājen Al-janna, kōgunan ruwa na gudāna daga ƙarƙashin gidājen, sunā madauwama a cikinsu, kuma Ya kankare musu mūnānan ayyukansu. Wannan abu ya kasance a wurin Allah babban rabo, mai girma.

6. Kuma Ya yi azāba ga munāfikai maza da munāfikai mātā da mushirikai maza da mushirikai mātā, māsu zaton mugun zato game da Allah, mugunyar masīfa mai kēwayēwa ta tabbata a kansu, kuma Allah Yā yi hushi da su, kuma Yā la'ane su, kuma Yā yi musu tattalin Jahannama, kuma ta mūnana ta zama makōma (gare su).

7. Rundunōnin sammai da ƙasā na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Mabuwayi, Mai hikima.

8. Lalle Mū, Mun aike ka, kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadī.

9. Dōmin ku yi īmāni da Allah da ManzōnSa, kuma ku ƙarfafa shi, kuma ku girmama shi, kuma ku tsarkake Shi (Allah) sāfiya da maraice.

10. Lalle waƙanda ke yi maka mubāya'a ⁽¹⁾, Allah kawai ne suke yi

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٢﴾

وَعَذَابَ الْمُسَفِقِينَ وَالْمُسَفِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٣﴾

وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَكِيمًا ﴿٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥﴾

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ

(1) Asalin mubāya'a daga bai'u ne, watau ciniki, wanda ya yi mubāya'a ga Limāmin Musulmi kamar yā yi ciniki ne yā sayar da ransa, dōmin ya karɓi Aljanna daga Allah a Rānar Kiyāma. Mubāya'a ta farko, ita ce wadda aka yi wa Annabi a Hudaibiyya wani ɗan gari ne kusa da Makka a hanyar Jadda, tafiyar kwana ɗaya. An ce tanā a cikin Hurumi, waɗansu sun ce bā ta cikinsa.

wa mubāya'a, Hannun Allah nā bisa hannayensu, sabōda haka wanda ya warware, to, yanā warwarēwa ne a kan kansa kawai, kuma wanda ya cika ga alkawarin da ya yi wa Allah a kansa, to, (Allah) zai kāwo masa ijāra mai girma.

11. Wadanda aka bari daga kauyāwa⁽¹⁾ zā su ce maka, “Dūkiyōyinmu da iyālanmu sun shagaltar da mu, sai ka nēma mana gāfara.” Sunā fadā, da harsunansu, abin da bā shi ne a cikin zukātansu ba. Ka ce, “To, wāne ne ke mallakar wani abu daga Allah sabōda kū, idan Yā yi nufin wata cūta a gare ku kō kuma (idan) Ya yi nufin wani amfāni a gare ku? Ā'a, Allah Ya kasance Mai labartawa ne ga abin da kuke aikatāwa.”

12. Ā'a kun yi zaton Annabi da mūminai, bā zā su kōmo zuwa ga iyālansu ba, har abada. Kuma an kawāta wannan (tunāni) a cikin zukātanku, kuma kun yi zato, zaton mugunta, kuma kun kasance mutāne halakakku.

13. Kuma wanda bai yi imāni da Allah da kuma Manzonsa ba, to, lalle Mū, Mun yi tattalin wutā mai tsananin kūna, dōmin kāfirai.

يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَتْ فَإِنَّمَا
يَنْكُتْ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ
عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١﴾

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا
يَقُولُونَ بَالِيسَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزِينَ ذَلِكَ فِي
قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا
بُورًا ﴿١٣﴾

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٤﴾

(1) Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi, ya yi nufin tafiya Makka dōmin ya yi Umra sabōda mafarkin da ya yi cewa yā ga ya shiga Makka shi da Sahabbansa, sunā māsū yin aski da saisaye na ibāda, sai ya ce wa kauyāwan da ke gēfen Madina su fita tāre da shi dōmin kada Kuraishāwa su fāda shi da yāki, su tsare shi daga 'Dākin. Kuma ya yi harama ya kōra hadaya dōmin mutāne su san bā yāki yake nufi ba. Sai wadansu māsū yawa daga kauyāwa suka yi nauyin fita, suka yi zamansu kuma suka ce, “Zai tafi zuwa ga mutānen da suka yāke shi a tsakar gidansa a Madīna, suka kashe Sahabbansa. Ba zā mu bī shi ba dōmin mu halaka kanmu.”

14. Mulkin sammai da ƙasā na Allah kawai ne, Yanā gāfartawa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, alhāli kuwa Allah Ya kasance Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

15. Waɗanda aka bari zā su ce idan kun tafi zuwa ga waɗansu ganīmōmi⁽¹⁾ dōmin ku karɓo su, “Ku bar mu, mu bī ku.” Sunā son su musanya maganar Allah ne. Ka ce, “Bā zā ku bī mu ba. Kamar wannan ne Allah Ya ce, a gabānin haka.” Sa’an nan zā su ce, “Ā’a, kunā dai hāssadar mu ne.” Ā’a, sun kasance bā su fahimtar (abūbuwa) sai kaɗan.

16. Ka ce wa waɗanda aka bari daga ƙauyāwa, “Zā a kira ku zuwa ga waɗansu mutāne⁽²⁾ māsu tsananin yāki (dōmin) ku yāke su kō kuwa su musulunta. To, idan kun yi dā’ā, Allah zai kāwo muku wata ijāra mai kyau, kuma idan kuka jūya bāya kamar yadda kuka jūya a gabānin wancan, zai azābtā ku, azāba mai raɗaɗi.”

17. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci. Kuma wanda ya yi dā’ā ga Allah da ManzōnSa, (Allah) zai shigar da shi a gidājen Aljanna, kōguna nā gudāna

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَٱلْاَرْضِ يَعْفُرُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿١٤﴾

سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا اَنْطَلَقْتُمْ اِلَى
مَعَاوِرٍ لِتَاْخُذُوْهَا ذُرُوْنَا نَتَّبِعْكُمْ يَّرِيْدُوْنَ
اَنْ يَّبْدِلُوْا كَلِمَ اللّٰهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُوْنَا كَذٰلِكَ
قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُوْلُوْنَ بَلْ نَحْسُدُوْنَكُمْ
بَلْ كَاْنُوْا لَا يَفْقَهُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٥﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفِيْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَدْعُوْنَ اِلَى
قَوْمٍ اُوْلٰى بَاسٍ شَدِيْدٍ يُقَتِلُوْنَهُمْ اَوْ يُسْلِمُوْنَ
فَاِنْ تُطِيعُوْا يُوَفَّكُمْ اللّٰهُ اَجْرًا حَسَنًا وَّاِنْ
تَنْتَوَلَوْا كَمَا تَوْفَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا
اَلِيْمًا ﴿١٦﴾

لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرِيْضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ
يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ

(1) A bāyan sulhun Hudaibiyya Allah Ya yi wa Annabi alkawarin zai būde masa Haibara ya sāmi ganīma mai yawa, amma kuma kada ya bari ƙauyāwan da aka nema su fita zuwa Makka, suka ƙi, su fita tare da shi.

(2) Abūbakar zai kira su dōmin su yāki mutānen Musailama, ko kuma su yāki Rūmu da Fārisa a bāyan rāyuwar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

daga ƙarƙashinsu. Kuma wanda ya jūya bāya, (Allah) zai azabtā shi, azāba mai raḍāḍi.

18. Lalle ne, haƙiƙa, Allah Ya yarda da mūminai a lōkacin da suke yi maka mubāya'a⁽¹⁾ a ƙarƙashin itāciyar nan dōmin Yā san abin da ke cikin zukātansu, sai Yā saukar da natsuwa a kansu, kuma Yā sāka musu da wani cin nasara maku-sanci.

19. Da waɗansu ganīmōmi māsu yawa da zā su karɓo su. Kuma Allah Yā kasance Mabuwayi, Mai hikima.

20. Kuma Allah Yā yi muku wa'adin waɗansu ganīmōmi māsu yawa, waɗanda zā ku karɓo su,

وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٧﴾

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا
قَرِيبًا ﴿٨﴾

وَمَعَانِهِمْ كَثِيرَةً يَأْخُذُ وَهَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا
حَكِيمًا ﴿٩﴾

وَعَدَ اللَّهُ مَعَانِهِمْ كَثِيرَةً يَأْخُذُ وَهَهَا

(1) A bāyan da Annabi ya sauka a Hudaibiyya, ya kirāyi Khuraish bn Umaiya el Khuzā'i ya aike shi Makka ya azā shi a kan rākuminsa dōmin ya gaya wa shugabanninsu cēwa yā taho Umra ne, bai zo da yāki ba. Sai suka sōke rākumin Annabi, kuma suka yi nufin kashe Khuraish amma Ahābish suka hana su, ya zo ya gaya wa Annabi. Sa'an nan Annabi ya kira Umar bn Khattāb dōmin ya aika shi zuwa Makka, sai ya ce, "Yā Manzon Allah inā tsōron raina ga Kuraishāwa, bābu banī Adiyin bn Ka'ab a Makka balle su ƙare ni daga gare su, amma inā nūna maka wani mutum wanda ya fī ni dangi a cikinta, shi ne Usman bn Affān." Sai Annabi ya kira Usman ya aike shi zuwa ga Abi Sufyān da shugabannin Kuraish, ya bā su lābārin cēwa bai zo yāki ba. ya taho ne dōmin ziyāra kawai ga wannan Dāki dōmin ya girmama alfarmarsa. Ya rubūta masa takarda ya tafi da ita. Kuma ya umurce shi da ya yi bushāra ga Musulmi māsu rauni, cēwa cin nasara yā yi kusa, kuma Allah zai ɗaukaka addininSa. Usman ya fita ya tafi Makka ya iske cēwa Kuraishāwa sun haɗu a kan hana Annabi shiga Makka. Abban bn Sai'īd bn Āsi ya haɗu da Usmān a lōkacin shigarsa Makka, sai ya ɗauke shi a kan rākumarsa, ya bā shi maƙwabtaka dōmin kada a kashe shi, har ya kai takardar Annabi. Suka nāce cēwa Annabi bā zai shiga ba, suka ce wa Usmān, "Idan yanā son ɗawāfi sai ya yi," Sai ya ce bā zai yi ba sai Manzon Allah yā yi. Musulmi suka ce, "Usmān ya ji ɗaɗi yā yi ɗawāfi," sai Annabi ya ce, "Ban yi zaton Usmān zai yi ba." Sa'an nan lābāri ya zo wa Annabi, cēwa an kashe Usman, sabōda haka Annabi ya ce, "Idan sun kashe shi, sai mun yāke su." Wannan ya sa aka yi masa mubāya'a a ƙarƙashin itāciyar talh mai kama da farar ƙaya. A bāyan haka Annabi ya aza hannunsa na hagu a kan hannunsa na dāma, ya ce, "Gā hannun Usmānu." Māsu mubāya'a dubū da ɗari uku kō ɗari huɗu ne, da cēwa za su yi yāki da Kuraishāwa, bā zā su gudu ba, sai dai su mutu. Daga nan shugabancin ya tabbata. Umar bn Khattāb yā sanya an sāre itāciyar nan dōmin mutāne sun fāra salla a ƙarƙashinta. Ba a yi yāki ba, sai aka yi sulhu. Annabi ya kōma a shēkara mai zuwa yā yi Umra.

kuma Ya gaggauta⁽¹⁾ muku wannan. Kuma Ya kange⁽²⁾ hannāyen mutāne daga gare ku, kuma dōmin ta kasance wata āyā ce ga mūminai, kuma Yā shiryar da ku ga hanya madaidaiciya.

21. Da waɗansu (ganīmōmin⁽³⁾) da bā ku da īko a kansu, lalle Allah Ya kēwaye su da saninSa, kuma Allah Ya kasance Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

22. Kuma dā waɗanda suka kā-firta sun yāke ku, dā sun jūyar da ɗuwaiwai (dōmin gudu) sa'an nan bā zā su sāmi majibinci ba, kuma bā zā su sāmi mataimaki ba.

23. Hanyar Allah wadda ta shūde daga gabānin wannan, kuma bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah (ta taimakon mūminai a kan mai zāluntarsu).

24. Kuma Shī ne Ya kange hannayensu⁽⁴⁾ daga gare ku, kuma da hannayenku daga gare su, a cikin Makka, bāyan Ya rinjāyar da ku a kansu. Kuma Allah Ya kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٥١﴾

وَأُخْرَى لَّمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٥٢﴾

وَلَوْ قَتَلْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَآتَوْا أَدْبَرَ ثُمَّ لَا يُجَدُّونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٣﴾

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ وَلَن يَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٥٤﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِن بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٥٥﴾

(1) Cin nasara makusanci, shī ne cin Haibara, a bāyan kōmawar Annabi Madīna a ƙarshen Zul Hajji. Sa'an nan ya fita wajen ƙarshen Muharram shēkara ta bakwai. Aka samo ganīma mai yawa. Waɗansu ganīmōmi na waɗansu ƙasāshen da zā a ci a nan gaba har ƙarshen dūniya. Ganīmar Haibara ita ce aka gaggauta.

(2) A lōkacin da Annabi ya fita daga Madīna zuwa Hudaibiyya Allah Ya kange hannuwan Yahūdāwa daga iyālan Musulmi na cikin Madīna, in dā bā dōmin haka ba, sai su jē su fāda su da kashi da kāmu. Sai Allah Ya jēfa tsōro a cikin zukātansu.

(3) Ganīma da aka yi musu gaggāwa da ita, ita ce Haibara. Ganīma wadda ba su da īko da ita, ita ce sauran ƙasāshen dūniya inda Musulmi suka ci, suka mallake shi, na ƙasar Rumāwa da Farisāwa da Masar da sauransu.

(4) Waɗansu Kuraishawa ne, sū tamānin, suka kēwaye Musulmi a Hudaibiyya, da niyyar yaudara, sai aka kāme su, su duka, aka kai su ga Annabi, shi kuma ya yāfe musu, a bāyan ya nūna musu rinjāya. Wannan shī ne ya sabbaba yin sulhu.

25. Sū ne waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange ku daga Masal-lacin Harami, da hadaya tanā tsare (sun hana ta) ta isa ga wurinta. Kuma bā dōmin waɗansu maza mūminai da waɗansu mātā mūminai ba, ba ku sansu ba, ku tākā su har wani aibi ya sāme ku daga gare su, bā da sani ba, (dā Allah Yā yi muku iznin yāki), dōmin Allah Ya shigar da wanda Yake so a cikin rahamarSa. Dā (mūminai) sun tsabbace dā Mun azabtar da waɗanda suka kāfirta daga gare su da azāba mai raɗaɗi.

26. A lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka sanya hanānar kabī-lanci a cikin zukātansu, hanānar kabīlanci irin⁽¹⁾ na Jāhiliyya, sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzōnSa, kuma da a kan mūminai, kuma Ya lazimta musu kalmar taḳawa,⁽²⁾ alhāli kuwa sun kasance mafi dācēwa da ita, kuma ma'abūtanta. Kuma Allah Ya kasance Masani game da dukan kōme.

27. Lalle ne, haḳīka, Allah Ya gaskata wa ManzōnSa mafarkinsa da gaskiya: lalle zā ku shiga Masal-

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفًا أَنْ
يَبْلُغَ مَجَلَّهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُشْرِكُونَ
مُؤْمِنْتُمْ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فَنُصِيبَكُمْ
مِنْهُمْ مَعْرَةً بَعِيرَ عَلِيمٍ لِنُدْخِلَ اللَّهُ فِي
رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَو تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ
حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى
رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ
كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ

(1) A lōkacin da Kuraishi suka ga bā su iya yāki da Annabi, suka dōge da kabīlancinsu, ta hanyar sulhu. Suka aika Sahlu bn Amru da Huwaitib bn Abdul Uzza da Makraz bn Hafs bn Ahnaf dōmin nēman sulhu bisa kada Annabi ya shiga Makka a wannan shēkara, amma shēkara mai kōmōwa ya jē ya shiga Makka kwana uku, su kuma su fita har ya kāre Umra ya fita. Annabi ya karfi sulhun. Aka ce Aliyu bn Abi Tālib ya rubūta. Wajen rubūtun kuma aka so a yi tāshin hankali, dōmin ya rūbuta 'Manzōn Allah ya yi sulhu da Kuraishāwa', sai kuma suka ce ba su yarda a rubūta kalmar Manzōn Allah ba. Sai Annabi ya sanya hannunsa mai daraja ya sōke kalmar da ake sābāni a kanta. Allah Ya saukar da natsuwa ga kōwa.

(2) Kalmar taḳawa ita ce kalmar shahāda dōmin ɗaukar alkawari da ita yanā lazimta wa mai ita bin umurnin Allah, da dāɗi kō ba dāɗi, ta haka sai natsuwa ta sāmu. Anā ce mata kalmar taḳawa dōmin da ita ake kāre rai daga bin Shaidan. Ma'anar taḳawa, ita ce kāriya.

lacin Harami, in Allah Ya so, kunā māsu natsuwa, māsu aske kawu-nanku da māsu suisuye, bā ku jin tsōro, dōmin (Allah) Ya san abin da ba ku sani ba, sa'an nan Ya sanya wani cin nasara makusanci a bāyan wannan.

28. Shī ne Wanda Ya aiki ManzonSa da shiriya da addinin gaskiya dōmin Ya rinjāyar da shi a kan addinai dukansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai shaida.

29. Muhammadu Manzon Allah ne. Kuma waɗannan da ke tāre da shi māsu tsanani ne a kan kāfirai, māsu rahama ne a tsakāninsu, kanā ganin su sunā māsu rukū'i māsu sujada, sunā nēman falala⁽¹⁾ daga Allah, da yardarSa. Alāmarsu tanā a cikin fuskōkinsu, daga kufan sujada.⁽²⁾ Wannan shī ne siffarsu, a cikin Attaura. Kuma siffarsu a cikin Injila, ita ce kamar tsiron shūka wanda ya fitar da rēs-hensa, sa'an nan ya kārfafa shi, ya yi kauri, sa'an nan ya daidaita a kan kāfāfunsa, yanā bāyar da sha'āwa ga māsu shūkar, dōmin (Allah) Ya fusatar da kāfirai game da su. Kuma Allah Ya yi wa'adi ga waɗan-da suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga cikinsu, da gāfara da ijāra mai girma.

لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
ءَامِنِينَ مُخْلِقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا
تَخَافُونَ ۖ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ
دُونِ ذَلِكَ فَتَحَاقِرِيًّا ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ وَكَفَى
بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٩﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي
وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ۚ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَرَّعًا أَخْرَجَ
شَطْرَهُ فَتَازَرَوْهُ فَأَسْتَغَلَطُوا فَأَسْتَوَىٰ عَلَى
سُوقِهِ ۖ يُعْجَبُ الزَّرَّاعُ لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارُ
وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾

(1) Nēman falala da sana'ar hannunsu, kō fatauci, ba su zama nauyi a kan mutāne ba, kōwanensu ya dōgara ga Allah, sa'an nan yanā rāyuwa a kan hālāliyarsa.

(2) Kufan sujada, shī ne hasken fuskōkinsu da annurinsu. Fuska ita ce madūbin zūciya. Anā gāne zūciyar kwarai daga fuskarta. Bā ya halatta ga mutum ya riƙa darkāka gōshinsa ga ƙasā dōmin ya yi kwādon salla. Wannan alāmar riya ce.

Fadakarwa. Nan ne ƙarshen dōgāyen sūrōri da ake cē wa Mudawwalātu. An ƙāre su da sūrōri biyu. Kitāl dōmin yāƙi, da Fat'h dōmin tsārin gudānar da siyāsa sabōda tsaron Addīni. Bāyan haka kuma sai gajērūn sūrōri, watau Mufasssalātu.

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ

SŪRATUL HŪJURĀT

Tanā karantar da hālāyen kwarai da ladubba na addini da na zaman jama'a a tsakāninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku gabāta (da kōme) gaba ga Allah da ManzonSa. ⁽¹⁾ Kuma ku yi dā`a ga Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai ji ne, Masani.

2. Yā kŭ waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku ɗaukaka saututtukanku ⁽²⁾ bisa sautin Annabi, kuma kada ku bayyana sauti gare shi a magana, kamar bayyanāwar sāshenku ga sāshe, dōmin kada ayyukanku su bāci, alhāli kuwa kŭ ba ku sani ba.

3. Lalle waɗanda ke runtsēwar saututtukansu a wurin Manzon Allah, waɗannan ne waɗanda Allah Ya jarrabi zukātansu ga taƙawa. Sunā da wata irin gāfara da ijāra mai girma.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ؕ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ ؕ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

(1) Wannan ya nuna mana cewa ba ya halatta ga Musulmi ya yi wani aiki ko ya fadi wata magana sai ya san hukuncin Allah a cikinsu. Kuma kada ya kara wayonsa a kan abin da Allah Ya ce, kuma kada ya rage idan yana da ikon cikawa. Dukan wannan yakan ja Musulmi ga bacin ayyukansa, watau ya yi ridda daga Musulunci.

(2) Ladubban zama da shugaba. Annabi shi ne kan shugabanni, sai dai da'a gare shi wajibi ne ga kome, sauran shugabanni ga abin da bai saba wa shari'a ba.

4. Lalle wadanda ke kiranka daga bāyan ḏakuna, mafi yawansu bā su aiki da hankali.

5. Kuma dā lalle sū, sun yi haḡuri har ka fita zuwa gare su, haḡiḡa, dā yā kasance mafi alhēri gare su, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan fāsiki⁽¹⁾ ya zo muku da wani babban lābāri, to, ku nēmi bāyāni, dōmin kada ku cūci wadansu mutāne a cikin jāhilci, sabōda haka ku wāyi gari a kan abin da kuka aikata kunā māsū nadāma.

7. Kuma ku sani (cēwa) lalle ne, a cikinku akwai Manzon Allah. Dā yanā bin ku ga (hālāye) māsū yawa na al'amarin, dā kun auku a cikin zunubi, kuma amma Allah Ya sōyar da īmāni a gare ku, kuma Yā ḡawāta shi a cikin zukātanku, kuma Ya ḡyamantar da kāḡirci da fāsicci da sābo zuwa gare ku. Wadannan (da suka lazimci sifōfin nan) su ne shiryayyu.

8. Bisa ga falala daga Allah da ni'ima. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

9. Kuma idan jama'a biyu ta mūminai suka yi yāḡi, to, ku yi sulhu, a tsakāninsu. Sai idan ḡayansu ta yi zālunci a kan gudar, to, sai

إِنَّ الَّذِينَ يَتَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا

لَهُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ

مَقْتَبِسُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَلَةٍ فَتُصْحَبُوا

عَلَى مَا فَعَلْتُمْ تَذِمِينَ ﴿٣﴾

وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ

مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَبٌ إِلَيْكُمْ

أَلَيْمَن وَرَيْنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَتْ إِلَيْكُمْ

الْكُفْرُ وَالْفُسُوقُ وَالْعِصْيَانُ أُولَئِكَ هُمُ

الرَّشِدُونَ ﴿٤﴾

فَضَلَا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥﴾

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا

فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى

(1) Idan wani ya kai lābārin barna, kada a yi aiki da shi sai bāyan an bincika an san gaskiyar al'amarin, kāḡin a yi aiki da shi. Fāsiki ga asalin kalma shi ne duka wanda ya karkace daga hanyar ḡwarai wadda aka sani. A nan, fāsiki, shi ne mai kai lābārin da yake akwai tāshin hankali a cikinsa, ko kuma abin tsōro dōmin ya sanya rūḡu a tsakānin jama'a tun ba a san haḡiḡanin al'amarin ba.

ku yāki wadda ke yin zālunci har ta kōma, zuwa ga umurnin Allah. To, idan ta kōma, sai ku yi sulhu a tsakāninsu da ādalci, kuma ku dai-daita. ⁽¹⁾ Lalle Allah na son māsu daidaitāwa.

10. Mūminai 'yan'uwān jūna kawai ne, sabōda haka ku yi sulhu a tsakānin 'yan'uwanku biyu, kuma ku bi Allah da taḳawa, tsam-māninku, a yi muku rahama.

11. “Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Kada waḍansu mutāne su yi izgili game da waḍansu mutāne, mai yiwuwa ne (abin yi wa izgilin) su kasance mafifita daga gare su (māsu izgilin), kuma waḍansu mātā kada su yi izgili game da waḍansu mātā mai yiwuwa ne su kasance mafifita daga gare su. Kuma kada ku aiban-ta kanku, kuma kada ku jēfi jūna da miyāgun sunāye na laḳabōbi. Tir da sūna na fāsicci a bāyān īmāni. Kuma wanda bai tūba ba, to, wa-dannan sū ne azzālumai.

12. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku nīsanci abu mai yawa na zato. Lalle sāshen zato laifi ne. Kuma kada ku yi rahōto, kuma kada sāshenku ya yi gībar sāshe. Shin, ḍayanku nā son ya ci naman

الْأُخْرَىٰ فَقِيلُوا لَهَا تَغْبِي حَتَّىٰ تَقَىٰ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ
فَإِنْ فَلَّاهَتْ فَاصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ
وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ
أَخَوَيْكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١١﴾

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرُونَ مِنْ قَوْمٍ
عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءِ
عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ
وَلَا تَنَابَرُوا بِاللِّسَانِ يَسْسَ الْأَسْمَاءُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿١٢﴾

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ
الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا
يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ

(1) Wannan tsāri na sulhu a tsākanin al'umma biyu māsu fada, shī ne hanya mafi kyau wadda har yanzu wayon dūniya bai kai ga yin aiki da shi ba. Dā yanzu an zauna lāfiya, dā Majalisar Dinkin Dūniya na iya aiki da shi. Haka yake kuma ga sauran hukunce-hukuncen mutānen dūniya. Shari'ar Musulunci sabōda ādalcin da ke cikinta, kuma wayon dūniya bai kai ta ga anā iya zartar da shi ba, shī ne ya sa kasāshen Musulunci nā kaucēwa gare ta, dōmin son ran shugabanninsu. Allah Ya mayar da mu ga addininmu! Dukan Musulmin da ya kauce wa shari'ar Musulunci, to, ya kauce ne dōmin ya sami damar yin zālunci, kuma idan ya halatta kaucewar, ya zama bā Musulmi ba.

dan'uwansa yanā matacce? To, kun kī shi (cin nāman). Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai karɓar tūba ne, Mai jin kai.

13. Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne Mū, Mun halitta ku daga namiji da mace, kuma Muka sanya ku dangō-gi da kabilōli, dōmin ku san jūna. Lalle mafīficinku daraja a wurin Allah, (shī ne) wanda yake mafīficinku a taƙawa. Lalle ne, Allah Masani ne, Mai kididdigēwa.

14. Kauyāwa suka ce, “Mun yi īmāni.” Ka ce, “Ba ku yi īmāni ba, amma dai ku ce, ‘Mun mīka wuya,’ īmāni bai gama shiga a cikin zukā-tanku ba. Kuma idan kun yi dā’ā ga Allah da ManzonSa, to, bā zai rage muku kōme daga ayyukanku ba. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

15. Mūminan gaskiya kawai, sū ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, sa'an nan ba su yi shakka ba, kuma suka yi jihādi da dūkiyarsu da kuma rāyukansu, cikin tafarkin Allah. Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

16. Ka ce, “Kuna sanar da Allah ne game da addininku, alhāli kuwa Allah Yā san abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Masani ne ga dukan kōme?”

يَا كُلَّ لَحْمٍ أَحْيَيْهِ مِمَّا فَكَرِهُمُوهُ وَأَتَّقُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ
شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللَّهِ أَتَقَى اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٤﴾

﴿١٥﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ
قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفَكُمْ مِنْ
أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ ﴿١٧﴾

قُلْ أَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١٨﴾

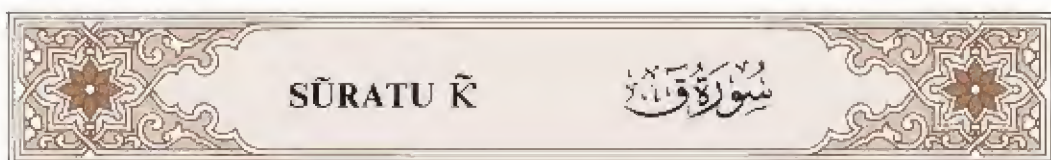
(1) Yā kirāyi māsu īmāni a cikin wannan sūra sau biyar ga abin da ya keɓanta da su na umurni da hani kamar yadda Lukmān ya kirāyi ɗansa wajen yi masa wasiyyōyi. Kuma ya kirāyi mutāne a wannan āyā ga abin da ya haɗa mūminai da kāfirai wajen halitta, watau alfahari da dangantaka. Dangantaka bā ta ɗaukaka wanda taƙawarsa ba ta ɗaukaka shi ba, kuma bā ta rage wanda taƙawarsa ta ɗaukaka shi. Fīfikon taƙawa, shī ne fīfiko tabbatacce.

17. Suna yin gōri a kanka wai sun musulunta. Ka ce, “Kada ku yi gōrin kun musulunta a kaina. Ā’a, Allah ne ke yi muku gōri dōmin Yā shiryar da ku ga ĩmāni, idan kun kasance māsū gaskiya.

18. “Lalle Allah Yanā sanin gai-bin sammai da ƙasa, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aika-tāwa.”

يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ
إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٧٨﴾



Tanā karantar da yadda mai wa’azi zai yi amfāni da kalmōmi da kuma ma’anōni māsū tāsiri ga rai. Annabi yakan yi huduba da ita a kan mimbarinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ḳ. Inā rantsuwa da AlKur’āni Mai girma.

2. Ā’a, sun yi māmāki, cewa mai gargadi, daga gare su, yā zo musu, sai kāfirai suka ce, “Wannan wani abu ne mai ban māmāki.”

3. “Shin, idan muka mutu, kuma muka kasance turbāya (zā a kōmo da mu)? Waccan kōmowa ce mai nīsa.”

4. Lalle ne, Mun san abin da ƙasā ke ragēwa daga gare su, kuma wurinMu akwai wani littāfi mai tsarēwa.

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾

بَلْ يَجْعَلُونَ أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ
الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾

أَوَدَامُنَا وَكُنَّا رَبًّا لَكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٣﴾

فَدَعَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ
حَفِيفٌ ﴿٤﴾

5. Ā'a, sun karyata ne game da gaskiyar a lōkacin da ta je musu, sabōda haka sunā a cikin wani al'amari mai raurawa.

6. Shin, to, ba su yi dubi ba zuwa ga samā, a bisa gare su, yadda Muka gīna ta, kuma Muka kawāce ta, kuma bā ta da waɗansu tsā-ogi?

7. Da kasā, Mun mīke ta, kuma Mun jēfa kafaffun duwātsu a cikin-ta, kuma Mun tsirar, a cikinta daga kōwane ma'auri mai ban sha'awa?

8. Dōmin wāyar da ido da tunātarwa ga dukan bāwa mai tawak-kali?

9. Kuma Mun sassaukar, daga samā, ruwa mai albarka, sa'an nan Muka tsirar game da shi (itācen) lambuna da k̄wāya abin girbēwa.

10. Da itācen dabīno dōgāye, sunā da 'ya'yan itāce gunda māsu hauhawar jūna.

11. Dōmin arziki ga bāyi, kuma Muka rāyar da kasā matacciya game da shi. Kamar wannan ne fīta daga kabari take.

12. Mutānen Nūhu sun karyata, a gabāninsu (mutānen yanzu) da ma'abūta Rassi,⁽¹⁾ da Samūdāwa.

13. Da Ādāwa da Fir'auna da 'yan'uan Lūdu.

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ
مَّرِيجٍ ﴿٥﴾

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ
بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٧﴾

تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ
جَبَلَاتٍ وَحَبَّ الْحَبِيدِ ﴿٩﴾

وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَخْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مِيثَاقَ ذَلِكَ
الْحُرُوجِ ﴿١١﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَالْحَارُونَ لُوطٌ ﴿١٣﴾

(1) Rassi sunan wata rijīya ce. Mutānenta na zaune a gēfenta da dabbōbinsu, sunā bauta wa gumāka, aka aika musu wani Annabi, anā ce da shi Hanzala bn Safwan kō kuma waninsa.

14. Da ma'abūta ḳunci⁽¹⁾ da mutānen Tubba'u,⁽²⁾ kōwanensu ya karyata Manzanni, sai kyacēwaTa ta tabbata.

15. Shin, to, Mun k̄asa ne game da halittar farko? Ā'a, su, sunā a cikin rikici daga halitta sābuwa.

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta mutum, kuma Mun san abin da ransa ke yin waswāsi da shi, kuma Mū ne mafi kusanta zuwa gare shi daga laku jannayēnsa.

17. A lōkacin da māsu haḍuwa biyu suke haḍuwa daga dāma, kuma daga hagu akwai wani (ma-la'ika) zaunanne.

18. Bā ya lafazi da wata magana fāce a līke da shi akwai mai tsaro halartacce.

19. Kuma māyen mutuwa ya jē da gaskiya. Wannan shī ne abin da ka kasance daga gare shi kanā biji-rēwa.

20. Kuma aka hūra a cikin kaho. Wancan yinin kyacēwar ne fa.

21. Kuma kōwane rai ya zo, tāre da shi akwai mai kōra da mai shaida.

22. (Sai a ce masa), "Lalle ne, haḳīka, ka kasance a cikin gafala daga wannan. To, Mun kuranye maka rufinka, sabōda haka ganinka a yau, mai kaifi ne."

وَأَصْحَابُ الْآيَةِ وَقَوْمٌ تُبِيعَ كُلُّ دَذَبٍ الرَّسُلَ حَقَّ
وَعِيدٍ ﴿١٤﴾

أَفَعِيبَاتٍ بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبِيسٍ مِّنْ
خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ وَنَعَلَهُم مَّا تَوْسَّوْسُونَ يَوْمَ
نَخْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ جَبَلٍ أُوْرِيدٍ ﴿١٦﴾

إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
قَعِيدٌ ﴿١٧﴾

مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عِينٌ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ
تَحِيدُ ﴿١٩﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ
غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾

(1) Ma'abūta ḳunci, mutānen Shu'aibu ne na farko. Bāyan an halaka su, sa'an nan ya tafi Madayana.

(2) Tubba'u, Sarkin Himyar ne, a Yemen, yā musulunta amma mutānensa suka ki bin sa ga addini, aka halaka su, shi kuma ya tsira. Shī ne sarki wanda ya sābā wa k̄ā'ida: ya musulunta amma mabiyansa ba su musulunta ba.

23. Kuma abōkin haɗinsa⁽¹⁾ ya ce, “Wannan shi ne abin da ke tāre da ni halarce.”

24. (A ce wa malā'iku) “Ku jēfa, a cikin Jahannama, dukan mai yawan kāfirci, mai tsaurin rai.

25. “Mai yawan hanāwa ga alhē-ri, mai zālunci, mai shakka.

26. “Wanda ya sanya, tāre da Allah, wani abin bautāwa na da-bam, sabōda haka ku jēfa shi a cikin azāba mai tsanani.”

27. Abōkin haɗinsa⁽²⁾ ya ce, “Yā Ubangijinmu! Ban sanya shi gir-man kai ba, kuma amma ya kasance a cikin bata mai nīsa.”

28. Ya ce, “Kada ku yi husūma a wuriNa, alhāli Na gabatar da kyace-wa zuwa gare ku.

29. “Bā a musanya magana a wuriNa. Kuma Ban zama Mai zālunci ba ga bāyiNa.”

30. Rānar da Muke cēwa ga Jahannama, “Shin, kin cika?” Kuma ta ce, “Ashe,⁽³⁾ akwai wani kārī?”

31. Kuma a kusantar dā Aljanna ga māsu takawa, ba da nīsa ba.

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنِي ﴿٥٠﴾

الْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥١﴾

مَتَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٥٢﴾

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٥٣﴾

﴿٥٤﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتَهُ وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٥٥﴾

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدُنِي وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٥٦﴾

مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدُنِي وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥٧﴾

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿٥٨﴾

وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٥٩﴾

(1) Malā'ika mai rubūtun aikinsa. Bā ya rabuwa da shi sai a hālāye uku, wurin jimā'i da salga da wanka. Malā'ikan da aka haɗa shi da shi dōmin ya rubūta ayyukansa.

(2) Shaidanin da ke tāre da shi. A cikin Haɗisi an ruwaito cēwa kōwa yana da Shaidani tāre da shi, sai dai idan ya rinjāye shi, da bin abin da Allah Ya aza masa, ko kuma shi Shaidanin ya rinjāye shi da bin son zūciyarsa.

(3) Wannan jawābi na Jahannama yanā daukar ma'anōni biyu. Ta farko tanā nūna ta cika kwarai, amma tanā kūkan a kārā mata wani abu a cikinta. Wannan fassara ta yi daidai da ayār da ta ce, “Lalle na cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā ɗaya.” Sura ta 32, āyā ta 13. Fassara ta biyu, ita ce Jahannama nā nēman kārī tanā hushi sabōda māsu sāba wa umurnin Allah. Sūra ta 67 āyōyi 6, 7 da 8.

32. “Wannan shī ne abin da ake yi muku wa’adi da shi ga dukan mai yawan kōmawa ga Allah, mai tsarēwar (umurninSa).

33. “Wanda ya ji tsōron Mai rahama a fake,⁽¹⁾ kuma ya zo da wata irin zūciya mai tawakkali.”

34. (A ce musu) “Ku shige ta da aminci.⁽²⁾ Waccan ita ce rānar dawwama.

35. Sunā da abin da suke so a cikinta, kuma tāre da Mū akwai kārīn ni’ima.

36. Kuma da yawa Muka halakar, a gabāninsu, (mutānen yanzu) daga wadansu al’ummomi, (wadanda suke) sū ne mafi kārfin damka daga gare su, sa’an nan suka yi bincike a cikin kasāshe: ‘Kō akwai wurin tsīra?’⁽³⁾ (Babu).

37. Lalle ne a cikin wancan, akwai tunātarwa ga wanda zūciyarsa ta kasance gare shi, kō kuwa ya jēfa saurāro, alhāli kuwa yanā halarce (da hankalinsa).

38. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, a cikin kwānaki shida, alhāli wata ’yar wahala ba ta shāfe Mu ba.

39. Sabōda haka, ka yi haḳuri a kan abin da suke fadā, kuma ka yi

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٍ ﴿٣٢﴾

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ ﴿٣٦﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾

فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

(1) Tsoron Allah a fake, shī ne a bauta masa, bā da riya ba, bayyane da bōye duka daya.

(2) Kō kuma ku shiga da sallama.

(3) Sun nēmi wurin tsīra, ba su sāmu ba, sabōda haka kāfirān yanzu ma bā su iya sāmūn wurin tsīra, sai dai idan sun kōma ga Allah ta hanyar ManzōnSa kawai, watau taḳawa ga Allah ke nan. Anā kāre azābarSa da ibādarSa kamar yadda Yake so.

tasbīhi⁽¹⁾ game da gōdē wa Ubangi-jinka (watau ka yi salla) a gabānin fitōwar rānā da gabānin ḥacēwarta.

40. Kuma daga dare, sai ka yi tasbīhi a gare Shi da bāyan sujada.

41. Kuma ka saurāra a rānar da mai kira ke yin kira daga wuri⁽²⁾ makusanci.

42. Rānar da suke saurāron tsā-wa da gaskiya. Wancan shi ne yinin fīta (daga kabari).

43. Lalle Mū ne haḳīkatan, Mu ne ke rāyarwa, kuma Mū ne ke kashēwa, kuma zuwa gare Mu kawai ne makōmar take.

44. Rānar da ḳasā ke tsattsāgē-wa daga gare su, sunā māsu gaggā-wa. Wancan tārāwar mutāne ne, mai sauḳi a gare Mu.

45. Mū ne mafi sani game da abin da suke faḍi, kuma bā zā ka zama mai tīlasta su ba. Sabōda haka ka tunatar game da Alkur'ani,⁽³⁾ ga wanda ke tsōron kyacēwāTa.

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٦٩﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَرَ السُّجُودِ ﴿٧٠﴾

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٧١﴾

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٧٢﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾

يَوْمَ نَشْغُقُ الْأَرْضَ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٧٤﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذِكْرٌ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٧٥﴾

(1) Tasbīhi game da gōde wa Allah a gabānin fītar rānā, shi ne sallar asuba, na gabānin ḥacēwarta, shi ne sallar Azahar da La'asar. Daga dare kuwa, shi ne sallar Magariba da Issha'i. Bāyan sujada, shi ne sallōli na nafila kuma ma'anarsa a nan tasbīhi da tahmīdi da kabbarōri a bāyan sallōli farillai talātin da uku kōwace, sa'an nan a cika dari da addu'ar da aka ruwaito a nan.

(2) Mai kira shi ne Isrāfīlu a cikin ƙaho a Baitil Maƙadis dōmin a nan ƙasa ta fi zama kusa da samā.

(3) Wannan ya nūna ba a wa'azi da ilmin da bā daga Alkur'āni aka fītar da shi ba, sai fa idan bai sāḡa wa abin da ke cikin Alkur'āni ba.

سُورَةُ الذَّارِيَّاتِ SŪRATUDH DHĀRIYĀT

Tanā karantar da gaggawar saūkar azabar Allah ga waɗanda suka ki bin umurninSa ko suka sāba wa haninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da iskōki māsu shēkar abūbuwa, shēkēwa.

2. Sa'an nan da girāgizai māsu ɗaukar nauyi (na ruwa).

3. Sa'an nan da jirāge māsu gu-
dāna (a kan ruwa) da sauƙi.

4. Sa'an nan da malā'iku māsu rabon al'amari (bisa umurnin Allah).

5. Lalle abin da ake yi muku alkawari (da zuwansa), haƙiƙa gas-
kiya ne.

6. Kuma lalle sakamako (ga ayyukanku), haƙiƙa, mai aukuwa ne.

7. Inā rantsuwa da samā ma'abūciyar hanyōyi (na tafiyar taurāri da sautin rediyo).

8. Lalle kū, haƙiƙa, kunā cikin magana mai sāba wa jūna (game da Alkur'āni).

9. Anā karkatar da wanda aka jūyar (daga gaskiya).

10. An la'ani māsu ƙiri-faɗi.

وَالذَّارِيَّتِ ذُرُوكَ ١

فَالْحَمَلَاتِ وِقْرًا ٢

فَالْجَرِيَّتِ يُسْرًا ٣

فَالْمُقَسَّمَاتِ أَمْرًا ٤

إِنَّمَا وَعْدُونَ لَصَادِقٌ ٥

وَأَنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ٦

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْحُبُوكِ ٧

إِنَّا كُنَّا لَنَقُولُ مُخْتَلِفٍ ٨

يُؤْفِكُ عَنْهُ مَنْ أَوَّكٍ ٩

قُتِلَ الْخَرَصُونَ ١٠

11. Waɗanda suke shagala a cikin zurfin jâhilci.

12. Sunâ tambaya, “Yaushe ne rânar sakamako zâ ta auku?”

13. Rânar da suke a kan wuta anâ fitinar su.

14. (A ce musu) “Ku dandani fitinarku, wannan shî ne abin da kuka kasance kunâ nêman zuwansa da gaggâwa.”

15. Lalle mâsu taƙawa sunâ a cikin lambunan itâce da marêmarî.

16. Sunâ mâsu dîbar abin da Ubangijinsu Ya bâ su. Lalle sū, sun kasance mâsu kyautatâwa a gabânin haka (a dūniya).

17. Sun kasance a lōkaci kaɗan na dare suke yin barci.

18. Kuma a lōkutan asuba sunâ ta yin istigfâri.

19. Kuma a cikin dūkiyarsu akwai hakki ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hana wa rōko.

20. Kuma a cikin ƙasâ akwai âyōyi ga mâsu yaƙîni.

21. Kuma a cikin râyukanku (akwai âyōyi). To, bâ zâ ku dūbâwa ba?

22. Kuma a cikin samâ arzikinku (yake fitôwa) da abin da ake yi muku alkawari.

23. To, kuma Ina rantsuwa da Ubangijin sama da ƙasâ, lalle Shî (abin da ake yi muku alkawari), haƙîƙa, gaskiya ne, kamar abin da kuka zamo kunâ karantâwa na magana.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرٍو سَاهُونَ ﴿١١﴾

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

دُورًا فَنُتَنَكُمُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ

تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَكُنُوفٍ ﴿١٥﴾

ءِ احْزَنِينَ مَاءَ الشَّهْرِ دُرُّهُمْ وَأَنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ

مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ النَّاسِ مَا يَهْتَجُونَ ﴿١٧﴾

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾

قَرِيبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقُّ مِثْلَ مَا أَنتُمْ

تَطْفَعُونَ ﴿٢٣﴾

24. Shin, lâbârin bâkin Ibrâhîm, wadanda aka girmama, ya zo maka?

25. A lõkacin da suka shiga gare shi, sai suka yi sallama; ya ce “Aminci ya tabbata a gare ku, mutāne bâkî!”

26. Sai ya jûya zuwa ga iyâlinsa, sa'an nan ya zo da maraķi tutturna.

27. Sai ya kusantar da shi zuwa gare su, ya ce, “Bā zā ku ci ba?”

28. Sai ya ji tsōro daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro.” Kuma suka yi masa bushāra da (haihuwar) wani yaro mai ilmi.

29. Sai matarsa ta fuskanta cikin kyallōwa, har ta mari fuskarta, kuma ta ce, “Tsōhuwa bakarāriya (zā ta haihu)! ”

30. Suka ce, “Kamar haka Ubangijinki Ya faḁa. Lalle Shī, Shī ne Mai hikima, Mai ilmi.”

31. (Ibrâhîm) ya ce, “To, mēne ne babban al'amarinku, yā kū Manzanni!”

32. Suka ce, “Lalle mū, an aike mu zuwa ga wadansu mutāne, māsu laifi.

33. “Dōmin mu saka musu wadansu duwātsu na wani yumḁu (bom).

34. “Wadanda aka yi wa alāma daga wajen Ubangijinka, dōmin māsu ḁarna.”

35. Sa'an nan Muka fitar da wanda ya kasance a cikinta daga mūminai.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَئِيفَ إِبْرَاهِيمَ
الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

إِذْ خَلَوْا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ
مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَحْزَنْ وَبَشِّرُوهُ
بِعَلْمٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَوقَصَصَتْ وَجْهَهَا
وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

﴿٣١﴾ قَالَ فَتَأَخَّظُكُمْ إِنَّمَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾

قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ ثَمُودَ مِنْ قَبْلِهِ

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٢﴾

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٤﴾

36. Sai dai ba mu sâmu ba, a cikinta, fâce gida guda na Musulmi.

37. Kuma Muka bar wata âyâ, a cikinta, ga waɗanda ke jin tsöron azâba, mai raɗaɗi.

38. Kuma ga Mûsâ, a lõkacin da Muka aiko shi zuwa ga Fir'auna da wani da'ili bayananne.

39. Sai ya jûya bâya târe da ƙar-finsa, kuma ya ce, "Mai sihiri ne kô kuwa mahaukaci!"

40. Sabôda haka Muka kama shi târe da rundunarsa, sa'an nan Muka jêfa su a cikin têku, alhâli kuwa yanã wanda ake zargi.

41. Kuma ga Âdâwa, a lõkacin da Muka aika iska kēkasasshiya a kansu.

42. Bã ta barin kôme da ta jê a kansa, fâce ta mayar da shi kamar rududdugaggun ƙasûsuwa.

43. Kuma ga Samûdâwa, a lõkacin da aka ce musu, "Ku ji ɗan ɗaɗi har wani ɗan lõkaci!"

44. Sai suka yi girman kai ga umurnin Ubangijinsu, sabôda haka tsâwa ta kâma su, alhâli kuwa sunã kallo.

45. Ba su kô sâmu ɗâmar tsayâ-wa ba, kuma ba su kasance mâsu nēman āgaji ba.

46. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sun kasance waɗansu irin mutāne ne fāsiƙai.

47. Kuma samã, mun gina ta da wani irin ƙarfi, alhâli kuwa lalle Mû ne Mâsu yalwatâwa.

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ
الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾

وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ
مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

فَقَوْلَىٰ بِرُكْبِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ يَحْنُونُ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ وَهُوَ
مَلِيمٌ ﴿٤٠﴾

وَفِي آدَامَ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾

مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ
كَالْمِمْسِ ﴿٤٢﴾

وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْنَا لَهُمُ الصَّاعِقَةَ وَهُمْ
يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

فَمَا اسْتَطَعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُنْتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma kasã Mun shimfida ta, To, madalla da mãsu shimfidãwa, Mũ.

49. Kuma daga kõme Mun halitta nau'i biyu, watakila zã ku yi tunãni.

50. Sabõda haka ku gudu zuwa ga Allah, lalle nĩ mai gargadi kawai ne a gare ku, mai bayyanannen gargadi.

51. Kuma kada ku sanya, tãre da Allah, wani abin bautãwa na dabam, lalle nĩ, mai gargadi kawai ne a gare ku, mai bayyanannen gargadi.

52. Kamar haka dai wani Manzo bai jẽ wa waɗanda ke gabãninsu ba fãce sun ce, "Mai sihiri ne kô mahaukaci."

53. Shin, sunã yi wa jũna wasiyya da shi ne? Ā'a, sũ dai mutãne ne mãsu girman kai.

54. Sai ka jũya daga barinsu, kuma kai ba abin zargi ba ne.

55. Kuma ka tunatar, dõmin tunatarwa tanã amfãnin mũminai.

56. Kuma Ban halitta aljannu da mutãne ba sai dõmin su bauta Mini.

57. Bã Ni nufin (sãmun) wani arziki daga gare su, Bã Ni nufin su (yi Mini hidimar) ciyar da Ni. ⁽¹⁾

58. Lalle Allah Shĩ ne Mai arzutãwa, Mai ikon yi, Mai cikakken karfi.

59. To, lalle waɗanda suka yi zãlunci sunã da wasaki (na diban zunubi) kamar wasakin abõkansu,

وَالْأَرْضَ فَرَشْنَهَا فَنِعْمَ الْمُهْدُونَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

فَقِفُوا إِلَى اللَّهِ إِنْ لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنْ لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

أَتَوْا صَوَابَهُمْ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾

فَقَوْلَ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٌ ﴿٥٤﴾

وَذَكَرَ فَإِنَّ الذِّكْرَ يُنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطِيعُمُونِ ﴿٥٧﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

(1) Bã Ni nufin su sãmo Mini abinci, kuma bã Ni nufin su daɗa Mini abinci.

sabōda haka kada su yi Mini gag-gāwa.

60. Sabōda haka bone ya tabbata ga waɗanda suka kâfirta, daga rānar su wadda aka yi musu alkawari.

فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥٩﴾

قَوْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

SŪRATU'D 'DŪR

سُورَةُ الطُّورِ

Tanā karantar da yadda ake rumātar da abōkin husūma da hujjōji da kuma jan hankalinsa zuwa ga gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da 'Dūr (Dūtsen Mūsā).

2. Da wani littāfi rubūtacce.

3. A cikin wata takardar fāta shimfidafda.

4. Da Gidan da aka rāyar da shi (da ibāda).

5. Da rufin nan da aka ḍaukaka.

6. Da tēkun nan da aka cika (da ruwa).

7. Lalle azābar Ubangijinka, ha-
kīka, mai aukuwa ce.

8. Bā ta da mai tunkudēwa.

9. Rānar da samā ke yin mōtsi tanā kai kāwo.

10. Kuma duwātsu nā tafiya sunā shūdēwa.

وَالطُّورِ ﴿١﴾

وَكُتُبٍ مَشْطُورٍ ﴿٢﴾

فِي رَقٍّ مَّنشُورٍ ﴿٣﴾

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾

مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٩﴾

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾

11. To, bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa.

12. Waɗanda suke a cikin ku-duddufi sunā wāsā.

13. Rānar da zā a tunkuda su zu-wa wutar Jahannama, tunkudāwa.

14. (A ce musu) “Wannan ita ce wutar da kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.

15. “To, shin, wannan sihiri ne kō kuwa kū ne bā ku gani?

16. “Ku shigē ta. To, ku yi haƙuri ko kuma kada ku yi haƙuri, dai-dai ne a kanku, kawai anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

17. Lalle māsu taƙawa sunā a cikin gidājen Aljanna da wata ni'ima.

18. Sunā māsu jin dāɗi da abin da Ubangijinsu Ya ba su, kuma Ubangijinsu Ya tsāre musu azābar Jahim.

19. (A ce musu) “Ku ci, ku sha, da ni'ima, dōmin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

20. Sunā kishingide a kan karagu waɗanda ke cikin sahu, kuma Muka aurar da su waɗansu mātā māsu farin idānu, māsu girmansu.

21. Kuma waɗanda suka yi īmāni kuma zūriyarsu⁽¹⁾ suka bi su ga īmānin, Mun riskar da zūriyarsu da

قَوْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي حُوزٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَا ﴿١٣﴾

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾

أَصْلَوْهَا فَأَصْبَرُوا وَلَا تَنْصِرُوا سِوَاءَ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْرَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾

فَلَيَكُونَنَّ بِمَاءٍ أَنْهَمَ رِثْمُهُمْ وَوَقَاهُمْ رِثْمُهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

مُتْرَكِينَ عَلَىٰ سُورٍ مَّضْفُوفَةٍ وَرَوَّحَتُهُمْ بِخُورٍ عَيْنٍ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ

(1) Wannan āyā tanā nūna yadda wani ke cēton wani sabōda kusanci dōmin a kāra ɗaukaka mai cēton. Sharadin cēton, shi ne wanda ake cēton yanā da nāsa īmanin. Wanda jinginarsa ta halaka bābu mai cētonsa. Zuriya ta haɗa uwāye da almajiran malami sālhi. Suna shiga a cikin cētonsa.

su, alhāli kuwa bā da Mun rage musu kōme ba daga aikinsu, kōwane mutum jingina ne ga abin da ya sanā'anta.

22. Kuma Muka yalwata musu 'ya'yan itāce da nāma irin wanda suke marmari.

23. Sunā mīka wa jūnansu a cikinta hinjālan giya, wadda bābu yāsassar magana a cikinta, kuma bābu jin nauyin zunubi.

24. Kuma wadansu samāri nā gēwayāwa a kansu, kamar dai sū lu'ulu'u ne wanda ke kulle.

25. Wadansunsu suka fuskanta zuwa ga wadansu, sunā tambayar jūna.

26. Suka ce, "Lalle mū, mun kasance a gabānin wannan (a dūniya) a cikin iyālanmu munā jin tsōro.

27. "To, Allah Yā yi mana kyautar falala, kuma Yā tsare mana azābar iskar zāfi.

28. "Lalle mū, mun kasance, a gābanin haka, munā kiran Sa. Lalle Shī, Shī ne Mai kyautatāwa, Mai rahama."

29. To, ka tunātar, kai fa, sabōda ni'imar Ubangijinka, bā bōka kake ba, kuma bā mahaukaci ba.

30. Shin, zā su ce, "Mawāki ne, munā jiran masīfun mutuwa game da shi"?

31. Ka ce, "Ku yi jira, domin nī ma lalle inā a cikin māsu jira tāre da ku."

الْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ
مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢٢﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفُلْكَهْمَ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٣﴾

يَنْتَرَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْنِيمٌ ﴿٢٤﴾

﴿٢٥﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ
مَكْنُونٌ ﴿٢٦﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٨﴾

فَمَنْ أَلَّهِ عَلَيْهِمْ وَعَقْنَا عَذَابَ السَّمُورِ ﴿٢٩﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ
الرَّحِيمُ ﴿٣٠﴾

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا
مَجْنُونٍ ﴿٣١﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبِّصُ بِهِمْ رَبَّ الْمُنُونِ ﴿٣٢﴾

قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣٣﴾

32. Shin, hankulansu ne ke umarnin su da wannan, kō kuwa sū wasu mutāne ne māsū ketare haddi?

33. Shin, cēwa suke yi, “Shi ne ke kâga fadarsa”? Ā'a ba su dai yi ĩmāni ba.

34. Sai su zō da wani lābāri mai misālinsa, idan sun kasance sū māsū gaskiya ne.

35. Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsū yin halitta?

36. Shin, sun halitta sammai da kasa ne? Ā'a ba su dai yi ĩmānin yakīni ba.

37. Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsū rinjāya?

38. Shin, sunā da wani tsāni ne wanda suke (hawa sunā) saurāron (lābārin samā) a cikinsa? Sai mai saurarōnsu ya zo da wani dalili bayyananne.

39. Shin, Yanā⁽¹⁾ da 'ya'ya mātā ne kuma kū, kunā da dīya maza ne?

40. Shin, kanā tambayar su wata ijāra ne, sabōda haka suka zama māsū jin nauyin biyan tārar?

41. Shin, a wurinsu akwai ilmin gaibi, sabōda haka sunā rubūtāwa?

42. Shin, sunā nufin wani kaidi ne? To, wadanda suka kāfirta sū ne wadanda ake yi wa kaidi.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَعُوا مِنْ هَذَا أَوَّلَهُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٢٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ لَهُ بَلْ لَا يَوْمُنُونَ ﴿٢٣﴾

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٢٤﴾

أَمْ خَلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٢٥﴾

أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٢٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ ﴿٢٧﴾

أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْمَعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٢٨﴾

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٢٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٣٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣١﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا أَفَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٣٢﴾

(1) Wadansu Lārabāwa sunā kiran malā'iku 'ya'yan Allah mātā, sunā kuma bauta musu dōmin su cēce su daga Allah, suna yin gumāka da sūnansu.

43. Shin, sunā da wani abin bautāwa ne wanda bā Allah ba? Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke yi na shirki!

44. Kuma idan sun ga wani baɓɓake daga samā yanā fāduwa, sai su ce wani girgije ne, mai hauhawar jūna.

45. To, ka bar su, sai sun haɗu da yinin nan da zā a sūmar da su a cikinsa.

46. Rānar da kaidinsu bā ya waɗatar masu da kōme, kuma bā a taimakon su.

47. Kuma lalle waɗannan da suka yi zāluncin, sunā da azāba (a nan dūniya) banda waccan, kuma mafi yawansu ba su sani ba.

48. Sai ka yi haɗuri da hukuncin Ubangijinka, lalle kai fa kanā idānunMu, kuma ka tsarkake⁽¹⁾ Ubangijinka da (tasbihi) game da gōde Masa a lōkacin da kake tashi tsaye (dōmin salla kō wani abu).

49. Kuma daga dare, sai ka tsarkake Shi (da tasbihin) da lōkacin jüyāwar taurāri.

أَمْ لَهُمْ آلَهُ غَيْرُ اللَّهِ سُجِّنَ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

وَأَن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿٤٤﴾

فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾

يَوْمَ لَا يَنفَعِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ اللَّجْمِ ﴿٤٩﴾

(1) Ma'anar tsarkakēwa kō tasbihi, shi ne, tsare sallōli, farillai, anā cewa faɗin "Subhānal Lāhi wal Hamdu Lillāhi" a bāyan kōwane mazauni, dōmin ya zama kaffārar wannan mazaunin.

SŪRATUN NAJM سُورَةُ النَّجْمِ

Tanā tsarkake Annabi da Manzancinsa daga kōwane aibi. Tanā tabbatar da shi daga Allah, sa'an nan tanā ßata dukan abin da bã shi ba na addinai da al'ādu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da taurāron, a lōkacin da ya faku.

2. Ma'abūcinku bai ßata ba, kuma bai kētare haddi ba.

3. Kuma bã ya yin magana daga son zuciyarsa.

4. (Maganarsa) ba ta zamo ba, fāce wahayi ne da ake aikōwa.

5. (Malā'ika) mai tsananin karfi⁽¹⁾ ya sanar da shi.

6. Ma'abūcin karfi da kwarjini, sa'an nan ya daidaita.

7. Alhāli kuwa yanā a sararin samā mafi ðaukaka.

8. Sa'an nan ya kusanta, kuma ya matsa zurōwa.

9. Har ya kasance gwargwadon zirā'i biyu, kō kuma abin da ya fi kusa.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ①

مَا صَلَ صَاحِبُكَ وَمَا غَوَىٰ ②

وَمَا يَطُوقُ عَنِ الْهَوَىٰ ③

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ④

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑤

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ⑥

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ⑦

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ⑧

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑨

(1) Wahayin da ke zuwa ga Annabi bābu ßata a cikinsa dōmin Jibrilu mai kāwo shi ga Annabi, Malā'ika ne mai karfi kwaraj, wani Shaidāni bā ya iya taron sa dōmin ya musanya wahayin, kuma Annabi ya san shi sōsai, kuma idan ya kāwo wahayin, sai ya sauko kusa kwaraj da Annabi, sa'an nan shi kuma Annabi ba rikitacce ba ne, yanā cikin hankalinsa.

10. Sa'an nan ya yi wahayi zuwa ga bāwan Allah (Muhammadu) da abin da ya fada (masa).

11. Zūciyar (Annabi) ba ta karya-ta abin da ya gani ba.

12. Shin, zā ku yi masa musu a kan abin da yake gani?

13. Kuma lalle ya gan shi, haḳī-katan, a wani lōkacin saukarsa⁽¹⁾.

14. A wurin da magaryar tukē-wa take.

15. A inda taken, nan Aljannar makoma take.

16. Lōkacin da abin da yake rufe magaryar tukēwa ya rufe ta.

17. Ganinsa⁽²⁾ bai karkata ba, kuma bai ketare haddi ba.

18. Lalle, tabbas, (Annabinku) ya ga waɗanda suka fi girma⁽³⁾ daga āyōyin Ubangijinsa.

19. Shin, kun ga Lāta da Uzza?⁽⁴⁾

20. Da (wani gunki wai shi) Ma-nāta, na ukunsu?

21. Ashe, kū ne da dā namiji, Shī (Allah) kuma da dīya mace?

22. Wannan fa ya zama rabo na kasasshe.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١١﴾

أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾

عِنْدَ هَاجِئَةِ الْعُمَاوَىٰ ﴿١٥﴾

إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾

وَمَنْوَةَ الْكَافَّةِ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾

أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾

تِلْكَ إِذْ أَوَّسَمَهُ ضَمِرَىٰ ﴿٢٢﴾

(1) Lamirin Malā'ika Jibrila ne.

(2) Lamirin Annabi Muhammadu ne.

(3) Watau dai Alkur'āni ya zo daga Allah ta hanya mafi aminci har ya sadu da mutāne dōmin su yi aiki da abin da ke cikinsa.

(4) Watau kun bar Alkur'āni kun kōma wa surkullen da kuke hadāwa game da gumāka su Lāta da Uzza da Manāta. Kuna cēwa sū wakīlan Malā'ikun da kuke bautā wa ne kuma su 'ya'yan Allah mātā ne. Sunā cēton ku daga Allah.

23. Wadannan bā kōme ba ne fāce sūnāye, wadanda kuka ambace su da su, kū da uwāyenku. Allah bai saukar da wani dalīli game da su ba. (Kāfirai) bā su biyar kōme fāce zato da abin da rāyukansu ke so, alhāli kuwa shiriyar,⁽¹⁾ ta daga wajen Ubangijinsu, ta jē musu (sai suka bar ta suka kōma wa zaton).

24. Ko (an fadī cēwa) mutum zai sāmi abin da yake gūri?

25. To, Lāhira da dūniya na Allah kawai ne (wanda ya nēme su daga wani, yā yi kuskure).

26. Akwai malā'iku da yawa a cikin sammai, cētonsus bā ya wadātar da kōme fāce bāyan Allah Yā yi izni (da shi) ga wanda Yake so, kuma Yake yarda.

27. Lalle wadannan da bā su yin īmāni da Lāhira, haḳīka, sunā kiran malā'iku da sūnan mace.

28. Kuma bā su da wani ilmi game da shi, bā su bin kōme fāce zato, alhāli kuwa lalle zato bā ya amfānar da kōme daga gaskiya.

29. Sabōda haka sai ka kau da kai daga wanda ya jūya bāya daga ambatonMu, kuma bai yi nufin kōme ba fāce rāyuwar kusa (dūniya).

30. Wannan ita ce iyākar abin da suke iya kai gare shi na ilmi. Lalle Ubangijinka Shī ne Mafi sanin wanda ya fāce daga hanyarSa, kuma Shi ne Mafi sani ga wanda ya nēmi shiriya.

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مِمَّا
أَنْزَلَ اللَّهُ بِهِمَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
الْهُدَى ۝٣٠

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى ۝٣١

فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى ۝٣٢

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي
شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يُبَازِنَ اللَّهُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيَرْضَى ۝٣٣

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُؤْنَ
أَلْمَلَكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَى ۝٣٤

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ
الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ۝٣٥

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝٣٦

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ۝٣٧

(1) Watau Alkur'āni wanda Malā'ika Jibrīla ya zo wa Annabi da shi. Sun bar shi sun kōma wa tatsūniyōyi da gūrace-gūrace.

31. Kuma abin da ke cikin sam-mai da abin da yake a cikin ƙasā na Allah kawai ne, dōmin Yā sāka wa waɗanda suka mūnana da abin da suka aikata, kuma Ya sāka wa waɗanda suka kyautata da sakama-kon da ya fi kyau.

32. Waɗanda ke nīsantar ma-nyan zunubai da abūbuwan alfāsha, fāce ƙanānan laifuffuka, lalle Ubangijinka Mai yalwatattar gāfara ne, Shī ne Ya fi sani ga abin da ke gare ku a lōkacin da Ya ƙāga halit-tarku daga ƙasa, kuma a lōkacin da kuke tāyuna a cikin cikunna uwāyenku. Sabōda haka, kada ku tsarkake⁽¹⁾ kanku, Shī ne Mafi sani ga wanda ya yi takawa.

33. Shin, ka ga wannan da ya jūya baya?

34. Ya yi kyauta kaɗan, kuma ya yi rowa?

35. Shin, akwai ilmin gaibi a wu-rinsa, sabōda haka yanā ganin gaibin?

36. Ko kuwa ba a ba shi lâbâri ba ga abin da yake a cikin Littafan Mūsâ?

37. Da Ibrâhîm wanda ya cika alkawari?

38. Cēwa wani rai mai kāyan laifi bā ya ɗaukar kāyan laifin wani.

39. Kuma mutum bā shi da kōme fāce abin da ya aikata.

40. Kuma lalle aikinsa zā a gan shi.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيُخْرِىَ
الَّذِينَ اسْتَفْتٰوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيُخْرِىَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا
بِاَحْسَنٰى ﴿٣١﴾

الَّذِيْنَ يَخْتَنُوْنَ كَثِيْرَ الْاَيْمٰنِ وَالْفَوٰحِشِ اِلَّا
الَّذِيْنَ اِنَّ رَّبَّكَ وَّاسِعٌ الْمَغْفِرَةِ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ
اِذَا نَسَاكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَاِذَا نَسَمَ الْجَنَّةُ فِيْ بَطْنِ
اُمَمِهِمْ فَلَا تُرْكُوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ
اَتَقٰى ﴿٣٢﴾

اَفَرَأَيْتَ الَّذِيْ قُوْلٰى

وَاَعْطٰى قَلِيْلًا وَّاسْتَدٰى ﴿٣٣﴾

اَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يُرٰى ﴿٣٤﴾

اَمْ لَمْ يُنَبِّ اِيْمًا فِيْ صُحُفٍ مُّوسٰى ﴿٣٥﴾

وَإِبْرٰهِيْمَ الَّذِيْ وُقِّيَ ﴿٣٦﴾

اَلَا تَنْزِيْرٌ وَّازِرَةٌ وَّرَرُ الْاٰخِرٰى ﴿٣٧﴾

وَاَنْ لِّسَ لِلْاِنْسٰنِ اِلَّا مَا سَعٰى ﴿٣٨﴾

وَاَنْ سَعِيْدٌ سَوْفَ يُرٰى ﴿٣٩﴾

(1) Wanda yake mutumin kirki, Allah Ya san shi. Kada ku dinga tsarkake kanku da hākunanku dōmin nēman girma, kō dōmin nēman wani abu dabam.

41. Sa'an nan a sāka masa da sakamako wanda yake mafi cika ma'auni?

42. Kuma lalle makōmar zuwa Ubangijinka kawai take?

43. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya sanya dāriya, kuma Ya sanya kūka.

44. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya kashe, kuma Ya rāyar.

45. Kuma lalle Shī ne Ya yi halitta nau'i-nau'i, namiji da mace.

46. Daga wani digon ruwa guda a lōkacin da ake jēfa shi a cikin mahaifa.

47. Kuma a kansa ne k̄āga halitta ta biyu take.

48. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya arzuta, kuma Ya wadātar.

49. Kuma lalle Shi, Shi ne Ubangijin Shi'ira⁽¹⁾.

50. Kuma lalle Shī, Shi ne Ya halaka Ādāwa na farko.

51. Da Sumūdāwa, sa'an nan bai rage su ba.

52. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sū, sun kasance mafi zālunci kuma mafi girman kai.

53. Da wafanda aka birkice⁽²⁾ kasarsu, Ya kāyar da su.

54. Sa'an nan abin da ya rufe su, ya rufe su.

ثُمَّ يَجْزِيهِ الْجَزَاءَ الْأَوَّلَى ۝٩١

وَأَن إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ۝٩٢

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ۝٩٣

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ۝٩٤

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝٩٥

مِنْ نُّطْقَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ۝٩٦

وَأَن عَلَيْهِ النَّشَأَ الْأُخْرَىٰ ۝٩٧

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ۝٩٨

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ ۝٩٩

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ۝١٠٠

وَسُودًا فَمَا أَبْقَىٰ ۝١٠١

وَقَوْمٌ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ
وَاطْلَغَىٰ ۝١٠٢

وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَىٰ ۝١٠٣

فَغَشَّاهَا مَا عَشَىٰ ۝١٠٤

(1) Sūnan wasu taurāri biyu ne sunā fita a bāyan taurarīn Jauza'a sunā tafiya daga kudu zuwa arēwa karkace. Kabīlar Lārabāwa ta Khuza'a na bauta musu da umurnin Abu Kabshah, daya daga cikin kākannin Annabi na wajen uwa dōmin haka ne Kuraishāwa ke ce wa Annabi Ibn abī Kabshah, wanda ya k̄āga sābon addīnīn da ya sāba wa na ubanninsa.

(2) Mutānen Lūdu da aka birkice kasarsu da su.

55. To, da wace daga ni'imōmin Ubangijinka kake⁽¹⁾ yin shakka?

56. Wannan (Muhammadu) mai gargadi ne kamar irin māsu gargadi na farko.

57. Makusanciya⁽²⁾ fa, tā yi kusa.

58. Bābu wani rai, banda Allah, mai iya bayāni gare ta.

59. Shin, kuma daga wannan⁽³⁾ lābāri kuke māmāki?

60. Kuma kunā yin dāriya, kuma bā ku yin kūka?

61. Alhāli kunā māsu wāsā?

62. To, ku yi sujada⁽⁴⁾ ga Allah, kuma ku bauta (Masa).

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكَ تَمَارَى ﴿٥٥﴾

هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النُّذُرِ الْأُولَى ﴿٥٦﴾

أَرَفَتِ الْأَرْفَةَ ﴿٥٧﴾

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾

أَفِئْتِ هَذَا الْخَبِيثَ تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾

وَأَنْتُمْ سَمِيدُونَ ﴿٦١﴾

فَاسْجُدْ لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

SŪRATUL KAMAR

سُورَةُ الْقَمَرِ

Tanā karantar da cēwa wanda ya nēmi wata mu'ujiza, to, ita za ta zama sababin halakarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sā'a tā yi kusa, kuma watā⁽⁵⁾ ya tsāge.

أَفَرَأَيْتِ السَّاعَةَ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرَ ﴿١﴾

(1) Kamar abōkin magana kō mai karātu.

(2) Makusanciya, ita ce Kiyāma.

(3) Alkur'āni.

(4) Anā yin sujudar karātu a nan, amma bā ta a cikin sujudai na tilas.

(5) Kuraishāwa suka nēmi Annabī ya yi addu'a dōmin wata ya tsāge wani balgace nāsa ya fādo a kasā; ya yi addu'ar, watā ya tsāge, wani abu daga gare shi ya fādo kamar yadda suka nēma.

2. Kuma idan sun ga wata āyā, sai su juya baya su ce, “Sihiri ne mai dōgēwa!”

3. Kuma suka karyata, kuma suka bi son zūciyarsu, alhāli kuwa kōwane al'amari (wanda suke son su tūre daga Annabi) an tabbatar da shi.

4. Kuma lalle, abin da yake akwai tsāwatarwa a cikinsa na lābārai ya zo musu.

5. Hikima cikakka! Sai dai abū-buwan gargadi bā su amfāni.

6. Sabōda haka, ka bar su! Rā-nar da mai kiran zai yi kira zuwa ga wani abu abin kyāma.

7. Kaskantattu ga idanunsu zā su fito daga kaburburansu, kamar dai sū fāri ne waɗanda suka wātse.

8. Sunā gaggāwar tafiya zuwa ga mai kiran, kāfirai na cēwa, “Wan-nan yini ne mai wuya!”

9. Mutānen Nūhu sun karyata, a gabāninsu, sai suka karyata Ba-wanMu, kuma suka ce, “Shi ma-haukaci ne.” Kuma aka tsāwacē shi.

10. Sabōda haka ya kira Ubangi-jinsa (ya ce), “Lalle ni, an rinjāye ni, sai Ka yi taimako.”

11. Sai Muka būde kōfōfin samā da ruwa mai zuba.

12. Kuma Muka buɓɓugar da kasā ta zama idānun ruwa, daɗa ruwa ya haɗu a kan wani umurni da aka riga aka kaddara shi.

13. Kuma Muka ɗauke Nūhu a kan (jirgi) na alluna da kūsōshi.

وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿١﴾

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ ﴿٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُّزْدَجَرٌ ﴿٣﴾

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النَّذُرُ ﴿٤﴾

فَقُولَ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نَّكُرٍ ﴿٥﴾

خُشْعًا أَبْصَرَ لَهُمْ جَحْرُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَانَهُمْ

جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٦﴾

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٧﴾

* كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا

مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ ﴿٨﴾

وَدَعَا رَبُّهُ إِلَىٰ مَغْلُوبٍ فَأَنْتَصَرَ ﴿٩﴾

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴿١٠﴾

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ

قَدْ قُدِرَ ﴿١١﴾

وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأَلْوَجِ وَدُوسِرٍ ﴿١٢﴾

14. Tanā gudāna, a kan idānunMu, dōmin sakamako ga wanda aka yi wa kāfircin.

15. Kuma lalle Mun bar ta ta zama āyā. To, shin, akwai mai tunāni?

16. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sauḳaḳe Alḳur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

18. Ādāwa sun ḳaryata, to, yāya azābāTa take, da gargadīNa?

19. Lalle Mū, Mun aika da iska mai tsananin sauti a kansu, a cikin wani yinin nahisa mai dōgēwa.

20. Tanā fizgar mutāne kamar dai sū kututturan dabīno tumbukakku ne.

21. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

22. Kuma lalle ne, haḳīka Mun sauḳaḳe Alḳur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

23. Samūdāwa sun ḳaryata game da gargadīn.

24. Sai suka ce, “Wani mutum daga cikinmu, shi kaḳai, wai mu bī shi! Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, mun shiga wata ḳata da haukā.

25. “Shin, an jēfa masa Manzan-cin ne, a tsakāninmu? Ā'a shī dai gawurtaccen maḳaryaci ne mai gir-man kai!”

26. Zā su sani a gōbe, wāne ne gawurtaccen mai ḳaryar, mai gir-man kan?

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَنْ كَانَ كُفِرًا ۝١٤

وَلَقَدْ نَزَّلْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ۝١٥

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرٍ ۝١٦

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ۝١٧

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرٍ ۝١٨

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ۝١٩

تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ۝٢٠

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرٍ ۝٢١

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ۝٢٢

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ۝٢٣

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا نَبِّعُهُ: إِنَّا إِذَا لَفِئَ صَلَائِلٍ وَسُعْرِ ۝٢٤

أَهْلِي الذِّكْرِ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنَاتٍ لهُ كَذَابٌ أَشْرٌ ۝٢٥

سَيَعْمُونَ إِذَا مَنِ الْكَذَابُ الْأَشْرُ ۝٢٦

27. Lalle Mū, māsu aikāwa da rākumar⁽¹⁾ ne, ta zame musu fitina, sai ka tsare su da kallo, kuma ka yi haƙuri.

28. Kuma ka bā su lābāri, cēwa ruwa rababbe ne a tsakāninsu (da rākumar), kōwane sha, mai shi yanā halartar sa.

29. Sai suka kira abokinsu, sai ya karɓa, sa'an nan ya sōke ta.

30. To, yāya azābaTa take da gargadīNa?

31. Lalle Mū, Mun aika tsāwa guda a kansu, sai suka kasance kamar yāyin mai shinge.

32. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sauƙaƙe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

33. Mutānen Lūdu sun ƙaryata, game da gargadī.

34. Lalle Mun aika iskar tsakuwa a kansu, fāce mabiyan Lūdu, Mun tsirar da su a lōkacin asuba.

35. Sabōda wata ni'ima ta daga gare Mu. Kamar haka Muke sāka wa wanda ya gōde.

36. Kuma lalle, haƙiƙa, ya yi musu gargadīn damƙarMu, sai suka yi musu game da gargadīn.

37. Kuma lalle, haƙiƙa, sū, sun nēme shi ta wajen bākinsa, sai Muka shāfe idānunsu. "To, ku dan-dani azābaTa da gargadīNa."

إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَبِعْهُمْ
وَاصْطَبِرْ ٥٧

وَيَنْتَهُمُ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُخْتَصِرٌ ٥٨

فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ٥٩

كَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ٦٠

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا
كَهَشِيمِ الْمُخْتَطِرِ ٦١

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ٦٢

كَذَبَتْ قَوْمٌ لَوْطٍ بِالنُّذُرِ ٦٣

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ
نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ٦٤

نِعْمَةٌ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ٦٥

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ٦٦

وَلَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ صَيْفُوهُ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ
فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ٦٧

(1) Mutānen Sāleh sun nēmi mu'ujiza da rākuma, a fitar da ita daga dūtse, sai aka fitar da ita, kuma aka raba ruwan sha a tsakāninsu da ita.

38. Kuma lalle, haḳīka, wata azāba matabbaciya tā wāye musu gari da yāki, tun da sāfe.

39. To, ku ḍaḍḍani azābāTa da gargadīNa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sauḳaḳe Alkur'āni dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

41. Kuma lalle, haḳīka, gargadīn ya jē wa mabiyān Fir'auna.

42. Sun ḳaryata game da āyōyin-Mu, dukansu, sai Muka kāma su, irin kāmun Mabūwāyi, Mai īkon yi.

43. Shin, kāfiranku ne mafi alhē-ri daga waḍancan, ko kuwa kunā da wata barā'a a cikin littattafai?

44. Kō zā su ce, “Mū duka māsu haḍa ḳarfi ne dōmin cin nasara?”

45. Zā a karya⁽¹⁾ tāron, kuma su jūya bāya dōmin gudu.

46. Ā'a, Sā'a ita cē lōkacin wa'adinsu, kuma Sa'ar tā fi tsananin masīfa, kuma ta fi ḍāci.

47. Lalle ne māsu laifi sunā a cikin ḅata da hauka.

48. Rānar da zā a jā su a cikin wuta a kan fuskōkinsu. “Ku ḍaḍḍani shāfar wutar Saḳar.”

49. Lalle Mū, kōwane irin abu Mun halitta shi a kan tsāri.

50. Kuma umurninMu bai zamo ba fāce da kalma ḍaya, kamar wal-kāwar ido.

وَلَقَدْ صَبَحَٰهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقَرٌّ ﴿٣٨﴾

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنَذِيرِ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النَّذِيرُ ﴿٤١﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

أَكْفَارَكُمْ حَتَّىٰ مِنْ أَوَّلِكُمْ أَمَّا لَكُمْ بُرَاءَةٌ فِي الْأُثُرِ ﴿٤٣﴾

أَم يَقُولُونَ هُمُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرُونَ ﴿٤٤﴾

سَيَهْمُهُمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾

بَلَى السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَىٰ وَأَمْرٌ ﴿٤٦﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

(1) Bushāra ce ga Annabi, cēwa zai yi yāki da Kuraishi kuma zai rinjāye su. Sa'an nan yākin ya auku a Badar.

51. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun halaka irin gayyarku. To, shin, akwai mai tunāni?

52. Kuma kōwane abu, da suka aikata shi, yanā a cikin littattafai.

53. Kuma dukan ḳarami da babba, rubutacce ne.

54. Lalle māsu taḳawa sunā a cikin gidājen Aljanna da kōguna.

55. A cikin mazaunin gaskiya, wurin Mai ikon yi, Mai iya zartaswa.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٥١﴾

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

SŪRATUR RAḤMĀN سُورَةُ الرَّحْمَنِ

Tanā karantar da ni'imōmin Allah nau'i-nau'i ga mutāne da aljannu a dūniya da Lāhira, kuma tanā kwaḳaitar da su ga gōde wa Allah Mai ni'imtar da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah) Mai rahama.
2. Yā sanar da Alḳur'āni.
3. Yā halitta mutum.
4. Yā sanar da shi bayāni (magana).
5. Rānā da watā a kan lissāfi suke.

الرَّحْمَنِ ﴿١﴾

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ مُحْسَبَانِ ﴿٥﴾

6. Kuma tsirrai māsu yāḍo da itāce sunā tawālu'ī.

7. Kuma samā Ya ḍaukaka ta, kuma Yā aza sikēli.

8. Dōmin kada ku karkatar da sikēlin.

9. Kuma ku daidaita awo da ādalci, kuma kada ku rage sikēlin.

10. Kuma kasā Yā aza ta dōmin tālikai.

11. A cikinta akwai 'ya'yan itācen marmari da dabīno mai kwasfa.

12. Da kwāya mai sōshiya da kamshi.

13. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku⁽¹⁾ kuke karyatāwa?

14. Yā halitta mutum daga kēkasasshen yumḅu kamar kasko.

15. Kuma Ya halitta aljani daga bira daga wutā.

16. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

17. Ubangijin mafita biyu na rānā, kuma Ubangijin mafāḍā biyu na rānā.

18. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

19. Yā garwaya tēku biyu (ruwan dāḍi da na zartsī) sunā haḍuwa.

وَالنَّجْمِ وَالشَّجَرِ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾

وَأَقِيمُوا الزُّنَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَحْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنْعَامِ ﴿١٠﴾

فِيهَا فَكِكْهُمْ وَالنَّخْلُ دَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ نَلَقِيَانِ ﴿١٩﴾

(1) Asalin lamiri "ku" yanā nūni ne gā nau'ī biyu, watau mutāne da aljannu, sai dai bābu lamirin abu biyu kawai a cikin Hausa, sai na jama'a. Jam'i a luggar Hausa ya fara daga biyu.

20. A tsakāninsu akwai shāma-
ki, bā zā su ketare haddi ba.

21. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

22. Lu'ulu'u da murjāni na fita
daga gare su.

23. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

24. Kuma Yanā da manyan jirā-
ge, waɗanda ake kāgāwa a cikin
tēku kamar manyan duwātsu.

25. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

26. Dukan wanda ke kanta⁽¹⁾
mai kārēwa ne.

27. Kuma fuskar Ubangijinka,
Mai girman Jalala da karimci, ita ce
take wanzuwa.

28. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

29. Wanda ke a cikin sammai da
kasā yanā rōkon Sa (Allah), a kul-
lum Allah na a cikin wani sha'ani.

30. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

31. Zā Mu ɗauki lōkaci sabōda
ku, yā kū⁽²⁾ māsu nauyin halitta
biyu!

يَسْتَعِينُ ۝٢٠

فَيَأْتِيَهُ الْآتَاءُ رِيكًا مُّكَدًّا ۝٢١

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ۝٢٢

فَيَأْتِيَهُ الْآتَاءُ رِيكًا مُّكَدًّا ۝٢٣

وَالْأُجُرَّ الْمُنَشَّاتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ۝٢٤

فَيَأْتِيَهُ الْآتَاءُ رِيكًا مُّكَدًّا ۝٢٥

كُلٌّ مِنْ عَلَيْهَا فَأَن ۝٢٦

وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝٢٧

فَيَأْتِيَهُ الْآتَاءُ رِيكًا مُّكَدًّا ۝٢٨

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي
شَأْنٍ ۝٢٩

فَيَأْتِيَهُ الْآتَاءُ رِيكًا مُّكَدًّا ۝٣٠

سَنَقَرُ لَكُمْ أَيْهَةَ الثَّقَلَانِ ۝٣١

(1) Yanā nufin kasā.

(2) Mutāne da aljannu.

32. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

33. Ya jama'ar aljannu da mutāne! Idan kunā iya zarcēwa daga sāsannin sammai da kasā, to, ku zarce. Bā za ku iya zarcēwa ba fāce da wani dalīli.

34. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

35. Anā sako wani harshe daga wata wutā a kanku, da narkak-kiyar tagulla. To, bā zā ku nēmi taimako ba?

36. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa.

37. Sa'an nan idan sama ta tsāge kuma ta zama jā kamar jar fāta.

38. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

39. To, a ran nan, bā zā a tam-bayi wani mutum laifinsa ba, kuma haka aljani.

40. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

41. Zā a iya sanin māsu laifi da alāmarsu, sabōda haka sai a kāma kwarkadarsu da sāwāyensu.

42. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

43. Wannan Jahannama ce wad-da māsu laifi ke karyatāwa game da ita.

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾

يَمْعَشَرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ
تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
فَأَنْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ ﴿٣٣﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا
تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾

فَإِذَا انْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

يَعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ
بِالنُّوَاصِي وَالْأَفْقَادِمِ ﴿٤١﴾

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Sunā kēwaya a tsakaninta da ruwan dīmi mai tsananin tafasa.

45. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

46. Kuma wanda ya ji tsōron tsayāwa a gaba ga Ubangijinsa yanā da Aljanna biyu.

47. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

48. Māsu rassan itāce.

49. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

50. A cikinsu akwai marēmari biyu sunā gudāna.

51. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

52. A cikinsu akwai nau'i biyu daga kōwane 'ya'yan itācen mar-mari.

53. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

54. Sunā gincire a kan waḍansu shimfīḍu, cikinsu tufāfin alharīni mai kauri ne, kuma nūnannun 'yā'yan itācen Aljannar biyu kusa-kusa suke.

55. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

56. A cikinsu akwai mātā māsu takaita ganinsu, wani mutum, ga-

يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ ۚ إِنَّ ۝٤٤

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٤٥

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۝٤٦

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٤٧

ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ۝٤٨

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٤٩

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ۝٥٠

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٥١

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ۝٥٢

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٥٣

مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَوْ
الْجَنَّتَيْنِ ۚ دَانِ ۝٥٤

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٥٥

فِيهِمْ قَصِيرَاتُ الْفُطُوفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ

banin mazajensu, bai debe budur-
cinsu ba kuma haka wani aljani.

57. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

58. Kamar dai sū yakūtu ne da
murjāni.

59. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

60. Shin, kyautatāwa nā da wani
sakamako? (Ā'aha) Fāce kyauta-
tāwa.

61. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

62. Kuma baicinsu akwai wa-
dansu gidājen Aljanna biyu.

63. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

64. Māsu duhun inuwa.

65. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

66. A cikinsu, akwai marēmari
biyu māsu kwarārar ruwa.

67. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

68. A cikinsu akwai 'yā'yan itā-
cen marmari da dabīno da rum-
māni.

69. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

قَبْلَهُمْ وَلَا جِئَانُ ۝٢١

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٢

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۝٢٣

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٤

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ۝٢٥

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٦

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ۝٢٧

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٢٨

مُدْهَامَتَانِ ۝٢٩

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٣٠

فِيهِمَا عَيْنَتَانِ تَصَاحَتَانِ ۝٣١

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٣٢

فِيهِمَا فَكَّهُمٌ وَنَخْلٌ وَرُومَانٌ ۝٣٣

فَيَأْتِيءَ الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝٣٤

70. A cikinsu, akwai wasu mātā māsu kyaun hālāye, māsu kyaun halitta.

71. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

72. Māsu farin idānu da baḳinsu waḍanda aka tsare a cikin haimōmi.

73. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

74. Wani mutum, gabanin ma-zajensu, bai dēbe budurcinsu ba, kuma haka wani aljani.

75. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

76. Sunā gincire a kan wasu ma-tāsaī māsu kōren launi da katifun Abkara kyāwāwa.

77. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

78. Sūnan Ubangijinka, Mai gir-man Jalāla da Karimci, ya tsarkaka.

فِيهِنَّ خَيْرٌ حَسَنٌ ﴿٧٠﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكَ مَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكَ مَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

لَمْ يَطْمِئْهُمْ نَسْ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكَ مَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضِرٍ وَعَبَقَرٍ حَسَنٍ ﴿٧٦﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءَ رَبِّكَ مَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

SŪRATUL WĀKĪ'A سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

Tanā karantar da kasuwar mutāne uku, kōwane kashi da hanyarsa a rāyuwarsa da mutuwarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan mai aukuwa ta auku.
2. Bābu wani (rai) mai karyatā-wa ga aukuwarta.
3. (Ita) mai kaskantāwa ce, mai daukakāwa.
4. Idan aka girgiza kasā girgiz-āwa.
5. Kuma aka nike duwātsu, nikēwa.
6. Sai suka kasance kūra da ake wātsarwa.
7. Kuma kun kasance nau'i uku.
8. Watau mazōwa dāma.⁽¹⁾ Mēne ne mazōwa dāma?
9. Da mazōwa hagu. Mēne ne mazōwa hagu?
10. Da waɗanda suka tsēre. Sū waɗanda suka tsēren nan,
11. Waɗancan, sū ne waɗanda aka kusantar.
12. A cikin Aljannar ni'ima.

- إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ①
- لَيْسَ لَوْفِعِهَا كَاذِبَةٌ ②
- خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ③
- إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ④
- وُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ⑤
- فَكَانَتْ هَبَاءً مُتْبَثًا ⑥
- وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ⑦
- فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑧
- وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑨
- وَالسَّيْقُونَ السَّيْقُونَ ⑩
- أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑪
- فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ⑫

(1) Mazōwa dāma kō māsu albarka waɗanda zā a bai wa takardunsu da dāma. Mazōwa hagu kō māsu shu'umci waɗanda zā a bai wa takardunsu da hagu.

13. Jama'a ne daga mutānen farko. ⁽¹⁾

14. Da kaɗan daga mutānen karshe.

15. (Sunā) a kan wasu gadāje sākakku.

16. Sunā gincire a kansu, suna māsu kallon jūna.

17. Wasu yara samāri na dindin-
din na gēwaya a kansu.

18. Da wasu kōfuna da shantula
da hinjālai daga (giya) mai buɓɓuga.

19. Bā a sanya musu cīwon jīri
sabōda ita, kuma bā su buguwa.

20. Da wasu 'ya'yan itācen mar-
mari daga irin waɗanda suke zāɓe.

21. Da nāman tsuntsāye daga
wanda suke ganin sha'awa.

22. Da wasu mātā māsu fararen
idanu da girmansu.

23. Kamar misālan lu'ulu'u wan-
da aka bōye.

24. A kan sakamako, dōmin
abin da suka kasance sunā aika-
tāwa.

25. Bā su jin wata yāsassar ma-
gana a cikinta, kuma bā su jin sun
yi laifi.

26. Sai dai wata magana (mai
dāfi): Salāmun, salāmun.

27. Da mazōwa dāma. Mēne ne
mazōwa dāma?

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾

عَلَى سُرُرٍ مَوْصُوفَةٍ ﴿١٥﴾

مُتَّكِعِينَ عَلَيْهَا مُتَقَبِّلِينَ ﴿١٦﴾

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَدَّدُونَ ﴿١٧﴾

بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿١٨﴾

لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يَزِفُونَ ﴿١٩﴾

وَفِي كَهْفَةٍ مِمَّا يَتَخَبَّرُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَحْمٍ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾

وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾

كَأَمْثَلِ اللَّوْلُوفِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾

جَزَاءً يَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾

إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾

(1) Jama'a daga mutānen farko, sū ne Annabāwan farko da kaɗan daga cikin mutānen karshe, shi ne Annabi Muhammadu, sallallāhu alaihi wa sallama. Bā a shiga cikin wannan kashi da aiki sai dai da zābin Allah. Kuma an rufe kōfarsa. Bābu sauran wani annabi wanda zai zo da wani addini sābo a bāyan Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

28. (Sunā) a cikin itācen magarya maras kaya.

29. Da wata ayaba mai yawan 'yā'ya.

30. Da wata inuwa mīkaḳḳiya.

31. Da wani ruwa mai gudānā.

32. Da wasu 'yā'yan itācen marmari māsu yawa.

33. Bā su yankēwa kuma bā a hana su.

34. Da wasu shimfiḍu maḍaukaka.

35. Lalle Mū, Mun kāga halitarsu kāgāwa.

36. Sa'an nan Muka sanya su budurwai.

37. Māsu son mazansu, a cikin tsārā ḍaya.

38. Ga mazōwa dāma.

39. Wata kungiya ce daga mutānen farko.

40. Da wata kungiya daga mutānen karshe.

41. Mazōwa hagu, Mēne ne mazōwa hagu?

42. Suna a cikin wata iskar zāfi da wani ruwan zāfi.

43. Da wata inuwa ta hayāki mai baḳi.

44. Bā mai sanyi ba, kuma bā mai wata ni'ima ba.

45. Lalle sū, sun kasance a gabānin wannan waḍanda aka jiyar dāḍi.

46. Kuma sun kasance sunā dōgēwa a kan mummūnan zunubi mai girma.

فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٩﴾

وَطَلٍّ مَّمدُودٍ ﴿٣٠﴾

وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾

وَفِكَهٍ كَهِيرٍ ﴿٣٢﴾

لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾

وَفُتُوشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾

إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنشَاءً ﴿٣٥﴾

فَجَعَلْنَهُنَّ أَزْكَارًا ﴿٣٦﴾

عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾

لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾

وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾

فِي سَمُورٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾

وَطَلٍّ مِّنْ يَّخْمُومٍ ﴿٤٣﴾

لَّا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا أَقْبَلَ ذَٰلِكَ مُرْفِقِينَ ﴿٤٥﴾

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾

47. Kuma sun kasance sunā cēwa, “Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turɓāya da ƙasū-suwa, shin, lalle mū, waɗanda zā a kōma rāyarwa ne haƙīkatan?”

48. “Shin, kuma da ubanninmu na farko?”

49. Ka ce, “Lalle mutānen farko da na ƙarshe.

50. “Tabbas, waɗanda ake tārā-wa ne a cikin wani yini sananne.

51. “Sa'an nan lalle ku, ya kū batattu, māsu ƙaryatāwa!

52. “Lalle māsu cī ne daga wata itāciya ta zaƙƙūm (danyen wutā).

53. “Har zā ku zama māsu cika cikunna daga gare ta.

54. “Sa'an nan kuma māsu shā ne, a kan wannan abin cin, daga ruwan zāfi.

55. “Ku zama māsu shā irin shan rāƙuma māsu ƙishirwa.”

56. Wannan ita ce liyāfarsu a rānar sakamako.

57. Mū ne Muka halitta ku, to, don me bā zā ku gaskata ba?

58. Shin, kuma kun ga abin da kuke fītarwa na maniyyi?

59. Shin, kū ne kuke halitta shi, kō kuwa Mū ne Māsu halittāwa?

60. Mū ne Muka ƙaddara mutu-wa a tsakāninku, kuma ba Mu zama Māsu gajiyāwa⁽¹⁾ ba,

وَكَا نُوْتُقُوْلُوْنَ اَيْذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعَظْمًا اَنَّا لَمَبْعُوْتُوْنَ ﴿٤٧﴾

اَوَّابًا وَّنَا الْاَوَّلُوْنَ ﴿٤٨﴾

قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ ﴿٤٩﴾

لَمَجْمُوْعُوْنَ اِلٰى مِيْقَاتٍ يَوْمَ مَعْلُوْمٍ ﴿٥٠﴾

ثُمَّ اِنَّكُمْ اِنْتَهٰى الضَّالُّوْنَ الْمَكْذُوْبُوْنَ ﴿٥١﴾

لَا يَكُوْنُ مِنْ شَجَرٍ مِنْ رَّوْمٍ ﴿٥٢﴾

فَالْوَقْدُ مِنْهَا الْبَطُوْنُ ﴿٥٣﴾

فَشَرِبُوْنَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيْمِ ﴿٥٤﴾

فَشَرِبُوْنَ شُرْبَ الْهَلِيْمِ ﴿٥٥﴾

هٰذَا نَزْلُهَا يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿٥٦﴾

نَحْنُ خَلَقْنٰكُمْ قُلُوْبًا نَّصْدِرُوْنَ ﴿٥٧﴾

اَفَرءٰ يَسْمَعُوْنَ اَنۡ اُنۡصَرَفَ ﴿٥٨﴾

ءَاۡنَسْتُمْ تَخْلُقُوْنَهُۥ ؕ اَمۡ نَحْنُ الْخٰلِقُوْنَ ﴿٥٩﴾

نَحْنُ قَدَرًا يَبۡيۡنُكُمْ اَلۡمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسۡبُوۡقِيۡنَ ﴿٦٠﴾

(1) Āyā ta 60 haɗe take da āya ta 61 watau, bā zā Mu ƙāsa musanya ku da waɗansu mutāne ba su tsaya matsayinku, sa'an nan kū kuma Mu mayar da ku wata halitta.

61. A kan Mu musanya waɗansu (mutāne) kamarku, kuma Mu mayar da ku a cikin wata halitta da ba ku sani ba.

62. Kuma lalle ne haḳīka, kun san halittar farko, to, don me ba zā ku yi tunāni ba?

63. Shin, kuma kun ga abin da kūke nōmāwa?

64. Shin, kū ne ke tsirar da shi, kō kuwa Mū ne Māsu tsirarwa?

65. Dā Munā so, lalle, da Mun sanya shi būsasshiyar ciyāwa, sai ku yini kunā māmākin bākin ciki.

66. (Kunā cēwa) “Lalle haḳīka an azā mana tāra!”

67. “Ā`a, mun dai zama waɗan-da aka hanā wa!”

68. Shin, kuma kun ga ruwa wannan da kuke sha?

69. Shin, kū ne kuke saukar da shi daga girgije, kō kuwa Mū ne Māsu saukarwa?

70. Dā Mun so, dā Mun mayar da shi ruwan zartsi. To, don me bā ku gōdēwa?

71. Shin, kuma kun ga wutā wannan da kuke kyastāwa?

72. Shin, kū ne kuke ƙagā halittar itāciyarta, kō kuwa Mū ne Māsu ƙagāwa?

73. Mū ne Muka sanya ta wata abar wa`azi da jin dādi ga matafiya a cikin jēji.

74. Sai ka tsarkake sūnan Ubangijinka Mai girma.

عَلَىٰ أَنْ يُبْدَلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنِشْكُمُ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾

إِن كُنْتُمْ تَرْتَعُونَهُ وَأَمْ تَحْنُ الْأَنْزِعُونَ ﴿٦٤﴾

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾

إِنَّا الْمُغْرِمُونَ ﴿٦٦﴾

بَلْ تَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾

إِن كُنْتُمْ أَنْزِلْتُمُوهُ مِنَ الْمُرْنِ أَمْ تَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ﴿٦٩﴾

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ أَسْفَلَ فَلََوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾

إِن كُنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ تَحْنُ الْمُنبِثُونَ ﴿٧٢﴾

تَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَفَوْتًا لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

75. To, bā sai Na yi rantsuwa ba da lōkutan fāduwar taurāri.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, rantsuwa ce mai girma, dā kun sani.

77. Lalle shi (wannan littāfi), haḳīka, abin karantāwa ne mai daraja.

78. A cikin wani littāfi tsararre.

79. Bābu mai shāfa shi fāce wadanda aka tsarkake.

80. Wanda aka saukar ne daga Ubangijin halitta.

81. Shin, to, wannan lābārin ne kuke māsū wulākantāwa?

82. Kuma kunā sanya arzikinku (game da shi) lalle kū, ku faryata (shi)?

83. To, don me idan rai ya kai ga maḳōshi? (Kusa da mutuwa).

84. Alhāli kuwa kū, a lōkacin nan, kunā kallo.

85. Kuma Mū ne mafi kusanta gare shi daga gare ku, to, amma kū bā ku gani.

86. To, don me in dai kun kasance bā wadanda zā a yi wa sakamako ba?

87. Ku mayar da shi (cikin jikinsa) har idan kun kasance māsū gaskiya⁽¹⁾.

88. To, amma idan (mai mutuwar) ya kasance daga makusanta,

* فَلَا أُقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾

وَأَنَّهُ لَقَدْ أُنزِلَتْ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾

نَزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ ﴿٨١﴾

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾

وَأَنْتُمْ حَصِيدٌ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Idan kun kasance māsū gaskiya ga da'awar rashin Tāshin Kiyāma, to, ku yi kōḳarin hana mutuwa ga mutāne dōmin ku hana cikar alkawarin tayarwa a bāyan mutuwa.

89. Sai hutāwa da kyakkyawan abinci da Aljannar ni'ima.

90. Kuma amma idan ya kasan-ce daga mazōwa dāma,

91. Sai (a ce masa) aminci ya tabbata a gare ka daga mazōwa dāma.

92. Kuma amma idan ya kasan-ce daga māsū karyatāwar, batattun,

93. Sai wata liyāfa ta ruwan zāfi.

94. Da kōnuwa da Jahīm,

95. Lalle wannan, haḳīka, ita ce gaskiya ta yaḳīni.

96. Sabōda haka, ka tsarkake⁽¹⁾ sūnan Ubangijinka Mai girma.

فَرُوحٌ وَرِجَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿٨٩﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾

فَسَلَّمَ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الصَّالِينَ ﴿٩٢﴾

فَنُزِّلُ مِنْ جَحِيمٍ ﴿٩٣﴾

وَتَصْلِيَةٌ جَهِيمٌ ﴿٩٤﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

SŪRATUL ḤADĪD

سُورَةُ الْحَدِيدِ

Tanā karantar da muhimmancin Jihādi da ciyar da dūkiya dōmin Jihādin ḍaukaka kalmar Allah, a bāyan ĩmāni da Allah da ManzonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da ƙasa yā yi tasbīhi ga Allah. Kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A cikin rukū'i anā tasbīhi da cēwa "Subhāna Rabbiyal Azīm wa Bihamdih" sau uku. Ma'anarsa "Tsarki ya tabbata ga Ubangijina Mai girma game da gōde Masa."

2. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa; Yanā rāyarwa kuma Yanā kashēwa, kuma Shī Mai ikon yi ne a kan kōme.

3. Shī ne Na farko, Na ƙarshe, Bayyananne, Bōyayyc, kuma Shī Masani ne ga dukan kōme.

4. Shī ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa a cikin wasu kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaitu a kan Al'arshi, Yanā sanin abin da ke shiga cikin ƙasa da abin da ke fita daga gare ta, da abin da ke sauka daga sama da abin da ke hawa cikinta, kuma Shī Yanā tāre da ku, duk inda kuka kasance. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

5. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa, kuma zuwa gare Shi (Allah) kawai ake mayar da al'amura.

6. Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma Shi Masani ne ga abin da yake a cikin ƙirāza.

7. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku ciyar daga abin da Allah Ya wakilta ku a cikinsa (na dūkiya). To, waƙannan da suka yi īmāni daga cikinku, kuma suka ciyar, sunā da wani sakamako mai girma.

8. Kuma me ya same ku, bā zā ku yi īmāni ba da Allah, alhāli kuwa ManzonSa na kiran ku dōmin ku yi īmāni da Ubangijinku, kuma lalle Allah Yā karbi alkawarinku (cēwa zā ku bauta Masa)? (Ku bauta

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٦﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٧﴾

Masa) idan kun kasance⁽¹⁾ māsu īmāni.

9. Shī ne Wanda ke sassaukar da āyōyi bayyanannu ga BāwanSa, dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske, kuma lalle Allah haḳiḳa Mai tausayi ne gare ku, Mai jin kai.

10. Kuma me ya sāme ku, bā zā ku ciyar ba dōmin daukaka kalmar Allah, alhāli kuwa gādon sammai da kasā na Allah ne? Wanda ya ciyar a gabānin cin nasara, kuma ya yi yāḳi daga cikinku, bā ya zama daidai (da wanda bai yi haka ba). Waɗancan ne mafifita girman dara-ja⁽²⁾ bisa ga waɗanda suka ciyar daga bāya kuma suka yi yāḳi. Kuma dukansu Allah Ya yi musu wa'adi da (sakamako) mai kyau, kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

11. Wāne ne wanda zai ranta wa Allah rance mai kyau dōmin Allah Ya ninka masa shi (a dūniya) kuma yanā da wani sakamako na karimci (a Lāhira)?

12. Rānar da zā ka ga mūminai maza da mūminai mātā, haskensu nā tafiya a gaba gare su, da kuma dāma gare su. (Anā ce musu) “Bushārarku a yau, ita ce gidajen Aljanna.” Ruwa na gudāna daga karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu. Wannan, shī ne babban rabo mai girma.

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٩﴾

وَمَا لَكُمُ اللَّاتِفُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَّنْ أَنْفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ أَوْلِيَّتِكَ أَعْظَمَ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِن بَعْدِ وَقَتْلَوْا وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَأُولَٰهُ دَاجِرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرًا مِّنْكُمْ أَلْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

(1) Wannan ya nūna bin umurnin Allah da nīsantar abin haninSa shi ne bauta, dōmin Ya ambaci ciyar da dūkiya da yin jihādi bauta, ne.

(2) Wannan ya nūna cēwa sahabban Annabi sū ne suka fi kōwane Musulmi a bāyansu daraja. Kuma akwai bambancin daraja a tsakānin sahabban farko da na bāya.

13. Rānar da munafikai maza da munāfikai mātā ke cēwa waɗanda suka yi īmāni, “Ku dūbo mu, mu yi makāmashi daga haskenku!” A ce (musu), “Ku kōma a bāyanku, dōmin ku nēmo wani haske.” Sai a danne a tsakāninsu da wani gāru yanā da wani kyaure, a cikinsa nan rahama take, kuma a bāyansa daga wajensa azaba take.

14. Sunā kiran su, “Ashe, bā tāre muke da ku ba?” Su ce, “Ī, amma kū, kun fitini kanku, kuma kun yi jiran wata masifa, kuma kun yi shakka, kuma waɗansu gūracc-gūracc sun rūɗe ku, har umurnin Allah ya jē muku, kuma marūɗi ya rūɗe ku game da Allah.

15. “To, a yau bā zā a karɓi fansa daga gare ku ba. Kuma bā zā a karɓa daga waɗanda suka kāfirta ba. Makōmarku wutā ce, ita ce mai dacēwa da ku, kuma makōmarku dīn nan tā mūnana.”

16. Shin, lōkaci bai yi ba ga waɗanda suka yi īmāni⁽¹⁾ zukātansu su yi tawālu’i ga ambaton Allah da abin da ya sauka daga gaskiya? Kada su kasance kamar waɗanda aka bai wa littāfi a gabānin haka, sai zāmani ya yi tsawo a kansu, sabōda haka zukātansu suka kēkashhe, kuma masu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا
انظُرُوا نَافِقِينَ مِنْ نَوْكَرِ قِيلَ ارْجِعُوا
وَرَاءَكُمْ فَأَلْتُمُوهَا فُتُورًا خَصِرَ بَيْنَهُمْ رَسُولٌ
لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

يَنَادُوهُمْ أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ
فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ
الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾

قَالِیْمٌ لَا یُؤْخِذُ مِنْكُمْ وَذِیةٌ وَلَا مِنَ الذِّیْنِ
كُفِّرُوا مَا وَبَّعْتُمْ النَّارَ هِیَ مَوْلَاكُمْ
وَبِئْسَ الْمَصِیْرُ ﴿١٥﴾

۞ اَلَمْ یَاۤنِ لِلَّذِیْنَ ءَامَنُوْۤا اَنْ تَخْشَعَ
قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا
یَكُوْنُوْۤا كَالَّذِیْنَ اُوْتُوْۤا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ
عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ وَكَثِیْرٌ مِنْهُمْ
فٰسِقُوْنَ ﴿١٦﴾

(1) Wanda ya yi īmāni da Allah amma bai bi umurninSa ba, sai zūciyarsa ta kēkashhe, īmānin ya fita sa'an nan kuma ya zama fāsiki mai fita hanyar gaskiya. Barin ciyarwa da dukiya dōmin jihādi yanā nūna kēkashēwar zūciya daga īmāni, sabōda haka faɗa da zūciya dōmin tsaron imāninta shi ne jihādi mafi girma.

17. Ku sani cēwa Allah Yanā rāyar da ƙasā a bāyan mutu-warta. ⁽¹⁾ Lalle Mun bayyana muku āyōyi da fatan zā ku yi hankali.

18. Lalle māsu gaskatāwa maza da māsu gaskatāwa mātā, kuma suka ranta wa Allah rance mai kyau, anā riɓanya musu, kuma su-na da wani sakamako na karimci.

19. Kuma waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzanninSa, waɗannan sū ne māsu kamālar gaska-tāwa, kuma su ne māsu shahāda a wurin Ubangijinsu. Sunā da sakamakonsu da haskensu. Waɗanda suka kafirta, kuma suka ƙa-ryata game da āyōyinMu, waɗan-nan su ne 'yan Jahīm.

20. Ku sani cēwa rāyuwar dū-niya wāsā ɗai ce da shagala da ƙawa da alfahari a tsakāninku da gāsar waɗata ta dūkiya da ɗiya, kamar misālin shūka wadda yabanyarta ta bāyar da sha'awa ga manōma, sa'an nan ta ƙēƙashe, har ka gan ta tā zama rawaya, sa'an nan ta kōma rauno. Kuma a Lāhira akwai azā-ba mai tsanani da gāfara daga Al-lah da yarda. Kuma rāyuwar dū-niya ba ta zama ba fāce ɗan jin ɗāɗin rūɗi kawai.

21. Ku yi tsēre zuwa ga (nēman) gāfara daga Ubangijinku, da Al-janna, fāɗinta kamar fāɗin samā da ƙasā ne, an yi tattalinta dōmin waɗanda suka yi īmāni da Allah da

أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا يَضْعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ وَتُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

أَعْلَمُوا أَنَّهَا الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ
وَتَفَاحٌ بَيْنَهُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
كَمَثَلٍ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ بِنَاتِهِ ثُمَّ يَهْبِجُ
فَرَبُّهُ مُضِرٌّ أَنْتُمْ يَكُونُ حُطَمًا فِي الْأَخِرَةِ
عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا
الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿٢٠﴾

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ
ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ

(1) Mai rāyar da ƙasa a bāyan mutu-warta da ruwa, yanā rāyar da zukāta sabōda tawālu'i ga ambaton Allah da bin umurninSa. Watau tawalu'i daidai yake da ruwa wajen rāyarwa ga matattu, sai dai kōwane da tāsā hanya.

ManzanninSa. Wannan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so. Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

22. Wata masīfa bā zā ta auku ba a cikin kasā kō a cikin rayukanku fāce tanā a cikin littāfi a gabānin Mu halitta ta. Lalle wannan, ga Allah, mai sauƙi ne.

23. Dōmin kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya kuɓuce muku, kuma kada ku yi murnar alfahari da abin da Ya bā ku. Kuma Allah bā Ya son dukan mai tākama, mai alfahari.

24. Watau waɗanda ke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa. Kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne kaɗai Mawaɗaci, Gōɗadde.

25. Haƙiƙa, lalle, Mun aiko ManzanninMu da hujjōji bayyannu, kuma Muka saukar da Littāfi da sikeli tāre da su dōmin mutāne su tsayu da ādalci, kuma Mun saukar da baƙin ƙarfe,⁽¹⁾ a cikinsa akwai cutarwa mai tsanani da amfāni ga mutāne, kuma dōmin Allah Ya san mai taimakonSa da ManzanninSa a fake. Lalle ne Allah Mai ƙarfi ne, Mabuwayi.

26. Kuma haƙiƙa, lalle, Mun aiki Nūhu da Ibrāhīm, kuma

يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا ۚ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٢﴾

لِيَكُنِلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٣﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبَخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٤﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۚ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي

(1) Littafi a nan anā nufin dukan littattafan samā da aka bāyar a bāyan Nūhu da Ibrāhīm. Ma'auni kuma, shi ne shari'ar da ke cikinsu. Baƙin ƙarfe kuwa dōmin kāyan aiki na amfānin sana'ō'i da cūtar da ke a cikinsa na makamai da kuma amfānin tsaron addini da jihādi. Littafi da ma'auni ana aiki da su wajen awon ibādar Allah da mu'āmaloli a tsakānin mutāne.

Muka sanya Annabci da Littāfi a cikin zuriyarsu; daga cikinsu akwai mai nēman shiryuwa, kuma māsū yawa daga cikinsu fasiƙai ne.

27. Sa'an nan Muka biyar a bāyansu⁽¹⁾ da ManzanninMu; kuma Muka biyar da Īsā ɗan Maryama, kuma Muka ba shi Linjila kuma Muka sanya tausayi da rahama a cikin zukātan waɗanda suka bī shi, da ruhbānanci⁽²⁾ wanda suka kāga shi, ba Mu rubūta shi ba a kansu, fāce dai (Mun rubūta musu) nēman yardar Allah, sa'an nan ba su tsare shi haƙƙin tsarē-warsa ba, sabōda haka Muka bai wa waɗanda suka yi ĩmāni daga cikinsu sakamakonsu, kuma māsū yawa daga cikinsu fāsikai ne.

28. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Ku bi Allah da taƙawa, ku yi ĩmāni da ManzonSa,⁽³⁾ Ya bā ku rabo biyu daga rahamarSa, kuma Ya sanya muku wani haske wanda kuke yin tafiya da shi, kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai rahama.

29. Dōmin kada⁽⁴⁾ mutānen Littāfi su san cēwa lalle bā su da ikon yi

ذُرِّيَّتَهُمَا النَّبُوءَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ
مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً
وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَنَّارُوعَهَا
حَقٌّ رِعَايَتُهَا فَتَاتَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ
أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٨﴾

يَتَابِعُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَءَامِنُوا
بِرُسُولِهِ يُؤْتِكُمْ أَجْرًا مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

لَقَلَّ يَعْلَمُ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا يَفْقَدُوا عَلَىٰ

(1) Nūhu da Ibrāhīm da Annabāwan da ke bāyansu zuwa ga Īsā ɗan Maryama.

(2) Ruhbānanci a Kiristanci kamar tasawwufi ne a Musulunci. Hana bidī'a yanā cikin jihādī da tsaron addini, bidī'a kuma kashe addini ne. Anā kashe bidī'a idan anā awon ayyuka da Littāfi kamar yanda ake hana zālunci idan anā awo da sikēli kō mūdū.

(3) Manzon Allah a nan, shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Anā umarnin ma'abūta Littāfi da su bī shi dōmin su sāmi rabo ninki biyu. Māsū imāni a nan su ne Ahlul kitābi na ƙwarai.

(4) Rashin saninsu ya hana su su bi Muhammadu ga sāmūn falalar Allah: rabo biyu. Ga wata fassara, an ce harafin nafyi kārī ne, watau ma'anarsa ita ce Allah Yā bāyar da rabo biyu ga waɗanda suka yi ĩmāni da ManzonSa, dōmin mutānen littāfi su san ba zā su iya hana abin da Allah Ya nufa ba.

ga kōme na falalar Allah, kuma ita falalar ga hannun Allah kawai take, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so (wannan jāhilci yā hana su īmāni). Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

شَيْءٌ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٨﴾

سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ SŪRATUL MUJĀDALA

Tanā karantar da yadda tsārin Majalisar Annabi ta kasance a lōkacinsa, dōmin ta zama abar kōyi ga sauran majalisun Shūga-bannin Musulmi a bāyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Allah Yā ji maganar⁽¹⁾ wadda ke yi maka jāyayya game da mijinta, tanā kai kāra ga Allah, kuma Allah nā jin muhawararku. Lalle Allah Mai jī ne, Mai gani.

2. Wadanda ke yin zihāri daga cikinku game da mātansu, sū mātān

فَدَسَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٥٩﴾
الَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِمْ مَّا هُنَّ

(1) Wannan Kissa tanā nūna cēwa a Majalisar Annabi kōwa na da 'yancin shiga, namiji da mace, kuma ya faɗi abin da yake so, kō dā ya sābā wa abin da Annabi ya gani kāfin wani wahayi ya sauka. Gā wannan mace sunanta Khaulatu bnt Sa'alabah ta kai kārār mijinta Ausu bn Samit wanda ya yi zihāri game da ita, watau ya ce idan ya kusance ta kamar ya kwāna da uwarsa ne. Ga al'adar Lārabāwa wannan bā saki ba ne, kuma ba ya iya kwana da ita har abada. Wannan shi ne ta kai kāra wurin Annabi har ta yi muhawara da shi a kansa. Kuma wannan Kissa tanā nūna gaskiyar Annabi, bai yi jawābi ba ga abin da bai sāmi wahayi ba a kansa.

nan bã uwāyensu ba ne, bãbu uwayensu fāce waɗanda suka haife su. Lalle sū, sunā faɗar abin kyāmā na magana da karya, kuma lalle Allah haƙiƙa Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

3. Waɗanda ke yin zihāri game da mātansu, sa'an nan su kōma wa abin da suka faɗa, to, akwai 'yanta wuya a gabānin su shāfi jūna. Wannan anā yi muku wa'azi da shi. Kuma Allah Mai ƙididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. To, wanda bai sāmu ba, sai azumin wata biyu jēre a gabānin su shāfi jūna, sa'an nan wanda bai sāmi ikon yi ba, to, sai ciyar da mīskīnai sittin. Wannan dōmin ku yi imāni da Allah da ManzonSa. Kuma waɗannan hukunce-hukunce haddōdin Allah ne. Kuma kāfirai, sunā da azāba mai raɗadi.

5. Lalle waɗanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, an wulākanta su kamar yadda aka wulākantar da waɗanda ke a gabāninsu, kuma lalle Mun saukar da āyōyi bayyanannu, kuma kāfirai nā da azāba mai wulākantāwa.

6. Rānar da Allah zai tāyar da su gabā ɗaya, sa'an nan ya bã su lābāri game da abin da suka aikata, Allah Yā lissafa shi, alhāli kuwa sū, sun manta da shi, kuma a kan kōme Allah Halartacce ne.

7. Ashe, ba ka ga cēwa lalle Allah Yanā sane da abin da yake a cikin sammai da abin da ke cikin

أَمْهَنَّهُمْ إِنْ أَمْهَنَّهُمْ إِلَّا الَّذِي وَلَدَنَّهُمْ
وَأَنَّهُمْ لَيَقُولُنَّ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوءٌ ①

وَالَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِن نِّسَابِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا
قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا
ذَلِكُمْ تُوَعِّدُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ②

فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ
أَنْ يَتَمَاسَا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَلِكَ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَبِلِكِ حُدُودِ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ③

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِرُوا كَمَا
كُتِبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنزَلْنَا آيَاتٍ
بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ④

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا
أَخْصَصَهُ اللَّهُ لِنُفْسِهِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑤

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِن نَّجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ

kasa ba? Wata gānāwa⁽¹⁾ ta mutum uku bā zā ta kasance ba fāce Allah Shī ne na huḍu dīnta, kuma bābu ta mutum biyar fāce Shī ne na shi-da dīnta, kuma bābu abin da ya kāsa wannan kuma bābu abin da yake mafi yawa fāce Shī Yanā tāre da su duk inda suka kasance, sa'an nan Ya bā su lābāri game da abin da suka aikata a Rānar Kiyāma. Lalle Allah Masani ne ga dukan kōme.

8. Ashe, ba ka ga waḍanda aka hane su ba daga gānāwar, sa'an nan sunā kōmā wa abin da aka hane su daga gare shi, kuma sunā gānāwa game da zunubi da zālunci da sāḥā wa Manzon Allah, kuma idan sun zo maka sai su gaishe ka da abin da Allah bai gaishe ka da shi ba, kuma sunā cēwa a cikin zukatansu, "Don me Allah bā Yā yi mana azāba sabōda abin da muke faḍa?" Jahan-nama ita ce mai isarsu, zā su shige ta. Sabōda haka makōmarsu tā mūnana.

9. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan za ku yi gānāwa, to, kada ku gāna game da zunubi da zālunci da sāḥā wa Manzon Allah, kuma ku yi gānāwa game da alhēri da taḥawa. Ku bi Allah da taḥawa, Wanda zā a tattara ku zuwa gare Shi.

10. Gānāwar daga Shaidan take kawai dōmin ya mūnanā wa waḍan-da suka yi īmāni, alhāli kuwa bā zai

رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا
كَانُوا أَنْتُمْ يَنْبِئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءَهُمْ حَيْثُ يَمِائِرُ
يُخَيِّتُكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ تَصَلَوْنَهَا
فَإِنَّ الْمَصِيرَ ﴿٦﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَنَسَاجُوا
بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ
وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧﴾

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَرِّهِمْ شَيْءٌ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ

(1) A bāyan Kissar zihāri, ya shiga maganar māsū gānāwa a cikin majalisa. Kuma ya nūna cēwa ba a sifanta Annabi kō a jingina wani abu zuwa gare shi sai idan abin nan yā fito daga Allah a cikin harshen ManzonSa.

iya cūtar su da kōme ba fāce da iznin Allah. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah.

11. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan an ce muku, ⁽¹⁾ “Ku yalwa-tā, a cikin majalisai,” to, ku yalwa-tā, sai Allah Ya yalwatā muku, kuma idan an ce muku, “Ku tāshi” to, ku tāshi. Allah nā ɗaukaka waɗanda suka yi īmāni daga cikinku da waɗanda aka bai wa ilmi, wasu darajōji māsu yawa, kuma Allah Mai ƙididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan zā ku gānāwa da Manzon Allah, to, ku gabatar da 'yar sadaka ⁽²⁾ a gabānin gānāwarku, wannan ne mafi alhēri a gare ku, kuma mafi tsarki. Sai idan ba ku sāmi (abin sadakar ba), to, lalle, Allah, Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

13. Ashe, kun ji tsōron ku gabatar da sadakōki a gabānin gānāwarku? To, idan ba ku aikata ba, kuma Allah Ya kōmo da ku zuwa ga sauƙi, sai ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Allah da ManzonSa. Kuma Allah ne Mai ƙididdigewa ga abin da kuke aikatāwa.

14. Ashe, baka ga waɗanda ⁽³⁾ suka

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَاقْسَحُوا بِفَسْحِ اللَّهِ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ أَنْشُرُوا فَأَنْشُرُوا بِفَرْعِ اللَّهِ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَىكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَظْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾

ءَأَسْقَمْتُمْ إِنْ تَقَدَّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَىكُمْ صَدَقَةٌ فَإِذَا تَرَ فَعَلُوا وَأَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

﴿الرَّحْمَنُ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾

(1) Bāyan ƙissar hukuncin gānāwa cikin majalisa, sai kuma hukuncin zaunāwa kō tāshi dōmin wani ya zauna. Kuma ana fifita māsu ilmi da zama ga wurin da ya fi ɗacewa da su.

(2) Hukuncin tāyar da mutāne dōmin a gāna da Manzon Allah, bā ya halatta sai a kan larūra mai tsanani sabōda haka aka sanya gabatar da sadaka, sa'an nan aka sōke shi da umurni da tsaron salla dōmin wa'azin da ke cikinta da kuma bayar da zakka.

(3) Bāyan maganar māsu tāyar da mutāne dōmin gānāwa a cikin majalisa, sai kuma munālikai māsu mu'āmala da ƙāfirai, kuma su jē su zauna cikin majalisar Musulmi dōmin su ɗauki rahōtonsu zuwa ga maƙiyansu.

jiɓinci wadansu mutāne da Allah Ya yi hushi a kansu ba, bā su cikinku, kuma bā su a cikinsu, kuma sunā rantsuwa a kan karya, alhāli kuwa sunā sane?

15. Allah Ya yi musu tattalin azāba mai tsanani. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

16. Sun riki rantsuwōwinsu gar-kuwa, sabōda haka suka kange (mūminai) daga jihādin ɗaukaka tafarkin Allah. To, sunā da azāba mai wulākantāwa.

17. Dūkiyōyinsu ba su wadātar musu kōme ba daga Allah, haka kuma ɗiyansu. Wadannan 'yan wutā ne. Sū, māsu dawwama ne a cikinta.

18. Rānar da Allah ke tāyar da su gabā ɗaya, sai su yi Masa rantsuwa kamar yadda suke yi muku rantsuwa (a nan dūniya) kuma sunā zaton cēwa sū a kan wani abu suke! To, lalle sū, sū ne maƙaryata.

19. Shaidan ya rinjaya a kansu, sai ya mantar da su ambaton Allah, wadannan kungiyar Shaidan ne. To, lalle kungiyar Shaidan, sū ne māsu hasāra.

20. Lalle wadanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, wadannan sunā a cikin (mutāne) mafī kas-ƙanci.

21. Allah Ya rubūta cēwa, "Lalle zan rinjāya, Nī da ManzanniNa." Lalle Allah Mai ƙarfi ne, Mabu-wāyi.

مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٣﴾

لَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَزْوَاجُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٤﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ أَلَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٥﴾

أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿١٧﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٨﴾

22. Bā zā ka sāmi mutāne māsū yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira sunā sōyayya da wanda ya sābā wa Allah da ManzōnSa ba, kō dā sun kasance ubanninsu ne, kō dīyansu kō 'yan'uwansu, ko danginsu. Wadannan Allah Yā rubūta īmāni a cikin zukātansu, kuma Yā kārfafa su da wani rūhi⁽¹⁾ daga gare Shi, kuma zai shigar da su a gidājen Aljanna, koramu na gudāna kārkašinsu sunā māsū dawwama a cikinsu. Allah Yā yarda da su, kuma sun yarda da Shi. Wadannan kungiyar Allah ne. To, lalle kungiyar Allah sū ne māsū babban rabo.

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا
آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ
عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ
حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ
SŪRATUL ḤASHR

Tanā karantar da yadda Allah ke shirya yadda zai taimaki wanda ya dōgara a gare Shi ga bin umurninSa, da sauƙi, ta hanyar da bai sani ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga Allah, alhālì kuwa, Shi ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) Wadanda suka tsāre dōkōkin Allah, Allah zai bā su kārfin rai ga zartar da al'amuransu da kyau, kuma zai wadāta su a dūniya da Lāhira. Asalin rūhi shi ne rai. Anā nufin rāyuwar īmāni da kārfin halin fuskantar gaskiya.

2. Shī ne Wanda Ya fitar da wa-
danda suka kāfirta daga Mazōwa
Littāfi, ⁽¹⁾ daga gidājēnsu da kōra ⁽²⁾
ta farko. Ba ku yi zaton sunā fita ba,
kuma sun tabbata cēwa gānuwō-
winsu māsu tsare su ne daga Allah,
sai Allah Ya jē musu daga wajen da
ba su yi zato ba, kuma ya jēfa tsōro
a cikin zukātansu, sunā rushe gidā-
jensu da hannāyensu da kuma han-
nāyen mūminai. To, ku lūra fa, ya
māsu basīrōri.

3. Kuma bā dōmin Allah Ya ru-
buta musu kōrar ba, dā Ya azabta
su a cikin dūniya, kuma a Lāhira
sunā da azābar wutā.

4. Wannan, dōmin lalle su, sun
sāba wa Allah da ManzonSa, alhāli
kuwa wanda ya sāba wa Allah, to,
lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

5. Abin da kuka sāre na dabi-
niya, kō kuka bar ta tsaye a kan
asallanta, to, da iznin Allah ne,
kuma dōmin Ya wulākanta fasiḱai.

6. Kuma abin da Allah Ya sanya
ya zama ganīma ga ManzonSa,
daga gare su, to, ba ku yi hari a
kansa da dawāki ko rāḱuma ba,
amma Allah ne Ya rinjāyar da Man-
zanninSa a kan wanda Yake so,
kuma Allah Mai īkon yi ne a kan
kōme.

7. Abin da Allah Ya sanya shi
ganīma ga ManzonSa daga mutā-
nen ḱauyukan nan, to, na Allah ne,

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا
وَضَنُوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ
فَأَنزَلَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ
وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ①

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمُ
فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ②

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ
اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ③

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيْنَةٍ أَوْ نَزَعْتُمْ مَوْهَا فَآيَمَةٌ
عَلَىٰ أَصُولِهَا فَأَيُّ ذِي اللَّهِ وَلِيَ خِزْيِ الْفَلْسَفِينَ ④

وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا
أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ
اللَّهَ يُسَلِّطُ رَسُولَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ
وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ

(1) Mazōwa Littāfi a nan, sū ne Yahūdun Madīna, watau Banī Nadīr,

(2) Kōrēwa daga ḱasā, Annabi yā kōre su zuwa Haibara a gargadar farko, Umar ya
kōre su daga Haibara zuwa Syria a gargada ta biyu.

kuma na ManzonSa ne, kuma na māsu dangantaka da marāyu da miskinai da ɗan hanya⁽¹⁾ (matafiyi) ne, dōmin kada ya kasance abin shāwāgi a tsakānin mawadāta daga cikinku, kuma abin da Manzo ya bā ku, to, ku kama shi, kuma abin da ya hane ku, to, ku bar shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

8. (Ku yi māmāki) Ga matalauta māsu hijira waɗanda aka fitar daga gidājēnsu da dūkiyōyinsu, sunā nēman falala daga Allah da kuma yarda, kuma sunā taimakon Allah da ManzonSa! Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

9. Da waɗanda suka zaunar da gidājensu (ga Musulunci) kuma (suka zāfi) imāni, a gabānin zuwan-su,⁽²⁾ sunā son wanda ya yi hijira zuwa gare su, kuma bā su tunānin wata bukāta a cikin kirāzansu daga abin da aka bai wa muhājirīna, kuma sunā fīfita waɗansu a kan kāwunansu, kuma ko dā sunā da wata larūra. Wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

10. Kuma waɗanda suka zō daga bāyansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka yi gāfara a gare mu, kuma ga `yan`uwanmu, waɗan-

وَأَتَى السَّبِيلَ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ
الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا أَتَاكُمْ الرَّسُولُ
فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأَمْوَالِهِمْ يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِّنْ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ بَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ
يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي
صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى
أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ
شَحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
اعْفُ رَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا

(1) Ɗan hanya, shī ne matafiyin da guzuri ya kāre masa, yanā nēman taimakon da zai mayar da shi garinsa.

(2) Muhājirīna sun yi hijira zuwa Madīna daga Makka kō waɗansu wurāre. Ansar, sū ne mutānen Madīna. Waɗannan sū ne ya kamāta a yi māmākin yadda suka taimaki addini a lōkacin tsanani. Muhājirīna sun bar gidājensu da dūkiyarsu sun yi hijira, Ansarai sun raba dūkiyarsu da gidājensu da iyālansu sun bai wa Muhājirīna dōmin taimakon addini.

da suka riga mu yin īmāni, kada Ka sanya wani kulli a cikin zukātanmu ga waɗanda suka yi īmāni. Yā Ubangijinmu! Lalle Kai ne Mai tausayi, Mai jin Kai.

11. Ashe, ba ka ga waɗanda suka yi munāfinci⁽¹⁾ ba, sunā cēwa ga 'yan'uwansu, waɗanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi, "Lalle idan an fitar da ku, lalle zā mu fita tāre da ku, kuma bā zā mu yi dā'a ga kōwa ba game da ku, har abada, kuma lalle idan an yāke ku, lalle zā mu taimake ku haḳīkatan?" Alhāli kuwa Allah na shaidar cēwa lalle sū, tabbas, maḳaryata ne.

12. Lalle idan an fitar da su, bā zā su fita tāre da su ba, kuma lalle idan an yāke su bā zā su taimake su ba, kuma lalle idan sun taimake su, lalle ne, haḳīkatan, zā su jūyar da bāyansu dōmin guɗu, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

13. Lalle kū ne kuka fi bāyar da firgita a cikin zukātansu bisa ga Allah, wannan kuwa dōmin sū lalle waɗansu irin mutāne ne da bā su gānēwa.

14. Bā su iya yākar ku gabā ɗaya, fāce a cikin garūruwa māsu gānuwa da gāruna, kō kuma daga bāyan katangu. Yākinsu a tsāka-ninsu mai tsanani ne, kanā zaton su a haɗe, alhāli kuwa zukātansu dabam-dabam suke. Wannan kuwa dōmin sū, lalle wasu irin mutane ne da bā su hankalta.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَجْعَلُوا فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ
لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ
فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ
لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا
لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُؤْتُوا
الْأَذْنَ بَرْتُمْ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٣﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ
اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٤﴾

لَا يَقْنِنُوكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ
أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ
تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٥﴾

(1) Bāyan ya nūna yadda Allah ke taimakon mai binSa da taƙawa. Kuma yanā nūna yadda Yake tābar da mai binSa da munāfinci.

15. Kamar misālin waḍanda⁽¹⁾ ke a gabāninsu, bā da dadēwa ba, sun dandani kūḍar al'amarinsu, kuma sunā da wata azāba mai raḍaḍi.

16. Kamar misālin Shaidan a lōkacin da yake cē wa mutum, “Ka kāfirta”. To, a lōkacin da ya kāfirta dīn, ya ce (masa), “Lalle bābu ruwāna da kai. Lalle ni inā tsōron Allah, Ubangijin halitta!”

17. Sai ākibarsu ta kasance cēwa su biyun duka sunā a cikin wutā, sunā māsu dawwama a cikinta. Kuma wannan shī ne sakamakon māsu zālunci.

18. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma rai ya dūbi abin da ya gabātar dōmin gōbe, kuma ku bi Allah da taḳawa. Lalle Allah, Mai kīdiddigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.⁽²⁾

19. Kuma kada ku kasance kamar waḍanda suka manta Allah, Shi kuma Ya mantar da su rāyukansu. Waḍannan sū ne fāsikai.

20. 'Yan wutā da 'yan Aljanna bā su daidaita. 'Yan Aljanna, sū ne māsu babban rabo.

21. Dā Mun saukar da wannan Alkur'āni a kan dūtse, dā lalle kā ga dūtsen yanā mai tawāli'u, mai tsatsāgēwa sabōda tsōron Allah, kuma waḍancan misālai Munā bayyana

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاتُ
وَيْسَالٍ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ
فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ
اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مِمَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍّ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ
أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

لَوْ أَنزَلْنَاهُذَا الْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ
خَشِيعًا مُّتَصِدًّا عَمَّا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ
الْأَمْثَلُ نُظَرِهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ

(1) Kuraishāwa da aka kashe a Badar.

(2) Daga wannan āyā ta 18 zuwa karshen sūra, yanā bayānin hāsilin darasin sūrar ne dunkule, da kuma ambatar muhimman abūbuwan da ta kunsa dōmin wa'azi da farkarwa ga mai hankali.

su ne ga mutāne, da fatan za su yi tunāni.

22. (Wanda Ya saukar da Alku-r'āni) Shi ne Allah, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce Shi, Ma-sanin fake da bayyane, Shī ne Mai rahama, Mai jin kai.

23. Shī ne Allah, Wanda bābu abin bautāwa fāce Shi, Mai mulki, Mai tsarki, Aminci, Mai amintarwa, Mai Tsarēwa, Mabuwāyi, Mai tīlastāwa, Mai nūna isa. Tsarki ya tabbata a gare Shi daga abin da suke yi na shirki da Shi.

24. Shī ne Allah, Mai halitta, Mai gināwa, Mai sūrantāwa. Yanā da sūnāye māsu kyau, abin da ke a cikin sammai da kasa sunā tsarkake Shi, kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٢﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٣﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٤﴾

SŪRATUL
MUMTAḤANA

سُورَةُ الْمُتَحَنِّنِ

Tanā gargadī ga Musulmi su tsantsantar da biyayyarsu ga Allah, su yanke wata mu'āmala da kāfirai, bā da sun zālunce su ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kū wafanda suka yi imāni!
Kada ku riki maḳiyiNa kuma maḳi-

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي

yinku masōyi, kuna jēfa sōyayya⁽¹⁾ zuwa gare su, alhāli kuwa haḳīka sun kāfirta da abin da ya zo muku, na gaskiya, sunā fitar da Manzon (Allah) tāre da ku (daga gidājenku) dōmin kun yi īmāni da Allah, Ubangijinku, idan kun fito dōmin jihādi sabōda ḍaukaka kalmaTa da nēman yardaTa, kunā asirta sōyayya zuwa gare su alhāli kuwa Nī ne Mafi sani ga abin da kuka ḃōye da abin da kuka bayyana, kuma duk wanda ya aikata shi daga cikinku, to, lalle ya ḃace daga tsakar hanya.

2. Idan sun kāma ku, zā su kasance maḳiya a gare ku, kuma su shimfida hannuwansu da harsunan-su zuwa gare ku da cūta, kuma su yi gūrin ku kāfirta.

3. Zumuntarku bā zā ta amfāne ku ba, haka kuma ḍiyanku, a Rānar Kiyāma. (Allah) zai⁽²⁾ rarrabe tsakāninku, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. Lalle abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku game da Ibrāhim da waḍanda ke tāre da shi a lōkacin da suka ce wa mutānensu, “Lalle mū, bābu ruwanmu da ku, kuma da abin da kuke bautāwa,

وَعَدُّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِنَّا كَرِهٌ أَنْ نُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَآيَتِيَ مَرْضَاتِي تُسْرِوْنَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

إِنْ يَشْفِقُوا كُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتُهُمْ بِالْسُّوءِ وَوَدُّوا أَنْ تُكْفُرُوا ﴿٦١﴾

لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَفْصَلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٢﴾

فَدَكَانَتْ لَكُمْ أَسْوَءَ حَسَنَةٍ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

(1) Wani Sahābin Annabi da ake cewa Hātibu bn Abi Balta'a ya rubūta takarda zuwa ga Kuraishāwa yanā sanar da su cewa Annabi na zuwa garinsu da yāki, sai Allah Ya sanar da Annabi tun manzonso bai isa ba ga Kuraishāwa, sai aka mayar da takardar. Da aka tambayi Hātibu daīlin yin ta, sai ya ce dōmin yanā da ḍiya da dūkiya ne a can, dōmin haka ya so ya gaya musu zuwan Annabi kō da yake yanā da cikakken īmāmin cewa Annabi gaskiya ne, kuma zai rinjāye su duk yadda aka yi. Sai Annabi ya karḃi uzurinsa, ba a yī masa kōme ba, sai dai abin da Allah Ya hana; kada Musulmi su sāke wata ma'āmala da kāfirai a ḃōye ko a bayyane sabōda daīlan da aka faḍa a cikin sūrar.

(2) Ga wata Kirā'ā zā a fassara wurin da cewa 'za a rarrabe tsakāninku'.

baicin Allah, mun fita batunku, kuma kiyayya da jiyēwa jūna sun bayyana a tsakāninmu, sai kun yi imāni da Allah Shi kadai.” Fāce maganar Ibrāhīm ga ubansa (da ya ce), “Lalle zā ni nēma maka gāfara kuma ban mallaki kōme ba daga Allah sabōda kai.” “Yā Ubangijinmu! A gare Ka muka dōgara, kuma gare Ka muka mayar da al’amuranmu, kuma zuwa gare Ka makōma take.”

5. “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu fitina ga waɗanda suka kāfirta, kuma Ka yi gāfara gare Mu. Ya Ubangijinmu! Kai ne Ma-buwāyi, Mai hikima!

6. Lalle, haḳīka, abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku daga cikinsu, ga wanda ya kasance yanā fātan (rahamar) Allah da Rānar Lāhira, kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne Wadātaḱe, Gōdadde.

7. Anā tsammānin Allah Ya sanya, a tsakāninku da tsakānin waɗanda kuka yi kiyayya da su, wata sōyayya daga gare su, kuma Allah Mai ikon yi ne, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

8. Allah bā Ya hana ku, daga waɗanda ba su yāke ku ba sabōda addini kuma ba su fitar da ku ba daga gidājenku, ga ku kyautata musu kuma ku yi musu ādalci. Lalle Allah Yanā son māsu ādalci.

9. Allah Yana hana ku kawai daga waɗanda suka yāke ku sabōda addini kuma suka fitar da ku daga gidājenku, kuma suka taimaki jūna

بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَا أُسْتَغْفِرُ
لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا
عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْتَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٥﴾

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفُ رِثَاتِنَا
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن تَوَلَّى فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٧﴾

عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ
مِنْهُمْ مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨﴾

لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَلَمْ يَخْرِجُوكُمْ مِنْ دِينِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا
إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِينِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ

ga fitar da ku, kar ku jibince su, kuma wanda ya jibince su, to, waɗannan sū ne azzâlumai.

10. Yā kû waɗanda suka yi ĩmāni! Idan mātā mūminai suka zo muku, sunā māsū hijira, to, ku jar-raba su. Allah Shī ne Mafī sani ga ĩmāninsu. To, idan kun san sū mūminai ne, kada ku mayar da su zuwa ga kāfirai. Sū mātān bā su halatta ga aurensu, sū kuma kāfirān bā su halatta ga auren mātān. Ku bā su abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma bābu laifi a kanku ga ku aure su idan kun bā su sadākōkinsu. Kuma kada ku riƙe auren mātā kāfirai, kuma ku tambayi abin da kuka ɓatar daga dūkiya, su kuma kāfirai su tambayi abin da suka ɓatar na dūkiya. Wannan hukuncin Allah ne, Yanā hukunci a tsakāninku. Kuma Allah, Masani ne, Mai hikima

11. Kuma idan wani abu ya ku-ɓuce muku daga mātanku zuwa ga kāfirai, sa'an nan kuma kuka ɗauki fansa, to, sai ku bai wa waɗanda matansu suka tafi kwatankwacin abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma ku yi biyayya da taƙawa ga Allah Wanda kuke māsū ĩmāni da Shi, Shi Kaɗai.

12. Yā kai Annabī! Idan mātā mūminai suka zo maka sunā yi maka mubāya'a a kan bā zā su yi shirki da Allah ba ga kōme, kuma

أَنْ تُولُوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ
فَاَتَّخِذُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ
عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى
الْكُفَّارِ لَأَهُنَّ جُلُوسُهُنَّ وَلَا هُمْ يُحِلُّونَ لَهُنَّ
وَأَهُنَّ مَا أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
إِذَا آتَيْنَهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَلَا تُنْسِكُوا إِلَيْهِمْ
الْكُفَّارَ وَتَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا مَا أَنْفَقُوا
ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَلِنْ فَاتَكُمُ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمُ إِلَى الْكُفَّارِ
فَعَاقِبْتُهُمْ فَقَالُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ
مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَبَايِعْنَكَ عَلَى
أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ

bā su yin sātā, kuma bā su yin zina, kuma bā su kashe⁽¹⁾ 'ya'yansu, kuma bā su zuwa da ƙarya da suke ƙirƙirāwa⁽²⁾ a tsākanin hannuwansu da ƙafāfunsu, kuma bā su sābā maka ga wani abu da aka sani na shari'a, to, ka karɓi mubāya'arsu, kuma ka nēmi Allah Ya gāfarta musu. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

13. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku jibinci waɗansu mutāne⁽³⁾ da Allah Ya yi hushi a kansu. Lalle sun yanke tsammāni daga (rahamar) Lāhira, kamar yadda kāfirai suka yanke tsammāni daga mazōwa⁽⁴⁾ kaburbura.

وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِهِنَّ
يَفْرِيَتَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا
يَعَصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايَعَهُنَّ وَأَسْتَغْفِرَ
لَهُنَّ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَكْسِبُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبِيسُ
الْكُفَّارُ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

SŪRATUS ṢAFF

سُورَةُ الصَّفِّ

Tanā karantar da gaskiyar maganar watau kada aikin mutum ya sābā wa maganarsa .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin ƙai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasā ya yi tasbihi ga Allah, alhali kuwa, Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A zāmanin jāhiliyya sun kashe 'ya'yansu mātā ta hanya uku, daya sabōda bāƙance na addīni, na biyu sabōda tsōron talauci; sunā turbude 'ya'ya mātā a bāyan sun shēkara shida, na uku sabōda kunyar haihuwar mace sai uwa ta yi rāmi, idan ta haifi namiji ta bar shi, idan kuma ta haifi mace, sai ta tūra ta a cikin rāmin ta turbude.

(2) Sunā tsintar yāro su mayar da shi ɗansu, haka kuma maza na yin tabanni, watau mutum ya mai da ɗan wani nāsa kamar yadda har yanzu kāfirai nā yin sa.

(3) Allah Ya yi hushi ga ɗuk wanda ya sani kuma ya ƙi aiki da saninsa kamar Yahūdāwa da miyāgun Mālamai.

(4) Kāfirai ba su yarda da Tāshin Kiyāma ba, sabōda haka suke yanke ƙauna daga wanda ya mutu.

2. Yā kū waḍanda suka yi īmāni!
Don me kuke faḍīn abin da bā ku
aikatāwa?

3. Ya girma ga zama abin kyāma
a wurin Allah, ku faḍi abin da bā ku
aikatāwa.

4. Lalle Allah Yanā son waḍanda
ke yin yāki dōmin ḍaukaka Kal-
marSa, a cikin safu kamar sū gini ne
mai ḍamfarar jūna.

5. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce
wa mutānensa, “Yā mutānena! Sa-
bōda me kuke cūtar da ni, alhāli
kuwa lalle kun sani cēwa lalle nī
Manzon Allah ne zuwa gare ku?”
To, a lōkacin da suka karkace,
Allah Ya karkatar da zukātansu.
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne fasiḱai.

6. Kuma a lōkacin da Īsā ḍan
Maryama ya ce, “Yā Banī Isrā’īla!
Lalle nī, Manzon Allah ne zuwa
gare ku, mai gaskata abin da ke
gaba gare ni na Attaura, kuma mai
bāyar da bushāra da wani Manzo
da ke zuwa a bāyāna, sūnasa Ah-
mad (Mashāyabo).” To, a lōkacin
da ya jē musu da hujjōji, suka ce,
“Wannan sihiri ne, bayyananne.”

7. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kīrkira k̄arya ya
jīngina ta ga Allah, alhāli kuwa shī,
anā kiran sa zuwa ga Musulunci?
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne azzālumai.

8. Sunā nufin su bice hasken Al-
lah da bākunansu, alhāli kuwa Al-
lah Mai kammala haskenSa ne,
kuma kō da kāfirai sun kī.

يَتَّيْنَاهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَمْ يَقُولُوا مَا لَا
تَفْعَلُونَ ﴿١﴾

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا
تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْنِلُونَ فِي سَبِيلِهِ
صَفًا ۖ إِنَّهُمْ بُنَيْنٌ مَرْصُوصٌ ﴿٣﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ ۖ يَقَوْمِ ۖ لِمَ
تَقُولُونَ وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ
إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٤﴾

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ
إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا
بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي ۖ اسْمُهُ أَحْمَدُ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٥﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى
إِلَى الْإِسْلَامِ ۖ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٦﴾

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ ۖ وَاللَّهُ مُبِينٌ
نُورِهِ ۖ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٧﴾

9. Shi ne Wanda Ya aiko ManzonSa da Shiriya da addīnin gas-kiya, dōmin Ya ɗaukaka shi a kan wani addīni dukansa, kuma kō dā mushirikai sun ƙi.

10. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Shin, in nūna muku wani fatauci wanda zai tsarshe ku daga wata azāba mai raɗaɗi?

11. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku yi jihādi ga ɗaukaka kalmar Allah game da dūkiyōyinku da rāyukanku. Wannan shi ne alhēri a gare ku idan kun kasance kuna da sani.

12. Sai Allah Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya shigar da ku gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga ƙarƙashinsu, da waɗansu dā-kuna māsu dāɗi a cikin gidājen Aljannar zama. Wannan shi ne babban rabo, mai girma.

13. Da wata (falala) da yake kunā son ta: taimako daga Allah da cin nasara wanda yake kusa. Kuma ka yi bushāra ga mūminai.

14. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kasance mataimakan Allah, kamar abin da Īsā ɗan Maryama ya ce ga Hawāriyāwa, “Wadanne ne mataimakāna zuwa ga (aikin) Allah?” Sai wata ƙungiya daga Banī Isrā’īla ta yi īmāni, kuma wata ƙungiya ta kāfirta. Sai Muka ƙarfa-fa waɗanda suka yi īmāni a kan maƙiyansu, sabōda haka suka wāyi gari marinjāya.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ
لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلَ الْأَكْثَرِ عَلَىٰ خَيْرٍ مِنْ
عَذَابِ الْيَمِينِ ﴿١٠﴾

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٌ طَيِّبٌ فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَلِكَ الْقَوْرُ
الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

وَأُخْرَىٰ يُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَيَسِّرُ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ
قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَقَامَتِ طَائِفَةٌ
مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

سُورَةُ الْجُمُعَةِ
SŪRATUL JUMU'A

Tanā karantar da cēwa ɗaukar ilmi bā da yin aiki da shi ba, bā shi da wani amfāni sai wahalar banza.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasā sunā tasbīhi ga Allah, Mamallaki, Mai tsarki, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Shī ne Wanda Ya aika, a cikin mabiya al'ādu (marasa rubutu da karātu),⁽¹⁾ wani Manzo daga gare su yanā karanta āyōyinSa a kansu, kuma yanā tsarkake su, kuma yanā sanar da su Littafi da hikima kō da yake sun kasance daga gabāninsa lalle sunā a cikin ɓata bayyananne.

3. Da waɗansu mutāne⁽²⁾ daga gare su, ba su i da riskuwa da sū ba, alhāli kuwa Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
الْمَلَائِكَةُ الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رُسُلًا مِنْهُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٢﴾

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا لَهُمْ مِنْ حَقِّهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

(1) Lārabāwa sū ne mabiya al'ādu, watau ummiyyūn daga ummu, watau uwa, watau kamar yadda uwāye suka haife su dōmin bā su da wani littāfi da suke bi, sai al'ādunsu da hukunce-hukuncen shaihunansu.

(2) Sū ne Ajamāwan da zā su musulunta su bi Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Kō kuwa duk wanda ya musulunta a bāyan Sahabban Annabi. Wannan yanā nunā falalar Sahabbai a kan waɗansunsu.

4. Waccan wata falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah ne Ma'abūcin dukan falala mai girma.

5. Misālin waɗanda aka dōra wa ɗaukar Attaura sa'an nan ba su ɗauke ta ba, kamar misālin jāki ne, yanā ɗaukar littattafai. Tir da misālin mutānen⁽¹⁾ nan da suka ƙarya-ta game da āyōyin Allah! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

6. Ka ce, "Yā kū waɗanda suka tūba (Yahūdu)! Idan kun riya cēwa lalle kū ne zāɓaɓɓun Allah bā sauran mutāne ba, sai ku yi gūrin mutuwa⁽²⁾ idan kun kasance māsū gas-kiya."

7. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada sabōda abin da han-nayensu suka gabatar. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

8. Ka ce, "Lalle mutuwar nan da kuke gudu daga gare ta, to, lalle ita mai haɗuwa da ku ce sa'an nan kuma anā mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, dōmin Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

9. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan an yi kira zuwa ga salla daga rānar Jumu'a, sai ku yi aiki zuwa ga

ذَٰلِكَ فَضَّلَ اللَّهُ بُيُوتَهُ مِنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥﴾

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَا يُحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ
الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٦﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادَوْا إِن زَعَمْتُمْ أَنَكُمْ
أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧﴾

وَلَا تَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٨﴾

قُلْ إِنَّا الْمَوْتُ الَّذِي تَقْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ
مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَبِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمٍ

(1) Tir wanda ya yi siffa da irin siffōfin Yahūdu daga Musulmi wajen ɗaukar karātun Alkur'āni amma kuma bai yi aiki da shi ba. Yahaya bn Yamāni ya ce, "Sunā rubuta Hadīsi bā su fahimtarsa, kuma bā su kula da ma'anarsa." Watau sunā wahala wajen ɗaukar ilmin da aka dōra musu ɗaukarsa amma kuma bā su yin amfāni da shi a wajen aikinsu da mu'āmalōlinsu.

(2) Ba a sāduwa da Allah sai a bāyan mutuwa. Masōyi nā gūrin sāduwa da masōyinsa, kuma bā zai yi gudun sababin sāduwar ba.

ambaton Allah, kuma ku bar⁽¹⁾ ciniki. Wancan dīnku ne mafi alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

10. Sa'an nan idan an kare sala, sai ku watsu a cikin kasā kuma ku nēma daga falalar Allah, kuma ku ambaci sūnan Allah da yawa dammāninku, ku sāmi babban rabo.

11. Kuma idan suka ga wani fatauci kō kuma wani wasan shagala, sai su yi rūgūguwar fita zuwa gare su, kuma su bar ka kanā tsaye. Ka ce, "Abin da yake a wurin Allah ne mafi alhēri daga fataucin, alhāli kuwa Allah ne Mafi alhērin māsu arzūtāwa."

الْجُمُعَةَ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ
ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١١﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ
فَأَيُّمَ أَقْلٍ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ
التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Ba a hana Musulmi aiki ba a kōwace rāna, sai dai an hana duk wanda Jumu'a ta lazimta a kansa da ya yi wani aiki wanda bā na tattalin salla ba a rānar Jumma'a, a bāyan kiran salla. Anā nufi da kiran salla na biyu a bāyan limāmi ya zauna a kan mumbarinsa, dōmin wannan kiran aka sani a zāmanin Annabi da Abubakar da Umar. Amma kira na farko, Usman bn Affān ne ya fāra shi dōmin farkar da mutāne, a bāyan sun yi yawa kuma sun kāma sanā'ō'i. Kuma a bāyan an kare salla, sai a wātse zuwa ga ayyuka da nēman abinci. Bā a tsayāwa yin wata nāfila a bāyan sallar Jumu'a, sai dai an so yin raka'a biyu a bāyan fita daga masallāci kamar yadda Annabi ke yi.

A farko, anā yin huḍubar sallar Jumma'a a bāyan salla har a lōkacin da āyarin Dihya el Kalbi ya kōmo daga Shām (Syria) da abinci, ya sauka a Baḡī'a, suka buga ganga, sai Sahabbai suka fita dōmin nēman sayen abincin a gabānin a kare huḍubar suka bar mutum gōma shā biyu tāre da Annabi. Sai aka mayar da huḍubar a gabānin salla. Kuma an fahimci cewa anā yin huḍuba a tsaye. Kuma ba a kafa Jumu'a, sai a kafaffen gari, amma Jumu'a nā kulluwa da mutum gōma sha biyu da Līman.

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

SŪRATUL MUNĀFIKŪN

Tanā karantar da halāyen munāfukan Madīna a zāmanin Annabi da wa'azi ga barin yin hāli irin nāsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan munāfukai⁽¹⁾ suka jē maka suka ce, “Munā shaidar lalle kai, haḳīka Manzon Allah ne,” kuma Allah Yanā sane da lalle kai, haḳīka ManzonSa ne, Kuma Allah Yanā shaida lalle munafukan, haḳīka, maḳaryata ne.

2. Sun riki rantsuwōwinsu garkuwa, sai suka taushe daga tafarkin Allah. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

3. Wancan, dōmin lalle sū, sun yi imāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sai aka yunke a kan zukātansu. Sabōda sū, bā su fahimta.

4. Kuma idan kā gan su, sai jiku-nansu su bā ka sha'awa, kuma idan sun faɗa,⁽²⁾ zā ka saurāra ga maganarsu. Kamar dai sū kyami ne wan-

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

* وَإِذَا رَأَوْهُمْ تَبََّعَكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسْنَدَةٌ

(1) Munāfuki, a zāmanin Annabi, shi ne wanda ya yi kalmar shahāda, ya bayyana Musulunci, amma kuma a bōye, shi kāfiri ne. A bāyan Annabi anā cē wa munāfuki zindīki.

(2) Munāfukai sunā da kyaun sūrar jiki kuma sun iya magana da fasaha amma fa bā su da hankali sabōda ƙaryar da suke a kanta, sabōda haka sunā tsōron kōwane irin mōtsi ya zama a kansu.

da aka jingine. Sunā zaton kōwace tsāwa a kansu take. Sū ne maḳiyan, sai ka yi saunarsu. Allah Yā la'ane su. Yāya ake karkatar da su?

5. Kuma idan aka ce musu, “Ku zo Manzon Allah ya nēma maku gāfara,” sai su gyāḁa kāwunan-su, kuma ka gan su sunā kangē-wa, alhāli kuwa sunā māsū girman kai.

6. Daidai ne a kansu, kā nēma musu gāfara kō ba ka nēma musu ba. Faufau Allah bā zai gāfarta musu ba. Lalle Allah, bā zai shiryar da mutāne fāsikai ba.

7. Sū ne waḁanda ke cēwa, “Kada ku ciyar a kan wanda ke wurin Manzon Allah har su wātse,” alhāli kuwa taskōkin sammai da ƙasa ga Allah suke, kuma amma munāfukai bā su fahimta.

8. Sunā cēwa, “Lalle ne idan mun kōma⁽¹⁾ zuwa Madīnar, haḳī-ka maḁi rinjaya zai fitar da maḁi ƙaskanta daga gare ta, alhāli kuwa rinjāyar ga Allah take kuma da ManzonSa, kuma da mūminai, kuma amma munāfikai ba su sani ba.

9. Ya ku waḁanda suka yi īmāni! Kada dūkiyōyinku da ḁiyanku su shagaltar da ku daga ambaton Allah. Kuma wanda ya yi haka, to, waḁannan sū ne māsū hasāra.

يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ
فَأَحْذَرُهم فَنَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ
لَوَّارُءُ وَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ
مُتَسَكِّرُونَ ﴿٢﴾

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ
تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٣﴾

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدَ رَسُولِ
اللَّهِ حَتَّى يَنْقَضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٤﴾

يَقُولُونَ لِنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ
لَا يُخْرِجُنَا أَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلُّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتْلُوا كُتُبَ
وَلَا أَوَّلُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦﴾

(1) Abdullah bn Ubayyi bn Salūl ya faḁi cēwa “Wallahi idan mun kōma Madīna wanda ya fi ƙarfi, lalle zai fitar da wanda ya fi ƙaskanci.” Yanā nufin Ansārai mutānen Madīna zā su kōri Muhājirai. Yā faḁi haka a cikin wata tafiya ta jihādi. Aka gaya wa Annabi, sai ya yi musu. Allah Ya kunyata shi.

10. Kuma ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin mutuwa ta je wa dayanku har ya ce, “Yā Ubangijina! Don me ba Ka yi mini jinkiri ba zuwa ga wani ajali makusanci dōmin in gaskata kuma in kasance daga sālihai?”

11. Kuma Allah bā zai jinkirta wa wani rai ba idan ajalinsa ya je. Kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa.

وَأَنفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَن يَأْتِيَ
أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

SŪRATUT TAGHĀBUN سُورَةُ التَّغَابُنِ

Tanā karantar da cēwa wanda ya shagala da dūniya ya bar addini, ya yi hasara. Addini kuwa shi ne bin umurnin Allah da barin haninSa ga kōme.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasā sunā tasbīhi ga Allah. Gare Shi mulki yake, kuma gare Shi gōdiya take. Kuma Shi, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

2. Shī ne Wanda Ya halitta ku. Sa'an nan daga gare ku akwai kāfiri kuma daga gare ku akwai mūmini. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ
الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ya halitta sammai da ƙasā da abin da yake hakkinSa. Kuma Ya sūranta ku, sa'an nan Ya kyautata sūrōrinku. Kuma zuwa gare Shi makōma take.

4. Yanā sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasā. Kuma Yanā sanin abin da kuke bōyēwa da abin da kuke bayyanāwa. Kuma Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

5. Shin, babban lābāri bai je muku ba na waɗanda suka kāfirta daga gabāni, sai suka dandani ukū-bar al'amarinsu kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi?

6. Wancan, sabōda lalle su Manzanninsu sun kasance sunā jē musu da hujjōji bayyanannu, sai suka ce, “Āshe, wasu mutane za su shirya da mū?” Sai suka kāfirta kuma suka jūya bāya, kuma Allah Ya waɗātu (daga gare su). Kuma Allah Waɗātaƙe ne, Gōɗaɗɗe.

7. Waɗanda suka kāfirta sun riya cēwa bā zā a tāyar da su ba. Ka ce, “Ni, inā rantsuwa da Ubangijina. Lalle zā a tāyar da ku haƙiƙatan, sa'an nan kuma lalle anā bā ku lābāri game da abin da kuka aikata. Kuma wannan ga Allah mai sauƙi ne.”

8. Sabōda haka ku yi ĩmāni da Allah da ManzōnSa da hasken nan da Muka sauƙar. Kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Mai lābar-tāwa ne.

9. A rānar da Yake tattara ku dōmin rānar tāruwa. Wancan ne rānar kāmunga. Kuma wanda ya yi ĩmāni da Allah, kuma ya aikata

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٦٤﴾

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦٥﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٦﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦٧﴾

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٦٨﴾

فَقَامُوا بِاللَّهِ رَسُولُهُمْ وَالنُّورَ الَّذِي أُنْزِلْنَا بِاللَّهِ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ ﴿٦٩﴾

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّعَابِنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ

aikin kwarai, zai kankare masa mū-nānan ayyukansa, kuma Ya shigar da shi gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu har abada. Wannan ne babban rabo mai girma.

10. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata game da āyōyinMu, waɗannan sū ne 'yan wuta, sunā madawwama a cikinta. Kuma tir da makōma, ita.

11. Wata masīfa bā zā ta sāmu ba fāce da iznin Allah. Kuma wan-da ya yi īmāni da Allah, Allah zai shiryar da zuciyarsa. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

12. Kuma ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. Sa'an nan idan kun jūya bāya, to, abin sani kawai, akwai iyarwa bay-yananna a kan ManzonMu.

13. Allah, bābu wani abin bauta wa fāce Shi. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara.

14. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Lalle ne daga mātanku da dīyan-ku akwai wani maḳiyi⁽¹⁾ a gare ku, sai ku yi saunarsu. Kuma idan kuka yāfe, kuma kuka kau da kai, kuma kuka gāfarta, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

15. Dūkiyōyinku da dīyanku fi-tina⁽²⁾ dai ne. Kuma Allah, a wurin-Sa akwai wani sakamako mai girma.

وَيَدْخِلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ
يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ يَكُلُّ
شَيْءًا عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِ مِنْ
أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ يَعِدُوكُمْ
فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا
وَتَعَفَّرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ رَجِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

(1) Maḳiyi, shī ne mai hana mutumin da yake kiyayya da shi wani alhērī ya sadu da shi. Idan son dūkiya kō mātā kō dīya ya hana mutum yin sadaka kō fita zuwa jihādi, to, dūkiyar da mātān da dīyan sun zama maḳiyansa ke nan.

(2) Fitina, ita ce duk abin da zai cūci mutum ta hanyar da yake amincēwa, cūtar ta dūniya ce kō ta Lāhira. Cūtar Lāhira ta fī tsanani sabōda girman hasārar da ke a cikinta.

16. Sai ku bi Allah da taƙawa gwargwadon abin da kuka sāmi iko. Kuma ku saurāra kuma ku yi dā'ā, kuma ku ciyar, ya fi zama alhēri gare ku. Kuma wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

17. Idan kun bai wa Allah rance, rance mai kyau, (Allah) zai ninka shi a gare ku kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai yawan gō-diya ne, Mai haƙuri.

18. Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai hikima.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ
نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ
لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

SŪRATUD 'DALĀK سُوْرَةُ الطَّلَاقِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen sakin mātan aure da haƙƙōkin da ke rātayuwā ga ma'auran a bāyan sakin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kai Annabi! Idan kun saki mātā, sai ku sake su ga iddarsu, ⁽¹⁾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ

(1) Saki, shī ne warware kullin halaccin sāduwa da jūna a tsakānin miji da mātā. Haƙƙi ne wanda Allah Ya saka ga hannayen maza ban da mātā. Saki ga idda, watau ya sake ta saki guda a cikin tsarkin da bai shāfe ta ba dōmin sauƙin idda. Yanā haramta ga mijin da mātā ya fitar da ita kō ta fita daga dāƙinta a lōkacin idda. Fāruwar wani al'amari shī ne sōyayya a bāyan ƙiyayya da mayarwa a bāyan saki. Alfasha a nan, tanā nufin faɗa da zāge-zāge a kan surukanta. Anā fitar da mai iddar saki sabōɗa alfasha daga gidanta. Akwai saki na sunna kuma akwai na bidi'a, amma saki na sunna ɗaya ne, a cikin tsarkin da bā a shāfe ta ba, kuma kada a ƙāra mata wani saki har ta ƙāre idda. Sakin bidi'a kuwa shī ne uku gabā ɗaya kō a cikin idda guda, a cikin hails kō jinin bīƙi. Sakin bidi'a yanā lazimta. Anā tilasta shi mayarwa ga wadda aka saki a cikin hails idan bai kai uku ba ga miji 'yantacce, kō biyu ga miji bāwā.

kuma ku kīdiddige iddar. Kuma ku bi Allah Ubangijinku da taƙawa. Kada ku fitar da su daga gidājensu, kuma kada su fīta fāce idan sunā zuwa da wata alfāsha bayyananna. Kuma waɗancan iyakōkin Allah ne. Kuma wanda ya kētare iyākōkin Allah, to, lalle ya zālunci kansa. Ba ka sani ba ɗammānin Allah zai fītar da wani al'amari a bāyan haka.

2. Sa'an nan idan sun isa ga aja-linsu (na idda) sai ku riƙe su da abin da aka sani kō ku rabu da su da abin da aka sani kuma ku shaidar da māsu adalci biyu daga gare ku. Kuma ku tsayar da shaidar dōmin Allah. Wancan ɗinku anā yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance yanā yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai sanya masa mafita.

3. Kuma Ya arzūta shi daga inda bā ya zato. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, Allah ne Ma'ishinsa. Lalle Allah Mai iyar da umurninSa ne. Haƙiƙa Allah Ya sanya ma'auni ga dukan kōme.

4. Kuma waɗanda suka yanke⁽¹⁾ ɗammāni daga haila daga mātanku, idan kun yi shakka, to, iddarsu watā uku ce da waɗanda ba su yi

لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

فَإِذَا بَلَغَ أَحْبَابُكُمُ الْفَأْسُكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارُقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ لَكُمْ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾

وَالَّذِي يَبْتَسِنُ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبَسَ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَا يَحِيضُ وَأُولَتْ الْأَحْمَالُ

(1) Muddar idda ga wadda ta yanke ɗammānin haila sabōda tsūfa, watanni uku, kuma bā zā ta fāra kōme ba a kai. Wadda take akwai shakka a game da ita ga kō akwai ciki kō bābu shi, to, zā ta yi iddar wattani uku kuma ta yi jiran watanni tara, watau ta yi watannin shēkara, uku na idda, saura na ta fid da shakka ne. Haka ne hukuncin mai istihāla, watau jinin ciwo. Amma yārinya mai shakkar ciki, sai ta zauna har shakka ta gushe. Yarinyar da ba ta fāra haila ba tana iddar wata uku. Bābu bambanci a tsakānin ɗiya da baiwa ga idda da watanni, amma ga idda ta tsarki, to, baiwa tana yin rabin na ɗiya ga saki da mutuwa.

haila ba. Kuma ma'abūta cikinna, ajalinsu, (shi ne) cewa su haifi cikinnansu. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, (Allah) zai sanya masa wani sauƙi daga al'amarinsa.

5. Wancan umurnin Allah ne, Ya saukar da shi zuwa gare ku. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai kankare masa mūnānan ayyu-kansa, kuma Ya girmama masa sakamako.

6. Ku zaunar da su daga inda kuka zauna⁽¹⁾ daga gwargwadon sāmunku. Kuma kada ku cūce su dōmin ku fūntata a kansu. Kuma idan sun kasance ma'abūta ciki, sai ku ciyar da su har su haifi cikinsu. Sa'an nan idan sun shāyar da māma sabōda ku, sai ku bā su tsādōdinsu. Kuma ku yi shāwara a tsakāninku bisa abin da aka sani. Kuma idan kun nūna talauci, to, wata mace zā ta shāyar da māma sabōda shi (mijin).

7. Sai mawadāci ya ciyar daga wadātarsa kuma wanda aka fūnta-ta masa arzikinsa, to, sai ya ciyar daga abin da Allah Ya bā shi. Allah bā Ya kallafa wa wani rai fāce abin da Ya bā shi. Allah zai sanya sauƙi a bāyan tsanani.

8. Kuma da yawa⁽²⁾ daga alƙa-rya wadda ta yi tsaurin kai daga

أَجْلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ
اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝

ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ۝

أَشْكُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنَ مِنْ فُجْدٍ وَلَا
نُصَّارٍ وَهُنَّ لِيَصْطَبِقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَى حَمَلٍ
فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ
لَكُمْ فَاتَّوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَتَمِرُوا بِهِنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتَ فَتَرْضِعْ لَهُ ۝
أُخْرَى ۝

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ
فَلْيُفْسِقْ فَمَاءً آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
مَاءً أَتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ۝

وَكَايْنٍ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ

(1) Mijin zai fita ya bar wa mātār da ya saki daki ta zauna a dākinta har ta fāre idda. Anā ciyar da mai sakin kōmē, amma bā a ciyar da mai sakin bā'ini sai idan tanā da ciki. Ijarar shāyarwa tanā a kan uba ga uwar da aka saki saki ba'ini kō ga watarta, bisa ga yardar sassan biyu.

(2) A bāyan da ya gama bayānin saki da hukunce-hukuncen da suka rātayu a gare shi, sai kuma ya gōya gargadi ga wanda bai bi wadannan hukunce-hukuncen ba, ta hanyar

barin umurnin Ubangijinta da ManzanninSa, sai Muka yi mata hisābi, hisābi mai tsanani, kuma Muka azabtar da ita, azāba abar kyāma.

9. Sa'an nan ta dandana masīfar al'amarinta. Kuma karshen al'amarinta ya kasance hasāra,

10. Allah Ya yi musu tattalin wata azāba mai tsanani. Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, yā ma'abūta hankula, waɗanda suka yi īmāni! Haƙīka Allah Ya saukar da wata tunātarwa zuwa gare ku:

11. Manzo, yanā karātun āyōyin Allah bayyanannu a kanku dōmin Ya fitar da waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai daga duffai zuwa ga haske. Kuma wanda ya yi īmāni da Allah ya aikata aikin ƙwarai Allah zai shigar da shi gidājen Aljanna, ƙoramu nā gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu har abada. Haƙīka Allah Yā kyautata⁽¹⁾ masa arziki.

12. Allah, Wanda Ya halitta bakwai dīn sammai kuma daga ƙasā kwatankwacinsu, umurninSa yanā ta sauka a tsakaninsu dōmin ku san lalle Allah Mai īkon yi ne a kan

فَاسْتَبْهَاجْ سَابِغَةً وَاعِظْهَا عَذَابًا نَّكَرًا ۝٨

فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبُهُ أَمْرًا خُشْرًا ۝٩

أَعِدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَانْقُوا لِلَّهِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ۝١٠

رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيُكْمِلُوا الصَّلَاةَ مِنَ الظَّالِمَاتِ إِلَى التَّوْبَةِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ۝١١

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ

tsoratar da shi da cewa Allah Ya halaka alƙaryu māsu yawa sabōda sābā Masa ga hukunce-hukuncenSa ga ƙanānan abūbuwa, balle mutum guda wanda ya sābā masa ga babban al'amari kamar aure da saki waɗanda rāyuwar ɗan Adam ta dōgara a kansu. Kuma ya yi bushāra ga wanda ya bi Shi da taƙawa, ya fita daga duhun al'adu zuga ga hasken Shari'arSa, kuma Ya yi wa'adi da bā shi sauƙin rāyuwa daga WaɗatarSa mai yawa.

(1) Allah Yā kyautata wa wanda ya tsare shari'arsa da kyau, a wajen arzikinsa tun daga dūniya har ya zuwa Lāhira, dōmin Yā ce, "Haƙīka Allah Yā kyautata masa (mai tsare shari'ar) arziki" bā da Yā yi ƙaiɗin lōkaci kō wuri ba.

dukan kōme, kuma lalle Allah, ha-
kīka Ya kēwaye ga dukan kōme da
sani.

يَكُلُّ شَيْءًا عَمَّا



Tanā karantar da yadda ake kyautata zamantakēwa da iyāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Don me kake
haramta abin da Allah Ya halatta
maka,⁽¹⁾ kanā nēman yardar mā-
tanka, alhāli kuwa Allah Mai gāfa-
ra ne, Mai jin kai.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي
مَرْضَاتَ أَرْوَاحِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ١

2. Haḳīka Allah ya faralta muku
warware⁽²⁾ rantsuwōyinku, kuma

فَدَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ هَجَلَهُ أَيْمَنَ كُفْرًا وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ

(1) A cikin littāfin Buhāri an ruwaito daga Ā'isha, mātar Annabi, cēwa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yakan yi jinkiri a wurin Zainab bint Jahash dōmin ya shā zuma a wurinta. Ta ce, "Sai nā shirya, ni da Hafsah: Duka wadda Manzon Allah ya shiga a gare ta daga gare mu, ta ce masa, 'Inā jin wārin tsihi daga gare ka! Kā ci tsihi!' To, sai Annabi ya shiga ga ḍayansu, ta ce masa, "Kā ci tsihi." Ya ce, "Ā'aha! Nā shā zumā dai a wurin Zainab bint Jahash, kuma ba zan kōma gare shi ba." Asālin abin, Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yā kasance yanā zāgayāwa a gidājen mātansa a bāyan sallar la'asar dōmin ya gaishe su. To, sai ya shiga ga Hafsa a bāyan ya shiga ga Zainab, ta gaya masa haka. Kuma ya gaya mata nisantarsa ga zuman, kuma ya gaya mata lābārin cewa Abubukar da Umar, Allah Ya yarda da su, za su zama halīfai a bāyansa. To, sai ta fadi waɗannan lābaru ga maḳwabciyarta Ā'isha. Wannan kissa tanā kōyar da sauḳin hālin Annabi a game da iyālinsa, da girmamawarsa a gare su.

(2) An rubūta yadda ake warware rantsuwa da kaffara wadda aka ambata a cikin sūra ta 5, āyā ta 89. Anā kaffārar rantsuwa da ciyar da miskīnai gōma daga matsakaicin abinci, mūdu biyu ga kōwane, kō tufātar da su tufar da za ta ishe su salla, idan bai sāmu ba, ya yi azumin kwāna uku.

Allah ne Mataimakinku kuma Shi ne Masani, Mai hikima.

3. Kuma a sâ'ilin da Annabi ya asirta wani lābāri zuwa ga sāshen mātansa, to, a lōkacin da ta bā da lābari da shi. Kuma Allah Ya bayyana shi a gare shi, ya sanar da sāshensa kuma ya kau da kai daga wani sāshe. To, a lōkacin da ya bā ta lābāri da shi, ta ce, “Wāne ne ya gaya maka wannan?” Ya ce, “Masani, Mai labartawa, Ya gaya mini.”

4. Idan kū biyu kuka tūba zuwa ga Allah, to, haḳīka zukātanku sun karkata. Kuma idan kun taimaki jūna a kansa, to, lalle Allah Shi ne Mataimakinsa, da Jibīrilu da sālihan mūminai. Kuma malā'iku, a bāyan wancan, mataimaka ne.

5. Mai yiwuwa ne Ubangijinsa, idan ya sake ku, Ya musanya masa waḍansu mātān aure mafiya alhēri daga gare ku, Musulmai, mūminai, māsū tawālī'u, māsū tūba, māsū ibāda, māsū azumi, zawarōri da yammāta.

6. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku kāre wa kanku⁽¹⁾ da iyālinku wata wuta makāmashinta mutāne da duwātsu ne. A kanta akwai waḍansu malā'iku māsū kauri, māsū karfi. Bā su sābā wa Allah ga abin da Ya umurce su, kuma sunā aikata abin da ake umurnin su.

الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٦٦﴾

وَإِذْ أَسْرَأْتَنِي إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاحِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ
وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأُكَ
هَذَا قَالَ نَبَّأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٦٧﴾

إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ
تَظَاهَرَ عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ
وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ
ظَهِيرٌ ﴿٦٨﴾

عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا
مِّنْكَ مُّسْلِمًا مِّمَّنْ مَّؤْمِنَاتٍ فَلَئِنْ تَبَيَّنْتَ عَلَيْهِمْ
سَبَبًا لِّتُتَيَّبَتِ وَأَنْتَ كَارٍ ﴿٦٩﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفُسُكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا
مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ
مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٧٠﴾

(1) Tsare kai da iyāli daga wuta yanā sāmuwa da shiryar da su da karātu da nasiha a kan addini. Wannan yanā a cikin kyaun zamantakewa wanda sūrar ke karantarwa.

7. Yā kū waɗanda suka kāfirta⁽¹⁾! Kada ku kāwo wani uzu-ri a yau. Anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatā-wa kawai ne.

8. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kōma zuwa ga Allah kōmawar gaskiya. Mai yiwuwa Ubangijinku Ya kankare muku miyāgun ayyu-kanku kuma Ya shigar da ku a gidājen Aljanna, koramu na gu-dāna daga karkashinsu a rānar da Allah bā Ya kunyatar da Annabi⁽²⁾ da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi. Haskensu yanā tafiya a gaba gare su da jihōhin dāmansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka cika mana haskenmu, kuma Ka yi mana gāfara. Lalle Kai, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.”

9. Yā kai Annabi! Ka yāki kāfi-rai da munāfikai. Kuma ka tsanan-tā a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce, kuma tir da makoma, ita.

10. Allah Ya buga wani misāli dōmin waɗanda suka kāfirta⁽³⁾: mātar Nūhu da mātar Lūdu, sun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَدُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا
تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً
نُصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ
وََالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ، نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا
نُورَنَا وَاعْفِ رَثَايَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَاعْلَظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أُولَٰئِهِمْ جَهَنَّمَ وَلَا يَبْسُ
الْمَصِيرُ ﴿٩﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحَ
وَامْرَأَتَ لُوطَ كَاتَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ

(1) Kāfirai a nan, kāfircinsu sabōda kin bin umurnin Allah game da kyaun zamantakēwa da iyāli yake. Laifinsu yā fi sauran laifuffuka dōmin yanā sabbaba yāmutsi a gida, har abin ya shāfi zurriya da kasā gabā ɗaya.

(2) Allah Yā yi alkawarin bā zai kunyatar da AnnabinSa ba, haka kuma waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, watau Sahabbansa a Rānar Kiyāma. Wannan shi ne dalilin da yā sa Allah Ya tsare Annabi da Sahabbansa daga a bauta musu kamar yadda aka bauta wa waɗansu Annabāwa da sālihai waɗanda Allah zai tambaye su kō sū ne suka yi umurni da a yi musu bautar, sū kuma su fadī barrantarsu daga waɗanda suka bauta musu.

(3) Waɗannan misālai biyu, mātar Nūhu da mātar Lūdu sunā nūna kusanci ga sālihai bā ya isa ga addini sai kōwa ya yi abin da Allah Ya yi umurni da shi. Kuma anā kallafa wa mātā da su kiyāye kyaun zamantakēwa da mazansu. Kuma anā yi musu azāba sabōda sāba wa Allah ga barin haka kamar yadda ake ga mazansu.

kasance a ƙarƙashin wasu bāyi biyu daga BāyinMu sālilai, sai suka yaudare su, sabōda haka ba su wadātar musu da kōme daga Allah ba. Kuma aka ce, “Ku shiga, kū biyu, wutā tāre da māsū shiga.”

11. Kuma Allah Ya buga wani misāli dōmin wadanda suka yi imāni: matar Fir’auna, ⁽¹⁾ sa’ad da ta ce, “Yā Ubangiji! Ka gina mini wani gida a wurinKa a cikin Aljanna. Kuma Ka tsīrar da ni daga Fir’auna da aikinsa. Kuma Ka tsīrar da ni daga mutānen nan azzālumai.”

12. Da Maryama ⁽²⁾ dīyar Imrāna wadda ta tsare farjinta, sai Muka hūra a cikinsa daga RūhinMu. Kuma ta gaskata game da āyōyin Ubangijinta da LittattafanSa alhāli kuwa ta kasance daga māsū tawāli’u.

عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَاتَاَهُمَا فَلَمْ يُعْنِيَا
عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١١﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
أَمْرًا فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي
عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٢﴾

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَانَتْ
فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَقَتْ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا
الْقَدْرُ ﴿١٣﴾

(1) Wannan yanā nūna cēwa kusantar kāfiri bā zai cūci mūminai ba. Sai dai Allah Yā hana aure a tsakānin Musulma da kāfiri.

(2) Wannan yanā nūna cēwa rashin aure ga mātār da ke iya tsare farjinta daga alfāsha kuma ta tsare addininta da taƙawa, bā zai cūce ta ba ga sāmūn rahamar Allah a dūniya da Lāhira.



Tana karantar da tauhīdi da kaɗaitar Allah ga mulki da halittawa da ni'imtawa da cikakken iko wanda yake tāre da rahama da tausayi.

ANA SON KARATUNTA DARE DUKA DA KUMA HARDACE TA DA KĀ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah), Wanda gudānar da mulki yake ga hannunSa, Yā tsarkaka, kuma Shi Mai īko ne a kan kome.

2. Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fī kyāwon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai gafara.

3. Shi ne Wanda Ya halitta sammai bakawi, dabaƙōƙi a kan jūna, bā za ka ga goggociya ba a cikin halittar (Allah) Mai rahama. Ka sāke dūbawa, ko za ka ga wata ɓaraka?

4. Sa'an nan ka sake maimaita, dūbāwa, ganinka zai komo maka, gajiyayye, ba da ganin wata naƙasa bā.

5. Kuma lalle Mun ƙawāta samar farko da fitillu, kuma Muka

تَبَرَكَ الَّذِي يَدْرِى الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٢﴾

الَّذِي خَلَقَ سَمْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَى فِي
خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفْوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى
مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا

sanya su abin jifa ga shaidānu, kuma Muka yi musu tattalin azābar Sa'ir.

6. Kuma waɗanda suka kafirce wa Ubangijinsu na da azābar Jahannama, tā munana ga zamanta makōmarsu.

7. Idan an jēfa su a cikinta, sai su ji daga gare ta wata kāra, tana tafasa.

8. Tana kusa ta tsāge domin hushi, ko da yausha aka jēfa wani ɓangaren jama'a a cikinta, matsaranta na tambayar su da cewa, "Wani mai gargadi bai je muku ba?"

9. Sai su ce, "I, lalle wani mai gargadi ya je mana, sai muka karyata shi, muka ce, 'Allah bai saurkar da kome ba, bā ku cikin kōme sai ɓata babba'".

10. Kuma suka ce, "Dā mun zamo muna saurāre, kō muna da hankali, dā ba mu kasance a cikin 'yan sa'ir ba."

11. Wato su yi ikrāri da laifinsu. Allah Ya la'ani 'yan sa'ir!

12. Lalle waɗanda ke tsōron Ubangijinsu, a ɓoye, suna da wata gāfara da wani sakamako mai-girma.

13. Kuma ku asirta maganarku ko ku bayyana ta, lalle Shi, (Allah), Masani ne ga abin da ke cikin kirāza.

14. Ashe, Wanda Ya yi halitta bā zai iya saninta ba, alhāli kuwa Shi Mai tausasāwa ne, kuma Mai labartawa?

رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيَسُ
الْمَصِيرُ ﴿٦﴾

إِذَا الْفُلُوفُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ﴿٧﴾

تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ
سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾

قَالُوا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ فَكَذَّبْتَ وَقُلْتَ مَا نَزَّلَ اللَّهُ
مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَسَوْفَ أَلْأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾

15. Shi, (Allah), Yā sanya muku ƙasa hōrarriya, sai ku tafi cikin sāsanninta, kuma ku ci daga arzi-kinSa, kuma zuwa gare Shi ne tāshin yake.

16. Shin kō kun amince cewa Wanda ke cikin sama, bā zai iya shāfe ƙasa tāre da ku ba, sai ga ta tana mai girgiza?

17. Kō kun amincē cewa Wanda ke cikin sama bā zai iya sako muku iskar gūguwa ba? To, zā ku san yadda (āƙibar) gargadiNa take.

18. Lalle, wadanda ke gabansu sun ƙaryata (manzanni). To, yāya (āƙibar) gargadiNa ta kasance?

19. Bā zā su yi dūbi ba zuwa ga tsuntsāye a kansu, māsu sanwā, kuma suna fiffikāwa, bābu mai riƙe da su sai (Allah), Mai rahama? Lalle Shi Mai gani ne ga dukan kōme.

20. Wāne ne wanda zai zame muku mayāƙin da zai taimake ku, wanda bā (Allah) ba, Mai rahama? Kāfirai bā su a cikin kōme fāce rūdu.

21. Wāne ne wanda zai ciyar da ku, idan (Allah) Ya riƙe arzikinSa? A'aha, sun yi zurfi cikin girman kai da tāshin hankali.

22. Shin wanda ke tafiya a kife a kan fuskarsa yā fi zama a kan shi-ryuwa, ko kuwa wanda ke tafiya miƙe a kan hanya madaidaiciya?

23. Ka ce, "(Allah) Shi ne Wanda Ya ƙaga halittarku, Ya sanya muku ji da gani da tunāni, amman kaɗan ce ƙwarai godiyarku!"

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ۚ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾

أَمْ أَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُخْصِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾

أَمْ أَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يَمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

أَمْ مَن هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ مَن هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۚ بَلْ لَّجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُورٍ ﴿٢١﴾

أَفَمَن يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ ۖ أَهْدَىٰ أَمَّن يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ ۖ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kuma ka ce, “Shi ne Ya halitta ku daga ƙasā, kuma zuwa gare Shi ne ake tāshin ku.”

25. Kuma sunā cewa, “Yaushe ne wannan alkawarin zai tabbata, in dai kun kasance māsū gaskiya ne kù?”

26. Ka ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana (gargadin).”

27. To, lokacin da suka gan ta (azābar) a kusa, fuskokin wadanda suka kāfirta suka mūnana, kuma aka ce (musu) wannan shi ne abin da kuka zamo kuna ƙaryatāwa.

28. Ka ce musu, “Idan Allah Ya halaka ni, ni da wanda ke tāre da ni, ko kuma Yā yi mana rahama, to, wāne ne zai tserar da kafirai daga wata azāba mai radadi?”

29. Ka ce, “Shi ne Mai rahama, mun yi imāni da Shi, gare Shi muka dogara, saboda haka zā ku san wanda yake a cikin ɓata bayyananniya.”

30. Ka ce, “Ko kun gani, idan ruwanku ya wāyi gari faƙaƙke, to, wāne ne zai zo muku da ruwa wani mai buɓɓuga?”⁽¹⁾

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦﴾

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ﴿١٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَهْلَكَنِ اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٩﴾

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٢١﴾

(1) Ana so idan mai karatu ya kai ƙarshen wannan sūra ya ce الله رب العالمين wato Allah Ubangijin halitta. An karanta wannan āya a gaban wani kāfiri, sai ya ce zā mu fito da ruwan game da amfāni da dundurūsai da farētani, sai ruwan idānunsu ya faƙe.

SŪRATUL KALAM

سُورَةُ الْقَلَمِ

Tana yi wa Annabi bushara da cēwa mutānensa na Makka zā su shiga Musulunci, su yi nadāma a kan aikinsu na kāfirci da cūtar da suka yi masa, kuma Allah zai karbi tūbarsu,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. N. Na rantse da alƙalami da abin da (marubūta) suke rubūtāwa.

2. Kai, sabōda ni'imar Ubangi-jinka, bā mahaukaci kake ba.

3. Kuma, lalle, haƙiƙa kana da lādar da ba ta yankewa.

4. Kuma, lalle, haƙiƙa kana a kan hālāyen kirki, manya.

5. Don haka, zā ka gani, sū kuma zā su gani.

6. Ga wanenku hauka take.

7. Lalle Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda ya ɓace daga tafar-kinSa. Kuma Shi ne Mafi sani ga māsū shiryuwa.

8. Saboda haka kada ka bi māsū ƙaryatāwa.

9. Sunā fatar ka sassauta, sū kuma su sassauta.

10. Kada ka bi dukan mai yawan rantsuwa, walākantacce.

11. Mai zundē, mai yāwo da gulma.

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ١

مَا أَنْتَ بِغَفَّةٍ رَبِّكَ بِمَحْجُونٍ ٢

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ٣

وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ٤

فَسَبِّحْهُ وَبُصِّرْهُ ٥

بِأَيِّكُمْ أَلْفَقُتُونَ ٦

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ

أَعْلَمُ بِالْمُهْجَرِينَ ٧

فَلَا تُطِيعِ الْمُكَذِّبِينَ ٨

وَدُّوا لَوْلَاهُمْ فَيَدَّبُّهُمْ ٩

وَلَا تُطِيعِ كُلَّ حَلَافٍ مَّهِينٍ ١٠

هَمَّازٍ مَشْأَمٍ يَنْمِيمٍ ١١

12. Mai hana alhēri, mai zālunci, mai zunubi.

13. Mai girman kai, bāyan haka kuma la'imi (bā ya son alhēri).

14. Sabōda yā kasance mai dūkiya da dīya.

15. Idan ana karanta masa āyōyinMu, sai ya ce, "Tatsūniyōyin mutānen farko ne."

16. Zā Mu yi masa alāma a kan hanci.

17. Lalle Mun jarrabe su kamar yadda Muka jarrabi māsu gonar lambu, a lokacin da suka yi rantsuwa, wai lalle zā su girbe amfāninta, suna māsu asubanci.

18. Kuma (suka yi niyya), bā su kō tōgēwa.

19. Wani mai kēwayāwa daga Ubangijinka ya kēwaya a kanta, (ya kōne ta,) alhāli sunā barci.

20. Sai ta wāyi gari (baƙa kirin) kamar dare.

21. Sai suka kirāyi jūna, suna māsu yin asubanci.

22. Cēwa ku yi sammako ga amfanin gonarku, idan kun kasance māsu girbewa.

23. Sai suka tafi, suna shāwara a boye (sunā cēwa).

24. "Lalle kada wani miskīni ya shigar muku ita a yau!"

25. Kuma suka yi sammako a kan (niyyar) rowa, matuƙar iyāwarsu.

26. Lōkacin da suka gan ta, sai suka ce, "Lalle, mun saki hanya (mun bace)!"

مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَشِيمِ ﴿١١﴾

عُثِّلْ بَعْدَ ذَلِكَ رَنِيمِ ﴿١٢﴾

أَن كَانَ ذَا مَالٍ وَنَدِيمِ ﴿١٣﴾

إِذَا تَنَادَىٰ عَلَيْهِ إِيتِنَا قَالَ أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٤﴾

سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرُومِ ﴿١٥﴾

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا لَيَصْرُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٦﴾

وَلَا يَسْتَنْوُونَ ﴿١٧﴾

فَطَاقَ عَلَيْهَا ظِلْفٌ مِّنْ دَنِّكَ وَهَرْنَا يَمُونِ ﴿١٨﴾

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيرِ ﴿١٩﴾

فَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢٠﴾

أَنِ اعْدُوا عَلَيَّ حَرْبًا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢١﴾

فَانْظُرُوا وَهَرُوا يَخْفَتُونَ ﴿٢٢﴾

أَن لَّا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿٢٣﴾

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرِّ قَدِيرِينَ ﴿٢٤﴾

فَأَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَأَصْأَلُونَ ﴿٢٥﴾

27. “Ba haka ba, mû dai, an hana mu ne.”

28. Mafificinsu (hankali) ya ce, “Ban gaya muku ba, yâ kamata ku tsarkake Allah?”

29. Suka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle, mu mun kasance azzâlumai.”

30. Sai suka fuskanci jûna, suna zargin kansu.

31. Suka ce, “Kaitonmu! Lalle, mû ne muka kasance mâsu kêtare iyâka.

32. “Mai yiwuwa ne Ubangijinmu Ya musanya mana da wani abu da ya fi ta. Lalle, mû (ba mu yanke kauna ba) zuwa ga Ubangijinmu, mâsu kwaɗayi ne”.

33. Haka dai azâbar⁽¹⁾ take, kuma lalle ne, azâbar Lâhira ta fi girma, in da sun kasance zâ su iya gānêwa.

34. Lalle ne, mâsu taƙawa nâ da, a wurin Ubangijinsu, gidâjen Aljanna na ni'ima.

35. Shin ko zâ Mu sanya waɗanda ke bi da ɗa'a kamar mâsu laifi?

36. Me ya sâme ku, yâya kuke yin hukunci (da haka)?

37. Ko kuna da wani littafi, wanda a cikinsa, kuke karantâwa?

38. Cêwâ kunâ da, a cikinsa lalle (duk) abin da râyukanku suka zâɓa?

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا نُسِيحُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٦٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتْلُونَ مِثْرًا ﴿٧٠﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٧١﴾

عَسَى رَبَّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا حَيْرَةً مِّنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٧٢﴾

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَئِنَّ الْعَذَابَ الْآخِرَ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُسْتَفِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٧٤﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٧٦﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٧٧﴾

إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَمَّا خَيْرَةٌ ﴿٧٨﴾

(1) Irin wannan azâba ce za a yi wa Kuraishâwa, dangin Annabi, kamar yadda aka yi wa mâsu gonar lambu, wâto da suka tûba aka musanya musu da abin da ya fi abin da suka saba sâmu. Wâto an gayâ wa Annabi ne lōkacin da danginsa suka kangare, suka fi shiga Musulunci, aka yi musu azâbar fari, da rashin ruwa shekara bakwai, Allah Ya gaya masa cêwa, zâ su musulunta, alhêri ya kōma musu. Ya kuwa kōma, kamar yadda Allah Ya yi alƙawari.

39. Ko kuna (rike) da wasu rantsuwōyin alkawari a kanMu, har ya zuwa Rānar Kiyāma, cēwa lalle ne kuna da abin da kuke hukuntā wa kanku?

40. Ka tambaye su, wāne, a cikinsu, ke lamuncēwa ga samun wannan (hukuncin)?

41. Kō sunā da abōkan tārēwa (ga wannan ra'ayi)? To, sai su kāwo abōkan tārāyarsu, idan sun kasance māsū gaskiya.

42. Ranar da zā a kuranye kwarbri, kuma a kira su zuwa ga yin sujūda, sai bā zā su iyāwa ba.

43. Su fito da idanu kaskantatu, wulākanci yana rufe su. Lalle ne a dā, sun kasance ana kiran su zuwa yin sujūdar, alhāli kuwa suna lāfiya lau, (suka kī yi).

44. Sabōda haka, ka bar Ni da mai karyata wannan lābāri (Alkur'āni). Zā Mu yi musu istidraji daga inda ba su sani ba.

45. Ina jinkirta musu, lalle kaidiNa mai karfi ne.

46. Kō kana tambayar su wata la'ada ne, sabōda haka sū, daga wannan tārār, suke jin an nauyaya musu?

47. Ko kuma suna da ilmin gaidu ne, wāto suna yin rubūtun (abin da suke fadā daga gare shi) ne?

48. Sabōda haka, ka yi hakuri da hukuncin Ubangijinka, kada ka zama kamar Ma'abūcin kifi, a lōkacin da ya yi kira, alhāli yana cike da hushi.

أَمْ لَكُمْ أَيْتُنْ عَلَيْنَا بَلِغَةٌ إِلَى يَوْمِ الْفِتْمَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَّا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

سَأَلْتُمُوهُمْ بِذَلِكَ رَعِيْمٌ ﴿٤٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا شُرَكَاءَهُمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

خَشِيعَةً أَنْبَضُوهُمْ تَرَهَقَهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَأَمَّا لَهُمْ أَنْ يَكِيدَ مِنْتَيْنِ ﴿٤٥﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مَقْلُوبُونَ ﴿٤٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾

فَأَضِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْأُخْتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

49. Ba dōmin ni'ima daga wajen Ubangijinsa tā riske shi ba, lalle ne da an jēfa shi a cikin wōfintacciyar ƙasa, alhāli yanā abin zargi.

50. Sai Ubangijinsa Ya zāƙe shi, sa'an nan Ya sanya shi a cikin mutānen kirki.

51. Kuma lalle ne waƙanda suka kāfirta suna yin kamar su kāyar da kai sabōda kallonsu (kallon māmā-ki), a lokacin da suke jin karātun Alkur'āni, kuma sunā cēwa, "Lalle ne shi mahaukaci ne!"

52. Shi (Alkur'āni) bai kasance ba, fāce abin tunātarwa ne ga duka dūniya.

لَوْلَا أَنْ تَدَارَكُهُ رِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبَذَ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

فَأَجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ
بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ
لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL ḤĀKKA سُورَةُ الْحَاقَّةِ

Tana bayānin kiran gaskiya zuwa ga Allah, Shi kaɗai ne ga sifofinSa da ikonSa, bābu mai tsoma bāki a cikin ikonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Kiran gaskiya!
2. Mēne ne kiran gaskiya?
3. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cēwa kiran gaskiya?
4. Samūdāwa da Ādāwa sun ƙa-ryatar da kiran gaskiya mai dūkar zūciya!

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾

مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ إِذِ انْقَارَ عَوْ

5. To, amma Samūdāwa, to, an halaka su da tsāwa mai tsanani.

6. Kuma amma Ādāwa, to, an halaka su da wata iska mai tsananin sauti wadda ta ketare haddi.

7. (Allah) Ya hōre ta a kansu, a cikin dare bakwai da yini takwas, biye da jūna, sabōda haka, kana ganin mutāne a cikinta kwance. Kamar sū kirāruwan dabino ne, waɗanda suka fāɗi.

8. To, kō kana ganin abin da ya yi saura daga cikinsu?

9. Kuma Fir'auna ya zo da waɗanda ke gabāninsa, da waɗannan da aka kife kasarsu, sabōda laifi.

10. Dōmin sun sābā wa manzon Ubangijinsu, sabōda haka ya kāmā su da wani irin kāmū mai kārūwar (tsanani).

11. Lalle ne Mū, a lōkacin da ruwa ya ketare haddi, Mun ɗauke ku a cikin jirgin ruwan nan.

12. Dōmin Mu sanya shi, gare ku, abin tunāwa, kuma wani kunne mai kiyayewa ya kiyaye (shi).

13. To, idan an yi būsā a cikin kaho, būsā ɗaya.

14. Kuma aka ɗauki kasa da duwātsu, kuma aka nika su nikāwa ɗaya.

15. A ran nan, mai aukuwa zā ta auku.

16. Kuma sama zā ta tsāge, dōmin ita a ran nan, mai rauni ce.

17. Kuma malā'iku (su bayyana) a kan sāsanninta, kuma wasu

فَأَمَّا ثَمُودُ فَاتَّخَذُوا بِأَلْطَاغِيَةِ ۝١

وَأَمَّا عَادٌ فَاتَّخَذُوا لِرِمْحٍ صَرَصِرًا عَابِيَةً ۝٢

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةً أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى
الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُتْرَاجٌ يُخَلِّ خَاوِبَةٌ ۝٣

فَهَلْ تَرَى لَهُم مِّن بَاقِيَةٍ ۝٤

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْحَاطِطَةِ ۝٥

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمُ أَخَذَةً رَّابِيَةً ۝٦

إِنَّا لَنَاطِقُهَا لَمَاءٌ حَمَلَتْكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ۝٧

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَنَعْيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ ۝٨

فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۝٩

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۝١٠

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝١١

وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ۝١٢

وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ

(malā'iku) takwas na dauke da Al'arshin Ubangijinka, a sama da su, a wannan rānar.

18. A rānar nan zā a bijirā ku (dōmin hisābi), bābu wani rai, mai boyewa, daga cikinku, wanda zai iya bōyēwa.

19. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa a dāmansa, sai ya ce wa (makusantansa), “Ku karɓa, ku karanta littafina.

20. “Lalle ne ni, nā tabbata cewa ni mai haɗuwa da hisābina ne.”

21. Sabōda haka, shi yana cikin wata rāyuwa yardadda.

22. A cikin Aljanna maɗauka-kiya.

23. Nunannun 'yā'yan itācenta makusantā ne (ga mai son dība).

24. (Ana ce musu) “Ku ci, kuma ku sha a cikin ni'ima, sabōda abin da kuka gabatar a cikin kwānukan da suka shige.”

25. Kuma wanda aka bai wa littāfinsa ga hagunsa, sai ya ce, “Kaitona, ba a kāwo mini littāfina ba!

26. “Kuma ban san abin da (ke sakamakon) hisābina ba!

27. “In dā dai ita, tā kasance mai halakā ni gabā ɗaya ce!

28. “Dukiyāta ba ta wadatar da ni ba!

29. “Īkona ya ɓace mini!”

30. (Sai a ce wa malā'iku) “Ku kāmā shi, sa'an nan ku sanyā shi a cikin kuɓumi.

يَوْمَذُتْنِي ۝١٧

يَوْمَذُتْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ۝١٨

فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتْبُهُ بِسْمِينِهِ ۖ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ مِمَّنْ آفَرُّوْا ۝١٩
كَيْفِيَّةٌ ۝٢٠

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةٌ ۝٢١

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝٢٢

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝٢٣

قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۝٢٤

كُلُوا وَأَشْرَبُوا وَهْنًا بِمَا أُسْلِفَكُمْ فِي الْأَيَّامِ
الْأَلَاةِ ۝٢٥

وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتْبُهُ بِإِسْمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ يَلَيْتَنِي لَمْ
أُوْتِ كِتَابِيَّةٌ ۝٢٦

وَلَمْ أَزِدْ مَاحِسَابِيَّةٌ ۝٢٧

يَلَيْتَنِي كَانَتِ الْقَاضِيَةُ ۝٢٨

مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ ۝٢٩

هَلَاكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ ۝٣٠

خُدُوهُ وَفَعْلُوهُ ۝٣١

31. “Sa’an nan, a cikin Jahīm,
ku kōna shi.

32. “Sa’an nan, a cikin sarƙa, tsa-
wonta zirā’i saba’in, sai ku sanya shi.

33. “Lalle ne shi ya kasance ba
ya yin imāni da Allah, Mai girma!

34. “Kuma ba ya kwadaitarwa
ga (bāyar da) abincin matalauci!

35. “Sabōda haka, a yau, a nan,
bā ya da masōyi.

36. “Kuma bābu wani abinci, sai
daga (itācen) gislīn.

37. “Bābu mai cin sa sai māsu
ganganci.”

38. To, ba sai Nā yi rantsuwa da
abin da kuke iya gani ba,

39. Da abin da bā ku iya gani.

40. Lalle ne, shi (Alkur’āni) tab-
bas maganar wani manzo (Jibirilu)
mai daraja ne.

41. Kuma shi ba maganar wani
mawāki ba ne. Kadan ƙwarai zā ku
gaskata.

42. Kuma bā maganar bōka ba
ne. Kadan ƙwarai zā ku iya tunāwa.

43. Abin saukarwa ne daga
Ubangijin halitta duka.

44. Kuma dā (Muhammadu) yā
faɗi wata magana, yā jingina ta garē
Mu.

45. Dā Mun kāma shi da dāma.

46. Sa’an nan, lalle ne, dā Mun
kātse masa lakā.

47. Kuma daga cikinku bābu
wasu māsu iya kāre (azābarMu)
daga gare shi.

ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلَّوْهُ ۝

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ۝

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۝

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ۝

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينَ ۝

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِلُونَ ۝

فَلَا أَقْسَرُ مِنْهُمْ قَبْرُونَ ۝

وَمَا الْأَنْبِيَاءُ بِمُتَّبِعُونَ ۝

إِنَّهُمْ لَقَوْلٌ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ۝

وَلَا يَقُولُ كَافٍ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ۝

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ۝

لَاخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۝

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ۝

فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَكِيرِينَ ۝

48. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) tunātarwa ce ga māsu takawa.

49. Kuma lalle ne Mū, wallahi, Munā sane da cēwa daga cikinku akwai māsu karyatāwa.

50. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) wallahi bakin ciki ne ga kāfirai.

51. Kuma lalle ne shi gaskiya ce ta ya'kini.

52. Sabōda haka, ka tsarkake sūnan Ubangijinka, Mai girma.

وَأَنَّهُ لَتَذَكُّرُ الْمُنْفِقِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَنَّا نَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

وَأَنَّهُ لَحَشْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

وَأَنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL MA'ĀRIJ

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

Tana bayānin saukar azāba ga kāfirai, bābu makawa, kuma tana bayanin cūtar rai da maganin cutar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Wani mai tambaya yā yi tambaya game da azāba, mai aukuwa.

2. Ga kāfirai, bā ta da mai tunkudēwa.

3. Daga Allah Mai matākala.

4. Malā'iku da Ruhi (Jibrila) sunā tākawa zuwa gare Shi, a cikin yini wanda gwargwadonsa, shēkara dubu hamsin ne.

5. Sabōda haka, ka yi ha'kuri, ha'kuri mai kyāwo.

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾

مِّنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ

مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾

6. Lalle ne su, sunā ganin ta mai nīsa.

7. Kuma Mū, Muna ganin ta a kusa.

8. Rānar da sama zā ta kasance kamar narkakkar azurfa.

9. Kuma duwātsu su zama kamar saḥin sūfi.

10. Kuma abōki bā ya tambayar inda wani abōki yake.

11. Ana sanya su, su ga jūna, mai laifi na gūrin dā zai iya yin fansa, daga azābar rānar nan, da dīyansa,

12. Da matarsa da ḍan'uwansa.

13. Da danginsa, māsu tattarā shi.

14. Da wanda ke a cikin dūniya duka gabā ḍaya, sa'an nan fansar, ta tsīrar da shi.

15. A'aha! Lalle ne fa, ita ce Lazā,

16. Mai twāle fātar goshi.

17. Tanā kiran wanda ya jūya bāya (daga addini) kuma ya kau da kai.

18. Ya tāra (dūkiya), kuma ya sanya ta a cikin jaka.

19. Lalle ne mutum an halitta shi mai ciwon kwaḍayi.

20. Idan sharri ya shāfe shi, ya kāsa haḱuri.

21. Kuma idan alhēri ya shāfe shi, ya yi rōwa.

22. Sai māsu yin salla,

إِنهْمُ يَرْوَنَّهُ بِعِيدٍ ①

وَنَزَلَهُ قَرِيبًا ②

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ③

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ④

وَلَا يَسْتَلُ حِمِيرٌ حِمِيمًا ⑤

يَبْصُرُ وَنَهْمُ تَوْدُ الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْقَدِي مِنْ عَذَابٍ ⑥

يَوْمَ يَذُوبُ بَيْنِهِ ⑦

وَصَحْبَتِهِ وَأَخِيهِ ⑧

وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي ثَوِيَتْ ⑨

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ⑩

كَلَّا إِنَّهَا لَأُطْلَى ⑪

نَزَاعَةً لِّلشَّوَى ⑫

تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ⑬

وَجَمَعَ فَأَوْعَى ⑭

﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ⑮

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ⑯

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ⑰

إِلَّا الْمُصْلِينَ ⑱

23. Waɗanda suke, a kan sallarsu, su, māsū dawwama ne.

24. Kuma waɗanda, a cikin dūkiyarsu, akwai wani haƙƙi sananne.

25. Ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hanā wa roƙon.

26. Da waɗannan da ke gaskata rānar sakamako.

27. Da waɗannan, sabōda azābar Ubangijinsu, suna jin tsōro.

28. Lalle ne, azābar Ubangijinsu bā wadda ake iya amincēwa ba ce.

29. Da waɗanda suke, ga farjojinsu, māsū tsarewa ne.

30. Sai fa a kan matan aurensu da abin da hannayensu na dāma suka mallaka. To, lalle ne sū kam, ba waɗanda ake zargi ba ne.

31. To, duk wanda ya nēmi abin da yake a bayan wannan, to, waɗancan sū ne māsū ketare iyāka.

32. Kuma da waɗannan da suke, ga amānōninsu da alkawarinsu, māsū tsarēwa ne.

33. Kuma da waɗanda suke, ga shaidarsu, māsū dāgēwa ne.

34. Kuma waɗanda suke, a kan sallarsu, māsū tsarēwa ne.

35. Waɗannan, a cikin gidājen Aljanna, waɗanda ake girmamāwa ne.

36. Mē ya sāmi waɗanda suka kāfirta, a wajenka, sunā gaugāwar (gudu).

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٣٧﴾

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَا يُنْمَوْنَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأُفْوَجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٤٢﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَنْزِلِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٤٣﴾

فَمَنْ أَتَّبَعِي وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٤٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعَايُونَ ﴿٤٥﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٤٧﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٤٨﴾

فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَبِمَا كُفِّرُوا عَنْهُمْ مِنْهُمْ طَعِينٌ ﴿٤٩﴾

37. Daga jihar dāma, kuma
daga jihar hagu, jama'a-jama'a!

38. Shin kōwane mutum daga
cikinsu yana nēman a shigar da shi a
Aljannar ni'ima ne (ba da wani aiki
ba)?

39. A'aha! Lalle Mū, Mun halit-
ta su, daga abin da suka sani.

40. Sabōda haka ba sai Na yi
rantsuwa da Ubangijin wurāren ħul-
lōwar rāna da wurāren fāduwarta
ba, lalle Mū, Māsu iyāwa ne.

41. Ga Mu musanya waɗanda
suke mafi alhēri, daga gare su.
Kuma ba Mu kasance waɗanda ake
rinjāya ba.

42. Sabōda haka, ka bar su, su
dulguya, kuma su yi wāsā, har su
haɗu da rānarsu wadda ake yi
musu alkawari (da ita).

43. Rānar da suke fītowa daga
kaburbura da gaugāwa, kamar sū,
zuwa ga wata kafaffiyar (tuta),
suke yin gaugāwa.

44. Maƙaskanta ga idanunsu,
wani walakanci yana rufe su. Wan-
nan shi ne yinin da suka kasance
ana yi musu alkawari (a kansa.)

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾

أَطِيعْ كُلَّ أَمْرٍ مِّنْهُمْ أَن يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

فَلَا أَقْسِرُ رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَدِيرُونَ ﴿٤٠﴾

عَلَى أَن تُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ
بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾

فَذَرَهُمْ خَوْضُوا وَبَلَعُوا حَتَّى يَلْقَوا يَوْمَهُمُ
الَّذِي بُوْعِدُوا ﴿٤٢﴾

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَى
نُصْبٍ يُوفُضُونَ ﴿٤٣﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَ هَقَّهُمْ ذُلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي
كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

SŪRATU NŪḤ

سُورَةُ نُوحٍ

Tana karantar da yadda Annabi Nuhu ya yi gargadi ga mutānensa har suka kai ga ya yi addu'a, suka halaka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mun aiki Nūhu zuwa ga mutānensa, cēwa ka yi gargadi ga mutānenka gabānin wata azāba mai raɗaɗi ta zo musu.

2. Ya ce, “Ya mutānena, ni, a gare ku, mai gargadi ne, mai bayyana-
nāwa.

3. “Cewa ku bauta wa Allah, ku ji tsōronSa, kuma ku bi ni.

4. “Allah zai gāfarta muku daga zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajalin da aka ambata. Lalle ne ajalin Allah idan ya zo, ba za a jinkirta shi ba, dā kun kasance masana (ga abin da nake faɗā, dā kun bar kāfirci).”

5. (Nūhu) ya ce, “Ya Uban-gijina! Lalle ne, na kirāyi mutānena, a cikin dare da yini.

6. “To, amma kirana bai kāre su ba sai dai gudu (daga gare ni).

7. “Kuma lalleneni, kō da yaushen na kirāye su dōmin Ka gāfarta

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾

إِنْ أَتَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ هُمْ وَأَطِيعُونَ ﴿٣﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾

وَإِنِّي كُنْتُ مَدْعُوهُمْ لَتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا

musu, sai su sanya yatsunsu a cikin kunnuwansu, su lulluɓe da tufāfinsu, su dōge ga yin laifi. Sun yi girman kai iyākar girman kai.

8. “Sa’an nan lalle ne ni, na kira su, a bayyane.

9. “Sa’an nan lalle ne na yi yēkuwa sabōda su, kuma na gāna da su a cikin asīri.

10. “Sai na ce, ‘Ku nēmi gāfara daga Ubangijinku, lalle ne Shi Ya kasance Mai gāfara ne.

11. “‘Ya sako (girgijen) sama a kanku da ruwa mai ɓuɓɓuga.

12. “‘Kuma ya yalwata muku game da dūkiya da dīya, Ya sanya muku (albarka) ga gōnaki, kuma Ya sanya muku koguna.

13. “‘Me ya sāme ku, bā ku fātar sāmuni natsuwa daga Allah,

14. “‘Alhāli kuwa, lalle ne, Ya halitta ku, a cikin hālāye?

15. “‘Ba ku ga yadda Allah Ya halitta wasu sammai bakwai da-baƙōkī a kan jūna ba?

16. “‘Ya sanya watā a cikinsu, yana mai haske, Ya sanya rānā babbar fītila?

17. “‘Kuma Allah Ya tsirar da ku daga ƙasa (kamar ganye) tsirarwa.

18. “‘Sa’an nan Ya mayar da ku a cikinta, kuma Ya fitar da ku fītarwa.

19. “‘Kuma Allah Ya sanya muku ƙasa shimfidadfiya.

20. “‘Dōmin ku shiga a cikinta, hanyōyi māsu fāfi.”

أَصْدِعْهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشُوا ثِيَابَهُمْ
وَأَصْرُوا وَأَسْتَكَبَرُوا أَسْتَكَبَرَا ﴿٧﴾

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا ذُنُوبَكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾

وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْكُمْ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ
وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾

لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾

21. Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle ne sū, sun saɓa mini, sun bi wanda duki yarsa da ɗiyansa ba su k̄are shi da kōme ba sai da hasāra.

22. “Kuma sun yi wani mākirci, mākirci babba.

23. “Kuma suka ce, ‘Faufau, kada ku bar gumākanku, kuma faufau, kada ku bar Wadda, kuma kada, ku bar Suwā’a, kuma kada ku bar Yagūsa da Ya’ūka da Nasra.’

24. “Kuma lalle ne, sun ɓatar da (mutāne) māsu yawa, kuma kada Ka k̄arā wa azzālumai (kōme) sai ɓata.”

25. Sabōda laifukansu na ganci aka nutsar da su, sa’an nan aka sanya su a wuta. Saboda haka ba su sāmā wa kansu wani matai-maki wanin Allah ba.

26. Kuma Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Kada Ka bari, a kan kasa, daga cikin kāfirai, wanda ke zama a cikin gida.

27. “Lalle ne, Kai, idan Ka bar su, zā su ɓatar da bāyinKa, kuma bā zā su haifi kowa ba fāce fājiri mai yawan kāfirci

28. “Ya Ubangijina! Ka yi mini gāfara (ni) da mahaifāna biyu, da wanda ya shiga gidana, yana mai īmāni, da mūminai maza da mūminai mātā, kuma kada Ka k̄arā wa azzālumai kōme sai halaka.”

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا ﴿١١﴾

وَمَكْرُؤٌ مَّكْرُكِبَارٍ ﴿١٢﴾

وَقَالُوا لَا تَنْزِلُنَّ إِلَهِتُكُمْ وَلَا تَنْزِلُنَّ وَدًّا وَلَا سَوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿١٤﴾

مِمَّا خَطِبْتَهُمْ أُعْزِفُوا فَادْخُلُونَا نَا فَلَمْ يَحْجِدُوا لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿١٥﴾

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دِيَارًا ﴿١٦﴾

إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ بِيُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَكِيدُوا إِلَّا فَاكِجِرًا كَفَّارًا ﴿١٧﴾

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿١٨﴾

SŪRATUL JINN

سُورَةُ الْجِنِّ

Wa'azi ga māsu bauta wa aljannu da mutāne domin nēman tsari ko sāmu, da ladubban mai wa'azi da yadda ya kamata ya yi tawāli'u. Son girman shugabanni da jahilcin mabiya ne ke sanya ana bauta-wa wanin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce: An yi wahayi zuwa gare ni cewa wasu jama'a na aljannu sun saurāri (karatuna), sai suka ce, 'Lalle ne mū, mun ji wani abin karantāwa (Alkur'āni), mai ban māmāki.

2. 'Yana nūni zuwa ga hanyar kwarai, sabōda haka mun yi imāni da shi, bā zā mu kōma bautā wa Ubangijinmu tāre da kōwa ba.

3. 'Kuma lalle ne shi, girman Ubangijinmu, Yā daukaka, bai riƙi mātā ba, kuma bai riƙi dā ba.

4. 'Kuma lalle ne shi, wāwanmu ya kasance yana faɗar abin da ya ƙetare haddi ga Allah.

5. 'Kuma lalle ne mū, mun yi zaton mutum da aljani bā zā su iya faɗar ƙarya ba ga Allah.

6. 'Kuma lalle ne shi, wasu maza, daga cikin mutāne, sun kasance sunā nēman tsari da wasu maza

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا
إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا عَجَبًا ۝١

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا
أَحَدًا ۝٢

وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝٣

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝٤

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝٥

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ

daga cikin aljannu, sabōda haka suka fara musu girman kai.

7. 'Kuma lalle ne sū, sun yi zato, kamar yadda kuka yi zato, cewa Allah bā zai aiko kōwa ba.

8. 'Kuma lalle ne mū, mun nēmi (hawan) sama, sai muka sāme ta an cika ta da tsaro mai tsanani, da kuma yūlāye.

9. "Kuma lalle ne mū, mun kasance muna zama daga garēta, a wurāren zama, dōmin saurare. To, wanda ya yi saurāre a yanzu, zai sāmī yūla, mai dāko dōminsa.

10. 'Kuma lalle ne mū, ba mu sani ba, shin, sharri ne aka yi nufi ga waɗanda ke cikin ƙasa, ko Ubangi-jinsu Yā yi nufin shiriya a gare su ne?

11. "Kuma lalle ne mū, akwai sālīhai a cikinmu, kuma akwai a cikinmu waɗanda ba haka bā, mun kasance ƙungiyōyi dabam-dabam.

12. 'Kuma lalle ne mū, mun tabbatā bā zā mu buwāyi Allah ba, a cikin ƙasa, kuma bā zā mu buwāye Shi da gudu ba.

13. 'Kuma lalle ne mū, a lōkacin da muka ji shiriya, mun yi imāni da ita. To wanda ya yi imāni da Ubangijinsa, bā zai ji tsōron nakka-sa ba, kuma bā zai ji tsōron zālunci ba.

14. 'Kuma lalle ne mū, akwai a cikinmu, waɗanda suka mīka wuya, kuma akwai, a cikinmu, karkatattu. To, wanda ya mīka wuya waɗancan kam sun nufi shiryuwa.

الْجِنِّ فَرَادُوهُمُ رَهَقًا ①

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ②

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجدْنَهَا مَلِئَتْ

حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ③

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِّلسَّمِيعِ ④ فَمَن

يَسْمِعُ أَلاَّنْ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَّصَدًا ⑤

وَأَنَّا لَا تَدْرِي أَسْرَأُ يَدٍ مِّنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ

بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ⑥

وَأَنَّا مِمَّا الصَّالِحُونَ وَمِمَّا دُونَ ذَٰلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ

قَدَدًا ⑦

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن

نُعْجِزَهُ هَزَبًا ⑧

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدْيَاءَ آمَنَّا بِهِ ⑨ فَمَن يُؤْمِنُ

بِرَبِّهِ ⑩ فَلَا يَخَافُ بَحْصَ وَلَا رَهَقًا ⑪

وَأَنَّا مِمَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِمَّا الْقَاسِطُونَ ⑫ فَمَن

أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ⑬

15. ‘Kuma amma karkatattu, sai suka kasance makāmashi ga Jahannama.’

16. “Kuma dā sun tsayu⁽¹⁾ sōsai a kan hanya, dā lalle Mun shāyar da su ruwa mai yawa.

17. “Domin Mu jarraba su a ciki, kuma wanda ya kau da kai daga tuna Ubangijinsa, Ubangijinsa zai shigar da shi azāba mai hauhawa.

18. “Kuma lalle ne wurāren su-jūda na Allah ne, saboda haka kada ku kira kōwa tāre da Allah (da su, a cikinsu).

19. “Kuma lalle ne shi, a lōkacin da bāwan Allah⁽²⁾ ke kiran Sa, sun yi kusa su zama kamar shirgi a kansa”.

20. Ka ce, “Ina kiran Ubangijina ne kawai, kuma bā zan tāra kowa da Shi ba.”

21. Ka ce, “Lalle ne nī, bā ni mallakar wata cūta gare ku, kuma bā ni mallakar wani alhēri.”

22. Ka ce, “Lalle ne nī, kōwa bā ya iya cētona daga Allah, kuma bā zan iya sāmūn mafaka ba daga gare Shi.

23. “Fāce iyarwa, daga Allah, da manzancinSa. To, wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

وَالْوَأَسَقَقُمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَا تُفْتَنُ فِيهِمْ مَاءٌ عَذَقًا ﴿١٦﴾

لَتَفْتَنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

إِلَّا بِلَاغٍ مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ

(1) Tsayuwu sosai wato su bauta wa Allah kamar yadda Allah Ya umarce su, su yi Masa da'a saboda Yā wadāta su.

(2) Bawan Allah shi ne duk wani mai wa'azi yana kira zuwa ga Allah. Bā ya halatta a gare shi ya bar wadanda yake yi wa wa'azi su kai fagen bauta masa shi kansa. Sai ya gaya musu gaskiyar matsayinsa, kamar yadda Allah Ya fada wa AnnabinSa, kuma Ya umarce shi da ya gaya wa wadanda yake yi wa wa'azi.

yana da wutar Jahannama, suna māsu dawwama a cikinta, har abada.”

24. Har idan sun ga abin da ake yi musu gargadi da shi, to, zā su san wanda ya zama mafi raunin matai-maki da mafi karancin adadi.

25. Ka ce, “Ban sani ba, a kusa ne abin da ake yi muku gargadi da shi, ko Ubangijina Yā sanya masa dōgon ajali!

26. “Shi dai ne Masanin fake, sabōda haka, bā Ya bayyana gaibinSa ga kowa.

27. “Fāce ga wanda Yā yarda da shi, wato wani manzo, sa'an nan, lalle ne, zai sanya⁽¹⁾ gādi a gaba gare shi da bāya gare shi.

28. “Dōmin Ya san lalle, sun iyar da sākonnin Ubangijinsu, kuma (Shi Ubangijin) Yā kēwaye su da sani, kuma Yā lissafe dukan kōme da fididdiga.”

وَرَسُولُهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿١٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ
أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿١٧﴾

قُلْ إِن أَدْرِي أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ
رَبِّي أَمَدًا ﴿١٨﴾

عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿١٩﴾

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٠﴾

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولًا رَّبَّهُمْ وَأَحَاطَ
بِمَالِهِمْ وَأَخَصَّىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢١﴾

(1) Idan Allah Yā aiko wani manzonSa da wani umurni ko hani zuwa ga mutāne, to, zai sanya mala'iku gaba gare shi da bāya gare shi suna gādin sa dōmin kada wani shaidāni ya kusance shi har ya sanya shi mantuwa ko kuskure, har ya iyar da manzancin nan kamar yadda yake.

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ SŪRATUL MUZZAMMIL

Tana karantar da tarbiyya da juriya ga Musulmi, dōmin su sāmi dāmar tsayuwa da umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluɓe!
2. Ka tsayu domin yin salla a cikin dare (duka) fāce kaɗan.
3. Rabinsa, ko ka rage abu kaɗan daga gare shi.
4. Ko ka k̄āra kansa, kuma ka kyautata karanta Alkur'āni, daki daki.
5. Lalle ne Mū, zā Mu jēfa maka magana mai nauyi.
6. Lalle ne tashin dare shi ne mafi tsananin natsuwa, kuma mafi dai-daituwa ga magana.
7. Lalle ne kanā da, a cikin yini, wani tasbihi mai tsawo.
8. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, kuma ka yanke (kau-na daga kowa ka koma) zuwa gare Shi, yankewa.
9. Shi ne Ubangijin mafitar rānā da mafāɗarta, bābu abin bautawa fāce Shi. Sabōda haka ka riƙe Shi Wakili.

- يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ①
- قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ②
- نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ③
- أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ أَنْ تَتَيَلَّأَ ④
- إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ⑤
- إِن نَّأَشِئْهُ لَتَلِيْلٌ هِىَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ⑥
- إِن لَّكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ⑦
- وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَقَبَّلْ إِلَيْهِ تَتَبَيَّلًا ⑧
- رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ⑨

10. Kuma ka yi haƙuri ga abin da suke faɗā, kuma ka ƙaurace musu, ƙauracēwa mai kyāwo.

11. Kuma ka bar Ni da māsū ƙaryatāwa, mawadāta, kuma ka jinkirta musu kaɗan.

12. Lalle ne, a wurinMu, akwai wasu marūruwa māsū nauyi da Jahīm.

13. Da wani abinci mai māƙara da azāba mai raɗaɗi.

14. Rānar da ƙasa ke raurawa, da duwātsu, kuma duwātsu su kasance tudun rairayi mai malālā.

15. Lalle ne Mû; Mun aika, zuwa gare ku, wani Manzo⁽¹⁾ mai shaida a kanku, kamar yadda Muka aika wani Manzo⁽²⁾ zuwa ga Fir'auna,

16. Sai Fir'auna ya saba wa Manzon, saboda haka Muka kâma shi, kâmu mai tsanani.

17. To, yāya, idan kun kâfirta, zā ku kâre (azabar) wani yini mai mayar da yāra (tsofaffi) māsū hurhura.

18. Sama zā ta tsāge a cikinsa, wa'adinsa yā kasance mai aukuwa.

19. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, sai dai wanda ya so, ya kâma hanyar ƙwarai zuwa ga Ubangijinsa.

20. Lalle ne Ubangijinka Yâ sani cēwa, kai kana tsayuwa a kusan kashi biyu daga uku na dare, da rabinsa, da sulusinsa, tāre da wani

وَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْبِرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولَى النَّعْمَةِ وَمَهَلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾

إِن لَّدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَيْبًا مَّهِيلًا ﴿١٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَهِدَا عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾

السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

﴿٢٠﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلَاثِ إِلَالٍ وَنُصْفَهُ وَلَئِنَّهُ لَظَافِقَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ بِقَدَرِ إِلَالٍ

(1) Wato Annabi Muhammad, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Wato Annabi Musa, aminci ya tabbata a gare shi.

ɓangare na waɗanda ke tāre da kai.
 Allah Yake iya ƙaddara dare da
 yini, Ya san bā zā ku iya lissafa shi
 ba, sabōda haka Ya karɓi tubarku,
 sai ku karanta abin da ya sauƙaƙa
 na Alkur'āni. Yā san wasu daga
 cikinku, zā su yi cīwo, kuma wasu
 zā su yi tafiya cikin ƙasa suna nē-
 man falalar Allah da fatauci, kuma
 wasu zā su yi yāki a cikin hanyar
 Allah. Sabōda haka ku karanta
 abin da ya sauƙaƙa daga gare shi,
 kuma ku tsai da salla, kuma ku
 bāyar da zakka, kuma ku bai wa
 Allah rance, rance mai kyāwo.
 Kuma abin da kuka gabatar dōmin
 kanku, na alhēri, zā ku sāme shi, a
 wurin Allah, zai kasance mafifci
 (daga wanda kuka ajiye) kuma zai
 fi girma ga sakamako, kuma ku
 rōki Allah gāfara; lalle ne Allah
 Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

وَاللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ أَنَّ لَكَ مَخْصُوهَ قَتَابٍ عَلَيْكَ فَأَقْرَأْهُ وَأَمَّا
 تَيْسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْصُوقٌ
 وَءَالِ آخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ
 فَضْلِ اللَّهِ وَءَالِ آخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 فَأَقْرَأْهُ وَأَمَّا تَيْسَّرُ مِنْهُ وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَءَالِ الزَّكَاةِ
 وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ
 خَيْرٍ يَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا
 لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٣﴾

SŪRATUL MUDDATTHIR سُورَةُ الْمُذْتَذِرِ

Tana karantar da fāra yin wa'azi ga dangi na kusa ga mai
 wa'azi kāmīn ya fita zuwa ga wasu mutāne na nēsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluɓa da
 mayāfi.

2. Ka tāshi dōmin ka yi gargadī.

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

3. Kuma Ubangijinka, sai ka girmama Shi,

4. Kuma tufāfinka, sai ka tsar-kake su,

5. Kuma gumāka, sai ka kaura-ce musu.

6. Kada ka yi kyauta kana nē-man k̄āri

7. Kuma sabōda Ubangijinka, sai ka yi haḡuri.

8. To, idan aka yi būsā a cikin kaḡo,

9. To, wannan, a rānar nan, yini ne mai wuya

10. A kan kāfirai, bā mai sauḡi ba ne.

11. Ka bar Ni da wanda Na ha-litta, yana shi kaḡai,

12. Kuma Na sanya masa dū-kiya shimfidaddiya

13. Da ḡiyā halartattu,

14. Kuma Na shimfida masa kōme shimfidāwa.

15. Sa'an nan yanā kwaḡayin In yi masa k̄āri!

16. Faufau! Lalle ne shī, yā ka-sance, ga āyōyinMu, mai tsaurin kai.

17. Zā Ni kallafa masa wahala mai hauhawa.

18. Lalle ne shi, yā yī tunāni, kuma yā kaddara (abin da zai faḡā game da Alḡur'āni)

19. Sabōda haka aka la'ane shi, kamar yadda ya kaddara.

وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ①

وَبِابِكَ فَطَهِّرْ ②

وَالرِّجْزَ فَاهْجُرْ ③

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ④

وَبِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ⑤

فَإِذَا نُفِرَ فِي الْأَقْصَارِ ⑥

فَذَلِكَ يَوْمٌ مَّيْذَنُومٌ عَسِيرٌ ⑦

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذَابٌ عَسِيرٌ ⑧

ذُرِّي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ⑨

وَجَعَلْتُ لَهُ مَا لَا مَمْدُودًا ⑩

وَبَيْنَ شُهُودًا ⑪

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ⑫

فَتُطْعَمُ أَنْ أَرِيدَ ⑬

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ⑭

سَأَرْهُقُهُ صَعُودًا ⑮

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ⑯

فَقَتَّلَ كَيْفَ قَدَّرَ ⑰

20. Sa'an nan aka la'ane shi kamar yadda ya kaddara.

21. Sa'an nan ya yi tunāni,

22. Sa'an nan ya gintse huska, kuma ya yi murtuk.

23. Sa'an nan ya jūya bāya, kuma ya bunkāsa,

24. Sai ya ce, "Wannan abu dai bā kōme ba ne fāce wani sihiri, wanda aka ruwaito.

25. "Wannan maganar mutum dai ce."

26. Zā Ni kōna shi da Saƙar.

27. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cēwa Saƙar!

28. Bā ta ragēwa, kuma bā ta bari.

29. Mai nācēwa ga jiki ce (da kūna).

30. A kanta akwai (matsara) gōma shā tara.

31. Kuma ba Mu sanya ma'abūta wuta (wāto matsaranta) ba, fāce malā'iku, kuma ba Mu sanya ada-dinsu (goma sha tara) ba, fāce dōmin fitina ga waɗanda suka kāfirta, domin waɗanda aka bai wa littāfi su sāmi yakini, kuma waɗanda suka yi imāni su kāra imāni, kuma waɗanda aka bai wa littāfi da mūminai bā zā su yi shakka ba, kuma domin waɗanda a cikin zukatansu akwai wata cuta da kāfirai su ce, "Mē Allah Yake nufi da wannan ya kasance misāli?" Haka dai Allah ke ɓatar da wanda Ya so, kuma Ya shiryyar da wanda Ya so. Kuma bābu wanda ya

تُؤْتِلُ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾

تُرْطَرُ ﴿٢١﴾

تُرْعَبَسْ وَتُسَرَّ ﴿٢٢﴾

تُرْأَدْبِرْ وَاسْتَكْبَرَّ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا أَلْسِحْرُ يُوَفَّرُ ﴿٢٤﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾

لَا تَبْقَى وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾

لَوْ أَنَّ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾

وَمَا جَعَلْنَا أَشْجَبَ النَّارِ إِلَّا مَلَكًا وَمَا جَعَلْنَا
عَذَابَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا
مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن
يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا
ذِكْرَى لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

san mayākan Ubangijinka fāce Shi,
kuma ita (wutar) ba ta kasance ba
fāce wata tunātarwa ce ga mutum.

32. A'aha! Ina rantsuwa da watā.

33. Da dare a lōkacin da ya jūyar
da baya.

34. Da sāfiya idan ta wāye.

35. Ita (wutar) dayan manyan
masīfū ce.

36. Mai gargadi ce ga mutum.

37. Ga wanda ya so, daga cikin-
ku, ya gabāta ko ya jinkirta.

38. Kowane rai ga abin da ya
aikata jingina ce.

39. Fāce mutānen dāma.

40. A cikin Aljanna suna tam-
bayar jūna.

41. Game da māsū laifi.

42. (Su ce musu) “Me ya shigar
da ku a cikin Saƙar?”

43. Suka ce, “Ba mu kasance
munā a cikin māsū salla ba.

44. “Kuma ba mu kasance muna
ciyar da matalautā ba.

45. “Kuma mun kasance muna
kūtsāwa tāre da māsū kūtsāwa,

46. “Mun kasance munā ƙaryata
rānar sakamako.

47. “Har gaskiya (wāto mutuwa)
ta zo mana”.

48. Sabōda haka cēton māsū
cēto bā zai amfāne su ba.

49. Haba! Me ya same su, suka
zama māsū bijirewa daga wa'azin
gaskiya.

كَلَّا وَالْقَمَرِ ٧٦

وَاللَّيْلِ إِذَا دُبِرَ ٧٧

وَالصُّبْحِ إِذَا اسْفَرَّ ٧٨

إِنَّهَا لَإِحْدَى الْكُبَرِ ٧٩

نَذِيرَ الْبَشَرِ ٨٠

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ٨١

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ٨٢

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ٨٣

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ٨٤

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ٨٥

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ٨٦

قَالُوا الزَّنَاؤُكَ مِنَ الْمَصْلِيِّينَ ٨٧

وَلَمْ نَكُ نَطْعِمُ الْمَسْكِينِ ٨٨

وَكُنَّا نَخْوُضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ٨٩

وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ ٩٠

حَتَّى أَتَيْنَا الْيَقِينَ ٩١

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ٩٢

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ٩٣

50. Kamar dai sū, jākuna firgi-tattu ne.

51. Sun gudu daga zāki.

52. A'aha! Kōwāne mutum daga cikinsu yanā son a zo masa da takardu (da sūnansa) ana wātsāwa

53. A'aha! Kai dai, bā su jin tsōron Lāhira.

54. A'aha! Lalle ne, shi (Alkur'āni) tunātarwa ce.

55. Dōmin wanda ya so, ya tuna.

56. Kuma bā zā su tuna ba fāce idan Allah Ya so, Shi ne Ya cancanta a bi Shi da taƙawa, kuma Ya cancanta ga Ya yi gāfara.

كَانَ هُمْ حُفْرًا مُسْتَفِرَّةً ﴿٥٠﴾

فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُنشَرَةً ﴿٥٢﴾

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْجَهِ لَأَنْجَاهُ أَذًى ﴿٥٣﴾

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ﴿٥٤﴾

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ﴿٥٥﴾

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ

التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

SŪRATUL KIYĀMA

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

Tana karantar da bāyānin yiwuwar Tāshin Kiyāma, da sifar mūmini ga saurin kāma umurnin Allah, da sakamakon wanda ya bi hanyar Allah, ko kuwa ya fi bin ta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Nā yi rantsuwa⁽¹⁾ da Rānar Kiyāma ba.

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾

(1) Wasu na fassarawa: Ina rantsuwa da Rānar Kiyama. A ganina, da tabbatar da rantsuwar da kuma kore ta duka daya ne, maƙasūdi dai jan hankalin mai karātu ga abin da yake a ciki, na hikimar Allah.

2. Bā sai Nā yi rantsuwa da rai mai yawan zargin⁽¹⁾ kansa ba.

3. Shin, mutum yanā zaton cēwa bā zā Mu tāra kasusuwansa ba?

4. Na'am! Māsu īkon yi Muke a kan Mu daidaita gaḃōḃin yātsunsa.

5. Ba haka ba! Mutum so yake, ya yi fājirci, ya karyata abin da yake a gabansa.

6. Yanā tambaya, "Yaushe ne Rānar Kiyāma?"

7. To, idan gani ya dīmauta (ya yi kyalli).

8. Kuma watā ya yi husūfi (has-kensa ya dushe).

9. Aka tāra rānā da watā.

10. Mutum zai ce a rān nan, "Ina wurin gudu?"

11. A'aha! Bābu mafaka.

12. Zuwa ga Ubangijinka wurin tabbata, a rānar nan, yake.

13. Ana gayā wa mutum, a rānar nan, abin da ya gabatar da wanda ya jinkirtar.

14. Ba haka ba! Mutum, ga abin da ya shafī kansa, masani ne.

15. Kuma ko da yā jēfa uzuro-rinsa (bā zā a saurāre shi ba).

16. Kada ka mōtsar⁽²⁾ da hars-henka game da shi dōmin ka yi gaugāwar riķe shi (Alkur'āni).

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتَّخَعَ عَظَامُهُ ﴿٣﴾

بَلَىٰ قَدَرِينَ عَلَىٰ أَنْ تُسَوَّىٰ سَائِلُهُ ﴿٤﴾

بَلَىٰ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿٦﴾

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾

وَحُفَّتِ الْقَمَرُ ﴿٨﴾

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَقَرُّ ﴿١٠﴾

كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾

يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾

بَلَىٰ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾

وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِرَهُ ﴿١٥﴾

لَا تُخْرِجُهُ بِهِ لِسَانُكَ لَتَتَّعَلَّ بِهٖ ﴿١٦﴾

(1) Kowane rai na zargin kansa idan bai yi aikin alheri ba, ko kuma bai yi fiye da wanda ya yi ba, ko kuma bai aikata wanda ya fi kyāwo ba a lokacin aikinsa.

(2) Dangantakar wannan āya da ta sama da ita ita ce bambancin Annabi mai gaugawar karḃar umurnin Allah da kyamar kāfiri ga karḃarsa, da bayānin sauḃakēwar Allah ga mai bin umurninSa.

17. Lalle ne wājibi ne a gare Mu, Mu tāra shi. Mu (tsare maka) karā-tunsa.

18. To, idan Muka karanta shi, sai ka bi karatunsa.

19. Sa'an nan lalle, wājibi ne, a gare Mu, bayāninsa.

20. A'aha! Bā haka ba, kunā son mai gaugawar nan (dūniya) ne.

21. Kunā barin ta ƙarshen (Lāhira).

22. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu annuri ne.

23. Zuwa ga Ubangijinsu māsu kallo ne.

24. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu gintsēwa ne.

25. Sunā zaton a sako musu ma-sīfa mai karya tsatso.

26. A'aha! Idan (rai) ya kai ga karankarmai.

27. Kuma aka ce, 'Wāne ne mai tāwada?'

28. Kuma ya tabbata cēwa rabu-wa dai ce.

29. Kuma ƙwabri ya lauye da wani ƙwabri.

30. Zuwa ga Ubangijinka, a rā-nar nan, magargaɗa⁽¹⁾ take.

31. To, bai gaskatā ba, kuma bai yi salla ba!

32. Amma dai ya ƙaryata, kuma ya jūya baya!

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْءَانَهُ ﴿٧٥﴾

فَإِذَا قُرَأَ لَهُ فَاتَّبِعْ قُرْءَانَهُ ﴿٧٦﴾

ثُمَّ إِنَّا عَلَيْهِ نَبِإَانَهُ ﴿٧٧﴾

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٧٨﴾

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٧٩﴾

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٨٠﴾

إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٨١﴾

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٨٢﴾

تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقَةٌ ﴿٨٣﴾

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ الرَّاقِيَ ﴿٨٤﴾

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٨٥﴾

وَطَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٨٦﴾

وَالْتَفَتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٨٧﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٨٨﴾

فَلَا صَدَقَ وَلَا وُصِّلَ ﴿٨٩﴾

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٩٠﴾

(1) Ranar kora mutane, kamar ana gargaɗa tumāki, zuwa ga tsayi a gaba ga Allah, dōmin hisābi.

33. Sa'an nan ya tafi zuwa ga mutānensa, yana tākama.

34. Halaka tā tabbata a gare ka, sa'an nan ita ce mafi dācewa.

35. Sa'an nan wata halaka tā tabbata a gare ka dōmin tā fi dācewa.

36. Shin, mutum nā zaton a barshi sagaga (wāto bābu nufin kōme game da shi)?

37. Bai kasance dīgo na maniyyi ba, wanda ake jēfarwa (a cikin mahaifa),

38. Sa'an nan ya zama gudan jini, sa'an nan Allah Ya halitta shi, sa'an nan Ya daidaita gaḃōḃinsa;

39. Sa'an nan Ya sanya, daga gare shi, nau'i biyu: namiji da mace?

40. Ashē Wannan bai zama Mai iko ba bisa ga rāyar da matattu?⁽¹⁾

وَرَدَّهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَمُتًا ﴿٣٣﴾

أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿٣٥﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾

أَلَمْ يَكُنْ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَتُهُ فَخَلَقَ فَسَوَىٰ ﴿٣٨﴾

فَجَعَلَ مِنْهُ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

SŪRATUL INSĀN سُورَةُ الْإِنْسَانِ

Tana karantar da asalin mutum da yadda zai kare, ko ya dōge idan yā bauta wa Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne wata mudda ta zamani tā zo a kan mutum, bai kasance kōme ba wanda ake ambata.

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ﴿١﴾

(1) Ana son mai karātu a nan ya ce, a boye بلى وأنا على ذلك من الشاهدين

2. Lalle ne Mû, Mun halitta mutum daga ñigon ruwa garwayayye, Muna jarraba shi, sabōda haka Muka sanya shi mai ji mai gani,

3. Lalle ne Mû, Mun shiryar da shi ga hanyar ƙwarai, ko ya zama mai gōdiya, kuma ko ya zama mai kâfirci.

4. Lalle ne Mû, Mun yi tattali, dōmin kâfirai, sarkoƙi da ƙukumma da sa'ir.

5. Lalle ne mutānen kirki zā su sha daga finjālin giya, abin gaurayarta yā kasance kâfur ne.

6. Wani marmaro ne, daga gare shi bayin Allah suke sha, suna ɓuɓɓugar da shi ɓuɓɓugarwa.

7. Suna cikāwa da alwāshin (da suka bākanta), kuma suna tsōron wani yini wanda sharrinsa ya kasance mai tartatsi ne.

8. Kuma suna ciyar da abinci, a kan suna bukātarsa, ga matalauci da marāya da kāmamme.

9. (Suna cēwa) “Munā ciyar da ku ne dōmin nēman yardar Allah kawai, bā mu nufin sāmum wani sakamako daga gare ku, kuma bā mu nufin gōdiya.

10. “Lalle ne mû, muna tsōro, daga Ubangijinmu, wani yini mai gintsēwa, mai murtukēwa.”

11. Sabōda haka Allah Ya tsare musu sharrin wannan yini, kuma Ya haɗa su da annūrin huska da farin ciki,

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ
فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

وَيُطْعَمُونَ أَلْطَامًا عَلَى أَيْدِي مَسْكِينٍ أَسِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَتَطِيرًا ﴿١٠﴾

فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾

12. Kuma Ya sâka musu, sabōda haḱurin da suka yi, da Aljanna da tufāfīn alharīni.

13. Sunā māsu zaman ginciri⁽¹⁾, a cikinta, a kan karagu, bā su ganin rānā a cikinta, kuma bā su ganin jaura.

14. Kuma inuwōyinta suna kusa, a kansu, an hōre nunannun 'yā'yan itācenta, hōrēwa.

15. Kuma ana kēwayāwa a kan-su da finjālai na azurfa da kofuna waḁanda suka kasance na ƙarau.

16. Karau na azurfa, sun ƙaddara su ƙaddarawa, daidai bukāta.

17. Ana shayarwa da su, a cikinta, finjalan giya, wadda abin gaura-yarta ya kasance zanjabil ne.

18. Wani marmaro ne, a cikinta, ana kiran sa Salsabil.

19. Kuma wasu yara samārin dindindin na kēwayāwa, a kansu, idan ka gan su, zā ka zaci sū lu'ulu'u ne wanda aka wātsa.

20. Kuma idan kā ga wannan wurin, to, kā ga wata irin ni'ima da mulki babba.

21. Tufāfīnsu na sama na alharīni ne, kōre da mai walkiya, kuma an ƙawāce su da mundāye na wata irin azurfa, kuma Ubangijinsu, Ya shāyar da su abin sha mai tsarka-kēwar (ciki).

وَجَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا نَدِيلًا ﴿١٤﴾

وَبُطَافٌ عَلَيْهِمْ بِانِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابُ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَجْجِيلًا ﴿١٧﴾

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾

وَيُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ خُلْدٌ وَلَدَانٌ يَخْلَدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنُورًا ﴿١٩﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَرًا رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

(1) Kishingiɗa.

22. (A ce musu) “Lalle ne wannan ya kasance, a gare ku sakamako, kuma aikinku ya kasance abin gōdewa.”

23. Lalle Mû ne, Muka saukar da Alkur'āni a gare ka, saukarwa.

24. Sabōda haka ka yi hakuri ga hukuncin Ubangijinka, kuma kada ka bi, daga cikinsu, mai zunubi ko mai kāfirci.

25. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, sāfe da maraice.

26. Daga dare, sai ka yi sujūda gare Shi, kuma ka tsarkake Shi darē mai tsawo.

27. Lalle ne wadannan suna son mai gaugāwa (dūniya) kuma suna bari, a bāyansu, wani yini mai nauyi.

28. Mû ne, Muka halitta su, kuma Muka karfafa halittarsu, kuma idan Mun so, zā Mu musanyā su da wasu mutāne, kwatan-kwacinsu, musanyāwa.

29. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, saboda wanda ya so ya riƙa hanyar kirki zuwa ga Ubangijinsa,

30. Kuma bā zā ku so ba, sai Allah Yā so, lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

31. Yana shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, kuma azzālu-mai, Yā yi musu tattalin wata azā-ba mai raɗaɗi.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطْعَمْ مِنْهُمْ إِيمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾

وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذْرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ تَذْكُرُهُمْ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

وَمَا نَشَاءُ وَنَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ
SŪRATUL MURSALĀT

Tana gargadi dōmin nēman a gaskata Alkur'āni da abin da yake faɗa game da Kiyāma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da iskōkin da ake sakōwa jēre, sunā bin jūna.

2. Sa'an nan su zama iskōki māsu karfi suna kaɗāwa da karfi.

3. Kuma māsu watsa rahama wātsāwa.

4. Sa'an nan da āyōyi⁽¹⁾ māsu rarrabe gaskiya da karya rarrabēwa.

5. Sa'an nan da malā'iku māsu jēfa tunātarwa (ga Manzanni).

6. Domin yanke hamzari ko dōmin gargadi.

7. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi da shi tabbas mai aukuwa ne.

8. To, idan taurāri aka shāfe haskensu.

9. Kuma, idan sama aka tsāge ta.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ①

فَالْعَصْفَاتِ ② عَصَفًا

وَالنَّشْرَاتِ نَشْرًا ③

فَالْمُرْقَاتِ فَرْقًا ④

فَالْمَلَقَاتِ ذِكْرًا ⑤

عَذْرًا أَوْ تَذْرًا ⑥

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَفِّعُ ⑦

فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ⑧

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

(1) Yā kamanta manzanin Allah māsu kāwo āyōyinSa da iskōki māsu kāwo ruwa, dōmin rahamar da ke cikin kowanensu.

10. Kuma idan duwātsu aka nike su.

11. Kuma idan manzanni aka kayyade lōkacin tāra su.

12. Domin babbar rānar da aka yi wa ajali.

13. Domin rānar rarrabēwa⁽¹⁾.

14. Kuma me ya sanar da kai rānar rarrabēwa?

15. Bone yā tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

16. Ashe, ba Mu halakar da (māsu karyatāwa) na farko ba,

17. Sa'an nan kuma zā Mu biyar musu da na karshe?

18. Haka nan Muke aikatāwa da māsu yin laifi.

19. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

20. Ashe, ba Mu halitta ku daga wani ruwa wulakantacce ba,

21. Sa'an nan Muka sanya shi a cikin wani wurin natsuwa amintacce,

22. Zuwa ga wani gwargwadon mudda sananna,

23. Sa'an nan Muka nūna iyāwarMu? Madalla da Mu, Māsu nūna iyāwa.

24. Bone ya tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

25. Ashe, ba Mu sanya kasa matattarā ba,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ﴿١٠﴾

وَإِذَا الرُّسُلُ أُقْنِتْ ﴿١١﴾

لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ﴿١٢﴾

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾

أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾

ثُمَّ نُنْبِئُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ﴿٢٠﴾

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿٢١﴾

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٢﴾

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كَهَاتَا ﴿٢٥﴾

(1) Yin hukunci a tsakanin tālikai.

26. Ga rāyayyu da matattu,

27. Kuma Muka sanya, a cikin-ta, kafaffun duwātsu madaukaka, kuma Muka shāyar da ku ruwa mai dāfi?

28. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

29. Ku tafi zuwa ga abin da kuka kasance kuna karyatāwa game da shi!

30. Ku tafi zuwa ga wata inuwa mai rassa uku.

31. Ita ba inuwar ba, kuma ba ta wadātarwa daga harshen wuta.

32. Lalle ne ita, tanā jifā da tar-tsatsi kamar sōrāye.

33. Kamar dai su raḡumma ne baḡāke.

34. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

35. Wannan yini ne da bā zā su iya yin magana ba.

36. Bā zā a yi musu izni ba, balle su kāwo hanzari.

37. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

38. Wannan rānar rarrabēwa ce, Mun tattara ku tare da mutānen farko.

39. To, idan akwai wata dabara gare ku, sai ku yi ma Ni ita.

40. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

41. Lalle ne māsu taḡawa suna a cikin inuwōwi da marēmari.

42. Da wasu 'ya'yan itāce irin waḡanda suke marmari.

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٦٦﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا رُوسًا شِمَخَاتٍ وَأَتَقَبَّرَ مَاءً

فُرَاتًا ﴿٦٧﴾

وَيْلٌ يَوْمَذِلِّ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٦٨﴾

أَنْطَلِقُوا إِلَى مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٦٩﴾

أَنْطَلِقُوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٧٠﴾

لَا ظِلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِ ﴿٧١﴾

إِنَّمَا تَرْمِي بِشَرِّرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٧٢﴾

كَأَنَّهُ رِجْلٌ مِّنْ صَفَرٍ ﴿٧٣﴾

وَيْلٌ يَوْمَذِلِّ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٧٤﴾

هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْبُدُونَ ﴿٧٦﴾

وَيْلٌ يَوْمَذِلِّ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٧٧﴾

هَذَا يَوْمُ الْقُضْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ﴿٧٨﴾

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِدُونِ ﴿٧٩﴾

وَيْلٌ يَوْمَذِلِّ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونِ ﴿٨١﴾

وَقُورِهِمْ مِّمَّا يَشْتَهِوْنَ ﴿٨٢﴾

43. (A ce musu) “Ku ci ku sha cikin ni’ima sabōda abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

44. Lalle ne Mū, haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

45. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

46. (Ana ce musu) “Ku ci ku ji ḍan ḍāḍi kaḍan, lalle ne dai ku māsu laifi ne.”

47. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

48. Kuma idan an ce musu, “Ku yi rukū’i,” bā zā su yi rukū’in (salla) ba.

49. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

50. To, da wane lābāri (Littāfi), waninsa (Alkur’āni) zā su yi imāni?

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٨﴾

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

كُلُوا وَامْتَنِعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تَجْزَمُونَ ﴿٢٠﴾

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٢٢﴾

وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٣﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

SŪRATUN NABA'

سُورَةُ النَّبَاِ

Tana nūna rikicēwar mutāne a farkon addini da yadda ake jāwo hankalinsu dōmin su kōma ga hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A kan mē suke tambayar jūna?

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾

2. A kan muhimmin lābari mai girma (Alkur’āni)?

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾

3. Wanda suke sāba wa jūna a cikinsa?

4. A'aha! Zā su sani.

5. Kuma a'aha! Zā su sani.

6. Ashe, ba Mu sanya Kasa shim-fida ba?

7. Da duwātsu turaku (ga riƙe Kasa)?

8. Kuma Mun halitta ku mazā da mātā?

9. Kuma Muka sanya barcinku hūtāwa?

10. Kuma Muka sanya dare (ya zama) sutura?

11. Kuma Muka sanya yini (ya zama) lōkacin nēman abinci?

12. Kuma Muka gina, a saman-ku, sammai bakwai māsū ƙarfi?

13. Kuma Muka sanya fitila mai tsanin haske (rānā)?

14. Kuma Muka saukar daga cikakkun girāgizai, ruwa mai yawan zuba?

15. Dōmin Mu fitar da ƙwaya da tsiri game da shi?

16. Da itācen lambuna māsū lil-libniya?

17. Lalle ne rānar rarrabēwa tā kasance abin ƙayyadē wa lōkaci.

18. Rānar da zā a yi būsā a cikin ƙaho, sai ku zo, jama'a jama'a.

19. Kuma aka buɗe sama, sai ta kasance ƙōfōfi.

20. Kuma aka tafiyar da duwāt-su, sai suka kasance ƙūra.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ﴿٦﴾

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾

وَخَلَقْتَهُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾

وَجَعَلْنَا أَيْتَانَ لِيَاسًا ﴿١٠﴾

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾

وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ رَقًا مَرْتَّبًا ﴿١٦﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾

يَوْمَ يُفْعَلُ فِي الصُّورِ فَنَأْوِي الْأَوَّاجًا ﴿١٨﴾

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾

21. Lalle ne Jahannama tā kasan-
sance madākata.

22. Ga māsū kētare iyākōki, tā
zama makōma

23. Sunā māsū zama a cikinta,
zāmunna.

24. Bā su dāndanāwar wani sa-
nyi a cikinta, kuma bā su dāndana
abin sha.

25. Fāce tafasasshen ruwa da
rubābben jini.

26. Sakamako mai dācēwa.

27. Lalle ne sū, sun kasance bā su
fātar sauḡin wani hisābi.

28. Kuma suka karyata game da
āyōyinMu, karyatāwa!

29. Alhāli kōwane abu Mun ki-
diddigē shi, a rubūce.

30. Sabōda haka ku dāndana,
domin haka, bā zā Mu kāra muku
kōme ba fāce azāba.

31. Lalle ne māsū tafawā nā da
wani wurin sāmūn babban rabo.

32. Lambuna da inabōbi.

33. Da cikakkun 'yammata, tsā-
rar jūna.

34. Da hinjālan giya cikakku.

35. Bā su jin yāsassar magana, a
cikinta, kuma bā su jin karyatāwa.

36. Dōmin sakamako daga
Ubangijinka, kyautā mai yawa.

37. Ubangijin sammai da kasa
da abin da yake a tsakāninsu, Mai
rahama, bā su da ikon yin wata
magana daga gare Shi.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَقَابِلًا ۝

لَيْشِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ۝

لَا يَدْخُلُوهَا وَفُورٌ فِيهَا بُرْدٌ وَلَا أَسْرَابًا ۝

إِلَّا جَحِيمًا وَعَسَاقًا ۝

جَزَاءً وَفِاقًا ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۝

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝

إِنَّ الْمُسْتَقِيمِينَ مَقَارِلًا ۝

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ۝

وَكَوَاعِبَ أُنْرَابًا ۝

وَكُاسًا دِهَاقًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

جَزَاءً مِمَّنْ رَزَقَهُ عِطَاءَ حِسَابًا ۝

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا

يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

38. Rānar da Rūhi da malā'iku zā su tsaya a cikin safu, bā su magana, sai wanda Allah Ya yi masa izni, kuma ya faɗi abin da ke daidai.

39. Wancan shi ne yini na gas-kiya; to, wanda ya so, ya riƙa ma-kōma zuwa ga Ubangijinsa.

40. Lalle ne Mû, Mun yi muku gargadin azāba makusanciya, rānar da mutum ke dūbi zuwa ga abin da hannāyensa suka aikata, kuma kā-firi ya ce, “Kaitona, dā dai nā zama turbāya!”

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اخْتَدِ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَابًا ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْسَ بِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

SŪRATUN NĀZĪ'ĀT سُوْرَةُ النَّازِعَاتِ

Tanā karantar da cewa jinkirin saukar azāba ga mai laifi bā kyāle shi ba ne, ga Allah, istidrāji ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da mala'iku māsu fisgar rāyuka (na kafirai) da ƙarfi.

2. Da māsu dībar rāyuka (na mūminai) da sauƙi a cikin nishādī.

3. Da māsu sauka daga sama da umurnin Allah kamar suna iyo.

4. Sa'an nan su zama māsu gau-gāwa (da umurnin Allah) kamar suna tsere.

وَالرَّعْدِ عَرَقًا ﴿١﴾

وَالنَّسِيطِ نَشْطًا ﴿٢﴾

وَالسَّيِّحَاتِ سَبْحًا ﴿٣﴾

فَالسَّيِّقَاتِ سَبْقًا ﴿٤﴾

5. Sa'an nan su kasance māsū shirya gudanar da umurni.

6. Rānar da mai girgiza abūbuwa (būsar farko) zā ta kaɗa.

7. Mai biyar ta (būsa ta biyu) nā biye.

8. Wasu zukāta, a rānar nan, māsū jin tsōro ne.

9. Alhāli idānunsu na kasƙan-tattu.

10. Sunā cēwa, "Ashe, lalle zā a iya mayar da mu a kan al'amarin farko?

11. "Ashe, idan muka zama kasu-suwa rududdugaggu?"

12. Suka ce, "Waccan kam kō-māwa ce, tābaɓɓiya!"

13. To, ita kam, tsāwa guda kawai ce.

14. Sai kawai gā su a bāyan ƙasa.

15. Shin, lābārin Mūsā ya zo maka?

16. A lōkacin da Ubangijinsa Ya kirāye shi, a cikin rāfi mai tsarki, wato Duwā?

17. Ka tafi zuwa ga Fir'auna, lalle ne shi, ya kētare haddi.

18. "Sai ka ce masa, 'Kō zā ka so ka tsarkaka,

19. "Kuma in shiryar da kai zuwa ga Ubangijinka domin ka ji tsoronSa?"

20. Sai yā nūna masa āyar⁽¹⁾ nan mafī girma.

فَالْمُدْرِيَّتِ أَمْرًا ⑤

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّجِفَةُ ⑥

تَتَّبِعُهَا الرَّاغِبَةُ ⑦

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ⑧

أَبْصَرُهَا خَشِيعَةٌ ⑨

يَقُولُونَ لَيْسَ أَلَمْرُودُونَ فِي الْحَفَرَةِ ⑩

لَيْسَ أَذْكَاءَ عَظْمًا نَحْرَةً ⑪

قَالُوا تِلْكَ إِذْكَرَةٌ خَاسِرَةٌ ⑫

فَالنَّاهِي زَجْرَةً وَاحِدَةً ⑬

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ⑭

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ⑮

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ⑯

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ⑰

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى ⑱

وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ⑲

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ⑳

(1) Āyar Mūsā da tā fi girma ita ce sandarsa mai zama maciji ko hannunsa mai haske kamar tōcila idan yā sanya cikin hammata yā fitar.

21. Sai ya ƙaryata, kuma ya sāba (umurni),

22. Sa'an nan ya jūya bāya, yanā tafiya da sauri.

23. Sai ya yi gayya, sa'an nan ya yi kira.

24. Sai ya ce, "Nĩ ne Ubangijin-ku mafi ɗaukaka."

25. Sabōda haka Allah Ya kāma shi, dōmin azābar maganar ƙarshe da ta farko

26. Lalle ne a cikin wannan haƙiƙa akwai abin kula ga wanda yake tsōron Allah.

27. Shin, kũ ne mafi wuyar halitta ko sama? Allah Ya gina ta,

28. Ya ɗaukaka rufinta, sa'an nan Ya daidaita ta,

29. Kuma Ya duhantar da darenta, kuma Ya fitar da hantsinta,

30. Kuma ƙasa a bayan haka Ya mulmula ta,

31. Ya fitar da ruwanta daga gare ta da makiyāyarta,

32. Da duwatsu, Yā kafe ta,

33. Domin jiyarwa dādi a gare ku, kuma ga dabbōbinku.

34. To, idan uwar masīfu, mafi girma, ta zo,

35. Rānar da mutum zai yi tūnānin abin da ya aikata,

36. Kuma a bayyana Jahīm ga mai gani,

37. To, amma wanda ya yi girman kai,

فَكَذَّبَ وَعَصَى ﴿٢١﴾

فَرَأَى أَذَىٰ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾

فَخَسَفْنَا دَىٰ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخْزَقِ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٢٦﴾

إِنَّمَا أَشَدُّ خَلْقًا أَمَّ السَّمَاءِ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾

رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيَهَا ﴿٢٨﴾

وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَامْرَأَتَهَا ﴿٣١﴾

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾

مَتَعْنَا لَكُمْ وَلِأَنعِمِكُمْ ﴿٣٣﴾

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾

وَوُزِّرَتْ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٦﴾

فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ ﴿٣٧﴾

38. Kuma ya zābi rāyuwa ta kusa, (wato dūniya),

39. To, lalle ne Jahīm, ita ce makōma.

40. Kuma amma wanda ya ji tsōron tsayi a gaba ga Ubangijinsa, kuma ya kange kansa daga son rai.

41. To, lalle ne Aljanna ita ce makōma.

42. Sunā tambayar ka game da Sa'a, wai yaushe ne matabbatarta?

43. Me ya haɗā ka da amba-tonta?

44. Zuwa ga Ubangijinka kars-hen al'amarinta yake

45. Kai mai gargadi kawai ne ga mai tsōron ta.

46. Kamar sū, a rānar da zā su gan ta, ba su zauna ba fāce a lōkacin marēce ko hantsinsa.

وَأَثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾

فِيمَا أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ﴿٤٣﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مِّنْ حِشْمِهَا ﴿٤٥﴾

كَأَنَّهُمْ يُؤْمِرُونََهَا لَئِن لَّمْ يَلْبَسُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾



Tana karantar da rashin bambanci a cikin Musulunci; riƙon addini da gaskiya shi ne ɗaukaka, bā sāmu ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā game huska⁽¹⁾ kuma ya jūya bāya.

2. Sabōda makāho yā je masa.

3. To, me ya sanar da kai cēwa watakila shi ne zai tsarkaka,

4. Ko ya tuna, dōmin tunāwar ta amfane shi?

5. Amma wanda ya wadātu da dūkiya,

6. Sa'an nan kai kuma ka ɗora bijira zuwa gare shi!

7. To, me zai cūce ka idan bai tsarkaka ba?

عَبَسَ وَتَوَلَّى ①

أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ②

وَمَا يَذْكُرُ لَكُمْ لَعَلَّه يَرْكَبُ ③

أَوَيْدَكُفَّرْتَفَعَهُ الذِّكْرُ ④

أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى ⑤

فَأَن تَلَّهٖ مُّصَدِّى ⑥

وَمَا عَلَيْكَ الْإِلَازُ ⑦

(1) Wani makāho, Abdullahi bin Ummi Maktūm ya je wurin Annabi dōmin ya musulunta, sai ya iske a lōkacin nan Annabi na kōkarin shiryar da wasu manyan mutāne na Kuraishāwa, sai wannan makāhon ya yanke maganar Annabi da su, bā da saninsa ba, alhāli Annabi na gūrin su musulunta dōmin darajarsu ga idon mutānensu. Saboda haka Annabi, (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi), ya bāta huska, ya tafi dōmin ɓacin ransa, saboda rashin musuluntarsu. Bāyan haka Annabi nā girmama Abdullahi kwarai, idan ya je wurinsa sai ya ce masa “Maraba da wanda Ubangijina Ya zarge ni sabōda shi”. Kuma ya shimfiɗa masa mayafinsa, idan ya fita tafiya, yakan sanya shi riƙon garin Madīna,

Kissar tana nūna girmamawar Allah ga Annabi da Ya ce, “Ya game huska...” bai ce masa, “Domin ka game huska”... ba sai ya faɗa a cikin hali mai sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya zo
maka yana gaugāwa,

9. Alhāli shī yānā jin tsōrōn Al-
lah,

10. Kai kuma kā shagala ga
barinsa!

11. A'aha! Lalle ne wannan tu-
nātarwa ce,

12. Sabōda wanda ya so ya tuna
Shi (Allah).

13. (Tunātarwa ce) ta cikin lit-
tafai abāban girmamāwa,

14. Abāban ḍaukakāwa, abāban
tsarkakēwa,

15. A cikin hannāyen malā'iku
marubūta,

16. Māsu daraja, māsu ḍā'a ga
Allah.

17. An la'ani mutum (kafiri).
Mē yā yi kāfircinsa!

18. Daga wane abu, (Allah) Ya
halitta shi?

19. Daga ḍigon maniyyi, Ya ha-
litta shi, sa'an nan Ya kaddarā shi
(ga halaye).

20. Sa'an nan hanyarsa ta fitā Ya
saukake masa.

21. Sa'an nan Ya matar da shi,
sai Ya sanya shi a cikin kabari.

22. Sa'an nan idan Ya so, lalle ne,
zai tāyar da shi.

23. Haḳīka, bai i da aikata abin
da Allah Ya umurce shi ba (lōkacin
sanya shi a cikin kabari).

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَىٰ ۝٨

وَهُوَ يَخْتَصِي ۝٩

فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ۝١٠

كَلَّا إِنَّمَا تَدْكُرُ ۝١١

مَنْ شَاءَ ذَكَرُ ۝١٢

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝١٣

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦

قُلِ الْإِنْسُ مَا أَكْفَرُوا ۝١٧

مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٨

مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرُوا ۝١٩

لَهُ السَّيْلَ بَاسْمِهِ ۝٢٠

لَهُ أَمَانَةُ فَأَفَكَرُوا ۝٢١

لَهُ إِذَا شَاءَ أَنْشَرُوا ۝٢٢

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرُوا ۝٢٣

24. To, mutum ya dūba zuwa ga abincinsa.

25. Lalle ne Mū, Mun zubo ruwa, zubōwa.

26. Sa'an nan Muka tsattsāge kasa tsattsagewa.

27. Sa'an nan Muka tsirar da kwaya, a cikinta.

28. Da inabi da ciyāwa.

29. Da zaitūni da itācen dabīno.

30. Da lambuna māsu yawan itāce.

31. Da 'yā'yan itācen marmari, da makiyāyā ta dabbōbi.

32. Domin jin dādī a gare ku, ku da dabbobinku.

33. To, idan mai tsāwa (busa ta biyu) ta zo.

34. Rānar da mutum yake gudu daga ḍan'uwansa.

35. Da uwarsa da ubansa.

36. Da mātarsa da ḍiyansa.

37. Ga kōwane mutum daga cikinsu, a rānar nan, akwai wani sha'ani da ya ishe shi.

38. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu haske ne.

39. Māsu dāriya ne, māsu bushāra.

40. Wasu huskōki, a rānar nan, akwai kūra a kansu,

41. Baƙi zai rufe su,

42. Waɗannan sū ne kāfirai fāji-rai (ga ayyukansu).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝١١

أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝١٢

ثُمَّ شَفَقْنَا الْأَرْضَ شَفَا ۝١٣

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝١٤

وَعَبًّا وَقَضْبًا ۝١٥

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝١٦

وَحَدَائِقَ غُلَبًا ۝١٧

وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۝١٨

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَعْمَالِكُمْ ۝١٩

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ۝٢٠

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝٢١

وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝٢٢

وَصَلْبَتِهِ وَنَبِيهِ ۝٢٣

لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝٢٤

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٢٥

صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٢٦

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٢٧

تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝٢٨

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ ۝٢٩



Tana karantar da Tāshin Kiyāma gaskiya ne, kuma Alkur'āni gaskiya ne, daga Allah yake, bābu ragi bābu kārī, yā taho ta hannun aminci, daga Allah zuwa ga Annabi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan rāna aka shāfe haskenta.
2. Kuma idan taurāri suka gur-bāce (wani ya shiga a cikin wani).
3. Kuma idan duwātsu aka ta-fiyar da su.
4. Kuma idan rākuma māsū ci-kunna⁽¹⁾ aka sakē su wāwai, bā ga kōwa ba.
5. Kuma idan dabbōbin dāji aka tattara su.
6. Kuma idan tēkuna aka mayar da su wuta.
7. Kuma idan rāyuka aka haɗa⁽²⁾ su da jikunkunansu.
8. Kuma idan wadda aka turbu-ɗe⁽³⁾ ta da rai aka tambaye ta.

- ١ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ
- ٢ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ
- ٣ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ
- ٤ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ
- ٥ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ
- ٦ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ
- ٧ وَإِذَا النُّفُوسُ رُوِّجَتْ
- ٨ وَإِذَا الْأَمْوَةُ رُدَّتْ

(1) Rākuma māsū ciki ɗan wata gōma.

(2) Ko kuma aka haɗa kōwane mutum da irin mutānensa a Aljanna ko a wuta.

(3) A cikin zāmanin jahiliyya Lārabāwa bā su son a haifa musu 'ya'ya mātā dōmin haka har sukan turbuɗe 'ya'yansu dōmin kada su yi abin kunya ko kuma su talaucе wajen yi musu aure.

9. “Sabōda wane laifi ne aka kashe ta?”

10. Idan takardun ayyuka aka wātsa su (ga māsū su).

11. Kuma idan sama aka fēde ta.

12. Kuma idan Jahīm aka hūra ta.

13. Kuma idan Aljanna aka ku-santar da ita.

14. Rai ya san abin da ya halar-tar (a rānar nan).

15. To, ba sai Na yi rantsuwa da taurāri matafā⁽¹⁾ ba.

16. Māsū gudu suna būya.

17. Da dare idan ya bāyar da bāya.

18. Da sāfiya idan ta yi lumfashi.

19. Lalle ne shi (Alkur’āni) haḡ-kan, maganar wani manzon (Allah) ne mai girma ga Allah.

20. Mai ḡarfī, mai daraja a wurin Mai Al’arshi.

21. Wanda ake yi wa dā’a (wato shugaban malā’iku) ne a can, amin-tacce.

22. Kuma abokinku ba mahau-kaci ba ne.

23. Kuma lalle ne yā gan shi⁽²⁾ a cikin sararin sama mabayyani.

يَا أَيُّ ذُنُوبِكُمُ

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرتْ

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ

وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنْفِلَتْ

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أُخْضِرَتْ

فَلَا أَقْسِمُ بِالْخَنَسِ

الْجَوَارِ الْكُنَسِ

وَالْبَلِّ إِذَا عَسَعَسَ

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ

(1) Masu tafiya suna kōmawa bāya.

(2) Annabi yā ga Mala’ika Jibirilu yā san shi. Sabōda haka wani aljani bā zai yi kama da shi ba balle ya kāwo masa ḡarya.

24. Kuma shi, ga gaibi⁽¹⁾, bã mai rōwa ba ne.

25. Kuma shi (Alkur'āni) bã maganar shaidani, wanda aka la'ana, ba ce.

26. Shin, a inā zā ku tafi?

27. Lalle ne shi (Alkur'āni) bã kōme ba ne fāce gargadi ga talikai.

28. Ga wanda ya so, daga cikin-ku, ya shiryu,

29. Kuma bã zā ku so ba, sai idan Allah Ubangijin halitta Yā yarda.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿١١﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١٢﴾

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿١٣﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٤﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿١٥﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

SŪRATUL INFIDĀR

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

Tana karantar da gaskiyar Tashin Kiyāma, kuma ayyukan mutum na dūniya ana tsare da su dōmin hisābi da sakamako. Akwai malā'iku matsara na musumman.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta tsāge,

2. Kuma idan taurāri suka wātse,

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَرَتْ ﴿٢﴾

(1) Ma'anar gaibi a nan, ilmin da Allah Ya aiko Jibirilu da shi zuwa ga Annabi, Annabi ba ya bōye shi daga mutāne. Ga wata kirā'a, wanda ake tuhuma, wāto ba a tuhumar Annabi, ga gaibin da ya fada cēwa daga Allah yake, wāto Alkur'ani duka gaskiya ne.

3. Kuma idan tēkuna aka facce su,

4. Kuma idan kaburbura aka tōne su,

5. Rai yā san abin da ya gabatar, da abin da ya jinkirtar.

6. Yā kai mutum! Mē ya rūde ka game da Ubangijinka, Mai karim-ci?

7. Wanda Ya halitta ka, sa'an nan ya daidaitā ka, Ya kuma tsakai-tā ka.

8. A cikin kōwace irin sūra Ya so, Ya ginā ka a kanta.

9. A'aha, bā haka ba, kuna ka-ryatāwa game da sakamako!

10. Lalle ne, a kanku, haḱiḱa akwai matsara,

11. Māsu daraja, marubūta,

12. Sunā sanin abin da kuke aikatāwa.

13. Lalle ne māsu ḁā'ā ga Allah, dāhir, suna cikin ni'ima.

14. Kuma lalle ne fājirai, dāhir, sunā cikin Jahīm.

15. Zā su shigē ta a rānar sakamako.

16. Bā zā su faku daga gare ta ba.

17. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

18. Sa'an nan mē yā sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

19. Rānā ce da wani rai ba ya iya mallakar kōme, dōmin wani rai, al'amari, a rānar nan, ga Allah (ḁai) yake.

وَإِذَا الْيَحَارُ فُجِرَتْ ③

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ④

عَلِمْتُ نَفْسٌ مَّا قَدَّمْتُ وَأَخَّرْتُ ⑤

يَأْتِيهَا إِلَّا نَسْنُ مَا عَرَّفَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ⑥

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ⑦

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ⑧

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ⑨

وَأَنْ عَلَيْكُمْ لَحَفِظِينَ ⑩

كِرَامًا كَتَبِينَ ⑪

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ⑫

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑬

وَأِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ⑭

يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑮

وَمَا هُمْ عَنْهَا غَائِبِينَ ⑯

وَمَا آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑰

ثُمَّ آذَرْنَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ⑱

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَ لِلَّهِ ⑲

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Tana karantar da wajabcin tsare haƙƙōƙin mutāne, tsakaninsu, a ciniki da wasu mu'āmalolin zamantakēwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga māsu naƙƙasāwa.

2. Waɗanda suke idan suka auna daga mutāne suna cika mūdu,

3. Kuma idan sun auna musu, da zakka⁽¹⁾ ko da sikēli, suna ragēwa

4. Ashe! Waɗancan bā su tabbata cēwa lalle sū, ana tāyar da su ba?

5. Domin yini mai girma,

6. Yinin da mutāne ke tāshi zuwa ga Ubangijin halitta?

7. Haƙīka, lalle ne littāfin fājirai, dāhir, yana a cikin Sijjīn,

8. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cē wa Sijjīn?

9. Wani littāfi ne rubūtacce,

10. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu ƙaryatāwa,

11. Waɗanda suke ƙaryatāwa game da rānar sakamako,

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ١

الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ٢

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوَّزَوْهُمْ يَخْسِرُونَ ٣

أَلَا يَنْظُرُ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ٤

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ٥

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ٦

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي سِجِّينَ ٧

وَمَا أَذْرَاكَ مَا سِجِّينُ ٨

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ٩

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ١٠

الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الَّذِينَ ١١

(1) Mūdu.

12. Babū mai karyatāwa gare shi
fāce dukan mai kêtare haddi, mai
yawan zunubi,

13. Idan ana karātun āyōyinMu,
a kansa, sai ya ce, tāṭsūniyōyin
mutānen farko ne,

14. A'aha! Bā haka ba, abin da
suka kasance suna aikatāwa dai, yā
yi tsātsa a cikin zukātansu.

15. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne sū,
daga Ubangijinsu, a rānar nan,
wadanda ake shāmakacēwa ne,

16. Sa'an nan, lalle ne sū, māsū
shiga cikin Jahīm ne.

17. Sa'an nan a ce, "Wannan shi
ne abin da kuka kasance kuna ka-
ryatāwa game da shi."

18. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne littā-
fīn māsū ḏā'ā yana a cikin
Illiyyīna?

19. Kuma mēne ne yā sanar da
kai abin da ake cēwa Illiyyūna?

20. Wani littāfī ne rubūtacce,

21. Muḳarrabai⁽¹⁾ suke halarta
shi.

22. Lalle ne māsū ḏā'ā ga Allah
tabbas suna cikin ni'ima,

23. A kan karagu, suna ta kallo,

24. Kana sani, a cikin huskòkin-
su, akwai kwarjinin ni'ima.

25. Ana shāyar da sū daga wata
giya wadda aka yunke a kan rufinta.

26. Karshen kurbinta miski ne.
To, a cikin wannan, māsū gwagwar-
maya su yi ta gwagwarmayar nēma.

وَمَا يَكْتُوبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾

إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾

كَلَّا إِنْ كُنْتَ إِلَّا ذَرَارًا لِّفَىٰ عَلَيْهِنَ ﴿١٨﴾

وَمَا أَذْرَاكَ مَا عِيلُونَ ﴿١٩﴾

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾

يَشْهَدُهُ الْمُفَرَّقُونَ ﴿٢١﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾

عَلَى الْأَرْيَافِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿٢٥﴾

حِجَّتُهُمْ شَمْرُكَمْ فِي ذَلِكَ فَلَيْتَنَّا فِis

الْمُتَنَفِّسُونَ ﴿٢٦﴾

(1) Malā'iku masu daraja.

27. Kuma abin da ake gauraya ta da shi, daga tasnim yake,

28. (Wato) wani marmaro ne wanda muƙarrabai ke sha daga gare shi.

29. Lalle ne waƙanda suka kãfir-ta sun kasance (a dũniya) suna yi wa waƙanda suka yi ĩmãni dãriya.

30. Kuma idan sun shuƙe su, sai su dinga yin zundẽ,

31. Kuma idan suka jũya zuwa ga iyãlansu, sai su tafi suna kãkãci,

32. Kuma idan sun gan su sai su ce, “Lalle waƙannan ßatattu ne.”

33. Alhãli kuwa ba a aike su ba dõmin su zama mãsu tsaro a kansu.

34. To, yau fa (a Lãhira) waƙan-da suka yi ĩmãni, sũ ke yi wa kãfirai dãriya.

35. A kan karagu, suna ta kallo.

36. Shin, an sãka ma kãfirai abin da suka kasance suna aikatawa?⁽¹⁾

وَمِنْ أَجْلِ مَنْ تَسْنِمِ ۝

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا

يَضْحَكُونَ ۝

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ ۝

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ۝

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ۝

وَمَا أَرْسَلُوا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ۝

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ

يَضْحَكُونَ ۝

عَلَىٰ الْأَرْبَابِ يَنْظُرُونَ ۝

هَلْ تُؤْتِي الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

SŪRATUL INSHIKĀK سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ

Tana karantar da tabbatar Tāshin Kiyāma, kuma duka abin da ake aikatāwa idan ba na tattalin Kiyāmar ba ne, to, yã zama wahal da kai, maras amfāni, da ßãta lōkaci.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta kēce,

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ۝

(1) Amsar tambaya “na'am”.

2. Ta saurari Ubangijinta, kuma aka wajabta mata yin saurāron,

3. Kuma idan kasā aka mīke ta,

4. Kuma ta jēfar da abin da yake a cikinta, tā wōfinta daga kōme,

5. Kuma ta saurāri Ubangijinta, aka wajabta mata yin saurāren,

6. Ya kai mutum! Lalle ne kai mai aikin wahal da kai ne zuwa ga Ubangijinka, wahala mai tsanani, To, kai mai haɗuwa da Shi ne.

7. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa da dāmansa,

8. To, za a yi masa hisābi, hisābi mai sauƙi

9. Kuma ya jūya zuwā ga iyālin-sa (a cikin Aljanna), yanā mai raha.

10. Kuma, amma wanda aka bai wa littāfinsa daga wajen bāyansa,

11. To, zā shi dinga kiran halaka!

12. Kuma ya shiga sa'ir,

13. Lalle ne shi, yā kasance (a dūniya) cikin iyālin-sa yanā mai raha.

14. Lalle ne yā yi zaton bā zai kōmo ba.

15. Na'am! Lalle ne Ubangijin-sa Ya kasance Mai gani gare shi.

16. To, ba sai Nā rantse da sha-faƙi ba,

17. Da dare, da abin da ya kunsu,

18. Da watā idan (haskensa) ya cika,

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ۝٦

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ۝٧

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ۝٨

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ۝٩

يَتَأْتِيهَا الْإِنْسُنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدْحًا
فَمُلَاقِيهِ ۝١٠

فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبُهُ بِعَيْنَيْهِ ۝١١

فَسَوْفَ يَحْسَابُ حِسَابًا بَاسِيرًا ۝١٢

وَيُنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝١٣

وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبُهُ وَرَأَى ظَهْرَهُ ۝١٤

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ۝١٥

وَيَصْلَى سَعِيرًا ۝١٦

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝١٧

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۝١٨

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝١٩

فَلَا أَقْسَرُ بِالْشَّفَقِ ۝٢٠

وَالْيَلِ وَمَا وَسَقَ ۝٢١

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۝٢٢

19. Lalle ne kunā hawan wani hāli daga wani hāli.

20. To, mē ya sāme su, ba su yin īmāni?

21. Kuma idan an karanta Alkur'āni a kansu, bā su yin tawāli'u?

22. Ba haka ba! Waɗanda suka kāfirta, sai kāryatāwa suke yi.

23. Alhāli, Allah Shī ne Mafi sani ga abin da suke tārāwa.

24. Saboda haka, ka yi musu bushāra da azāba mai raɗaɗi,

25. Fāce waɗanda suka yi īmāni, suka aikata ayyukan kwarai, suna da wani sakamako wanda bā ya yankēwa.

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۝١٩

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝٢٠

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝٢١

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْذِبُونَ ۝٢٢

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ۝٢٣

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝٢٤

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝٢٥

SŪRATUL BURŪJ

سُورَةُ الْبُرُوجِ

Tana bayānin mugunyar ākibar māsu wahal da mūminai a kan addininsu, bā da wata hujja ba ta shari'ā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da sama mai taurārin lissafin shekara,

2. Da yinin da aka yi alkawarin zuwansa,⁽¹⁾

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝١

وَالْيَوْمَ الْمَوْعُودِ ۝٢

(1) Rānar Kiyāma.

3. Da yini mai shaidu, da yini da ake halarta⁽¹⁾ a cikinsa

4. An la'ani mutānen rāmi⁽²⁾.

5. Wato wuta wadda aka hura

6. A lōkacin da suke a kan (gefen) ta a zazzaune.

7. Alhāli sū, bisa ga abin da suke aikatāwa ga mūminai, sunā halarce.

8. Kuma ba su tuhumce su ba, fāce kawai domin sun yi īmāni da Allah Mabuwāyi, Wanda ake gōde wa,

9. Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da kasa, kuma Allah a kan kōme halarce Yake.

10. Lalle ne waɗanda suka fitini mūminai maza da mūminai māta, sa'an nan ba su tūba ba, to, sunā da azābar Jahannama, kuma sunā da azābar gōbara.

11. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashin gidājen. Wancan abu fa shi ne rabo babba.

12. Lalle ne damkar Ubangijin-ka mai tsanani ce kwarai.

13. Lalle ne Shī, Shi ne Mai kāga halitta, kuma Ya mayar da ita (bāyan mutuwa).

وَشَٰهِدٍ مَّشْهُودٍ ۝٣

قِيلَ أَصْحَابُ الْأَعْدُوْدِ ۝٤

النَّارِ ذَاتِ الْوُفُوْدِ ۝٥

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُوْدٌ ۝٦

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُُوْدٌ ۝٧

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ

الْحَمِيدِ ۝٨

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ شَٰهِيْدٌ ۝٩

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ يُتَوَبُّوْا

فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيْقِ ۝١٠

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْقَوْرُ

الْكَبِيْرُ ۝١١

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيْدٌ ۝١٢

إِنَّهُ هُوَ بَدِئُ الْوَعْدِ ۝١٣

(1) Rānar Arafā.

(2) Mutānen Najiran ne suka yi rāmi suka hūra wuta a ciki, dōmin su kōne wanda yā yi imāni da addinin Masīh Īsa dōmin su hana yāɗuwarsa. Suka umurci kōwane Musulmi ya jēfa kansa a ciki, sū kuma suna zazzaune suna kallo.

14. Kuma Shi ne Mai gāfara,
Mai bayyana sōyayya.

15. Mai Al'arshi mai girma

16. Mai aikatāwa ga abin da
Yake nufi.

17. Ko lābārin rundunōni yā zo
maka

18. Fir'auna da Samūdāwa?

19. Ā'aha! Waḍanda suka kāfir-
ta sunā cikin karyatāwa.

20. Alhāli, Allah daga bāyansu,
Mai kēwaye su ne (da saninSa).

21. Ā'aha! Shi Alkur'āni ne mai
girma.

22. A cikin Allo tsararre.

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾

دُوالْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾

فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾

بَلْ هُوَ قُرْءَانٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

SŪRATU'D 'DĀRIK

سُورَةُ الطَّارِقِ

Tana karantar da tsaron Allah ga kome bisa ga tsari, kuma kome asīrinSa ne, Alkur'āni gaskiya ne da asiri, Allah Yā tsare shi daga mai son ya bāta shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jinkai.

1. Inā rantsuwa da sama da mai
aukōwa da dare.

2. To, mē yā sanar da kai abin da
ake cēwa mai aukōwa da dare?

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾

3. Shi ne taurāron nan mai tsa-
nanin haske. ⁽¹⁾

4. Bābu wani rai fāce a kansa
akwai wani mai tsaro.

5. To, mutum ya dūba, daga mē
aka halittā shi?

6. An halittā shi daga wani ruwa
mai tunkuɗar jūna,

7. Yanā fīta daga tsakanin tsatso
da karankarman firji.

8. Lalle ne Shi (Allah) ga mayar
da shi (mutum), tabbas Mai iyāwa ne.

9. Rānar da ake jarabawar asi-
rai

10. Saboda haka bā shi da wani
karfi, kuma bā shi da wani mai
taimako (da zai iya kāre shi daga
azābar Allah).

11. Ina rantsuwa da sama
ma'abūciyar ruwa mai kōmāwa
yana yankēwa,

12. Da kasa ma'abūciyar tsāgē-
wa, ⁽²⁾

13. Lalle ne shī (Alkur'āni),
hakīka magana ce daki-daki ⁽³⁾,

14. Kuma shī, bā bananci ⁽⁴⁾ ba
ne.

15. Lalle ne sū, suna kulla kaidi
na sōsai,

الْتَجَمُ الثَّاقِبُ ﴿١﴾

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٢﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٣﴾

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٤﴾

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٥﴾

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٦﴾

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٧﴾

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿٨﴾

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿٩﴾

وَالْأَرْضَ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٠﴾

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَضْلٌ ﴿١١﴾

وَمَا هُوَ بِأَنْهَزَلٍ ﴿١٢﴾

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٣﴾

(1) Wannan ya yi kama da zuwan Annabi a cikin jahiliyya don ya haskaka duniya da ilimi kamar yadda girgije ke ba da ruwa saboda tsiron kasa, hantsar uwa ta ba da nono saboda jariri kuma maniyi ya zo lokacin jima'i.

(2) Dōmin fitar tsiro.

(3) Mai rabewa tsakanin karya da gaskiya.

(4) Kākāci.

16. Kuma Ni, Ina mayar da kai-di (gare su) kamar yadda suke kulla kaidi,

17. Sabōda haka, ka yi wa kâfi-rai jinkiri, ka dākata musu, sannu-sannu.

وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾

فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَهْلُهُمْ رُؤِيدًا ﴿١٧﴾

SŪRATUL A'ALĀ

سُورَةُ الْأَعْلَى

Tana karantar da cewa rāyarwa da matarwa ga hannun Allah suke, sū kuma nau'i-nau'i ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka tsarkake sūnan Ubangijin-ka Mafi daukaka,

2. Wanda Yā yi halitta sa'an nan Ya daidaita abin halittar,

3. Kuma Wanda Ya kaddara (abin da Ya so) sannan Ya shiryyar, (da mutum ga hanyar alhēri da ta sharri),

4. Kuma Wanda Ya fitar da makiyāyā,

5. Sa'an nan Ya mayar da ita kekasassa, baƙa.

6. Za mu karantar da kai (Al-kur'āni) sabōda haka bā zā ka man-tā (shi) ba.

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُ عُتَاءً أَحْوَى ﴿٥﴾

سَقَرْنَاكَ فَلَا تَنْسَى ﴿٦﴾

7. Fāce abin da Allah Ya so, lalle ne Shi (Allah) Ya san bayyane da abin da yake ñoye.

8. Kuma za Mu sauƙaƙe maka (al'amari) zuwa ga (Shari'a) mai sauƙi.

9. Sabōda haka, ka tunātar, idan tunatarwa zā ta yi amfāni.

10. Wanda yake tsōron (Allah) zai tuna.

11. Kuma shakiyyi, zai nisance ta,

12. Wanda zai shiga wutar da tā fī girma,

13. Sa'an nan bā zai mutu ba a cikinta, kuma bā zai rāyu ba,

14. Lalle ne wanda ya tsarkaka (da imāni) yā sāmu babban rabo.

15. Kuma ya ambaci sūnan⁽¹⁾ Ubangijinsa, sa'an nan yā yi salla.

16. Ba haka ba! Kunā zābin rāyuwa ta kusa (dūniya)⁽²⁾

17. Alhāli Lāhira ita ce mafi alheri kuma mafi wanzuwa,

18. Lalle ne wannan⁽³⁾ yanā a cikin litaffan farko.

19. Littaffan Ibrāhīm da Mūsā.

إِلَٰهَ مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝

وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ۝

فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَى ۝

سَيَذَكِّرْ مَنْ يَخْشَى ۝

وَيَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي يَصِلَى النَّارَ الْكُبْرَى ۝

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۝

فَذَاقْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۝

إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ۝

صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ۝

(1) Ya ambaci sūnan Allah ga ayyukansa duka, ya yi sallolin nan biyar da sauran ibādōdi duka.

(2) Rayuwa iri biyu ce, ta dūniya da ta Lāhira.

(3) Kamanta rāyuwar ciyāwa da rāyar da ummiyyi da ilmi bābu mantuwa, da rāyar da mātattu cikin sa'āda ko cikin shakāwa yana cikin litaffan farko.

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ
SŪRATUL GHĀSHIYA

Tana karantar da yin hujja da abin da ake iya gani da ido dōmin a fahimci abin da ake gani da hankali, gwargwadon tunanin abokin magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne labārin (Kiyāma) mai rufe mutāne da tsōronta yā zo maka?

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ①

2. Wasu huskōki a rānar nan kaskantattu ne.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ②

3. Māsu aikin wahala ne, māsu gajiya,

عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ ③

4. Zā su shiga wata wuta mai zāfi.

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ④

5. Ana shāyar da su daga wani marmaro mai zāfin ruwa,

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ⑤

6. Ba su da wani abinci fāce dai daga danyi.

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيرٍ ⑥

7. Bā ya sanya kiba, kuma bā zai wadātar daga yunwa ba.

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ⑦

8. Wasu huskōki a rānar nan māsu ni'ima ne.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ⑧

9. Game da aikinsu, masu yarda ne,

لِسَعْيِهِنَّ رَاضِيَةٌ ⑨

10. (Suna) a cikin Aljanna maḍaukakiya.

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ⑩

11. Bā zā su ji yāsassar magana ba, a cikinta.

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغْوَةً ⑪

12. A cikinta akwai marmaro mai gudāna.

13. A cikinta akwai gadāje maɗaukaka.

14. Da kōfuna ar'aje.

15. Da filōli⁽¹⁾ jēre,

16. Da katifu shimfide.

17. Ashe, to, bā zā su dūbāwa ba ga rākumā yadda aka halitta su?

18. Da zuwa ga sama yadda aka ɗaukaka ta?

19. Da zuwa ga duwātsu yadda aka kafa su?

20. Da zuwa ga kasa yadda aka shimfidā ta?

21. Sabōda haka, ka yi wa'azi, kai mai yin wa'azi ne kawai.

22. Ba ka zama mai īkon tanƙ-wasāwa a kansu ba.

23. Fāce dai duk wanda ya jūya bāya, kuma ya kāfirta,

24. To, Allah zai yi masa azāba, azābar nan da take mafi girma.

25. Lalle ne, zuwa gare Mu kō-mōwarsu take,

26. Sa'an nan lalle ne aikinMu ne Mu yi musu hisābi.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾

فِيهَا سُرٌّ مَّرْمُوعَةٌ ﴿١٣﴾

وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾

وَمَنَارِقٌ مَّصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾

وَرِزْقٌ مَبْنُونٌ ﴿١٦﴾

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

وَالِى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾

لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾

فِيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾

إِنَّ إِلَيْنَا أِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

(1) Matāsan kai.

SŪRATUL FAJR

سُورَةُ الْفَجْرِ

Tana karantar da cewa girmamawa da ĩmāni da taƙawa take,
bā da sāmūn dūkiya ko kyāwon halitta ko mulki ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da alfijiri,
2. Da darūruwa gōma.
3. Da (adadi na) cikā da (na) mārā.
4. Da dare idan yana shūdewa,
5. Ko a cikin waƙannan akwai abin rantsuwa ga mai hankali (da yake kange shi daga zunubi)?
6. Ba ka ga yadda Ubangijinka Ya aikata da Ādāwa ba?
7. Iramawa māsū sakon⁽¹⁾ kīrar jiki.
8. Waƙanda ba a halitta kwa-tankwacinsu ba, a cikin garūruwa (na dūniya).
9. Da Samūdāwa waƙanda suka fasa duwātsu a cikin wādi⁽²⁾ (suka yi gidāje)?

وَالْفَجْرِ
وَلِإِلْعَاشِ
وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَأْسَرُ
هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
إِرمَ دَانِ الْعَمَادِ
الَّتِي لَمْ يَخْلُقْ وَلَهَا فِي الْيَلَدِ
وَقَوْمَ الْاِذِينَ جَابُوا الصَّخِرَ بِالْوَادِ

(1) Tsawo mai ma'ana.

(2) Wādil Kura, sunan wuri ne kusa da Madina wajen Syria, wato Sham.

10. Da Fir'auna mai turāku,

11. Waɗanda suka kētare iyā-karsu, a cikin garūruwa?

12. Sabōda haka, suka yawaita yin ɓarna a cikinsu.

13. Sabōda haka Ubangijinka Ya zuba musu bŭlālar azāba.

14. Lalle ne Ubangijinka Yana nan a mafaka.

15. To, amma fa mutum idan Ubangijinsa Ya jarraba shi, wāto Ya girmama shi kuma Ya yi masa ni'ima, sai ya ce, "Ubangijina Yā girmama ni."

16. Kuma idan Ya jarraba shi, wāto Ya kuntata masa abincinsa, sai ya ce "Ubangijina Ya walākanta ni."

17. A'aha! Bari wannan, ai bā ku girmama marāya!

18. Bā ku kwadaitā wa jūnanku ga (tattalin) abincin matalauci!

19. Kuma kuna cin dūkiyar gādo, ci na tārāwa,

20. Kuma kuna son dūkiya, so mai yawa,

21. A'aha! Idan aka nika kasa nikewa sosai,

22. Kuma Ubangijinka Ya zo, alhāli malā'iku na jēre, safū-safu,

23. Kuma a ranar nan aka zo da Jahannama. A ranar nan mutum zai yi tunāni. To, inā fa tunāni yake a gare shi!

24. Yana dinga cēwa, "Kaitona, dā na gabatar (da aikin kwarai) domin rāyuwata!"

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ①

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ②

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ③

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ④

إِنَّ رَبَّكَ لَإِلْمٌ صَادٍ ⑤

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَيْنَاهُ رَبُّهُ فَآخَرَمَهُ.

وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ⑥

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَيْنَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي

أَهْنَنِ ⑦

كَأَلْبَلٍ لَّا تَكَرُّمُونَ الْيَتِيمَ ⑧

وَلَا يَحْتَضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ⑨

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاتِ أَكْلًا لَّمًّا ⑩

وَيُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ⑪

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ⑫

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ⑬

وَجِئَاءَ يَوْمَيْهِمْ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ

الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ⑭

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ⑮

25. To, a rānar nan bābu wani
mai yin azāba irin azābar Allah.

26. Kuma bābu wani mai ɗauri
irin ɗaurinSa.

27. Yā kai rai mai natsuwa!

28. Ka koma zuwa ga Ubangi-
jinka, alhāli kana mai yarda (da
abin da Ya ƙaddara maka a dūniya)
abar yardarwa (da sakamakon da
zā a ba ka a Lāhira).

29. Sabōda haka, ka shiga cikin
bāyiNa (māsu bin umurni a
dūniya).

30. Kuma ka shiga AljannaTa
(a Lāhira).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَعْدُبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ ﴿١٥﴾

وَلَا يُوَفُّوْنَ وَّعْدَهُ أَحَدٌ ﴿١٦﴾

يَتَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُظْمِئَةُ ﴿١٧﴾

أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿١٨﴾

فَأَدْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿١٩﴾

وَأَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٢٠﴾



SŪRATUL BALAD

سُورَةُ الْبَلَدِ

Tana karantar da cewa mutum an halitta shi cikin wahala, ko
mai amfanin sa idan ya bi umurnin Allah ko kuwa mai cūtar sa idan
ya saɓa wa umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Na yi rantsuwa da wan-
nan gari⁽¹⁾ ba.

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

(1) Allah Ya ce bā sai Ya yi rantsuwa da Makka ba sa'an nan zā a san darajarta, a
lōkacin da Annabi yake a cikinta, kuma shi yana da haƙƙin zama a cikinta mahaiƙansa da
zurriyarsa duka, ko da yake zai yi hijira sabōda fitinar ƙāfirai māsu halaka dūkiyarsu kan
adāwa da shi. Dā sun yi amfāni da dukiyar ga ayyukan alhēri, dā yā fi musu.

2. Alhāli kai kanā mai sauka a cikin wannan gari,

3. Da mahaiƙi da abin da ya haifa,

4. Lalle ne, Mun halitta mutum cikin wahala.

5. Kō yanā zaton bābu wani mai iya sāmūn iko, a kansa?

6. Yana cēwa “Na⁽¹⁾ halakar da dūkiya mai yawa”.

7. Shin, yana zaton cewa wani bai gan shi ba?

8. Shin, ba Mu sanya masa idānu biyu ba?

9. Da harshe, da lebbā biyu,

10. Kuma ba Mu shiryar da shi ga hanyōyi⁽²⁾ biyu ba?

11. To, don me ne bai shiga Akābā ba?

12. Kuma mene ne ya sanar da kai abin da ake cē wa Akābā?

13. Ita ce fansar wuyan bāwa,

14. Ko kuwa ciyarwa, a cikin yini ma’abūcin yunwa,

15. Ga marāya ma’abūcin zumunta

16. Ko kuwa wani matalauci ma’abūcin turbāya.

17. Sa’an nan kuma ya kasance daga waƙanda suka yi īmāni, kuma suka yi wa jūna wasiyya da yin haƙuri, kuma suka yi wa jūna wasiyya da tausayi.

وَأَنْتَ حَلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ①

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ ②

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ③

أَلَيْحَسَبُ أَنْ لَنْ يْقَدَرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ④

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَلَدًا ⑤

أَلَيْحَسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ⑥

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑦

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑧

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ⑨

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ⑩

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ⑪

فَكَّرَبَةٍ ⑫

أَوْ إِطْعَمٌ فِي يَوْمٍ مَسْغَبَةٍ ⑬

بَلِيمًا ذَا مَقَرَّةٍ ⑭

أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ⑮

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ

وَتَوَصَّوْا بِالْمَرْحَمَةِ ⑯

(1) Nā halaka dukiya mai yawa dōmin faɗā da addīni.

(2) Hanyar alhēri da ta sharri.

18. Wadannan ne ma'abūta albarka⁽¹⁾

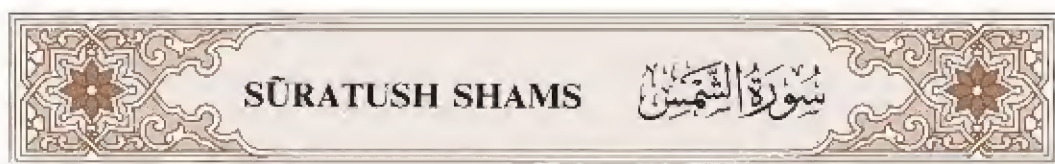
19. Kuma wadanda suka kāfirta da āyōyinMu, sū ne ma'abūta shu'-umci⁽²⁾

20. A kansu akwai wata wuta abar kullewa.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمِمْنَةِ ۝١٨

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۝١٩

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ۝٢٠



Tana karantar da cewa idan azāba ta sauƙa a kan mutāne, takan shāfi mai laifi da wanda bā shi da laifi daga cikinsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da rānā, da hantsinta,

2. Kuma da wata idan ya bi ta.

3. Da yini a lōkacin da ya bayyanā ta.

4. Da dare a lōkacin da ya ke rufe ta.

5. Da sama da abin da ya gina ta.

6. Da ƙasā da abin da ya shimfidā ta.

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ۝١

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۝٢

وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۝٣

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ۝٤

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ۝٥

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ۝٦

(1) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga dāma, a Lāhira.

(2) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga hagu, a Lāhira.

7. Da rai da abin da ya daidaita shi,

8. Sa'an nan ya sanar da shi fajircinsa da shiryuwarsa,

9. Lalle ne wanda ya tsarkake⁽¹⁾ shi (rai) yā sâmi babban rabo.

10. Kuma lalle ne wanda ya turbuɗe⁽²⁾ shi (da laifi) ya tāɓe.

11. Samūdāwa sun karyata (An-nabinsu), dōmin girman kansu.

12. A lōkacin da maɓi shaḱāwar-su ya tafi (wurin sōke rākumar Sālihu),

13. Sai Manzon Allah ya gaya musu cewa, "Ina tsōratar da ku ga rākumar Allah da ruwan shanta!"

14. Sai suka karyata shi, sa'an nan suka sōke ta. Sabōda haka Ubangijinsu Ya darkāke su, sabōda zunubinsu. Sa'an nan Ya daidaita ta (azābar ga mai laifi da maras laifi).

15. Kuma bā ya tsōron āḱibarta (ita halakāwar).

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾

فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقَهَا ﴿٩﴾

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ

يَذُنُّهُمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

(1) Karɓar imāni da aiki da abin da ya runsa tsarkake rai ne.

(2) Kafirci turbuɗe rai ne da zunubi.



Tana karantar da dangantaka tsakanin dabi'a da halitta da âkibar mutum bisa aikinsa, da kuma kasuwar abubuwa tsakanin alheri da sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da dare a lōka-
cin da yake rufēwa.

2. Da yini a lōkacin da yake
kuranyēwa.

3. Da abin da ya halitta namiji
da mace.

4. Lālle ne ayyukanku, dabam-
dabam suke.

5. To amma wanda ya yi kyauta,
kuma ya yi taƙawa,

6. Kuma ya gaskata kalma⁽¹⁾
mai kyāwo,

7. To, zā Mu sauƙaƙe masa, har
ya kai ga sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya yi
rōwa, kuma ya waɗātu da kansa,

9. Kuma ya ƙaryatar da kalma
mai kyāwo,

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ١

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَى ٢

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ٣

إِنْ سَعَيْكُمْ لَسَعَى ٤

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ٥

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ٦

فَسَبِّحْهُ وَابْتَغِ الْيُسْرَى ٧

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ٨

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ٩

(1) Kalma mai kyāwo ita ce Kalmar shahāda da abin da ta ƙunsa na addinin Musulunci, wanda yake yinsa kamar yadda Allah Ya ce, ta hanyan Manzonsa, shi ne taƙawa.

10. To, zā Mu sauƙaƙke masa,
har ya kai ga tsanani.

11. Kuma dūkiyarsa ba ta wadā-
tar masa da kōme ba, a lōkacin da
ya gangara (a wuta).

12. Lālle aikinMu ne, Mu bayya-
na shiriya,

13. Kuma lalle ne Lāhira da du-
niya Namu ne.

14. Sabōda haka Na yi maku
gargadi da wuta mai babbaka,

15. Bābu mai shigarta sai mafi
shakāwa,

16. Wanda ya faryata, kuma ya
jūya bāya.

17. Kuma mafi takawa⁽¹⁾, zai
nisanƙe ta,

18. Wanda yake bāyar da dū-
kiyarsa, alhāli yana tsarkaka,

19. Alhāli bābu wani mai wata
ni'ima wurinsa wadda ake nēman
sakamakonta.

20. Fāce dai nēman yardar
Ubangijinsa Mafi daukaka.

21. To, lalle ne zai yarda (da
sakamakon da zā a bā shi).

فَسَبِّحْهُ بِالْعُسْرِ ۝

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ۝

وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝

فَأَنْذَرْنَاكُمْ نَارًا تَأْطَىٰ ۝

لَا يَصْلِيْهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ۝

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ۝

وَمَا لِإِحْدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ۝

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ۝

وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ۝

(1) Mafi takawa da Mafi shakāwa suna ma'anar mai takawa da shakiyyi.

سُورَةُ الضُّحَى
SŪRATUḌ ḌUḤĀ

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Yā yi wa Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a game da zātinSa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da hantsi
2. Da dare a lōkacin da ya rufe (da duhunsu).
3. Ubangijinka bai yi maka bankwana ba, kuma bai ƙi ka ba.
4. Kuma lalle ta ƙarshe⁽¹⁾ ce mafi alheri a gare ka daga ta farko.
5. Kuma lalle ne Ubangijinka zai yi ta bā ka kyauta sai kā yarda.
6. Ashe, bai sāme ka marāya ba, sa'an nan Ya yi maka makōma?
7. Kuma Ya sāme ka bā ka da shari'a, sai Ya shiryar da kai?
8. Kuma Ya sāme ka matalauci, sai Ya wadātā ka?
9. Sabōda haka, amma marāya, to, kada ka rinjāye shi,
10. Kuma amma mai tambaya, kada ka yi masa tsāwa,
11. Kuma amma ni'imar Ubangijinka, sai ka faɗa (dōmin gōdiya)

- وَالضُّحَى ①
وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ②
مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ③
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ④
وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ⑤
أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ⑥
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ⑦
وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ⑧
فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ⑨
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ⑩
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ⑪

(1) Ta ƙarshe, wāto, Lāhira; kuma ta farko, wato, dūniya.

SŪRATUSH SHARḤ سُورَةُ الشَّرْحِ

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Ya yi wa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, game da sifōfinsa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba Mu būḍa maka zū-ciyarka ba (dōmin ḍaukar haḱuri da fahimta)?

2. Kuma Muka saryar maka da nauyinka,

3. Wanda ya nauyayi bāyanka?

4. Kuma Muka ḍaukaka maka ambatonka?

5. To, lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauḱi,

6. Lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauḱi.

7. Sabōda haka idan ka fāre (ibāda) sai ka kafu (kana rōḱon Allah).

8. Kuma zuwa ga Ubangijinka ka yi kwadayi.

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝

وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجَبْ ۝



Tana karantar da cēwa duka abin da ya shāfi addini bā ya halaka, sauran abubuwa suna halaka da shudēwar zāmaninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da Attinu da Azzaitūn. ⁽¹⁾

2. Da 'Dūr Sīnīna. ⁽²⁾

3. Da wannan gari ⁽³⁾ amintacce.

4. Lalle ne Mun halitta mutum a cikin mafi kyawon tsayuwa

5. Sa'an nan Muka mayar da shi mafi kaskantar masu rauni

6. Face wadanda suka yi imani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, saboda haka suna da sakamako wanda bā ya yankewa.

7. To, bāyan haka mē ya sanya ka ka karyata sakamako (wanda za a yi a bāyan Tāshin Kiyāma)?

8. Ashe, Allah bā Shi ne Mafi māsu hukunci kyāwon hukunci ba? ⁽⁴⁾

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾

وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ

غَيْرٌ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ الْبَلَدِينَ ﴿٧﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

(1) Ibn Abbas ya ce Attinu shi ne masallacin Nuhu a kan Judiyyi, Azzaitun Masallacin Baitil Muḳaddas.

(2) Dutsen da Allah Ya yi magana da Musa a kansa. Ma'anarsa dutse mai albarka saboda itacen da ke kansa.

(3) Gari amintacce shi ne Makkah.

(4) Ana son wanda ya karanta sūrar har karshe ya ce بلى Wato na'am, Allah Ya fi kowa kyāwon hukunci.

SŪRATUL 'ALAK

سُورَةُ الْعَلَقِ

Tana karantar da cēwa karātu shi ne gaba da kōme, amma a gama shi da sūnan Allah, kuma a yi aiki da shi dōmin a sāmi kiyāyewar Allah daga dukan maḳiyin addīni.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka yi karatu da sunan Ubangijinka, wanda Ya yi halitta.

2. Ya halitta mutum daga gudan jini.

3. Ka yi karatu, kuma Ubangijinka Shi ne Mafī karimci.

4. Wanda Ya sanar (da mutum) game da alḳalami

5. Ya sanar da mutum abin da bai sani ba.

6. A'aha! Lalle, ne mutum, haḳi-ka, yana girman kai (ya ḳi karatu).

7. Dōmin yā ga kansa, yā wadā-ta.

8. Lalle ne zuwa ga Ubangijinka makoma take,

9. Shin, kā ga wanda ke hana,

10. Bāwā idan yā yi salla?

11. Ashe, kā gani, idan (shi bā-wan) ya kasance a kan shiriya?

12. Ko ya yi umurni da taḳawa?

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ①

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ②

أَقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ③

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ⑤

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَغَافٍ ⑥

أَنْزَاهُ اسْتَغْنَى ⑦

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَى ⑧

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى ⑨

عَبْدًا إِذَا صَلَّى ⑩

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَى ⑪

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَى ⑫

13. Ashe, kā gani, idan (shi mai hanin) ya kāyata, kuma ya jūya bāya?

14. Ashe, bai sani ba cewa Allah Yanā gani?

15. A'aha! Lalle ne idan bai hanu ba, lalle ne zā Mu ja gāshin makwarkwada

16. Makwarkwada makarya-ciya, mai laifi.

17. Sai ya kirayi kūngiyarsa.

18. Zā Mu kirayi Zabaniyāwa (mala'iku māsu girma).

19. A'aha, kada ka bī shi. Kuma ka yi tawali'u,⁽¹⁾ kuma ka nemi kusanta (zuwa ga Ubangijinka).

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ۝

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝

سَنَدْعُ الزَّانِبِينَ ۝

كَلَّا لَا تَطَّعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝

SŪRATUL KADR سُورَةُ الْقَدْرِ

Tana karantar da son Allah ga wannan al'umma ta Musulmi, da Ya ba su Lailatul Kadari dōmin Ya yawaita ladar ayyukansu ko da yake rāyukansu bā su da tsawo kamar na al'ummomin farko.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi (Alkur'āni) a cikin Lailatul Kadari (daren daraja)

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

(1) Wato salla da sauran ibādodi.

2. To, me ya sanar da kai abin da ake cewa Lailatul Kadari?

3. Lailatul Kadari mafi alheri ne daga wasu watanni dubu.

4. Mala'iku da Rūhi suna sauka a cikinsa da iznin Ubangijinsu sabō-da kowane umurni.

5. Sallama ne shi daren, har fitar alfijiri.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ❶

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ❷

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ

كُلِّ أَمْرِ ❸

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ❹

SŪRATUL BAYYINA سُورَةُ الْبَيِّنَةِ

Tana karantar da hālāyen kāfirai da mutānen Littāfi, wāto Yahūdu da Nasāra game da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a gabanin da bayan bayyanarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Wadanda suka kāfirta daga mūtanen Littafi, da mushirikai, ba su kasance māsu gushewa daga gas-kiya ba har hujja ta je musu.

2. Wani Manzo⁽¹⁾ daga Allah, yana karātun wasu takardu masu tsarki.

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ

مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ❶

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ❷

(1) Shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin bābu wanda ya dāce da abin da ke cikin littafansu sai shi.

3. A cikinsu akwai wasu littafai māsu kīma da daraja.

4. Kuma waɗanda aka bai wa Littafī ba su sāba wa juna ba face bayan hujjar ta je musu.

5. Kuma ba a umarce su da kome ba, fāce bautā wa Allah, suna māsu tsarkake addinin gare Shi, māsu karkata zuwa ga addinin gas-kiya, kuma su tsai da salla kuma su bāyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin waɗanda suke a kan hanyar kwarai.

6. Lalle ne waɗanda suka kafirta daga mutanen Littafī da mushirikai suna cikin wutar Jahannama, suna madawwama a cikinta. Waɗannan su ne maƙi ashara rancin tālikai.

7. Lalle ne waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, waɗannan su ne maƙifita alherin halitta.

8. Sakamakonsu, a wurin Ubangijinsu, shi ne gidajen Aljan-nar zama, koramu na gudāna daga karkashinta, sunā madawwama a cikinta har abada. Allah Ya yarda da su, kuma su, sun yarda da Shi. Wannan sakamako ne ga wanda ya ji tsōron Ubangijinsa.

فِيهَا كُتِبَ قِيعَةٌ ﴿٢﴾

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الَّذِينَ خُفِيَاءَ وَيَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ
هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٥﴾

جَزَاءُ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَزَاءٌ عَدَنٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٦﴾

SŪRATUZ ZALZALA سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ

Tana karantar da yadda mōtsin Tāshin Kiyāma yake, da bai wa mutāne sakamakon ayyukansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan aka girgiza ƙasa, girgi-zawarta.

2. Kuma ƙasa ta fitar da kayanta, masu nauyi,

3. Kuma mutum ya ce “Mē ne ya same ta?”

4. A rānar nan, zā ta faɗi lābārinta,

5. Cewa Ubangijinka Ya yi umurni zuwa gare ta.

6. A rānar nan, mutane za su fito dabam-dabam domin a nuna musu ayyukansu.

7. To, wanda ya aikata (wani aiki) gwargwadon nauyin zarra, na alheri, zai gan shi;

8. Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi.

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ①

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ②

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ③

يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ أَخْبَارَهَا ④

يَا أَيُّهَا رَبِّكَ أُوْحِي لَهَا ⑤

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ⑥

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ⑦

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ⑧

سُورَةُ الْعَادِيَّاتِ
SŪRATUL 'ĀDIYĀT

Tana karantar da yadda ake yin hari da lōkacin da ake yaƙin kāfirai, da dalilin da ya sa a yāƙe su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da dawāki māsu gudu suna fitar da kūkan ciki.

2. Māsu kyasta wuta (da kōfantsu a kan duwatsu) kyastawa.

3. Sa'an nan māsu yin hari a lokacin asuba,

4. Sai su motsar da kūra game da shi.

5. Sai su shiga, game da ita (kūrar), a tsakānin jama'ar maƙiya.

6. Lalle ne mutum mai tsananin butulci ne ga Ubangijinsa.

7. Lalle ne shi mai shaida ne a kan laifinsa da haka.

8. Kuma lalle ne ga dūkiya shi mai tsananin so ne.

9. Shin, bā ya da sanin lōkacin da aka tōne abin da yake cikin kaburbura,

10. Aka bayyana abin da ke cikin zukata,

11. Lalle ne Ubangijinsu, game da su, a ranar nan, Mai ƙididdigewa ne ?

وَالْعَدِيَّتِ صَبَحًا ①

قَالْمُورِيَّتِ قَدَحًا ②

قَالْمُغِيرَتِ صَبَحًا ③

قَاتَرْنَ بِهِ نَقْعًا ④

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ⑥

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦

وَأَنَّهُ لَاحِبٌ خَيْرٍ لَّشَدِيدٌ ⑧

* أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ مَا فِي الْقُبُورِ ⑨

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ⑩

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ⑪

SŪRATUL KĀRI'A سُورَةُ الْقَارِعَةِ

Tana bayānin Rānar Kiyāma wajen hālin fītar mutāne daga kaburbura da hālāyen kasa da rabuwar mutāne bāyan hisābi, wasu zuwa Aljanna wasu zuwa wuta, a bāyan būsar kaho ta biyu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Mai kwankwasar (zukata da tsōro)!

2. Mē ne mai kawankwasa?

3. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa mai kwankwasa?

4. Rānar da mutāne za su kasance kamar 'ya'yan fāri māsū wātsuwa.

5. Kuma duwātsu su kasance kamar gāshin sūfin da aka sābe.

6. To, amma wanda ma'aunansa suka yi nauyi,

7. To, shi yana a cikin wata rayuwa yardadda.

8. Kuma amma wanda ma'aunansa suka yi sauƙi (bābu nauyi),

9. To, uwarsa Hāwiya ce.

10. Kuma me ya sanar da kai me ne ita?

11. Wata wuta ce mai zafi.

الْقَارِعَةُ ١

مَا الْقَارِعَةُ ٢

وَمَا أَذْرٰكَ مَا الْقَارِعَةُ ٣

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ٤

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ٥

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ٦

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ٧

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ٨

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ٩

وَمَا أَذْرٰكَ مَا هِيَةٌ ١٠

نَارُ حَامِيَةٍ ١١

SŪRATUT TAKĀTHUR سُورَةُ التَّكَاثُرِ

Tana bayānin hana alfahari, sabōda dūkiya ko dangi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Alfahari da yawan dūkiya da dangi ya shagaltar da ku (daga ibada mai amfaninku).

2. Har kuka ziyarci kaburbura.

3. A'aha! (Nan gaba) zā ku sani.

4. Sa'an nan, tabbas, zā ku sani.

5. Haḳīka, da kuna da sani, sani na yaḳīni.

6. Lalle ne da kuna ganin Jahīm.

7. Sa'an nan lalle ne za ku gan ta, da idanu, bayyane.

8. Sa'an nan lalle ne za a tam-baye ku, a rānar nan, lābārin ni'imar (da aka yi muku).

أَلْهَنُكُمْ التَّكَاثُرَ ①

حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ تَعْمَلُونَ ③

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْمَلُونَ ④

كَلَّا لَوْ تَعْمَلُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ⑤

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ⑥

لَتُرَوْنَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ⑦

لَتُتَسَلَّنَّ يُوسُفُ عَنِ النَّعِيمِ ⑧



Tana bayānin cēwa kōme mutum ya yi a lōkacinsa hasāra ne da barnar zarafi, sai fa idan ibāda ce yake yi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da zāmani. ⁽¹⁾

2. Lalle ne mutum yana a cikin hasara,

3. Fāce waɗanda suka yi īmani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi wa juna wasiyya da bin gaskiya, kuma suka yi wa juna wasiyya da yin haƙuri (su kam, ba su cikin hasara).

وَالْعَصْرِ ۝

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ۝

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ ۝

(1) Wasu suna fassarawa da waƙatin sallar Asar da kuma marece. A kōwane dai, an bai wa waƙati muhimmanci, zāmani yana yanke wanda bai yanke shi ba. Bā yā halatta ga mutum wata mudda ta zāmani ta wuce shi bai san amfānin da ya sāma wa kansa a cikinta ba, kuma kōme ya sāmu idan ba addini ba ne, to, hasāra ce.

SŪRATUL HUMAZA سُورَةُ الْهُمَزَةِ

Tana bayāni ga hana aibanta wasu mutāne, da hana gība da raḍa a tsakānin Musulmi dōmin ginin al'umma ya tabbata, wanda ya karya shi, a sanya shi wuta ta cikin ginin shikā-shikai.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga duk mai nune, mai zunde (mai raḍa)

2. Wanda ya tara dūkiya, kuma ya mayar da ita abar tattalinsa.

3. Yana zaton cēwa dūkiyarsa za ta dawwamar da shi.

4. A'aha! Lalle ne zā a jēfa shi a cikin Hudama.

5. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa Hudama?

6. Wutar Allah ce wadda ake hūrāwa.

7. Wadda take lēkāwa a kan zukata.

8. Lalle ne ita abar kullēwa ce a kansu.

9. A cikin wasu ginshikai mīkakku.

وَبِذِّكَ كُلِّ هُمْزَةٍ لُّمَزَةٍ ①

الَّذِي جَمَعَ مَا لَا وَعَدَدَ لَهُ ②

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③

كَلَّا لَيُنْبَذَتِ فِي الْحُطْمَةِ ④

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطْمَةُ ⑤

نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ⑥

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ⑦

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ⑧

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ⑨

SŪRATUL FĪL

سُورَةُ الْفِيلِ

Tana nūna darajar Hurumin Makkah, yadda Allah Yake halakar da mai nufinta da yāki ko wani sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba ka ga yadda Ubangi-jinka Ya aikata ga mutanen giwa⁽¹⁾ ba?

2. Ashe, bai sanya kaidinsu a cikin bata ba?

3. Kuma Ya sako, a kansu, wasu tsuntsāye, jama'a-jama'a.

4. Suna jifar su da wasu duwat-su na yumbun wuta,

5. Sa'an nan Ya sanya su kamar karmāmi wanda aka cinye?

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝

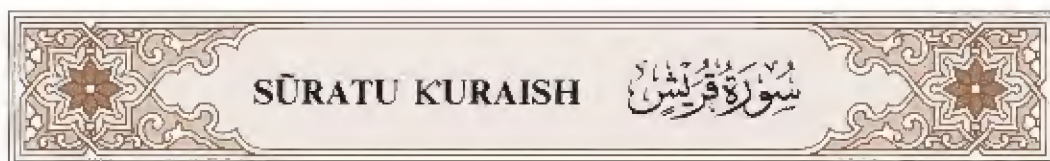
أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۝

فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ مَّا كُولٍ ۝

(1) An yi Yākin Gīwa shēkarar haifuwar Annabi, tsakānin halaka su da haifuwarsa kwāna hamsin. Bayan shekara arba'in Annabi ya fara karantar da mutane. Ya karantar da su cikin shekara ashirin da uku, sa'an nan ya kaura. Bayansa da shekara hamsin waɗanda suka bi shi suka cinye duniya. Wannan yana nuna cewa mutane ba su samun daraja sai da riƙon addini da ilimi.



Tana bayyana darajar Kuraishawa da taimakon da Allah Yake yi musu. Haɗe take da Surar Gīwa, amma aka raba su da Basmala, dōmin a bambanta darajar Hurumin garin Makkah da kuma ta Kuraishawa kabilar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sābōda sābon Kuraishawa,
2. Sābonsu na tafiya hunturu da ta bazara,
3. Sabōda haka, sai su bauta wa Ubangijin wannan Gida (Ka'abah).
4. Wanda Ya ciyar da su (Ya hana su) daga yunwa, kuma Ya amintar da su daga wani tsōro.

لَيْلَيْ قُرَيْشٍ ①
 إِلَيْهِمْ رِحْلَةَ الْشِتَاءِ وَالصَّيْفِ ②
 فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③
 الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ ④
 مِنْ خَوْفٍ ⑤



Tana bayānin yadda zā a iya gāne munāfuki da halāyensa a tsakānin Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Shin, ka ga wanda ke karyatā-wa game da sakamako?

2. To, wannan shi ne ke tunkude marāya (daga haƙƙinsa).

3. Kuma bā ya kwadaitarwa bisa bayar da abinci ga matalauci.

4. To, bone yā tabbata ga masal-lata,

5. Waɗanda suke masu shagala daga sallarsu,

6. Waɗanda suke yin riya (ga ayyukansu)

7. Kuma suna hana taimako.

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْذِّينِ ۝

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۝

قَوْلٍ لِلْمُصَلِّينَ ۝

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهَوْنَ ۝

الَّذِينَ هُمْ بُرَاءُونَ ۝

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝

SŪRATUL KAUTHAR سُورَةُ الْكَوْثَرِ

Tana nūna darajar Annabi zuwa ga Allah, yadda Yake yi masa kyauta kuma Ya yi masa faɗa da maƙiyinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mu, Mun yi maka kyauta mai yawa.

2. Saboda haka, ka yi salla dōmin Ubangijinka, kuma ka sōke (baiko, wato sukar rafumi).

3. Lalle mai aibanta ka, shi ne mai yankakkiyar albarka.

إِنَّا آعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

SŪRATUL KĀFIRŪN سُورَةُ الْكَافِرُونَ

Tana bayānin cēwa ba a sassautawa ga gaskiya game da addini, dōmin nēman yardar wasu mutāne ko wani mutum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Ya kŭ kāfirai!

2. “Bā zan bautā wa abin da kuke bautā wa ba.

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

3. “Kuma kû, ba ku zama masu bauta wa abin da nake bautã wa ba.

4. “Kuma nĩ ban zama mai bautã wa abin da kuka bautã wa ba.

5. “Kuma kû, ba ku zama mãsu bautã wa abin da nake⁽¹⁾ bautã wa ba.

6. “Addininku na garẽ ku, kuma addinina yanã gare ni.”

وَلَا أَنْشُرْ عَيْدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٦﴾

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُ ﴿٥﴾

وَلَا أَنْشُرْ عَيْدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٤﴾

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٣﴾

SŪRATUN NAṢR

سُورَةُ النَّصْرِ

Tana nūna kārēwar aikin Annabi na Manzanci, kuma tana nūna abin da tsōho zai kāma yi idan aikin kārfi ya buwāye shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan taimakon Allah ya zo da cin nasara.

2. Kuma ka ga mutane suna shi-ga addinin Allah, kungiya-kungiya.

3. To, ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, kuma ka nēme Shi gafara, lalle Shi (Ubangijinka) Ya kasance Mai karɓar tūba ne.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَهْوَاجًا ﴿٢﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَأَسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

(1) Āya ta 4 da ta 5 sun nūna addinin karyar yakan canza amma na gaskiya bā ya canzawa.

SŪRATUL MASAD سُورَةُ الْمَسَدِ

Tana nūna hushin Allah ga maƙiyin Annabi. Kuma ita da sūrorin da suke bāyanta sunā nūna dogēwar ƙiyayyar kāfirai ga addini bāyan ƙaurar Annabi, da dōgēwar addīni na gaskiya, kuma Allah zai tsare Musulmin ƙwarai daga dukan sharrin māsū camfe-camfe da māsū sanya dasīsa a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hannāye biyu na Abulahabi sun halaka, kuma yā halaka.

2. Dūkiyarsa ba ta tsare masa kōme ba, da abin da ya tāra.

3. Zā ya shiga wuta mai hūruwa.

4. Tāre da matarsa, mai ɗaukar itacen (wuta)⁽¹⁾.

5. A cikin kyakkyāwan wuyanta akwai igiya ta kaba (Rānar Kiyāma).

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَبَّحَلَّىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ⑤

(1) Anā fassara shi da mai tsēgumī, wātau annamīmanci; da Lārabci anā ce wa mai annamīmanci “mai ɗaukar itacen wuta”.

SŪRATUL IKHLĀṢ سُوْرَةُ الْإِخْلَاصِ

Tana karantar da tauhidi, watau kadaita Allah Wanda ke kare addininSa daga maƙiyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Shi ne Allah Maka-
daici,

2. “Allah Wanda ake nufin Sa
da bukata.

3. “Bai haifa ba, kuma ba a haife
Shi ba.

4. “Kuma babu ɗaya da ya ka-
sance tamka a gare Shi.”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ①

اللَّهُ الصَّمَدُ ②

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

SŪRATUL FALAK سُوْرَةُ الْفَلَقِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsarin Allah daga sharri duka, daga maƙiyi na bayyane.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga
Ubangijin safiya

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ①

2. “Daga sharrin abin da Ya halitta.

3. “Da sharrin dare, idan ya yi duhu.

4. “Da sharrin mātā māsū tōfi a cikin kulle-kulle.

5. “Da sharrin mai hāsada idan ya yi hāsada”.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ②

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

SŪRATUN NĀS سُورَةُ النَّاسِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsari daga sharrin Shaidan na mutum da na aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga Ubangijin mutane.

2. “Mamallakin mutane.

3. “Abin bautāwar mutane.

4. “Daga sharrin mai sanya wasuwāsi, mai boyewa.”⁽¹⁾

5. “Wanda ke sanya wasuwāsi a cikin kirāzan mutane.

6. “Daga aljannu da mutane.”

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ①

مَلِكِ النَّاسِ ②

إِلَهِ النَّاسِ ③

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

(1) Shaidan yakan boye idan ya ji an ambaci sunan Allah, dōmin haka aka yi masa suna mai-boyewa, wāto bā ya zamā wurin da ake karatu da wa'azi, kamar yadda bā ya zama cikin zūciyar mutum mai ibāda da gaskiya. Ibāda ta gaskiya ita ce wadda aka yi ta kamar yadda Allah Ya ce a yi ta. Banda ibādar bidi'a, bā tā korar Shaidan. Kuma da sharadīn a yi ibādar da kyakkyawar niyya, dōmin aikin da bābu niyya mai kyāwo game da shi bātaƙe ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رَوَايَةُ هَذَا الْمُصْحَفِ

وَمُصْطَلَحَاتُ رَسْمِهِ وَضَبْطُهُ وَعَدَائِهِ

كُتِبَ هَذَا الْمُصْحَفُ الْكَرِيمُ وَضُبُّهُ عَلَى مَا يُوَافِقُ رَوَايَةَ حَفْصِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمَغِيرَةِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ لِقِرَاءَةِ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ الْكُوفِيِّ التَّابِعِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَانَ، وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، وَأَبِي بَنْ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وَأُخِذَ هَجَاؤُهُ مِمَّا رَوَاهُ عُلَمَاءُ الرَّسْمِ عَنِ الْمُصَاحِفِ الَّتِي بَعَثَ بِهَا الْخَلِيفَةُ الرَّاشِدُ عَثْمَانُ بْنُ عَفَانَ «رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» إِلَى مَكَّةَ، وَالْبَصْرَةَ، وَالْكُوفَةَ، وَالشَّامَ، وَالْمُصْحَفِ الَّذِي جَعَلَهُ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ، وَالْمُصْحَفِ الَّذِي اخْتَصَّ بِهِ نَفْسُهُ، وَعَنِ الْمُصَاحِفِ الْمُنْتَسَخَةِ مِنْهَا، وَقَدْ رَوَعَى فِي ذَلِكَ مَا نَقَلَهُ الشَّيْخَانُ: أَبُو عَمْرٍو الدَّانِيُّ، وَأَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ نِجَاحٍ مَعَ تَرْجِيحِ الثَّانِي عِنْدَ الْإِخْتِلَافِ غَالِبًا، وَقَدْ يُؤْخَذُ بِقَوْلِ غَيْرِهِمَا.

هَذَا، وَكُلُّ حَرْفٍ مِنْ حُرُوفِ هَذَا الْمُصْحَفِ مُوَافِقٌ لِنَظِيرِهِ فِي الْمُصَاحِفِ الْعُثْمَانِيَةِ السَّابِقِ ذِكْرُهَا.

وَأُخِذَتْ طَرِيقَةُ ضَبْطِهِ مِمَّا قَرَّرَهُ عُلَمَاءُ الضَّبْطِ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الطَّرَازِ عَلَى ضَبْطِ الْخِرَازِ» لِلْإِمَامِ التَّنَسِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ، مَعَ الْأَخْذِ بِعَلَامَاتِ الْخَلِيلِ بْنِ أَحْمَدَ، وَأَتْبَاعِهِ مِنَ الْمَشَارِقَةِ غَالِبًا بَدَلًا مِنْ عَلَامَاتِ الْأَنْدَلُسِيِّينَ وَالْمَغَارِبَةِ.

وَأُتُبِعَتْ فِي عَدِّ آيَاتِهِ طَرِيقَةُ الْكُوفِيِّينَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ «رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ» وَعَدَدُ آيِ الْقُرْآنِ عَلَى طَرِيقَتِهِمْ «٦٢٣٦» آيَةً.

وَقَدْ اعْتَمَدَ فِي عَدِّ الْآيِ عَلَى مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الْبَيَانِ» لِلْإِمَامِ أَبِي عَمْرٍو الدَّانِيِّ وَ«نَازِمَةِ الزُّهْرِ» لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ، وَشَرْحِهَا لِلْعَلَامَةِ أَبِي عَيْدٍ رِضْوَانَ الْمُخَلَّلَاتِيِّ وَالشَّيْخِ عَبْدِ الْفَتَّاحِ الْقَاضِي، وَ«تَحْقِيقِ الْبَيَانِ» لِلشَّيْخِ مُحَمَّدِ الْمُتَوَلَّى وَمَا وَرَدَ فِي غَيْرِهَا مِنَ الْكُتُبِ الْمَدُونَةِ فِي عِلْمِ الْفَوَاصِلِ.

وَأُخِذَ بَيَانُ أَجْزَائِهِ الثَّلَاثِينَ، وَأَحْزَابِهِ السِّتِينَ، وَأَنْصَافُهَا وَأَرْبَاعُهَا مِنْ كِتَابِ «غَيْثُ النِّفَعِ» لِلْعَلَامَةِ الصَّفَاقْسِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ.

وَأُخِذَ بَيَانُ مَكِّيَّهِ، وَمَدَنِيَّهِ فِي الْجَدُولِ الْمُلْحَقِ بِآخِرِ الْمُصْحَفِ مِنْ كُتُبِ التَّفْسِيرِ وَالْقِرَاءَاتِ. وَلَمْ يَذْكَرِ الْمَكِّيَّ، وَالْمَدَنِيَّ بَيْنَ دَفْتِي الْمُصْحَفِ أَوَّلَ كُلِّ سُورَةٍ اتِّبَاعًا لِإِجْمَاعِ السَّلَفِ عَلَى تَجْرِيدِ الْمُصْحَفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ، حَيْثُ نَقَلَ الْأَمْرَ بِتَجْرِيدِ الْمُصْحَفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ عَنْ ابْنِ عَمْرٍو، وَابْنِ مَسْعُودٍ، وَالنَّخَعِيِّ، وَابْنِ سِيرِينَ: كَمَا فِي «الْمَحْكَمِ» لِلدَّانِيِّ، وَ«كِتَابِ الْمُصَاحِفِ»

لابن أبي داود وغيرهما، ولأن بعض السور تختلف في مكيتها ومدنيتها، كما لم تذكر الآيات المستثناة من المكي والمدني، لأن الراجع أن ما نزل قبل الهجرة، أو في طريق الهجرة فهو مكّي، وإن نزل بغير مكة، وأن ما نزل بعد الهجرة فهو مدني وإن نزل بمكة، ولأن المسألة فيها خلاف محله كتب التفسير وعلوم القرآن الكريم.

وأخذ بيان وقوفه مما قرره اللجنة المشرفة على مراجعة هذا المصحف على حسب ما اقتضته المعاني مسترشدة في ذلك بأقوال المفسرين وعلماء الوقف والابتداء: كالداني في كتابه «المكتفى في الوقف والابتداء» وأبي جعفر النحاس في كتابه «القطع والائتناف» وما طبع من المصاحف سابقاً.

وأخذ بيان السجديات، ومواضعها من كتب الحديث والفقه على خلاف في خمس منها بين الأئمة الأربعة، ولم تتعرض اللجنة لذكر غيرهم وفقاً أو خلافاً، وهي السجدة الثانية بسورة الحج، والسجديات الواردة في السور الآتية: ص، والنجم، والانشقاق، والعلق.

وأخذ بيان مواضع السكتات عند حفص من «الشاطبية» وشروحها وتعرف كيفيتها بالتلقى من أفواه الشيوخ.

لُصِّطِلَاخَاتُ الضَّبِطِ

وَضَع دَائِرَةً خَالِيَةً الْوَسْطَ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَحَدِ أَحْرَفِ الْعِلَّةِ الثَّلَاثَةِ الْمَزِيدَةِ رَسْمًا يَدُلُّ عَلَى زِيَادَةِ ذَلِكَ الْحَرْفِ، فَلَا يَنْطِقُ بِهِ فِي الْوَصْلِ وَلَا فِي الْوَقْفِ نَحْوُ: (ءَامِنُوا) (يَتْلُوا صُحُفًا) (لَا أَذْبَحْنَهُ) (أُولَئِكَ) (مِنْ نَبِيَّائِ الْمُرْسَلِينَ) (بَنَيْنَهَا بِأَيْدِي) .

وَوَضَعَ دَائِرَةً قَائِمَةً مُسْتَطِيلَةً الْوَسْطَ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَلْفٍ بَعْدَهَا مُتَحَرِّكٌ يَدُلُّ عَلَى زِيَادَتِهَا وَصَلًا لَا وَقْفًا نَحْوُ: (أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ) (لَكِنَّهُوَ اللَّهُ رَبِّي) وَأَهْمَلْتُ الْأَلْفَ الَّتِي بَعْدَهَا سَاكِنٌ نَحْوُ: (أَنَا الْكَذِبُ) مِنْ وَضْعِ الْعَلَامَةِ السَّابِقَةِ فَوْقَهَا، وَإِنْ كَانَ حَكْمُهَا مِثْلَ الَّتِي بَعْدَهَا مُتَحَرِّكٌ فِي أَنَّهَا تَسْقُطُ وَصَلًا، وَتَثْبِتُ وَقْفًا لِعَدَمِ تَوْهَمِ ثُبُوتِهَا وَصَلًا.

وَوَضَعَ رَأْسَ خَاءٍ صَغِيرَةٍ بَدُونِ نَقْطَةٍ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَيِّ حَرْفٍ يَدُلُّ عَلَى سَكُونِ ذَلِكَ الْحَرْفِ وَعَلَى أَنَّهُ مَظْهَرٌ بِحَيْثُ يَقْرَعُهُ اللِّسَانُ نَحْوُ: (مِنْ خَيْرٍ) (أَوْعَظْتَ) (فَدَسَمَعَ) (نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ) (وَإِذْ صَرَفْنَا) .

وَتَعْرِيةُ الْحَرْفِ مِنْ عِلَامَةِ السَّكُونِ مَعَ تَشْدِيدِ الْحَرْفِ التَّالِيِ تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا كَامِلًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ مَعَهُ ذَاتُ الْمَدْغَمِ وَصِفَتُهُ، فَالتَّشْدِيدُ يَدُلُّ عَلَى الْإِدْغَامِ، وَالتَّعْرِيةُ تَدُلُّ عَلَى كِمَالِهِ، نَحْوُ: (مَنْ لَيْسَ) (مَنْ رَبِّكَ) (مِنْ تَوْرٍ) (مِنْ مَاءٍ) (أَجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا) (عَصَا) (وَكَاوُوا) (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ) (بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْنَا) وَكَذَا قَوْلُهُ تَعَالَى: (أَلَمْ تَخْلُقْهُمْ) .

وَتَعْرِيتُهُ مَعَ عَدَمِ تَشْدِيدِ التَّالِيِ تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا نَاقِصًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ

معه ذات المدغم مع بقاء صفته نحو: (مَنْ يَقُولُ) (مِنْ وَالٍ)، (فَرَطْتُمْ) (بَسَطْتَ) (أَحَطْتُ) أو تدل على إخفاء الأول عند الثاني، فلا هو مظهر حتى يقرعه اللسان، ولا هو مدغم حتى يقلب من جنس تاليه سواء أكان هذا الإخفاء حقيقياً نحو: (مِنْ تَحْتِهَا) أم شفوياً نحو: (جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ) على ما جرى عليه أكثر أهل الأداء من إخفاء الميم عند الباء.

وتركيب الحركتين «حركة الحرف والحركة الدالة على التنوين» سواء أكانتا ضميتين، أم فتحتين، أم كسرتين، هكذا (هـ ٢ ٢) يدل على إظهار التنوين نحو: (حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ) (حَلِيمًا غَفُورًا) (وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ).

وتتابعهما هكذا: (هـ ٢ ٢) مع تشديد التالى يدل على الإدغام الكامل نحو: (لَرَأَوْهُ رَبِّهِمْ) (مُبْصِرَةً يُتَنَبَّأُونَ) (يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ).

وتتابعهما مع عدم تشديد التالى يدل على الإدغام الناقص نحو:
(رَحِيمٌ وَدُودٌ) (وَأَنهَذَا وَسُبُلًا) (فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ) أو على الإخفاء نحو:
(يَسْهَابٌ نَّاقِبٌ) (سِرَاعًا ذَلِكَ) (عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ).

فتركيب الحركتين بمنزلة وضع السكون على الحرف، وتتابعهما بمنزلة تعريته عنه ووضع ميم صغيرة هكذا: «م» بدل الحركة الثانية من المنون، أو فوق النون الساكنة بدل السكون، مع عدم تشديد الباء التالية يدل على قلب التنوين أو النون الساكنة ميماً نحو: (عَلِيمٌ يَذَاتِ الصُّدُورِ) (جَزَاءً يَمَا كَانُوا) (كِرَامٍ بَرَرَةٍ) (أَنبِئْتُهُمْ) (وَمِنْ بَعْدُ).

والحروف الصغيرة تدل على أعيان الحروف المتروكة في خط المصاحف العثمانية مع وجوب النطق بها نحو: (ذَلِكَ الْكِتَابُ) (دَاوُدَ)، (يَلُؤْنَ أَلْسِنَتُهُمْ) (يُنْحِىءُ وَيُحْيِىءُ) (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا) (إِنْ وَلِغَى اللَّهُ) (إِذْ لَفِيفُهُمْ) (وَكَذَلِكَ نُنْجِى الْمُؤْمِنِينَ).

وكان علماء الضبط يلحقون هذه الأحرف حمراء بقدر حروف الكتابة الأصلية ولكن تعذر ذلك فى المطابع أول ظهورها، فاكتمى بتصغيرها للدلالة على المقصود للفرق بين الحرف الملحق والحرف الأصلي.

والآن إلحاق هذه الأحرف بالحمرة متيسر ولو ضبطت المصاحف بالحمرة والصفرة والخضرة وفق التفصيل المعروف فى علم الضبط لكان لذلك سلف صحيح مقبول، فيبقى الضبط باللون الأسود لأن المسلمين اعتادوا عليه. وإذا كان الحرف المتروك له بدل فى الكتابة الأصلية عول فى النطق على الحرف الملحق لا على البديل نحو: (الصلوة) (كمشكور) (الزبور) (وَإِذْ أَسْتَشْفَى مُوسَى لِقَوْمِهِ).

ووضع السين فوق الصاد فى قوله تعالى: (وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ) (فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً) يدل على قراءتها بالسين لا بالصاد لحفص من طريق الشاطبية.

فإن وضعت السين تحت الصاد دل على أن النطق بالصاد أشهر، وذلك فى كلمة (الْمُصَيِّطُونَ) أما كلمة (بُصْطِطِي) بسورة الغاشية فبالصاد فقط لحفص أيضاً من طريق الشاطبية.

ووضع هذه العلامة «-» فوق الحرف يدل على لزوم مدّه مدّاً زائداً على المد الطبيعي الأصلي: (الَمْ) (الطَّائِمَةُ) (فُرُوعُ) (سَيِّءٌ بِهِمْ) (سُفَعَاءُ) (وَمَا يَعْلَمُكُمُ إِلَّا اللَّهُ) (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَكَلَامًا) (يَمَّا أُنزِلَ) على تفصيل يعلم من فن التجويد.

ولا تستعمل هذه العلامة للدلالة على ألف محذوفة بعد ألف مكتوبة مثل: (آمَنُوا) كما وضع غلطاً في بعض المصاحف، بل تكتب (ءَامَنُوا) بهمزة وألف بعدها.

ووضع نقطة كبيرة مطموسة الوسط هكذا «•» تحت الحرف بدلاً من الفتحة يدل على الإمالة وهي المسماة بالإمالة الكبرى وذلك في كلمة (مَجْرِيهَا) بسورة هود.

ووضع النقطة المذكورة فوق آخر الميم قبيل النون المشددة من قوله تعالى (مَالِكٌ لَا تَأْمَنُ) يدل على الإشمام، وهو ضم الشفتين كمن يريد النطق بالضممة إشارة إلى أن الحركة المحذوفة ضمة، من غير أن يظهر لذلك أثر في النطق.

فهذه الكلمة مكونة من فعل مضارع مرفوع آخره نون مضمومة، لأن (لَا) نافية. ومن مفعول به أوله نون فأصلها (تَأْمَنُ) بنونين، وقد أجمع كتاب المصاحف على رسمها بنون واحدة، وفيها للقراء العشرة ما عدا أبا جعفر وجهان:

أحدهما: الإشمام - وقد تقدم - والإشمام هنا مقارن لسكون الحرف المدغم.

وثانيهما: الإخفاء، والمراد به النطق بثلاثي الحركة المضمومة، وعلى هذا يذهب من النون الأولى عند النطق بها ثلث حركاتها، ويعرف ذلك كله بالتلقى، والإخفاء مقدم في الأداء. وقد ضبطت هذه الكلمة ضبطاً صالحاً لكل من الوجهين السابقين.

ووضع النقطة السالفة الذكر بدون الحركة مكان الهمزة يدل على تسهيل الهمزة بين بين، وهو هنا النطق بالهمزة بينها وبين الألف.

وذلك في كلمة (ءَاعْجَمِي) بسورة فصلت.

ووضع رأس صباد صغيرة هكذا «~» فوق ألف الوصل (وتسمى أيضاً همزة الوصل) يدل على سقوطها وصلاً.

والدائرة المحلاة التي في جوفها رقم تدل بهيتها على انتهاء الآية، وبرقمها على عدد تلك الآية في السورة نحو: **إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۝ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝** ولا يجوز وضعها قبل الآية ألينة. فلذلك لا توجد في أوائل السور وتوجد في أواخرها.

وتدل هذه العلامة «*» على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها وأرباعها.

ووضع خط أفقي فوق كلمة يدل على موجب السجدة.

ووضع هذه العلامة «﴿» بعد كلمة يدل على موضع السجدة نحو:

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٩﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾

ووضع حرف السين فوق الحرف الأخير في بعض الكلمات يدل على السكت في حال

وصله بما بعده سكتة يسيرة من غير تنفس.

وورد عن حفص عن عاصم السكت بلا خلاف من طريق الشاطبية على ألف (عَوَجًا) بسورة الكهف. وألف (مَرْقَدِنًا) بسورة يس. ونون (مَنْ رَاقِي) بسورة القيامة. ولام (بَلَرَان) بسورة المطففين.

ويجوز له في هاء (مَالِيَّة) بسورة الحاقة وجهان:

أحدهما: إظهارها مع السكت، وثانيهما: إدغامها في الهاء التي بعدها في لفظ (هَلَكَ) إدغاماً كاملاً، وذلك بتجريد الهاء الأولى من السكون مع وضع علامة التشديد على الهاء الثانية. وقد ضبط هذا الموضع على وجه الإظهار مع السكت، لأنه هو الذي عليه أكثر أهل الأداء، وذلك بوضع علامة السكون على الهاء الأولى مع تجريد الهاء الثانية من علامة التشديد، للدلالة على الإظهار.

ووضع حرف السين على هاء (مَالِيَّة) للدلالة على السكت عليها سكتة يسيرة بدون تنفس لأن الإظهار لا يتحقق وصلاً إلا بالسكت.

والحاق واو صغيرة بعد هاء ضمير المفرد الغائب إذا كانت مضمومة يدل على صلة هذه الهاء بواو لفظية في حال الوصل، والحاق ياء صغيرة مردودة إلى خلف بعد هاء الضمير المذكور إذا كانت مكسورة يدل على صلتها بياء لفظية في حال الوصل أيضاً.

وتكون هذه الصلة بنوعيتها من قبيل المد الطبيعي إذا لم يكن بعدها همز فتتمد بمقدار حركتين نحو قوله تعالى: (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا).

وتكون من قبيل المد المنفصل إذا كان بعدها همز، فتوضع عليها علامة المد وتمد بمقدار أربع حركات أو خمس نحو قوله تعالى: (وَأَقْرَبُ إِلَى اللَّهِ) وقوله جل وعلا: (وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ).

والقاعدة: أن حفصاً عن عاصم يصل كل هاء ضمير للمفرد الغائب بواو لفظية إذا كانت مضمومة، وياء لفظية إذا كانت مكسورة بشرط أن يتحرك ما قبل هذه الهاء وما بعدها، وتلك الصلة بنوعيتها إنما تكون في حال الوصل. وقد استثنى حفص من هذه القاعدة ما يأتي:

(١) - الهاء من لفظ (يَرْضَهُ) في سورة الزمر فإن حفصاً ضمها بدون صلة.

(٢) - الهاء من لفظ (أَرْجِهْ) في سورتي الأعراف والشعراء فإنه سكنها.

(٣) - الهاء من لفظ (فَأَلْقِهْ) في سورة النمل، فإنه سكنها أيضاً.

وإذا سكن ما قبل هاء الضمير المذكورة، وتحرك ما بعدها فإنه لا يصلها إلا في لفظ (فِيهِ) في قوله تعالى: (وَيَحْلُدُ فِيهِ مُهَانًا) في سورة الفرقان.

أما إذا سكن ما بعد هذه الهاء سواء أكان ما قبلها متحركاً أم ساكناً فإن الهاء لا توصل مطلقاً، لئلا يجتمع ساكنان، نحو قوله تعالى:

(لَهُ الْمُلْكُ) (وَأَتَيْنَهُ الْإِنجِيلَ) (فَأَنْزَلْنَاهُ الْمَاءَ) (إِلَيْهِ الْمَصِيرُ).

تَنْبِيْهَاتٌ :

(أ) - إذا دخلت همزة الاستفهام على همزة الوصل الداخلة على لام التعريف جاز لحفص في همزة الوصل وجهان:

أحدهما: إبدالها ألفاً مع المد المشبع «أى بمقدار ست حركات».

وثانيهما: تسهيلها بين «أى بينها وبين الألف» مع القصر والمراد به عدم المد أصلاً. والوجه الأول مقدم في الأداء وجرى عليه الضبط.

وقد ورد ذلك في ثلاث كلمات في ستة مواضع من القرآن الكريم:

(١) - (ءَالَّذِينَ) في موضعيه بسورة الأنعام.

(٢) - (ءَالْتَنَ) في موضعيه بسورة يونس.

(٣) - (ءَاللهُ) في قوله تعالى: (قُلْ ءَاللهُ أَذِنَ لَكُمْ) بسورة يونس.

وفي قوله جل وعلا: (ءَاللهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ) بسورة النمل.

كما يجوز الإبدال والتسهيل لبقية القراء في هذه المواضع، واختص أبو عمرو وأبو جعفر بهذين الوجهين في قوله تعالى (مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ) بسورة يونس. على تفصيل في كتب القراءات.

(ب) - في سورة الروم وردت كلمة (ضَعَفَ) مجرورة في موضعين ومنصوبة في موضع واحد.

وذلك في قوله تعالى: (أَلَلَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً).

ويجوز لحفص في هذه المواضع الثلاثة وجهان:

أحدهما: فتح الضاد. وثانيهما: ضمها

والوجهان مقروء بهما، والفتح مقدم في الأداء.

(ج) - في كلمة (ءَاتَيْنَ) في سورة النمل وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الياء ساكنة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على النون ساكنة

أما في حال الوصل فتثبت الياء مفتوحة.

(د) - وفي كلمة (سَلَسَلًا) في سورة الإنسان وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الألف الأخيرة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على اللام ساكنة. أما في حال

الوصل فتحذف الألف.

وهذه الأوجه التي تقدمت لحفص ذكرها الإمام الشاطبي في نظمه المسمى: «حرز الأماني

ووجه التهانى» الشاطبية.

هذا، والمواضع التي تختلف فيها الطرق ضبطت لحفص بما يوافق طريق الشاطبية.

عَلَامَاتُ الْوُقُوفِ

- مر علامة الوقف اللازم نحو: (إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ) .
- ج علامة الوقف الجائز جوازاً مستوى الطرفين. نحو: (لَحْنُ نَفْصٍ عَلَيْكَ نَبَأُهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ) .
- صل علامة الوقف الجائز مع كون الوصل أولى. نحو: (وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) .
- قل علامة الوقف الجائز مع كون الوقف أولى. نحو: (قُلْ رَبِّ أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُنَارِفْهُمْ) .
- علامة تعانق الوقف بحيث إذا وقف على أحد الموضعين لا يصح الوقف على الآخر. نحو: (ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ) .

Alāmun Dākatawa

Wadannan sū nē alāmun da akē sāwā bisa haruffa ko kalmômĩ don a nūna inda ya kamāta mai karatu ya tsaya ko kada ya tsaya

- ✓ Dākatāwar tilas.
- ج Cikakkiyar dākatāwā ta ganin dāma.
- ط Dākatāwā ta ganin dama, amma wucewa da karatu ya fi.
- ق Dākatāwā ta ganin dāma, amma dākatāwar tā fi.
- ❖ ❖ In an dākatā a wurin ḡaya daga cikin wadannan alāmomĩ biyu, to bā zā a dākatā a wurin ḡayar ba.

Kamus

Ādifa: Raunin hankali mai sa a yi hushi da sauri ko a yarda da sauri, kamar hankalin mata

Aiwata: Aikata

Ākiba: Sakamakon al'amarin da ake aikatawa

Ākida: Kudurin zuciya game da imaninta ga wani abu

Alāka: Abin da ya haɗa wasu abubuwa biyu

Alharini: Tufa mai taushi ta siliki

Badādayi: Masoyin da ake jin daɗi da ganinsa

Bā'ini: Sakin auren da ba a iya mayarwa sai an daura wani auren

Bākanta: Rantsuwar cika alkawari

Bakarāre: Wanda ba ya haihuwa

Bakarāriya: Mace wadda ba ta haihuwa

Bananci: Barkwanci, kakaci, wargi, wasa

Barā'a: Yafewa daga laifi

Barranta: Tsira daga laifin da ake tuhumar mutum da shi

Barrantacce: Wanda ya tsira daga laifin da ake tuhumar sa da shi

Bice: Debe haske; akan ce wuta ta bice, idan haskenta ya bace

Biga: Hanya a farkashin kasa

Bijira: Ki bin umurni

Bijirewa: Kin bin umurni

Bira: Harshen wuta mara hayaƙi

Bitattu: Waɗanda ba su da basirar gane gaskiya

Danyi: Kububawar makafi; wata ciyawa ce mai ƙaya da rafuma ke ci

Dāranta: Sa wani ya yi dariya

Darbūka: Tanti a kan sirdin rafumi don mata

Darba: Zuman kudan rakuwa

Darkaka: Ci gaba da tafiya kome wuya

Dasisa: Abin da yake a ido alheri ne, amma akwai sharri cikinsa

‘Dā’a: Hali na gari

‘Dabaƙōki: Hawa hawa da yawa irin na bene

Facce: Debe shamaki tsakanin ruwa biyu masu karfi

Fājirai: Masu saɓa wa shari’a da gangan, watau fasikai

Fājiri: Fasiki, mai saɓa wa shari’a da gangan

Faƙaƙani: **Jam’in** Faƙo

Faƙo: Wurin da ba ya jifka da ruwa kuma ba ya fitar da tsiron ciyawa

Fasādi: ‘Barna da keta dokar shari’a

Fawwala: Mayar da dibara ga wani ko ga Allah

Finjali: Kofi, tambulan

Furū’a: Mas’alolin da ake fahimta da Alkur’ani ko Hadisi, ko sanin Addinin Musulunci bisa ƙa’idodinsa

Gafala: Rashin kula har wani abin tsoro ya auku

Gafalallu: Marasa kula ga abin da zai auku na wahala gare su

Gamūsa: Rantsuwar karya da gangan

Giba: Yi da mutum

Gincira: Kishingida amma ba da nufin barci ba

Gislin: Mugun abinci mai ƙaya

Guna: Kankana

Gunda: Dungkulen huren ‘ya’yan dabino tun bai yi huda ba

Gyada: Sunkuyar da kai a kan isharar an yarda da maganar abokin hira

Hanāna: Kishi domin tsaron al’ada

Hāsili: Abin da ya tabbata daga wata mas’ala; sakamakon da aka samu bayan binciken wani al’amari

Hinsi: Karya rantsuwa

Hiyāka: Aikata abin da ya fi dacewa ko wanda ya fi tsanani

Hul'i: Fansar igiyar aure domin miji ya saki matarsa

Husūsīyya: Abin da wani ya kebanta da shi

Idirāki: Ji a jiki da fahimta

Ijtihādi: Tunani a binciken wata mas'ala domin fitar da hukunci

Ikrāri: Tabbatarwa da bakin mai magana

Ihādi: Karkatar da hukunci domin wata manufa

Ihāma: Fahimtarwa daga Allah

Illiyīna: Wurin da ake aje ayyuka nagari

Inabi: 'Dan itace mai kama da tsada

Inabobi: **Jam'in** Inabi

Isma: Tsarewar Allah ga annabawa don kada su yi wani zunubi

Istidrāji: Saurara wa mai zunubi har ya aukar da kansa ga musifa

Istirjā'i: Mayar da al'amari ga Allah tare da neman taimakonSa

Jalāla: Girma na Allah kawai, watau daukaka

Jannaye: Hanyar abinci daga baki zuwa ciki, ko jijiyyar da ta hada kwaƙwalwa da lakar ƙashin baya

Jizya: Kudin haraji

Kaidi: Mugun shiri

Kākāci: Ba'a, barkwanci, wargi, wasa

Kallafa: Lazamta; dora wa wani al'amari ko hali tilas

Kāmunga: A sayar wa mutum da abu da tsada ko a saya daga gare shi da arha don rashin saninsa ko wayonsa

Kankana: Guna

Karankarma: Kashin bari wargi, kashin nan na tsakanin ƙirji, da kafada

Kināya: Laƙabi ga mutum domin girma-ma shi

Kundukuki: Gefen goshi na dama ko na hagu

Kwarkwada: Gashin goshi

Kindāri: Dukiya mai yawa, kamar dinari dubu goma sha biyu

Kisāsi: Hukunci ga rama laifin yi wa wani rauni

Kuƙumi: Marin wuya; daure hannu a wuya

Kuƙumma: **Jam'in** Kuƙumi

Kyācēwa: Kudurce laifin wani a cikin zuciya domin ramawa

Kyami: Azara ta rufin daki

La'imi: Mara son alheri

Lallage: Shan ruwa da harshe irin na kare

Li'abi: 'Dan'uwa wanda aka hada uba kawai da shi

Li'ani: Rantsuwar miji domin kore da ko ganin zinar matarsa, da rantsuwar matar domin kare kanta

Li'ummai: 'Yan'uwan da aka hada uwa kawai da su, uba kowa da nasa

Mahakama: 'Dakin Shari'a; kotu

Makai: Abin dɓar ruwa, kamar ƙwarya ko buta

Makkana: Mallaka, tabbata

Makwarkwada: Keya

Mannu: Darɓa, watau zuman ƙudan rakuwa

Māra: Lamba kamar 1, 3, 5, 7 da sauransu

Marēmari: **Jam'in** Marmaro

Marmaro: Idon ruwa mai gudana

Mashi'a: Nufin Allah

Mubāhala: Rantsuwa domin a tsine wa mai karya

Mubāya'a: Nuna biyayya

Mudda: Lokaci iyakantacce

Muƙārana: Auna abubuwa biyu ko gwa-ma su domin a ga bambanci

Munāzara: Hada ƙarfi domin binciken wata mas'ala

Murli: Nonon dabino

Mu'utumadi: Maganar da ake dogara a kanta

Nafyi: Korewa ga magana, kamar a ce "bai yi ba"

Rabbanta: Samun rabo

Raƙiƙi: Siriri ƙwarai

Rango: 'Yar hanya tsakanin duwatsu

Rauno: Ciyawa da aka daddage

Rubūbiyya: Siffar Allah ta mallakar kome

Rubushi: Hasara a Lahira

Ruhbanāwa: Masu ibada daga cikin Ki-rista waɗanda suka yanke kansu daga

jin daɗin duniya sabo da yin ibada.
Rumata: Tsare mutum ga magana da hujja

Rummani: 'Ya'yan wani itace wanda aka fi samunsa a kasashen Larabawa

Sa'ada: Jin daɗin Lahira

Sakandami: Abin wuya; zanen riga ge-waye da wuyanta

Sallaɗar: Bayar da iko a kan wani abu

Salsabil: Suna ne na idon ruwa a Aljanna

Salwa: 'Ya'yan shila

Sansance: Ganewa a jika

Sanwā: Tsuntsaye su yi layi a sama da fikafikansu buɗe

Saryar: A hutar da mutum daga ɗaukar kaya

Sauma'a: Gidan ibadar mai halwa ta Kirista

Saunā: Jin tsoro game da lura

Shafaɗi: Lokacin da rana ta yi ja bayan faɗawarta

Shafāwa: Rashin arzikin Lahira

Shibhōhi: Abin da yake kama da gaskiya a wani fanni, kuma ya yi kama da farya ta wani fannin

Sijjīnu: Wurin da ake aje zunubai

Sōfane: Digon wani launi dabam a tsakanin wani launin

Sūfi: Abin yin tufa mai kama da wul

Ta'aḳībi: Karin bayani ga muhimman al'amurra ko kanun labaru

Ta'alīki: Riskar da hukuncin abin da aka sani zuwa ga wani abu da sharhin magana

Tabanni: Mayar da ɗan wani naka, kamar ɗan hankaka

Taɗbiri: Tsara al'amari gabanin a guda-nar da shi

Tafsili: Bayani filla-illa

Tahajjudi: Rashin barci domin yin ibada da dare

Talākiya: Wani itace wanda ake asuwaki da shi

Talālābanta: Faɗawa a santsi

Tamani: Kimar abin sayarwa

Tambihi: Farkarwa; faɗakarwa

Tasarrufi: Jujjuya abubuwa, kamar saye da sayarwa

Tasawwufi: Keɓance kai domin ibada irin ta Kirista

Tasgaro: Abin da ba ya sayuwa sam

Tasnin: Suna ne na wani marmaro wanda zaɓaɓɓun 'yan Aljanna ke sha daga gare shi

Taukifiyyai: Abubuwan da za a tsaya a kansu kamar yadda shari'a ta faɗa

Tāwada: A yi addu'a a tofa a ƙurji ko a ruwa

Tawāli'u: Kasƙan da kai

Tawassuli: Neman hanya

Tāwili: Bai wa wata magana fassara

Tōgēwa: Kin yin abu, ko janye abin da mutum ya ce

Tsatso: Kugu

Tsirfatāwa: Sana'antawa

Tsiwirwiri: Sana'a domin neman riba

Tunkuɓa: Rigyawa ko karikitan da ruwa ke turawa

Ukuba: Azaba domin wani laifi

Ulūhiyya: Siffar Allah ta yin doka da hukunci na halattawa ko haramtawa

Wābili: Mamako, ruwan sama mai yawa

Wādī: Fili tsakanin duwatsu

Wahami: Karkatattar fahimta

Wakkala: Dogara ga Allah

Waraka: Warkewa daga jahilci

Wasaki: Babbar guga ta fata

Wāsīɗar: Tsani, dalilin sadarwa

Yaḳīni: Sakankancewa ko imani mai ƙarfi

Yūla: Harshen wuta

Yūlāye: Jam'in Yūla

Yunke: A rufe a sa hatimi

Zambiyōyi: Filayen da ke tsakanin tako da tako a tafiya

Zanjabil: Citta mai yatsu

Zihāri: Haramta mata ta hanyar daidaita ta da wadda ta haramta ba da niyyar saki ba sai da niyyar waharlarwa kawai

Zirā'i: Kamu guda, wato awon tsawo daga guiwar hannu zuwa ƙarshen yatsar tsakiya ta hannu

Fihirisa

Lamba ta farko ta sura ce, wadda ke cikin baka kuwa ta aya ce. Misali: 5 (91) daidai take da a ce Sura ta 5, aya ta 91. Game da sunan sura kuwa, lambar da ke biye da shi ta shafin da surar ta fara ne.

Idan ba a sami kalmar da ake nema ba, a yi tunanin wata.

A'alā *s.* 928

A'araf 7 (46)

A'arāf *s.* 219

'Abasa *s.* 913

Abin sha mai sa maye

dalilin haramtawa 5 (91)

haramtawa 2 (219); 5 (90)

mataki na biyu ga haramtawa 4 (43)

mataki na farko ga haramtawa 2 (219)

mataki na karshe ga haramtawa 5 (90)

Abinci 2 (172); 5 (1, 3, 4, 96); 6 (119-121);

16 (114, 116-118); 22 (34-36)

cin abincin Ahlil Kitāb 5 (5)

ga Yahudawa 6 (146)

gidajen da aka halalta wa mutum cin
abinci 24 (61)

haramtacce 2 (173); 5 (3); 6 (122, 146);
16 (115)

kin cin halaltacce 5 (87, 88)

Abu Lahab 111 (1-3)

matarsa 111 (4, 5)

Abubakar

sahibin Manzoni Allah ne 9 (40)

Adalci 4 (105); 16 (90)

Adamu 2 (33, 35); 3 (33, 59); 20
(123-127)

a Aljanna da Hawwa'u 2 (35); 7 (19);
20 (115-119)

an hana shi da Hawwa'u kusanar itace
2 (35); 7 (19)

an kammala shi 15 (28); 38 (72)

an zaɓe shi, shi da zuriyarsa 3 (32)

halitta shi daga turbaya 3 (59); 15 (28);
38 (71)

laifinsa don mantuwa ne 20 (115)

mai mulkin duniya 2 (30)

mala'iku sun yi masa sujada 2 (34); 7
(11); 15 (28); 17 (61); 18 (50); 20
(116); 38 (72)

sakamakon cin ɗan itace 7 (22); 20
(121)

sanar da shi sunaye 2 (31)

Shaidan ya yaudare shi, shi da Haw-
wa'u 2 (36); 7 (20-22); 20 (120-121)

Shaidan ya yi jayayya 2 (34); 7 (11); 15
(30); 17 (61); 18 (50); 20 (116); 38
(73, 74)

shugaban dukan halitta 2 (34)

ya yi nadama 2 (37); 7 (23)

Addini 2 (256); 4 (80); 50 (45)

bambance-bambancensa 2 (17)

na gaskiya ba ya canzawa 30 (30)

Dubi kuma Ibada

Addinin Kirista

imani da Annabi Isa 4 (159)

sukarsa ta farko 112 (3).

Addu'a

ta Ibrahim 2 (126-129); 9 (114); 26 (69-
89)

ta Nuhu 71 (26-28)

ta Sulaiman 27 (19)

ta Yusuf 12 (101)

ta Zakariya 19 (4-6)

'Ādiyāt *s.* 948

Aḥkāf *s.* 762

Aḥzāb *s.* 633

Aibi

faɗinsa 4 (148)

Aiki mummuna

horo ya yi daidai da shi 10 (27); 42 (40)

kore shi da aiki nagari 13 (22); 23 (96);
41 (34)

Kiyayyar mutum ga kansa 40 (10)

sakamakonsa 2 (81); 30 (9, 10)

sakayyarsa 4 (123)

A'isha

ɓata sunanta 24 (11-20)

Ajiya 4 (58)

'Alaf *s.* 943

Al'arshi 40 (7)

Alfahari 17 (37)

Alfasha

a guje ta 6 (151)

Āl'Imrāna *s.* 73

Aljanna 2 (35, 36, 111); 13 (23); 18 (32, 108); 19 (60, 61, 64); 22 (23, 24); 25 (15, 16); 36 (54, 55); 38 (49-54); 43 (70-73); 44 (51-57); 52 (17-28); 55 (46-78, 89); 56 (12-40); 76 (12-22)
 albarka madawwamiya 11 (108)
 albarka mara misaltuwa 32 (17)
 aminci a cikinta 10 (10, 25); 19 (62, 63); 36 (56-58)
 an ba Musulmi daularta 4 (54)
 an hana wa kafirai daularta 7 (40)
 ba baƙin ciki, wahala, gajiya 35 (34, 35)
 dandanonta a wannan duniyar 37 (41-47); 89 (27-30)
 ganin Ubangiji cikinta 50 (35)
 kama da ita 13 (35)
 kyau da tsarkinta 37 (41-49)
 ƙarin ɗaukaka a cikinta 39 (20)
 maganar 'yan aljanna da 'yan wuta 37 (51-60)
 masu shiganta 2 (82, 123, 124); 9 (18); 53 (52)
 mazaunin iyalan mumina 40 (8)
 samun nasara 78 (31)
 tamkar lambu ne 47 (15)
 yadda take 15 (45-48)
 yalwarta 3 (132); 57 (21)
 'ya'yan itatuwanta 2 (25); 69 (23)
 Aljannu 6 (101, 113, 129, 130); 7 (38, 179); 27 (17, 39)
 ba su san gaibi ba 34 (14, 20)
 halitta su daga wuta 7 (12); 15 (27); 32 (13); 51 (56); 55 (15, 33, 39)
 Iblis ne ubansu 18 (50)
 mushrikai sun ce aljannu matan Allah ne 37 (158)
 mutane na bauta musu 34 (41); 72 (6)
 Sulaiman ya mallake su 27 (17); 34 (12-14)
 sun yi addini irin na Yahudawa 46 (30-31)
 suna musulunta su yi gargadi 46 (29-32)
 suna sauraron Alkur'ani 46 (29); 72 (1-15)
 Alkawari 5 (1); 16 (90); 17 (34)
 Alkalami 96 (4); 3 (44); 68 (1)
 Alkibla 2 (144, 146-150)
 an ɗaukaka ta 2 (143)

canja ta 2 (142)
 ra'ayoyin Yahudawa da Nasara 2 (145)
 Alkur'ani
 a yi shiru a saurari karatunsa 7 (204)
 Allah zai tsare shi 15 (9); 56 (77-80); 85 (21, 22)
 ba a nasara ga bata shi 41 (41, 42)
 ba aikin Shaidan ne ba 26 (210-212)
 ba mawaƙi ya yi shi ba 26 (224-226)
 ba shi da wani kamansa 2 (23, 24); 10 (37-40); 11 (13); 17 (88)
 ba shi da wata illa 4 (82)
 ba ya baki biyu 39 (23)
 ba ya tantama 11 (1)
 canjin da ya kawo 13 (31); 84 (1-5)
 cikakken jagora 10 (37)
 cikansa ba gifi 17 (89)
 ɗaukaka mabiyansa 21 (10); 43 (44)
 ɗauke da labaru nagari 12 (1-3)
 ɗauke da ra'ayoyi mafiya kyau 29 (49)
 fitar da mutane daga duhu 14 (1)
 gargadi ne ga duk duniya 6 (19); 25 (1)
 girma ga marubutansa 80 (13-16)
 harhada shi 75 (17, 18)
 harshensa 43 (3)
 jaddada wahayin farko 2 (41, 89, 101); 6 (93); 28 (51); 35 (31)
 kammalalle mai shiryarwa 5 (3); 18 (1, 2)
 kunsu dukan abubuwa masu kyau daga sauran littafai 98 (3)
 maganin cututtuka 10 (57); 17 (82); 41 (44)
 mai bayanin abin da ya kamata 16 (89)
 mai cika abin da aka fadi da can 17 (105); 28 (52, 53); 46 (12)
 mai kiyaye duk wahayoyi 5 (48)
 mai shiga zukata 26 (200)
 mai tsarkakewa 29 (45)
 maye gurbin sauran littafai 16 (10)
 Musa ya gaskata shi 11 (17); 46 (10)
 Musulmi na karanta shi a salloli 73 (20)
 raba gardama 16 (64)
 rahama ce 29 (51)
 rubuta shi 98 (2)
 saukar da shi a dare mai albarka 44 (3); 97 (1)
 saukar da shi cikin watan Ramalan 2 (185)
 saukar da shi cikin zuciyar Annabi 2 (97); 26 (193, 194)

saukar da shi kafan kafan 25 (32)
 saukarsa nufin Allah ne 55 (1, 2)
 saukaƙa shi cikin Larabci 44 (58)
 shiriya daga gare shi 2 (231); 3 (138); 6
 (70, 90, 153, 155, 157); 7 (40); 10 (1,
 58); 12 (104, 111); 15 (1); 16 (89); 17
 (9, 88); 18 (57); 25 (30); 29 (49); 32
 (22); 36 (69, 70); 38 (29); 39 (17,
 18); 41 (41, 44); 45 (20); 54 (17); 57
 (16); 58 (5); 81 (27, 28)
 tarin koyarwa mafi kyau 39 (27)
 wahayi ya ba da tsarin 25 (32)
 wasu Larabawa sun yarda da shi 72 (1-
 9)
 wulakanta ayoyinsa 4 (140)
 ya kunshi hikima 10 (1)
 yana dauke da amsoshin gardandami
 25 (33)
 yana dauke da shiriya da bayanai 2
 (185)
 zai yi nasara 20 (2-5)

Allah
 a ji tsoronSa 3 (175)
 a riƙi tsammanin rahamarSa 12 (87)
 ba a boye Masa 4 (108)
 ba biyu ko uku ne ba 4 (171); 16 (51)
 ba Shi da da 2 (116); 19 (35, 90-93);
 112 (3)
 ba Ya buƙatar hutawa 50 (38)
 ba Ya gajiya da halittawa 46 (33)
 bauta Masa Shi Kadai 1 (4); 10 (105-
 107); 36 (60, 61); 51 (51); 72 (18, 20)
 bin Allah da Ma'aikinSa 4 (59); 8 (1,
 13)
 dogara da Shi 3 (101-103, 160)
 Daya ne 2 (163); 3 (17); 112 (1)
 gamuwa da Shi 84 (6)
 gode Masa 2 (152)
 hada wani da Shi 4 (26); 26 (213)
 halitta sammai da ƙasa a kwana shida
 50 (38)
 ikonSa ba iyaka 6 (104); 42 (11)
 ilminSa na da yawa, bin shari'a ne tsira
 18 (109); 31 (27); 55 (15)
 ilminSa ya game sammai da ƙasa 2
 (255)
 kome na yi Masa sujada 13 (15)
 kowa ya yi murna da rahamarSa 10
 (58)

Mahalicci Mai rayarwa 56 (58-74)
 Mahaliccin kome 13 (16)
 Mai falala ga kowa 27 (73)
 Mai fararwa 2 (117)
 Mai gudanar da kome 4 (85)
 Mai halittawa, ginawa, surantawa 59
 (24)
 Mai karɓar tuba da roƙo 42 (25, 26)
 Mai nuna soyayya ne 11 (90); 85 (13,
 14)
 Mai rahama ne ga masu zunubi 39 (53)
 Mai raya ƙasa bayan mutuwar 30
 (19)
 Mai rayar da kome 11 (6)
 Mai rayarwa, mai kashewa 53 (42-46)
 Makusanci ga mutum 50 (16)
 miƙa wuya gare Shi 3 (82); 16 (48, 49)
 Na huɗu ga kowane uku 58 (7)
 natsuwar zukata da ambatonSa take 13
 (28)
 rahamarSa ta rufe kome 6 (148); 7
 (156); 40 (7)
 Shi Kadai ne 3 (18); 112 (1-4)
 Shi ne Tabbatacce 31 (30)
 tabbatar samuwarSa 2 (164)
 taimaka Masa 61 (14)
 tsayar da sammai ba ginshiƙai 13 (2, 3)
 waɗanda ba Ya so 4 (116); 5 (64); 6
 (141); 9 (19, 27); 10 (81); 16 (23); 39
 (3); 40 (28); 61 (5)
 waɗanda Yake so 2 (195, 232); 3 (71,
 146, 148, 160); 29 (69)
 wasu daga sifofinSa 59 (23, 24)
 Ya halitta kome don rahama 11 (119)
 Ya san abin da ke zuciya 50 (16)
 Ya san asiri mafi boyuwa 2 (115); 20
 (7)
 Ya san bayyananne da boyayye 13 (8-
 10)
 Ya san faɗuwar kowane ganye 6 (59)
 Ya san kwatankwacin zarra 10 (61); 34
 (2, 3); 57 (3, 4)
 Ya san Sa'a da abin da ke cikin mahai-
 fa 41 (47)
 Ya san shawara a asirce 58 (7)
 Ya san tunani da furuci 6 (3)
 Yana amsa addu'a 2 (186)
 Yana halitta abin da ba ku sani ba 16
 (8)

Yana son masu adalci 5 (42)
 Yana son masu haƙuri 3 (145)
 Yana son masu komawa gare Shi 2 (222)
 Yana son masu kyautata wa wasu 2 (195); 3 (133, 147)
 Yana son masu taƙawa 3 (76); 9 (4, 7)
 Al'ummoni
 ɗaukakarsu 13 (11)
 halakarsu 7 (34); 17 (16)
 Alwalla 4 (43); 5 (6)
 Amana
 cinta 3 (161); 4 (29, 30); 8 (27)
 riƙonta 4 (56)
An'ām *s.* 186
Anbiyā *s.* 484
Anfāl *s.* 257
'Ankabūt *s.* 602
 Annabawa 2 (61, 91, 136, 177, 213); 3 (21); 6 (83-88, 113)
 alkawari da su 3 (80); 33 (7)
 an ba wasu littafai 6 (90)
 an kiyaye wahayin da suke samu 72 (28)
 ana bata koyarwarsu 19 (59)
 ba duka aka faɗi a Alƙur'ani ba 4 (164); 40 (78)
 ba su munafunci 3 (160)
 ba su yin zunubi 21 (25-28)
 babu sauran annabci bayan Muham-mad 21 (30)
 babu su daga aljannu 6 (131)
 bambanci a darajarsu 2 (253)
 daga dukan al'ummomi 10 (47); 13 (7); 16 (36); 35 (24)
 duk sun gaskata Annabi 3 (80)
 farilla yarda da su 4 (150, 151)
 halakar maƙiyansu 14 (13); 77 (7)
 karɓar asirai daga Ubangiji 72 (27)
 maƙiya na zundɓen su 6 (10); 15 (10, 11); 36 (30)
 mutane ne masu cin abinci 21 (7, 8); 25 (20)
 na ƙarya ba su yin nasara 69 (44-47)
 rike gaskiyarsu 23 (51-56)
 sun zo da bayanai da littafai 16 (43, 44)
 suna da mata da 'ya'ya 13 (38)
 taimako daga Allah 12 (110); 14 (13-20); 40 (51)

Ubangiji ke zaɓen su 22 (75); 28 (68)
 Ansār 9 (100, 117)
 Arafāt 2 (198)
 Arziki 13 (26); 17 (30); 53 (48)
 masu arziki 3 (180); 4 (26, 27, 38); 24 (22)
'Asr *s.* 951
 Attaura 3 (3, 48, 65, 93); 5 (43, 44, 66, 68, 110); 7 (157); 9 (111); 48 (29); 61 (6); 62 (5)
 Aure 4 (3, 4)
 da Ahlil Kitāb 5 (5)
 da ƙwarƙwara 4 (25)
 da mushirika ko mushiriki 2 (221)
 guje wa zina 70 (29-31)
 haninsa 4 (22-25); 5 (5); 14 (32, 33)
 matan da aka haramta 2 (221); 4 (22-24); 60 (10, 11)
 mayar da shi 2 (228)
 na bayi 2 (177); 4 (25, 36, 92); 24 (32, 33); 58 (3); 90 (3)
 na kamammu 60 (10, 11)
 na Manzon Allah 35 (50-52)
 sake aure ga mata 2 (232, 234, 235)
 saki na biyu 2 (229);
 saki na uku 2 (230, 231)
 tilas 24 (32, 33)
 yarjejeniya ce 4 (21)
 Dubi kuma Kashe aure
 Mata
 Matan aure
 Miji da mata
 Zaman gida
 Awo na gaskiya 17 (35); 26 (181-184); 55 (9); 83 (6)
 Ayuba 4 (163); 6 (85); 21 (83, 84); 38 (41-44)
 Ayyuka
 ɓacinsu 25 (23); 47 (1, 8, 9)
 Ayyuka nagari
 awonsu 7 (8, 9)
 masu wanzuwa 18 (46)
 Azumi
 farilta shi 2 (183)
 haƙƙoƙinsa 2 (187)
 jima'i da azumi 2 (187, 196)
 masu ciwo da matafiya 2 (184, 185)

Badar 3 (123, 140, 165); 8 (18, 49-51); 25

(25, 27); 33 (26); 44 (16); 54 (44-48); 64 (9, 10); 78 (18-20)
 abokan gaba na son hukunci 8 (19)
 an ƙarfafa Musulmi 8 (11)
 aukuwarsa 34 (30)
 aya a kansa 3 (13)
 gudunmawar Allah 3 (122); 8 (9, 17)
 kafirai na murna 8 (47, 48)
 karya adawa 20 (129)
 mai bayyanar da gaskiya 8 (6-8, 42)
 matsayin mayaƙan 8 (42)
 sakin fursunoni 8 (70)

Bakara *s.* 4

Balad *s.* 934

Bani Kuraizah 33 (26)

Bani Natir 59 (2)

Bara

guje masa 2 (273)

Bashi 2 (280-284)

Bashi da ruwa 2 (275-281); 3 (129, 130, 230); 4 (161); 30 (39)

Bauta wa wanin Allah 4 (48, 116-121)

Bayar da hanci 2 (188)

Bayi

ana son a 'yanta su 47 (4); 90 (13)

Bayi mata

aurensu 4 (25)

Bayyina *s.* 945

Biyayya 2 (170); 4 (69); 24 (51-54)

Bokaye 37 (7-10)

Buruj *s.* 924

Busa Kaho 6 (72, 74); 18 (100); 20 (102); 23 (101); 27 (87); 36 (50); 39 (68); 69 (13, 14); 74 (8); 78 (18-20); 79 (6-9)

'Bata mafi muni 22 (12)

Caca 2 (219); 5 (90)

dalilin hanawa 5 (91)

Camfi 2 (256, 257); 4 (60)

Ceto 2 (225); 4 (85)

Cewa "In Allah Ya yarda" 18 (22, 23)

Cikamakin Annabawa 33 (40)

Daraja duniya da lahira 70 (32-35)

Dāwud 2 (251); 4 (163); 5 (78); 6 (85); 17 (55); 21 (78-80); 27 (15, 16); 34 (10-13); 38 (17-30)

an ba shi annabci da littafi 4 (163); 6 (85)

sarrafa ƙarfe 34 (10, 11)

ya kashe Jālūta 2 (251)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yi wa juna wa'azi 5 (78)

Dhāriyāt *s.* 794

Diyya (na jini) 4 (92)

Duhā *s.* 940

Dukhān, *s.* 750

Dukiya

a same ta ta hanyar halal 4 (29)

don rayuwa 4 (5)

girmama ta 2 (188)

sarrafa ta 17 (26, 27, 29); 25 (67)

son dukiya 3 (180, 181); 4 (37); 9 (34, 35); 47 (38)

ta mai rauni 4 (5)

Duniya

farkonta da ƙarshenta 46 (3)

Dutsen Sinin 2 (63, 93); 4 (154); 7 (171); 19 (52); 20 (80); 23 (20); 28 (44, 46); 52 (1); 95 (2)

Duwatsu

amsa girman Ubangiji 34 (10)

halitta su 16 (15)

hanyar abinci 21 (31)

ƙusoshin ƙasa 78 (7)

wucewarsu 27 (88); 81 (3)

D.H. *s.* 466

Dalāk *s.* 859

'Dan fashi 5 (33)

'Dan hankaka **Dubi** Tabanni

Dārīk *s.* 926

'Dārīkōki 6 (159)

'Dufanu 54 (11-15); 69 (11); 71 (25, 26); 7 (133)

Dubi kuma Nuhu

Dūr *s.* 799

Faḍa 2 (190); 4 (30)

Fādīr *s.* 656

Fajr *s.* 932

Falak *s.* 959

Fankama 31 (18); 57 (23)

Farauta 5 (4, 24, 95, 96)

Fassara

dokarta 3 (6)

Fat'h *s.* 776

Fātiha *s.* 3

Fīl *s.* 953

Fir'auna 2 (49, 50); 3 (10); 7 (130-136); 8 (52, 54); 10 (75-78, 88-92); 11 (97, 99); 17 (101-103); 20 (71-78); 26 (29); 28 (3-40); 29 (39); 40 (24-46); 43 (46-56); 44 (24-27); 50 (13); 51 (38-40); 54 (41, 42); 69 (9, 10); 73 (15, 16); 79 (17-25); 85 (18); 89 (10-13)
 matarsa 28 (9); 66 (11)
 ruwa ya maido gangar jikinsa 10 (92)

Furkân *s.* 542

Fuṣṣilat *s.* 720

Gādō 2 (180-182, 240); 4 (13, 14); 5 (106, 107)
 dokarsa 4 (11, 12, 177)
 ga musakai in sun zo wurin rabo 4 (8)
 ga 'ya'yan tabanni 33 (4, 5)
 na mara iyaye ko 'ya'ya 4 (179)
 rabon gado 4 (11, 12)
 waƙanda za a ba 4 (7)

Gafartawa 2 (263); 4 (17, 18, 64, 106, 110); 5 (39); 9 (80)

Gaisuwa 4 (86); 24 (60)

Ganima 7 (1, 41); 8 (41); 48 (20); 59 (6-8)

Ghāfir *s.* 708

Ghāshiya *s.* 930

Girma da ɗaukaka 2 (269); 4 (32); 6 (83)
 12 (71); 39 (49)

Gumaka

caɓa musu ado 43 (18)

masu bauta musu 2 (105, 135); 4 (48, 51, 52, 76, 116); 5 (60, 82); 6 (138, 139); 9 (1-17, 28, 36, 113); 16 (75); 22 (17); 35 (14, 40); 48 (60)

na duwatsu 5 (3)

zarginsu 6 (108)

Gwamnati

sai masu cancanta 4 (58)

da mijalisa 42 (38)

Hadaya 22 (37)

Ḥadīd *s.* 827

Haɗa kai da taimakon juna 3 (103); 5 (2)

Haihuwa ga Allah

ba abu ne karɓaɓɓe ba 2 (116); 6 (102-104); 10 (68); 18 (4, 5); 19 (35, 91, 92); 23 (91); 37 (149, 159)

Haila 2 (222)

Hajj *s.* 499

Hajji 2 (158, 189); 3 (97); 22 (28-37)

an jaddada maganarsa 22 (27)

halatta kamun kifi 5 (96); 9 (3)

muhimmancinsa 2 (196-203); 5 (1, 2, 94-96); 9 (3)

Hākka *s.* 875

Haƙƙin mutum 17 (15); 53 (38)

Halaye nagari

dagewa 11 (112); 13 (22); 30 (43); 41 (6, 30, 31)

gaskiya 3 (60); 4 (135); 5 (119); 9 (119); 16 (116); 17 (81); 22 (30); 25 (72); 33 (24, 35, 70); 39 (3, 32); 103 (23)

godiya 2 (152, 172, 185, 243); 5 (6, 89); 14 (7, 8); 28 (73); 39 (7, 66); 46 (15)

guje wa zina 17 (32); 23 (5); 24 (30, 31, 33); 25 (68); 33 (35); 70 (29, 35)

haƙuri 2 (153-157, 177, 259); 3 (145, 199); 11 (11); 16 (126, 127); 28 (80); 29 (58, 59); 39 (10); 42 (43); 103 (2)

jaruntaka 2 (38, 177); 3 (172-175); 6 (81-83); 9 (40); 20 (46); 33 (39)

mallakar zuciya 4 (135); 7 (201); 18 (28); 30 (29); 38 (26); 42 (37); 79 (40, 41)

nagari na kawo ci gaba, miyagu na hanawa 2 (216, 6 (161); 10 (23); 11 (114); 14 (24-26); 16 (75, 76, 97); 25 (70); 53 (31, 39-41); 91 (9, 10); 92 (4-10)

rashin munafunci 3 (166); 4 (107, 142, 146); 39 (2, 3); 98 (5); 107 (4-6)

rashin son kai 2 (207, 262); 3 (91); 4 (53); 6 (163); 11 (51); 59 (9); 64 (16); 76 (8, 9); 92 (19, 20)

tawali'u 2 (45, 46); 6 (63); 7 (13, 55, 146)

tsarki 2 (222); 5 (6); 9 (103, 108); 24 (21); 33 (33); 53 (32); 74 (4, 5); 87 (14); 91 (9, 10)

turakunsu 2 (207, 265); 4 (74, 114); 5 (16); 6 (163); 60 (1); 92 (19-21)

yafewa 2 (109); 3 (133, 158); 4 (149); 5 (13); 7 (199); 12 (92); 24 (22); 41 (34, 35); 42 (37-40)

Halayya 3 (130-136); 4 (36, 59, 86); 9 (34, 35); 17 (26-35); 24 (27, 28, 58, 59, 61); 25 (63-77); 31 (14-19); 33 (35, 36); 49 (1-18); 60 (1-13)

Halitta

bambantarta 13 (3, 4)
 dabbobi 16 (5); 24 (45)
 kama guda 67 (3, 4)
 mutum 4 (1); 6 (2); 7 (2); 15 (26-29); 16
 (4); 22 (5); 25 (57); 32 (7, 8); 35
 (11); 40 (67); 51 (56); 86 (6)

Hāmān 28 (6, 8, 38); 29 (39, 40); 40 (24,
 36)

Hankali

aiki da shi 2 (44, 73, 242); 5 (58); 6
 (152); 17 (26); 25 (44); 36 (62); 45
 (5); 67 (10)
 hana bi ido rufe 2 (170, 171); 5 (104); 7
 (129, 179); 43 (22, 23)

Hanya kyakkyawa 6 (155)

Haruna 2 (248); 4 (163); 7 (122); 20 (29-
 35); 28 (34, 35); 37 (114-122)

bauta wa ɗan maraƙi na zinari 7 (148);
 20 (90, 95)

bayaninsa 7 (15)

da Musa 20 (30); 26 (12); 28 (34, 35)

ya riƙa wa Musa shugabanci 7 (142)

ya zama Annabi 4 (161); 6 (85); 10
 (75); 19 (53); 21 (48); 23 (45); 25
 (35, 36)

Hashr *s.* 839

Hijira 9 (40); 25 (54)

Hijr *s.* 381

Hūd 7 (65-72); 11 (50-60, 89); 26 (123-
 140); 46 (21-26)

Hūd *s.* 319

Hudahuda 27 (20)

Hudaibiya

nasara 48 (1)

sulhu don Musulmi a Makka 48 (25)

Hujurāt *s.* 784

Humaza *s.* 952

Ibada 2 (43-46, 125, 149, 150, 238, 239); 4
 (43, 101-103); 5 (2, 6, 95); 11 (114); 17
 (78-80); 24 (56); 29 (45); 62 (9, 10)

Iblis **Dabi** Shaifan

Ibrahim 2 (133-140); 3 (33, 55, 68, 84, 95,
 97); 4 (54, 163); 21 (59-61, 66, 67); 22
 (43); 26 (70-81, 83-89); 29 (31); 42 (13);
 51 (26-37)

abin misali 16 (120); 60 (40)

abin tunawa ga al'umma 37 (108-111)

addininsa Musulunci 3 (66)

addu'a don mutanen Ludu 11 (74-76)

addu'a tare da Isma'il 2 (129)

addu'arsa 2 (126-129); 9 (114); 11 (69);
 12 (6, 38); 14 (35-41)

aje Isma'il kusa da Ka'aba 14 (37)

an ba shi annabci 2 (124, 131); 3 (66); 4
 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

an ba zuriyarsa annabci 29 (27); 37
 (113); 58 (26)

an masa alƙawari 2 (124)

bāƙinsa 15 (51-60)

bushara da Isma'il 37 (101)

bushara da samun ɗa 15 (53-56); 51
 (24, 25)

bushara da samun jika 6 (85); 11 (71);
 19 (49); 21 (72); 29 (27); 37 (112)

da faɗi-tashin al'ummomi 2 (260)

da mai bautar rana 2 (258)

da manzanni 11 (69, 70); 15 (51, 52); 51
 (24, 25)

dangantaka ta kusa da Annabi 3 (67)

hanyar karantarwarsa 6 (75-82)

horo da haɗa kai 2 (132); 43 (28)

Isma'il ya sake gina Ka'aba 2 (127)

jefa shi wuta 21 (68); 29 (24); 37 (97)

kawar da gumaka daga 'Daki Mai
 Tsarki 2 (125); 22 (26)

littafansa 87 (19)

mafaƙin yanka ɗansa 37 (102)

mahaifinsa 19 (41-48)

Maƙāma Ibrahim 2 (125); 3 (96)

nema a sami masu ibada 2 (128); 14 (40)

uban Larabawa 90 (3)

ya karya gumaka 21 (57, 58); 47 (91-93)

ya roƙi ɗa nagari 37 (100)

ya roƙi gafara don mahaifinsa 9 (114)

ya roƙi mayar da Makka amintacciya 2
 (126)

ya soki bautar gumaka 6 (75); 19 (42-
 48); 21 (52-56, 62-65); 26 (69, 82);
 29 (16, 17); 37 (85-96); 43 (26, 27)

ya soki bautar taurari 6 (76-84); 38 (88)

ya tsira daga wuta 21 (69-71); 29 (24-
 26); 37 (98, 99)

ya yi addu'a don Makka 14 (37, 38)

ya yi imani da Allah 2 (124, 131); 3
 (66); 4 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

yanke hulɗa da kafirai 60 (4, 5)

Ibrāhīm *s.* 371

Idanu da kunnuwa

bayar da shaidarsu 41 (20-23)

Idda 2 (228)

Idda (ta rasuwar miji) 2 (234)

auren mai idda 2 (235)

kare idda 65 (2, 3)

lissafin lokacin 65 (1, 4)

Idris 19 (56, 57); 21 (85); 29 (56)

Ittikafi 2 (187)

Ikhlās *s.* 959

Ilmi

an ba Adam ilmin sunayen abubuwa 2 (31)

an ba annabawa 21 (79)

an umurci Annabi ya roki karinsa 20 (114)

Annabi Dāwūd ya zama Malami 2 (151)

don kariya a yaƙi 21 (80)

don sarrafa abubuwa 2 (30, 34); 7 (140); 14 (32-34); 16 (12, 14); 17 (70); 21 (79, 81, 82); 22 (3, 65); 31 (20); 45 (12, 13)

ɗaukaka darajar mutum 39 (9)

iri uku 102 (5-8)

matakin hikima 2 (269)

nazarin halayen ƙasashe 16 (4); 17 (21); 22 (46); 29 (20); 35 (27, 28)

nazarin halitta 3 (189, 190); 10 (5, 6); 13 (3, 4); 17 (12); 43 (3-5)

nazarin tarihin ƙasashe 3 (116); 12 (111); 14 (5); 30 (9); 33 (62); 35 (43, 44); 40 (21)

nemansa ta karatu da rubutu 96 (1-5)

tafiya don nemansa 18 (65, 66)

Imran 3 (32-35); 66 (12)

Infidār *s.* 978**Insān** *s.* 899**Inshikāf** *s.* 922

Isa 2 (253); 4 (172); 5 (46); 19 (16-21); 42 (13); 57 (27)

addu'a don saukar abinci 5 (114)

alkawarin cetonsa 3 (55)

ambaton zuwan Annabi 36 (14); 61 (16)

an aiko shi ga Yahudawa kawai 3 (49)

an ba shi hujjoji 2 (87); 5 (111)

an halitta shi da turɓaya 3 (59)

ba Allah ne ba 5 (72, 116); 19 (89-92)

bai mutu a tsire ba 4 (157)

bai wulakanta uwarsa ba 19 (32)

gaskata Taurat 3 (50)

girmamawar Musulmi gare shi 43 (59)

haifuwarsa 19 (22, 23)

halifansa 3 (51, 52); 61 (14)

ishara ga Yahudawa 43 (61)

kafirai sun ƙi yarda da shi 43 (57, 58)

kiyaye shi daga maƙiya 5 (110)

koya masa Taurat da Injil 3 (48); 5 (110)

magana a tsumma da kuma girmansa 3 (46); 5 (110)

manzo ne 4 (171)

mutum ne kurum 3 (58); 19 (30-33)

mutuwarsa 5 (117)

nasara ga mabiyansa 3 (55)

rayar da matattu 3 (49); 5 (110)

shi ishara ne 23 (50)

shirin kashe shi 3 (54)

tsarkake shi daga zargi 3 (55)

warkar da mara lafiya 3 (49); 5 (110)

ya ɗan canja dokar Musa 3 (50)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yin wa'azi 5 (78)

ya yi nasara 61 (14)

yana cin abinci 5 (75)

yin surar tsuntsaye 3 (49); 5 (110)

zuwansa cikon wahayi ne 4 (171)

Is'haƙ 2 (133-140); 3 (84); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (6); 14 (39); 19 (49); 21 (72); 37 (112, 113); 38 (45-47)

Isharori

kafirai sun roka 17 (90-93)

wadanda aka hana 6 (110); 17 (59)

Isma'il 2 (125-140); 4 (163); 6 (87); 14 (39); 21 (85); 38 (48)

annabci 19 (54, 55)

sake gina Ka'aba da Ibrahim 2 (127)

ya zauna a Arabiya 14 (37)

Isrā' *s.* 414

Iyaye 4 (2); 6 (152); 46 (13, 14)

ba a bin su ga zunubi 6 (74); 9 (23, 24, 113, 114); 17 (25); 19 (41-50); 29 (8); 31 (15)

cudanya da su 2 (83); 17 (23-25); 31 (15)

kyautata musu 17 (23, 24); 29 (8); 31

(14, 15); 46 (15)
yaye yara 31 (14)

Jafa'i 4 (112); 24 (4-9, 23); 33 (57, 58); 49 (12)

Jahannama 2 (24); 3 (12); 4 (93); 6 (129); 7 (38); 11 (106, 107); 15 (43, 44); 17 (8); 22 (19-22); 25 (11-14); 32 (13); 38 (57-64); 40 (46-50); 43 (74-78); 55 (43, 44); 56 (41-45); 73 (26-31)

masu tsaronta 40 (49); 67 (8); 74 (31)

Jālūta 2 (250)

Jarirai

shayar da su 2 (223); 65 (7)

Dubi kuma 'Ya'ya

Jassāsa (Raḡuma) 27 (82)

Jāthiya *s.* 756

Jayayya 16 (125); 29 (46)

Jibril 2 (87, 97, 98); 53 (5-14); 66 (4)

Jihadi

a Makka 29 (6)

a yi ta yin yaḡi muddin akwai kuntatawa 8 (39)

azaba ga masu fitina 2 (191)

bayar da izini 2 (90); 22 (39)

da Ahlil Kitāb 9 (29)

da masu bauta wa gumaka 9 (5)

da mutanen Makka 100 (1-6)

dainawa da kafuwar addini 2 (193)

don kafa 'yancin addini 22 (40)

don tsaron kai 3 (166); 22 (39)

ganimar jihadi 8 (41)

har sai an karḡi Makka 2 (191)

kafirai da za a yi da su 9 (123)

wahayi na farko-farko 79 (1-9)

yaḡi a cikin hurumin Makka 2 (191)

Jinginar gida 2 (283)

Jinn *s.* 886

Jumu'a *s.* 851

Ka'aba 2 (149, 150); 9 (17, 18)

cibiyar Musulunci 2 (144, 148)

Ḍakin Allah 2 (125)

kada kafirai su je 9 (28)

madogaras mutane 5 (97)

wuri na mutane 5 (125)

yanka dabbobi a wurin 22 (33)

Kafirai da munafukai 2 (177); 4 (150, 151)

Kāfirūn *s.* 956

Kahf *s.* 433

Kalmar Allah 31 (27)

Karuwanci 24 (2-3)

Kashe aure 2 (226, 227, 234, 235, 238-241); 4 (25); 33 (4)

ana iya yi sau biyu 2 (229)

banda lokacin hila 65 (1)

daḡaḡa wa matan da aka saki 2 (236)

hana wa mace sake aure 2 (233)

in an wulakanta ko an guji mata 4 (128)

kafin tarawa da mata 2 (236, 237); 4 (4); 33 (49)

karḡe kyauta daga mata 4 (19, 129)

korar mace daga gidan miji 65 (1)

kulawa da mata 65 (6)

kyautata wa mata 65 (1, 2, 6, 7)

kyautatawa 2 (231)

mayar da aure 2 (228)

nada masu sulhu a tsakanin ma'aura 4 (35)

sake auren miji na farko 2 (232)

saki na uku 2 (230, 231)

sakin mai goyo 2 (233)

tabbatarwa 2 (230)

tilas in mata na cutuwa 2 (231)

tsawon idda 2 (228); 65 (4)

Dubi kuma Aure

Kasuwanci 2 (198, 275)

Kauthar 108 (1)

Kauthar *s.* 956

Khaibar 48 (18)

Kibau

na caca 5 (3)

na Kur'a 5 (90)

Kirista **Dubi** Nasara

Kisan kai 4 (29); 5 (32); 6 (151); 17 (33)

sakamkonsa 4 (92, 93)

Kishi 4 (32)

Kulle 24 (30, 31)

Kushe 24 (4, 27); 49 (12); 104 (1)

Kwanukan Allah 45 (14)

Kyautatawa 2 (263); 4 (36); 16 (90); 17 (23)

K̄. *s.* 788

Kābīla da Hābīla 5 (27-31)

Kabilu 49 (13)

Kadr *s.* 944

Kalam *s.* 871

Kamar *s.* 809

Kārī'a *s.* 949**Kasa**

halitta ta 41 (9, 10); 79 (30)

Kasāṣ *s.* 586

Kaṣkan da kai 31 (18, 19)

Kaura 2 (218); 4 (97, 100, 101)

Kaurace wa iyali 58 (2-4)

Kauyawa 9 (97, 99); 49 (14-17)

Kawā 7 (32)

Kazafi 24 (33); 24 (4-9)

Kin bin umurnin Allah

sakamakonsa 47 (38)

Kisasi 2 (178)

Kiyāma *s.* 896**Kuraish** *s.* 954

Kuraishawa 106 (1)

ƙalalar da suka samu 106 (4)

halakar kafiransu 53 (57)

samun galaba a kansu 70 (40)

Labari 2 (26)

na banzantattun mutane 13 (17)

na bawa da ubangijinsa 16 (75); 30 (28)

na bawan mutane da yawa 39 (29)

na bebe 16 (76)

na duhu mai tsanani 24 (40)

na gari amintacce 16 (112)

na ginshikin haske 24 (35)

na giya 16 (67)

na gizo-gizo 29 (41)

na irin da aka shuka a kan dutse 2 (264)

na irin da ke 'ya'ya da yawa 2 (261)

na itace mai kyau 14 (24, 25)

na itace mara kyau 14 (26)

na jaki 62 (5)

na kare 7 (176)

na ƙawalwalniya 24 (39)

na ƙuda 22 (73)

na ƙudan zuma 16 (68, 69)

na lambu 2 (265, 266)

na lambu mai rafukan madara 47 (15)

na madara 16 (66)

na mai arziki da matalauci 18 (32-44)

na mai ƙin saƙonni 7 (175, 176)

na mai warware labari 16 (92)

na masu lambu 68 (17-33)

na mutanen gari 36 (13)

na ruwa da walƙiya 2 (19, 20)

na ruwan sama da tsiro 18 (45)

na tsuntasaya da ake kira 2 (260)

na tururuwa 2 (26)

na wanda darajarsa ta faɗi 22 (31)

na wanda mamaki ya rufe 6 (71)

na wutar da aka kunna 2 (17, 18)

Labaru

a tabbatar da su 49 (6)

Laifi

a za shi ga wani 4 (112)

horon masu laifi 83 (4-10)

kowa ya dauki nasa 29 (12, 13); 35 (18)

masu laifi 83 (1-3)

Lail *s.* 938

Lailatul Kadr 97 (1-5)

Laƙabobi 49 (11)

Larabawa

auren uwaye 4 (23)

gādon mata 4 (19)

hana gādo ga mata da yara 89 (59)

izgili ga Annabi 21 (36, 37)

jinkirta hajji 9 (36)

kafin isowar Musulunci 3 (102)

maɗauka saƙon Annabi 16 (89)

masu mulkin manyan dauloli 18 (13)

rantsuwoyi na yaudara 16 (92)

sun dauki haihuwar diya masifa ce 16 (58); 47 (17)

sun fi Yahudu da Nasara bin gaskiya 6 (157)

turbude 'ya'ya da rai 6 (138); 16 (59)

'yanta dabbobi don gumaka 6 (139, 140)

Lāt 53 (19)

Leƙen asiri 49 (12)

Li'ān 24 (6-10)

Linjila 3 (3, 48, 65); 5 (66, 110); 7 (157); 48 (29)

alkawarin alheri 9 (111)

gurbata ta 2 (75); 3 (76, 77); 4 (46); 5 (13, 44-47, 68)

saukarta 3 (3)

Littafin Ayyuka 45 (28); 81 (10); 84 (7-15)

Ludu 6 (86-87); 11 (89)

an halaka mutanensa 7 (83, 84); 11 (82)

hana shi ƙāre bāƙinsa 15 (70)

ƙin yarda da kiransa 7 (80-84)

manzanni sun zo masa 11 (77-83); 15 (58-76)

matarsa 66 (10)

mutanensa 50 (13)
 mutanensa sun nemi bākinsa 15 (67-69)
 neman musanya da 'ya'yansa (watau matansu) 11 (78)
 ya bar alƙaryar 11 (81); 15 (65, 66)
 ya gargadi mutanensa 26 (160-173); 27 (54); 29 (28-35); 37 (133-137); 54 (33-39)
 Luƙman 31 (12)
 tarbiyarsa ga ɗansa 31 (13-19)
Luƙmān *s.* 622

Ma'ārij *s.* 879
 Mabaraci 2 (263); 93, (10)
 Mace da namiji
 bambancinsu a ayyuka 3 (195); 4 (32)
 damarsu ɗaya ce 2 (228)
 fifikon namiji 2 (228)
 gādon mace 4 (18)
 mace mai tsaurin kai 4 (24)
 Madina 9 (101, 120); 63 (8)
 sunanta cikin jahiliyya 33 (13)
 Mafarki 12 (4, 36, 43)
 Magana 31 (19)
 mummuna 4 (148)
 Mai gaskiya 9 (119)
Mā'ida *s.* 155
 Makka 2 (144, 149); 3 (96); 17 (40), 48 (24)
 abu uku game da kasancewarta 3 (96)
 addu'ar Ibrahim don kare ta 2 (126); 14 (35)
 an tsarkake ta 27 (67, 91)
 Annabi ya yi gargadi 47 (13); 65 (8-10)
 azaba don ƙin Annabi 16 (112)
 ba a yi gargadi ba ɗa 32 (3); 36 (6)
 ba ta taɓuwa 2 (191, 194)
 ba ta 'ya'yan itatuwa 14 (37)
 jagora ga sauran ƙasashe 3 (95)
 Musulmi za su kame ta 17 (76)
 za ta zama amintacciya 28 (57)
 Maƙiya 5 (33)
 Mala'iku 2 (30-33, 177, 210, 248, 285)
 ba su laifi 21 (27)
 ba su saɓa wa Allah 66 (6)
 ba su zama manzanni ga mutane 6 (8, 9)
 ɗaukarsu 'ya'ya mata 37 (149-157); 43 (19); 53 (27, 28)
 fikafikansu 35 (1)

ibada ɗai suke yi 21 (19, 20)
 kafirai na neman saukarsu domin ƙurewa 7 (94, 95); 25 (21, 22)
 kawo saƙo 16 (2)
 kawo wa Annabi wahayi 19 (64)
 marubuta ayyukan mutum 82 (10-12)
 matsaran mutum 13 (11)
 sauka ga muminaɪ 41 (30)
 sun yi sujuda ga Adamu 2 (34); 7 (11); 15 (31); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 suna barranta daga masu bauta musu 34 (40, 41)
 suna ƙarfafa wa mutane muminaɪ zu-kata 8 (12)
 suna roka wa mutane gafara 40 (7-9); 42 (5)
 taimakawarsu 3 (122, 123); 8 (10); 33 (9)
 zuwansu 16 (33)
 Maliki (mala'ika) 43 (77)
 Manāt 53 (20)
 Maraƙi na zinari 2 (51); 7 (148); 20 (90)
 Marayu 2 (177); 4 (3-5, 7-9); 93 (9)
 a ba su ilmi a gwada su 4 (6)
 hana cin dukiyaɓu 4 (10)
 kar a ɓarnata dukiyaɓu 4 (2); 6 (153); 17 (34)
 kulawa da su 2 (220)
 yi musu adalci 4 (127)
 Marubuta ayyuka 82 (10-12)
 Marwah 2 (158)
 Maryam 2 (87, 253); 3 (43)
 an ba ta mafaka 23 (50)
 an zaɓe ta 3 (41)
 bayar da renonta ga Zakariya 3 (36)
 haihuwarta 3 (35)
 ibadarta 3 (42)
 imaninta da Allah 3 (36)
 Nasara sun ɗauke ta abar bautawa 5 (116)
 labarin haihuwarta ga Isa 19 (17-21)
 labarin samun ɗa 3 (44)
 mace mai gaskatawa 5 (75)
 misali ga muminaɪ 66 (12)
 mutuwarta 5 (17)
 'yar'ubar Harun 19 (28)
 zarginta da zina 4 (156); 19 (27, 28)
Maryam *s.* 453
Masad *s.* 958

Masar

Annabi Yusuf ya fassara mafarki 12 (47, 49)

bala'i ya sauka wa mutanenta 7 (133-135)

rayar da ita 29 (63)

rushe kasashe maƙwabtanta 46 (27, 28)

yadda sarki ya gan ta 12 (43)

Masu hali nagari 41 (25)

Masu wa'azi 3 (104)

Mata 4 (15, 19, 34); 5 (5); 60 (10-12)

lulluɓi 33 (59)

tsofaffi 24 (60)

yin tafiya 24 (31)

Mata 4 (18)

bayar da shaida 2 (282)

ɗauke wa tsofuwa lulluɓi 24 (60)

haƙƙoƙinta na aure 2 (228); 4 (34)

jin tsoron zaluncin miji 4 (128)

mai renon 'ya'ya 2 (223)

matan da aka hana aure 4 (23)

riƙe fiye da ɗaya 4 (3, 129)

ta farko da ta biyu 4 (20)

tana iya neman saki 2 (229)

tana iya sa babbar riga 33 (59)

tilas a ba ta sadakinta 4 (4)

yin lulluɓi 24 (31)

Dubi kuma Miji da mata

Mata masu takaba

an yarda su sake aure 2 (235)

kula da su gami da ba su gādo 2 (240)

tsawon lokacin takaba 2 (234)

Matalauta 69 (34); 90 (11-16); 107 (1-3)

Matan aure 4 (12, 20-25), 33 (4, 37)

adalcɪ tsakanin matan 4 (129)

na Manzon Allah 33 (6, 28-34, 50-55)

Matattu

ba su komowa wannan duniya 21 (95);

23 (100); 39 (42)

tayar da su 6 (36, 123); 75 (40)

Mā'ūn s. 955

Mawaƙa 26 (224-227)

Mayar da al'amura ga Allah 4 (59)

Mazowa kogo 15 (80); 18 (9-29)

Miji da mata

rantsuwar guje wa mata 2 (226, 227)

sulhunta su 4 (35, 130)

Mi'rāj 17 (1)

Mizani 7 (8, 9); 23 (102); 42 (17); 55 (7-9)

Mubaya'a 48 (10, 18)

ta mata mumɪnai 60 (12)

ta maza mumɪnai 9 (111, 112)

Muddatthir s. 892

Mudaffifin s. 920

Muhājirin 9 (100, 117)

Muhammad 3 (144); 33 (40); 47 (1); 48 (29)

abin misali 33 (21)

adalcɪ tsakanin maƙiya 5 (42, 43)

adalcɪ tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)

addu'ar Ibrahim da Isma'il 2 (129)

al-Amin 6 (33)

alkawari ga annabawa kan zuwansa 33 (7)

Allah Ya kiyaye shi 3 (144)

amsar wai shi mahaukaci ne 68 (1-7)

an hore shi da yin gargadi 74 (1, 2)

an kira shi mawaƙi, mai sihiri da sauransu 21 (3, 5); 74 (18-25)

an tsarkake sahabbansa 24 (21); 98 (7, 8)

an umurce shi da yin ibada 20 (130)

annabawa duka sun gaskata shi 3 (80)

Annabi Isa ya ambaci zuwansa 7 (157); 61 (6)

Annabi Musa ya ambaci zuwansa 7 (157)

annabin ƙarshe 33 (40)

auratayyarsa 33 (50)

ba shi haƙuri 20 (1-8)

ba ya kuskure 53 (2)

ba ya mance wahayi 87 (6, 7)

ba ya neman wata lada sai daga Allah 42 (23)

ba ya sha'awar dukiya 20 (131)

ba ya shiryar da wanda ya so 28 (56)

ba ya son ƙawā ta duniya 15 (88)

bayyanarsa daidai da sanarwa 26 (195, 196); 28 (43-46); 37 (37)

dagewa don tsayar da gaskiya 9 (88)

daidaitacce 53 (6, 7)

damuwarsa don 'yan Adam 9 (128), 18 (6); 26 (3); 94 (3)

darajarsa 94 (4); 96 (3)

dawowarsa Makka bayan hijira 28 (85)

dogara ga Allah don tsari daga zargi 7 (200)

duk al'ummomi su bi shi 22 (67)
 daukakarsa 81 (19-21)
 fitar da mutane daga duffai zuwa haske
 65 (11)
 fitila ga matafiya 33 (46)
 ganawa da shi 58 (12, 13)
 gaskiyarsa za ta bayyana a hankali 93
 (1-5)
 haƙuri da al'amura 46 (35)
 halakar maƙiyansa 7 (182-187); 18
 (59); 38 (67); 51 (59, 60); 69 (1-3);
 77 (12-40)
 halattaccen Makka 90 (2)
 halin sahabbansa 49 (7)
 hasara gābā da shi 18 (47); 22 (49-54);
 23 (62-67, 93-95); 52 (35-43); 68 (17-
 33); 75 (10-13); 79 (7-9); 84 (16, 17)
 haske ne ga duniya 5 (15, 16)
 haskensa 81 (23)
 hijira zuwa Madina 9 (40)
 himmarsa 10 (99)
 horon maƙiyansa 20 (129)
 hulɗa da kangararru 3 (158)
 isar da saƙo 5 (67)
 isowa bayan sauran annabawa 5 (19);
 21 (30)
 jaruntarsa 43 (88)
 jin daɗi da isowar wahayi 94 (1-8)
 kada matansa su nuna adonsu 33 (33,
 34)
 kama da Musa 46 (10); 52 (1-7); 73 (15)
 kar a sake auren matansa 33 (53)
 kar ya karkata 10 (105)
 kar ya saki matansa 33 (52)
 kar ya yi da'a ga kafirai da munafukai
 33 (1)
 karɓar wahayi daga Jibril 2 (97)
 kare shi daga dukan maƙiya 5 (67)
 kawo canji 14 (48); 25 (63-75)
 kira ga Nasara 3 (61)
 kusantarsa da Mala'ika Jibril 53 (8, 9)
 kasaitar halayensa 43 (32)
 kaunar muminai 9 (128)
 kiyayyarsa ga gumaka 109 (1-5)
 kulle-kullen Kuraishawa 8 (30); 16 (26)
 ladabi da biyayya gare shi 49 (1-5); 58
 (11)
 mafarkinsa 48 (27)

mafi cancanta bisa muminai kansu 33
 (6)
 mafificin annabawa 2 (253)
 mai bin Alƙur'ani tsintsa 10 (15); 11
 (12)
 mai gargadi 6 (50)
 mai ƙarfin hali a wa'azi 42 (15)
 mai mayar da mabiyansa malamai 62
 (1-4)
 mai rarrabewa 98 (1, 2)
 mai sasanta al'ummomi 2 (213)
 manzo, mai tsarkakewa 2 (129, 151); 3
 (163); 62 (2, 3)
 maraya 93 (6)
 matansa su tsarkaka 33 (30-32)
 matansa su zama masu sauƙin kai 33
 (28, 29)
 matansa uwayen muminai ne 33 (6)
 matsalar makaho da Annabi 80 (1-10)
 miyagun ayyuka gabanin bayyanarsa
 30 (41)
 Musulmin farko 6 (164)
 nasararsa 14 (14)
 neman kashe shi 5 (11)
 neman tsari daga kurakurai 40 (55)
 neman yaudararsa 17 (73)
 rahama ga mabiyansa 7 (156)
 rahama ne ga duk duniya 21 (107)
 rantsuwar goyon bayansa 48 (10)
 rayuwarsa sassauƙa ce 25 (7)
 rayuwarsa ta shaidar gaskiya ce 10 (16)
 roƙon gafara ga masu fitinarsa 110 (3)
 rufe zuciyarsa daga kushe-kushen mu-
 tane 42 (24)
 sabunta imani 17 (51, 52)
 saƙonsa ga duk duniya ne 6 (91); 7
 (158); 25 (1, 2); 42 (7); 68 (52); 81
 (27)
 shari'a da wahayi 5 (49)
 shi ba mawaƙi ne ba 69 (38-43)
 shi fa Annabi ne 46 (9)
 shi Manzo ne 72 (21-23)
 shi mutum ne 7 (188)
 sunansa a cikin Attaura 7 (157, 158)
 sunansa a cikin Injila 61 (6)
 taimako daga Allah 22 (15)
 tauraro mai zuwa da dare 86 (1-4)
 tausaya wa mabiyansa 15 (88)
 tsarkinsa da kamalarsa 33 (45-46)

wahalce-wahalcensa 14 (13)
 wai ya koyo Alkur'ani daga wasu 16 (103)
 wajibi ne a yi masa biyayya 4 (64, 65); 24 (62, 63)
 walakanta maƙiyan 27 (87); 42 (45); 73 (10-14)
 ya bi hanyar Ibrahim 16 (123)
 ya raunana yarda da gumaka 25 (42)
 yadda ake kintatar sa 52 (29-34)
 yafe wa maƙiya 15 (85)
 Yahudawa sun jira bayyanarsa 2 (89)
 yaƙi da kafirai da munafukai 66 (9)
 yi masa taron munafikisha 2 (102)
 yin salla cikin dare farilla ne gare shi 73 (1-9)
 za a daukaka mabiyansa 95 (6)
 zarginsa 33 (56, 57)
 zarginsa da kagowa 25 (4)

Muhammad *s.* 769

Mujadala *s.* 834

Mulk *s.* 867

Mulkin Kasa

biyayya ga hukuma 4 (59)
 dangantaka da sauran kasashe 16 (92, 94); 60 (8)
 dangantakar jama'a 3 (185); 60 (8, 9)
 lokacin da yaƙi ya zama dole 2 (190-193, 246, 251); 4 (75); 8 (39); 9 (29); 22 (39, 40)
 tsare gaskiya 4 (58, 105-107, 135); 5 (8); 6 (153); 16 (90); 38 (26); 42 (15)
 wanda ya kamata ya yi mulki 2 (247); 4 (53, 58); 10 (14); 12 (55); 22 (41); 24 (55); 38 (17-20)
 yanayin gwamnati 3 (158); 42 (38)
 zaman salama 8 (56-58, 61, 62)

Mu'minun *s.* 514

Mumtazana *s.* 844

Munafikun *s.* 854

Munafukai 2 (17-20); 3 (168)
 abuta da maƙiyan Musulunci 5 (52)
 alkawarinsu 9 (75)
 an gafarta wa wasunsu 9 (66)
 an hana musu haske 57 (13-15)
 an la'ance su 9 (68)
 an la'anci aikinsu 9 (69)
 Annabi ya yi tsaye kansu 9 (73)
 ba a yafe musu zundun muminaɪ 9 (80)

ba su da gaskiya 2 (8-16)
 ba su kaunar yaƙi 47 (20)
 ba su yin nasara 5 (53)
 ba su zuwa Tabuka 9 (42-45, 47)
 bin maƙiyan Musulunci 47 (25-28)
 dalilan karya 9 (90, 94)
 damun Annabi 9 (61)
 dole a raba su 3 (178); 29 (11); 47 (29-31)
 dukiyarsu da 'ya'yansu 9 (55, 85)
 gabarsu 9 (63)
 gina masallatai don raba Musulmi 9 (107-110)
 gudun shan wahala 9 (49)
 gwajinsu 9 (126)
 hasara gaɓa da Annabi 4 (115)
 horo matsananci 48 (6)
 horonsu 4 (137-139, 141, 145)
 horonsu sau biyu 9 (101)
 hulfa da su 4 (88-91)
 jihadi da su 66 (9)
 juyawar zukatansu 9 (127)
 kar a yi abuta da su 4 (144)
 kar a yi musu addu'a 9 (84)
 kar su je yaƙi da Musulmi 9 (83)
 kar su raka kungiyoyin Musulmi 48 (15)
 karya alkawarinsu ga Yahudawa 59 (11-14)
 kira ga zunubi 9 (67)
 kushe-kushensu 9 (58, 59)
 kin karɓar hukuncin Annabi 4 (60-64); 24 (47-50)
 kulle-kullensu 9 (48)
 makircinsu ga Musulmi 63 (3-8)
 masu amsa laifinsu 9 (102, 103)
 matsorata a yaƙi 33 (12-20)
 mummunan rashin kirkinsu 9 (76)
 murnar rashin zuwa yaƙi 9 (81, 86, 87, 93)
 rantsuwar karya 9 (56, 62, 74); 58 (14-19); 63 (1, 2)
 rashin gaskiyarsu 4 (106-112)
 rashin tsarkinsu 9 (125)
 shawara a asirce 4 (81, 82, 114)
 son gudu daga wurin alheri 9 (57)
 sun ƙi Musulmi 9 (50-52)
 sun ƙi yaƙi 3 (166, 167); 4 (77-80)
 suna zamba 4 (142, 143)

tsokalarsu 9 (65)
 tsoronsu 8 (49); 9 (64, 74)
 Ubangiji bai karɓar aikinsu 9 (53-55)
 watsa labarun ƙarya 4 (83); 33 (60, 61)
 yafe musu in sun daina munafunci 4
 (146, 147)
 yunkurin la'antar Musulmi 4 (113)
 'yan leƙen asiri 5 (41)
 za a karɓi tubarsu 33 (24)
 zunden mumina 9 (79)

Mursalāt s. 903

Musa 2 (54-59, 61, 108, 136); 5 (22-29); 32
 (23)
 a Masar 7 (103-137)
 a Sinai 7 (138-157); 17 (101, 102); 27 (7,
 8); 79 (15, 16)
 alƙawari ga jama'ansa 7 (129)
 an ba shi Attaura 2 (53); 6 (92, 155); 7
 (142-145)
 an fifita shi 2 (53); 21 (48)
 an kira shi 19 (52); 20 (11-14); 27 (8, 9);
 28 (30); 79 (16)
 Annabi 19 (51, 52)
 da masu sihiri 7 (113-126); 10 (80-82);
 20 (60-73); 26 (38-51)
 da tsaurin kan Bani Isra'ila 2 (67-73,
 92)
 Fir'auna ya gana da mutanensa 7 (109-
 112); 10 (76-79); 20 (56-59); 26 (34-
 37)
 ganin sandarsa da hannunsa sun canja
 20 (17-23); 27 (10-12); 28 (31, 32)
 gardama da Fir'auna 20 (49-55); 26
 (18-31)
 hijira da dare 20 (77); 26 (52); 44 (23, 24)
 hushinsa da Haruna 7 (150); 20 (92-94)
 isharorinsa tara 17 (101)
 jefa shi rafi 20 (39); 28 (7)
 kira a yi haƙuri da yin addu'a 7 (128);
 10 (84, 87)
 kiran a saki Yahudawa 7 (104, 105); 20
 (46-48); 26 (15-17); 44 (18)
 ƙetare doka na Yahudawa 7 (146, 147)
 Littafansa 87 (19)
 littafinsa yana shaida Alƙur'ani 11 (17)
 mafarkin mahaifiyarsa 20 (38); 28 (7)
 maido shi ga mahaifiyarsa 20 (40); 28
 (12, 13)
 manzannin Yahudawa sun biyo bayan-

sa 2 (87)

masu yarda da shi 10 (83); 40 (28-45)
 mutanen Fir'auna sun tsince shi 20 (39)
 mutanensa na bauta wa maraƙi 7 (150);
 20 (86-90)
 neman Haruna ya taimake shi 20 (25-
 35); 26 (12-14); 28 (33, 34)
 nuna wa Fir'auna alamu 7 (107, 108);
 26 (32, 33); 79 (20)
 ratsa teku 7 (138); 10 (90); 20 (78); 26
 (53-66)
 roƙon ruwan sha 2 (60)
 roƙon wa mutanensa gafara 7 (155,
 156)
 tafiarsa mahadar tekuna biyu don
 neman ilmi 18 (6-82)
 tafiarsa zuwa ga Fir'auna 7 (103), 10
 (75); 11 (96, 97); 20 (24); 23 (45,
 46); 26 (15-17); 27 (12); 40 (23, 24);
 51 (38); 79 (17)
 umurnin tafiya Kasa Mai Tsarki 5 (21)
 wa'adin dare arba'in 2 (51); 7 (142)
 wahala a hannun mutanensa 61 (5)
 ya bugi dutse 2 (60, 61)
 ya faɗi zuwan Annabi Muhammad 28
 (44); 36 (14)
 ya ga wuta a lokacin komowarsa daga
 Madyana 20 (10); 27 (7); 28 (29)
 ya kashe mutumin Misra, Baƙibde 20
 (40); 26 (14, 19-21); 28 (15-21, 33)
 ya ƙona ɗan maraƙi 20 (97)
 ya sami marmaro sha biyu 2 (60)
 ya so ganin Ubangiji 7 (143)
 ya tafi Madyana 20 (40); 28 (22-28)
 ya yi umurni a yanka sanuwa 2 (67-71)
 ya zo da doka 7 (150)
 zamansa a dutse 7 (143-145); 20 (83, 84)
 zargi na ƙarya 33 (69)

Musulmi

abuta da waɗanda ba Musulmi ba 60
 (8, 9)
 abuta da Yahudu da Nasārā maƙiya 5
 (51)
 adalci ga abokan gābā 5 (2, 8)
 adalci tsakanin juna 4 (135)
 Allah ba Ya zaluntar su 4 (40); 10 (44)
 al'umma mafi daraja 2 (143); 3 (109,
 110); 22 (65, 66)
 amsa gaisuwa irin ta Musulunci 4 (94)

an ba su babbar daula 4 (54)
 an matsa musu 3 (194); 16 (41, 42)
 bayar da mafaka ga kafirai 9 (6)
 biyayya ga hukuma 4 (59)
 biyayya ga kafirai 33 (1)
 dangantaka da wasun da ba Musulmi
 ba 5 (5)
 dangantakarsu da ma'kiya 48 (29)
 fafa ko an nunka su goma 8 (65, 66)
 fifiko a kan kafirai 83 (34, 35)
 gaisuwarsu ga juna 4 (86)
 hakuri da ma'kiya 9 (28); 16 (126, 127);
 73 (10)
 hana su abuta da ma'kiya 3 (27, 117-
 119); 60 (1-3)
 haske a gidjensu 24 (36)
 hulfa da Ahlil Kitāb 29 (46)
 hulfa da ma'kiyan Musulunci 16 (126);
 17 (53)
 jin tausayinsu 4 (36)
 kar su bi Yahudu da Nasārā ga canza
 addini 3 (99, 100)
 kar su damu in an matsa musu 29 (10)
 kar su juya baya ga abokan gaba 8 (15,
 16)
 kar su kashe juna da gangan 4 (92)
 kar su rarrabu 3 (102, 104); 6 (160)
 kare kansu daga bata 2 (288); 39 (53,
 55)
 kare masu bin gumaka har su ji Alku-
 r'ani 9 (6)
 kashe dukiyarsu domin Allah 2 (195)
 kashi uku na Musulmi masu karatun
 Alkur'ani 35 (32)
 kyautata wa kafirai 17 (53)
 karfafa su 9 (124)
 mala'iku na ba su bushara 41 (30, 31)
 mamallanka Kasa Mai Tsarki 21 (105)
 masu Dakin Allah 22 (25)
 masu mulkin duniya 24 (45); 27 (62)
 mulkin kasashen Larabawa 70 (40-44)
 mutunta juna 49 (11, 12)
 nasara har bayan kasashen Larabawa
 33 (27)
 nazarin fadi-tashin al'ummomi 3 (136,
 137)
 sadaukar da kai don gaskiya 2 (154-
 156, 177); 3 (185, 199); 9 (24, 88)
 sakamakon ayyukansu 2 (286); 10 (23);

39 (22); 42 (30); 49 (14); 53 (29, 30);
 58 (20); 59 (19); 65 (8, 9)
 sako gare su ta hannun Jibril 16 (102)
 samun galaba 29 (58, 59, 69)
 sasanta su 8 (46, 49); 49 (9, 10)
 sau'ki cikin matsuwu 29 (60)
 shugabannin jama'a 22 (78)
 su bi tsaka-tsaki a rayuwarsu 57 (27-29)
 su kafa kungiya 3 (103)
 su riƙe alkawura 2 (177); 5 (1); 16 (91)
 su riƙi halayya nagari 16 (90)
 su yafe wa masu matsa musu 22 (60)
 su zama masu gaskiya 6 (153)
 sulhu da waƙanda ba Musulmi ba 8
 (61)
 sun fi ƙaunar Allah 2 (165)
 sun yarda da duk annabawa 2 (136)
 taimakon juna a alheri 5 (2)
 taimakon juna a sha'anin addini 8 (73)
 waƙansu dokokin rayuwa 3 (16); 6
 (152-154); 13 (19-22); 23 (57-61); 25
 (63-75); 51 (15-19); 61 (2, 3); 64 (11-
 18); 70 (22-35); 74 (4, 5)
 wanda ya kafirƙa tilas 16 (106)
 yarjejeniya da kafirai 9 (4)
 yi musu alkawarin nasarori 2 (115)
 yi musu bushara ta ƙwarai 10 (63, 64)
 za a ba su daula 3 (25, 26)
 za a ƙaukaka su 2 (152)
 Musulunci 2 (84, 131, 132); 3 (19, 20); 4
 (125); 6 (14, 126, 164); 10 (73); 16 (81);
 22 (78); 33 (35); 39 (22, 54); 49 (17)
 addini kammalalle 5 (3)
 addinin annabawa 42 (13)
 addinin kowa 3 (82); 30 (30)
 alamun ci gaba 7 (57, 58)
 ba matsi a addini 2 (256)
 ba shi daraja babba 6 (163)
 babu bambance-bambance 6 (52)
 ci gabansa kome Riyayya 41 (53)
 gābā da shi hasara 61 (8)
 haskaka 24 (35-38)
 kafuwar daular Musulunci 24 (55); 28
 (58)
 kafuwarsa 32 (5)
 kare ci gabansa 32 (5)
 kare kai 42 (41)
 kawar da camfe-camfe 6 (137-140, 144,
 145)

kowace al'umma na da doka 5 (48)
 matsanancin hakurinsa 29 (40, 67)
 muhimmancinsa 2 (112, 156)
 nasararsa 48 (28); 61 (10-13)
 sabuwar ma'anar hadaya 22 (36, 37)
 shikashikansa 2 (3, 4, 15, 16, 18, 19)
 sukar kaurace wa aure 24 (32)
 taimaka masa 22 (40); 47 (7)
 tamkar an yi shuka 80 (24-32)
 tausayawa a shari'a 5 (34)
 ya soki fasiƙanci 6 (121)
 ya yarda da duk annabawa 2 (4)
 yada shi farilla ne 9 (122)
 yaduwersa 9 (33); 48 (28); 61 (8)
 'yan'uwantaka 49 (13)

Mutum 40 (67)

ayyukansa uku 5 (93)
 bukatunsa na rubi 6 (38)
 dalilin halitta shi 11 (7); 51 (56-58); 75 (36)
 girmansa 30 (54, 55)
 guje wa Allah cikin ni'ima 7 (189-192); 17 (67)
 halifan Allah 2 (30)
 halitta shi daga laka 15 (26); 23 (12)
 halitta shi daga turbaya 3 (59); 6 (2); 7 (11, 12); 22 (5); 32 (7); 35 (11); 55 (14)
 hasararsa 2 (35-39); 20 (120)
 ikon Allah ne 32 (9)
 jama'a guda 2 (213); 10 (19); 21 (92, 93)
 kadaicewarsa 24 (58, 59)
 koya masa harshe 55 (3, 4)
 matakan girmansa 22 (5); 23 (14)
 mulkin duniya 14 (32-34); 16 (10-19); 31 (20); 45 (12, 13)
 rashin gode wa Allah 41 (49, 51)
 rashin riƙe amana 33 (72)
 rayuwa da mutuwa a duniya 7 (25)
 sakamakon aikinsa 4 (79); 53 (29)
 tsarkake kai ne tufarsa 7 (26)

Muzzammil s. 890

Naba' s. 906

Nagarta

sakamakonta 10 (26)

Nahl s. 391

Najm s. 804

Naml s. 572

Nās s. 960

Nasara

hanyar samunta 3 (200)

Nasārā (Kirista) 2 (111, 113, 120, 135, 140); 5 (18, 50, 69, 84, 85); 9 (30); 22 (17)

alkawari da su 5 (14)

an kira su zuwa ga addini sahihi 3 (64)

an kalubalance su da addu'a 3 (61)

imani da Musulunci 5 (83)

kwadayin duniya 2 (96)

makusanta addinin Musulunci 5 (82)

mayar da mutum tamakar Allah 4 (171); 5 (77); 18 (102)

samun tsira 2 (262)

Nasr 71 (23)

Naṣr s. 957

Nāzi'āt s. 909

Nisā' s. 112

Nūh s. 883

Nuhu 3 (32); 6 (85); 7 (59-64); 9 (163); 10 (71-73); 14 (9); 25 (37); 51 (46); 53 (52); 57 (26); 66 (10); 69 (11, 12)

addu'a don dansa 11 (45-48)

da 'Dufanu 54 (9-15); 71 (1-28)

da jirgin ruwa 11 (26-48); 17 (3); 21 (76, 77); 22 (42); 23 (23-29); 26 (106-120); 29 (14, 15); 33 (7); 37 (75-82); 42 (13)

matarsa 66 (10)

ruwa ya cinye dansa 11 (42, 43)

tarihinsa gargadi ne 11 (35)

Nūr s. 527

Ra'ad s. 361

Rahmān s. 814

Rai na mutum

dogara ga Ubangiji 2 (67); 7 (200); 23 (97, 98); 113 (1, 2); 114 (1-3)

fa'idar addu'a 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27); 71 (10-12)

gamuwa da Ubangiji 2 (45, 46, 223); 6 (31); 32 (10); 53 (42); 84 (6)

gaskata Ubangiji 9 (129); 11 (88); 12 (67); 13 (30); 14 (12); 25 (58); 60 (4); 65 (3)

godiya ga Ubangiji 13 (28); 89 (27, 28)

hura masa ruhi 15 (28, 29); 17 (85); 32 (7-9)
 karbar addu'a 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)
 kaunar Ubangiji 2 (165, 177); 3 (30); 5 (54); 76 (8, 9)
 tsarkinsa 7 (122); 14 (22); 15 (42); 30 (30); 95 (4)
 Ubangiji Sahibin mutum ne 2 (257); 3 (67); 4 (45); 6 (14); 42 (9); 45 (19)
 wanda Ubangiji ba Ya so 2 (190); 3 (56, 139); 5 (64); 6 (142); 8 (58); 16 (22); 28 (76); 57 (23)
 wanda Ubangiji ke so 2 (195, 222); 3 (75, 145, 147, 158); 5 (42); 9 (7)
 yadda ake addu'a 1 (Al-Fātiha); 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)
 yarda da Ubangiji 2 (256, 257); 10 (9); 19 (96); 33 (47); 48 (4, 18); 49 (7); 57 (12, 19); 58 (22)
 yin addu'a 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)
 Raḡumar Salihu 17 (59); 26 (155-158); 54 (27-30); 91 (13-15)
 Raḡumi 7 (73); 22 (27)
 Rama cuta 2 (179, 194); 4 (149); 17 (33); 41 (34); 42 (29, 30, 43)
 a kisan kai 2 (178)
 dokar a Attaura 5 (45)
 dokarta 2 (178)
 Ramalan 2 (186, 187)
 farilla azuminsa gaba daya 2 (185)
 saukar da Alkur'ani cikinsa 2 (185)
 Rana
 hanyarta 36 (38)
 naḡe ta 81 (1)
 tare da wata 75 (9)
 Ranar Kiyama
Dubi
 Tashin Kiyama
 Rantsuwa 2 (225); 9 (42); 16 (93, 95); 60 (12); 66 (2)
 da barin yin abu nagari 2 (224)
 kaffararta 5 (89)
 kar a karya ta 16 (91)
 kar a yi ta don zamba 16 (92, 94)
 kiyaye ta 5 (89)

Rarrabar addini 6 (159)
 Rashin biyayya 4 (14)
 Rayuwa
 ba wasa ba ce 29 (64); 57 (20)
 fama da wahaloli 90 (4)
 halittawa bibbiyu 36 (36)
 maḡasudinta 23 (115-118)
 muhimmaninta 30 (7, 8)
 mutum daga kasa 18 (37); 23 (12-14); 40 (67); 53 (32); 71 (13-17)
 Rayuwa a duniya 3 (135); 7 (28, 29); 31 (17)
 Rayuwar mutum
 an soki tara dukiya 9 (34)
 ba a watsi da aikinsa 3 (194)
 ba a dukiya don Allah 2 (177)
 ba da dukiya ga dangi, marayu, mata-lauta, da matafiya 2 (215)
 bashi, jingina, yarjejeniya 2 (280, 282, 283)
 ciyar da dukiya na kawo karuwa 2 (268)
 dangantaka da mutane 5 (2, 5)
 dukiya daga duwatsu 16 (15-18)
 dukiya daga shanu 16 (5-7)
 dukiya daga teku 16 (14); 17 (66); 34 (18)
 dukiya na ruḡin mutum 102 (1, 2)
 duniya cike take da dukiya 4 (100)
 kar a yi dukiya da damfara 2 (188); 4 (100)
 kira zuwa ga muhimman mas'aloli 3 (13); 18 (46, 105); 63 (9)
 koḡarin saduwa da Ubangiji 84 (6)
 mai nema zai samu 53 (39-41)
 maza da mata na ḡaḡon dukiya 4 (7, 29-33)
 neman dukiya 4 (32); 67 (15); 34 (18)
 riḡe gaskiya a cikin hulḡa 7 (85); 17 (35); 83 (1-6)
 sakamakon masu aiki 3 (135)
 sarrafa dukiya daidai 17 (26-29); 25 (67)
 saye da sayarwa 4 (29)
 shaida 2 (140, 282, 283); 4 (15); 5 (8, 106, 107); 12 (26, 27); 24 (4, 5); 65 (2)
 son dukiya 89 (17-20); 100 (6-8)
 yin aiki 39 (39); 53 (39-41); 79 (34-35); 92 (4)

Riba **Dubi** Bashi da ruwa

Ridda 2 (117); 5 (54)

Rowa 3 (179); 4 (37)

Rubuta ayyuka 17 (13)

Rūm *s.* 613

Ruwa

tushen rayuwa 11 (7)

Š. *s.* 686

Saba' *s.* 647

Sadaki

ba a karɓewa 4 (19)

ba shi da iyaka 4 (20)

dole a ba mata 4 (4)

fansarsa 2 (229)

ga wanda aka saki 2 (236)

maido da rabi 2 (237)

Sadaƙa don gina addini 2 (219, 270, 272, 291); 3 (92, 134); 4 (114); 9 (60, 79, 103); 24 (56); 58 (12, 13)

a asirce da a bayyane (2, 271)

a bayanne 2 (264); 4 (38)

abin yinta 2 (267)

banda gori 2 (262-264, 266)

domin neman yardar Allah 2 (265)

fa'idarta 8 (60); 57 (18); 64 (17)

in ba abin yinta 17 (28)

ladarta 2 (261)

masu cancanta a ba su zakka 2 (273); 9 (60)

matakin nasara 2 (274)

Safa 2 (158)

Šaff *s.* 848

Šaffāt *s.* 673

Sajda *s.* 628

Saki **Dubi** Kashe aure

Salihu da Samudawa 7 (73-79); 11 (61-68); 14 (9); 15 (80-84); 25 (38); 26 (141-159); 27 (45-53); 29 (38); 41 (13, 14, 17, 18); 51 (43-45); 53 (51); 54 (23-31); 69 (4, 5); 85 (18); 89 (9); 91 (11-15)

Dubi kuma Samudawa

Salla

a fagen yaƙi 4 (102)

a kan doki 2 (239)

a lokuta ajiyayyu 4 (103)

ado dominta 7 (31)

cikin tsoro ko haɗari 2 (239)

dalilan yinta 2 (45); 29 (45)

fa'idarta 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27, 28); 71 (10-12)

karɓata 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)

kariya daga zunubai 29 (45)

mafi cancantar addu'a 1 (1-7)

mutum ya gaje ta 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)

rage ta cikin tafiya 4 (101)

rashin mayar da hankali cikinta 107 (4, 5)

sau biyar a rana 17 (78); 30 (17, 18)

ta tahajjud 17 (79)

tsakatsaki 17 (110)

Ubangiji Ya karɓa 40 (60)

yadda ake yin ta Sura ta 1; 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15)); 71 (28)

Sallar Jumu'a 62 (11)

ciniki a ranarta 62 (9, 10)

Salsabil 76 (18)

Sama

an tsare sama 72 (8-9)

arzuki daga sama 40 (13)

bakwai 2 (29); 17 (44); 23 (17, 86); 61 (12); 65 (12); 67 (3, 4); 71 (15); 78 (12)

cike da hanyoyi 51 (7)

daga sama ba ginshiƙai 13 (2); 31 (10)

fedea ta 81 (11)

halitta ta 7 (54); 10 (3); 32 (4)

hayaƙi 41 (11)

nade ta 21 (104)

Sama da Kasa 37 (5)

tsagewarta 25 (25)

Samiri

Musa ya hore shi 20 (97)

ya amsa laifi 20 (96)

ya batar da Yahudawa 20 (85)

ya yi dan maraƙi 20 (87, 88)

Samudawa 7 (73); 9 (70); 11 (61); 14 (9); 17 (59); 22 (42); 25 (38); 26 (141-158); 27 (45, 46); 29 (38); 41 (13, 14, 17-19); 51 (43-45); 54 (23-29); 85 (17); 89 (9); 91 (11, 12)

Sata

sakamakonta 5 (38)

yafe wa farawo 5 (39)
 Shaida 2 (41, 283); 3 (135); 4 (6, 15, 41); 5 (106); 24 (4-9); 33 (70, 71); 65 (2)
 kar shaidu su yi hasara 2 (282)
 yin rantsuwa 5 (107)
 Shaidan 2 (14); 4 (116-118); 7 (18, 19, 21-26); 15 (30, 38-41); 17 (63, 64); 18 (51); 20 (117); 26 (95); 38 (75-85); 55 (14)
 a mutum 3 (174); 8 (48); 22 (3)
 an kasanta shi 7 (13)
 ba shi da iko kan mutum 15 (42); 17 (65)
 ba zai yi nasara ba 4 (76)
 bai sami biyan bukata ba 7 (16)
 batan da muminai 41 (36)
 gaban da annabawa 22 (52, 53)
 halitta shi daga wuta 7 (12)
 iko a kan mabiyansa 16 (99)
 kiyayewa daga shafarsa 7 (201)
 kawata fasadi 16 (43)
 kin sujuda ga Adam 2 (34); 7 (11, 12); 15 (31-37); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 mabiyansa 58 (18-20)
 mai ishara ga miyagun al'adu 4 (119, 120)
 mayaudari 7 (17)
 rade-radensa 114 (1-6)
 rantsuwar halaka mutane 17 (62)
 sauka ga masu zunubi 26 (221-223)
 tsira daga makircinsa 15 (36)
 wakilin mugayen shawarwari 23 (97, 98)
 ya nemi jinkiri 7 (14, 15)
 ya rudi Adam 2 (36); 7 (20)
 yana alkawari na karya 14 (12)
 yana cikin jinn 18 (50)
 yana ganin mutum, shi ba a ganin sa 7 (27)
 yana satar saurare 15 (16-18)
 yana zuga kafirai 19 (83)
Shams *s.* 936
 Shanu 5 (103); 6 (137); 16 (5)
 don dan Adam 6 (143-145); 39 (6)
Sharh *s.* 941
 Shari'ar gaskiya
 a Musulunci 6 (153)
 tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)
 Shawara 3 (159); 42 (38)
 Shiga gidajen wasu 24 (27, 28, 58)

matasa su nemi izini 24 (59)
 Shirka
 ba ta da tushe 30 (35)
 mafi munin zunubi 4 (48, 116)
 Shiryuwa 17 (15); 29 (7)
 Shu'aibu 7 (85-93); 11 (84-95); 15 (78, 79); 26 (176-191); 29 (36, 37)
Shu'ara' *s.* 553
Shura *s.* 729
 Sulaiman
 an ba shi dukiya 27 (16)
 bai yi sihiri ba 2 (102)
 da dawakansa 38 (31, 32)
 da Dawud 21 (78-80); 27 (15, 16)
 fahimtar maganar tsuntsaye 27 (16)
 fakuwarsa 34 (14); 38 (35)
 mayaƙansa na ruwa 34 (12)
 nazarin tsuntsaye 27 (20)
 ya roki wata daular 38 (35)
 yi masa karairayi 2 (102)
 Sulhuntawa 4 (35)
 Sunaye miyagu 49 (11)
 Surori na Alkur'ani 2 (23); 9 (64, 86, 124, 127); 11 (13); 24 (1); 47 (20)
 Tabanni
 hana shi da aiki 33 (36-38)
 hana shi da doka 33 (4)
 Tabuka
 an umarci Musulmi su je 9 (41)
 tsawon tafiyar 9 (42)
Tagabun *s.* 856
Tahrir *s.* 863
 Taimama 4 (43); 5 (6)
Takathur *s.* 950
 Tafawa
 yadda ya kamata a yi ta 17 (37); 31 (19)
Takwir *s.* 916
 Taron asiri 58 (7-10)
 Tashin Kiyama 51 (12-14); 82 (17-19)
 tanadar ayyukan mutane 50 (4)
 tona asirai 24 (24); 50 (22); 69 (18); 86 (9)
Tauba *s.* 272
 Taurari
 hawarsu 77 (8)
 masu nazarinsu 67 (5)
 watsewarsu 82 (2)
 yin dubu 81 (2)

Tīn *s.* 942

Toshiyar baki 2 (188)

Tsafta 2 (222)

Tsarki 4 (43); 5 (6); 24 (21)

Tsegumi

garkuwarsa 24 (58, 59)

Tsira 91 (9)

Tsuntsaye

Sulaiman ya mallake su 27 (17)

Tuba 5 (39); 16 (119)

lokacin da ba a karɓa 3 (89); 4 (17, 18)

Uhudu 3 (121-125, 127-129)

an karya maƙiya 3 (126)

dalilan hasara 3 (151, 152)

gaƙarta wa masu laifi 3 (154)

gudummawar mala'iku 3 (183)

gunagunin munafukai 3 (153)

mai rarrabewa 3 (139-142, 153-167)

matsayin abokan gābā 3 (152)

Musulmi sun zo ga Annabi 3 (153)

samun nasara 3 (151)

yadda Annabi ya yi 3 (158)

Wahayi

an amshe a duk duniya 8 (12); 16 (68, 69); 41 (12); 99 (4, 5)

ɗaukaka ɗan Adam 2 (1-5); 10 (2); 11 (2, 3); 14 (27); 20 (75); 23 (1-4); 24 (55); 28 (67); 38 (2, 28, 67, 68, 87); 58 (11); 68 (52); 92 (4-7)

haɗa kan al'ummomi 2 (213); 4 (1); 10 (19); 23 (52); 30 (22); 48 (13)

haɗa kan kasa 7 (34); 10 (49); 13 (11); 15 (4, 5); 45 (28); 49 (13)

hanyoyin saukarsa uku 42 (51)

kare mutum daga mugun aiki 2 (38); 4 (31); 5 (12, 65); 7 (35); 8 (29); 14 (1); 17 (82); 25 (70); 29 (7); 41 (44); 47 (2); 48 (5); 62 (2)

Musulmi dole su yarda da duk annabawa 2 (4, 136, 285); 4 (152)

ni'ima ga ɗan Adam 4 (164); 10 (47); 35 (24); 40 (78)

nuni ga rayuwa mafi ɗaukaka 2 (4); 17 (21); 23 (15, 16, 115); 32 (10); 36 (78, 79); 50 (3, 4); 56 (60, 61); 71 (17, 18); 75 (36-40)

samun annabawa a dukan al'ummomi

4 (164); 5 (48); 10 (47); 13 (7); 16 (36); 22 (67); 35 (24); 40 (78)

sauka ta zuciya 2 (97); 26 (192-194); 53 (10, 11)

sifa ce ta Ubangiji 6 (92)

tushen ginin halin mutum 6 (152-154); 17 (23-39); 25 (63-75); 70 (23-35)

yin aiki don jama'a 2 (112, 117, 195, 261, 262, 267, 271, 272); 3 (91, 133); 4 (36-38); 7 (55); 16 (90); 29 (69); 39 (34); 51 (19); 76 (8, 9); 89 (17, 18)

zuwa ga Annabawa 4 (163)

zuwa ga mahaifiyar Annabi Musa 28 (7)

zuwa ga sahabban Annabi Isa 5 (111)

Wāki'a *s.* 821

Waliyyai

bauta musu 17 (57)

Waliyyin maraya 4 (6)

Wasan banza 25 (72)

Wasiyya 2 (180, 182); 4 (11, 12); 5 (106)

Wata

tsagewarsa 54 (1)

yin duhu 75 (8)

Watanni masu alƙarɓa 2 (189); 9 (36)

jinkirta su kafirci 9 (37)

yaƙi cikinsu tilas 2 (194)

Wuta

ba a dawwama ciki 6 (129); 11 (107)

ba mutuwa ko rayuwa ce ba 20 (74); 87 (12, 13)

ci gaba da horo 4 (56)

don fasikai ce kawai 19 (68-72)

horo daidai da laifi 78 (21-30)

horo ga wannan rayuwar 29 (54)

kofofinta bakwai 15 (44)

muminai ba su shiga 21 (101, 102)

nadamar masu shigarta 101 (8-11)

sakamako da Hudama 104 (4-9)

wanke zunubi 57 (15)

'yan wuta na kiran 'yan aljanna 7 (50)

Y.Š. *s.* 664

Ya'aḱūb 2 (134-140); 3 (84, 92); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (38, 68); 19 (49, 50); 21 (72); 38 (45-47)

a gadon mutuwarsa 2 (133); 12 (6)

kiran haɗin kai ga zuriyarsa 2 (132)

ya tafi Masar 12 (99)

Yafewa 2 (263); 3 (134); 4 (17, 18); 24 (22); 42 (40)
 Yahudawa 2 (143-147); 3 (193); 5 (14-19, 21, 23, 25); 10 (91, 94); 17 (2-7, 101, 102); 26 (10-66, 197); 32 (23, 24); 40 (53); 44 (30-32); 45 (16, 17); 61 (5, 6) a alƙarya 2 (58)
 a cikin daji 5 (26)
 abutar masu bauta wa gumaka 5 (80, 81)
 an ba su sarauta da annabci 5 (20)
 an ba su sarautar Kasa Mai Tsarki 7 (137)
 an zaɓi manyansu saba'in 7 (155)
 ba su dama da zuwan Annabi 17 (8)
 baiwa gare su 2 (122)
 bauta wa ɗan maraƙi 2 (51, 54); 4 (153); 7 (148, 149, 152, 153)
 bauta wa gumakan Larabawa 4 (51)
 bata littafai 2 (75)
 cikakkiyar ƙiyayya ga Musulunci 5 (82)
 dole su ba wasu jama'a wuri 17 (107)
 fatansu ga annabci 2 (89)
 Fir'auna ya yi musu azaba 2 (49); 7 (167); 40 (25)
 girgizar ƙasa ta shafe su 4 (153); 7 (171)
 haramta musu abinci 6 (147)
 horonsu da bala'i 2 (59); 7 (161, 162)
 inuwa daga girgije 2 (57); 7 (160)
 jahilcinsu 2 (78)
 karɓar riba 4 (160)
 kashe annabawa 2 (61, 91); 3 (20)
 kira su yarda da Annabi 2 (40)
 ƙaunar rayuwa 2 (96)
 ƙetare haddi cikin Asabar 2 (65)
 ƙin Annabi don ba Bayahude ne ba 2 (89-91)
 ƙin gaskiya sau biyu 5 (71)
 ƙin yarda da Annabi 2 (101)
 ƙiyayya ga Annabi 2 (104)
 la'anta daga Dāwūd da Isa 5 (78)
 mayar da su birai 2 (65); 5 (60); 7 (165, 166)
 munafukai 5 (61)
 munafunci tsakaninsu 2 (76)
 mutuwar shekara ɗari 2 (259)
 neman ganin Ubangiji 2 (55); 4 (153)
 nuna ƙiyayya ga Jibril 2 (97)
 raya su daga mutuwa 2 (243)

roƙon a cece su 10 (85, 86)
 sabuwar fitina daga Fir'auna 7 (127)
 sake zaunar da su 17 (6, 104)
 Samiri ya ɓatar da su 20 (85)
 shugabanninsu sha biyu 5 (12)
 sun ƙi shiga Kasa Mai Tsarki 5 (22, 24)
 sun rabu ƙabilu sha biyu 7 (160)
 sun rarrabu gida-gida 7 (168)
 sun roƙi abinci 2 (61)
 sun roƙi ruwa 2 (60); 7 (160)
 sun sami darɓa da tantabarun 2 (57)
 suna bin abubuwan bautawa na ƙarya 7 (138)
 taurin zuciyarsa 2 (74)
 tsagerancinsu 2 (67-142)
 tsallake Bahar Maliya 2 (50); 10 (90); 20 (77); 42 (24)
 wai ba a azabta su 2 (80)
 wai sun kashe Annabi Isa 4 (157)
 wulakanta su 2 (61)
 yarjejeniyarsu 2 (63, 93); 4 (154, 155)
 yi wa Annabi Isa kaidi 3 (53)
 yi wa Annabi ƙulle-ƙulle 2 (87); 3 (20, 21)
 yi wa Maryam ƙagen zina 4 (156)
 yi wa Musulmi dariya kan tsaron ƙasa 5 (64)
 yin cuta sau biyu 17 (4)
 yunƙoron kashe Annabi Isa 2 (7, 2)
 'yan leƙen asiri 5 (41)
 zalunci a dukiya 4 (161)
 zukatansu sun ƙeƙashe 5 (13)
 Yahya 3 (38); 6 (85); 19 (7-15); 21 (90)
 Yajuzu da Majuzu 18 (94-99)
 mamaye duniya 21 (96)
 Yaƙi 2 (190-195, 216, 217, 246); 4 (74-84, 91, 94, 104); 9 (5, 29, 36, 41-47, 122, 123); 22 (39, 40); 47 (4)
 Yaƙin Ahzab (a Madina) 33 (9, 22)
 gudummawar mala'iku 3 (124)
 labarin yaƙin 38 (11)
 Yaƙin Badar **Dubi** Badar
 Yaƙin Hunain 9 (25-27)
 Yaƙin Uhudu **Dubi** Uhudu
 Yarjejeniya
 cika ta 5 (1); 16 (91, 92)
 matan Annabi 33 (27-34, 50-59)
 soke ta 8 (58)
 Yi da wani 32 (58); 49 (11, 12); 104 (1)

Yi wa wani hanya 4 (85)

Yin daidai 2 (177)

Yin kyashi 4 (32)

Yini

a wurin Allah daidai yake da shekara dubu 22 (47); 32 (5)

na Kiyama daidai da shekara dubu hamsin ne 70 (40)

Yūnus *s.* 300

Yunusa 4 (163); 6 (85); 10 (98); 37 (139-149); 68 (48-50)

Yusha'u da Kābilu 5 (23)

Yusuf

addu'arsa 12 (101)

an ba shi hikima 12 (22)

bayyana kansa ga yayyinsa 12 (80-91)

ɗaukaka shi 12 (54-56)

fitar da shi daga rami 12 (19, 20)

jefa shi kurkuku 12 (35)

karamin kaninsu 12 (63-69)

kulle-kullen 'yan'uwansa 12 (7-18)

matsalar ma'auni 12 (70-77)

sayar da shi a Masar 12 (21)

shi da fursunoni biyu 12 (36)

tabbatar da rashin laifinsa 12 (26-29)

warware shi daga zargin karya 12 (50-53)

wasu yaudare-yaudaren 12 (30-34)

ya daure yaudarar mata 12 (23-35)

ya fassara mafarkin fursunoni 12 (41)

ya fassara mafarkin sarki 12 (43-49)

ya taimaki yayyinsa 12 (58-62)

ya yafe wa 'yan'uwansa 12 (92)

ya yi mafarki 12 (4-6)

yi wa fursunoni biyu wa'azi 12 (37-40)

Yūsuf *s.* 340

'Yan Adam 7 (26-36, 172); 17 (70)

'Yan'uwantaka 3 (102-105)

'Yan'uwantakar ɗan Adam 49 (13)

'Ya'ya

hana kashe su 6 (152); 17 (31)

mata 16 (58, 59)

na tabanni 33 (4, 5, 37)

renonsu 2 (233); 4 (11)

rufe su da rai 81 (8, 9)

'Ya'yan hankaka **Dubi** Tabanni

Zaidu

ya saki Zainab 33 (37)

Zainab

aurenta da Annabi 33 (36-38)

Zakariya 3 (36); 6 (86); 19 (2-15); 21 (89, 90)

an ba shi ishara 3 (40)

labarin haihuwar Yahya 3 (38)

ya roki a ba shi da 3 (37)

Zakka 2 (43); 9 (60)

Zaḳḳūm 17 (60); 37 (62); 44 (43)

Zalzala *s.* 947

Zama cikin jama'a 58 (11); 74 (4)

Zaman gida

asirtawa 24 (27, 28)

cudanyar maza da mata 24 (30, 31, 60); 33 (59)

duk kyauta ga mata tata ce 4 (19-21, 24)

kyautata wa 'yan'uwa 2 (177); 4 (1, 36); 16 (90); 17 (26); 24 (22); 25 (54)

kauna da girmama iyaye da 'ya'ya 4 (11); 17 (23, 24); 25 (74); 31 (14, 15); 46 (15)

matsayin mata 3 (41, 194); 4 (4, 7, 32, 124); 16 (97); 28 (7); 40 (40)

maza su ciyar da mata 4 (34)

miji da mata: daɗaɗawa 7 (189)

miji da mata: karimci 2 (228, 229, 231)

miji da mata: tufa ga juna 2 (187)

miji da mata: yin kyauta 2 (237)

riƙe mata gwargwadon iko 65 (6)

sadaki kyauta ce 4 (4)

Zāriyāt *s.* **Dubi** Dhāriyāt

Zato 49 (12)

Zihar 33 (4); 58 (1-4)

Zina 25 (68)

alfasha ce 17 (32)

haninta 24 (3)

horo dominta 24 (1, 2)

hukuncinta 24 (1-5)

kuɓutar mace daga zargin zina 24 (8-10)

makārānta 24 (27, 30, 31)

shaidar yinta 24 (4, 6, 7, 13)

Zukhruf *s.* 739

Zūl-Karnain 18 (83, 94)

Zumunta 4 (1)

Zunubi

mafi muni 4 (116)

sakamakonsa 4 (110, 111); 6 (164)

فَهَذَا بِأَسْمَاءِ السُّورِ وَتَبَايُنِ الْبُكْرِ وَالْمَدَنِ فِي مَبْنَاهَا

السُّورَة	رَقْمُهَا	الصفحة	البيان	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الفَاتِحَة	١	١	مَكَّة	Makka	1	1	Fātiḥa
البَقَرَة	٢	٢	مَدَنِيَّة	Madina	2	2	Bakara
آلِ عِمْرَان	٣	٧٣	مَدَنِيَّة	Madina	73	3	Āl-'Imrāna
النِّسَاء	٤	١١٢	مَدَنِيَّة	Madina	112	4	Nisā'
المَائِدَة	٥	١٥٥	مَدَنِيَّة	Madina	155	5	Mā'ida
الْأَنْعَام	٦	١٨٦	مَكَّة	Makka	186	6	An'ām
الْأَعْرَاف	٧	٢١٩	مَكَّة	Makka	219	7	A'arāf
الْأَنْفَال	٨	٢٥٧	مَدَنِيَّة	Madina	257	8	Anfāl
التَّوْبَة	٩	٢٧٢	مَدَنِيَّة	Madina	272	9	Tauba
يُونُس	١٠	٣٠٠	مَكَّة	Makka	300	10	Yūnus
هُود	١١	٣١٩	مَكَّة	Makka	319	11	Hūd
يُوسُف	١٢	٣٤٠	مَكَّة	Makka	340	12	Yūsuf
الرَّعْد	١٣	٣٦١	مَدَنِيَّة	Madina	361	13	Ra'ad
إِبْرَاهِيم	١٤	٣٧١	مَكَّة	Makka	371	14	Ibrāhīm
الْحِجْر	١٥	٣٨١	مَكَّة	Makka	381	15	Hijr
النَّحْل	١٦	٣٩١	مَكَّة	Makka	391	16	Naḥl
الْإِسْرَاء	١٧	٤١٤	مَكَّة	Makka	414	17	Isrā'
الْكَهْف	١٨	٤٣٣	مَكَّة	Makka	433	18	Kahf
مَرْيَم	١٩	٤٥٣	مَكَّة	Makka	453	19	Maryam
طه	٢٠	٤٦٦	مَكَّة	Makka	466	20	'D.H.
الْأَنْبِيَاء	٢١	٤٨٤	مَكَّة	Makka	484	21	Anbiyā'
الْحَجَّج	٢٢	٤٩٩	مَدَنِيَّة	Madina	499	22	Ḥajj
الْمُؤْمِنُونَ	٢٣	٥١٤	مَكَّة	Makka	514	23	Mu'minūn
النُّور	٢٤	٥٢٧	مَدَنِيَّة	Madina	527	24	Nūr
الْفُرْقَان	٢٥	٥٤٢	مَكَّة	Makka	542	25	Furkān
الشُّعَرَاء	٢٦	٥٥٣	مَكَّة	Makka	553	26	Shū'arā'
النَّمْل	٢٧	٥٧٢	مَكَّة	Makka	572	27	Naml
الْقَصَص	٢٨	٥٨٦	مَكَّة	Makka	586	28	Kaṣaṣ
الْعَنَكَبُوت	٢٩	٦٠٢	مَكَّة	Makka	602	29	'Ankabūt
الرُّوم	٣٠	٦١٣	مَكَّة	Makka	613	30	Rūm
لُقْمَانَ	٣١	٦٢٢	مَكَّة	Makka	622	31	Luḳmān
الشُّجْدَة	٣٢	٦٢٨	مَكَّة	Makka	628	32	Sajda
الْأَحْزَاب	٣٣	٦٣٣	مَدَنِيَّة	Madina	633	33	Aḥzāb
مَبَايَة	٣٤	٦٤٧	مَكَّة	Makka	647	34	Saba'
فَاطِمَة	٣٥	٦٥٦	مَكَّة	Makka	656	35	Fāḍir
يَس	٣٦	٦٦٤	مَكَّة	Makka	664	36	Y.Š.
الْصَّافَات	٣٧	٦٧٣	مَكَّة	Makka	673	37	Šaffāt
ص	٣٨	٦٨٦	مَكَّة	Makka	686	38	Š.

فَهْـنَـسْـمَـا السُّـوْـرَـةَ وَبَيَّـانَ الْبَـيِّنَاتِ فِي مَقَامِهَا

السُّورَةُ	رَقْعُهَا	الصَّفْحَةُ	الْبَيَان	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الزُّمَرُ	٣٩	٦٩٦	مَكَّةَ	Makka	696	39	Zumar
غَافِرُ	٤٠	٧٠٨	مَكَّةَ	Makka	708	40	Ghāfir
فُصِّلَتِ	٤١	٧٢٠	مَكَّةَ	Makka	720	41	Fuṣṣilat
الشُّورَى	٤٢	٧٢٩	مَكَّةَ	Makka	729	42	Shūrā
الزُّحُرُفُ	٤٣	٧٣٩	مَكَّةَ	Makka	739	43	Zukhruf
الدُّخَانُ	٤٤	٧٥٠	مَكَّةَ	Makka	750	44	Dukhān
الْجَاثِيَةُ	٤٥	٧٥٦	مَكَّةَ	Makka	756	45	Jāthiyā
الْأَحْقَافُ	٤٦	٧٦٢	مَكَّةَ	Makka	762	46	Aḥkāf
مُحَمَّدٌ	٤٧	٧٦٩	مَدَنِيَّةَ	Madina	769	47	Muḥammad
الْفَتْحُ	٤٨	٧٧٦	مَدَنِيَّةَ	Madina	776	48	Fat'h
الْحُجُرَاتُ	٤٩	٧٨٤	مَدَنِيَّةَ	Madina	784	49	Hujurāt
قَ	٥٠	٧٨٨	مَكَّةَ	Makka	788	50	Ķ
الذَّارِيَاتُ	٥١	٧٩٤	مَكَّةَ	Makka	794	51	Dhāriyāt
الطُّورُ	٥٢	٧٩٩	مَكَّةَ	Makka	799	52	Ṭūr
النَّجْمُ	٥٣	٨٠٤	مَكَّةَ	Makka	804	53	Najm
القَمَرُ	٥٤	٨٠٩	مَكَّةَ	Makka	809	54	Kamar
الرَّحْمَنُ	٥٥	٨١٤	مَدَنِيَّةَ	Madina	814	55	Raḥmān
الْوَاقِعَةُ	٥٦	٨٢١	مَكَّةَ	Makka	821	56	Wāki'a
الْحَدِيدُ	٥٧	٨٢٧	مَدَنِيَّةَ	Madina	827	57	Ḥadid
الْمُجَادَلَةُ	٥٨	٨٣٤	مَدَنِيَّةَ	Madina	834	58	Mujādala
الْحَشْرِ	٥٩	٨٣٩	مَدَنِيَّةَ	Madina	839	59	Ḥashr
الْمُمْتَحَنَةُ	٦٠	٨٤٤	مَدَنِيَّةَ	Madina	844	60	Mumtahana
الصَّافَّاتُ	٦١	٨٤٨	مَدَنِيَّةَ	Madina	848	61	Ṣaff
الْجُمُعَةُ	٦٢	٨٥١	مَدَنِيَّةَ	Madina	851	62	Jumu'a
الْمُنَافِقُونَ	٦٣	٨٥٤	مَدَنِيَّةَ	Madina	854	63	Munāfiḳūn
التَّغَابُنُ	٦٤	٨٥٦	مَدَنِيَّةَ	Madina	856	64	Tagābun
الطَّلَاقُ	٦٥	٨٥٩	مَدَنِيَّةَ	Madina	859	65	Ṭalāk
التَّحْرِيمُ	٦٦	٨٦٣	مَدَنِيَّةَ	Madina	863	66	Taḥrīm
الْمُلْكُ	٦٧	٨٦٧	مَكَّةَ	Makka	867	67	Mulk
الْقَلَمُ	٦٨	٨٧١	مَكَّةَ	Makka	871	68	Kalam
الْحَاقَّةُ	٦٩	٨٧٥	مَكَّةَ	Makka	875	69	Ḥākka
الْمَعَارِجُ	٧٠	٨٧٩	مَكَّةَ	Makka	879	70	Ma'ārij
نُوحٌ	٧١	٨٨٣	مَكَّةَ	Makka	883	71	Nūḥ
الْجِنُّ	٧٢	٨٨٦	مَكَّةَ	Makka	886	72	Jinn
الْمُرَّمِلُ	٧٣	٨٩٠	مَكَّةَ	Makka	890	73	Muzzammil
الْمُدَّثِّرُ	٧٤	٨٩٢	مَكَّةَ	Makka	892	74	Muddatthir
الْقِيَامَةُ	٧٥	٨٩٦	مَكَّةَ	Makka	896	75	Kiyāma
الْإِنْسَانُ	٧٦	٨٩٩	مَدَنِيَّةَ	Madina	899	76	Insān

فَهَذَا اسْمُ السُّورِ وَبَيَانُ الْبُكْرِ وَالْمَدَنِيِّ مِنْهَا

السُّورَة	رُكُوعُهَا	الْصَّفْحَة	الْبَيَان	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
المُرْسَلَات	٧٧	٩٠٣	مَكَّة	Makka	903	77	Mursalāt
النَّبَا	٧٨	٩٠٦	مَكَّة	Makka	906	78	Naba'
النَّازِعَات	٧٩	٩٠٩	مَكَّة	Makka	909	79	Nāzi'āt
عَبَسَ	٨٠	٩١٣	مَكَّة	Makka	913	80	'Abasa
التَّكْوِيْن	٨١	٩١٦	مَكَّة	Makka	916	81	Takwīr
الْاِنْفِطَار	٨٢	٩١٨	مَكَّة	Makka	918	82	Infidār
المُطَفِّفِيْنَ	٨٣	٩٢٠	مَكَّة	Makka	920	83	Mudaffifīn
الْاِنشِقَاق	٨٤	٩٢٢	مَكَّة	Makka	922	84	Inshikāk
الْبُرُوج	٨٥	٩٢٤	مَكَّة	Makka	924	85	Burūj
الطَّارِق	٨٦	٩٢٦	مَكَّة	Makka	926	86	'Dārik
الْاَعْلَى	٨٧	٩٢٨	مَكَّة	Makka	928	87	A'alā
الْعَاشِيَة	٨٨	٩٣٠	مَكَّة	Makka	930	88	Ghāshiya
الفَجْرِ	٨٩	٩٣٢	مَكَّة	Makka	932	89	Fajr
الْبَلَد	٩٠	٩٣٤	مَكَّة	Makka	934	90	Balad
الشَّمْس	٩١	٩٣٦	مَكَّة	Makka	936	91	Shams
اللَّيْلِ	٩٢	٩٣٨	مَكَّة	Makka	938	92	Lail
الضُّحَى	٩٣	٩٤٠	مَكَّة	Makka	940	93	Duḥā
الشَّرْح	٩٤	٩٤١	مَكَّة	Makka	941	94	Sharḥ
التِّيْن	٩٥	٩٤٢	مَكَّة	Makka	942	95	Tīn
العَلَق	٩٦	٩٤٣	مَكَّة	Makka	943	96	'Alak
الْقَدَر	٩٧	٩٤٤	مَكَّة	Makka	944	97	Kadr
الْبَيِّنَة	٩٨	٩٤٥	مَدَنِيَّة	Madina	945	98	Bayyina
الزَّلْزَلَة	٩٩	٩٤٧	مَدَنِيَّة	Madina	947	99	Zalzala
الْعَادِيَات	١٠٠	٩٤٨	مَكَّة	Makka	948	100	'Ādiyāt
الْقَارِعَة	١٠١	٩٤٩	مَكَّة	Makka	949	101	Kāri'a
التَّكَاثُر	١٠٢	٩٥٠	مَكَّة	Makka	950	102	Takāthur
العَصْر	١٠٣	٩٥١	مَكَّة	Makka	951	103	'Aṣr
الْهُمَزَة	١٠٤	٩٥٢	مَكَّة	Makka	952	104	Humaza
الْقَبِيل	١٠٥	٩٥٣	مَكَّة	Makka	953	105	Fīl
قُرَيْش	١٠٦	٩٥٤	مَكَّة	Makka	954	106	Kuraish
المَاعُون	١٠٧	٩٥٥	مَكَّة	Makka	955	107	Mā'ūn
الْكَوْثِر	١٠٨	٩٥٦	مَكَّة	Makka	956	108	Kauthar
الْكَافِرُون	١٠٩	٩٥٦	مَكَّة	Makka	956	109	Kāfirūn
النَّصْر	١١٠	٩٥٧	مَدَنِيَّة	Madina	957	110	Naṣr
الْمَسَد	١١١	٩٥٨	مَكَّة	Makka	958	111	Masad
الْاِخْلَاص	١١٢	٩٥٩	مَكَّة	Makka	959	112	Ikhlaṣ
الْفَلَق	١١٣	٩٥٩	مَكَّة	Makka	959	113	Falaḥ
النَّاس	١١٤	٩٦٠	مَكَّة	Makka	960	114	Nās

إِنْ وَرَاةَ الشُّؤُونِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوْقَافِ وَالِدَّعْوَةِ وَالْإِشْرَاقِ

فِي الْمَلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرِفَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْتِدِ

لِطَبَاعَةِ الْمُصَحَّفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ

إِذْ يُسْرُّهَا أَنْ يُصَدِّرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجُمَهُ مَعَانِيَهُ إِلَى لُغَةِ الْهُوسَا

تَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَ بِهَا النَّاسَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَاتَمَ الْحَمِيدِ الشَّرِيفِ الْمَلِكِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْعِزِّزِ السُّعُودِ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي نَشْرِ كِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ

Ma'aikatar kula da Harkokin Addinin Musulunci,

da Wakafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa,

ta Kasar Saudi Arebiya

Wadda ta ke kula da Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani

Maigirma a Madinatul Munawwara ta na

Farin Ciki da Ma'aikatar ta buga Wannan Fassara

ta Alkur'ani da Harshen Hausa

Kuma ta na Roƙon Allah Ya Amfani

Mutane da Shi

Kuma Ya sakawa Sarki Abdullah

ɗan Abdulaziz Al-Su'ud

da kyakkyawan sakamako a kan ƙoƙarin da ya ke yi don yada

Littafin Allah Maigirma

Allah Shi ne Majibincin Gamdakatar



خَفَوُ الطَّنَجِ بِمَدِينَةِ

لِجَمْعِ الْمَلِكِ فَهَذَا لَطَائِفُ الْمَصْنُوعِ الْكَرِيمِ

ص.ب ٦٢٦٢ - المدينة المنورة

www.qurancomplex.org

kfcphq@qurancomplex.org



Da
Taimakon Allah'Da
Shiryarwarsa An Buga
wannan Fassara Ta Alkur'ani
Maigirma a Ma'aikatar Sarki Fahd ta
Buga Alkur'ani Maigirma ta Madinatul
Munawwara, Rarkashin kulawar Ma'aikatar
Kula da Harkokin Addinin Musulunci, da
Wakafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa
ta Kasar Saudi Arebiya a
Shekara ta 1428 da Hijira.Wanda
ya yi rubutun nassin shi ne
Usman Taha,Allah ya yi
masa gamdakatar

Hakkin Bugawa
yana ga Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani Maigirma,
akwatin gidan waya 6262 - Madinatul Munawwara
www.qurancomplex.org
kfcphq@qurancomplex.org

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى لغة الهوسا / ترجمة
مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف .

١٠٠٨ ص ، ١٤،٥ × ٢١ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥

١- القرآن - ترجمة - لغة الهوسا ٢- القرآن - تفسير
أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٥/١٠١٨

ديوي ٢٢١،٤٤

رقم الإيداع ١٥/١٠١٨

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥



King Fahd Complex for The Printing of The Holy Qur'an Al-Madina Al-Munawwarah P.O.Box 4002		
الكمية: ٢٠ ترجمة	النوع : ترجمة الهوسا الرمز : ٤٠٠٠ / د ٢٠ هـ	
	الوزن : ٢٩ كغ	

King Fahd Complex for The Printing of The Holy Qur'an Al-Madina Al-Munawwarah P.O.Box 4002		
QUANTITY : 20 TRANSLATION	TYPE : HAUSSA TRANSLATION (4000 D2 - HA)	
	GROSS WEIGHT : 29 Kg	